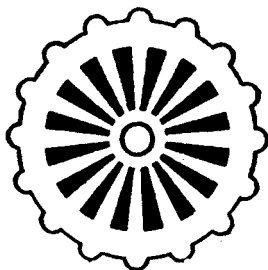


බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා:14



සුත්‍රානුකම්පිටකයෙහි

08 වන ග්‍රන්ථය

සංයුතනනිකාය

ද්විතීය භාගය

නිදහවගීය

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කාරක සභායෙහි

සංයුතනනිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය

පිහිටි කරුණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි.

මු. ම. 2550

ක්‍රි. ම. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 14

The Eighth Book in the
Suttanta-Pitaka

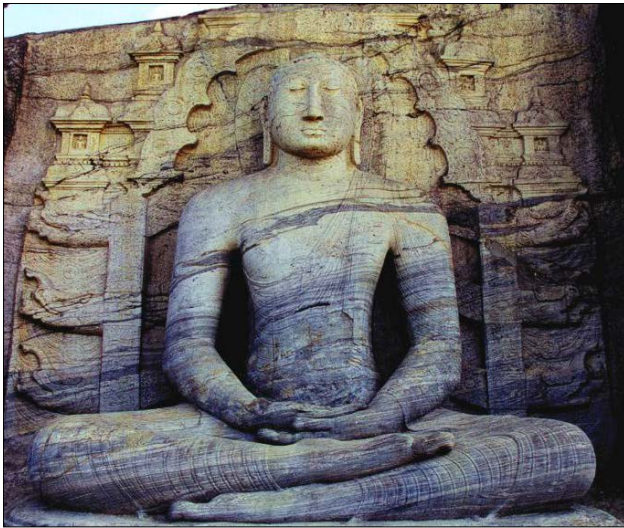
8

SAMYUTTANIKĀYA (II)

With the Sinhala translation by

**The Samyuttanikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee**

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.



නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් ආයතනවල දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට ආයතනවල දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (11) සටහන් කර යොමු වන්න.



සුභානන්දිවකෙ
සංයුත්තානිකායො
දුතියො භාගො
නිදනවගෙහා

සුත්‍රානන්දිවකයෙහි
සංයුත්තානිකාය
ද්විතීය භාගය
නිදන වගීය

පටුන

CONTENTS

	පිටුව
සංයකාරකනිවේදනය	xi
සංකේතනිරූපණය — ABBREVIATIONS ...	xii
පාළිකේතිය — PĀLI ALPHABET	xiii
නිදනවග්ග-විග්ගප්පි	xvi
පෙළ හා පරිවර්තනය	2-441
ශාර්දිපාදනුකකමණිකා	442
සඤ්ඤාතාමානුකකමණිකා	443
පදනුකකමණිකා	445
ඉද්ධි පත්‍රය	483



සංස්කාරක නිවේදනය

සංස්කෘත නිකායෙහි නිදහස්විය යුතුය යන කොට ඇති සංස්කෘත නිකායෙහි සුත් ද්විතීයාගය මුද්‍රාපිටකයෙහි ත්‍රිපිටකයෙහි සුත් ද්විතීයාගයෙන් තුළුන් (14) වැනි, සුත්‍රානුපිටකයෙහි සුත් ද්විතීයාගයෙන් අටවැනි ග්‍රන්ථය යි.

මේ භාගය සිංහලභාෂාවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ආගමික මණ්ඩලය විසින් පවරණ ලද්දේ ආචාර්ය පණ්ඩිත පෙරේරාජේ සඳාඥාපාර නායක සභිකයන් වහන්සේට ය. උන්වහන්සේ රෝගී වීමෙන් ඒ කාලීය පරීක්ෂණ නොවූ බැවින් ත්‍රිපිටක සංස්කාරක සභායෙහි සම්මතයෙන් සංස්කෘත නිකාය සංකොධක මණ්ඩලයට අයත් පණ්ඩිත භාගොධි බම්මේඤ නායක සභිකයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත චතුරභේදර අමරසිංහ නායක සභිකයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත භලගම සරණසිංහර සභිකයන් වහන්සේ යන තෙවන විසින් සිංහලයට අමුතුවෙන් පරිවර්තනය කොට පෙළ ද ලිපිදෙසාපහන කොට ලියා සුත්‍රසංකීර්ණ ද දක්වමින් සකස් කරණ ලදී.

මුද්‍රණවස්ථාවෙහි දක්නා ලද සම්ප්‍රතිස්ථාන හා බිම්බරොධිස්ථාන බිම්බරොධිස්ථාන වූ ආචාර්යවරයාට පත් කිරීම ද, සුත්‍රප්‍රදේශ හසුළුවාලීම හඟවන අස්ථානපතික පෙරාතලවූ සුත්‍රසංකීර්ණයෙහි යෙදීම හා වාක්‍ය සම්බන්ධය අභිවර්ණයට නිසිවන සේ දත හෙත පරිදි යෙදිය යුතු පෙරාතලවූ අභි වර්ණ [—] රේඛා අතර යෙදීම ද, ඇතැම් පාළු පදයන්ට යුක්තාර්ථ කථනය ද, දුර්ගම අභියන් සුගම කොට අධෝලිපි යෙදීම ද, විෂයානුරූප වන සේ ඇතැම් සුත්‍රාමයන් සකස් කිරීම ද මෙහි අප විසින් කරණ ලද සංස්කාරණයන් වෙති.

පරිවර්තක සභිකයන් විසින් සම්පාදිත විෂයසූචි, භාෂාදිපාද-සඳාඥා-නාම - පදනුකතමණිකා සහිත මේ පරීක්ෂණයෙහි මුද්‍රණආරයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පමුණුවාලීමෙන් ජනිතකුසලමිතිමයෙන් පරිවර්තන - සංකොධන - සංස්කාරණ කාලීයයන්හි නියුක්ත සහකාරී තෙරවරු ද, ලංකා රජය හා සංස්කෘතික කාන්තා සංගමයෙහි අධිකාරීහු ද, මුද්‍රණශිල්පීහු ද ප්‍රත්‍යායානුරූප සේ ලෝකික - ලොකොත්තර සුබලාභීහු වෙත්වා.

පරමාහාර වජිරඤ්ඤ සභික.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කාරක සභායෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සම්පාදක.

ත්‍රිපිටක කාන්තාලය, බිම්බරොධි විද්‍යාලය.
දෙමටගොඩ, කොළඹ.

සංකේතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සි. 1	—	‘පැල්මඩුල්ල’ මහා විහාර- සිහල තාලපණ්ණපොථකං
සි. 2	—	‘භාල්ල’ පරමානන්ද විහාර- සිහල තාලපණ්ණපොථකං
සිඞ්.	—	බණ්ඩරමුල්ලේ අමරසිහනේර සංඝෝධිත සිහලකඛර-මුද්දිතපොථකං
සයා.	—	සයාමකඛර-මුද්දිතපොථකං
මජ්ඣ.	—	මජ්ඣිමනිකායා-පිටික පොථකං
PTS.	—	Pali Text Society-edition.

PALĪ ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

ආ ආඪ ඉ ඉඪ උ උඪ එ ට

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞga
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa
ටta	ඨtha	ඬda	ඬdha	ණṇa
තta	ථtha	දda	ධdha	නṇa
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma
යya	රra	ලla	වva	සsa
හha	ලla	ආං m		

කka	කාkā	කිki	කීkī	කුku	කූkū	කෙke	කොkō
ඛkha	ඛාkhā	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhe	ඛොkhō
ගga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කකkka	කඬṇka	කිතva	මම්mpha
කඛkkha	කඡ=ඡṇcha	දදdda	මඞ=ඞmmba
කඝkgha	කඣ=ඣṇja	ඞධ=ධdddha	මභmbha
කිkri	කඣකිṇjha	ද්දdra	මමmma
කිකkva	කඣකඬṇṇa	ඞඵ=ඵdvā	මඞmha
කිඝkghya	කඣතṇha	ධධdhva	යය=යyya
කිඛkhhva	චචtṭa	නතnta	යයya
ගගgga	චඞ=ඞtṭtha	නිnthā	ලලlla
ගඝggha	ඬධdḍa	නදnda	ලඞlyā
ග්ගgra,	ඬධදḍdha	කිndha	ලඞlha
ඞකṇka	ණṇṭṭa	නඞnna,	චඞvha
ඞඛṇkha	ණණṇṇṇa	නඞnha	සසsma
ඞතṇga	ණඞṇṭṭha	පපppa	සසsva
ඞඝṇgha	ණඞ=ඞṇḍa	පඵppha	සසssa
චචcca	ණතṇha	බබbba	හහhma
චඡccha	නතtta	බඞbbha	හහhva
ජජja	නිත්tha	ම්බra	ලඞlha
ඡඣjjha	ම්ත්tra	මඞmpa	

ආ ආඪ ඉ ඉඪ උ උඪ එ ට

සංස්කෘතිකයෝ

නිදනවගන - විසයසූචි

විසයා

පිටුවකො

1. අභිසමයසංස්කෘතං

2-220

1. බ්‍රහ්මවග්‍යෝ

2-18

1. පරිච්ඡෙදපාද	සූත්‍රං	...	...	...	2
2. විභවිත	„	...	...	...	4
3. පරිපද	„	...	...	...	8
4. විපස්සි	„	...	...	...	14
5. සිව්	„	...	...	...	14
6. වෙසාහු	„	...	...	...	14
7. කතුසකි	„	...	...	...	16
8. කොතාගමන	„	...	...	...	16
9. කසප	„	...	...	...	16
10. ගොතම	„	...	...	...	16-18

බ්‍රහ්මවග්‍යෝ පඨමෝ.

2. ආභාරවග්‍යෝ

20-42

1. ආභාර	සූත්‍රං	...	...	...	20
2. මොලියඵග්ගුන	„	...	...	...	22
3. සමණව්‍යාගමණ	„	...	...	...	24
4. දුතිය සමණව්‍යාගමණ	„	...	...	...	26
5. කල්පානගොතන	„	...	...	...	28
6. ධම්මකපික	„	...	...	...	30
7. අවෙලකස්සප	„	...	...	...	30
8. තිම්බරුක	„	...	...	...	36
9. ඛාලපණ්ඩිත	„	...	...	...	38
10. පච්චය (පච්චසුප්පත්ත)	...	...	...	...	40-42

ආභාරවග්‍යෝ දුතියෝ.

3. දසබලවග්‍යෝ

44-72

1. දසබල	සූත්‍රං	...	...	...	44
2. දුතියදසබල	„	...	...	...	44
3. උපනිස	„	...	...	...	46
4. අඤ්ඤාතිප්පිය	„	...	...	...	52
5. හුම්ථ	„	...	...	...	58
6. උපමාණ	„	...	...	...	64
7. පච්චය	„	...	...	...	66
8. භික්ඛු	„	...	...	...	68
9. සමණව්‍යාගමණ	„	...	...	...	70
10. දුතිය සමණව්‍යාගමණ	„	...	...	...	72

දසබලවග්‍යෝ තිතියෝ

විසයා

පිටිවකා

4. කලාපවහනියවග්ගො

74-104

1. භූත	සුතතං	...	...	...	74
2. කලාප	"	...	...	...	78
3. ස්කන්ධවත්තු	"	...	...	...	88
4. දුතියස්කන්ධවත්තු	"	...	...	...	92
5. අවිජ්ජාපච්චය	"	...	...	...	94
6. දුතිය අවිජ්ජාපච්චය	"	...	...	...	98
7. තතුලා	"	...	...	...	100
8. චේතනා	"	...	...	...	102
9. දුතිය චේතනා	"	...	...	...	102
10. තතිය චේතනා	"	...	...	...	104

කලාපවහනියවග්ගො වතුපෙඨා.

5. ගහපනිවග්ගො

106-124

1. පඤ්චග්ගවෙර	සුතතං	...	...	...	106
2. දුතිය පඤ්චග්ගවෙර	"	...	...	...	110
3. දුක්ඛ	"	...	...	...	112
4. ලොක	"	...	...	...	114
5. සද්ධික	"	...	...	...	114
6. අඤ්ඤාතරමුඛණ	"	...	...	...	116
7. ජාත්‍යුග්ගොණී	"	...	...	...	118
8. ලොකායතීක	"	...	...	...	118
9. පඨම අරියසාවක	"	...	...	...	120
10. දුතිය අරියසාවක	"	...	...	...	122-124

ගහපනිවග්ගො පඤ්චමො.

6. දුක්ඛවග්ගො

126-146

1. පරිච්ඡේදන	සුතතං	...	...	...	126
2. උපාදාන	"	...	...	...	134
3. සංඝෙඤ්ජරත	"	...	...	...	134
4. දුතිය සංඝෙඤ්ජරත	"	...	...	...	136
5. මහාරුක්ඛ	"	...	...	...	138
6. දුතිය මහාරුක්ඛ	"	...	...	...	138
7. තරුණරුක්ඛ	"	...	...	...	140
8. තාමරුප	"	...	...	...	142
9. විඤ්ඤාණ	"	...	...	...	142
10. නිදාන [පරිච්චසමුපපාද]	"	...	...	...	144-146

දුක්ඛවග්ගො ජලෙඨා.

විෂයා

පිටිවකිකා

7. මහාවග්ගො

148-198

1. අසසුතවනතු	සුතතං	...	...	...	548
2. දුතියඅසසුතවනතු	"	...	...	...	150
3. පුතතමංස	"	...	...	...	152
4. අභිරාග	"	...	...	...	158
5. නගර	"	...	...	...	162
6. සමමසත	"	...	...	...	166
7. තලකලාප	"	...	...	...	176
8. කොසමි	"	...	...	...	180
9. උපසන්ති	"	...	...	...	186
10. සුසිම	"	...	...	...	188-198

මහාවග්ගො සන්තමො.

සමණ්ඛාහමණවග්ගො

200-202

1. ජරාමරණ	සුතතං	...	...	...	200
2. ජාති	"	...	...	...	200
3. භව	"	...	...	...	200
4. උපාද්‍ය	"	...	...	...	200
5. තණ්හා	"	...	...	...	200
5. වෙදනා	"	...	...	...	202
7. එසා	"	...	...	...	202
8. සලායතන	"	...	...	...	202
9. තාමරුප	"	...	...	...	202
10. විඤ්ඤාණ	"	...	...	...	202
11. සංඛාර	"	...	...	...	202

සමණ්ඛාහමණවග්ගො අට්ඨමො.

9. අනුකරපෙසයාලො

204-210

1. සඤ්චග්ගො

204-210

1. ජරාමරණ	සුතතං	...	...	...	204
2. ජාති	"	...	...	...	204
3. භව	"	...	...	...	204
4. උපාද්‍ය	"	...	...	...	204
5. තණ්හා	"	...	...	...	204
6. වෙදනා	"	...	...	...	206
7. එසා	"	...	...	...	206
8. සලායතන	"	...	...	...	206
9. තාමරුප	"	...	...	...	206
10. විඤ්ඤාණ	"	...	...	...	206
11. සංඛාර	"	...	...	...	206

විසයා	පිටුව
2. සිංහාවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	208
8. භයානවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	208
4. ජංගවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	208
5. උග්ගොලුභිවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	208
6. අප්පට්ඨානිවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	208
7. ආනපපවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	208
8. විජිතවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	210
9. සානච්චවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	210
10. සතිවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	210
11. සමපජ්ඣාදවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	210
12. අප්පමාදවගෙයා	
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	210

අනන්තරපෙය්‍යාලො නවමො.

සුත්තානා අනන්තරපෙය්‍යාලො නිවසීනා.

10. අභිසම්මවගෙයා	212-220
1. නවසිඛා සුත්තං	212
2. පොකකරණී	212
3. සමොඡ්ඡුද්ධක	214
4. දුතිය සමොඡ්ඡුද්ධක	214
5. පඨවි	216
6. දුතියපඨවි	216
7. සමුද්ද	216
8. දුතියසමුද්ද	216
9. පබ්බතපම	218
10. දුතියපබ්බතපම	218
11. තතියපබ්බතපම	220

අභිසම්මවගෙයා දසමො.

අභිසම්මසංසුත්තං සමන්තං.

විශයා

පිටපිඛනා

2. බාහුසංයුතනං

222-274

1. නානිත්තවග්ගො

222-232

1. බාහුතානතන	සුතනං	...	...	...	222
2. එසසතානතන	„	...	...	...	222
3. තො එසසතානතන	„	...	...	...	222
4. වෙදතානතන	„	...	...	...	224
5. තො වෙදතානතන	„	...	...	...	224
6. ඛාතිරබාහුතානතන	„	...	...	...	226
7. පරියෙසතා නානතන	„	...	...	...	226
8. තො පරියෙසතා නානතන	„	...	...	...	228
9. ලාභතානතන	„	...	...	...	230
10. තො ලාභතානතන	„	...	...	...	230-232

නානිත්තවග්ගො පඨමො.

2. සත්තබාහුවග්ගො

234-256

1. සත්තබාහු	සුතනං	...	...	...	234
2. සතිදුත	„	...	...	...	236
3. භිඤ්ඤාචසථ	„	...	...	...	238
4. භිතාභිමුභතීක	„	...	...	...	240
5. වඛකම	„	...	...	...	242
6. සභාථ	„	...	...	...	244
7. අසාදා	„	...	...	...	246
8. අසාදාමුලකතීකපඤ්ඤා	සුතනං	...	...	...	248
9. අතිරිකමුලකතීකවතුකක	„	...	...	...	252
10. අනොතතාපමුලකතීකතතත	„	...	...	...	254
11. අපපසුතමුලකතීකආය	„	...	...	...	256
12. කුසිතමුලකතීකෙක	„	...	...	...	256

සත්තබාහුවග්ගො දුතියො.

3. කමමපථවග්ගො

258-262

1. අසමාහිත	සුතනං	...	...	...	258
2. දුසසිල	„	...	...	...	258
3. පඤ්චසිකඛාපද	„	...	...	...	258
4. සත්තකමමපථ	„	...	...	...	260
5. දසකමමපථ	„	...	...	...	260
6. අට්ඨඛිතික	„	...	...	...	262
7. දසඛිතික	„	...	...	...	262

කමමපථවග්ගො තතියො.

විෂයා

පිට්ඨකා

4. චතුර්මාදවග්ගො

264-274

1. චතුර්මාද	සූතරං	...	...	...	264
2. පුබ්බ	"	...	...	...	264
3. අසාදපරිසෙසන	"	...	...	...	266
4. කොවෙදං	"	...	...	...	268
5. දුක්ඛ	"	...	...	...	270
6. අභිනන්දන	"	...	...	...	272
7. උපපාද	"	...	...	...	272
8. සමණව්‍යාගමණ	"	...	...	...	272
9. දුතිය සමණව්‍යාගමණ	"	...	...	...	274
10. තතිය සමණව්‍යාගමණ	"	...	...	...	274

චතුර්මාදවග්ගො චතුරෙස්ථා.

චතුර්මාදවග්ගො සමන්තං.

3. අනම්මග්ගසංසුතතං

276-296

1. තිණකට්ඨවග්ගො

276-286

1. තිණකට්ඨ	සූතරං	...	...	...	276
2. පඨවී	"	...	...	...	276
3. අසු	"	...	...	...	278
4. මාතුථඤ්ඤ	"	...	...	...	280
5. පබ්බත	"	...	...	...	280
6. සාසප	"	...	...	...	282
7. සාවක	"	...	...	...	282
8. ගඛයා	"	...	...	...	284
9. දණ්ඩ	"	...	...	...	284
10. පුග්ගල	"	...	...	...	286

තිණකට්ඨවග්ගො පඨමො.

2. දුග්ගතවග්ගො

288-296

1. දුග්ගත	සූතරං	...	...	...	288
2. සුඛිත	"	...	...	...	288
3. තිංසමිත්ත	"	...	...	...	288
4. මාතු	"	...	...	...	290
5. පිතු	"	...	...	...	290
6. භාතු	"	...	...	...	292
7. හඬිති	"	...	...	...	292
8. පුත්ත	"	...	...	...	292
9. ඩිතු	"	...	...	...	292
10. වෙපුලපබ්බත	"	...	...	...	292-296

දුග්ගතවග්ගො දුතියො.

අනම්මග්ග සංසුතතං සමන්තං.

විෂයයා

පිටිබිඳියා

4. කිසිසප්තසංසුතනං

298-342

1. කිසිසප්තසංසුතනං

298-342

1. සනතුට්ඨි	සුතනං	...	...	...	298
2. අනෙතතාපි	„	...	...	...	300
3. වජ්ජපම	„	...	...	...	302
4. කුලපග	„	...	...	...	306
5. ජණ්ණ	„	...	...	...	308
6. ඔවාද	„	...	...	...	310
7. දුතිය ඔවාද	„	...	...	...	314
8. තතිය ඔවාද	„	...	...	...	318
9. ක්වාතාභිඤ්ඤා	„	...	...	...	320
10. භික්ඛුනුපස්සය	„	...	...	...	326
11. විවර	„	...	...	...	330
12. පරමරණා	„	...	...	...	336
13. සද්ධම්මපඤ්ඤාපක	„	...	...	...	338-342

කිසිසප්තසංසුතනං පඨමො.

කිසිසප්තසංසුතනං සමත්තං.

5. ලාභසකකාරසංසුතනං

344-372

1. දුරුණවග්ගො.

344-352

1. දුරුණ	සුතනං	...	...	...	344
2. බළිස	„	...	...	...	344
3. කුම්ම	„	...	...	...	346
4. දීඝලොමි එළක	„	...	...	...	346
5. මිලකක	„	...	...	...	348
6. අසනිවිවකක	„	...	...	...	348
7. දිඤ්ඤාලල	„	...	...	...	348
8. සිහාල	„	...	...	...	350
9. වෙරමබ	„	...	...	...	348
10. සහාථ	„	...	...	...	352

දුරුණවග්ගො පඨමො.

2. පාඨවග්ගො

354-356

1. සුවණ්ණපාඨි	සුතනං	...	...	...	354
2. රුපියපාඨි	„	...	...	...	354
3-10. සුවණ්ණනිකාසුතනාදි අට්ඨකං	...	...	...	...	356

පාඨවග්ගො දුතියො.

විෂයා

පිටුවකයා

3. මාතුශාමපණ්ණාසකො.

355-364

1. මාතුශාම	සුත්තං	...	...	...	358
2. ජනපදකල්‍යාණී	,,	...	...	...	354
3. එකපුත්තක	,,	...	...	...	354
4. එකධිතු	,,	...	...	...	360
5. සමණත්‍රාගමණ	,,	...	...	...	360
6. දුතියසමණත්‍රාගමණ	,,	...	...	...	362
7. තතියසමණත්‍රාගමණ	,,	...	...	...	362
8. ඡවං ජිකුඤ්ඤි	,,	...	...	...	362
9. වාලරජ්ජු	,,	...	...	...	364
10. බිණාතව භික්ඛු	,,	...	...	...	364

මාතුශාමපණ්ණාසකො තතියකො.

4. සංඛ්‍යාසූචිපණ්ණාසකො.

366-372

1. සංඛ්‍යාසූචි	සුත්තං	...	...	...	366
2. කුසලමුලසමුච්ඡේද	,,	...	...	...	366
3. කුසලධම්මසමුච්ඡේද	,,	...	...	...	366
4. සුක්කධම්මසමුච්ඡේද	,,	...	...	...	366
5. අත්තවධ	,,	...	...	...	366
6. දෙවදත්ත	,,	...	...	...	368
7. මාතු	,,	...	...	...	370
8-13 පිතුසුත්තයාදි ඡක්කං	,,	...	...	...	370-372

සංඛ්‍යාසූචිපණ්ණාසකො චතුසස්ථා.

ලාභසක්කාරසංඝුත්තං සමන්තං.

6. රාහුලසංඝුත්තං

374-388

1 පඨමො වග්ගො.

374-380

1. චක්ඛුආරාදි	සුත්තං	...	...	...	374
2. රූපාදි අරමමණ	,,	...	...	...	376
3. විඤ්ඤාණ	,,	...	...	...	176
4. සමථස්ස	,,	...	...	...	376
5. චේදනා	,,	...	...	...	378
6. සඤ්ඤා	,,	...	...	...	678
7. සඤ්ඤාචරිතා	,,	...	...	...	378
8. තණ්හා	,,	...	...	...	380
9. ධාතු	,,	...	...	...	380
10. බණ්ඩ	,,	...	...	...	380

වග්ගො පඨමො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විෂය

පිටුවකිනා

දුතියයා වගෙහා.

382-388

1. වකත්තුවාදාදි	සුත්තං	...	...	...	382
2. රූපාදි ආරම්භණ	"	...	...	...	382
3. විඤ්ඤාණ	"	...	...	...	382
4. සම්මයා	"	...	...	...	384
5. වෙදනා	"	...	...	...	384
6. සඤ්ඤා	"	...	...	...	384
7. සංඥාවගනා	"	...	...	...	384
8. තණ්හා	"	...	...	...	384
9. ඛාදා	"	...	...	...	384
10. ඛනි	"	...	...	...	384
11. මානානුසය	"	...	...	...	366
12. මානාපගත	"	...	...	...	386-388

වගෙහා දුතියයා.

7. ලංකිකණ්ඩසුත්තං

390-404

1. පඨමො වගෙහා.

390-396

1. අට්ඨකඛිලික	සුත්තං	...	...	...	390
2. මංසපෙසි	"	...	...	...	392
3. මංසපිණ්ඩ	"	...	...	...	392
4. නිවජ්චි	"	...	...	...	392
5. අසිලොම	"	...	...	...	394
6. සත්තිලොම	"	...	...	...	394
7. උසුලොම	"	...	...	...	394
8. සුචිලොම	"	...	...	...	394
9. දුතියසුචිලොම	"	...	...	...	396
10. කුමහණ්ඩ	"	...	...	...	396

පඨමො වගෙහා.

දුතියයා වගෙහා.

398-404

1. ගුරුකුළ	සුත්තං	...	...	...	398
2. ගුරුඛාදි	"	...	...	...	398
3. නිවජ්චිසභි	"	...	...	...	398
4. මඛගුලිසභි	"	...	...	...	398
5. ඛනිලිනී	"	...	...	...	398
6. අසිසක	"	...	...	...	398
7. භික්ඛු	"	...	...	...	398
8. භික්ඛුණී	"	...	...	...	398
9. සික්ඛමානා	"	...	...	...	402
10. සාමණේර	"	...	...	...	402
11. සාමණේරී	"	...	...	...	402-404

වගෙහා දුතියයා

ලංකිකණ්ඩසුත්තං අමතං.

විසයා

පිටපතක

8. ඔපමමසංයුතතං

406-420

1. පඨමො වග්ගො

406-420

1. කුච	සුතතං	...	...	...	406
2. තඛ්ඛිඛා	"	...	...	...	406
3. කුල	"	...	...	...	408
4. ඔක්කාසන	"	...	...	...	408
5. සතඨි	"	...	...	...	410
6. ධනුක්කත	"	...	...	...	410
7. ආණ්	"	...	...	...	412
8. කලිඛිතරූපධාන	"	...	...	...	414
9. තාග	"	...	...	...	414
10. බිලාල	"	...	...	...	416
11. සිගාල	"	...	...	...	418
12. දුතියසිගාල	"	...	...	...	420

වග්ගො පඨමො.

ඔපමමසංයුතතං සමත්තං.

9. හික්ඛුසංයුතතං

422-440

1. පඨමො වග්ගො.

422-440

1. මොග්ගලාන	සුතතං	...	...	...	422
2. සාරිපුත්ත	"	...	...	...	424
3. මහාතාග සුතතං	"	...	...	...	424
4. තවභික්ඛු	"	...	...	...	428
5. සුජාත	"	...	...	...	430
6. ලකුණ්ඨකහද්දිය	"	...	...	...	430
7. විසාඛපඤ්චාලිපුත්ත	"	...	...	...	432
8. තජ්ඣ	"	...	...	...	432
9. නිසා	"	...	...	...	434
10. ථෙරතාමක	"	...	...	...	434
11. මහාකපපික	"	...	...	...	438
12. සහායක	"	...	...	...	438-440

වග්ගො පඨමො.

හික්ඛුසංයුතතං සමත්තං.

හිද්දනවග්ගො නිට්ඨිකො.

සුභානන්දපිටකේ
සංස්කෘතනිකායෝ
දුතියෝ භාගෝ

සුභනනපිටකේ

සංයුතනනිකායෝ

දුතියො භාගො

නිදනවගො

1. අභිසම්මසංයුතනං

1. බුද්ධවගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

1. 1. 1.

පටිච්චසමුප්පාදසුභනං

1. එවං මේ සුභනං: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජ්ඣං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි 'භික්ඛවො'ති. 'හදනෙත'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්චසොසාසුං. භගවා¹ එතදවොච:

පටිච්චසමුප්පාදං වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි. තං සුඤ්ඤං. සාධුකං මහසි කරොථ. භාසිස්සාමිති. 'එවං හනෙත'ති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්චසොසාසුං. භගවා¹ එතදවොච:

කතමො ච භික්ඛවෙ, පටිච්චසමුප්පාදො? අවිජ්ජාපට්චයා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා. සඤ්ඤාපට්චයා විඤ්ඤාණං. විඤ්ඤාණපට්චයා තාමරුපං. තාමරුප-පට්චයා සලායතනං. සලායතනපට්චයා එස්සො. එස්සපට්චයා වෙදනා. වෙදනාපට්චයා තණ්හා. තණ්හාපට්චයා උපාදානං. උපාදානපට්චයා භවො. භවපට්චයා ජාති. ජාතිපට්චයා ජරාමරණං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සු-පායාසා සම්භවනති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති. අයං ථුළ්චති භික්ඛවෙ පටිච්චසමුප්පාදො.

1. පට්චසොසාසුමහතවා - සී 1, 2.

සමාජවාදී ජනපදයෙහි සංස්කෘතික කාය

ද්විතීය භාගය

නිදහස්වර්ගය

1. අභියෝගය සංස්කෘතිය

1. බුද්ධිමය

ඒ භාග්‍යවත් අගිත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා.

1. 1. 1

පරිවෘත්තියාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සැවැත්තුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිවුහුගේ අරමිහි
වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි භික්ෂූන් ඇමතු
සේක. ඒ භික්ෂූහු 'පින්වතුන් වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, තොපට පරිවෘත්තියාදය දේශනා කරමි. එය අසවු.
මනා කොට මෙනෙහි කරවු. දේශනා කරමි. 'එසේ ය, වහන්සැ'යි
ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පරිවෘත්තියාදය කවරේ ද? මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන්
සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ. විඤ්ඤාණයෙන්
(තාමස ද, රූපය ද,) තාමරූපය ද වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් (අභ්‍යා-
යතන ද) අභ්‍යායතන ද වේ. අභ්‍යායතනප්‍රත්‍යයයෙන් සායනික වේ. සායනි-
කප්‍රත්‍යයයෙන් චේදනාව වේ. චේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූපය වේ. තාමරූප-
ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදානය වේ. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භවප්‍රත්‍යය-
යෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ, සෝක පරිදේව දුකක
දෙමතස්ස උපායාසයෝ හටගනිති. මෙසේ මේ හුදු දුකකකකකයෙන්
උත්තරතිය වේ. මහණෙනි, මේ (ප්‍රත්‍යයාකාරය) පරිවෘත්තියාද ය යි කියනු
ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අවිජ්ජාය තෙව අසෙසවිරුගතිරෙධං සඛ්ඛාරතිරෙධං. සඛ්ඛාරතිරෙධං විඤ්ඤාණතිරෙධං. විඤ්ඤාණතිරෙධං තාමරූපතිරෙධං. තාමරූපතිරෙධං සලායතනතිරෙධං. සලායතනතිරෙධං එස්සතිරෙධං. එස්සතිරෙධං වෙදනාතිරෙධං. වෙදනාතිරෙධං තණ්හාතිරෙධං. තණ්හාතිරෙධං උපාදානතිරෙධං. උපාදානතිරෙධං භවතිරෙධං. භවතිරෙධං ජාතී-
තිරෙධං. ජාතීතිරෙධං ජරාමරණං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා නිරුජ්ඣනති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස තිරෙධං හොතිති.

*ඉදමචොව භගවා. අතනමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභි-
නඤ්ඤති.

1. 1. 2,

විභංගසුභතං

2. භාවනීයං-1

පට්ඨවසම්මුප්පාදං වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි. විභජ්ස්සාමි. තං සුඤ්ඤං. සාධුකං මනසි කඤ්ඤං. භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ඨස්සොත්ථං. භගවා එතදවොච:

කතමො ව භික්ඛවෙ, පට්ඨවසම්මුප්පාදො? අවිජ්ජාපට්ඨයා භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරං. සඛ්ඛාරපට්ඨයා විඤ්ඤාණං. විඤ්ඤාණපට්ඨයා තාමරූපං. තාමරූපපට්ඨයා සලායතනං. සලායතනපට්ඨයා එස්සො. එස්සපට්ඨයා වෙදනා. වෙදනාපට්ඨයා තණ්හා. තණ්හාපට්ඨයා උපාදානං. උපාදානපට්ඨයා භවො. භවපට්ඨයා ජාතී. ජාතීපට්ඨයා ජරාමරණං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා සම්භවනති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස සමුදයො හොති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, ජරාමරණං? යා² තෙසං තෙසං සත්තානං තමහි තමහි සත්තනීතිකායෙ ජරා ජරණතා ඛණ්ඩිතං. පාලිතං. චලිතතචතා ආයුතො සංභාති ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො, අයං වුට්ඨති ජරා.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, මරණං? යා² තෙසං තෙසං සත්තානං තමහි තමහි සත්තනීතිකායා වුට්ඨි වචනතා හෙදො අනතරධානං චෙට්ඨමරණං කාල-
කිරියා ඛක්ඛානං හෙදො කලෙවරස්ස³ තිකෙඛපො ජීවිතීන්ද්‍රියස්ස උපචේතදො⁴. ඉදං වුට්ඨති මරණං. ඉති අයඤ්ච ජරා ඉදඤ්ච මරණං, ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, ජරාමරණං.

කතමො ව භික්ඛවෙ, ජාතී? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමහි තමහි සත්තනීතිකායෙ ජාතී සඤ්ජාතී ඔක්ඛනතී තිබ්බතතී අභිතිබ්බතතී ඛක්ඛානං පාදුභාවො ආයතනානං පටිලාභො, අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, ජාතී.

කතමො ව භික්ඛවෙ, භවො? තයොමෙ භික්ඛවෙ, භවා: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, භවො.

* කඤ්ඤති හ දිස්සති.

1. භාවනීයං විහරති. - යො. 2. යං - සිවු, සී, 1, 2. 3. කලෙවරස්ස - සො, මජ්ඣං.
4. ජීවිතීන්ද්‍රියස්ස උපචේතදො, අයං පාදධා හ දිස්සතො. - සිවු. මජ්ඣං. මජ්ඣං, සිවු. හ දිස්සතො.

අවිද්‍යාවේ ම අශේෂවිරහ (අනුශ්‍ය සමුද්‍යාත) තම් වූ තිරෝධයෙන් සංඝකාරකිරෝධය වේ. සංඝකාරකිරෝධයෙන් විඥනකිරෝධය වේ. විඥන-කිරෝධයෙන් තාමරූපකිරෝධය වේ. තාමරූපකිරෝධයෙන් ශ්‍රවණතන-කිරෝධය වේ. ශ්‍රවණතනකිරෝධයෙන් ස්පර්ශකිරෝධය වේ. ස්පර්ශකිරෝධයෙන් වේදනාකිරෝධය වේ. වේදනාකිරෝධයෙන් තෘෂ්ණාකිරෝධය වේ. තෘෂ්ණා-කිරෝධයෙන් උපාදානකිරෝධය වේ. උපාදානකිරෝධයෙන් භවකිරෝධය වේ. භවකිරෝධයෙන් ජාතීකිරෝධය වේ. ජාතීකිරෝධයෙන් ජරාමරණ, සොක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ තිරෝධය වෙයි. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගත්හ.

1. 1. 2.

විභවගසුත්‍රය

2. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, නොපට පරිච්ඡෙදප්‍රායාදය දේශනා කරමි. බෙද දක්වමි. එය අසවු. මනා කොට මෙනෙහි කරවු. කියමි. “එසේය වහන්සා”යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පරිච්ඡෙදප්‍රායාදය කවරේ ද? මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝ වෙති. සංඝකාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඥනය වේ. විඥනප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ශ්‍රවණතනය වේ. ශ්‍රවණතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වේ. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදානය වේ. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භව-ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ, සොක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ භවගණිත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භවගැණීම වේ.

මහණෙනි, ජරාමරණ කවරේ ද? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකාය-යෙහි යම් දිරිමෙක් දිරණබවෙක් දත් වැටීමෙක් කෙසෙ පැයීමෙක් ඇත රුද්‍රි වැටීමෙක් ආයු පිරිහීමෙක් ඉඳුරන්ගේ පැයීමෙක් වේ ද, මේ ජරා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මරණය කවරේ ද? ඒ ඒ සත්ත්වනිකායයෙන් ඒ ඒ සත්ත්ව-යන්ගේ යම් වෙන් වීමෙක් වෙන් වන බවෙක් බිඳීමෙක් අතුරුදන් වීමෙක් මවු වූ මරණයෙක් කාලක්‍රියාවෙක් (සමුක්‍රීතිමරණයෙක්) සකාසියන්ගේ බිඳීමෙක් සිරුර හැර දමීමෙක් ජීවිතෝත්ප්‍රයයාගේ සිඳි යෑමෙක් වේ ද, මේ මරණ ය යි කියනු ලැබේ. මෙසේ මේ ජරාව ද මේ මරණය ද යන මෙය, මහණෙනි, ජරාමරණ ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ජාතිය කවරේ ද? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායයෙහි භවගැණීමෙක් පිරිපුන් භවගැණීමෙක් කුසට බැස ගැනීමෙක් ඉපැදීමෙක් වෙසෙස් ඉපැදීමෙක් සකාසියන්ගේ පහළ වීමෙක් ආයතනයන්ගේ පිළි-ලැබීමෙක් වේ ද, මහණෙනි, මේ ජාතිය ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, භවය කවරේ ද? මහණෙනි, කාමභවය, රූපභවය, අරූප-භවය යි මේ භව තුණෙනි. මහණෙනි, මේ භව ය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ උපාදතං? වතතාරිමානී භික්ඛවෙ, උපාදතානි: කාමුපාදතං දිට්ඨිපාදතං සීලබ්බතුපාදතං අත්තවාදුපාදතං. ඉදං වුච්චතී භික්ඛවෙ උපාදතං.

කතමා ව භික්ඛවෙ තණ්හා? ඡයිමෙ භික්ඛවෙ, තණ්හාකායා: රූපතණ්හා සඤ්ජතණ්හා ගණ්ඨතණ්හා රසතණ්හා ථේඨ්ඨිකතණ්හා ධම්මතණ්හා. අයං වුච්චතී භික්ඛවෙ තණ්හා.

කතමා ව භික්ඛවෙ වෙදනා? ඡයිමෙ භික්ඛවෙ, වෙදනාකායා: චක්ඛු-සම්ප්පාදනං වෙදනා, සොතසම්ප්පාදනං වෙදනා, ඝාණ්ඨසම්ප්පාදනං වෙදනා, ජීව්හසම්ප්පාදනං වෙදනා, කායසම්ප්පාදනං වෙදනා, මනෝසම්ප්පාදනං වෙදනා. අයං වුච්චතී භික්ඛවෙ වෙදනා.

කතමො ව භික්ඛවෙ එසෙය්? ඡයිමෙ භික්ඛවෙ, එසෙය්කායා: චක්ඛු-සම්ප්පාදනං, සොතසම්ප්පාදනං, ඝාණ්ඨසම්ප්පාදනං, ජීව්හසම්ප්පාදනං, කාය-සම්ප්පාදනං, මනෝසම්ප්පාදනං. අයං වුච්චතී භික්ඛවෙ, එසෙය්.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සලායතනං? වත්තායතනං සොතායතනං ඝාණ්ඨායතනං ජීව්හායතනං කායායතනං මනායතනං. ඉදං වුච්චතී භික්ඛවෙ, සලායතනං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ තාමරූපං? වෙදනා සඤ්ඤා වෙතනා එසෙය් මනසිකායෙ, ඉදං වුච්චතී තාමං. වතතායෙ ව මහාභූතා, චතුත්තං ව මහා-භූතානං උපාදයරූපං, ඉදං වුච්චතී රූපං. ඉති ඉදඤ්ච තාමං, ඉදඤ්ච රූපං, ඉදං වුච්චතී භික්ඛවෙ, තාමරූපං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං? ඡයිමෙ භික්ඛවෙ, විඤ්ඤාණකායා: චක්ඛුවිඤ්ඤාණං සොතවිඤ්ඤාණං ඝාණ්ඨවිඤ්ඤාණං ජීව්හවිඤ්ඤාණං කාය-විඤ්ඤාණං මනෝවිඤ්ඤාණං. ඉදං වුච්චතී භික්ඛවෙ, විඤ්ඤාණං.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ සඤ්ඤා? තයොමෙ භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා: කාය-සඤ්ඤායෙ වච්ඡසඤ්ඤායෙ විත්තසඤ්ඤායෙ. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අවිජ්ජා? යං බො භික්ඛවෙ දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං, අයං වුච්චතී භික්ඛවෙ, අවිජ්ජා.

ඉති බො භික්ඛවෙ අවිජ්ජාපච්චයා සඤ්ඤා, සඤ්ඤාපච්චයා විඤ්ඤාණං, -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනික්ඛස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජාය ඤෙව අසෙසවිරාගනිරෝධා සඤ්ඤාපච්චයා. සඤ්ඤා-නිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනික්ඛස්ස නිරෝධො හොතිති.

මහණෙනි, උපාදන කවරේ ද? මහණෙනි, කාමඋපාදන ය දිට්ඨි උපාදන ය සීලබ්බතඋපාදන ය අත්තවාදඋපාදන ය යි මේ උපාදන සතරෙකි. මහණෙනි, මේ උපාදන ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, තෘෂ්ණාව කවරේ ද? මහණෙනි, රූපතෘෂ්ණාව භවද-තෘෂ්ණාව ගක්ඛතෘෂ්ණාව රසතෘෂ්ණාව සප්තව්‍යායතෘෂ්ණාව ධර්ම-තෘෂ්ණාව යි මේ තෘෂ්ණාරූප සයෙකි. මහණෙනි, මේ තෘෂ්ණා යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වේදනාව කවරේ ද? ඇසෙහි (අරමුණ) ගැටීමෙන් වන වේදනා ය, කණෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය, නැඟැසෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය, දිවෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය, සිතෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය යි මේ වේදනාරූප සයෙකි. මහණෙනි, මේ වේදනා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ස්පර්ශ කවරේ ද? මහණෙනි, ඇසෙහි (අරමුණ) ගැටීම ය, කණෙහි ගැටීම ය, නැඟැසෙහි ගැටීම ය, දිවෙහි ගැටීම ය, කයෙහි ගැටීම ය, සිතෙහි ගැටීම ය යි මේ ස්පර්ශ රූප සයෙකි. මහණෙනි, මේ ස්පර්ශ ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඡායාසතන කවරේ ද? ව්‍යාධිආයතනය, සොනආයතනය, ඝාණආයතනය, ජීව්‍යාආයතනය, කායආයතනය, මනආයතනය, මහණෙනි, මේ ඡායාසතන ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, තාමරූප කවරේ ද? වේදනා ය, සංඥා ය, චේතනා ය, ස්පර්ශ ය, මනසකාර ය යන මෙය තාම ය යි කියනු ලැබේ. සතර භ්‍යාභුතයෝ ද සතර මහාභුතයන්ගේ උපාදයරූප ද යන මෙය රූප ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙසේ මේ තාමය ද මේ රූපය ද යන මේ තාමරූප ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විඤ්ඤාණය කවරේ ද? මහණෙනි, ව්‍යඤ්ඤාණය, සොතවිඤ්ඤාණය, ඝාණවිඤ්ඤාණය, ජීව්‍යාවිඤ්ඤාණය, කායවිඤ්ඤාණය, මනෝවිඤ්ඤාණ ය, යි මේ විඤ්ඤාණ රූප සයෙකි. මහණෙනි, මෙය විඤ්ඤාණය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සංසාරයෝ කවරහු ද? මහණෙනි, කායසංසාරය, වාක්සංසාරය, චිත්තසංසාරය යි මේ සංසාර තුනෙකි. මහණෙනි, මොහු සංසාරයෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, අවිද්‍යාව කවරේ ද? මහණෙනි, දුෂ්ඨසත්‍යයෙහි යම් තො දැනීමෙන්, දුෂ්ඨසත්‍යයෙහි යම් තො දැනීමෙන්, දුෂ්ඨරෝධ-සත්‍යයෙහි යම් තො දැනීමෙන්, දුෂ්ඨරෝධශාමිතිප්‍රතිපද්ධතියෙහි යම් තො දැනීමෙන් වේ ද, මහණෙනි, මේ අවිද්‍යා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙසේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් සංසාරයෝ භවගණිත්. සංසාරප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤාණය වෙයි. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භවගැණීම වේ.

අවිද්‍යාවෙන් ම අශේෂචිරාත නම් වූ නිරෝධයෙන් සංසාර-නිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 1. 3.

පටිපදාසුභං.

3. භාවනීයං-

මිත්‍යාපටිපදාසුභං චෝ භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි සම්මාපටිපදාසුභං. තං
සුභංථ. සාධුකං මිත්ති කරොථ. භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති බො තෙ
භික්ඛු භගවතො පට්ටස්සාසුං. භගවා එතදවොච:

කතමා ච භික්ඛවෙ, මිත්‍යාපටිපදා? අවිජ්ජාපට්ටයා භික්ඛවෙ, සංඛාරා.
සංඛාරපට්ටයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස
සමුදයො භොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, මිත්‍යාපටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සම්මාපටිපදා? අවිජ්ජාය තෙව අසෙසවිරුගතිරොධා
සංඛාරනිරොධො. සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- එවමේතස්ස
කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, සම්මා-
පටිපදාති.

1. 1. 4.

විපස්සිසුභං.

4. භාවනීයං-

විපස්සිස්ස භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුඛස්ස පුබ්බෙව
සමොධා අනභිසම්මුඛස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදභොසි: “කිච්ඡං¹
චතායං ලොකො ආපනෙතා ජායති ච ජීයති ච මීයති ච වචති ච උපපජ්ජති ච.
අථ ච පනීමස්ස දුක්ඛස්ස නිස්සරණං තප්පජාතාති ජරාමරණස්ස. කුදස්සු²
තාම ඉමස්ස දුක්ඛස්ස නිස්සරණං පඤ්ඤාසිස්සාති ජරාමරණස්සා”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිච්චි නු බො
සති ජරාමරණං භොති? කිම්පට්ටයා ජරාමරණං”නති? අථ බො භික්ඛවෙ,
විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මො:
“ජාතියා බො සති ජරාමරණං භොති, ජාතිපට්ටයා ජරාමරණං”නති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිච්චි නු බො
සති ජාතී භොති? කිම්පට්ටයා ජාතී”ති? අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධි-
සත්තස්ස යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මො: “භවෙ බො සති
ජාතී භොති, භවපට්ටයා ජාතී”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිච්චි නු බො
සති භවො භොති? කිම්පට්ටයා භවො”ති? අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස
බොධිසත්තස්ස යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මො: “උපාදානෙ
බො සති භවො භොති, උපාදානපට්ටයා³ භවො”ති.

1. කිච්ඡං - සි. 1, 2. 2. කුදස්සු - සිමු, මජ්ඣං. 3. උපාදානපට්ටයා - සි 2

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 1. 3.

පටිපදා සූත්‍රය

3. කැවැත්නුවර—

මහණෙනි, නොපව මිථ්‍යාප්‍රතිපදාව ද, සමාස්තප්‍රතිපදාව ද දේශනා කිරීම. එය අසවු. මෑතවත් මෙතෙහි කරවු. කියන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මිථ්‍යාප්‍රතිපදාව කවරේ ද? මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ හටගනීත්. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ. මහණෙනි, මේ මිථ්‍යා-ප්‍රතිපදා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාස්තප්‍රතිපදාව කවරේ ද? අවිද්‍යාවෙන් ම අතවශේෂ-විරහ නම් වූ නිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ. මහණෙනි, මේ සමාස්තප්‍රතිපදා යි කියනු ලැබේ.

1. 1. 4.

විපසයි සූත්‍රය

4. කැවැත්නුවර—

මහණෙනි, සම්මොඛියට පෙර බුදුබවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අභිත් විපසයි සම්මොඛියබුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසක් වී ය: “මේ ලෝවැසි තෙමේ දුක්පත් ම ය. උපදිමි. දිරිමි. මියෙමි වුත වෙමි. (තැවතත්) උපදිමි. එහෙත් මේ ජරාමරණ දුකෙහි නික්ම යෑම නො දනී. කවදා නම් මේ ජරාමරණ දුකෙහි නික්ම යාමෙන් පෙණෙන්නේ ද” යි.

ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට “කුමක් ඇති කල්හි ජරා-මරණ වේ ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයකින් ජරාමරණ වේ ද” යි මේ අදහස පහළ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ඉපදීම ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. ඉපදීම ප්‍රත්‍යය-යෙන් ජරාමරණ වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට “කුමක් ඇති කල්හි ඉපැදීම වේ ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයකින් ඉපැදීම වේ ද” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට උපායමතසකාර-යෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “භවය ඇති කල්හි ඉපැදීම වෙයි. භවය ප්‍රත්‍යය කොට ඉපැදීම වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට “කුමක් ඇති කල්හි භවය වේ ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයකින් භවය වේ ද” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “උපාදාන ඇති කල්හි භවය වෙයි. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ” යි අවබෝධ වී ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති උපාදානං හොති? කිංචෙවයං උපාදානං”නති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරං අනු පඤ්ඤං අභිසමයො: “තණ්හාය බො සති උපාදානං හොති. තණ්හාපච්චයා¹ උපාදානං”නති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති තණ්හා හොති? කිංචෙවයං තණ්හා”ති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරං අනු පඤ්ඤං අභිසමයො: “වෙදනාය බො සති තණ්හා හොති. වෙදනාපච්චයා² තණ්හා”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති වෙදනා හොති? කිංචෙවයං වෙදනා”ති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරං අනු පඤ්ඤං අභිසමයො: “ඵසො බො සති වෙදනා හොති. ඵසංපච්චයා³ වෙදනා”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති ඵසො හොති? කිංචෙවයං ඵසො”ති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරං අනු පඤ්ඤං අභිසමයො: “සලායතනෙ බො සති ඵසො හොති. සලායතනපච්චයා⁴ ඵසො”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති සලායතනං හොති? කිංචෙවයං සලායතනං”නති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරං අනු පඤ්ඤං අභිසමයො: “තාමරුපෙ බො සති සලායතනං හොති. තාමරුපපච්චයා⁵ සලායතනං”නති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති තාමරුපං හොති? කිංචෙවයං තාමරුපං”නති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරං අනු පඤ්ඤං අභිසමයො: “විඤ්ඤාණෙ බො සති තාමරුපං හොති. විඤ්ඤාණපච්චයං තාමරුපං”නති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති විඤ්ඤාණං හොති? කිංචෙවයං විඤ්ඤාණං”නති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරං අනු පඤ්ඤං අභිසමයො: “සඛ්ඛාරෙත්ථු⁶ බො සති විඤ්ඤාණං හොති. සඛ්ඛාරපච්චයං විඤ්ඤාණං”නති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති සඛ්ඛාරා හොනති. කිංචෙවයං සඛ්ඛාරාති? අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරං අනු පඤ්ඤං අභිසමයො: “අවිජ්ජාය බො සති සඛ්ඛාරා හොනති. අවිජ්ජාපච්චයං සඛ්ඛාරා”ති.

1 තණ්හාපච්චයා, - සි 1, 2. 2. වෙදනාපච්චයා - සි 1, 2. 3. ඵසංපච්චයා - සි 1, 2. 4. සලායතනපච්චයා - සි 1, 2. 5. තාමරුපපච්චයා - සි 1, 2. 6. සඛ්ඛාර - සභා.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි උපාදාන වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් උපාදාන වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “තෘණාව ඇති කල්හි උපාදාන වෙයි. තෘණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි තෘණාව වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් තෘණාව වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “වෙදනාව ඇති කල්හි තෘණාව වෙයි. වෙදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාව වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි වෙදනාව වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් වෙදනාව වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ස්පර්ශ ඇති කල්හි වෙදනාව වෙයි. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි ස්පර්ශ වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් ස්පර්ශ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අඛායතනය ඇති කල්හි ස්පර්ශ වෙයි. අඛායතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි අඛායතනය වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් අඛායතනය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “තාමරූප ඇති කල්හි අඛායතනය වෙයි. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් අඛායතනය වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි තාමරූප වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් තාමරූප වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “විඤ්ඤාන ඇති කල්හි තාමරූප වෙයි. විඤ්ඤානප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් විඤ්ඤාන වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “සංස්කාර ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වෙයි. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි සංස්කාරයෝ වෙත් ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් සංස්කාරයෝ වෙත් ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අවිද්‍යාව ඇති කල්හි සංස්කාරයෝ වෙත්. අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති” යි අවබෝධ වී ය.

ඉති භිදං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ-ඵවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතඛනස්ස සමුදයො හොති. “සමුදයො සමුදයො”ති ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස පුබ්බෙ අනනුස්සනෙසු ධම්මෙසු වක්ඛුං උදපාදි. ඤාණං උදපාදි. පඤ්ඤා උදපාදි. විජ්ජා උදපාදි. ආලොකො උදපාදි.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිම්හි නු ඛො අසති ජරාමරණං න හොති? කිස්ස නිරොධා ජරාමරණනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ජාතියා ඛො අසති ජරාමරණං න හොති. ජාතීනිරොධා ජරාමරණනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිම්හි නු ඛො අසති ජාතී න හොති? කිස්ස නිරොධා ජාතීනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “භවෙ ඛො අසති ජාතී න හොති. භවනිරොධා ජාතීනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිම්හි නු ඛො අසති භවො න හොති? කිස්ස නිරොධා භවනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “උපාදතෙ ඛො අසති භවො න හොති. උපාදනනිරොධා භවනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිම්හි නු ඛො අසති උපාදතං න හොති? කිස්ස නිරොධා උපාදනනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “තණ්හාය ඛො අසති උපාදතං න හොති. තණ්හානිරොධා උපාදනනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිම්හි නු ඛො අසති තණ්හා න හොති? කිස්ස නිරොධා තණ්හානිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “වෙදනාය ඛො අසති තණ්හා න හොති. වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිම්හි නු ඛො අසති වෙදනා න හොති? කිස්ස නිරොධා වෙදනානිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ඵසො ඛො අසති වෙදනා න හොති. ඵසානිරොධා වෙදනා-නිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිම්හි නු ඛො අසති ඵසො න හොති? කිස්ස නිරොධා ඵසානිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “සලායතනෙ ඛො අසති ඵසො න හොති. සලායතනනිරොධා ඵසානිරොධො”ති.

මෙසේ මේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝ වෙත්. සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඥානය වෙයි ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයෙහි හට ගැනීම වෙයි. මහණෙනි, විපස්සි බෝසතුන්ට “සමුදය ය, සමුදය ය”යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි දැනිය පහළ විය. නුවණ පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විද්‍යාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැතිකල්හි ජර මරණ නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ජරමරණනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ඉපැදීම නැති කල්හි ජරමරණ නොවේ. ඉපැදීම නිරුද්ධ වීමෙන් ජරමරණ නිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි ඉපැදීම නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ඉපැදීම නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “හවය නැති කල්හි ඉපැදීම නොවේ. හවය නිරුද්ධ වීමෙන් ඉපැදීම නිරුද්ධ වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි හවය නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් හවය නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “උපාදාන නැති කල්හි හවය නොවේ. උපාදාන නිරුද්ධ වීමෙන් හවය නිරුද්ධ වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි උපාදාන නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් උපාදාන නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “තණ්හාව නැති කල්හි උපාදාන නොවේ. තණ්හාව නිරුද්ධ වීමෙන් උපාදානනිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි තණ්හාව නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් තණ්හාව නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “වේදනාව නැති කල්හි තණ්හාව නොවේ. වේදනාව නිරුද්ධ වීමෙන් තණ්හානිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි වේදනාව නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් වේදනානිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ස්පශ්‍ය නැති කල්හි වේදනාව නොවේ. ස්පශ්‍ය නිරුද්ධ වීමෙන් වේදනානිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි ස්පශ්‍ය නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ස්පශ්‍යනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අඛායකතය නැති කල්හි ස්පශ්‍ය නොවේ. අඛායකතය නිරුද්ධ වීමෙන් ස්පශ්‍යනිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති සමායතනං න හොති? කියං නිරොධා සමායතනනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “නාමරූපෙ ඛො අසති සමායතනං න හොති. නාමරූපනිරොධා සමායතනනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති නාමරූපං න හොති? කියං නිරොධා නාමරූපනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “විඤ්ඤාණෙ ඛො අසති නාමරූපං න හොති. විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති විඤ්ඤාණං න හොති? කියං නිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “සංඛාරෙසු ඛො අසති විඤ්ඤාණං න හොති. සංඛාර-නිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති සංඛාරා න හොනති? කියං නිරොධා සංඛාරනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “අවිජ්ජාය ඛො අසති සංඛාරා න හොනති. අවිජ්ජා-නිරොධා සංඛාරනිරොධො”ති.

ඉති හිදං අවිජ්ජානිරොධා සංඛාරනිරොධො. සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණ-නිරොධො -පෙ- ඵචමෙතං කෙවලං දුක්ඛකකිං නිරොධො හොති.

“නිරොධො නිරොධො”ති ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං පුබ්බෙ අනුසංසුතෙ ධම්මෙසු වක්ඛං උදපාදි. ඤාණං උදපාදි. පඤ්ඤා උදපාදි. විජ්ජා උදපාදි. ආලොකො උදපාදිති.

(සත්තනන්තරි බුද්ධිතං ඵචං විජාරෙතබ්බො.)

1. 1. 5.

සිව්සුභතං.

5. සිව්සුභතං භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධියං පුබ්බෙව සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධියං බොධිසත්තං ඵච සතො ඵතදහොසි. -පෙ-

1. 1. 6.

වෙස්සභුසුභතං.

6. වෙස්සභුසුභතං භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධියං පුබ්බෙව සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධියං බොධිසත්තං ඵච සතො ඵතදහොසි. -පෙ-

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් තැනි කල්හි ඡායායතනය නො වේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ඡායායතනනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපාය ප්‍රඥයෙන් ද “තාමරුප තැනි කල්හි ඡායායතනය නො වේ. මතස්සාරයෙන් ද තාමරුප නිරුද්ධ වීමෙන් ඡායායතනනිරෝධය වේ ය” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් තැනි කල්හි තාමරුප නො වේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් තාමරුප නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමතස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “විඤ්ඤාණය තැනි කල්හි තාමරුප නො වේ. විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වීමෙන් තාමරුපනිරෝධය වේ ය” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් තැනි කල්හි විඤ්ඤාණය නො වේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමතස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “සංස්සාර තැනි කල්හි විඤ්ඤාණය නො වේ. සංස්සාර නිරුද්ධ වීමෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ ය” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් තැනි කල්හි සංස්සාර නො වේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් සංස්සාර නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමතස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අවිද්‍යාව තැනි කල්හි සංස්සාර නො වේ. අවිද්‍යාව නිරුද්ධ වීමෙන් සංස්සාරනිරෝධය වේ ය” යි අවබෝධ වී ය.

මෙසේ මේ අවිද්‍යාව නිරුද්ධ වීමෙන් සංස්සාරනිරෝධය වේ. සංස්සාර නිරුද්ධ වීමෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ. - ... - මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, විපස්සී බෝසතුන්ට “නිරෝධය නිරෝධය” යි පෙර නො දැනුවරු දහම්හි දර්ශනය පහල වී ය. ඥානය පහල විය. ප්‍රඥාව පහල වී ය. විද්‍යාව පහල වී ය. ආලෝකය පහල වී ය.

(සත් බුදුවරයන් වහන්සේ පිළිබඳ ව ම මෙසේ විස්තර කටයුතු ය.)

1. 1. 5.

ශිඛිසුත්‍රය

5. මහණෙනි, සම්මොඛියට පෙර බුදුවරව නොපැමිණි, බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අර්ථත් ශිඛි සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසක් වී ය: ...

1. 1. 6.

වෙස්සභු සුත්‍රය

6. මහණෙනි, සම්මොඛියට පෙර බුදුවරව නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අර්ථත් වෙස්සභු සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසක් වී ය: ...

1. 1. 7.

කකුභකිසුතං.

7 කකුභකිසුතං භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පුබ්බෙව සම්මොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතද්භොසි: - පෙ -

1. 1. 8.

භොනාගමනසුතං.

8. භොනාගමනස්ස¹ භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පුබ්බෙව සම්මොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතද්භොසි: - පෙ -

1. 1. 9.

කසසප්පතං.

9. කසසප්පස්ස භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පුබ්බෙව සම්මොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතද්භොසි: - පෙ -

[පෙය්‍යාලමුඛෙන නිද්දිට්ඨාති (5-9) ඉමාති සුතතනන්තාති විපස්සිසුතනා-ගතපාළිනෙය්‍යෙනෙව විතාරතො දට්ඨබ්බාති.]

1. 1. 10.

භොහමසුතං.

10. පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ, සම්මොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතද්භොසි: “කිච්ඡං වතායං ලොකො ආපනේතා. ජායති ව, ජීයති ව, ඕයති ව, වචති ව, උපපජ්ජති² ව. අථ ව පතිමස්ස දුක්ඛස්ස නිසාරණං තපපජාතාති ජරාමරණස්ස. කුදස්ස³ තාම ඉමස්ස දුක්ඛස්ස නිසාරණං පඤ්ඤාසිසස්සති ජරාමරණස්සා”ති

තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ, එතද්භොසි: “කිමති නු බො සති ජරාමරණං භොති? කිමපච්චයා ජරාමරණං?”නති.⁴ තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ, යොනීසො මහසිකාරු අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ජාතියා බො සති ජරාමරණං භොති. ජාතිපච්චයා ජරාමරණං”නති.

තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ, එතද්භොසි: “කිමති නු බො සති ජාති භොති?” - පෙ - භවො - උපාද්‍යං - තණ්හා - වෙදනා - එසො - සලායතනං - තාම රූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරා භොනති? කිමපච්චයා සංඛාරා”ති? තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ යොනීසො මහසිකාරු අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “අවිජ්ජාය බො සති සංඛාරා භොනති. අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා”ති.

ඉති හිදං⁵ අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා. සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං - පෙ - එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඛස්ස සමුදයො භොති.

“සමුදයො සමුදයො”ති බො මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනනුස්සතෙසු ධම්මෙසු වක්ඛු උදපාදි. ඤාණං උදපාදි. පඤ්ඤා උදපාදි. විජ්ජා උදපාදි. ආලොකො උදපාදි.

1. කොණ්ඨගමනස්ස සි. මු. මජ්ඣං. “කොතකමුඛි - කතකමුඛි” - බොධිසංඝාත.
2. උපපජ්ජති 3. කුදස්ස - මජ්ඣං, සි. මු. 4. ජරාමරණං - සි. මු. 5. ඉතිහිදං.
භික්ඛවෙ - සි. මු, සි. 1, 2.

1. 1. 7.

කාතුසන්ධි සූත්‍රය

7. මහණෙනි, සම්මොඛියට පෙර බුදුබවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අතීත් කාතුසද්¹ සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසෙක් වී ය: ...

1. 1. 8.

කොනාගමන සූත්‍රය

8. මහණෙනි, සම්මොඛියට පෙර බුදුබවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අතීත් කොනාගමන සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසෙක් වී ය: ...

1. 1. 9.

කය්‍යප සූත්‍රය

9. මහණෙනි, සම්මොඛියට පෙර බුදුබවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අතීත් කය්‍යප සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසෙක් වී ය. ...

[පෙරාතලයෙන් සංකප්ප වූ (5 - 9) මේ සූත්‍රානුයෝ විපයසි සූත්‍රයෙහි ආ සැටියෙන් විස්තර විසින් දත යුතු වෙත්.]

1. 1. 10.

ගොතම සූත්‍රය

10. මහණෙනි, බුදු වීමට පෙර ම බුදු නො වූ බෝසත් වූ මට මේ සිත පහළ විය: “ඵකානායෙන් මේ ලෝකා, දුකට පැමිණියේ ය. උපදී, දිරයි. මියෙයි. ව්‍යුත වෙයි. නැවතත් උපදී. එහෙත් දිරීම මැරීම පිළිබඳ දුකින් තික්ම යැමක් නො දනී. කවර කලෙක තම් ජරාමරණ සංඛ්‍යාත මේ දුකින් තික්ම යැමෙක් පෙනේ දැ”යි.

මහණෙනි, ඵ මට “කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් ජරාමරණ වේ දැ?” යි මේ අදහස පහළ විය. මහණෙනි, ඵ මට උපාය මනසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ඉපදීම ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. ඉපදීම-ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඵ මට “කුමක් ඇති කල්හි ඉපදීම වේ ද? ... නවය - උපාදාන - තෘණ්ණාව - වෙදනාව - සප්ඨිය - ඡායායනන - නාමරූප - විඤ්ඤාන - සංසාරයෝ වෙද්ද ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් සංසාරයෝ හටගනීද්දැ” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඵ මට උපායමනසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අවිද්‍යාව ඇති කල්හි සංස්කාරයෝ වෙති. අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ හටගනීති” යි අවබෝධ විය.

මෙසේ මේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන හටගනී. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, “සමුදය, සමුදය” යි පෙර නො ඇසුවිරු දහමිනි මට දැනිය පහළ විය. ඤානය පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විද්‍යාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

1. කුකුළුන් - බොධිසංඝකාත.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති ජරමරණං න හොති? කිංචි නිරුධං ජරමරණනිරුධො?”ති. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, යොතිසො මතසිකාරු අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ජාතියා ඛො අසති ජරමරණං න හොති. ජාතීනිරුධං ජරමරණනිරුධො”ති.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති ජාතී න හොති? -පෙ- භවො - උපාදානං - තණ්හා - වෙදනා - එසොසා - සලායතනං - නාම-රූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරා න හොනති? කිංචි නිරුධං සංඛාරනිරුධො?”ති. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, යොතිසො මතසිකාරු අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “අවිජ්ජාය ඛො අසති සංඛාරා න හොනති. අවිජ්ජානිරුධං සංඛාරනිරුධො”ති.

ඉති භිදං අවිජ්ජානිරුධං සංඛාරනිරුධො. සංඛාරනිරුධං විඤ්ඤාණනිරුධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකම්මස්ස නිරුධො හොති.

“නිරුධො නිරුධො”ති ඛො මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අතනුස්සනෙසු ධම්මෙසු වක්ඛුං උදපාදි. ඤ්ඤං උදපාදි. පඤ්ඤා උදපාදි. විජ්ජා උදපාදි. ආලොකො උදපාදිති.

බුද්ධවග්ගො පඨමො.

තස්ස අද්දං¹:

දෙහතා විහරිත පටිපදා ව²
 විපස්සි සිව් ව වෙස්සහු,
 කකුසන්ධො³ කොතාගම්නො ව⁴ කස්සපො
 (මහායසො සක්ඛමුනී ව) ගොතමොති⁵

1. තස්ස උදද්දං භවති - ස්‍යා. 2. විහරිතං පටිපදාං - ස්‍යා. 3. කකුසන්ධො ව - භිමු.
 4. කොතාගම්නො - මජ්ඣං. 5. මහායසාමුනී ව නොතමොති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් තැනි කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද? කුමක් තිරුද්ධ වීමෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ඉපැදීම තැනි කල්හි ජරාමරණ නො වේ. ඉපැදීම තිරුද්ධ වීමෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් තැනි කල්හි ඉපැදීම නො වේ ද? ... භවය - උපාද්‍යන - තෘෂ්ණාව - වේදනාව - සංසාරය - ශ්‍රමයතන - තෘමරූප - විඤ්ඤාන - සංසාරයෝ නො වෙද් ද? කුමක් තිරුද්ධ වීමෙන් සංසාරනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අවිඤ්ඤාව තැනි කල්හි සංසාරයෝ නො වෙත්. අවිඤ්ඤාව තිරුද්ධ වීමෙන් සංසාරනිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මෙසේ මේ අවිඤ්ඤාව තිරුද්ධ වීමෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාර තිරුද්ධ වීමෙන් විඤ්ඤානනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, “නිරෝධය නිරෝධය” යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට දැනගත පහළ විය. ඥානය පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විඤ්ඤාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

බුද්ධචර්යා පළමුවැනි යි

උඤ්ඤා:

දෙසනා, විභවන, පටිපදා, විපස්සි, සිඛි, වෙස්සහු, කකුසන්ධි, කොතාගමන, කසප, (මහායස සකාමුනි) ගොතම ය යි සුත්‍ර දශයෙනි.

2. ආහාරවග්ගො

1. 2. 1.

ආහාරසුභතං.

11. සාවකපීඨං-

වත්තාඳෙමෙ භික්ඛවෙ, ආහාර භුක්තානං වා සත්තානං සීතියා සමභවෙ-
සීතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ වත්තාඳෝ? කබලිඞ්කාඳෝ¹ ආහාරෙ
ඔලාරිකො වා සුඛමො වා, එසො දුතියො, මනොසංඝෙවතනා තතියා,
විඤ්ඤාණං වතුථං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, වත්තාඳෙ ආහාර භුක්තානං වා
සත්තානං සීතියා සමභවෙසීතං වා අනුග්ගහාය.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ,² වත්තාඳෙ ආහාරා කිනන්දිතා? කිංසමුදයා?
කිඤ්ජාතිකා? කිම්පභවා? ඉමෙ වත්තාඳෙ ආහාර තණ්හානිද්දතා, තණ්හා-
සමුදයා, තණ්හාජාතිකා, තණ්හාපභවා³

තණ්හා වායං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතා? කිංසමුදයා? කිඤ්ජාතිකා? කිම්පභවා?
තණ්හා වෙදනානිද්දතා, වෙදනාසමුදයා, වෙදනාජාතිකා, වෙදනාපභවා.

වෙදනා වායං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතා? කිංසමුදයා? කිඤ්ජාතිකා? කිම්පභවා?
වෙදනා එසසනිද්දතා, එසසසමුදයා, එසසජාතිකා, එසසපභවා.

එසො වායං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො?
කිම්පභවො? එසො සලායතනනිද්දතො, සලායතනසමුදයො, සලායතන-
ජාතිකො, සලායතනපභවො.

සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතං? කිංසමුදයං? කිඤ්ජාතිකං?
කිම්පභවං? සලායතනං තාමරූපනිද්දතං, තාමරූපසමුදයං, තාමරූප-
ජාතිකං, තාමරූපපභවං.

තාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතං? කිංසමුදයං? කිඤ්ජාතිකං?
කිම්පභවං? තාමරූපං විඤ්ඤාණනිද්දතං, විඤ්ඤාණසමුදයං, විඤ්ඤාණජාතිකං,
විඤ්ඤාණපභවං.

1. කබලිකාපරා - මජ්ඣ., ඥා. 2. ඉමෙ භික්ඛවෙ - මජ්ඣ. ඉමෙ ව භික්ඛවෙ - ඥා.
ඉමෙ - සිමු. 3. තණ්හාපභවා - සිමු.

2. ආහාරවගීය

1. 2. 1.

ආහාරසූත්‍රය

11. සැවැත්කුටර-

මහණෙනි, උපත් සතතියත්තේ පැවැත්ම පිණිසත්, උපදින්නා වූ සතතියත්තට අනුග්‍රහ පිණිසත් මේ ආහාර සතරෙහි: කවර සතරෙක් ද? යත්: දළ වූ හෝ සිසුම් වූ හෝ කබලිකාර (=පිටු කොට බුදින බත් ආදී) ආහාරය, ස්පර්ශය දෙවැන්න ය, මනෝසංකෘතතාව තෙවැන්න ය, විඤ්ඤය සිටුවැන්න ය. මහණෙනි, මේ සතර ආහාරයෝ උපත් සතතියත්තේ පැවැත්ම පිණිසත් උපදින්නා වූ සතතියත්තට අනුග්‍රහ පිණිසත් වෙති.

මහණෙනි, මේ ආහාර සතර කුමක් නිදන (කරුණු) කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තෝ ද? මේ සතර ආහාරයෝ තෘණාව නිදන කොට, තෘණාව හේතු කොට, තෘණාව ජාති කොට, තෘණාව ප්‍රභව කොට ඇත්තෝ ය.

මහණෙනි, මේ තෘණාව කුමක් නිදන කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තී ද? තෘණාව වේදනාව නිදන කොට, වේදනාව හේතු කොට, වේදනාව ජාති කොට, වේදනාව ප්‍රභව කොට ඇත්තී ය.

මහණෙනි, මේ වේදනාවක් කුමක් නිදන කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තී ද? වේදනාව ස්පර්ශය නිදන කොට, ස්පර්ශය හේතු කොට, ස්පර්ශය ජාති කොට, ස්පර්ශය ප්‍රභව කොට ඇත්තී ය.

මහණෙනි, මේ ස්පර්ශය කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද? ස්පර්ශය ආර්ථයතනය කරුණු කොට, ආර්ථයතනය හේතු කොට, ආර්ථයතනය ජාති කොට, ආර්ථයතනය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, මේ ආර්ථයතනය කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද? ආර්ථයතනය තාමරූප කරුණු කොට, තාමරූප හේතු කොට, තාමරූප ජාති කොට, තාමරූප ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, මේ තාමරූප කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද? තාමරූප විඤ්ඤය කරුණු කොට, විඤ්ඤය හේතු කොට, විඤ්ඤය ජාති කොට, විඤ්ඤය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ, කින්නිදුතං? කිංසමුදයං? කිඤ්ජාතිකං? කිම්පහවං? විඤ්ඤාණං සංඛාරනිදුතං, සංඛාරසමුදයං, සංඛාරජාතිකං, සංඛාරපහවං.

සංඛාරා වීමෙ භික්ඛවෙ, කින්නිදුතා? කිංසමුදයා? කිඤ්ජාතිකා? කිම්පහවා? සංඛාරා අවිජ්ජාතිදුතා, අවිජ්ජාසමුදයා, අවිජ්ජාජාතිකා, අවිජ්ජාපහවා.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා. සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනකිස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජාය කෙව අසෙසවිරහනිරුධා සංඛාරනිරුධො. සංඛාරනිරුධා විඤ්ඤාණනිරුධො - පෙ - එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනකිස්ස නිරුධො හොතිති.

1. 2 2.

මොළියඨගුන¹සුතනං

12. සාවකජීයං-

චත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ආහාරා භූතානං වා සත්තානං ධීතියා, සම්භවෙසීතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ චත්තාරො? කබලිඛිකාරො ආහාරො ඔදාරිකො වා සුබ්බමො වා, එස්සො, දුතියො, මනොසංකෛවනතා තතීජා, විඤ්ඤාණං චතුත්ථං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චත්තාරො ආහාරා භූතානං වා සත්තානං ධීතියා, සම්භවෙසීතං වා අනුග්ගහායාති.

එවං ථුතො ආයස්වා මොළියඨගුනො හභවන්තං එතදවොච: කො භු ඛො හන්තො විඤ්ඤාණාහාරං ආහාරෙතීති? නො කල්ලො පඤ්ඤාති හභවා අවොච: ආහාරෙතීති අහං න වදාමි. ආහාරෙතීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කල්ලො පඤ්ඤා 'කො භු ඛො හන්තො, ආහාරෙතී'ති. එවඤ්චාහං න වදාමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්චෙය්‍ය: 'කිස්ස භු ඛො හන්තො විඤ්ඤාණං-හාරො'ති, එස කල්ලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්ලං වෙය්‍යාකරණං, විඤ්ඤාණාහාරො ආයතීං පුත්ඛභවාභිනිබ්බතතියා පච්චයො. තස්මි භූතෙ සති සලායතනං, සලායතනපච්චයා එස්සොති.

කො භු ඛො හන්තො, පුසතීති. නො කල්ලො පඤ්ඤාති හභවා අවොච. පුසතීති අහං න වදාමි. පුසතීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කල්ලො පඤ්ඤා 'කො භු ඛො හන්තො, පුසතී'ති. එවං වාහං න වදාමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්චෙය්‍ය 'කිම්පච්චයා භු ඛො හන්තො, එස්සො'ති, එස කල්ලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්ලං වෙය්‍යාකරණං 'සලායතනපච්චයා එස්සො. එස්සපච්චයා වෙදනා'ති.

1. මොළියඨගුන - ස්‍යා. මොළියඨගුණ - සීවු

මහණෙනි, මේ විඤ්ඤාන කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද? විඤ්ඤාන සංස්කාරයන් කරුණු කොට, සංස්කාරයන් හේතු කොට, සංස්කාරයන් ජාති කොට, සංස්කාරයන් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, මේ සංස්කාරයෝ කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තාහු ද? සංස්කාරයෝ අවිද්‍යාව කරුණු කොට, අවිද්‍යාව හේතු කොට, අවිද්‍යාව ජාති කොට, අවිද්‍යාව ප්‍රභව කොට ඇත්තාහු ය.

මහණෙනි, මෙසේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

අවිද්‍යාවේ ම අනවශ්‍යමාර්ග සංඛ්‍යාත නිරෝධයෙන් සංස්කාර නිරෝධය වේ. සංස්කාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 2. 2.

මොළියඵග්ගන සුත්‍රය.

12. සැවැත්භූමර-

මහණෙනි, උපත් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිසත් උපදින්නා වූ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහ පිණිසත් මේ ආහාර සහරෙකි. කවර සහරෙක් ද? දළ වූ හෝ සියුම් වූ හෝ කබලිකාර ආහාරය ය, ස්පර්ශ දෙවැන්න ය, මනෝසසංඛ්‍යාතාව තෙවැන්න ය, විඤ්ඤාන සිවුවැන්න ය. මහණෙනි, මේ ආහාර සහර උපත් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිසත් උපදින්නා වූ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහය පිණිසත් වේ.

මෙසේ වදල කල ආයුෂමත් මොළියඵග්ගන සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “වහන්ස, කවරෙක් විඤ්ඤානාරය අනුභව කෙරේ ද” යි විචාරේ ය. “ප්‍රශ්නා යුක්ත නොවේ ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක. ‘(පුද්ගලයෙක්) අනුභව කෙරේ ය’ යි මම නො කියමි. ඉදින් (පුද්ගලයෙක්) අනුභව කෙරේ ය යි මම කියන්නෙමි නම්, එහි ලා ‘වහන්ස, කවරෙක් අනුභව කෙරේ ද’ යි යන ප්‍රශ්නය යුක්ත වන්නේ ය. මම එසේ නො කියමි. එසේ නොකියන මාගෙන් යමෙක් ‘වහන්ස, විඤ්ඤාන කුමකට ආහාරය (ප්‍රත්‍යය) වේ ද’ යි මෙසේ විචාරන්නේ නම් මේ ප්‍රශ්නය යුක්ත ය. ‘විඤ්ඤානාරය (ප්‍රතිසන්ධිය) මතු ප්‍රතිඵලය (තාම උප) හටගැනීම පිණිස ප්‍රත්‍යය වෙයි. ඒ ප්‍රතිඵලවැනිකිසිවකි සංඛ්‍යාත තාමරූප ඇති වූ කල්හි ඡායායතන වෙයි. ඡායායතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වේ ය’ යි එහි ලා විසඳීම හුදු ය.

වහන්ස, කවරෙක් ස්පර්ශ කෙරේ ද? මේ ප්‍රශ්නය යුක්ත නොවේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක (සත්ත්වයෙක් හෝ පුද්ගලයෙක්) ස්පර්ශ කෙරේ ය යි මම නො කියමි. ඉදින් ස්පර්ශ කෙරේ ය යි මම කියන්නෙමි නම්, එහි ලා ‘වහන්ස, කවරෙක් ස්පර්ශ කෙරේ ද’ යන මේ ප්‍රශ්නය යුක්ත වන්නේ ය. මම එසේ නො ම කියමි. එසේ නොකියන මාගෙන් යමෙක් “වහන්ස, කිසිම ප්‍රත්‍යයයකින් ස්පර්ශ වේ ද” යි මෙසේ විචාරන්නේ නම්, මේ ප්‍රශ්නය යුක්ත ය. එහි ලා “ඡායායතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වෙයි. ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වේ ය” යි විසඳීම යුක්ත ය.

කො හු බො හනෙන, වෙදියනීති¹. තො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. වෙදියනීති අහං ත වදමි. වෙදියනීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කලො පඤ්ඤා “කො හු බො හනෙන, වෙදියනී”ති. එවං වාහං ත වදමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්ඡෙය්‍ය “කිම්පච්චයා හු බො හනෙන වෙදන්තා”ති, එස කලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්‍යාණං වෙය්‍යාකරණං “ඵස්සපච්චයා වෙදන්තා. වෙදන්තාපච්චයා තණ්හා”ති.

කො හු බො [හනෙන, තණ්හියනීති². තො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. තණ්හියනීති අහං ත වදමි. තණ්හියනීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කලො පඤ්ඤා “කො හු බො හනෙන, තණ්හියනී”ති. එවං වාහං ත වදමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්ඡෙය්‍ය “කිම්පච්චයා හු බො හනෙන, තණ්හා”ති, එස කලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්‍යාණං වෙය්‍යාකරණං “වෙදන්තාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාදන්ත”ති.

කො හු බො හනෙන, උපාදියනීති. තො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. උපාදියනීති අහං ත වදමි. උපාදියනීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කලො පඤ්ඤා “කො හු බො හනෙන, උපාදියනී”ති. එවං වාහං ත වදමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්ඡෙය්‍ය “කිම්පච්චයා හු බො හනෙන, උපාදන්ත”ති එස කලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්‍යාණං වෙය්‍යාකරණං “තණ්හා-පච්චයා උපාදන්තං. උපාදන්තපච්චයා හවො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස සමුදයො නොති.”

ජන්තං තෙව එග්ගුත, එස්සායතනාතං අසෙසවිරුහනිරුධා එස්ස-නිරුධො. එස්සනිරුධො වෙදන්තානිරුධො. වෙදන්තානිරුධා තණ්හානිරුධො. තණ්හානිරුධා උපාදන්තනිරුධො. උපාදන්තනිරුධා භවනිරුධො. භව-නිරුධා ජාතීනිරුධො. ජාතීනිරුධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛ-දෙමතස්සපායාසා තිරුජ්ඣන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස නිරුධො නොති.

1. 2. 3.

සමණ්‍යාහමණස්සත්තා.

13. සාමප්‍රසිද්ධං--

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරාමරණං තපපජාතනති, ජරාමරණසමුදයං තපපජාතනති, ජරාමරණනිරුධං තපපජාතනති, ජරා-මරණනිරුධංගාමිතිං පටිපදං තපපජාතනති. ජාතීං -පෙ- භවං - උපාදන්තං - තණ්හං - වෙදන්තං - එස්සං - සලායතනං - තාමරූපං - විඤ්ඤාණං - සඛ්ඛාරෙ තපපජාතනති, සඛ්ඛාරසමුදයං තපපජාතනති, සඛ්ඛාරනිරුධං තපපජාතනති, සඛ්ඛාරනිරුධංගාමිතිං පටිපදං³ තපපජාතනති. ත මෙ තෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස වා සමණසම්මතා. බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. ත ව පත තෙ අයසම්මතො සාමඤ්ඤත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1. වෙදියනීති - කප්ඵි. 2. තණ්හි - මර්හා. 3. ගාමිනීපටිපදං - සා.

“වහන්ස, කවරෙක් විදි ද?” ප්‍රශ්නය සුඤ්ඤාන භෝ වේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු කේක. විදි ය යි මම නොකියමි. ඉතින් විදි ය යි මම කියන්නෙමි නම්, එහි ලා “වහන්ස, කවරෙක් විදි ද?” යන මේ ප්‍රශ්නය සුඤ්ඤාන වන්නේ ය. මම එසේ නොම කියමි. එසේ නොකියන මාගෙන් යමෙක් ‘වහන්ස, කිතම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් වේදනාව වේ ද’ යි මෙසේ විචාරන්නේ නම්, මේ ප්‍රශ්නය සුඤ්ඤාන ය. එහි ලා “අප්‍රතිප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනාප්‍රත්‍යය-යෙන් තෘණය වේ ය” යි විසදීම සුඤ්ඤාන ය.

වහන්ස, කවරෙක් තෘණොව කෙරේ ද? ප්‍රශ්නය සුඛත නො වේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. තෘණොව කෙරේ ය යි මම නො කියමි. ඉදින් මම තෘණොව කෙරේ ය යි කියන්නෙමි නම්, එහි ලා ‘වහන්ස, කවරෙක් තෘණොව කෙරේ ද?’ යන ප්‍රශ්නය සුඛත වන්නේ ය. මම එසේ නො කියමි. එසේ නො කියන මාගෙන් යමෙක් ‘වහන්ස, නිතරම ප්‍රත්‍යයයෙකින් තෘණොව වේ දැ’ යි මෙසේ විචාරන්නේ නම්, මේ ප්‍රශ්නය සුඛත ය. එහි ලා ‘වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණොව වෙයි. තෘණොප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ය’ යි විසදීම සුඛත ය.

වහන්ස, කවරෙක් උපාදානය කෙරේ (දැඩි කොට හඬයි) ද? ප්‍රශ්නය යුක්ත නො වේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. උපාදානය කෙරේ ය යි මම නො කියමි. ඉදින් මම උපාදානය කෙරේ ය යි කියන්නෙමි නම්, එහි ලා “වහන්ස, කවරෙක් උපාදානය කෙරේ ද?” යන ප්‍රශ්නය යුක්ත වන්නේ ය. මම එසේ නො කියමි. එසේ නො කියන මාගෙන් යමෙක් ‘වහන්ස, කිනම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් උපාදානය වේ ද?’ යි මෙසේ විචාරන්නේ නම්, මේ ප්‍රශ්නය යුක්ත ය. එහි ලා ‘ත්‍යාගයෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි විසඳීම යුක්ත ය. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භවගැඹීම වේ.

[illegible]

1. 2. 3.

සමජාය, හමජාය, හුය

13. **සැමදිනකවර-**

මහණෙනි, යම්කිසි මිහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ නො දනිත් ද, ඔහු තුමු ජරාමරණ සමුදය නො දනිත්. ජරාමරණ-නිරෝධය නො දනිත්. ජරාමරණනිරෝධාගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්. ජාතිය ... භවය - උපාදානය - තණ්හාව - වෙදනාව - ඵසාය - සලායතන - නාමරූප - විඤ්ඤාණය - සංඛාර නො දනිද් ද, ඔහු සංඛාරසමුදය නො දනිත්. සංඛාරනිරෝධය නො දනිත්. සංඛාරනිරෝධාගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්. මහණෙනි, ඒ මේ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසම්මත වූවෝත් බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි බ්‍රාහ්මණසම්මත වූවෝත් නො වෙත්. ඒ ආයුෂමත්ත (ආයුෂ්ඵල සංඛ්‍යාත) ශ්‍රමණයන් පිළිබඳ අතීතත් බමුණත් පිළිබඳ අතීතත් මෙ ලොවිහි දී ම තෙමේ විනිෂ්ටඥානයෙන් දත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඵයට පැමිණ නො ද වෙසෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යෙ ච බො කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරාමරණං පජානන්ති, ජරාමරණසමුදයං පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධං පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති. ජාතීං -පෙ- භවං -උපාදානං - තණ්හං - වෙදනං - ඵසං - සලායතනං - නාමරූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරෙ පජානන්ති, සංඛාරසමුදයං පජානන්ති. සංඛාරනිරෝධං පජානන්ති. සංඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති. තෙ බො මෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වෙව සමණසම්මතා. බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. තෙ ච පතායසමනෙතා සාමඤ්ඤඤාඤාඤා වුභවඤ්ඤාඤාඤා දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1. 2. 4.

දුතියසමණබ්‍රාහ්මණසුතතං.

14 සාවඤ්ඤාං-

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ ධම්මෙ තපපජානන්ති, ඉමෙසං ධම්මානං සමුදයං තපපජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධං තපපජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං තපපජානන්ති. කතමෙ ධම්මෙ තපපජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං සමුදයං තපපජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං නිරෝධං තපපජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං තපපජානන්ති? ජරාමරණං තපපජානන්ති. ජරාමරණසමුදයං තපපජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධං තපපජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං තපපජානන්ති. ජාතීං -පෙ- භවං - උපාදානං - තණ්හං - වෙදනං - ඵසං - සලායතනං - නාමරූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරෙ තපපජානන්ති, සංඛාරසමුදයං තපපජානන්ති, සංඛාරනිරෝධං තපපජානන්ති. සංඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං තපපජානන්ති.

ඉමෙ ධම්මෙ තපපජානන්ති, ඉමෙසං ධම්මානං සමුදයං තපපජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධං තපපජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං තපපජානන්ති. න මෙ තෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා සමණසම්මතා බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. න ච පත තෙ ආයසමනෙතා සාමඤ්ඤාඤා වා වුභවඤ්ඤාඤා වා දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකඤා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

යෙ ච බො කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ ධම්මෙ පජානන්ති, ඉමෙසං ධම්මානං සමුදයං පජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධං පජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති. කතමෙ ධම්මෙ පජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං සමුදයං පජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං නිරෝධං පජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති? ජරාමරණං පජානන්ති. ජරාමරණසමුදයං පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධං පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති. ජාතීං -පෙ- භවං - උපාදානං - තණ්හං - වෙදනං - ඵසං - සලායතනං - නාමරූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරෙ පජානන්ති, සංඛාරසමුදයං පජානන්ති. සංඛාරනිරෝධං පජානන්ති. සංඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ දනිද් ද, ඔහු ජරාමරණසමුදය දනිත්. ජරාමරණනිරෝධය දනිත්. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත්, ජාතිය - පෙ - භවය - උපාදාන - තණ්හාව - වෙදනාව - සංසාරය - භවයන්ත - නාමරූප - විඤ්ඤාන - සංසාරයන් දනිද් ද, ඔහු සංසාරසමුදය දනිත්. සංසාරනිරෝධය දනිත්. සංසාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපත්තිය දනිත්. මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහිත් ශ්‍රමණ ය යි සම්මතයහ. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහිත් බ්‍රාහ්මණ ය යි සම්මතයහ, ඒ ආයුෂ්මත්හු ද ආයුෂ්මත්භාවයාන ශ්‍රමණත්වය පිළිබඳ අතීතත් බ්‍රාහ්මණත්වය පිළිබඳ අතීතත් මේ අත්බැවිහි දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට (ඊට) පෑමණ වෙසෙත්.

1. 2. 4.

දුතිය සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය.

14 සැවැත්නුවර

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ ධර්මයන් නො දනිද් ද, ඔහු තුමු මේ ධර්මයන්ගේ සමුදය නො දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධය නො දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනී-ප්‍රතිපත්තිය නො දනිත්. කවර ධර්මයන් නො දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ සමුදය නො දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ නිරෝධය නො දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිද් ද? ජරාමරණ නො දනිත්. ජරාමරණසමුදය නො දනිත්. ජරාමරණනිරෝධය නො දනිත්. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්. ජාතිය භවය - උපාදාන - තණ්හාව - වෙදනාව - ඵසාය - සලායතන - නාමරූප - විඤ්ඤාණය - සංඛාර නො දනිද් ද? සංඛාරසමුදය නො දනිත්. සංඛාරනිරෝධය නො දනිත්. සංඛාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්.

(යම් කෙනෙක්) මේ ධර්මයන් නො දනිද් ද, (ඔහුතුමු) මේ ධර්මයන්ගේ සමුදය නො දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධය නො දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්. මහණෙනි, ඒ මේ ශ්‍රමණයෝත් බ්‍රාහ්මණයෝත් ශ්‍රමණයන් කෙරෙහිත් ශ්‍රමණයෝ ය යි සම්මත නො වෙයි. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහිත් බ්‍රාහ්මණයෝ ය යි සම්මත නො වෙයි. ඒ ආයුෂ්මත්-හු ද ශ්‍රමණත්වය පිළිබඳ අතීත හෝ බ්‍රාහ්මණත්වය පිළිබඳ අතීත හෝ මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට (ඊට) පෑමණ නො වෙසෙත්.

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ මේ ධර්මයන් දනිද් ද, ඔහු මේ ධර්මයන්ගේ සමුදය දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධය දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත්. කවර ධර්මයන් දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ සමුදය දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ නිරෝධය දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිද් ද? ජරාමරණ දනිත්. ජරාමරණසමුදය දනිත්. ජරාමරණ-නිරෝධය දනිත්. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත්. ජාතිය ... භවය - උපාදාන - තණ්හාව - වෙදනාව - ඵසාය - සලායතන - නාමරූප - විඤ්ඤාණය - සංඛාර දනිද් ද, සංඛාරසමුදය දනිත්. සංඛාරනිරෝධය දනිත්. සංඛාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත්.

ඉමෙ ධම්මෙ පජාතනාති, ඉමෙසං ධම්මානං සමුදයං පජාතනාති. ඉමෙසං ධම්මානං තිරොධං පජාතනාති. ඉමෙසං ධම්මානං තිරොධගාමිනිං පටිපදං පජාතනාති. තෙ ඛොමෙ භික්ඛවෙ සමිණා වා, බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වෙව සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙසු ච බ්‍රාහ්මණසම්මතා, තෙ ච පනායසමනො, සාමිඤ්ඤත්ඤච බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ඤච දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකත්වා උපසම්පජ්ජ මිහරන්තිති.

1. 2. 6.

කම්මානගොභාසාසුත්තං.

15. සාමන්තියං-

අථ ඛො අයස්මා කම්මානගොභාසා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම් උපසඬකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අයස්මා කම්මානගොභාසා භගවන්තං එතදවොච: “සම්මාදිට්ඨි සම්මාදිට්ඨි”ති භනෙත ට්‍රිව්චති, කිත්තාවතා හු ඛො භනෙත සම්මාදිට්ඨි භොතිති?

¹අයං නිසීදිතො ඛො’යං කම්මාන ලොකො යෙභුයෙසත අත්ථිතඤ්චව තත්ථිතඤ්ච. ලොකසමුදයඤ්ච ඛො කම්මාන යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පස්සතො යා ලොකෙ තත්ථිතා, සා ත භොති. ලොකනිරොධං ඛො කම්මාන යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පස්සතො යා ලොකෙ අත්ථිතා, සා ත භොති. උපායුපාදනාභිනිවේසවිනිබ්භෝ² ඛො’යං කම්මාන ලොකො යෙභුයෙසත තඤ්ච උපායුපාදනං වෙතසො අධිට්ඨානං අභිනිවේසානුසයං ත උපෙති, ත උපාදියති, තාධිට්ඨාති ‘අත්තා මේ’ති. දුක්ඛමෙව උපපජ්ජමානං උපපජ්ජති, දුක්ඛං නිරුජ්ඣමානං නිරුජ්ඣතිති ත කඬ්ඛති. ත විචිකිට්ඨති. අපරපච්චයා ඤ්ණමෙවස්ස එත්ථ භොති. එත්තාවතා³ ඛො කම්මාන, සම්මාදිට්ඨි භොති.

සබ්බමත්ථිති ඛො කම්මාන, අයමෙකො අනොතා. සබ්බං තත්ථිති අයං දුතියො අනොතා. එතෙ තෙ කම්මාන උභො අනොත අනුපගමම මජ්ඣික තථාගතො ධම්මං දෙසෙති. අවිජ්ජාපච්චයා සඬාරු. සඬාරුපච්චයා විඤ්ඤාණං - පෙ - එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඬ්ඛාස්ස සමුදයො භොති. අවිජ්ජාය තෙව අසෙසවිරහනිරොධා සඬාරුතීරොධො. සඬාරුතීරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො - පෙ - එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඬ්ඛාස්ස නිරොධො භොතිති.

1. 2. 6

ධම්මකපිකාසුත්තං.

16. සාමන්තියං-

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: ‘ධම්මකපිකො ධම්මකපිකො’ති භනෙත ට්‍රිව්චති, කිත්තාවතා හු ඛො භනෙත, ධම්මකපිකො භොති’ති⁴

1. කම්මායන - සී 1. 2. 2. ද්වය - මජ්ඣං, සෘ, 3. විචිකිට්ඨො - මජ්ඣං, සෘ, සිමු. 4. එත්තාවතා හු ඛො - සී, 1. 2.

(යම් කෙනෙක්) මේ ධර්මයන් දැනීද් ද, (ඔහු) මේ ධර්මයන්ගේ සමුදය දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධය දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනි-ප්‍රතිපදාව දනිත්. මහණෙනි, ඒ මේ ශ්‍රමණයෝත් බ්‍රාහ්මණයෝත් ශ්‍රමණයන් කෙරෙහිත් ශ්‍රමණ ය යි සම්මතයක. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහිත් බ්‍රාහ්මණ ය යි සම්මතයක. ඒ ආයුෂමත්සුත් ශ්‍රමණත්‍වය පිළිබඳ අර්ථයත් බ්‍රාහ්මණත්‍වය පිළිබඳ අර්ථයත් මේ අත්බවිනි ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙත් ය යි වදාළ හේක.

1. 2. 6.

කම්මානගොතසූත්‍රය

15. සැවැත්ඡුටර-

ඉක්ඛිති ආයුෂමත් කම්මානගොතසූත්‍රය සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් කම්මානගොතසූත්‍රය සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, සම්මාදිට්ඨි සම්මාදිට්ඨි ය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් සම්මාදිට්ඨි ඇත්තේ වේ ද?

කම්මාන, මේ ලෝකයා අසතිත්‍වය (ශාශ්වතය) ද නාසතිත්‍වය (උච්චේදය) ද යන දෙකට ස බෙහෙවින් ඇසුරු කෙළේ වේ. කම්මාන, ලෝකසමුදයය තත් වූ පරිද්දෙන් මනා නුවණින් දක්නාහට, ලෝකයෙහි යම් නාසතිත්‍වයක් ඇද් ද, එය නො වේ. කම්මාන, ලෝකනිරෝධය තත් වූ පරිද්දෙන් මනා නුවණින් දක්නාහට, ලෝකයෙහි යම් අසතිත්‍වයක් ඇද් ද, එය නො වේ. කම්මාන, මේ ලෝකයා නාසණාදුෂ්ටිසංඛ්‍යාත උපාය උපාදාන අභිනිවේසයන්-ගෙන් බැඳුනේ සිත පිහිටන තැන වූ ඒ උපාය උපාදාන සංඛ්‍යාත නාසණා දුෂ්ටි අභිනිවේශානුශයයට බෙහෙවින් නො පැමිණේ. 'මාගේ ආත්මය'යි නො ගනී. නො ඉටයි. 'උපදින්නේ දුක ම උපදියි, නිරුද්ධ වන්නේ දුක ම නිරුද්ධ වේ ය'යි (සලකයි. අත්‍ය වූ සත්ත්වයෙක් කෝ පුද්ගලයෙක් ඇතැයි) යාක නො කෙරේ. විචිකිල්ලා නුපදවයි. මෙහි ලා ඔහුට පරප්‍රත්‍යයරහිත-භාවයෙන් ආත්මප්‍රත්‍යක්ෂඥනය ම වේ. කම්මාන, මෙනෙකින් ම සමන්දුෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි.

කම්මාන, සියල්ල ඇතැ යි යන මෙය එක් අත්‍යයෙකි. සියල්ල නැතැ යි යන මෙය දෙවෙනි අත්‍යය යි. කම්මාන, ඒ මේ අත්‍ය දෙකට නො පැමිණ මැදුම්පිළිවෙතින් තථාත්‍ය තෙමේ දහම් දෙසයි. "අවිදු ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤනය වෙයි. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ කටහැන් ම වෙයි. අවිදු වූයේ ම නිරවශේෂවිරාග-නිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤන-නිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ ය." කියා යි.

1. 2. 6.

ධම්මකපිකසූත්‍රය

16. සැවැත්ඡුටර-

ඉක්ඛිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, ධම්මකපික ය, ධම්මකපික ය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් ධම්මකපික වේ ද?

ජරාමරණස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරෝධාය ධම්මං දෙසෙති,
ධම්මකපිකො භික්ඛුති අලං වචනාය.

ජරාමරණස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරෝධාය පටිපනේනා
හොති, ධම්මානුධම්මපටිපනේනා භික්ඛුති අලං වචනාය.

ජරාමරණස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො
හොති, දිට්ඨධම්මනිබ්බාණපනේනා භික්ඛුති අලං වචනාය.

ජාතියා වෙ භික්ඛු - පෙ - භවස්ස වෙ භික්ඛු - උපාද්ගස්ස වෙ
භික්ඛු - තණ්හාය වෙ භික්ඛු - වෙදනාය වෙ භික්ඛු - ඵස්සස්ස වෙ භික්ඛු -
සලායතනස්ස වෙ භික්ඛු - තාමරූපස්ස වෙ භික්ඛු - විඤ්ඤාණස්ස වෙ භික්ඛු -
සංඛාරානං වෙ භික්ඛු - අවිජ්ජාය වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරෝධාය
ධම්මං දෙසෙති, ධම්මකපිකො භික්ඛුති අලං වචනාය.

[ජාතියා වෙ භික්ඛු -පෙ-] අවිජ්ජාය වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය
නිරෝධාය පටිපනේනා හොති, ධම්මානුධම්මපටිපනේනා භික්ඛුති අලං වචනාය.

[ජාතියා වෙ භික්ඛු -පෙ-] අවිජ්ජාය වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගා නිරෝධා
අනුපාදා විමුක්තො හොති, දිට්ඨධම්මනිබ්බාණපනේනා භික්ඛුති අලං වචනායාති.

1. 2. 7.

අවෙලකක්ඛපසුතං

17. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ශ්‍රීජග්ගෙ විහරති චෙඨථනො
කලඤ්ඤානිවාශප. අථ බො භගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්වා පතතච්චර-
මාදය රාජගහං පිණ්ඩිය පාවිසී. අඤ්ඤා බො අවෙලො කක්ඛපො¹ භගවන්තං
දුරතොව ආගමිජ්ජන්තං. දිස්වාන යෙක භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ත්වා
භගවතා සද්ධිං සමෙමාදී. සමෙමාදනීයං කථං සාරානීයං විකිසාරෙත්වා
එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ධීතො බො අවෙලො කක්ඛපො භගවන්තං
එතදවොච: පුච්ඡෙත්ත්වාම මයං භවන්තං ගොතමං කඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ
තො භවං ගොතමො ඔක්ඛාසං කරොති පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණායාති.

1. අවෙලකක්ඛපො - සීථු

මහණ, ඉදින් මහණ තෙමේ ජරාමරණ පිළිබඳ ව කළකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස තැනි කිරීම පිණිස දහම් දෙසා නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මපික' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

මහණ තෙමේ ජරාමරණ දෙකේ කළකිරීම පිණිස තැනි කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මානුධම්මප්පතිපත්ත' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ඉදින් මහණ තෙමේ ජරාමරණ පිළිබඳ ව කළකිරීමෙන් නො ඇලීමෙන් තැනි කිරීමෙන් (කිසි ධර්මයක්) දැඩි ව නො ගෙන ඔදුනේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'මේ අත්ඛැවිති ම නිවණට පැමිණියේ' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ඉදින් මහණ තෙමේ ඉපැදීම පිළිබඳ ව - ... - ඉදින් මහණ තෙමේ භවය පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ උපාදාන පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ තෘෂ්ණාව පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ වේදනාව පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ සංයාමය පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ ඡායාසංඛාර පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ භාමරුප පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ විඤ්ඤාණය පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ සංඛාර පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ අවිද්‍යාව පිළිබඳ ව කළකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස තැනි කිරීම පිණිස දහම් දෙසා නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මපික' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ඉදින් මහණ තෙමේ ජාතිය පිළිබඳ ව ... ඉදින් මහණ තෙමේ අවිද්‍යාව පිළිබඳ ව කළකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස තැනි කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මානුධම්මප්පතිපත්ත' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ඉදින් මහණ තෙමේ ජාතිය පිළිබඳ ව ... ඉදින් මහණ තෙමේ අවිද්‍යාව පිළිබඳ ව කළකිරීමෙන් නො ඇලීමෙන් තැනි කිරීමෙන් (කිසි ධර්මයක්) දැඩි ව නො ගෙන ඔදුනේ වේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'මේ අත්ඛැවිති ම නිවණට පැමිණියේ' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

1. 2. 7.

අවෙලක්ඛායප සූත්‍රය

17. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලංකානිවාස නම් චේඨවනාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙන රජගහනුවරට පිටු පිණිස පිවිසි සේක. අවෙලක්ඛායප තෙමේ වැඩම කරන්නා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුර දී ම දුටුයේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඹියේ ය. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු වූ ද, සිත් ඇලවිය යුතු වූ ද කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටියා වූ අවෙලක්ඛායප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඉදින් භවත් ගෞතම තෙමේ ප්‍රඥායක් ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස අපට අවකාශ කෙරේ නම්, අපි භවත් ගෞතමයන්ගෙන් කිසි යම් කරුණක් විචාරන්නෙමු” යි මෙය සැළ කෙළේ ය.

අකාලො බො තාව කස්සප, පඤ්ඤාසං. අනතරසරං පට්ඨංඛාති. දුතියංචි බො අවෙලො කස්සපො භගවතනං එතදවොච: පුච්ඡෙත්ඤාම මයං භවතනං ගොතමං කඤ්චිදෙව දෙසං, සවෙ නො භවං ගොතමො ඔකාසං කරොති පඤ්ඤාසං වෙය්‍යකරණායාති. අකාලො බො තාව කස්සප පඤ්ඤාසං, අනතරසරං පට්ඨංඛාති. තතියංචි බො අවෙලො කස්සපො භගවතනං එතදවොච: පුච්ඡෙත්ඤාම මයං භවතනං ගොතමං කඤ්චිදෙව දෙසං, සවෙ නො භවං ගොතමො ඔකාසං කරොති පඤ්ඤාසං වෙය්‍යකරණායාති. අකාලො බො තාව කස්සප පඤ්ඤාසං, අනතරසරං පට්ඨංඛාති.

එවං වුත්තෙ අවෙලකස්සපො භගවතනං එතදවොච: න බො පන මයං භවතනං ගොතමං ඛුද්දෙව පුච්ඡෙත්ඤාමාති.

පුච්ඡ කස්සප, යද්දකඛබ්බිති.

කීනනු බො හො ගොතම, සයංකතං දුක්ඛනනි? මා හෙවං කස්සපාති භගවා අවොච.

කිම්පන හො ගොතම, පරංකතං¹ දුක්ඛනනි? මා හෙවං කස්සපාති භගවා අවොච.

කීනනු බො හො ගොතම, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච දුක්ඛනනි? මා හෙවං කස්සපාති භගවා අවොච.

කිම්පන හො ගොතම, අසයංකාරං අපරංකාරං² අබ්බිච්ඡක්ඛප්පනං දුක්ඛනනි? මා හෙවං කස්සපාති භගවා අවොච.

කීනනු බො හො ගොතම, තථී දුක්ඛනනි. න බො කස්සප, තථී දුක්ඛං. අථී බො කස්සප, දුක්ඛනනි.

තෙන හි භවං ගොතමො දුක්ඛං න ජාතාති න පස්සාතී? නබ්බාහං³ කස්සප, දුක්ඛං න ජාතාමි, න පස්සාමි. ජාතාමි බ්බාහං⁴ කස්සප, දුක්ඛං, පස්සාමි බ්බාහං කස්සප, දුක්ඛනනි.

‘කීනනු බො හො ගොතම, සයංකතං දුක්ඛ’නනි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘මා හෙවං කස්සපාති වදෙසි. ‘කිම්පන හො ගොතම පරංකතං දුක්ඛ’නනි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘මා හෙවං කස්සපාති වදෙසි. ‘කීනනු බො හො ගොතම, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච දුක්ඛ’නනි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘මා හෙවං කස්සපාති වදෙසි. ‘කිම්පන හො ගොතම අසයංකාරං අපරංකාරං අබ්බිච්ඡක්ඛප්පනං දුක්ඛ’නනි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘මා හෙවං කස්සපාති වදෙසි. ‘කීනනු බො හො ගොතම තථී දුක්ඛ’නනි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න බො කස්සප තථී දුක්ඛං, අථී බො කස්සප දුක්ඛ’නනි වදෙසි. ‘තෙන හි භවං ගොතමො දුක්ඛං න ජාතාති, න පස්සාතී’ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න බ්බාහං කස්සප, දුක්ඛං න ජාතාමි, න පස්සාමි. ජාතාමි බ්බාහං කස්සප දුක්ඛං, පස්සාමි බ්බාහං කස්සප දුක්ඛ’නනි වදෙසි. ‘ආච්ඡිකතු⁵ මෙ භනෙන භගවා දුක්ඛං, දෙසෙතු⁶ මෙ භනෙන භගවා දුක්ඛ’නනි.

1. පරංකතං - 2. අපරංකාරං 3. නබ්බාහං - සී. මු. සී1, 2 4. බ්බාහං - සී මු, සී. 1, 2 5. ආච්ඡිකතු ව - මජ්ඣං, සං. 6. දෙසෙතු ව - මජ්ඣං, සං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“කාශපය, ඇතුළුගමට පිවිසියෝ වෙමු. (එහෙයින්) ප්‍රශ්නයට තව ම කල් නො වෙයි.” දෙවනු ව ද අවේලකාශප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඉදින් භවත් ගෞතම තෙමේ ප්‍රශ්නයක් ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස අපට අවකාශ කෙරේ නම්, අපි භවත් ගෞතමයන්ගෙන් කිසි යම් කරුණක් විචාරන්නෙමු” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. “කාශපය, ඇතුළුගමට පිවිසියෝ වෙමු. (එහෙයින්) ප්‍රශ්නයට තව ම කල් නො වෙයි.” තෙවනු ව ද අවේලකාශප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඉදින් භවත් ගෞතම තෙමේ ප්‍රශ්නයක් ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස අපට අවකාශ කෙරේ නම්, අපි භවත් ගෞතමයන්ගෙන් කිසි යම් කරුණක් විචාරන්නෙමු” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. “කාශපය, ඇතුළුගමට පිවිසියෝ වෙමු. (එහෙයින්) ප්‍රශ්නයට තව ම කල් නො වෙයි.”

මෙසේ වදාළ කල්හි අවේලකාශප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “අපි භවත් ගෞතමයන්ගෙන් බොහෝ වූ යමක් ම විචාරණු කැමැත්තෝ නො වෙමු” යි මෙය කී ය.

“කාශපය, යමක් කැමැතියෙහි නම් එය විචාරව.”

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසින් කරණ ලද්දක් ද?” “කාශපය, එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දක් ද?” “කාශපය, එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසිනුත් මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දක් ද?” “කාශපය, එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ආකාශමකව (ඉබේ) හටගත්තක් ද?” “කාශපය, එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තැත්තේ ද?” “කාශපය, දුක නො ම තැත්තේ ය. කාශපය, දුක ඇත්තේ ම ය.”

“එසේ නම් භවත් ගෞතම තෙමේ දුක නො දනී ද? නො දකී ද?” “කාශපය, මම දුක නො ම නො දනිමි. නො ම නො දකිමි. කාශපය, මම දුක දනිමි ම ය. කාශපය, මම දුක දකිමි ම ය.”

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසින් කරණ ලද්දක් ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය, එසේ නො කියව” යි වදාරනෙහි ය. ‘භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දක් ද’ යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය එසේ නො කියව” යි වදාරනෙහි ය. ‘භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසිනුත් මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දක් ද’ යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය, එසේ නො කියව” යි වදාරනෙහි ය. ‘භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසිනුත් මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තක් ද’ යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය, එසේ නො කියව” යි වදාරනෙහි ය. ‘භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තැත්තේ ද’ යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය, දුක නො ම තැත්තේ ය. කාශපය, දුක ඇත්තේ ම ය” යි වදාරනෙහි ය. “එසේ නම් භවත් ගෞතම තෙමේ දුක නො දනී ද? දුක නො දකී ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දේ ම “කාශපය; මම දුක නො ම නො දනිමි. නො ම නො දකිමි. කාශපය, මම දුක දනිමි ම ය. කාශපය, මම දුක දකිමි ම ය” යි වදාරනෙහි ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට දුක කියන සේක්වා. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට දුක දේශනා කරණ සේක්වා.”

“හො කුරොති සො පටිසංවේදියතී”¹ ති බො කස්සප, ආදිනො සතො “සං සතං දුක්ඛ”නති ඉති වදං සස්සතං එතං පරෙති. “අඤ්ඤා කුරොති අඤ්ඤා පටිසංවේදියතී” ති බො කස්සප, වේදනාභිතුන්තස්ස සතො “පරංකතං දුක්ඛ”නති ඉති වදං උචේදං එතං පරෙති.

එතෙ තෙ කස්සප, උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣිමනිකායා ධම්මං දෙසෙති: අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එව-මෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතානිස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායත්තෙව අසෙස-විරහනිරුධා සංඛාරනිරුධො, සංඛාරනිරුධා විඤ්ඤාණනිරුධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතානිස්ස නිරුධො හොතිති.

එවං චූෂ්ණත අවේලො කස්සපො භගවතං එතදවොච: අභිකක්ඛන්තං භනෙත, අභිකක්ඛන්තං භනෙත: සෙය්‍යථාපි භනෙත, නිකක්ඛුජ්ජතං වා උකක්ඛුජ්ජෙය්‍ය -පෙ- වක්ඛුමනෙතා රූපානි දක්ඛිනතීති. එවමෙවං භගවතා අතෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාහං භනෙත භගවතං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මස්ස භික්ඛුසංඝස්සව. ලභෙය්‍යාභවානෙත, භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදනති.

යො බො කස්සප, අඤ්ඤානිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ ආකංඛති පබ්බජ්ජං. ආකංඛති උපසම්පදං, සො චත්තාරෙ මාසෙ පරිවසති. චතුත්තං මාසානං අවචයෙන පරිච්ඡත්තරිව්‍යාසං² ආරභාමිත්තා භික්ඛු. ආකංඛමානා³ පබ්බාජෙත්තති උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය, අපි ව මයා පුග්ගලොචනෙතා විදිතාති.

සවෙ භනෙත, අඤ්ඤානිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ ආකංඛන්තා පබ්බජ්ජං, ආකංඛන්තා උපසම්පදං චත්තාරෙ මාසෙ පරිවසන්ති චතුත්තං මාසානං අවචයෙන පරිච්ඡත්තරිව්‍යාසෙ ආරභාමිත්තා භික්ඛු ආකංඛමානා පබ්බාජෙත්තති උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය, අහං චත්තාරි වස්සාති පරිව-සිස්සාමි, චතුත්තාස්සව වස්සානං අවචයෙන පරිච්ඡත්තරිව්‍යාසං ආරභාමිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙනතු උපසම්පාදෙනතු භික්ඛුභාවායාති.⁴

අලත්ථ බො අවේලො⁵ කස්සපො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං. අලත්ථ උපසම්පදං. අවිරූපසම්පන්නො ව පනායස්මා කස්සපො⁶ එකො චූපකට්ඨො අපාමනෙතා ආනාපි පතිතතො විහරනෙතා න චිරස්සෙව යස්සන්තාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්ම-චරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඛිණ්ණ ජාති, චූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කුරුණියං, තාපරං ඉන්ද්‍රිතායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරෙ ව පනායස්මා කස්සපො අරහතං අහොසිති.

1. පටිසංවේදියතී - සිමු, සි 1, 2. 2. පරිච්ඡත්තරිව්‍යාසං - ක දිස්සතෙ මරමමපොත්ථෙක
3. ආකංඛමානා - ක දිස්සතෙයම්ම මරමමං පොත්ථෙක. 4. සවෙ භනෙත - පෙ- උපසම්පා-
දෙනතු භික්ඛුභාවායාති - ඉමස්ස වාසාඛණ්ණස්ස මරමමපොත්ථෙක විඤ්ඤානා දිස්සතෙ.
5. අවේලපො කස්සපො - සි 1, 2. 6. අවේලකස්සපො - සිමු.

කාශ්‍යප, “හේ කෙරෙයි, හේ විදී ය”යි මූල දී ම මෙබඳු ලබ්ධි ඇති කල්හි (පසුව “දුක තමා විසින් ම කරණ ලද්දකා”යි මෙබඳු ලබ්ධි වෙයි. එබැවින්) “දුක තමා විසින් කරණ ලද”යි මෙසේ කියන්නේ තෙල ශාඛාදූෂිතයට පැමිණේ. කාශ්‍යප, “අනෙකෙක් කෙරෙයි, අනෙකෙක් විදී ය”යි (මූලදී ම මෙබඳු ලබ්ධි ඇති කල්හි පසුව එයින් උපදතා උචේදදිට්ඨි සහගත) වෙදතාවෙන් පෙළුනු (“දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දකා” යි මෙබඳු ලබ්ධි වෙයි එබැවින්) “දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද” යි මෙසේ කියන්නේ තෙල උචේදදූෂිතයට පැමිණෙයි.

කාශ්‍යප, තථාගත තෙමේ ඒ මේ දෙඅන්තයට නො පැමිණ මැදම්පිඳි-වෙනෙහි සිටියේ දැනම් දෙයයි: “අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාය වෙයි. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට-ගැනීම වේ. අවිද්‍යාවේ ම නිරවශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝ-ධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ” ය යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි අවෙලකාශ්‍යප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, ඉතා මැනවි. වහන්ස, ඉතා මැනවි. වහන්ස, යවතුරු වූවක් හෝ යම් හේ උඩුකුරු කරන්නේ ද, ... ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු ය යි එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ක්‍රමයෙන් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. වහන්ස, මේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සංකයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමිවා, උපසප්පව ලබමිවා” යි.

කාශ්‍යප, අත්තොටු වූ විරූ යමෙක් මෙසේතෙහි පැවිද්ද කැමති වේ ද, උපසප්පව කැමති වේ ද, හෙ තෙමේ සිවුමසක් පිරිවෙසෙයි. සිවුමස ඇවෑමෙන් සතුටු කළ සිත් ඇති භික්ෂුහු කැමති වන්නාහු තම් වුසු පිරිවෙස් ඇත්තහු භික්ෂුකය පිණිස පැවිදි කෙරෙත්, උපසපත් කෙරෙත්. එහෙත් මා විසින් ප්‍රඥාලතානාභිය දන්නාලද්දේ ය.

වහන්ස, ඉදින් අත්තොටු වූ විරූවෝ මෙසේතෙහි පැවිද්ද කැමැත්තාහු උපසප්පව කැමැත්තාහු සිවුමසක් පිරිවෙසෙද්ද, සිවුමස ඇවෑමෙන් සතුටු-කළ සිත් ඇති භික්ෂුහු කැමැත්තාහු තම් වුසු පිරිවෙස් ඇත්තවුන් භික්ෂුකය පිණිස පැවිදි කෙරෙද්ද, උපසපත් කෙරෙද්ද, මම සිවුමසක් පිරිවෙසෙත් නෙමි. සිවුමස ඇවෑමෙන් සතුටු සිත් ඇති භික්ෂුහු වුසු පිරිවෙස් ඇති මා භික්ෂුකය පිණිස පැවිදි කෙරෙත්වා, උපසපත් කෙරෙත්වා යි.

අවෙලකාශ්‍යප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලද්දේ ම ය. උපසප්පව ලද්දේ ම ය. උපසපත් වූ නොබෝකල් ඇති අවෙලකාශ්‍යප ආයුෂ්මත් තෙමේ එකලා ව (ගණයා කෙරෙන්) වෙන් ව නොපමා ව කෙලෙස් තවත වියහි ඇති ව නිවන් පිණිස යෙදූ සිත් ඇති ව වෙසෙනුයේ නොබෝ කලෙකින් ම යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මහබ්බාර කෙලවර වූ ඒ නිරාතාර වූ අභිත්තිය මෙ ලොව්හි දී ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ විසුයේ ය. ඉපැද්ම ක්ෂණ විය. බ්බාර වැස නිමවන ලදී. කටුසුතු කරණලදී. මේ අභිත්තිය පිණිස කටුසුතු අනෙකක් නැතැයි දූත ගත්තේ ය. ආයුෂ්මත් කාශ්‍යප ස්වර්ගත් වහන්සේ රහතුන් අතුරෙන් එක්-තරු කෙනෙක් වූහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 2. 8.

නිබ්බරුකාසුභතං.

18. සාවතප්පියං.-

අථ ඛො නිබ්බරුකො¹ පරිබ්බජකො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භි: භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙභි: එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො නිබ්බරුකො පරිබ්බජකො භගවන්තං එතදවොච:

කීනත්තු ඛො භො ගොතම, සයංකතං සුඛදුක්ඛන්ති? “මා හෙවං නිබ්බරුකාති” භගවා අවොච. කීම්පන භො ගොතම, පරංකතං සුඛදුක්ඛන්ති? “මා හෙවං නිබ්බරුකා”ති භගවා අවොච. කීනත්තු ඛො භො ගොතම, සයංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛන්ති? “මා හෙවං නිබ්බරුකා”ති භගවා අවොච. කීම්පන භො ගොතම, අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛන්ති? “මා හෙවං නිබ්බරුකා”ති භගවා අවොච. කීනත්තු ඛො භො ගොතම, තඤ්ඤා සුඛදුක්ඛන්ති? න ඛො නිබ්බරුක තඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං, අඤ්ඤා ඛො නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛන්ති. තෙන හි භවං ගොතමො සුඛදුක්ඛං න ජානාති, න පසානති? තඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං න ජානාමි, න පසානමි. ජානාමි ඛො අහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං. පසානමි ඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛන්ති.

කීනත්තු ඛො භො ගොතම, “සයංකතං සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො මා හෙවං නිබ්බරුකාති වදෙසි. “කීම්පන භො ගොතම, පරංකතං සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො මා හෙවං නිබ්බරුකාති වදෙසි. “කීනත්තු ඛො භො ගොතම, සයංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො මා හෙවං නිබ්බරුකාති වදෙසි. “කීම්පන භො ගොතම, අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො මා හෙවං නිබ්බරුකාති වදෙසි. “කීනත්තු ඛො භො ගොතම, තඤ්ඤා සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො නිබ්බරුක, තඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං, අඤ්ඤා ඛො නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛන්ති වදෙසි. “තෙන හි භවං ගොතමො සුඛදුක්ඛං න ජානාති න පසානති” ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න ඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං න ජානාමි, න පසානමි. ජානාමි ඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං, පසානමි ඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං’න්ති වදෙසි. ආවිකකුචු ව මෙ භවං ගොතමො සුඛදුක්ඛං. දෙසෙතු ව² මෙ භවං ගොතමො සුඛදුක්ඛන්ති.

“සා වෙදතා, සො වෙදියතී”ති ඛො නිබ්බරුක, ආදිතො සතො “සයංකතං සුඛදුක්ඛං”න්ති එවම්පහං³ න වදාමි. අඤ්ඤා වෙදතා “අඤ්ඤා වෙදියතී”ති ඛො නිබ්බරුක, වෙදනාභිතුන්නාස සතො “පරංකතං සුඛදුක්ඛං”න්ති, එවම්පහං³ න වදාමි.

1. නිබ්බරුකො. ස්‍යා. 2. ච - ඤානානෙ සිමු - පොභ්‍යක 3. එවම්පහං - මජ්ඣිම, ස්‍යා.

1. 2. 8.

නිමිඛරුකසුත්‍රය

18. සැවැත්භූවර-

ඉක්කිති නිමිඛරුක පිරිවැජ් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කතාව කොට නිමවා එකන්පසෙක හුන්නේ ය. එකන්-පසෙක හුන් නිමිඛරුක පිරිවැජ් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද ද? නිමිඛරුක, “එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, සුවදුක් මෙරමා විසින් කරණ ලද ද? නිමිඛරුක, “එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, සුවදුක් තමා විසින් මෙරමා විසින් කරණ ලද ද? නිමිඛරුක, “එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, තමා විසින් මෙරමා විසින් නොකරණ ලද්දේ, ඉබේ හට ගත්තේ ද? නිමිඛරුක, “එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, සුවදුක් තැත්තේ ද? නිමිඛරුක, සුවදුක් තැත්තේ නො වේ. නිමිඛරුක, සුවදුක් ඇත්තේ ම ය. එසේ නම් භවත් ගෞතම තෙමේ සුවදුක් නො දනී ද, නො දකී ද? නිමිඛරුක, මම සුවදුක් නොම නොදනිමි. නොම නො දකිමි. නිමිඛරුක, මම සුවදුක් දනිමි ම ය. නිමිඛරුක, මම සුවදුක් දකිමි ම ය.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දු “නිමිඛරුක, එසේ නො කියව” යි කියනු. “භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, සුවදුක් මෙරමා විසින් කරණ ලද ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දු “නිමිඛරුක, එසේ නො කියව” යි කියනු. “භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, සුවදුක් තමා විසින් මෙරමා විසින් කරණ ලද ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දු “නිමිඛරුක, එසේ නො කියව” යි කියනු. “භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, සුවදුක් තමා විසින් මෙරමා විසින් නොකරණ ලද්දේ ඉබේ හට ගත්තේ ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දු “නිමිඛරුක, එසේ නො කියව” යි කියනු. “භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, සුවදුක් තැත්තේ ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දු “නිමිඛරුක, සුවදුක් නො ම තැත්තේ ය. නිමිඛරුක, සුවදුක් ඇත්තේ ම ය” යි කියනු. “එසේ නම් භවත් ගෞතම තෙමේ සුවදුක් නො දනී ද, නො දකී ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දු “නිමිඛරුක, මම සුවදුක් නොම නොදනිමි. නොම නො දකිමි. නිමිඛරුක, මම සුවදුක් දනිමි ම ය. මම සුවදුක් දකිමි ම ය” යි කියනු. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට සුවදුක් වදාරණ සේක්වා, දේශනා කරණ සේක්වා.

නිමිඛරුක, “ඔ වේදනා ය. හේ විදී ය” යි මූලදී ම මේ ලබ්බිය ඇති කල්හි (පසුව “සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද” යි මෙබඳු ලබ්බි වෙයි. එබැවින්) සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද” යි මෙසේ මෑ නො කියමි. නිමිඛරුක, “වේදනාව අතෙකක, අතෙකක් විදී ය” යි (මූලදී ම මේ ලබ්බිය ඇති කල්හි පසුව එයින් උපද්‍යා උපෙද්දටැසිසහගත) “වේදනාවෙන් පෙළනුට (සුවදුක් මෙරමා විසින් කරණ ලද” යි මෙබඳු ලබ්බි වෙයි. එබැවින්) සුවදුක් මෙරමා විසින් කරණ ලද” යි මෙසේත් මම නො කියමි.

එතෙ තෙ තිබ්බරුක, උභො අනෙත අනුපගම මජ්ඣික තථාගතො ධම්මං දෙසෙති: “අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා. සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං. -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකුක්ඛස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායතෙව අසෙසවිරහනිර්ඤධා සංඛාරනිර්ඤධො. සංඛාරනිර්ඤධා විඤ්ඤාණනිර්ඤධො. -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකුක්ඛස්ස නිර්ඤධො හොති”ති.

එවං චුතො තිබ්බරුකො පරිබ්බාජකො භගවතං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො හොතමි -පෙ- එසාහං¹ භවන්තං² ගොතමි සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතෙහ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. 2. 9.

බාලපණ්ඩිතසුත්තං

19. සාවකපීඨං-

අවිජ්ජානීවරණස්ස භික්ඛවෙ, බාලස්ස තණ්හාය සම්පයුක්තස්ස³ එවමයං කායො සමුදගතො. ඉති අයඤ්චෙව කායො ඛනිඤ්ඤා ව තාමරුපං ඉතෙථං ආයං ආයං පටිච්ච එසො, සලෙවායතනාති යෙති පුට්ඨො බාලො සුඛදුක්ඛං පටිසංවෙදියති එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත.

අවිජ්ජානීවරණස්ස භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතස්ස තණ්හාය සම්පයුක්තස්ස එවමයං කායො සමුදගතො. ඉති අයඤ්චෙව කායො ඛනිඤ්ඤා ව තාමරුපං ඉතෙථං ආයං ආයං පටිච්ච එසො. සලෙවායතනාති යෙති පුට්ඨො පණ්ඩිතො සුඛදුක්ඛං පටිසංවෙදියති එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත.

තත්‍ර හි⁴ භික්ඛවෙ, කො විසෙසො කො අභිපපායො⁵ කිං තාතාකරණං පණ්ඩිතස්ස බාලෙතාති?

භගවම්බුලකා නො භනෙත, ධම්මා, භගවනොත්තරිකා භගවම්පටිසරණා. සාධු වත භනෙත, භගවනාඤ්ඤා පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අතො. භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තීති. තෙත හි භික්ඛවෙ, පුණංථ සාධුතං මතසි කරොථ භාසිස්සාමිති. “එවමභනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

යාය ව භික්ඛවෙ, අවිජ්ජාය නිවුතස්ස බාලස්ස යාය ව තණ්හාය සම්පයුක්තස්ස අයං කායො සමුදගතො, සා වෙව අවිජ්ජා බාලස්ස අපපතීනා. සා ව තණ්හා අපරික්ඛිණා. තංකිස්ස හෙතු? ත හි භික්ඛවෙ,⁶ බාලො අවරි බ්‍රහ්මවරියං සම්මා දුක්ඛකකුක්ඛාය. තස්මා බාලො කායස්ස හෙදා කායුපගො හොති. සො කායුපගො සමානො ත පරිමුච්චති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි. ත පරිමුච්චති දුක්ඛස්මාති වදාමි.

1. එසාහං භනෙත- සහ, සිවු.

2. භගවතං - කප්ඵ.

3. සංයුක්තස්ස - සහ.

4. තත්‍ර හි - ඉති න දිස්සතෙහ සහ, මජ්ඣ.

5. අභිපපායො - මජ්ඣ. අභිපපායො - සහ.

6. ත හි කුඤ්ඤා - මජ්ඣ.

තිබ්බරුක, තථාගත තෙමේ ඒ මේ අන්ත දෙකට නො පැමිණ මැදම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි: “අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙත්. සංසාර-ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ. මේ අවිද්‍යාවේ ම නිරවශේෂ විද්‍යානිරෝධයෙන් සංසාර නිරෝධය වේ. සංසාර-නිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ” යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි තිබ්බරුක පිරිවැජ් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... ඒ චම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේත් ධර්මයත් භික්ෂුසංඝයාත් ශරණ යම්. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් ශරණ ගිය මා උපාසකයකු නොව දරණසේක්වා යි

1. 2. 9.

බාලපණ්ඩිත සූත්‍රය

19. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, අවිද්‍යානිවරණ ඇති තෘණාවෙන් යුක්ත වූ බාලයාගේ මේ කය මෙසේ හටගත්තේ ය. මෙසේ මේ කය ද බාහිර තාමරුප ද මේ දෙකක් දෙකක් හේතු කොට ස්පර්ශ වේ. ආයතනයෝ සයෙකි. මෙයින් හෝ මෙයින් එක්තරා එකකින් හෝ පහස්තාලද බාල තෙමේ සුවදක් විඳී.

මහණෙනි, අවිද්‍යානිවරණ ඇති තෘණාවෙන් යුක්ත වූ පණ්ඩිතයාගේ මේ කය මෙසේ හටගත්තේ ය මෙසේ මේ කය ද බාහිර තාමරුප ද මේ දෙකක් දෙකක් හේතු කොට ස්පර්ශ වේ. ආයතනයෝ සයෙකි. මෙයින් හෝ මෙයින් එක්තරා එකකින් හෝ පහස්තාලද පණ්ඩිත තෙමේ සුවදක් විඳී.

මහණෙනි, එහි ලා බාලයා සමග පණ්ඩිතයාගේ කවර වෙනසක් ද? කිනම් වැඩි ප්‍රයෝගයක් ද? කුමන වෙනසක් ද? යි.

වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තායක කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිහිට කොට ඇත්තාහ. වහන්ස මේ දේශනාවෙහි අභිසංඝාතවතුන් වහන්සේට ම වැටහේවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා භික්ෂුහු දරන්නාහු ය යි. මහණෙනි, එසේ තම් අසවු. මැනවින් මෙනෙහි කරවු. දේශනා කරන්නෙම්. වහන්ස, එසේ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් අවිද්‍යාවකින් වැසුනු යම් තෘණාවකින් යුක්ත වූ බාලයාගේ මේ කය හටගත්තේ ද, බාලයාගේ ඒ අවිද්‍යාවන් ප්‍රමුඛ හුවුවා ය. ඒ තෘණාවන් කිසිණ හුවුවාය. කවර හෙයකින් යත්: මහණෙනි, බාලතෙමේ මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස බලිතර නො කෙළේ ය. එහෙයින් බාලතෙමේ කය බිඳීමෙන් (අනෙක් පටිපත්ති) කයකට පැමිණියේ වේ. අත් කයකට පැමිණියේ ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුකින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් නො මිදෙයි. (සියලු) දුකින් නො මිදේ යි කියමි.

යාය ව භික්ඛවෙ, අවිජ්ජාය නිවුතස්ස පණ්ඩිතස්ස යාය ව තණ්හාය සම්පසුතතස්ස අයං කායො සමුදගතො. සා වෙව අවිජ්ජා පණ්ඩිතස්ස පතීනා. සා ව තණ්හා පරික්ඛණ්ණා තං කියස්ස හෙතු? අවරි භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො බ්‍රහ්ම-වරියං සම්මා දුක්ඛකයාය, තස්මා පණ්ඩිතො කායස්ස හෙද හ කායුපගො හොති, සො අකායුපගො සමානො පරිවුච්චති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙති දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙති උපායාසෙති. පරිවුච්චති දුක්ඛසමාති වදාමි.

අයං ඛො භික්ඛවෙ, විසෙසො අයං අධිපායො ඉදං නානාකරණං පණ්ඩිතස්ස බාලෙන, ඤද්දං බ්‍රහ්මවරියවාසොති.

1. 2. 10.

පච්චය (පච්චසුප්පත්තා) යුතනං*

20. සාවද්ධියං—

පරිච්චසමුප්පාදස්ස වො භික්ඛවෙ, දෙසිය්‍යාමි¹ පරිච්චසමුප්පාදෙනා ව ධම්මෙ. තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිය්‍යාමිති. එමමනනෙනති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං. භගවා එතදවොච:

කතමො ව භික්ඛවෙ, පරිච්චසමුප්පාදෝ ජාතිපච්චයා භික්ඛවෙ ජරාමරණං උපාද වා² තථාගතානං අනුප්පාදා³ වා තථාගතානං සීතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනියාමිතා ඉදප්පච්චයතා. තං තථාගතො අභිසමුප්පාදාති, අභිසමෙති, අභිසමුප්පාදාති අභිසමෙති ආවිකති දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති⁴ පට්ඨපෙති විවරති විහජති උත්තානීකරොති. පස්සාති වාහ. “ජාතිපච්චයා භික්ඛවෙ ජරාමරණං”⁵ [ඉති ඛො භික්ඛවෙ, යා තත්‍ර තථා අවිතථා අතඤ්ඤාථා ඉදප්පච්චයතා. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, පරිච්චසමුප්පාදො.]

භවපච්චයා භික්ඛවෙ ජාති -පෙ- උපාදනපච්චයා භික්ඛවෙ භවො -පෙ- තණ්හාපච්චයා භික්ඛවෙ උපාදනං - වෙදනාපච්චයා භික්ඛවෙ තණ්හා-ථස්සාපච්චයා භික්ඛවෙ වෙදනා - සලායතනපච්චයා භික්ඛවෙ ථස්සො - තාමරුපපච්චයා භික්ඛවෙ සලායතනං - විඤ්ඤාණපච්චයා භික්ඛවෙ තාමරුපං - සඤ්ඤාපච්චයා භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං - අවිජ්ජාපච්චයා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා උපාද වා තථාගතානං අනුප්පාදා වා තථාගතානං සීතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨි-තතා ධම්මනියාමිතා ඉදප්පච්චයතා. තං තථාගතො අභිසමුප්පාදාති, අභිසමෙති. අභිසමුප්පාදාති අභිසමෙති ආවිකති දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පට්ඨපෙති විවරති විහජති උත්තානීකරොති. පස්සාති වාහ. “අවිජ්ජාපච්චයා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා” ඉති ඛො භික්ඛවෙ, යා තත්‍ර තථා අවිතථා අතඤ්ඤාථා ඉදප්පච්චයතා, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, පරිච්චසමුප්පාදො.†

1. පදසෙසියාමි - මජ්ඣ. සන්. 2. උපාදෙ වා - සිමු. අනුප්පාදෙ වා - සිමු. 3. පඤ්ඤාපෙති-මජ්ඣ. 4. ජරාමරණං - පෙ- හොතිති සිමු. සන්. 5. විසුද්ධිමංකෙ ‘පරිච්චසමුප්පාද පරිච්චසමුප්පාදානාමිමෙදසනා සුතන’නති නිද්දිංචි.

† ඉමෙමි. සුතෙන පෙය්‍යාලවයසා සංඛිතා වාග්‍රසු අබ්බිඪ ‘උපාදවා තථාගතානා.’ ආදි (පාඨොව ‘ඉතිඛො භික්ඛවෙ යා තත්‍ර තථා’ ආදි පාඨො ව යථායොගං පදවිධා. සොපේතබ්බො

මහණෙනි, යම් අවිද්ධාවකින් වැසුනු යම් තෘෂණාවකින් යුක්ත වූ පණ්ඩිත-
යාගේ මේ කය හට ගත්තේ ද, ඒ පණ්ඩිතයාට අවිද්ධත් ප්‍රතිණ වුවා ය. ඒ
තෘෂණාවත් ක්ෂණ වුවා ය. කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, පණ්ඩිත තෙමේ
මැතැවින් දුක් ගෙවීම පිණිස බබ්බර කෙළේ ය. එහෙයින් පණ්ඩිත තෙමේ
කය බිඳීමෙන් (අතෙක්) කයකට තො පැමිණියේ වේ. හෙතෙමේ (අතෙක්)
කයකට තො පැමිණියේ ම ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේව-
යෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදෙයි. (සියලු) දුකින් මිදේ
යයි කියමි.

මහණෙනි, යම් මේ බබ්බර විසීමෙන් වේ ද, මේ වතාහි බාලයා හා
පණ්ඩිතයාගේ වෙනසෙයි. මේ අධිකප්‍රයෝග යයි. මේ වෙනස යි.

1. 2. 10.

පච්චය (පච්චසුප්පාන) සූත්‍රය

20. සෑවෑන් නුවර—

මහණෙනි, කොපට පරිච්චසමුප්පාදය ද පරිච්චසමුප්පානා ධර්ම ද දේශනා
කරන්නෙමි. එය අසවු. මැතවින් මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමිසි. වහන්ස,
එසේ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඒ භික්ෂුහු පිළිවදත් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පරිච්චසමුප්පාදය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ
උත්පාදයෙහි දු තථාගතයන්ගේ අනුත්පාදයෙහි දු ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් මරණය
වේ යන ඒ ප්‍රත්‍යයසම්භාවය ධර්මසිතිය (ප්‍රත්‍යයොත්පන්න කාරණය)
ධර්මිකාමය (ප්‍රත්‍යයසමුප්පානාධර්මිකාමය) ඉදප්පච්චයතාව (මේ ප්‍රතීත්‍ය-
සමුප්පානාභාවය) සිටියේ ම ය. (පචත්තත් ම ය) ඒ ඉදමුත්‍යයතාව තථාගත
තෙමේ අවබෝධ කෙරෙයි. අභිසම්ම කෙරෙයි. අවබෝධ කොට අභිසම්ම
කොට දක්වයි. දේශනා කරයි. පණවයි. පිහිටුවයි. විවරණ කරයි. බෙදයි.
ප්‍රකට කෙරෙයි. බලවු යි පවසයි. “මහණෙනි, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ
වේ.” මහණෙනි, මෙසේ ‘ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ’ [ඥාන මෙහි යම්
ප්‍රත්‍යය සම්භාවයෙක්, යම් අමාභාවයෙක්, යම් අත්‍යත්‍ය සම්භාවයෙක්, යම්
ප්‍රත්‍යයොත්පන්නභාවයෙක් ඇද් ද, මේ ප්‍රතීත්‍යසමුප්පාදය යි කියනු ලැබේ.]

මහණෙනි, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ... මහණෙනි, උපාදාන-
ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. ... මහණෙනි, තෘෂණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන
වේ ... මහණෙනි, වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණාව වේ ... මහණෙනි, ස්පර්ශ-
ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ... මහණෙනි, ශබ්දානුප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශය වේ...
මහණෙනි, තාමරුප්‍රත්‍යයයෙන් ශබ්දානුප්‍රත්‍යය වේ ... මහණෙනි, විඤ්ඤාන-
ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරුප වේ...මහණෙනි, සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ...
මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ උත්පාදයෙහි දු තථාගතයන්ගේ අනුත්පාද-
යෙහි දු අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති යන ඒ ප්‍රත්‍යයසම්භාවය
ධර්මසිතිය ධර්මිකාමය ඉදප්පච්චයතාව සිටියා ම ය. තථාගත තෙමේ එය
අවබෝධ කෙරෙයි. අභිසම්ම කෙරෙයි අවබෝධ කොට අභිසම්ම කොට
දක්වයි. දේශනා කරයි. පණවයි. පිහිටුවයි. විවරණ - විහරණ කෙරෙයි.
ප්‍රකට කෙරෙයි. බලවු යි දු පවසයි. “මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන්
සංස්කාරයෝ වෙති.” යන මෙහි යම් සම්භාවයෙක් අමාභාවයෙක්
අත්‍යත්‍යාභාවයෙක් ඉදමුත්‍යයයෙන් ඇද් ද, මහණෙනි, මේ පරිච්ච-
සමුප්පාද යයි කියනු ලැබේ.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, පටිච්චසමුප්පත්තා ධම්මා? ජරාමරණං භික්ඛවෙ, අනිච්චං සංඛ්ඛතං පටිච්චසමුප්පත්තං, ඛයධම්මං වයධම්මං විරාගධම්මං නිරෝධධම්මං. ජාති භික්ඛවෙ, අනිච්චා සංඛ්ඛතා පටිච්චසමුප්පත්තා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරෝධධම්මා. භවෙ, භික්ඛවෙ, අනිච්චා සංඛ්ඛතො පටිච්චසමුප්පත්තො ඛයධම්මො වයධම්මො විරාගධම්මො නිරෝධධම්මො. උපාදානං භික්ඛවෙ - පෙ- තණ්හා භික්ඛවෙ - වෙදනා භික්ඛවෙ - ඵයො භික්ඛවෙ- සමුසන්තං භික්ඛවෙ- තාමරුපං භික්ඛවෙ- විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ- සංඛ්ඛාරා භික්ඛවෙ - අවිජ්ජා භික්ඛවෙ අනිච්චා සංඛ්ඛතා පටිච්චසමුප්පත්තා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරෝධධම්මා. ඉමෙ වුට්ඨන්ති භික්ඛවෙ, පටිච්චසමුප්පත්තා ධම්මා.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අයඤ්ච පටිච්චසමුප්පාදෙ ඉමෙ ව පටිච්චසමුප්පත්තා ධම්මා යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධිංඤ්ඤා¹ හොන්ති, සො චත² පුබ්බත්තං වා පටිඨාපිස්සති³: “අහොසිං නු ඛො අහං අතීතමධානං, ත නු ඛො අහොසිං අතීතමධානං, කිං නු ඛො අහොසිං අතීතමධානං, කපං නු ඛො අහොසිං අතීතමධානං, කිං හුත්වා කිං අහොසිං නු ඛො අහං අතීතමධානන්ති”; අපරන්තං වා උපධාපිස්සති: “භවිස්සාමි නු ඛො අහං අනාගතමධානං, ත නු ඛො භවිස්සාමි අනාගතමධානං, කිං නු ඛො භවිස්සාමි අනාගතමධානං, කපං නු ඛො භවිස්සාමි අනාගතමධානං, කිං හුත්වා කිං භවිස්සාමි නු ඛො අහං අනාගතමධානන්ති”; ඵතර්හි වා පච්චුප්පත්තං අධානං අජ්ඣිත්තා කපඛිකපී භවිස්සති: “අහං නු ඛොසමී, තො නු ඛොසමී කිං නු ඛොසමී, කපා නු ඛොසමී, අයං නු ඛො සත්තො කුතො⁴ අගතො, සො කුභිං භාමී භවිස්සති” ති තෙතං ණතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අයඤ්ච පටිච්චසමුප්පාදෙ, ඉමෙ ව පටිච්චසමුප්පත්තා ධම්මා යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධිංඤ්ඤා.

ආහාරමගෙහා දුතියො.

තත්තුද්දන්තං:-

ආහාරථගගුණා වෙව දො ව සමිණ්ඩාහගුණා,
කච්චාතගොත්තො ධම්මකපී අවෙලභිමරුකෙන ව,
බාලපණ්ණිතතො වෙව දහමො පච්චයෙන වාති.

1 සුරද්දිංඤ්ඤා - සි 2 සුද්දිංඤ්ඤා - සි 1. 2. සො ව - සෘ. 3. උපධාපිස්සති - සෘ.
පටිඨාපිස්සති - මජ්ඣ. 4 කුතො නු ඛො - සිමු. 5 භවිස්සාමි - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්නධම්මෝ කචරහ යත්: මහණෙනි, ජරා-
මරණ අනිත්‍ය ය. සංස්කෘත ය. භේදානුප්‍රත්‍යයයෙන් හටගත්තේ ය. ඝෂය
සටහාවය ඇත්තේ ය. ව්‍යයසටහාවය ඇත්තේ ය. විරාගසටහාවය
ඇත්තේ ය. නිරෝධසටහාවය ඇත්තේ ය. මහණෙනි, ඉපදීම අනිත්‍ය ය.
සංස්කෘත ය. ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ය. ඝෂයධම්ම ය. ව්‍යයධම්ම ය. විරාගධම්ම ය.
නිරෝධධම්ම ය. මහණෙනි, හවය අනිත්‍ය ය. සංස්කෘත ය.
ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ය. ඝෂයධම්ම ය. ව්‍යයධම්ම ය. විරාගධම්ම ය. නිරෝධධම්ම ය.
මහණෙනි, උපාදාන ... මහණෙනි, තෘෂණාව ... මහණෙනි, වෛදානාව ...
මහණෙනි, සප්පිය...මහණෙනි, අමායතන ... මහණෙනි, තාමරුප ...
මහණෙනි, විඤ්ඤා...මහණෙනි, සංස්කාරයෝ...මහණෙනි, අවිද්‍යාව අනිත්‍ය ය.
සංස්කෘත ය. ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ය ඝෂයධම්ම ය. ව්‍යයධම්ම ය. විරාගධම්ම ය.
නිරෝධධම්ම ය. මහණෙනි, මේ ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්නධම්මෝ යි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයා විසින් මේ පටිච්චසමුප්පාදයත්
මේ පටිච්චසමුප්පන්න ධම්මෝත්ත තතු හේ සමාස්ප්‍රඥයෙන් මැනවින් දක්නා
ලද්දහු වෛද්ද, හෙ තෙමේ “අතීත කාලයෙහි මම චූයෙමි දෙ? අතීත
කාලයෙහි නො චූයෙමි දෙ? අතීත කාලයෙහි කචරෙක් චූයෙමි දෙ? අතීත
කාලයෙහි කෙසේ චූයෙමි දෙ? අතීත කාලයෙහි මම කචරෙක් ව කචරෙක්
චූයෙමි දෙ?” යි සුචාරතය කරාත් දුටුවේ ය - “මම අනාගත කාලයෙහි
වන්නෙමි දෙ? අනාගත කාලයෙහි නො වන්නෙමි දෙ? අනාගත කාලයෙහි
කචරෙක් වන්නෙමි දෙ? අනාගත කාලයෙහි කෙසේ වන්නෙමි දෙ? අනාගත
කාලයෙහි මම කචරෙක් ව කචරෙක් වන්නෙමි දෙ?” යි අපරුතනය
කරාත් දුටුවේ ය- දැන් චර්මාත කාලයෙහිත් “මම වෙමි දෙ? නො වෙමි
දෙ? කචරෙක් වෙමි දෙ? කෙසේ වෙමි දෙ? මේ සතනිතෙමේ කොහි
සිට ආයේ දෙ? හෙ තෙමේ කොහි යන්නෙක් වන්නේ දෙ?” යි තමා පිළිබඳ
කෙසේ කෙසේ දැ යි පැවැති සැක ඇත්තේ වන්නේ ය - යන මේ කරුණ
විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කචර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ආයතී ශ්‍රාවකයා විසින්
මේ පටිච්චසමුප්පාදය ද, මේ පටිච්චසමුප්පන්න ධම්මෝ ද තතු හේ මනා
නුවණින් දක්නා ලද්දහු ය. එහෙයිනි.

ආහාරවර්ගීය දෙවැනි යි.

එහි උද්දනය:

ආහාර ය, එහෙයුණු ය, සමුණ්‍යාහාරණ දෙක ය, කච්චානගොතන ය,
බට්ඨකච්චක ය, අප්පිලක ය, නිබ්බරුක ය, බාලපණ්ඩිත ය, දසවැනි ප්‍රත්‍යය සුත්‍රය
දැයි සුත්‍ර දශයෙකි.

3. දසබලවග්ගො.

1. 3. 1.

දසබලස්තනං

21. සාවනීයං-

දසබලසමන්තාගතො භික්ඛවෙ, තථාගතො චතුර්ථි ව වෙසාරජේඨි සමන්තාගතො ආසනං ණතං පටිජානාති. පරිසාසු සීගතාදං නදති. චුභවකතං පවනෙතති: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථංගමො.¹ ඉති වෙදනා, ඉති වෙදනාය සමුදයො, ඉති වෙදනාය අත්ථංගමො. ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථංගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරතං සමුදයො, ඉති සංඛාරතං අත්ථංගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථංගමො. ඉති ඉමස්මිං සති ඉදං හොති. ඉමස්සුප්පාද ඉදං උපපජ්ජති. ඉමස්මිං අසති ඉදං න හොති. ඉමස්ස නිරුධො ඉදං නිරුජ්ඣති.

යදිදං: අවිජ්ජාපච්චා සංඛාරා, සංඛාරපච්චා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායතෙව අසෙසවිරහනිරුධො සංඛාරනිරුධො. සංඛාරනිරුධො විඤ්ඤාණනිරුධො. -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නිරුධො හොතිති

1. 3. 2.

දුතියදසබලස්තනං

22. සාවනීයං-

දසබලසමන්තාගතො භික්ඛවෙ, තථාගතො චතුර්ථි ව වෙසාරජේඨි සමන්තාගතො ආසනං ණතං පටිජානාති. පරිසාසු සීගතාදං නදති. චුභවකතං පවනෙතති: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථංගමො.¹ ඉති වෙදනා, ඉති වෙදනාය සමුදයො, ඉති වෙදනාය අත්ථංගමො. ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථංගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරතං සමුදයො, ඉති සංඛාරතං අත්ථංගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථංගමො. ඉති ඉමස්මිං සති ඉදං හොති, ඉමස්සුප්පාද ඉදං උපපජ්ජති. ඉමස්මිං අසති ඉදං න හොති, ඉමස්ස නිරුධො ඉදං නිරුජ්ඣති.

1. අත්ථංගමො - සි 1, 2.

3. දසබල වගීය.

1. 8. 1.

දසබල සූත්‍රය.

21. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, දසබලයෙන් සමන්විත වූ සිවුවැදූරුම් විසාරද බැවින් ද
 යුක්ත වූ තථාගත තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානයට පැමිණෙයි. පිරිස්මැද සිංහතාද
 කෙරෙයි. බ්‍රහ්මචක්‍රය (=ධර්මචක්‍රය) පවත්වයි. (කෙසේ ද යත්:) මේ රූපය. රූපයේ
 හටගැනීම මෙසේ ය. රූපයාගේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ වේදනාව. වේදනා
 වේ හටගැනීම මෙසේ ය. වේදනාවේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ සංඥාව. සංඥාවේ
 හටගැනීම මෙසේ ය. සංඥාවේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ සංස්කාර. සංස්කාරයන්ගේ
 හටගැනීම මෙසේ ය. සංස්කාරයන්ගේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ විඤ්ඤා. විඤ්ඤා
 ගේ හටගැනීම මෙසේ ය. විඤ්ඤාගේ නිරෝධය මෙසේ ය. මෙසේ මෙය ආර්ය
 කල්හි මෙය වේ. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. මෙය තැනී කල්හි මෙය නො
 වේ. මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ.

ඒ කෙසේ ය යත්: අවිදුප්‍රත්‍යයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති. සංස්කාර-
 ප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤා වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.
 අවිදු වගේ ම අසංවිතර්ගනිශ්චයෙන් සංස්කාරනිරෝධය වේ. සංස්කාර-
 නිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 8. 2.

දෙවැනි දසබල සූත්‍රය

22. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, දසබලයෙන් සමන්විත වූ සිවුවැදූරුම් විසාරද බැවින්
 යුක්ත වූ තථාගත තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානයට පැමිණේ. පිරිස්මැද සිංහතාද
 කෙරෙයි. ධර්මචක්‍රය පවත්වයි. (කෙසේ ද යත්:) මේ රූපය. රූපයේ
 හටගැනීම මෙසේ ය. රූපයේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ වේදනාව. වේදනාවේ
 හටගැනීම මෙසේ ය. වේදනාවේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ සංඥාව. සංඥාවේ
 හටගැනීම මෙසේ ය. සංඥාවේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ සංස්කාරය. සංස්කාරයන්ගේ
 හටගැනීම මෙසේ ය. සංස්කාරයන්ගේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ විඤ්ඤා. විඤ්ඤා
 ගේ හටගැනීම මෙසේ ය. විඤ්ඤාගේ නිරෝධය මෙසේ ය. මෙසේ මෙය ආර්ය
 කල්හි මෙය වෙයි. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදියි. මෙය තැනී කල්හි මෙය නො
 වේ. මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ.

යදිදං: අවිජ්ජාපච්චයා සඤ්ඤා, සඤ්ඤාපච්චයා විඤ්ඤාණං, -පෙ- එවමෙ-
තස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායතෙව අසෙස-
විරුහනිරුධො සඤ්ඤාපච්චයො, සඤ්ඤාපච්චයො විඤ්ඤාණනිරුධො -පෙ-
එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස නිරුධො හොති.

එවං ස්වාක්ඛාතො භික්ඛවෙ, මයා ධම්මො උත්තානො විවචො පකාසිතො
ජිත්තපිලොකිකො. එවං ස්වාක්ඛාතෙ ඛො භික්ඛවෙ, මයා ධම්මො උත්තානෙ
විවචෙ පකාසිතෙ ජිත්තපිලොකිකෙ අලමෙව සඤ්ඤා පබ්බජිතෙක කුලපුත්තෙක
විරියං¹ ආරභිතුං: කාමිං තවො ච තභාරා ච අධි ච අවසිස්සතු, සරීරෙ
උපසුස්සතු මංසලොකිතං, යං තං පුරිසත්ථාමෙත² පුරිසවිරියෙත පුරිස-
පරික්ඛාමෙත පත්තබ්බං ත තං අපාපුණ්ණිචා විරියස්ස සණ්ඨාතං හවිස්සති

දුක්ඛං හි භික්ඛවෙ, කුසිතො විහරති වොකිණේණො පාපකෙහි
අකුසලෙහි ධම්මෙහි. මහත්තඤ්ච සදත්ථං පරිත්ථාපෙති. ආරභිවිරියො ච
ඛො භික්ඛවෙ සුඛං විහරති පවිවිත්තො පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි.
මහත්තඤ්ච සදත්ථං පරිපුරෙති.

ත භික්ඛවෙ, නිත්තෙ අග්ගස්ස පතති හොති අග්ගෙත ච ඛො³ අග්ගස්ස
පතති හොති මණ්ඩපෙය්‍යදිදං භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මචරියං, සත්ථා⁴ සම්මුඛිභුතො.
තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, විරියං ආරභථ අප්පත්තස්ස පතතියා, අනගිගතස්ස
අගිගතො, අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිතො, "එවං තො අයං අමාකං පබ්බජ්ජා
අවිඤ්ඤා⁵ හවිස්සති, සථුරා සඋද්දා, යෙසං⁶ මයං පරිභුක්ඤ්ජාමි විචර පිණ්ඩපාත
සෙතාසන ශිලාතප්පච්චය හෙසථ පරික්ඛාරං, තෙසං තෙ කාරු අමොසු
මහපථො හවිස්සන්ති මහාතිසංසා"ති එවං හි චො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.
අත්තත්ථං වා හි භික්ඛවෙ සම්පස්සමානෙත අලමෙව අප්පමාදෙන සම්පාදෙත්තුං.
පරත්ථං වා හි භික්ඛවෙ සම්පස්සමානෙත අලමෙව අප්පමාදෙන සම්පාදෙත්තුං.
උග්ගත්ථං වා හි භික්ඛවෙ සම්පස්සමානෙත අලමෙව අප්පමාදෙන
සම්පාදෙත්තුන්ති.

1. 3. 3.

උපනිසස්සුතනං.

23. සාවච්ඡිකං-

ජාතතො අනං භික්ඛවෙ, පස්සතො ආසවානං බයං වද්දමි. තො
උජ්ජාතො තො අපස්සතො කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතතො කිං පස්සතො
ආසවානං බයො හොති? "ඉති රූපං ඉති රූපස්ස සමුදයො ඉති රූපස්ස
අත්ථංගමො, ඉති වේදනා -පෙ- ඉති සඤ්ඤා -පෙ- ඉති සඤ්ඤාණං -පෙ- ඉති
විඤ්ඤාණං ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථංගමොති" එවං
ඛො භික්ඛවෙ ජාතතො එවං පස්සතො ආසවානං බයො හොති.

1. විරියං - මජ්ඣං. 2. පුරිසපාමික මජ්ඣං. 3. අංගුත්තර ව ජාත භික්ඛවෙ - මජ්ඣං.
4. සමුඛි - සීමු. 5. අවිඤ්ඤා අවිඤ්ඤා - සං. 6. යෙසං - මජ්ඣං.

කෙසේය යත්: අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝ වෙති. සංඝකාරප්‍රත්‍යය-
යෙන් විඥනය වේ, ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ. අවිද්‍යාවේ ම
නිරවශේෂවිරහනිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධය වේ සංඝකාරනිරෝධයෙන්
විඥනනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මනාකොට දේශනා කරණලද්දේ ය.
ප්‍රකට කරණලද්දේ ය. විවාත කරණලද්දේ ය. ප්‍රකාශ කරණලද්දේ ය. සුත්-
වැරහැලි ඇත්තේ ය, හෙවත් සුත්කසට ඇත්තේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මා
විසින් මොහොවට දේශනා කරණලද ප්‍රකට කරණලද විවාත කරණලද
ප්‍රකාශ කරණලද සුත්වැරහැලි ඇති ධර්ම ඇති කල්හි නිදහසෙන් පාවිදි වූ
කුලපුත්‍ර විසින් “සිරුරෙහි සම ද තහර ද ඇට ද ඒකාන්තයෙන් ඉතිරි වේවා.
මස් ලේ විෂල්වා. පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවීර්‍යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන්
පාමණිය සුතු ඒ සමක් වේ නම් ඊට නොපාමණ වීර්‍යයාගේ සිටුවෙක්
(=තාවැත්තෙක්) නො වන්නේ ය” යි වැර අරඹන්නට හුදුසු ම ය.

මහණෙනි, කුසිත පුද්ගල තෙමේ පවිටු අකුසල් දහමින් ගාවසුනේ
දුක සේ වෙසෙයි. මහත් වූ ද යහපත් අතීත පිරිහෙයි. මහණෙනි,
ඇරඹූ වැර ඇති පුතුල් තෙමේ පවිටු අකුසල් දහමින් වෙන් වූයේ සුවසේ
වෙසෙයි. මහත් වූ ද යහපත් අතීත සම්පූර්ණ කෙරෙයි (රහත් බවට
පාමණෙයි)

මහණෙනි, හීන වූ ශ්‍රද්ධාදියෙන් අහු වූ රහත් බවට පාමණීමෙන් නො
වේ. අහු වූ ශ්‍රද්ධාදියෙන් අහු වූ රහත්බවට පාමණීම වේ මහණෙනි, මේ
බමසර පහත් මිහිරි පැතක් බදු ය. ශායානත් වහන්සේ හමු වූ සේක.
මහණෙනි, එහෙයින් නොපාමණී ධර්මයට පාමණීම පිණිස අවබෝධ නො
කළ ධර්ම අවබෝධ කිරීම පිණිස පසක් නො කළ ධර්මය පසක් කිරීම පිණිස
වැර අරඹවූ: “මෙසේ අපගේ පාවිද්ද නො සිද්ධ වන්නේ ය. සඵල වන්නේ ය.
වැඩිම සහිත වන්නේ ය. අපි යම් කෙනකුත්ගේ සිවුරු පිණිස පාන භෝගසුත්
ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිසර වළඳමෝ නම් ඔවුන්ගේ ඒ සත්කාරයෝ අප
විෂයයෙහි මහත්පල මහානිසංය වන්නාහ”යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ
හික්මිය යුතු ය. මහණෙනි, ආත්මානීය අපේක්ෂා කරන්නහු විසින් ද නො
පමා ව සියලු කටයුතු සපයන්නට හුදුසු ම ය. පරානීය අපේක්ෂා කරන්නහු
විසින් නොපමා ව සියලු කටයුතු සපයන්නට හුදුසු ම ය. මහණෙනි,
උභයානීය අපේක්ෂා කරන්නහු විසින් නො පමා ව සියලු කටයුතු
සපයන්නට හුදුසු ම ය.

1. 3. 3.

උපනිස සුත්‍රය

23 සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, මම දත්තහුට දත්තහුට ආසුවක්‍ෂය කියමි. නො දත්තහුට
නො දත්තහුට නො වේ. මහණෙනි, කුච්ඡ් දත්තහුට කුමක් දත්තහුට
ආසුවක්‍ෂය වේ ද? “මේ රූපය. රූපයේ හටගැනීම මෙසේ ය. රූපයේ නිරෝ-
ධය මෙසේ ය. මේ වේදනා ය. ... මේ සංඥා ය. ... මේ සංඝකාර ය. ... මේ
විඥනය ය. විඥනයේ හටගැනීම මෙසේ ය. විඥනයේ නිරෝධය මෙසේ ය”යි
මහණෙනි මෙ සේ දත්තහුට මෙසේ දත්තහුට ආසුවක්‍ෂය වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යමපිසං¹ කං භික්ඛවෙ, ඛයස්මිං ඛයෙ ඤාණං, තච්ච සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ ඛයෙ ඤාණස්ස උපනිසා? විමුක්ඛනිකිස්ස වචනීයං. විමුක්ඛනිකං² භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, විමුක්ඛනියා උපනිසා? විරාගොභියා වචනීයං. විරාගච්ඡතං³ භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, විරාගස්ස උපනිසා? නිබ්බිද්ධිස්ස වචනීයං. නිබ්බිද්ධච්ඡතං⁴ භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, නිබ්බිද්ධ උපනිසා? යථාභූතඤ්ඤාදස්සතනතීස්ස වචනීයං.

යථාභූතඤ්ඤාදස්සතච්ඡතං⁵ භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, යථාභූතඤ්ඤාදස්සතස්ස උපනිසා? සමාධිතීස්ස වචනීයං. සමාධිච්ඡතං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි. තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, සමාධිස්ස උපනිසා? සුඛනතීස්ස වචනීයං. සුඛච්ඡතං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, සුඛස්ස උපනිසා? පස්සඤ්ඤිතීස්ස වචනීයං. පස්සඤ්ඤිච්ඡතං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, පස්සඤ්ඤා උපනිසා? පිතීතීස්ස වචනීයං. පිතීච්ඡතං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ පිතියා උපනිසා? පාමුල්පනතීස්ස වචනීයං. පාමුල්පච්ඡතං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි. තො අනුපනිසං.

කා ච භික්ඛවෙ, පාමුල්පස්ස උපනිසා? සඤ්ඤාතීස්ස වචනීයං. සඤ්ඤාච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා උපනිසා? දුක්ඛනතීස්ස වචනීයං. දුක්ඛච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛස්ස උපනිසා? ජාතීතීස්ස වචනීයං. ජාතීච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, ජාතීයා උපනිසා? භවොභියා වචනීයං. භවච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, භවස්ස උපනිසා? උපාදනතනතීස්ස වචනීයං. උපාදනච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, උපාදනස්ස උපනිසා? තණ්හාතීස්ස වචනීයං. තණ්හාච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, තණ්හාය උපනිසා? වෙදනාතීස්ස වචනීයං. වෙදනාච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, වෙදනාය උපනිසා? ඵය්ගොභියා වචනීයං. ඵය්ගච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං.

1. යමපි - සෘ.
දමාහං - මජ්ඣ.

2. විමුක්ඛනිකං - මජ්ඣ.
5. දස්සනාමාහං - මජ්ඣ.

3. විරාගච්ඡතං - මජ්ඣ. 4. නිබ්බිද්ධ-

මහණෙනි, අභ්‍යවක්‍ෂය වූ කල්හි අභිත්ථලසංඛාරාන ක්‍ෂයයෙහි යම් ඒ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥතයෙක් වන්නේ ද, එය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ක්‍ෂයඥතයෙහි ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? (අභිත්ථල) විමුක්තිය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම විමුක්තිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, විමුක්තියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? විරාගය (මාභීය) යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම විරාගය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, විරාගයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? නිවේදය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, නිවේදය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි මම කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, නිවේදයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? යථාභූත-ඥතදර්ශනය යි කිය යුතු වන්නේ ය.

මහණෙනි, යථාභූතඥතදර්ශනය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි මම කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, යථාභූතඥතදර්ශනයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? සමාධිය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම සමාධිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, සමාධියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? සුඛය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම සුඛය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, සුඛයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? පසංඛිය ය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම පසංඛිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, පසංඛියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ප්‍රීතිය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ප්‍රීතිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ප්‍රීතියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ප්‍රාමොද්‍යය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ප්‍රාමොද්‍යය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි.

මහණෙනි, ප්‍රාමොද්‍යයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ශ්‍රද්ධාව යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ශ්‍රද්ධාව ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ශ්‍රද්ධාවට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? දූෂ්ණය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම දූෂ්ණය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, දූෂ්ණයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ජාතිය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ජාතිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ජාතියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? භවය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම භවය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, භවයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? උපාද්‍යනය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම උපාද්‍යනය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, උපාද්‍යනයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? තෘෂ්ණාව යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම තෘෂ්ණාව ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, තෘෂ්ණාවට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? වේදනාව යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම වේදනාව ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, වේදනාවට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? සංඝර්ෂය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම සංඝර්ෂය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි.

කා ව භික්ඛවෙ, එසංසාර උපනිසා? සලායතනතනිසං වචනීයං. සලායතනවපතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ව භික්ඛවෙ, සලායතනසං උපනිසා? නාමරූපතනිසං වචනීයං. නාමරූපවපතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ව භික්ඛවෙ, නාමරූපසං උපනිසා? විඤ්ඤාණතනිසං වචනීයං. විඤ්ඤාණවපතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ව භික්ඛවෙ, විඤ්ඤාණසං උපනිසා? සංඛාරානිසං වචනීයං. සංඛාරෙවපතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ව භික්ඛවෙ, සංඛාරාතං උපනිසා? අවිජ්ජානිසං වචනීයං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජපනිසා සංඛාරා, සංඛාරූපනිසං විඤ්ඤාණං. විඤ්ඤාණූපනිසං නාමරූපං. නාමරූපූපනිසං සලායතනං. සලායතනූපනිසො එසංසාරං. එසංසාරනිසං වෙදනා, වෙදනූපනිසා තණ්හා, තණ්හූපනිසං උපාදානං. උපාදානූපනිසො භවො. භවූපනිසා ජාතී. ජාතූපනිසං දුක්ඛං. දුක්ඛූපනිසා සඤ්ඤා. සඤ්ඤූපනිසං පාමුජ්ජං. පාමුජ්ජපනිසා පිතී. පිතූපනිසා පසංදායං. පසංදායූපනිසං සුඛං. සුඛූපනිසො සමාධි. සමාධිූපනිසං යථාභූතඤ්ඤාදායනං. යථාභූතඤ්ඤාදායනූපනිසා නිබ්බිදා. නිබ්බිදූපනිසො විරාගො. විරාගූපනිසා විමුක්ති. විමුක්තූපනිසං ඛයෙ ඤ්ඤානං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, උපරි පබ්බතෙ ඵලලුඵ්ඝතකෙ දෙවෙ වසංනතනං උදකං යථානිත්තං පවතනමානං පබ්බතකඤ්ඤා පදරසාඛා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ඤා පදරසාඛා පරිපුරා කුසොඛෙහි¹. පරිපුරෙන්නි, කුසොඛො පරිපුරා මහාසොඛෙහි පරිපුරෙන්නි, මහාසොඛො පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරෙන්නි, කුන්තදියො පරිපුරායො මහානදියො පරිපුරෙන්නි, මහානදියො පරිපුරායො මහාසමුද්දං² පරිපුරෙන්නි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජපනිසා සංඛාරා, සංඛාරූපනිසං විඤ්ඤාණං. විඤ්ඤාණූපනිසං නාමරූපං. නාමරූපූපනිසං සලායතනං. සලායතනූපනිසො එසංසාරං. එසංසාරනිසං වෙදනා, වෙදනූපනිසා තණ්හා, තණ්හූපනිසං උපාදානං. උපාදානූපනිසො භවො. භවූපනිසා ජාතී. ජාතූපනිසං දුක්ඛං. දුක්ඛූපනිසා සඤ්ඤා. සඤ්ඤූපනිසං පාමුජ්ජං. පාමුජ්ජපනිසා පිතී. පිතූපනිසා පසංදායං. පසංදායූපනිසං සුඛං. සුඛූපනිසො සමාධි. සමාධිූපනිසං යථාභූතඤ්ඤාදායනං. යථාභූතඤ්ඤාදායනූපනිසා නිබ්බිදා. නිබ්බිදූපනිසො විරාගො. විරාගූපනිසා විමුක්ති. විමුක්තූපනිසං ඛයෙ ඤ්ඤානං.

1 කුසසුඛෙහි - සඤ්ඤා, පි 1, 2. 2 මහාසමුද්දං සාගරං - පි 1, 2.

මහණෙනි, සපයීමට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ශබ්දයතනය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ශබ්දයතනය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ශබ්දයතනයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? තාමරුප යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම තාමරුප ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, තාමරුපයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? විඤ්ඤනය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම විඤ්ඤනය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, විඤ්ඤනයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? සංඝකාර ය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, සංඝකාර ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, සංඝකාරයන්ට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? අවිඤ්ඤා යි කිය යුතු වන්නේ ය.

මහණෙනි, මෙසේ සංඝකාරයෝ අවිඤ්ඤා ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තාහ. විඤ්ඤනය සංඝකාර ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. තාමරුප විඤ්ඤනය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ශබ්දයතන තාමරුප ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සපයීම ශබ්දයතන ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. වෛදන්තව සපයීම ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. තාමණ්ණව වෛදන්තව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. උපාද්‍යන තාමණ්ණව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. භවය උපාද්‍යන ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය භවය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. දුඛය ජාතිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ශ්‍රද්ධාව දුඛය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රමොද්‍යය ශ්‍රද්ධාව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රීතිය ප්‍රමොද්‍යය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. පසංඤ්ඤා ප්‍රීතිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සුඛය පසංඤ්ඤා ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සමාධිය සුඛය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය සමාධිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. නිවේදය යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. විරාගය නිවේදය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. විමුක්තිය විරාගය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඤ්ඤනය විමුක්තිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, කඳුමුදුරක මහත් දියබිඳු ඇති වැස්ම වස්තා කල්හි ඒ දිය පහත් බිම අනුව පවත්නේ කඳු බෑවුම් පෑමිවිවර හා කුඩා දිය අගල් යම් සේ පුරවා ද, කඳුබෑවුම් පෑමිවිවර සහ කුඩා දිය අගල් පිරුණාහු කුඩා වළවල් පුරවත් ද, කුඩා වළවල් පිරුණාහු මහ වළවල් පුරවත් ද, මහවළවල් පිරුණාහු කුඩා ගඟනා පුරවත් ද, කුඩා ගඟනා පිරුණාහු මහාගඟනා පුරවත් ද, මහාගඟනා පිරුණාහු මහසමුද්‍රය පුරවත් ද,

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සංඝකාරයෝ අවිඤ්ඤා ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තාහ. විඤ්ඤනය සංඝකාර ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. තාමරුප විඤ්ඤනය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ශබ්දයතන තාමරුප ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සපයීම ශබ්දයතන ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. වෛදන්තව සපයීම ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. තාමණ්ණව වෛදන්තව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. උපාද්‍යන තාමණ්ණව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. භවය උපාද්‍යන ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය භවය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. දුඛය ජාතිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ශ්‍රද්ධාව දුඛය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රමොද්‍යය ශ්‍රද්ධාව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රීතිය ප්‍රමොද්‍යය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. පසංඤ්ඤා ප්‍රීතිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සුඛය පසංඤ්ඤා ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සමාධිය සුඛය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. යථාභූත-ඤ්ඤාදර්ශනය සමාධිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. නිවේදය යථාභූතඤ්ඤා-දර්ශනය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. විරාගය නිවේදය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. විමුක්තිය විරාගය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා-ඤ්ඤනය විමුක්තිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය.

1. 3. 4.

අඤ්ඤාතිථියසුභතං.

24. ණජගහෙ-

අථ බො ආයසමා සාපිපුණතා පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා පතන-
විවරමාදය ණජගහං පිණ්ඩාය පාවිසී. අථ බො ආයසමතො සාරිපුතතස්ස
එතදභොසි: අභිපපගො බො තාව රාජගහෙ පිණ්ඩාය වරිත්තුං, යනනුතාහං
යෙන අඤ්ඤාතිථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්තපසඛකමෙය්‍යනති.
අථ බො ආයසමා සාරිපුතතො යෙන අඤ්ඤාතිථියානං පරිබ්බාජකානං
ආරාමො තෙත්තපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා තෙති අඤ්ඤාතිථියෙති
පරිබ්බාජකෙති සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා
එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසීනතං බො ආයසමනතං සාරිපුතතං තෙ
අඤ්ඤාතිථියං පරිබ්බාජකා එතදවොචු:

සන්තාවුසො සාරිපුතත, එකෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද සයංකතං
දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්ති පතාවුසො සාරිපුතත, එකෙ සමණ්‍යාභවණා
කමමවාද පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්තාවුසො සාරිපුතත, එකෙ
සමණ්‍යාභවණා කමමවාද සයංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති.
සන්ති පතාවුසො සාරිපුතත එකෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද අසයංකාරං
අපරංකාරං අභිව්චසමුපපන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. ඉධ පතාවුසො
සාරිපුතත, සමණො ගොතමො කිංවාදී, කිමිකතායී? කථං බ්‍යාකරෙත්වා ව
මයං චුත්තවාදිතො වෙව සමණස්ස ගොතමස්ස අස්සාම? න ව සමණං
ගොතමං අභුතෙන අබ්‍යාචිකෙතියාම? ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙත්වා
න ව කොචි සහධම්මකො වාදනුපාතො ගාරායං ආගචෙත්වායාති?

පටිච්චසමුපපන්නං බො ආවුසො දුක්ඛං චුත්තං භගවතා. කිමපටිච්ච?
එස්සං පටිච්ච. ඉති වදං චුත්තවාදී වෙව භගවතො අස්ස. න ව භගවන්තං
අභුතෙන අබ්‍යාචිකෙතියා ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙත්වා. න ව කොචි
සහධම්මකො වාදනුපාතො ගාරායං ආගචෙත්වාය.

තත්‍ර ආවුසො යෙ තෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද සයංකතං දුක්ඛං
පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද
පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ සමණ-
යාභවණා කමමවාද සයංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි
එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද අසයංකාරං අපරංකාරං
අභිව්චසමුපපන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා.

1. 3. 4.

අකුසල්කම්මසංයුතය

24. රජගහනුවර-

ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සම්මරයන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරව පා සිටුරු ගෙණ රජගහනුවරට පිඩු පිණිස පිවිසියේක. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සම්මරයන් වහන්සේට, “රජගහ නුවර පිඩු පිණිස හැසිරීමට ඉතා අලුයම් මම අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹෙන්නෙමි තම ඉතා යෙහෙකැ”යි මේ අදහස පහළ විය. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සම්මරයන් වහන්සේ අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹියහ. එළඹි ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නා වූ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සම්මරයන් වහන්සේට ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජේ මෙය කීවාහු ය:

ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණවලුණේ ඇත්තාහ. ඔහු දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවත්. ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණ වලුණේ ඇත්තාහ. ඔහු දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවත්. ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණ වලුණේ ඇත්තාහ. ඔහු දුක තමා විසින් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවත්. ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණ වලුණේ ඇත්තාහ. ඔහු දුක තමා විසින් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ආකසම්කව (ඉබ්බ) හට ගත්තේ යයි පණවත්. ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙහි ලා මහණ ගොයුම් තෙමේ කිහිමි වාද ඇත්තේ ද, කුමක් කියන සුලු වූයේ ද, කෙසේ විසඳන්නා වූ අපි මහණ ගොයුම්හු විසින් කියන ලද්දක් කියන්නමෝ ද? මහණ ගොයුම්හට බොරුවෙන් නො ම අභිබවා කියන්නමෝ ද? දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නමෝ ද? කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයක් ගැරහිය යුතු තැනට නොම පැමිණෙන්නේ ද’යි.

ඇවැත්ති, දුක ප්‍රත්‍යයයෙන් හට ගත්තෙකැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? සාධීය ප්‍රත්‍යය කොට ය. මෙසේ කියන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද්දක් කියන්නේ වන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බොරුවෙන් නො ද අභිබවා කියන්නේ ය. දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයක් ගැරහිය යුතු තැනට නො ද පැමිණෙන්නේ ය.

ඇවැත්ති, කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ වලුණු කෙනෙක් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවත් ද, එ ද සාධීප්‍රත්‍යයෙනි. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ වලුණු කෙනෙකුත් දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද් ද, එ ද සාධීප්‍රත්‍යයෙනි. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ වලුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවත් ද, එ ද සාධීප්‍රත්‍යයෙනි. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ වලුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ ආකසම්කව හටගත්තේ යයි පණවද් ද, එ ද සාධීප්‍රත්‍යයෙනි.

තත්‍ර ආවුසො යෙ තෙ සමණත්‍රාගමණා කම්මවාද සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති¹ තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ සමණත්‍රාගමණා කම්මවාද පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ සමණත්‍රාගමණා කම්මවාද සයංකතංකද්ව පරංකතංකද්ව දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ සමණත්‍රාගමණා කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසං-වෙදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති.

අස්සොසි බො ආයස්මා ආනිජ්ඤ, ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස තෙති අඤ්ඤතිජ්ඣයෙති පරිබ්බාජකෙති සද්ධිං ඉමං කථාසල්ලාපං. අථ බො ආයස්මා ආනිජ්ඤ රුජගහෙ පිණ්ඩාය වරිත්ථා පච්ජාගතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනෙනා යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්චා හගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසිනො බො ආයස්මා ආනිජ්ඤ යාවතස්සා ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස තෙති අඤ්ඤතිජ්ඣයෙති පරිබ්බාජකෙති සද්ධිං අහොසි කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං හගවතො ආරොවෙසි

සාධු සාධු ආනන්ද, යථා තං සාරිපුත්තො ව² සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය, පටිච්චසමුප්පන්නං බො ආනන්ද දුක්ඛං වුත්තං මයා, කිං පටිච්ච? එස්සං පටිච්ච. ඉති වදං වුත්තවාදී වෙච මෙ අස්ස. ත ව මං අනුතෙත අබ්‍යාචිකෙඛය්‍ය, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ත ව කො චි සහධම්මිකො වාදනුසායො ගාරස්සං ණං ආගචෙජ්ජය්‍ය.

තත්‍රා'නන්ද, යෙ තෙ සමණත්‍රාගමණා කම්මවාද සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණත්‍රාගමණා කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා.

තත්‍රා'නන්ද, යෙපි තෙ සමණත්‍රාගමණා කම්මවාද සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති. තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණත්‍රාගමණා කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති.

එකම්ඨාහං ආනන්ද, සමයං ඉධෙව රුජගහෙ විහරාමි චෙඨවනෙ කලඤ්ඤකතිවාපෙ. අථබ්වාහං ආනන්ද, පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා පතන-විවරමාද්‍ය රුජගහං පිණ්ඩාය පාවිසිං. තස්ස මස්සං ආනන්ද එතදහොසි: “අතිප්පගො බො තාව රුජගහෙ පිණ්ඩාය වරිත්තුං, යනත්‍රුතාහං යෙන අඤ්ඤ-තිජ්ඣයාහං පරිබ්බාජකාහං ආරාමො තෙනුපසඬකමෙය්‍යන්ති. අථ බ්වාහං ආනන්ද, යෙන අඤ්ඤතිජ්ඣයාහං පරිබ්බාජකාහං ආරාමො තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්චා තෙති අඤ්ඤතිජ්ඣයෙති පරිබ්බාජකෙති සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදිං කථං සාරාණීයං³ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසින්නං බො මං ආනන්ද, තෙ අඤ්ඤතිජ්ඣා පරිබ්බාජකා එතදවොවුං:

1. පටිසංවෙදයන්ති, සෞ. 2. සාරිපුත්තො - මජ්ඣ. 3. සාරාණීයං - මජ්ඣ.

ඇවැත්ති, එහි කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද්ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව (දුක්වෙදනා) විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්ද යි පණවන් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් දුක තමා විසිනුත් මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්ද යි පණවන් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හට ගත්තේ යයි පණවන් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

ආයුෂමත් ආනන්දසම්මත තෙමේ ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජත් සමග ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රසම්මතයන් වහන්සේගේ මේ කථාසලාපය ඇසුරේ ම ය. ඉක්කිති ආයුෂමත් ආනන්දසම්මත තෙමේ රජගහනුවර පිඬු පිණිස හැසිරූ පසුබත පිණිස පාතයෙන් වැළකුණේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්දසම්මත තෙමේ ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජත් සමග ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර සම්මතයන් වහන්සේගේ යම් පමණ කථාසලාපයක් වී ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේ ය.

ආනන්ද, මැනවි. මැනවි. ශාරිපුත්‍ර තෙමේ ම පවසන්නේ මොනොවට පවසන්නේ ය. ආනන්ද, දුක ප්‍රත්‍යයෙන් හට ගත්තේ යයි මා විසින් කියන ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? සපයිය ප්‍රත්‍යය කොට ය. මෙසේ කියන්නේ මා විසින් කියන ලද්දක් කියන්නේ වන්නේ ය. මා බොරුවෙන් නො ම අභිබවා කියන්නේ ය. දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයක් ගැරහිය යුතු තැනට නො ද පැමිණෙන්නේ ය.

ආනන්ද, එහි කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද්ද, එ ද සපයිය ප්‍රත්‍යයයෙනි. යම් ඒ ... යම් ඒ කම්මාදී වූ මහණ බමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හට ගත්තේ යයි පණවද්ද, එ ද සපයිය ප්‍රත්‍යයයෙනි.

ආනන්ද, එහි කම්මාදී වූ යම් මහණ බමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පවසද්ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. යම් ඒ ... යම් ඒ යම් ඒ කම්මාදී වූ මහණ බමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හට ගත්තේ යයි පණවන් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

ආනන්ද, එක්කලෙක මම මේ රජගහනුවර ම කලන්දකතිවාප නම් වූ චේට්ඨනාග්‍රාමයෙහි වෙතෙමි. ආනන්ද, එකල්හි මම පෙරවැරැ හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන රජගහනුවරට පිඬු පිණිස පිරිසිදුයෙමි. ආනන්ද, ඒ මට රජගහනුවර පිඬු පිණිස හැසිරීමට කල් වැඩිය, මම අත්තොටු පිරිවැජ්ජත්ගේ අරම කරා එළඹෙන්නෙමි නම් 'යෙනකා'යි මේ අදහස වී ය. ආනන්ද, එකල්හි මම අත්තොටු පිරිවැජ්ජත්ගේ අරම වෙත එළඹියෙමි. එළඹ ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජත් සමග සතුටු වීමි. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථා කොට තිබ්වා එකත්පසෙක හිඳගත්තෙමි. ආනන්ද, එකත්පසෙක හිඳ ගත් මට ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජේ මේය කිහි:

සත්තාට්ඨසො ගොතම, එකෙ සමණ්‍යාභවණං කම්මවාද සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති. සත්ති පතාට්ඨසො ගොතම, එකෙ සමණ්‍යාභවණං කම්මවාද, පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, සත්තාට්ඨසො ගොතම, එකෙ සමණ්‍යාභවණං කම්මවාද සයංකතඤ්ඤ පරංකතඤ්ඤ දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති. සත්ති පතාට්ඨසො ගොතම, එකෙ සමණ්‍යාභවණං කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්ච-සමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති. ඉධ තො ආයසමා ගොතමො කීං වාදී? කීමකතායී? කථං බ්‍යාකරෙය්‍යාම ව මයං වුත්තවාදිතො වෙව ආයසමතො ගොතමස්ස අස්සාම: ත ව ආයසමතං ගොතමං අභුතෙන අබ්‍යාචිකෙය්‍යාම, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍යාම, ත ව කොචී සභධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරග්ගං ණං ආගචෙත්ථය්‍යාති.

එවං වුත්තාගං ආතඤ්ඤ, තෙ අඤ්ඤතිත්ථියෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොචං: පරිච්චසමුප්පන්නං බො ආට්ඨසො දුක්ඛං වුත්තං මයා, කීං පරිච්ච? එය්‍යං පරිච්ච, ඉති වදං වුත්තවාදී වෙව මෙ අස්ස, ත ව මං අභුතෙන අබ්‍යාචිකෙය්‍යාම, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍යාම, ත ව කොචී සභධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරග්ගං ණං ආගචෙත්ථය්‍යාති.¹

තත්තා'ට්ඨසො යෙ තෙ සමණ්‍යාභවණං කම්මවාද සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා, යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්‍යාභවණං කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා.

තත්තා'ට්ඨසො යෙ තෙ සමණ්‍යාභවණං කම්මවාද සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පරිසංවෙදිස්සන්තී තෙනං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්‍යාභවණං කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පරිසංවෙදිස්සන්තී තෙනං ණං විජ්ජති.

අච්ඡරියං භනෙත, අබ්‍යුත්තං භනෙත, යත්‍ර හි තාම එතෙන පදෙන සබ්බො අත්ථො වුත්තො භවිස්සති, සියා නු බො භනෙත එතෙවත්ථො විත්ථාරෙන වුච්ච-මානො ගම්භිරො වෙව අස්ස, ගම්භිරාචහාසො වාති. තෙනභාතඤ්ඤ, තඤ්ඤෙ-වෙත්ථ පරිභාභුති.

සවෙ මං භනෙත එවං පුච්චෙය්‍යං, ජරාමරණං ආට්ඨසො ආතඤ්ඤ, කීන්ති-දුක්ඛං කීංසමුදයං කීඤ්ජාතිකං කම්මභවන්ති: එවං පුට්ඨංතං² භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං, ජරාමරණං බො ආට්ඨසො ජාතිතිදුක්ඛං, ජාතිසමුදයං, ජාති ජාතිකං, ජාතිප්පභවන්ති. එවං පුට්ඨංතං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං.

1. ආගචෙත්ථ. 2. පුට්ඨංතං - භිච්ඡු.

සචේ මං හතෙන්, එවං පුටේශ්ශං ජාති පතාමිනො ආහන්ද, කිනන්දතා කිංසමුදයා කිංඤ්ඤාතිකා කිංචභවාති, එවං පුටේශා'හං හතෙන් එවං ඛයාකරොයං ජාති ඛො ආමිසො භවතිදතා, භවසමුදයා, භවජාතිකා, භවප්පභවාති, එවං පුටේශා'හං හතෙන් එවං ඛයාකරොයං.

සචෙ 10. හනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං භවො පනාට්ඨසො ආතඤ්ඤා කිත්ති-
දුතො, කිංසමුදයො, කිංකරාතිකො, කිංකරාතිකො, එවං පුච්ඡො'හං හනෙත
එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං භවො ඛො ආට්ඨසො උපාදානකිදුතො උපාදානසමුදයො
උපාදානරාතිකො උපාදානපහභවොති. එවං පුච්ඡො'හං හනෙත එවං
බ්‍යාකරෙය්‍යං.

සබව මං භානෙක එවං පුබ්බේයස්සං. උපාදානං පනාට්ඨස්සො -පෙ- තණ්හා-
පනාට්ඨස්සො -පෙ- වෙදානා පනාට්ඨස්සො -පෙ-

සබෙ මි. හනේන, එවං පුළෙත්යුං එයොං පතාවුසො ආතයු, කිනි-
දුතො, කිංසුදයො, කිසුත්තියො, කිවුහවොති, එවං පුළෙති'හං හනේන
එවං බ්‍රහ්මරොසං, එයොං බො ආවුසො සුලායතනකිදුතො සුලායතන-
සුදුදයො සුලායතනජාතියො, සුලායතනපහවො.¹

ජනනං නේවි ආවුසො, එසායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා එසා-
නිරොධො. එසානිරොධා වෙදනානිරොධො. වෙදනානිරොධා තණ්හා-
නිරොධො. තණ්හානිරොධා. උපාදනනිරොධො උපාදනනිරොධා. භව-
නිරොධො භවනිරොධා ජාතීනිරොධො. ජාතීනිරොධා ජරාමරණං සොකපරි-
දේවදුක්ඛද්‍රේමතස්සුපායාසා තිරුජ්ඣනති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඩ-
කිස්ස නිරොධො භොතිති. එවං පුට්ඨො'භං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

1. 8. 5.

ಅಭಿಷೇಕವಾಚನಂ

25. **അവതരിപ്പിക്കുക:-**

අප බොහෝ ආයතනවලට භූමිමැදා සංයතනකමය පතිසලාතා වූටිකිනෙකොනොයසමා සංවිප්පනොනො තෙත්පසසමාමි. උපසසමාමිකිනො ආයතනක සංවිප්පනෙනන සද්ධි සමමොදි. සමමොදනිය කථං සාරාමියං විකිසාරෙනො එකමනනං තිසිදි. එකමනනං තිසිනෙනො බොහෝ ආයතනවලට භූමිමැදා ආයතනක සංවිප්පනනං එකදමොමි:

1. සෞඛ්‍යනිර්මාණය - මිජිස.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, ඉදින් මා “ඇවැත්ති, ආතජ්ජයෙනි, ජාතිය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ජාතිය කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද”යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම් වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි. “ඇවැත්ති, ජාතිය භවය නිදන කොට ඇත්තේ ය. භවය සමුදය කොට ඇත්තේ ය. භවය ජාතී කොට ඇත්තේ ය. භවය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය”යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි.

වහන්ස, ඉදින් මා “ඇවැත්ති ආතජ්ජයෙනි, භවය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ජාතී කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද” යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම් වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි. “ඇවැත්ති, භවය උපාදාන නිදන කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන සමුදය කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන ජාතී කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය”යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි.

වහන්ස, ඉදින් මා මෙසේ විචාරන්නාහු තම් “ඇවැත්ති, උපාදාන ... ඇවැත්ති, තෘෂ්ණාව ... ඇවැත්ති, වෙදතාව ...

වහන්ස, ඉදින් මා “ඇවැත්ති, ආතජ්ජයෙනි, ස්පර්ශය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ජාතී කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද”යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම් වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි. “ඇවැත්ති, ස්පර්ශය ශබ්දය නිදන කොට ඇත්තේ ය, ශබ්දය තසමුදය කොට ඇත්තේ ය, ශබ්දය ජාතී කොට ඇත්තේ ය, ශබ්දය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

ඇවැත්ති, ස්පර්ශය තස සයෙහි ම නිරවශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් ස්පර්ශ නිරෝධය වේ ස්පර්ශනිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධය වේ. වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය වේ. තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. භවනිරෝධයෙන් ජාතීනිරෝධය වේ. ජාතීනිරෝධයෙන් ජරාමරණ සොකපරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්සුපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ ය”යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි.

1. 3. 5.

භූමිජසුත්‍රය

25. සැවැත්නුවර-

ඉක්කිති ආයුෂමත් භූමිජ ස්ථවිර තෙමේ සවත්කල පටිසල්ලානයෙන් තැඟි සිටියේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු වූ සිහි කටයුතු වූ කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් භූමිජ ස්ථවිර තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සන්නාට්ඨො සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්නි පනාට්ඨො සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද පරංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්නි පනාට්ඨො¹ සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද සංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්නි පනාට්ඨො සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති.

ඉධ තො ආට්ඨො සාරිපුත්ත හගවා කිං වාදී? කිමකොසී? කථං ව්‍යාකරමානා ව මයං චුත්තවාදිනො වෙව හගවතො අස්සාම? න ව හගවන්නං අභුතෙන අබ්භාචිකෙඛය්‍යාමි? ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍යාමි? න ව කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ණානං ආගචේය්‍යාති?

පට්ඨවසමුප්පන්නං ඛො ආට්ඨො සුඛදුක්ඛං චුත්තං හගවතා. කිං පට්ඨව? එස්සං පට්ඨව. ඉති වදං චුත්තවාදී වෙව. හගවතො අස්ස, න ව හගවන්නං අභුතෙන අබ්භාචිකෙඛය්‍ය, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍ය, න ව කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ණානං ආගචේය්‍ය.

තත්‍රා'ට්ඨො ඥෙ තෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපථවයා. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තද'පි එස්සපථවයා.

තත්‍රා'ට්ඨො යෙපි තෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තෙ ච තෙ අඤ්ඤානු එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ණානං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තෙ ච තෙ අඤ්ඤානු එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ණානං විජ්ජති.

අස්සොසි ඛො ආයසමා ආනන්දෙ ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස ආයසමතා භූමිජේත සද්ධිං ඉමං කථාසල්ලාපං. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා හගවන්නං අභිවාදෙඤා එකමන්නං නිසීදි. එකමන්නං නිසිනො ඛො ආයසමා ආනන්දෙ යාවතකො ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස ආයසමතා භූමිජේත සද්ධිං අහොසි කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං හගවතො ආරොවෙසි

සාධු සාධු ආනන්ද, යථා තං සාරිපුත්තො ව සමමා ව්‍යාකරමානො ව්‍යාකරෙය්‍ය. පට්ඨවසමුප්පන්නං ඛො ආනන්ද සුඛදුක්ඛං චුත්තං මයා, කිං පට්ඨව, එස්සං පට්ඨව. ඉති වදං චුත්තවාදී වෙව මෙ අස්ස න ව මං අභුතෙන අබ්භාචිකෙඛය්‍ය, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍ය, න ව කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ණානං ආගචේය්‍ය.

1. සන්නාට්ඨො මජ්ඣං, සං.

ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහු ඔහු සුවදුක් තමා විසින් කරණලද්දේ යයි පණවත්. ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහු ඔහු සුවදුක් මෙරමා විසින් කරණලද්දේ යයි පණවත්. ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහු ඔහු සුවදුක් තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු කරණලද්දේ යයි පණවත්. ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහු ඔහු සුවදුක් තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තො කරණලද්දේ ඉබේ හටගත්තකැ යි පණවත්.

ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙහි ලා අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කීතම් වාද ඇති සේක් ද? කුමක් කියන සුලු සේක් ද? කෙසේ විසදන්නා වූ අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියනලද්දක් කියන්නෝත් වන්නමෝ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බොරුවෙන් තොද අභිබවා කියන්නමෝ ද? දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නමෝ ද? කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයක් ගැරහියයුතු තැනට තොද පැමිණෙන්නේ ද? සී.

ඇවැත්නි, සුවදුක් ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්තේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යය කොට ය. මෙසේ කියන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද්දක් කියන්නේ වන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බොරුවෙන් තොද අභිබවා කියන්නේ ය. දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයක් ගැරහියයුතු තැනට තොද පැමිණෙන්නේ ය.

ඇවැත්නි, එහි කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවත් ද, එද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙනි, යම් ඒ ... යම් ඒ ... යම් ඒ කම්මාදී වූ මහණබමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද් ද, එද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙනි.

ඇවැත්නි, එහි කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ස්පර්ශයෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්‍යාමාන තො වන්නේ ය. යම් ඒ ... යම් ඒ ... යම් ඒ කම්මාදී වූ මහණබමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ස්පර්ශයෙන් වෙන්ව විදින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්‍යාමාන තො වේ.

ආයුෂමත් ආනන්දස්ථිර තෙමේ ආයුෂමත් භූමිජ තෙරුන් සමග පැවැති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේගේ මේ කථාසලාපය ඇසී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්දස්ථිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්දස්ථිර තෙමේ ආයුෂමත් භූමිජ තෙරුන් සමග ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේගේ යම් තාක් කථාසලාපයක් වී ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

ආනන්ද, මැනවි, මැනවි, ශාරීපුත්‍රස්ථිර තෙමේ ම විසදන්නේ ඒ තත් වූ පරිදි මොනවට විසදන්නේ ය. ආනන්ද, සුවදුක් ප්‍රත්‍යයයෙන් හටගත්තේ යයි මා විසින් කියන ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යය කොට ය. මෙසේ කියන්නේ මා විසින් කියනලද්දක් කියන ලද්දේත් වන්නේ ය. මට බොරුවෙන් තොද අභිබවා කියන්නේ ය. දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත වූ කිසියම් වාදනුපාතයක් ගැරහියයුතු තැනට තොද පැමිණෙන්නේ ය.

තත්තානන්ද යෙ තෙ සම්මන්ත්‍රාභවණා කම්මවාදා සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එකපච්චයා. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සම්මන්ත්‍රාභවණා කම්මවාදා අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්ච-සමුප්පානං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති තදපි එකපච්චයා.

තත්තානන්ද යෙ තෙ සම්මන්ත්‍රාභවණා කම්මවාදා සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. තෙ ච ත අඤ්ඤත්‍ර එකං පරිසංවේදිකානන්ති තෙතං ධාතං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සම්මන්ත්‍රාභවණා කම්ම-වාදා අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පානං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. තෙ ච ත අඤ්ඤත්‍ර එකං පරිසංවේදිකානන්ති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

කායෙ වා භානන්ද සති කායසංකේතනාහෙත්‍ර උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, වාචාය¹ වා භානන්ද සති වච්චසංකේතනාහෙත්‍ර උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, මනෙ වා භානන්ද සති මනොසංකේතනාහෙත්‍ර උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං අවිජ්ජාපච්චයා ව².

සාමං වා තං ආනන්ද කායසංකාරං අභිසංකාරොති යම්මච්චයාසං³ තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, පරෙවාසං⁴ තං ආනන්ද කායසංකාරං අභිසංකාරොති⁵ යම්මච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සම්පජානො වා තං ආනන්ද කායසංකාරං අභිසංකාරොති. යම්මච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, අසම්පජානො වා තං ආනන්ද කායසංකාරං අභිසංකාරොති.

යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සාමං වා තං ආනන්ද වච්චසංකාරං අභිසංකාරොති. යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං⁶, පරෙවාසං තං ආනන්ද වච්චසංකාරං අභිසංකාරොති. යං පච්ච-යාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සම්පජානො වා තං ආනන්ද -පෙ- අසම්පජානො වා තං ආනන්ද -පෙ- වච්චසංකාරං අභිසංකාරොති.

යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සාමං වා තං ආනන්ද මනොසංකාරං අභිසංකාරොති, යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. පරෙ වාසං තං ආනන්ද මනොසංකාරං අභිසංකාරොති. යං පච්ච-යාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සම්පජානො වා තං ආනන්ද -පෙ- අසම්පජානො වා තං ආනන්ද මනොසංකාරං අභිසංකාරොති, යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. ඉමෙසු ආනන්ද ඛමෙමසු අවිජ්ජා අනුපජ්ජිතා.

අවිජ්ජායනෙව ආනන්ද අසංසර්වාගතීරොධා සො කායො න භොති. යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සා වාචා න භොති. යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සො මනො න භොති. යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. ඛෙතනං තං⁷ න භොති. -පෙ- චජ්ජි තං⁸ න භොති. -පෙ- ආයතනං තං⁹ න භොති — අභිකරණං තං¹⁰ න භොති යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛන්ති.

1. වාචායං සා 2. අවිජ්ජාපච්චයා - සී. මු සා, 3. යම්මච්චයාසං සා, 4. පරෙවාසං තං - සා, පරෙවාසං - මජ්ඣ, 5. අභිසංකාරොති - සා. 6. සුඛදුක්ඛං - පෙ - සී. මු. 7. ඛෙතනං වා සා 8. චජ්ජි වා, සා 9. ආයතනං වා සා, 10. අභිකරණං වා - සා.

ආනන්ද, එහි කමිවාදී වූ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද් ද, එ ද ස්වභාවිකයෙකි. යම් ඒ ... යම් ඒ ... යම් ඒ කමිවාදී වූ මහණබමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසින් මෙරමා විසින් තොකරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද් ද, එය ද ස්වභාවිකයෙකි.

ආනන්ද, එහි කමිවාදී වූ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ස්වභාවයෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්වත් නොවේ. යම් ඒ යම් ඒ යම් ඒ කමිවාදී වූ මහණබමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසින් මෙරමා විසින් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ස්වභාවයෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්වත් නො වේ.

ආනන්ද, කය ඇති කල්හිත් කායසංකෘතියා භේදා කොට තමා පිළිබඳ සුවදුක් උපදී. ආනන්ද, වචනය ඇති කල්හිත් වචිකසංකෘතියා භේදා කොට තමා පිළිබඳ සුවදුක් උපදී. ආනන්ද, සිත ඇති කල්හිත් මනෝසංකෘතියා භේදා කොට තමා පිළිබඳ සුවදුක් උපදී. අවිඤ්චාප්‍රත්‍යයෙන් ද (සුවදුක්) උපදී.

යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, තෙමේත් ඒ කායසංකාර රූස් කෙරෙයි. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මෙරමාත් ඔහුගේ ඒ කායසංකාර රූස් කෙරෙත්. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් ඇත්තේත් ඒ කායසංකාර රූස් කෙරෙයි. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් නැත්තේත් ඒ කායසංකාර රූස් කෙරේ.

යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, තෙමේත් ඒ වාක්සංකාර රූස් කෙරෙයි. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, මෙරමාත් ඔහුගේ ඒ වාක්සංකාර රූස් කෙරෙත්. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් ඇත්තේත් ඒ ... ආනන්ද, මනා දැනුම් නැත්තේත් ඒ වාක්සංකාර රූස් කෙරෙයි.

යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, තෙමේත් ඒ මනාසංකාර රූස් කෙරෙයි. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මෙරමාත් ඔහුගේ ඒ මනාසංකාර රූස් කෙරෙත්. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් ඇත්තේත් ඒ ... යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් නැත්තේත් ඒ මනාසංකාර රූස් කෙරෙයි. ආනන්ද, මේ ධර්මයන්හි අවිඤ්චා යුක්තවූවා ය.

යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, අවිඤ්චාගේ ම නිරවශේෂ විරාගනිරෝධයෙන් ඒ කය නොවේ. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ඒ වචනය නො වේ. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ඒ සිත නො වේ. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ඒ කෙත නො වේ. ඒ වාසනාව නො වේ. ඒ ආයතනය නො වේ. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ඒ අධිකරණය නො වේ.

1. 3. 6.

උපවාණසූතං

26. සාවකපීඨං-

අථ බො ආයස්මා උපවාණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තො බො ආයස්මා උපවාණො භගවන්තං එතදවොච:

සන්ති හි භනෙන්,¹ එකෙ සමණව්‍යාභවණා සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්ති හි පත භනෙන්² එකෙ සමණව්‍යාභවණා පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්ති හි භනෙන් එකෙ සමණව්‍යාභවණා සයංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්ති හි පත භනෙන් එකෙ සමණව්‍යාභවණා අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති.

ඉධ තො භනෙන් භගවා කිං වාදී? කිමකුඛාසී! කථං බ්‍යාකරමානා ව මයං චුත්තවාදිනො වෙච භගවතො අස්සාම? න ච භගවන්තං අභුතෙන අඛ්‍යාචිකෙඛය්‍යාම? ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍යාම? න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ණං අභවේත්ඤ්‍යාති?

පට්ඨවසමුප්පන්නං බො උපවාණ දුක්ඛං චුත්තං මයා. කිං පට්ඨව? එස්සං පට්ඨව. ඉති වදං චුත්තවාදී වෙච මෙ අස්ස න ව මං අභුතෙන අඛ්‍යාචිකෙඛය්‍ය ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍ය න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ණං අභවේත්ඤ්‍ය.

තත්‍ර උපවාණ යෙ තෙ සමණව්‍යාභවණා සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණව්‍යාභවණා අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා.

තත්‍ර උපවාණ³ යෙ තෙ සමණව්‍යාභවණා සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිය්‍යන්තී තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණව්‍යාභවණා අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිය්‍යන්තී තෙතං ණං විජ්ජති.

1. සන්ති පත භනෙන් - මජ්ඣං - ස්‍යා

2. සන්ති පත භනෙන් - මජ්ඣං - ස්‍යා.

3. තත්‍රාපවාණ - ස්‍යා

1. 3. 6

උපවාණ සූත්‍රය

26. සැවැත්තුමර-

ඉක්බිති ආයුෂමත් උපවාණස්ථිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පභෙක හුන්නේය. එකත්පභෙක හුන් ආයුෂමත් උපවාණස්ථිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

වහන්ස, ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. (ඔහු) දුක තමා විසින්ම කරණ ලද්දකි පණවත්. වහන්ස, ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. (ඔහු) දුක මෙරමා විසින්ම කරණ ලද්දකි පණවත්. වහන්ස, ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. (ඔහු) දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු කරණ ලද්දේ යයි පණවත්. වහන්ස, ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. (ඔහු) දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තොකරණ ලද්දේ හේතුප්‍රත්‍යය රහිතව (ඉබේ) හටගත්තේ යයි පණවත්,

වහන්ස, මෙහි ලා අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිහිම වාද ඇති සේක් ද? කුමක් කියනසුලු සේක් ද? කෙසේ පවසන්නාවූ අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද්ද අනුව කියන්නෝ වන්නමෝ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොරුවෙන් තොද අභිබවා කියන්නමෝ ද? දහමටද අනු-දහමක් පවසන්නමෝ ද? කරුණු සහිත වූ කිසියම් වාදනුපාතයක් ශාරභිය යුතු තැනට තොද එන්නේ ද?

උපවාණ, දුක ප්‍රත්‍යයයෙන් හටගත්තකැයි මා විසින් කියන ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? සපයිය ප්‍රත්‍යය කොටය මෙසේ කියන්නේ මා විසින් කියන ලද්ද අනුව කියන්නෙක් වන්නේ ය. බොරුවෙන් මා තොද අභිබවා කියන්නේ ය. දහමටද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත වූ කිසියම් වාදනුපාතයක් ශාරභිය යුතු තැනට තොද එන්නේ ය.

උපවාණ, එහි යම් ඒ මහණබමුණෝ දුක තමා විසින් කරණ ලද්දකි පණවද්ද, එද සපයීප්‍රත්‍යයයෙනි. යම් ඒ ... යම් ඒ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තොකරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද්ද, එද සපයීප්‍රත්‍යයයෙනි.

උපවාණ, එහි යම් ඒ මහණබමුණෝ දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද්ද, ඒකාන්තයෙන් ඔහු සපයියෙන් වෙන් ව (දුක) විඳින්නාවූ ය යන මේ කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. යම් ඒ ... යම් ඒ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තොකරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද්ද, ඒකාන්තයෙන් ඔහු සපයියෙන් වෙන් ව (දුක) විඳින්නාවූ ය යන මේ කරුණ විද්‍යමාන නොවේ

1. 3. 7

පච්චයසුතතං

27. සාවජ්ජියං-

අවිජ්ජාපච්චයා භික්ඛවෙ සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ-
ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතනිකායා සමුදයො ගොති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, ජරාමරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්චි
තච්චි සත්තනිකායෙ ජරා මරණතා ඛණ්ඩිට්ඨං පාලිට්ඨං වලිහතවතා ආයුතො
සංභානී ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො, අයං චුට්ඨති ජරා. යා තෙසං තෙසං සත්තානං
තච්චා තච්චා සත්තනිකායා චුති වචනතා හෙදෙ අනතරධානං මච්චුමරණං
කාලකිරියා ඛණ්ඩානං හෙදෙ කලෙඛරස්ස! තිකෙඛපො ජීවිතින්ද්‍රියස්ස
උපවෙජ්ඣෙ, ඉදං චුට්ඨති මරණං. ඉති අයඤ්ච ජරා ඉදං ව මරණං ඉදං
චුට්ඨති භික්ඛවෙ ජරාමරණං. ජාතිසමුදයා ජරාමරණසමුදයො, ජාතිනිරෝධා
ජරාමරණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො ජරාමරණ-
නිරෝධගාමිනී පටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨී සම්මාසංඛාරො, සම්මාචාරා
සම්මාකම්මනො සම්මාආජීවො සම්මාචාරායමො සම්මාසති සම්මාසමාධි.

කතමා ව භික්ඛවෙ, ජාතී? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්චි තච්චි
සත්තනිකායෙ ජාති සඤ්ජාති ඔක්කතති නිබ්බතති අභිනිබ්බතති ඛණ්ඩානං
පාකුභාවො ආයතනානං පටිලාභො, අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ ජාති. භවසමුදයා
ජාතිසමුදයො. භවනිරෝධා ජාතිනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො
මග්ගො ජාතිනිරෝධගාමිනී පටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨී -පෙ- සම්මාසමාධි.

කතමො ව භික්ඛවෙ, භවො -පෙ- කතමඤ්ච භික්ඛවෙ උපාදානං -පෙ-
කතමා ව භික්ඛවෙ තණ්හා -පෙ- කතමා ව භික්ඛවෙ වෙදනා -පෙ- කතමො
ව භික්ඛවෙ එස්සො -පෙ- කතමං ව භික්ඛවෙ සද්‍රායතනං -පෙ- කතමං ව
භික්ඛවෙ තාමරුපං -පෙ- කතමං ව භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං -පෙ- * කතමෙ ව
භික්ඛවෙ සංඛාරා තයො මෙ භික්ඛවෙ, සංඛාරා: කායසංඛාරො වජිසංඛාරො
විතතසංඛාරො, ඉමෙ චුට්ඨතන්ති භික්ඛවෙ, සංඛාරා. අවිජ්ජාසමුදයා සංඛාර-
සමුදයො. අවිජ්ජානිරෝධා සංඛාරනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො
මග්ගො සංඛාරනිරෝධගාමිනී පටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨී -පෙ-
සම්මාසමාධි.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඵලං පච්චයං? පජානාති, ඵලං
පච්චයසමුදයං පජානාති, ඵලං පච්චයනිරෝධං පජානාති, ඵලං පච්චය-
නිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානාති, අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො දිට්ඨී-
සම්පන්නො ඉතිපි, දස්සනසම්පන්නො ඉතිපි, ආගතො ඉමං සඤ්චමං ඉතිපි,
පස්සති ඉමං සඤ්චමං ඉතිපි, සෙබෙන¹ ඤ්ඤානෙක සමන්තාගතො ඉතිපි,
සෙබායං² විජ්ජාය සමන්තාගතො ඉතිපි, ධම්මසොතං සමාපන්නො ඉතිපි,
අරියො නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා ඉතිපි, අමතඤ්ඤා ආතච්ච නිට්ඨති ඉතිපිති.

1. සලලවරස්ස - මජ්ඣං, සා. 2. කතමා ව භික්ඛවෙ ජාති -පෙ- - මජ්ඣං - සා.

3. පච්චයං පත - සීවු. 4. සෙබෙන - මජ්ඣං - සා. 5. සෙබායං - මජ්ඣං - සා.

* "කතමෙ ව භික්ඛවෙ භවො -පෙ-" ඉතිදීඝ්‍ර පෙය්‍යාලමුඛෙක සංඛිතතො, පච්චයවිභාගො
චුද්ධවග්ගො විහිතසුතො චුත්තතානානුසාරෙන වෙදිතසංඛාරො. (පි. 4, 6.)

1. 3. 7

පච්චය සූත්‍රය

27. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසකාරයෝ වෙති. සංසකාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, ජරාමරණ කවරේ ද යත්: ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙහි යම් දිරිමෙක් දිරණ බවෙක් දත් වැටීමෙක් කෙස් පැසීමෙක් ඇඟ රැලි වැටීමෙක් ආයු පිරිහීමෙක් ඉඳුරත්තේ පැසීමෙක් වේ ද, මේ ජරා ය යි කියනු ලැබේ. ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙන් ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් වෙන් වීමෙක් වෙන් වන බවෙක් බිඳීමෙක් අතුරුදන් වීමෙක් මට්ටු නම් වූ මරණයෙක් සමූහි මරණයෙක් සකාකියන්ගේ බිඳීමෙක් සිරුර හැර දැමීමෙක් ජිවිතිඤ්ඤායෙන් සිඳි යෑමෙක් වේ ද, මේ මරණ ය යි කියනු ලැබේ. මෙසේ මේ ජරාව ද මේ මරණය ද මහණෙනි, මේ ජරාමරණ ය යි කියනු ලැබේ. ජාතිසමුදයෙන් ජරාමරණ සමුදය වේ. ජාති නිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වේ. මේ ආයතී අෂ්ටාංගිකමාගීය ම ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව ය. එනම්: සමාදිට්ඨිය, සමාසංඝාතපාය, සමාචාරාචාරය, සමාකමහතය, සමාආර්ථය, සමාචාරායාමය, සමාසතිය, සමාසමාධිය යි.

මහණෙනි, ජාතිය නම් කවර යත්: ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙහි හටගැනීමෙක් පිරිපුන් හටගැනීමෙක් කුසට බැස ගැනීමෙක් ඉපැදීමෙක් වෙසෙස් ඉපැදීමෙක් සකාකියන්ගේ පහල වීමෙක් ආයතනයන්ගේ පිළි ලැබීමෙක් වේ ද, මහණෙනි, මේ ජාතිය යි කියනු ලැබේ. හවසමුදයෙන් ජාති සමුදය වේ. හව නිරෝධයෙන් ජාති නිරෝධය වේ. මේ ආයතී අෂ්ටාංගිකමාගීය ම ජාති නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨිය ... සමාසමාධිය යි.

මහණෙනි, භවය නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, උපාදාන නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, තෘෂ්ණා නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, වෙදනා නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, ස්පර්ශ නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, අභ්‍යන්තර නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, තාම රූප නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, විඤ්ඤාන නම් කවර යත්: ... *මහණෙනි, සංසකාර නම් කවර යත්: මහණෙනි, මේ සංසකාර තුණකි: කායසංසකාරය, වාක්සංසකාරය, විතකසංසකාර ය යි. මහණෙනි, මේ සංසකාර ය යි කියනු ලැබේ. අවිද්‍යා සමුදයෙන් සංසකාර සමුදය වේ. අවිද්‍යා නිරෝධයෙන් සංසකාර නිරෝධය වේ. මේ ආයතී අෂ්ටාංගිකමාගීය ම සංසකාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨිය ... සමාසමාධිය යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ප්‍රත්‍යය දනී ද, මෙසේ ප්‍රත්‍යයසමුදය දනී ද, මෙසේ ප්‍රත්‍යයනිරෝධය දනී ද, මෙසේ ප්‍රත්‍යය නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනී ද, මහණෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මාගීද්‍රව්‍යයෙන් යුක්ත ය යි ද, මාගීද්‍රව්‍යයෙන් යුක්ත ය යි ද, මේ සද්භව පාමණිකයෙ ය යි ද, මේ සද්භව දකි ය යි ද, ශෛක්‍ෂාඥ්‍යයෙන් සමනාගත ය යි ද, ශෛක්‍ෂවිද්‍යාවෙන් සමනාගත ය යි ද, (මාගීද්‍රව්‍යාන) ධර්මප්‍රොතපට පාමණිකයෙ ය යි ද, ආයතී වූ නිරෝධකප්‍රඥ ඇත්තේ ය යි ද නිවන් දෙරට හැනී සිටී ය යි ද කියනු ලැබේ.

* “මහණෙනි, භවය නම් කවරයත්...” ආදියෙහි ඉපයාලම්බයෙන් සංස්ථාන ප්‍රත්‍යය විභාගය බුද්ධචරිතයෙහි විභවන සූත්‍රයෙහි කී ළඟින් දක්නු ලැබේ. (පි. 5, 7)

1. 3. 8.

භික්ඛුස්තනං.

28. සාවජජීයං-

තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ජරුමරණං පජාතාති, ජරුමරණසමුදයං පජාතාති, ජරුමරණනිරෝධං පජාතාති, ජරුමරණ නිරෝධභාමිනිං පටිපදං පජාතාති. ජාතිං පජාතාති -පෙ- භවං පජාතාති -පෙ- උපාදානං පජාතාති -පෙ- තණහං පජාතාති -පෙ- වෙදනං පජාතාති -පෙ- එසං පජාතාති -පෙ- සලායතනං පජාතාති -පෙ- තාමරූපං පජාතාති -පෙ- විඤ්ඤාණං පජාතාති -පෙ- සඛ්ඛාරෙ පජාතාති, සඛ්ඛාරසමුදයං පජාතාති, සඛ්ඛාර- නිරෝධං පජාතාති, සඛ්ඛාරනිරෝධභාමිනිං පටිපදං පජාතාති.

කතමං ච භික්ඛවෙ, ජරුමරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්ඡි තච්ඡි සත්තනීකායෙ ජරා ජරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං. චලිතතචතා ආයුතො සංභානී ඉඤ්ඤානං පරිපාකො, අයං වුව්චති ජරා. යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්ඡා තච්ඡා සත්තනීකායා වුච්ඡි වචිතතා භෙදෙ අනතරධානං මච්චුමරණං කාලකිරියා ඛතානං භෙදෙ කලෙඛරස්ස නිකෙඛපො, ඉදං වුව්චති මරණං. ඉති අයං ච ජරා ඉදං ච මරණං ඉදං වුව්චති භික්ඛවෙ ජරුමරණං. ජාතිසමුදයා ජරුමරණසමුදයො. ජාතීනිරෝධා ජරුමරණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො ජරුමරණනිරෝධභාමිනී පටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

කතමා ච භික්ඛවෙ ජාතී -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ භවො -පෙ- කතමං ච භික්ඛවෙ උපාදානං -පෙ- කතමා ච භික්ඛවෙ තණහා -පෙ- කතමා ච භික්ඛවෙ වෙදනා -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ එසංගො -පෙ- කතමං ච භික්ඛවෙ සලායතනං -පෙ- කතමං ච භික්ඛවෙ තාමරූපං -පෙ- කතමං ච භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං -පෙ- කතමෙ ච භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා? තයො'මෙ භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරා: කායසඛ්ඛාරෙ වචිසඛ්ඛාරෙ චිත්තසඛ්ඛාරෙ. ඉමෙ වුව්චන්ති භික්ඛවෙ සඛ්ඛාර. අවිජ්ජාසමුදයා සඛ්ඛාරසමුදයො. අවිජ්ජානිරෝධා සඛ්ඛාරනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො සඛ්ඛාරනිරෝධ- භාමිනීපටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

1. 3. 8

හික්ඛු සුත්තය

28. සැවැත්භූවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි හික්ඛුන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ හික්ඛුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ ජරාමරණ දනී. ජරාමරණ සමුදය දනී. ජරාමරණ නිරෝධය දනී. ජරාමරණ නිරෝධභාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී. ජාතිය දනී ... භවය දනී ... උපාදාන දනී ... තෘෂ්ණාව දනී ... වේදනාව දනී ... සප්ඨය දනී ... ෂමායතන දනී ... තාමරූප දනී ... විඤ්ඤාන දනී ... සංසාර දනී, සංසාර සමුදය දනී. සංසාර නිරෝධය දනී. සංසාරනිරෝධභාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී.

මහණෙනි, ජරාමරණ කවරේ ද යත්: ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙහි දිරිමෙන් දිරැම්බවෙන් දත් වැටීමෙන් කෙස් පැසීමෙන් ඇඟ රැලි වැටීමෙන් ආයුපිරිහීමෙන් ඉඳුරන් මේරීමෙන් වේ ද, මේ ජරා ය යි කියනු ලැබේ. ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙන් යම් වෙන් වීමෙන් වෙන්වන බවෙන් අතුරුදන් වීමෙන් මාත්‍රා නම් වූ මරණයෙන් කල්පය කිරීමෙන් සකකියන්ගේ බිඳීමෙන් සිරුර හැර දැමීමෙන් වේ ද, මේ මරණ ය යි කියනු ලැබේ. මෙසේ මේ ජරාව ද මේ මරණය ද මහණෙනි, මේ ජරා-මරණ ය යි කියනු ලැබේ. ජාතියමුදයෙන් ජරාමරණ සමුදයය වේ. ජාතියිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වේ. මේ ආයතීඤ්ඤාන මායීය ම ජරාමරණ නිරෝධභාමිනීප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨි ... සමාසමාධි යි.

මහණෙනි, ජාතිය නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, භවය නම් කවර යත් ... මහණෙනි, උපාදාන නම් කවර යත් ... මහණෙනි, තෘෂ්ණා නම් කවර යත් ... මහණෙනි, වේදනා නම් කවර යත් ... මහණෙනි, එසස නම් කවර යත් ... මහණෙනි, සමායතන නම් කවර යත් ... මහණෙනි, තාමරූප නම් කවර යත්: මහණෙනි, විඤ්ඤාන නම් කවර යත් ... මහණෙනි, සංසාර නම් කවර යත්: මහණෙනි, සංසාර කුණකි: කාය සංඛාරය, වච්ඡිකාය, විත්තසංඛාරය. මහණෙනි, මොහු සංඛාරයෝ යි කියනු ලැබෙත්. අවිඤ්ඤාන සමුදයෙන් සංසාර සමුදය වේ. අවිඤ්ඤානිරෝධයෙන් සංසාර නිරෝධය වේ. මේ ආයතීඤ්ඤාන මායීය ම සංසාර නිරෝධ-භාමිනී ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨි ... සමාසමාධි යි.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු එවං ජරාමරණං පජානාති, එවං ජරාමරණං සමුදයං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානාති -පෙ- එවං ජාතීං පජානාති -පෙ- එවං භවං -පෙ- එවං උපාදානං -පෙ- එවං තණ්හං -පෙ- එවං වෙදනං -පෙ- එවං එසංසං -පෙ- එවං සලායතනං -පෙ- එවං නාමරූපං -පෙ- එවං විඤ්ඤාණං -පෙ- එවං සඛ්ඛාරෙ පජානාති, එවං සඛ්ඛාරසමුදයං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානාති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු දිට්ඨිසම්පන්නො ඉතිපි, දසසත්තං සම්පන්නො ඉතිපි, ආගතො ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි, පසස්ස ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි, සෙබ්බෙත ඤාණෙත සම්මනාගතො ඉතිපි, සෙබ්බාය විජ්ජාය සම්මනාගතො ඉතිපි, ධම්මසොතං සම්පන්නො ඉතිපි, අරියො නිබ්බට්ඨිකපඤ්ඤා ඉතිපි, අමෙතථාරං ආභට්ඨති භික්ඛති ඉතිපිති.

1. 8. 9.

සමණ්‍යාගමණසුතතං

29. ඝාටිපට්ඨං-

තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරාමරණං න පරිජානන්ති, ජරාමරණං සමුදයං න පරිජානන්ති, ජරාමරණනිරෝධං න පරිජානන්ති ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං න පරිජානන්ති, -පෙ- ජාතීං න පරිජානන්ති, -පෙ- භවං න පරිජානන්ති -පෙ- උපාදානං න පරිජානන්ති -පෙ- තණ්හං -පෙ- වෙදනං -පෙ- එසංසං -පෙ- සලායතනං -පෙ- නාමරූපං -පෙ- විඤ්ඤාණං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ න පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරසමුදයං න පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධං න පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං න පරිජානන්ති, තමෙතෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. ත ව පනෙතෙ ආයසම්මතා සාමඤ්ඤත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

යෙ ව ඛො කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරාමරණං පරිජානන්ති, ජරාමරණසමුදයං පරිජානන්ති, ජරාමරණනිරෝධං පරිජානන්ති, ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පරිජානන්ති -පෙ- ජාතීං පරිජානන්ති -පෙ- භවං -පෙ- උපාදානං -පෙ- තණ්හං -පෙ- වෙදනං -පෙ- එසංසං -පෙ- සලායතනං -පෙ- නාමරූපං -පෙ- විඤ්ඤාණං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරසමුදයං පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධං පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පරිජානන්ති. තෙ ඛොමෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වෙව සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙසු ව බ්‍රාහ්මණ සම්මතා. තෙ ව පනායසම්මතා සාමඤ්ඤත්ථං ව බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථං ව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ තෙමේ මෙසේ ජරාමරණ දනී ද, මෙසේ ජරාමරණසමුදයය දනී ද, මෙසේ ජරාමරණනිරෝධය දනී ද, මෙසේ ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, ... මෙසේ ජාතිය දනී ද, ... මෙසේ භවය දනී ද, ... මෙසේ උපාදාන දනී ද, ... මෙසේ තෘෂ්ණාව ... මෙසේ වේදනාව ... මෙසේ සපයිය ... මෙසේ ශබ්දයතන ... මෙසේ තාමරූප ... මෙසේ විඤ්ඤාන ... මෙසේ සංස්කාර දනී ද, මෙසේ සංස්කාර සමුදය දනී ද, මෙසේ සංස්කාර නිරෝධය දනී ද, මෙසේ සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ දුෂ්ටසම්පන්න යි ද, දායිකසම්පන්න යි ද, මේ සංග්‍රහයට පාමිණියේ යි ද, මේ සංග්‍රහය දකී යි ද, ශෛක්‍ෂ-ඤ්ඤායෙන් සම්මානිත යි ද, ශෛක්‍ෂ විද්‍යාවෙන් සම්මානිත යි ද, ධර්මප්‍රේමසම්පන්න යි ද, ආර්ය වූ නිවේදිතප්‍රඥ ඇත්තේ යි ද, නිවන් දෙරට හැපී සිටී යි ද කියනු ලැබේ.

1. 3. 9.

සමභව්‍යාභවණ සුත්‍රය.

29. සැවැත්තුවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ නොදනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය නොදනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධය නොදත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව නොදනිත් ද, ජාතිය නොදනිත් ද ... භවය නොදනිත් ද ... උපාදාන නොදනිත් ද ... තෘෂ්ණාව ... වේදනාව ... සපයිය ... ශබ්දයතන ... තාමරූප ... විඤ්ඤාන ... සංස්කාර නොදනිත් ද, සංස්කාර සමුදය නොදනිත් ද, සංස්කාර නිරෝධය නොදනිත් ද, සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව නොදනිත් ද, මහණෙනි, මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් අතර හෝ මහණෝ ය යි හෝ සමමත නොවෙති, බමුණන් අතර බමුණෝ ය යි හෝ සමමත නොවෙති. මේ ආයුෂ්මත්ත ප්‍රමණනිය පිළිබඳ අර්ථය හෝ ව්‍යාභවණනිය පිළිබඳ අර්ථය හෝ ලෙලොච්ඡි දී ම තෙමේ ම විශිෂ්ට ඤානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ නොද වෙසෙත්.

මහණෙනි, යම් කිසි ප්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ දනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධය දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනිත් ද, ජාතිය දනිත් ද, භවය ... උපාදාන ... තෘෂ්ණාව ... වේදනාව ... සපයිය ... ශබ්දයතන ... තාමරූප ... විඤ්ඤාන ... සංස්කාර දනිත් ද, සංස්කාර සමුදය දනිත් ද, සංස්කාර නිරෝධය දනිත් ද, සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනිත් ද; මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ ද බමුණෝ ද ප්‍රමණයන් කෙරෙහින් ප්‍රමණ ය යි සමමතය හ. ව්‍යාභවණයන් කෙරෙහින් ව්‍යාභවණ ය යි සමමතය හ. ඒ ආයුෂ්මත්ත වතාහි ප්‍රමණනිය පිළිබඳ අර්ථයන් ව්‍යාභවණනිය පිළිබඳ අර්ථයන් මෙලෙච්ඡි දී ම විශිෂ්ට ඤානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙති යි.

1. 3. 10.

දුතිය සමන්ත්තාභමණ සූත්‍රය

30. සැවැන් නුවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ නො දනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය නො දනිත් ද, ජරාමරණනිරෝධය නො දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව නො දනිත් ද; ඔහු ඒකාන්තයෙන් ජරාමරණ ඉක්ම සිටින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

[මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ] ජාතිය නො දනිත් ද ... භවය ... උපාදාන ... තණ්හාව ... වේදනාව ... එසසය ... සලායතන ... තාමරුප ... විඤ්ඤාණය ... සංඛාර නො දනිත් ද, සංඛාරසමුදය නො දනිත් ද, සංඛාරනිරෝධය නො දනිත් ද, සංඛාරා නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සංස්කාරයන් ඉක්ම සිටින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරා මරණ දනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධය දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනිත් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ජරාමරණ ඉක්ම සිටින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ.

[මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ] ජාතිය දනිත් ද ... භවය ... උපාදාන ... තණ්හාව ... වේදනාව ... එසසය ... සලායතන ... තාමරුප ... විඤ්ඤාණය ... සංඛාර දනිත් ද, සංඛාර සමුදය දනිත් ද, සංඛාර නිරෝධය දනිත් ද, සංඛාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත් ද; ඔහු ඒකාන්තයෙන් සංස්කාරයන් ඉක්ම සිටින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙ යි.

දසබලවර්ගය තෙවැනි යි.

එහි උද්දානය:

දසබල සූත්‍ර දෙක ය, උපනිස, අඤ්ඤාතිභිය, භූමිජ, උපවාණ, පච්චය, භික්ඛු සූත්‍ර ද, සමණ බ්‍රාහ්මණ සූත්‍ර දෙකද යි සූත්‍ර දසයෙකි.

4. කළාරබන්ධියවගො

1. 4. 1.

භූතසූත්තං.

31. සාවජ්ඣං-

තත්‍ර ඛො භගවා ආයසමන්තං සාජිපුත්තං ආමනෙතසි. චුත්තමිදං සාරිපුත්ත, පාරායණේ¹ අජිතපඤ්ඤා:

“යෙ ව සඤ්ඤාතථධමමාසෙ යෙ ව සෙඛා² පුඤ්ඤා ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො³ පමුඤ්ඤි මාරිසා”ති.

ඉමස්ස නු ඛො සාරිපුත්ත, සඤ්ඤාතත භාසිතස්ස කථං විජාරෙත අන්තො දට්ඨබ්බොති. එවං චුත්තෙ ආයසමා සාරිපුත්තො තුණ්හි අහොසි. දුතියමි ඛො භගවා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ආමනෙතසි. -පෙ- දුතියමි ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

තතියමි ඛො භගවා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ආමනෙතසි. චුත්තමිදං සාරිපුත්ත පාරායණේ අජිතපඤ්ඤා:

“යෙ ව සඤ්ඤාතථධමමාසෙ යෙ ව සෙඛා පුඤ්ඤා ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පමුඤ්ඤි මාරිසා”ති.

ඉමස්ස නු ඛො සාරිපුත්ත සඤ්ඤාතත භාසිතස්ස කථං විජාරෙත අන්තො දට්ඨබ්බොති. එවං චුත්තෙ තතියමි ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

භූතමිදන්ති සාරිපුත්ත පස්සයිති. භූතමිදන්ති භනෙත යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති.* භූතමිදන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය දිස්වා භූතස්ස නිබ්බිදාය විරහාය නිරෝධාය පටිපනෙතො හොති. තදභාරසමභවන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති. තදභාරසමභවන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය දිස්වා ආභාරසමභවස්ස නිබ්බිදාය විරහාය නිරෝධාය පටිපනෙතො හොති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය දිස්වා නිරෝධධම්මස්ස නිබ්බිදාය විරහාය නිරෝධාය පටිපනෙතො හොති. එවං ඛො භනෙත, සෙඛො හොති.

1. පාරායණෙ - මජ්ඣිම, සං, P.T.S. 2 සඤ්ඤා - සිවු.

3. සෙඛා - මජ්ඣිම, සං. 4. පුට්ඨො ව - සං, පුට්ඨො 5ම - P.T.S.

* “සමමපඤ්ඤාය පස්සතොති - සහවිපස්සනාය මහපඤ්ඤාය සමම පස්සනාස්ස” ඉති අට්ඨකථාගතපාඨො විමෙසිතබ්බො.

4. කළාරබන්ධන වගීය

1. 4. 1

භූත සූත්‍රය

31. සැවැන්තුවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් ඇමතු සේක: ශාරීපුත්‍ර, මෙය පාරායණ වගීයෙහි අජිත්ප්‍රශ්නයෙහි කියන ලදී:

“මේ ශාසනයෙහි දත්තාලද දහම් ඇති යම් රහත්හු වෙද්ද, බොහෝ වූ යම් ශෛක්‍ෂයෝත් වෙද්ද, නිදුකාතත් වහන්ස, මා විසින් විචාරණ ලද නුවණැති ඔබ වහන්සේ ඔවුන්ගේ පිළිවෙත වදරණු මැනවැ” යි.

ශාරීපුත්‍ර, සැකෙවින් කියන ලද මෙහි විතර විසින් කෙසේ අරුත් දක්ක යුතු ද? මෙසේ වදල කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිර තෙමේ නිශ්ශබ්ද විය. දෙවනුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් ඇමතු සේක. ... දෙවනුව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිර තෙමේ නිශ්ශබ්ද විය.

තෙවනුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් ඇමතු සේක: ශාරීපුත්‍ර, මෙය පාරායණ වගීයෙහි අජිත්ප්‍රශ්නයෙහි දී කියන ලදී:

“මේ ශාසනයෙහි දත්තා ලද දහම් ඇති යම් රහත්හු වෙද්ද, බොහෝ වූ යම් ශෛක්‍ෂයෝත් වෙද්ද, නිදුකාතත් වහන්ස, මා විසින් විචාරණ ලද නුවණැති ඔබ වහන්සේ ඔවුන්ගේ පැවැත්ම වදරණු මැනවැ” යි.

ශාරීපුත්‍ර, සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත් විතර විසින් කෙසේ දක්ක යුතු ද? මෙසේ වදල කල්හි තෙවනුව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිර තෙමේ නිශ්ශබ්ද විය.

ශාරීපුත්‍ර, මේ භූතය (හටගත් බැවින් ‘භූත’ නම් වූ සකාකිපඤ්චකය) යි දක්කි යි වදල සේක. වහන්ස, මේ සකාකිපඤ්චක ය යි සමාසක්‍රමයෙන් තතු සේ දකී. මේ සකාකිපඤ්චකය තතු සේ මනා නුවණින් දක සකාකිපඤ්චකය පිළිබඳ කලකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. ඒ සකාකිපඤ්චකය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දක ආහාරයෙන් හටගත් සකාකිපඤ්චකය පිළිබඳ කලකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන්-යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. ඒ ආහාර නිරෝධයත් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දක නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇති සකාකිපඤ්චකය පිළිබඳ කලකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. වහන්ස, මෙසේ ශෛක්‍ෂ වේ. (මෙයින් ශෛක්‍ෂයාගේ පිළිවෙත කියයි.)

කථකුට්ඨ හතෙන, සඬාතධම්මො හොති? භූතමිදන්ති හතෙන යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. භූතමිදන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා භූතස්ස නිබ්බිදා විරාගා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා ආහාරසම්භවස්ස නිබ්බිදා විරාගා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරනිරෝධා යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා නිරෝධධම්මස්ස නිබ්බිදා විරාගා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. එවං ඛො හතෙන සඬාතධම්මො හොති.

ඉති ඛො හතෙන යං තං වුත්තං පාරායණේ අර්තපඤ්ඤා:

“සෙ ව සඬාතධම්මොසෙ යෙ ව සෙඛා පුට්ඨ ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පමුද්ධි ටාරිසා”ති

ඉමස්ස ඛවාහං හතෙන සම්බුද්ධොතන හාසිතස්ස එවං වින්දාරෙන අත්ථං ආජාතාමිති.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත. භූතමිදන්ති සාරිපුත්ත, යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. භූතමිදන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා භූතස්ස නිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය පටිපනො හොති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා ආහාරසම්භවස්ස නිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය පටිපනො හොති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා නිරෝධධම්මස්ස නිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය පටිපනො හොති. එවං ඛො සාරිපුත්ත සෙඛො හොති.

කථකුට්ඨ සාරිපුත්ත, සඬාතධම්මො හොති? භූතමිදන්ති සාරිපුත්ත, යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. භූතමිදන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා භූතස්ස නිබ්බිදා විරාගා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. තදභාර - සම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා ආහාරසම්භවස්ස නිබ්බිදා විරාගා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා නිරෝධධම්මස්ස නිබ්බිදා විරාගා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. එවං ඛො සාරිපුත්ත, සඬාතධම්මො හොති.

වහන්ස, කෙසේ නම් දන්තා ලද දහම් ඇත්තේ වේ ද? වහන්ස, මේ සකඛපඤ්ඤාකය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. මේ සකඛපඤ්ඤාකය තතු සේ මනා නුවණින් දැක සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙන මිදුනේ වේ. තෙල සකඛපඤ්ඤාකය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක ආහාරයෙන් හටගත් පඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙන මිදුනේ වේ. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක නිරෝධ ස්වභාව කොට ඇති සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙන මිදුනේ වේ. වහන්ස, මෙසේ දන්තා ලද දහම් ඇත්තේ වේ. (මෙයින් රහත්වුණේ පිළිවෙත කියූ.)

වහන්ස, මෙසේ පාරායණ වර්ගයෙහි අජිතප්‍රශ්නයෙහි ඒ යමක් කියන ලද්ද:

“මේ ශාසනයෙහි දන්තා ලද දහම් ඇති යම් රහත්වු වෙද්ද, බොහෝ වූ යම් ශෛක්‍ෂණයක් වෙද්ද, නිද්‍රායෙන් වහන්ස, මා විසින් විවාරණ ලද නුවණැති බව වහන්සේ ඔවුන්ගේ පිළිවෙත වදාරණු මැනවැ” යි -

වහන්ස, සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත් විතර විසින් මෙසේ මම දකිමි යි.

ශාරීපුත්‍ර, මැනවි, මැනවි. ශාරීපුත්‍ර, මේ සකඛපඤ්ඤාකය ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. මේ සකඛපඤ්ඤාකය තතු සේ මනා නුවණින් දැක සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීම පිණිස තොර ඇළීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක ආහාරයෙන් හටගත් සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීම පිණිස තොර ඇළීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක නිරෝධ ස්වභාව කොට ඇති සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීම පිණිස තොර ඇළීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ ශෛක්‍ෂණ වෙයි.

ශාරීපුත්‍ර, කෙසේ නම් සංඛ්‍යාතධර්ම ඇත්තේ වේ ද යත්: ශාරීපුත්‍ර, මේ සකඛපඤ්ඤාකය ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. මේ සකඛපඤ්ඤාකය ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙන මිදුනේ වේ. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක ආහාරයෙන් හටගත් සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙන මිදුනේ වේ. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇති සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙන මිදුනේ වේ. ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ සංඛ්‍යාතධර්ම ඇත්තේ වේ.

ඉති බො සාරිපුත්ත, යං තං වුත්තං පාරායණේ අර්තපඤ්ඤා:

“යෙ ච සඛිංතධම්මාසෙ යෙ ච සෙවා පුස්ස ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පමුඤ්ඤි මාරිසා”ති.

ඉමස්ස බො සාරිපුත්ත, සඛිබ්භෙත්තන භාසිතස්ස එවං විජාරෙත අපොදට්ඨබ්බොති.

1. 4. 2.

කලාරසුතනං

32. ඝාචජ්ඣිකං-

අථ බො කලාරචතනිකො භික්ඛු යෙනායස්මා ඝාචිපුත්තො තෙනුප-සඛකම්. උපසඛකම්ඤා ආයසමතා සාරිපුත්තෙන තද්ධිං සචෙමාදි. සමෙමාදනියං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙඤා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිනො බො කලාරචතනියො භික්ඛු ආයසමනතං සාරිපුත්තං එතදවොච:

මොඋයපඤ්ඤාණො ආවුසො සාරිපුත්ත, භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිත්තායවනොති. තහ නුත සො ආයසමා ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ අස්සාසම්මජ්ඣාති. තෙන භායසමා සාරිපුත්තො ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ අස්සාසං පනොති. “ත ඛවාහං ආවුසො සඛිංතම්” ති. ආයතිථතාචුසොති? “ත ඛවාහං ආවුසො, විවිකිච්ඡාමි”ති.

අථ බො කලාරචතනියො භික්ඛු උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුප-සඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවනතං අභිවාදෙඤා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිනො බො කලාරචතනියො භික්ඛු භගවනතං එතදවොච: ආයසමතා භනෙත, සාරිපුත්තෙන අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බ්බිණො ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තනායාති පජානාමි”ති.

අථ බො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනෙතසි: එහි චං භික්ඛු මම චචතෙත සාරිපුත්තං ආමනෙතති “සත්ථා තං ආවුසො සාරිපුත්ත ආමනෙතති”ති. එවං භනෙතති බො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුඤා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා ආයසමනතං සාරිපුත්තං එතදවොච: “සත්ථා තා ආවුසො සාරිපුත්ත ආමනෙතති”ති. එවමාචුසොති බො ආයසමා සාරිපුත්තො තස්ස භික්ඛුනො පටිස්සුඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවනතං අභිවාදෙඤා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිනො බො ආයසමනතං සාරිපුත්තං භගවා එතදවොච:

ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ පාරුෂණ වර්ගයෙහි අජිතප්‍රශ්නයෙහි දී ඒ යමක් කියන ලද ද:

“මේ ශාසනයෙහි දත්තා ලද දහම් ඇති යම් රහත්හුත් වෙද්ද, බොහෝ වූ යම් ශෛක්‍ෂයෝත් වෙද්ද, නිද්‍රාකාන්ත් වහන්ස, මා විසින් විවාරණ ලද නුවණැති ඔබ වහන්සේ ඔවුන්ගේ විහරණය වදාරණු මැනවැ” යි-

ශාරීපුත්‍ර, සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත් විහර විසින් මෙසේ දක්ක යුත්තේ යි.

1. 4. 2.

කළාර සූත්‍රය

32. ඇවැත්තුපර-

ඉක්බිති කළාරබන්ධනීය මහණ තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු වී ය යුතු සිහි කට යුතු කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් කළාරබන්ධනීය මහණ තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය.

ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, මොළියඑහඟුණ මහණ තෙමේ ශික්‍ෂාව හැර දමා ගිහිබවට පෙරවුනේ ය. ඒ ආයුෂමත් තෙමේ ඵ්කාන්තයෙන් මෙසස්තෙහි පිහිටක් නොලැබී ය. එහෙත් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ මෙසස්තෙහි පිහිට ලැබූ සේක. “ඇවැත්ති, මම සැක නොමකරමි”. ඇවැත්ති, මතු පිළිසඳ කෙසේ ද? “ඇවැත්ති, මම විවිකිච්ඡා නොමකරමි”.

ඉක්බිති කළාරබන්ධනීය මහණ තෙමේ හුත්තේනත් තැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් කළාරබන්ධනීය මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ විසින් ‘ජාතිය ඝෂය වූවා ය. බබ්බර’ වැස නිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැ” යි මෙසේ රහත්බව පවසන ලද්දා” යි තෙල සැළ කෙළේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තර මහණකු ඇමතු සේක: මහණ, එව, තෙපි මාගේ වචනයෙන් “ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, ශාක්‍ෂාත් වහන්සේ කොප අමතන සේකැ” යි සැරියුත් අමතවුයි. ඒ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේට “ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍ර යෙනි, ශාක්‍ෂාත් වහන්සේ කොප කැඳවන සේකැ” යි මෙය කී ය. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිර තෙමේ ඇවැත්ති, එසේ ය යි ඒ මහණහට පිළිතුරු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සච්චං කිරි තයා සාරිපුත්ත, අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බිණා ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණීයං. තාපරං ඉත්තතායාති පජානාමි”ති? ත ඛො භනෙත, එතෙති පදෙති එතෙති බ්‍යඤ්ඤෙති. අනෙථා¹ ව වුත්තොති. යෙන කෙතච්චි සාරිපුත්ත, පරියායෙන කුලපුත්තො අඤ්ඤා බ්‍යාකරෙති, අථ ඛො බ්‍යාකතං බ්‍යාකතතො දට්ඨබ්බන්ති. තනු අහමපි භනෙත, එවං වදාමි: “ත ඛො භනෙත, එතෙති පදෙති එතෙති බ්‍යඤ්ඤෙති අනෙථා ව වුත්තො”ති.

සච්චං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං ජාතතා පන තයා අාවුසො සාරිපුත්ත, කථං පසානා අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බිණා ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණීයං. තාපරං ඉත්තතායාති පජානාමි”ති එවං පුට්ඨො චංචං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සච්චං මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං ජාතතා පන තයා අාවුසො සාරිපුත්ත, කථං පසානා අඤ්ඤා බ්‍යාකතා, “බිණා ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං. තාපරං ඉත්තතායාති පජානාමි”ති. එවං පුට්ඨොභමභනෙත. එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං:

“යනතිදතාවුසො ජාති, තස්ස නිදනස්ස ඛො බිණයම් බිණමිති² විදිතං. බිණයම් බිණමිති විදිත්වා, බිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තතායාති පජානාමි”ති. එවං පුට්ඨොභමභනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

සච්චං පන තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: ජාති පතාවුසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො? කිම්පභවොති? එවං පුට්ඨො චංචං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සච්චං මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: ජාති පතාවුසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො? කිම්පභවොති? එවං පුට්ඨොභං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: “ජාති ඛො අාවුසො, භවතිදතා, භවසමුදයා භවජාතිකා, භවප්පභවොති. එවං පුට්ඨොභං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

සච්චං පන තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: භවො පතාවුසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො? කිම්පභවොති? එවං පුට්ඨො චංචං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සච්චං මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: භවො පතාවුසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො? කිම්පභවො? ති එවං පුට්ඨොභං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: භවො ඛො අාවුසො උපාදනනිදනො, උපාදන-සමුදයො, උපාදනජාතිකො, උපාදනප්පභවොති. එවං පුට්ඨොභං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

1 අනෙථා - මජ්ඣිම.

2 බිණාමිති - මජ්ඣිම.

ශාරීපුත්‍ර, තොප විසින් “ජාතිය ඝෟෂය වූවා ය, බහිර වාස නිමවන ලදී. කටයුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි මෙසේ දනිමි”යි රහත්බව පවසන ලද්දේ සැබෑ ද? වහන්ස, මේ පදවලින් මේ බැඤ්ඤාවලින් තොම කිමි. එහෙත් මා විසින් අභිසං (=රහත්බව) කියන ලදී. ශාරීපුත්‍ර, කුලපුත්තෙමේ යම් කිසි ක්‍රමයකිනුදු රහත්බව පවසයි. වැලිදු පවසන ලද්දේ පවසන ලද්දේ වශයෙන් දැක්ක යුතු ය. වහන්ස, “මේ පදවලින් මේ බැඤ්ඤාවලින් තොම කිමි. එහෙත් මා විසින් අභිසං කියන ලද්දේ ය” යි වහන්ස, මම ද මෙසේ තො කියමි ද?

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “කෙසේ දත්තා වූ කෙසේ දත්තා වූ තොප විසින් ‘ජාතිය ඝෟෂය වූවා ය, බහිර වාස නිමවන ලදී, කටයුතු කරණ ලදී, මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි දනිමි’ යි රහත්බව පවසන ලද්ද” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු තම ශාරීපුත්‍ර, එසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමා යි ප්‍රකාශ කරව් ද?

වහන්ස, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, කෙසේ දත්තා වූ කෙසේ දත්තා වූ තොප විසින් ‘ජාතිය ඝෟෂය වූවා ය, බහිර වාස නිමවන ලදී, කටයුතු කරණ ලදී, මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි දනිමි’ යි රහත් බව පවසන ලද්ද” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු තම, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙමි:

“ඇවැත්නි, ජාතිය යමක් නිදන කොට ඇත්නි ද, ඒ නිදනය ගෙවී යෑමෙන් ඝෟෂය වූ කල ඝෟෂය වී යයි දත්තා ලදී. ඝෟෂය වූ කල ඝෟෂය වූයේ යයි දන, ජාතිය ඝෟෂය වූවා, බහිර වාස නිමවන ලදී, කටයුතු කරණ ලදී, මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැ යි දනිමි” යි වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, ජාතිය කුමක් නිදන කොට ඇත්නි ද, කුමක් කරුණු කොට ඇත්නි ද, කුමක් ඉපැදීම කොට ඇත්නි ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්නි ද” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු තම, ශාරීපුත්‍ර, එසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමා යි පවසන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, ජාතිය කුමක් නිදන කොට, කුමක් කරණ කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්නි ද යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු තම, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ඇවැත්නි, ජාතිය භවය නිදන කොට, භවය හටගැනීම කොට, භවය ඉපැදීම කොට, භවය ප්‍රභව කොට ඇත්නි ය යි වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, භවය කුමක් නිදන කොට කුමක් හටගැනීම කොට, කුමක් ඉපැදීම කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද?” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු තම, ශාරීපුත්‍ර, එසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමා යි ප්‍රකාශ කරන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, භවය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් හටගැනීම කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඉපැදීම කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු තම, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ඇවැත්නි, භවය උපාදාන නිදන කොට ඇත්තේ ය, උපාදාන හටගැනීම කොට ඇත්තේ ය, උපාදාන ඉපැදීම කොට ඇත්තේ ය, උපාදාන ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

සචෙ පත තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං උපාදනං පතාට්ඨසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං? කිංසමුදයං? කිංඤ්ජාතිකං? කිම්පභවනති? එවං පුට්ඨො භං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති.

සචෙ මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: “උපාදනං පතාට්ඨසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං කිංසමුදයං? කිංඤ්ජාතිකං? කිම්පභවනති?” එවං පුට්ඨොභං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: උපාදනං බො ආට්ඨසො තණ්හා නිදනං, තණ්හා සමුදයං, තණ්හා ජාතිකං, තණ්හා පභවනති. එවං පුට්ඨොභං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

සචෙ පත තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: තණ්හා පතාට්ඨසො සාරිපුත්ත කිනතිදතං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිම්පභවනති? එවං පුට්ඨො භං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සචෙ මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: තණ්හා පතාට්ඨසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං කිංසමුදයං කිංඤ්ජාතිකං කිම්පභවනති? එවං පුට්ඨොභං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: තණ්හා බො ආට්ඨසො වෙදතානිදතං, වෙදතාසමුදයං, වෙදතාජාතිකං, වෙදතාපභවනති. එවං පුට්ඨොභං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

සචෙ පත තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං, වෙදතා පතාට්ඨසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං? කිංසමුදයං? කිංඤ්ජාතිකං? කිම්පභවනති? එවං පුට්ඨො භං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සචෙ මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: වෙදතා පතාට්ඨසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං කිංසමුදයං කිංඤ්ජාතිකං කිම්පභවනති. එවං පුට්ඨොභං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: වෙදතා බො ආට්ඨසො එසුනිදතං එසුසමුදයං එසුජාතිකං එසුපභවනති. එවං පුට්ඨොභං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

සචෙ පත තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං ජාතතො පත තෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, කථං පස්සතො යා වෙදනාසු තඤ්ඤි සා ත උපට්ඨාසීති? එවං පුට්ඨො භං සාරිපුත්ත, කිනති ව්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සචෙ ම භනෙත එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං ජාතතො පත තෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, කථං පස්සතො යා වෙදනාසු තඤ්ඤි සා ත උපට්ඨාසීති, එවං පුට්ඨොභං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: තිස්සො බො ඉමා ආට්ඨසො වෙදනා, කතමා තිස්සො? සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමිසුඛා වෙදනා, ඉමා බො ආට්ඨසො, තිස්සො වෙදනා අනිච්ඡා. යදනිච්චං තං දුක්ඛනති විදිතං. යා වෙදනාසු තඤ්ඤි සා ත උපට්ඨාසීති.¹ එවං පුට්ඨොභං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

1. යා වෙදනාසු ත සා තඤ්ඤි උපට්ඨාසීති - සිවු.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, උපාදානය කුමක් නිදන කොට ඇත්ද? කුමක් කාරණ කොට ඇත්ද? කුමක් ජාති කොට ඇත්ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්ද?” මෙසේ තොප විචාරන්නාහු නම් ශාරීපුත්‍රය, මෙසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමාසි පවසන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, උපාදානය කුමක් නිදන කොට කුමක් කාරණ කොට කුමක් ජාති කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්ද? වහන්ස, මෙසේ මා විචාරන්නාහු නම් එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ආචාරි, උපාදානය නණ්ණාච නිදන කොට ඇත. නණ්ණාච කාරණ කොට ඇත. නණ්ණාච ජාති කොට ඇත. නණ්ණාච ප්‍රභව කොට ඇතැයි. වහන්ස, මෙසේ විචාරණ ලද්දෙමි මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, තෘණාච කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද?” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු නම්, ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමාසි පවසන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, තෘණාච කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද?” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු නම්, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි, ආචාරි, තෘණාච වේදනාච නිදන කොට ඇත. වේදනාච සමුදය කොට ඇත. වේදනාච ජාති කොට ඇත. වේදනාච ප්‍රභව කොට ඇතැයි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, වේදනාච කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද?” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු නම්, ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමාසි ප්‍රකාශ කරන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, වේදනාච කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද?” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු නම්, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ආචාරි, වේදනාච ස්පර්ශ නිදන කොට ඇත. ස්පර්ශ කාරණා කොට ඇත. ස්පර්ශ ජාති කොට ඇත්තී ය. ස්පර්ශ ප්‍රභව කොට ඇත්තී ය යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, කෙසේ දන්නා වූ කෙසේ දක්නා වූ තොපට වේදනාවන්හි යම් තෘණාවක් වේ නම් එය තො වැටහුනේ ද?” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු නම්: ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමාසි පවසන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, කෙසේ දන්නා වූ කෙසේ දක්නා වූ තොපට වේදනාවන්හි යම් තෘණාවක් වේ නම් එය තො වැටහුනේ ද?” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු නම්, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ආචාරි, මේ වේදනා තුණෙකි. කටුර තුණෙක් ද යත්: සැප වේදනාව ය, දුක් වේදනාව ය, මැදගත් වේදනාව ය යි. ආචාරි, මේ වේදනාත්‍රිකාය අනිත්‍ය ය. යමක් අනිත්‍ය නම් ඒ දුකැයි දන්නා ලදී. (එහෙයින්) වේදනාවන්හි යම් තෘණායෙක් වේ නම් එය (මා ශ්‍රවණ) තො සිටියේ ය යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත. අයමපි බො සාරිපුත්ත, පරියායො එතස්සෙව අත්ථස්ස සඞ්ඛිතෙතන වෙය්‍යාකරණාය:¹ යං කිංකුචි වෙදගිතං තං දුක්ඛස්මිනති.

සචෙ පන තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං විමොක්ඛා පන තයා ආවුසො සාරිපුත්ත, අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “ඛිණ්‍ය ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තතායාති පජාතාමි”ති. එවං පුට්ඨො ඤාමි සාරිපුත්ත කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසිති? ²

සචෙ මං හනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං විමොක්ඛා පන තයා ආවුසො සාරිපුත්ත, අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “ඛිණ්‍ය ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තතායාති පජාතාමි”ති එවං පුට්ඨො හනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: අජ්ඣත්තවිමොක්ඛා² බ්‍රහ්මං ආවුසො සබ්බපාදුතකකියා³ තථා සතො විහරමි, යථා සතං විහරන්තං ආසවා තානුස්සවන්ති, අත්තානඤ්ච තාචජාතාමිති. එවං පුට්ඨො හනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

සාධු සාධු, සාරිපුත්ත. අයමපි බො සාරිපුත්ත, පරියායො එතස්සෙව අත්ථස්ස සඞ්ඛිතෙතන වෙය්‍යාකරණාය: “යෙ ආසවා සමණේන වුත්තා, තෙස්වාහංත කඞ්ඛාමි. තෙ මෙ පභිණාති න විජිතිච්ඡාමි”ති. ඉදමචොච හගවා, ඉදං වච්ඡාත⁴ සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසි.

තත්‍ර බො ආයස්වා සාරිපුත්තො අවිරපකකන්තස්ස හගවතො භික්ඛු ආමතෙතසි: පුබ්බෙ අපපට්ඨංවිදිතං මං ආවුසො හගවා පඨමං පඤ්ඤං අපුච්ඡි. තස්ස මෙ අහොසි දුක්ඛාසිත්තතං. යතො ච බො මෙ ආවුසො හගවා පඨමං පඤ්ඤං අනුමොදි, තස්ස මය්‍යං ආවුසො එතදහොසි:

“දිවසඤ්චපි මං හගවා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤමඤ්ඤාති පරියායෙහි, දිවසමපහං⁵ හගවතො එතමත්ථං බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

රතතිඤ්චපි මං හගවා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤමඤ්ඤාති පරියායෙහි, රතතිමපහං⁶ හගවතො එතමත්ථං බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

රතතිඤ්චං වෙපි මං හගවා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤමඤ්ඤාති පරියායෙහි, රතතිඤ්චමපහං හගවතො එතමත්ථං ව්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

1. බ්‍යාකරණාය - සිවු.

2. අජ්ඣත්තං විමොක්ඛා - මජ්ඣං, සිවු, P.T.S. සි 1, 2. 3. කකියාය - සිවු.

4. වච්ඡා - සි 1, 2. 5. දිවසමපහං - මජ්ඣං. 6. රතතිමපහං - මජ්ඣං.

ශාරීපුත්‍ර, මෑතෑවි, මෑතෑවි. ශාරීපුත්‍ර, යම් කිසි වේදනාවක් වේ තම් ඒ දුකැයි යන මේ අරුත ම සැකෙවින් පැවසීමට මෙ ද තයෙකි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, තොප විසින් ‘ජාතිය ඝෟෂ වූවා ය බඹසර වාස නිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි දනිමි’ යි කවර විමොක්ෂයකින් අර්හත්වය පවසන ලද්දේද” යි මෙසේ තොප විචාරත්තාහු තම්, ශාරීපුත්‍ර, එසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමැයි පවසත්තහු ද?”

වහන්ස, ඉදින් “ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, ‘ජාතිය ඝෟෂ වූවා ය. බඹසර වාස නිමවන ලදී, කට යුතු කරණ ලදී, මේ බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි දනිමි’ යි කවර විමොක්ෂයකින් අභිත්තිය පවසන ලද්දේ ද?” යි මෙසේ මා විචාරත්තාහු තම්, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: “ඇවැත්ති, යම් සේ සිහි ඇති ව වෙතෙක මට ආසුවයෝ තො පවතිද්ද, (ප්‍රඥව ප්‍රසන්න බැවින්) තමාට ද අවමන් තො කෙරෙමි ද, ඒ අජ්ඣත්ත-විමොක්ඛයෙන් (=ආධ්‍යාත්මික සංස්කාරයන් පරිග්‍රහණය කොට ලද අභිත්තියෙන් සියලු උපාදානයන් ඝෟෂ නිර්මේන් මම එසේ සිහි ඇති ව වෙතෙමි” යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, මෑතෑවි, මෑතෑවි. ශාරීපුත්‍ර, “යම් ආසුව කෙනෙක් බුද්ධිමත්වත් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දහු ද, මම ඔවුන් කෙරෙහි සැක තොකෙරෙමි. ඒ ආසුවයෝ මට ප්‍රතිණ වූවාහු ය යි විචිකිච්ඡා තො කෙරෙමි” යි යන මේ අරුත ම සැකෙවින් පැවසීමට මෙ ද තයෙකි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාළ හුතස්තෙන් තැගි වෙහෙරට පිවිසි සේක.

එහි දී ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සභිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ වේලාවකින් භික්ෂූන් ඇමතුනා ඇවැත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර මවිසින් තො දන්තා ලද පළමු වන ප්‍රශ්නය මාගෙන් විතාළ සේක. ඒ මට ලැයිබවෙක් විය ඇවැත්ති, යම් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මවිසින් විසඳන ලද මාගේ පළමු වන ප්‍රශ්නය අනුමෝදන් වූ සේක් ද, ඇවැත්ති, ඒ මට මේ අදහස පහළ විය:

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු දහවලක් ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙන් වෙන් තයින් මේ අරුත මගෙන් පුළුවුස්තා සේක් තම් මුළු දහවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැයක් ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මේ අරුත මගෙන් පුළුවුස්තා සේක් තම් මුළු රැය ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැදවලක් ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මේ අරුත මගෙන් පුළුවුස්තා සේක් තම් මුළු රැදවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අරුත පවසන්නෙමි.

ඥා රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, ඥා රතනිඤ්චාතිපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි

තිති රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා -පෙ- වතනාරි රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා -පෙ- පඤ්ච රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා -පෙ- ඡ රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා හගවා -පෙ- සත්ත රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, සත්ත රතනිඤ්චාතිපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

අථ බො කලාරබ්‍හතියො භික්ඛු උට්ඨායාසනා යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසිනො බො කලාරබ්‍හතියො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච:

අයසමනා හනෙත, සාරිපුත්තෙන සීහනාදෙ තදිතො: “පුබ්බ අපච්චිසංචිදිතං මං ආට්‍රිසො, හගවා පඨමං පඤ්ඤං ආට්‍රච්ඡි.¹ තස්ස මෙ අහොසි දඤ්ඤාසිත්තං. යතො ව බො මෙ ආට්‍රිසො හගවා පඨමං පඤ්ඤං අනුමොදි තස්ස මය්‍යං ආට්‍රිසො එතදහොසි:

“දිවසඤ්චපි මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, දිවසමපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

රතනිඤ්චපි² මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, රතනිමපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

රතනිඤ්චං වෙපි මං හගවා-පෙ-ඥා රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා -පෙ- තිණ්ණි රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා -පෙ- වතනාරි රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා -පෙ- පඤ්ච රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා -පෙ- ඡ රතනිඤ්චාති වෙපි මං -පෙ- සත්ත රතනිඤ්චාති වෙපි මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, සත්ත රතනිඤ්චාතිපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි”ති.

සා භික්ඛු සාරිපුත්තස්ස ධම්මබාහු සුපච්චිච්ඤා.³ යස්ස ධම්මබාහුයා සුපච්චිච්ඤාතො දිවසඤ්චපහං සාරිපුත්තං එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි. දිවසමපි⁴ මෙ සාරිපුත්තො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

1. අට්‍රච්ඡි මඡ්ඤා, සා. 2. රතනිඤ්චපි - සි 1, 2. 3. සුපච්චිච්ඤා - සිමු.
4. දිවසං වෙපි *ව - සිමු, 5. රතනිඤ්චාති මපහං සිමු, PTS

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙරැදවැලක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මා පුළුවිස්තා සේක් නම් මුළු දෙරැදවැල ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුන් රැදවැලක් ම මා ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිවු රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පස් රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරු රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සත් රැදවැලක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මා පුළුවිස්තා සේක් නම් සත් රැදවැල ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉක්බිති කළාරබ්‍හනිය මහණ තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය එකත්පසෙක හුන් කළාරබ්‍හනිය මහණතෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

වහන්ස, ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ විසින් (මෙසේ) සිංහනාද කරණ ලදී: “අවුත්තී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (මා විසින්) පෙර තොරුන්තා ලද පළමු වත ප්‍රශ්නය මා පුළුවිස්තා සේක. ඒ මට ලැබිබවෙක් විය. අවුත්තී, යම් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ පළමු වත ප්‍රශ්නය අනුමෝදන් වූ සේක් ද, ඒ මට මේ අදහස පහළ විය:

“ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැදවැලක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මා පුළුවිස්තා සේක් නම්, මුළු රැදවැල ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැයක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මගෙන් පුළුවිස්තා සේක් නම් මුළු රැයම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙරැදවැලක් ම මා ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුන් රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිවු රැදවැලක් ම මා ... පස් රැදවැලක් ම මා ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරු රැදවැලක් මා ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සත් රැදවැලක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මා පුළුවිස්තා සේක් නම් සත් රැදවැල ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි” යි.

මහණ, ඉදින් මම මුළු දවැලකුත් එකිනෙකට වෙනස් පෙදෙන් එකිනෙක වෙනස් තසින් මේ අරුත ශාරිපුත්‍රයන් පුළුවිස්තෙමි නම් යම් ධර්මානුචක් (ශ්‍රාවක පාරමිඥනයක්) මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද බැවින්, ශාරිපුත්‍ර තෙමේ මුළුදවස ම එකිනෙකට වෙනස් පෙදෙන් එකිනෙකට වෙනස් තසින් මේ අරුත මට පවසන්නේනේ ද ඒ. ධර්මානු සංඛ්‍යාත ප්‍රත්‍යයාකාරය දක්නට සමීච් ශ්‍රාවකපාරමිඥනය ශාරිපුත්‍රයන් විසින් මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ ම ය.

රතනිං වෙපහං සාරිපුතතං එතමන්ථං පුච්චෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, රතනිමපි මෙ සාරිපුතතො එතමන්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

රතනිඤ්චං වෙපහං සාරිපුතතං එතමන්ථං පුච්චෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, රතනිඤ්චමපි මෙ සාරිපුතතො එතමන්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

ඥො රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතතං එතමන්ථං පුච්චෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, ඥො රතනිඤ්චානිපි මෙ සාරිපුතතො එතමන්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

නිණ්ණි රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතතං -පෙ- වතනාරි රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතතං -පෙ- පඤ්ච රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතතං -පෙ- ඡ රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතතං -පෙ- සත්ත රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතතං එතමන්ථං පුච්චෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, සත්ත රතනිඤ්චානිපි මෙ සාරිපුතතො එතමන්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

1. 4. 3.

ඤ්ඤාමඤ්ඤාති.

33. සාවඤ්ඤා-

චතුර්වතනාලීසං වො භික්ඛවෙ, ඤ්ඤාමඤ්ඤාති දෙසිසාමි. තං සුඤ්ඤාම -පෙ- කතමානි භික්ඛවෙ, චතුර්වතනාලීසං ඤ්ඤාමඤ්ඤාති?

ඡරමරණෙ ඤ්ඤාම, ඡරමරණසමුදයෙ ඤ්ඤාම, ඡරමරණනිරෝධෙ ඤ්ඤාම, ඡරමරණනිරෝධගාමිනියා පටිපද්‍ය ඤ්ඤාම.

ඡායිකා ඤ්ඤාම, ඡායිකා සමුදයෙ ඤ්ඤාම, ඡායිකානිරෝධෙ ඤ්ඤාම, ඡායිකානිරෝධගාමිනියා පටිපද්‍ය ඤ්ඤාම.

භවෙ ඤ්ඤාම, භවසමුදයෙ ඤ්ඤාම, භවනිරෝධෙ ඤ්ඤාම, භවනිරෝධගාමිනියා පටිපද්‍ය ඤ්ඤාම.

උපාද්‍යෙ ඤ්ඤාම -පෙ- තණ්හාය ඤ්ඤාම -පෙ- වෙදනාය ඤ්ඤාම -පෙ- එසෙස ඤ්ඤාම -පෙ- සලායතනෙ ඤ්ඤාම -පෙ- තාමරාපෙ ඤ්ඤාම -පෙ- විඤ්ඤාම ඤ්ඤාම -පෙ- සංඛාරොප ඤ්ඤාම, සංඛාරසමුදයෙ ඤ්ඤාම, සංඛාරනිරෝධෙ ඤ්ඤාම, සංඛාරනිරෝධගාමිනියා පටිපද්‍ය ඤ්ඤාම. ඉමානි වුවහති භික්ඛවෙ චතුර්වතනාලීසං ඤ්ඤාමඤ්ඤාති.*

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, ඡරමරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තාතං තච්චි තච්චි සත්තනිකායෙ ඡර ඡරණතා බණ්ඩවං පාලිවං චලිතතච්චා අයුතො සංභානි ඉන්ද්‍රියාතං පරිපාකො, අයං වුවහති ඡර යා තෙසං තෙසං සත්තාතං තච්චා තච්චා සත්තනිකායා වුච්චි වචනතා හෙදෙ අනතරධාතං මච්චමරණං කාලභිරියා බන්ධාතං හෙදෙ කලෙබරස්ස නිකොපො ඉදං වුවහති මරණං. ඉති අයඤ්ච ඡර, ඉදඤ්ච මරණං, ඉදං වුවහති භික්ඛවෙ ඡරමරණං.

* ඡරමරණාදීනං එකාද්‍යක්කං පච්චයානං එකාද්‍යක්කං වතනාරි වතනාරි කාමා, චතුර්වතනාලීසං ඤ්ඤාමඤ්ඤාති දෙසිසාමි.

ඉදින් මම මුළු රැයකුදු වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් ශාරීපුත්‍රයන් මේ අරුත පුළුවන්තෙමි තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ මුළු රැය ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත මට පවසන්නේය.

ඉදින් මම මුළු රැයවලකුදු වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත ශාරීපුත්‍රයන් පුළුවන් තෙමි තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ මුළු රැයවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත මට පවසන්නේය.

ඉදින් මම දෙ රැයවලකුදු වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත ශාරීපුත්‍රයන් පුළුවන්තෙමි තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ දෙ රැයවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත මට පවසන්නේය.

ඉදින් මම තුන් රැයවලකුදු ශාරීපුත්‍රයන් ... ඉදින් මම සිවු රැයවලකුදු ශාරීපුත්‍රයන් ... ඉදින් මම පස් රැයවලකුදු ශාරීපුත්‍රයන්ගෙන් ... ඉදින් මම සරරැයවලකුදු ශාරීපුත්‍රයන්ගෙන් ඉදින් මම සත් රැයවලකුදු වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත ශාරීපුත්‍රයන්ගෙන් පුළුවන්තෙමි තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ සත්රැයවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත මට පවසන්නේය.

1. 4. 3.

සංක්‍රාන්තිකායෙහි ඉහළ

33. ශාරීපුත්තවර-

මහණෙනි, නොපට සිටිසාළිස් නුවණවත් දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු මහණෙනි, සිටිසාළිස් නුවණවත් කවර සත්:

ජරාමරණ දත්තා නුවණ ය, ජරාමරණ භටගැණීම දත්තා නුවණ ය, ජරාමරණ තැවැත්ම දත්තා නුවණ ය, ජරාමරණ තැවැත්මේ පිළිවෙත දත්තා නුවණ ය

ඉපැදීම දත්තා නුවණ ය, ඉපැදීම භටගැණීම දත්තා නුවණ ය, ඉපැදීමේ තැවැත්ම දත්තා නුවණ ය, ඉපැදීමේ තැවැත්මේ පිළිවෙත දත්තා නුවණ ය.

භවය දත්තා නුවණ ය, භවයේ භටගැණීම දත්තා නුවණ ය, භවයේ තැවැත්ම දත්තා නුවණ ය, භවය තැවැත්මේ පිළිවෙත දත්තා නුවණ ය.

උපාදාන දත්තා නුවණ ය. ... තාමණාව දත්තා නුවණ ය. ... වෙදනාව දත්තා නුවණ ය ... සන්ධි දත්තා නුවණ ය ... මායායතන දත්තා නුවණ ය ... තාමරාප දත්තා නුවණ ය ... මිශ්‍රණ දත්තා නුවණ ය ... සංඝකාර දත්තා නුවණ ය, සංඝකාර භටගැණීම දත්තා නුවණ ය, සංඝකාර තැවැත්ම දත්තා නුවණ ය. සංඝකාර තැවැත්මේ පිළිවෙත දත්තා නුවණ ය. මහණෙනි, මේ සිටිසාළිස් නුවණවත් ය සි* කියනු ලැබේ

මහණෙනි, ජරාමරණ තම කවර? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වකායෙහි යම් දිරිමෙන් දිරණබවෙන් දත් වැටීමෙන් කෙස් පැසීමෙන් ඇත රැළි වැටීමෙන් අසු පිරිහීමෙන් ඉඳුරත් පැසීමෙන් වේ ද, මේ ජරා යංගි කියනු ලැබේ. ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වකායෙන් වෙන් වීමෙන් වෙන් වන බවෙන් බිඳීමෙන් අකුරුදත් වීමෙන් මවු තම වූ මරණයෙන් කාලක්‍රියාවෙන් සකායකයන්ගේ බිඳීමෙන් සිරුර හැර දැමීමෙන් වේ ද, මේ මරණ යයි කියනු ලැබේ මෙසේම ජරාව ද, මේ මරණය ද, මහණෙනි, මේ ජරාමරණයයි කියනු ලැබේ

* ජරාමරණාදි එක් එක් ප්‍රත්‍යයෙහි සතර බැගින් පහණ එකොළොස් ප්‍රත්‍යයෙහි සිටිසාළිස් නුවණවත් දක්වනේය.

ජාතිසමුදයං ජරුමරණසමුදයො, ජාතීතිරොධං ජරුමරණතිරොධො.
අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො ජරුමරණතිරොධගාමිනී පටිපදා.
සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨී -පෙ- සමමාසමාධි.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඵලං ජරුමරණං පජානාති, ඵලං
ජරුමරණසමුදයං පජානාති, ඵලං ජරුමරණතිරොධං පජානාති, ඵලං
ජරුමරණතිරොධගාමිනීං පටිපදං පජානාති, ඉදමස්ස ධම්මෙ ඤාණං. සො
ඉමිනා ධම්මෙන දිට්ඨං විදිතෙන අකාලිකෙන පනෙනාන පරියොගාලෝභන
අතීතානාගතෙ තයං තෙති.¹

යෙ ඛො කෙවි අතීතමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරුමරණං
අබ්‍හඤ්ඤංසු, ජරුමරණසමුදයං අබ්‍හඤ්ඤංසු, ජරුමරණතිරොධං අබ්‍හඤ්ඤංසු,
ජරුමරණතිරොධගාමිනීං පටිපදං අබ්‍හඤ්ඤංසු, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙව
අබ්‍හඤ්ඤංසු, සෙය්‍යථාපහං² ඵතරති. යෙපි භි කෙවි අනාගතමඤ්ඤානං සමණා
වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරුමරණං අභිජාතියානති, ජරුමරණසමුදයං අභිජාතියානති,
ජරුමරණතිරොධං අභිජාතියානති, ජරුමරණතිරොධගාමිනීං පටිපදං
අභිජාතියානති, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙව අභිජාතියානති, සෙය්‍යථාපහං
ඵතරති. ඉදමස්ස අනුයෙ ඤාණං.

යතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස ඉමානි ඤාණානි පරිසුද්ධානි
හොනන් පරියොද්ධානි ධම්මෙ ඤාණඤ්ඤා අනුයෙ ඤාණඤ්ඤා, අයං ට්‍රිවච්ඡි
භික්ඛවෙ අරියසාවකො දිට්ඨිසම්පන්නො ඉතිපි, දස්සනසම්පන්නො ඉතිපි,
ආගතො ඉමං සඤ්චිමං ඉතිපි, පස්සති ඉමං සඤ්චිමං ඉතිපි, සෙවෙන
ඤාණෙන සමන්තාගතො ඉතිපි, සෙවාය විජ්ජාය සමන්තාගතො ඉතිපි,
ධම්මසොතං සම්පන්නො ඉතිපි, අරියො නිබ්බේධිකපඤ්ඤා ඉතිපි,
අමතඤ්ඤා ආනච්ච නිට්ඨති ඉතිපිති.

කතමා ව භික්ඛවෙ, ජාතී? යා තෙසං තෙසං සත්තානං -පෙ- කතමො ව
භික්ඛවෙ හවො: -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ උපාද්ධං -පෙ- කතමා ව
භික්ඛවෙ, තණ්හා -පෙ- කතමා ව භික්ඛවෙ වෙදනා -පෙ- කතමො ව
භික්ඛවෙ, ඵස්සො -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සලායතනං -පෙ- කතමඤ්ඤා
භික්ඛවෙ නාමරූපං -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, විඤ්ඤාණං -පෙ- කතමෙ
ව භික්ඛවෙ, සංඛාරා? තයොමෙ භික්ඛවෙ, සංඛාරා, කායසංඛාරො වචී-
සංඛාරො විත්තසංඛාරො, ඉමෙ ට්‍රිවච්ඡන්ති භික්ඛවෙ සංඛාරා.

අවිජ්ජාසමුදයං සංඛාරසමුදයො, අවිජ්ජාතිරොධං සංඛාරතිරොධො.
අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සංඛාරතිරොධගාමිනී පටිපදා.
සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨී -පෙ- සමමාසමාධි.

යතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඵලං සංඛාරෙ පජානාති, ඵලං
සංඛාරසමුදයං පජානාති, ඵලං සංඛාරතිරොධං පජානාති, ඵලං සංඛාර-
තිරොධගාමිනීං පටිපදං පජානාති, ඉදමස්ස ධම්මෙ ඤාණං. සො ඉමිනා
ධම්මෙන දිට්ඨං විදිතෙන අකාලිකෙන පනෙනාන පරියොගාලෝභන
අතීතානාගතෙ තයං තෙති.¹

1. අතීතානාගතෙ යං තෙති - මජ්ඣිම.

2. සෙය්‍යථාපහං - මජ්ඣිම.

ජාතිය හටගැනීමෙන් ජරාමරණ හටගැනීම වේ. ජාතිය තැවැත්මෙන් ජරාමරණ තැවැත්ම වේ. මේ අර්ථවග්ගිමය ම ජරාමරණ තැවැත්මේ පිළිවෙත යි. එනම්: සම්මාද්ධියි ... සම්මාසම්මායි යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ජරාමරණ දනී ද, මෙසේ ජරාමරණසමුදය දනී ද, මෙසේ ජරාමරණනිරෝධය දනී ද, මෙසේ ජරාමරණනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, මේ ඔහුගේ (පිටුසක්) දහම්හි නුවණ ය. හෙතෙමේ දක්තා ලද දත්තා ලද කල් නො යවා විපාක දෙන පාමිණෙත ලද බැසගන්නා ලද මේ මාගීඥතයෙන් (මතු ඇතිවන ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂ ඥානයෙන්) අනිත්‍යයෙහිත් අනාගතයෙහිත් දහම් තය පවුණුවයි.

අතීත කාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ දත්තාහු ද, ජරාමරණසමුදය දත්තාහු ද, ජරාමරණනිරෝධය දත්තාහු ද, ජරාමරණනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දත්තාහු ද, ඒ සියල්ලෝ දුන් මම යම් සේ දනිමි තම් එසේ ම දත්තාහු ය. අනාගත කාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ දුත ගත්තාහු ද, ජරාමරණ සමුදයය දුත ගත්තාහු ද, ජරාමරණ නිරෝධය දුත ගත්තාහු ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දුත ගත්තාහු ද, ඒ සියල්ලෝ දුන් මම යම් සේ දනිමි තම් එසේ ම දුත ගත්තාහු ය. මේ ඔහුගේ අනිවයෙහි (ධර්මඥානානුගමනයෙහි ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා) ඥානය යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවකයාගේ මාගීඥතයත් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥානයත් යන මේ දෙතුවණ පිරිසිදු වූයේ ඉතා පිරිසිදු වූයේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ දෘඪපිටපන්නා ය යි ද, දඨිත-සම්පන්නා ය යි ද, මේ සඤ්චිතයට පාමිණියේ ය යි ද, මේ සඤ්චිතය දක්කිය යි ද, ශෛක්‍ෂඥානයෙන් සම්මානාගත ය යි ද, ශෛක්‍ෂවිද්‍යායෙන් සම්මානාගත ය යි ද, ධර්මප්‍රොතයට පාමිණියේ ය යි ද, ආයතී වූ තිවේදිකප්‍රඥ ඇත්තේ ය යි ද, අමාදෙරට හැපි සිටි ය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ජාතිය තම් කවර යත්: ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් ... මහණෙනි, භවය තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, උපාදාන තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, තෘෂ්ණා තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, වේදනාව තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, ස්පර්ශීය තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, ඡායායතන තම් කවර යත්: මහණෙනි, තාමරූප තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, විඥානය තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, සංස්කාර තම් කවර යත්: මහණෙනි, මේ සංස්කාර භූණෙකි. කායසංස්කාර ය, වාක්සංස්කාර ය, විතත-සංස්කාර ය යි. මහණෙනි, මොහු සංස්කාරයෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

අවිද්‍යාසමුදයෙන් සංස්කාරසමුදයය වේ. අවිද්‍යානිරෝධයෙන් සංස්කාර නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවග්ගිමය ම සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව යි එනම්: සම්මාද්ධියි ... සම්මාසම්මායි යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ සංස්කාර දනී ද, මෙසේ සංස්කාර සමුදය දනී ද, මෙසේ සංස්කාරනිරෝධය දනී ද, මෙසේ සංස්කාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, මේ ඔහුගේ මාගීඥත ය යි. හෙතෙමේ දක්තා ලද දත්තා ලද අකාලික වූ පාමිණෙත ලද බැස ගන්නා ලද මේ මාගීඥතයෙන් අනිත්‍යයෙහිත් අනාගතයෙහිත් තය පවුණුවයි.

යෙ ඛො කෙවි අනිතමධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සඛ්ඛාරෙ අබ්‍හඤ්ඤංසු, සඛ්ඛාරසමුදයං අබ්‍හඤ්ඤංසු, සඛ්ඛාරනිරෝධං අබ්‍හඤ්ඤංසු, සඛ්ඛාරනිරෝධභූමිනිං පටිපදං අබ්‍හඤ්ඤංසු, සබ්බෙ තෙ එවමෙව අබ්‍හඤ්ඤංසු, සෙය්‍යථාපහං එතරහි. යෙපි හි කෙවි අනාගතමධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සඛ්ඛාරෙ අභිජානිස්සන්ති, සඛ්ඛාරසමුදයං අභිජානිස්සන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධං අභිජා නිස්සන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධභූමිනිං පටිපදං අභිජානිස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ එවමෙව අභිජානිස්සන්ති, සෙය්‍යථාපහං එතරහි. ඉදමස්ස අනුයෙ ඤ්ඤං.

ගතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස ඉමානි ඥා ඤ්ඤානි පරිසුද්ධානි භොන්ති පරියොදානානි ධම්මෙ ඤ්ඤං ව අනුයෙ ඤ්ඤං ව. අයං වුව්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො දිට්ඨිසම්පන්නො ඉතිපි, දස්සනසම්පන්නො ඉතිපි, ආගතො ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි, පස්සති ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි, සෙබ්බෙත ඤ්ඤේත සමන්තාගතො ඉතිපි, සෙබ්බාය විජ්ජාය සමන්තාගතො ඉතිපි, ධම්මසොතං සමාපන්නො ඉතිපි, අරියො නිර්වේදිකපඤ්ඤා ඉතිපි, අමතආරං ආහව්ව තිට්ඨති ඉතිපිති.

1. 4. 4.

දුතියඤ්ඤාවස්ථු සුතතං.

34. ඤාච්ඡයිං--

සත්තසත්තරි වො භික්ඛවෙ ඤ්ඤවස්ථුනි දෙසිස්සාමි. තං සුණංථ -පෙ-කතමානි භික්ඛවෙ සත්ත සත්තරි ඤ්ඤවස්ථුනි?

ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති ඤ්ඤං, අසති ජාතියා තප්ථි ජරාමරණන්ති ඤ්ඤං, අනිතමපි අධානං ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති ඤ්ඤං, අසති ජාතියා තප්ථි ජරාමරණන්ති ඤ්ඤං, අනාගතමපි අධානං ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති ඤ්ඤං, අසති ජාතියා තප්ථි ජරාමරණන්ති ඤ්ඤං, ගම්පස්ස තං ධම්මට්ඨිති ඤ්ඤං. තමපි බයධම්මං වයධම්මං විරාගධම්මං නිරෝධධම්මන්ති ඤ්ඤං.

භවපච්චයා ජාතීති ඤ්ඤං -පෙ- උපාදානපච්චයා භවොති ඤ්ඤං -පෙ- තණ්හාපච්චයා උපාදානන්ති ඤ්ඤං -පෙ- වෙදනා පච්චයා තණ්හාති ඤ්ඤං -පෙ- එස්සපච්චයා වෙදනාති ඤ්ඤං -පෙ- සලායතන පච්චයා එස්සොති ඤ්ඤං -පෙ- නාමරූපපච්චයා සලායතනන්ති ඤ්ඤං -පෙ- විඤ්ඤානපච්චයා නාමරූපන්ති ඤ්ඤං -පෙ- සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤානන්ති ඤ්ඤං -පෙ-

මහණෙනි, අතීතකාලයෙහිත් යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සංඝකාර දත්තානු ද සංඝකාර සමුදයය දත්තානු ද සංඝකාරනිරෝධය දත්තානු ද සංඝකාරනිරෝධයාමිනිප්‍රතිපදාව දත්තානු ද ඒ සියල්ලෝ දුන් මම යම් සේ (දනිමි) ද එසේම දත්තානු ය. අනාගත කාලයෙහිත් යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සංඝකාරයන් දත්තානු ද සංඝකාරසමුදය දත්තානු ද සංඝකාරනිරෝධය දත්තානු ද සංඝකාරනිරෝධයාමිනි ප්‍රතිපදාව දත්තානු ද, ඒ සියල්ලෝ දුන් මම යම් සේ (දනිමි) ද, එසේම දත්තානු ය. මේ ඔහුගේ අතීතයෙහි (ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා)ඥාන ය යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආර්යී ප්‍රාචක්‍යයෝ මාරීඥානගත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා-ඥානගත් මේ දෙනුවන පිරිසිදු වූයේ ඉතා පිරිසිදු වූයේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ආර්යීප්‍රාචක්‍ය තෙමේ දෘඪිතච්ඡායා ය යි ද, දෘඪිතච්ඡායා ය යි ද, මේ සඬුමියට පැමිණියේ ය යි ද, මේ සඬුමිය දකි ය යි ද, ශෛක්‍ෂාඥානගත් සමනාගත ය යි ද, ශෛක්‍ෂාවිද්‍යාවෙන් සමනාගත ය යි ද, බමුණුතනව පැමිණියේ ය යි ද, ආර්යී වූ තීරේධිකප්‍රඥ ඇත්තේ ය යි ද, අමාදෙරට හැපි සිටි ය යි ද කියනු ලැබේ.

1. 4. 4.

දුතියඤ්ඤාමංගු සුත්‍රය

34. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, තොපට සත්තැත්තැ නුවණ දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු ... මහණෙනි, සත්තැත්තැ නුවණ කවර යත්:

ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය යි දන්නා නුවණ ය, ජාතිය නැති කල්හි ජරාමරණ නැතැයි දන්නා නුවණ ය, අතීත කාලයෙහි ද ජාති-ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වී ය යි දන්නා නුවණ ය, ජාතිය නැති කල්හි ජරාමරණ නැතැයි දන්නා නුවණ ය, අනාගත කාලයෙහි ද ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වන්නේ ය යි දන්නා නුවණ ය, ජාතිය නැති කල්හි ජරාමරණ නැතැයි දන්නා නුවණ ය, යම් ඒ (යපොක්‍ෂා) ප්‍රත්‍යයාකාර ඥානගත් වන්නේ තම් එ ද ක්‍ෂයසංඝාත ඇත්තේ ය, ව්‍යයසංඝාත ඇත්තේ ය, විරාග සංඝාත ඇත්තේ ය, තිරොධසංඝාත ඇත්තේ ය යි දන්නා නුවණ ය.

භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ය යි දන්නා නුවණ ය ... උපාදන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි. දන්නා නුවණ ය ... තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදන වේ ය යි දන්නා නුවණ ය...වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ය යි දන්නා නුවණ ය ... සංඝිප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ය යි දන්නා නුවණ ය ... භවයතනප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝිය වේ ය යි දන්නා නුවණ ය ... තාමරුප-ප්‍රත්‍යයයෙන් භවයතන වේ ය යි දන්නා නුවණ ය ... විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරුප වේ ය යි දන්නා නුවණ ය ... සංඝකාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ය යි දන්නා නුවණ ය ...

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති සද්දණං, අසති අවිජ්ජාය තප්පි සංඛාරාති සද්දණං, අනීතම්පි අද්ධානං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති සද්දණං, අසති අවිජ්ජාය තප්පි සංඛාරාති සද්දණං, අනාගතම්පි අද්ධානං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති සද්දණං, අසති අවිජ්ජාය තප්පි සංඛාරාති සද්දණං, යම්පියා තං ධම්මට්ඨිති සද්දණං තම්පි ධ්මධම්මං ව්‍යධම්මං විරුහධම්මං නිරෝධධම්මනන්ති සද්දණං. ඉමානි වුව්වනානි භික්ඛවෙ සත්තසත්තරි සද්දණවජ්ජනීති. *

1. 4. 5

අවිජ්ජාදිපච්චයා දෙසනා සුතනං

35. සාවච්ඡිකං-

අවිජ්ජාපච්චයා භික්ඛවෙ, සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ-ඵවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොතිති.

එවං වුත්තෙ අඤ්ඤාතරේ භික්ඛු, හගවනතං එතද්වොච. කතමං නු ඛො හනෙත, ජර්මරණං? කස්ස ච පනිදං ජර්මරණනති? තො කල්ලො පඤ්ඤාති හගවා අවොච. “කතමං ජර්මරණං? කස්ස ච පනිදං ජර්මරණනති?” ඉති වා භික්ඛු යො වදෙය්‍ය, “අඤ්ඤා ජර්මරණං අඤ්ඤාස්ස ච පනිදං ජර්මරණනති” ඉති වා භික්ඛු යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං එකත්ථං. බ්‍යඤ්ඤාතමෙව තාතං.

“තං ජීවං, තං සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති මුහම්මරියවාසො න භොති. “අඤ්ඤා ජීවං, අඤ්ඤා සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති මුහම්මරියවාසො න භොති. එතෙ තෙ භික්ඛු උභො අනෙත අනුපගම්ම මජ්ඣෙක තථාගතො ධම්මං දෙසෙති ජාතිපච්චයා ජර්මරණනති.

කතමා නු ඛො හනෙත, ජාති? කස්ස ච පතායං ජාතීති? තො කල්ලො පඤ්ඤාති හගවා අවොච “කතමා ජාති? කස්ස ච පතායං ජාතීති?” ඉති වා භික්ඛු යො වදෙය්‍ය, “අඤ්ඤා ජාති, අඤ්ඤාස්ස ච පතායං ජාතීති” ඉති වා භික්ඛු යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං එකත්ථං, බ්‍යඤ්ඤාතමෙව තාතං.

“තං ජීවං, තං සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති මුහම්මරියවාසො න භොති. “අඤ්ඤා ජීවං, අඤ්ඤා සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති මුහම්මරියවාසො න භොති. එතෙ තෙ භික්ඛු උභො අනෙත අනුපගම්ම මජ්ඣෙක තථාගතො ධම්මං දෙසෙති හම්මපච්චයා ජාතීති.

* ජාතිපච්චයාදීනං එකාදසකකං පච්චයානං එකකසම්මං සත්ත සත්ත කාමා, සත්තසත්තරි සද්දණවජ්ජනි දට්ඨබ්බානි

අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති යි දන්තා නුවණ ය, අවිදු ව තැනි කල්හි සංස්කාර තැනැ යි දන්තා නුවණ ය, අභිකායාලයෙහිත් අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වූහ යි දන්තා නුවණ ය, අවිදු ව තැනි කල්හි සංස්කාර තැනැ යි දන්තා නුවණ ය, අනාගතකාලයෙහිත් අවිදු ප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වන්නාහ යි දන්තා නුවණ ය, අවිදු ව තැනි කල්හි සංස්කාර තැනැ යි දන්තා නුවණ ය, යම් ඒ ප්‍රත්‍යයකාරඥතායක් වන්නේ නම් එය ක්‍ෂය ස්වභාව ඇත්තේ ය, ව්‍යයස්වභාව ඇත්තේ ය, විරාග ස්වභාව ඇත්තේ ය, තිරෝධ ස්වභාව ඇත්තේ ය යි දන්තා නුවණ ය. මහණෙනි, මේ සත්සාත්තානුවණ ය යි කියනු ලැබෙයි.*

1 4 5

අවිජ්ජාදිපච්චය දේශනා සූත්‍රය.

35. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට ගැනීම වෙයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, ජරාමරණ කවරේ ද? මේ ජරාමරණ කවරකුගේ ද? ප්‍රශ්නය නො යෙදේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යමෙක් “ජරාමරණ කවරේ ද? මේ ජරාමරණ කවරකුගේ ද?” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මහණ, යමෙක් “ජරාමරණ අනෙකක මේ ජරාමරණ අනෙකකුගේ ය” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකානි ය. ව්‍යඤ්ඤා ම වෙනස් ය.

මහණ, “එය ජීව ය, එය ශරීර ය” යි (උච්චේද) දෘෂ්ටි හෝ ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය (ආයථිමාථි වාසය) නො වේ. මහණ, “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි (ශාඤ්ච) දෘෂ්ටි හෝ ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය වාසය නො වේ. මහණ ඒ මේ අනතදෙකට නො පැමිණ තරාගත තෙමේ “ජාතීප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ” යි මැදුම්පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

වහන්ස, “ජාතිය කවරක් ද? මේ ජාතිය කවරකුගේ ද?” ප්‍රශ්නය නො යෙදේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යමෙක් “ජාතිය කවරක් ද? මේ ජාතිය කවරකුගේ ද” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මහණ, යමෙක් “ජාතිය අනෙකක, මේ ජාතිය අනෙකකුගේ ය” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකානි ය. ව්‍යඤ්ඤා ම වෙනස් ය.

මහණ, “ඒ ජීවය, ඒ ශරීරය” යි කියා හෝ දෘෂ්ටි ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය වාසය නො වේ. මහණ, “ජීවය අනෙකක ශරීරය අනෙකක” යි කියා හෝ දෘෂ්ටි ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය වාසය නො වේ. මහණ, මේ අනත දෙකට නො පැමිණ තරාගත තෙමේ “භව ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ” යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

* ජාති ආදි එක් එක් ප්‍රත්‍යයයෙහි සඟක් සඟක් බැහිරි ගෙන ඵලකාශ්‍රෝෂ් ප්‍රත්‍යයයෙහි ඥානවිඤ්ඤා සත් සත්කැව දහසුතු.

කතමො හු ඛො හනෙත, හවො? කස්ස ව පතායං හවොති? නො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. “කතමො හවො, කස්ස ව පතායං හවොති” ඉති වා භික්ඛු, යො වදෙය්‍ය, “අඤ්ඤස්ස හවො” අඤ්ඤස්ස පතායං හවොති” ඉති වා භික්ඛු, යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං එකත්ථං, බ්‍යඤ්ඤතමෙව තාතං.

“තං ජීවං, තං සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති චුභවචරියවාසො ත හොති. “අඤ්ඤං ජීවං, අඤ්ඤං සරීරනති” වා භික්ඛු, දිට්ඨියා සති චුභවචරියවාසො ත හොති. එතෙ තෙ භික්ඛු උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣිම නිකායෙ ධම්මං දෙසෙති. උපාදානපච්චයා හවොති -පෙ- තණ්හාපච්චයා උපාදානනති -පෙ- වෙදනා පච්චයා තණ්හාති -පෙ- එසාපච්චයා වෙදනාති -පෙ- සලායතනපච්චයා එසෙසාති -පෙ- තාමරූප පච්චයා සලායතනනති -පෙ- විඤ්ඤාණ පච්චයා තාමරූපනති -පෙ- සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණනති.

කතමෙ හු ඛො හනෙත, සංඛාරා? කස්ස ව පතීමෙ සංඛාරාති? නො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. “කතමෙ සංඛාරා, කස්ස ව පතීමෙ සංඛාරාති” ඉති වා භික්ඛු, යො වදෙය්‍ය, “අඤ්ඤං සංඛාරා, අඤ්ඤස්ස පතීමෙ සංඛාරාති” ඉති වා භික්ඛු, යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං එකත්ථං, බ්‍යඤ්ඤතමෙව තාතං.

“තං ජීවං, තං සරීරනති” වා භික්ඛු, දිට්ඨියා සති චුභවචරියවාසො ත හොති. “අඤ්ඤං ජීවං, අඤ්ඤං සරීරනති” වා භික්ඛු, දිට්ඨියා සති චුභව-චරියවාසො ත හොති. එතෙ තෙ භික්ඛු, උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣිම නිකායෙ ධම්මං දෙසෙති: අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති.

අවිජ්ජායතෙව භික්ඛු, අසෙසවිරාගනිරෝධා යාතිස්ස තාති විසුකායි-තාති¹ විසෙවිතාති විපට්ඨිතාති කාති වි කාති වි “කතමඤ්ඤ ජරාමරණං? කස්ස ව පතිදං ජරාමරණං? ඉති වා, අඤ්ඤං ජරාමරණං, අඤ්ඤස්ස ව පතිදං ජරාමරණං ඉති වා, තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා” සංඛාතිස්ස තාති පභිණාති හවනති උච්ඡින්නා-මුලාති තාලාවච්ඡිකතාති අතභාවකතාති ආයතිං අනුපාදාමමාති.

අවිජ්ජායතෙව භික්ඛු අසෙසවිරාගනිරෝධා යාතිස්ස තාති විසුකායිතාති විසෙවිතාති විපට්ඨිතාති කාති වි කාති වි “කතමා ජාති? කස්ස ව පතායං ජාති? ඉති වා, අඤ්ඤං ජාති අඤ්ඤස්ස ව පතායං ජාති ඉති වා, තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා” සංඛාතිස්ස තාති පභිණාති හවනති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවච්ඡිකතාති අතභාවකතාති ආයතිං අනුපාදාමමාති.

1. සුකායිතාති භි. මු.

වහන්ස, භවය කවරේ ද? මේ භවය කවරකුගේ ද? ප්‍රශ්නය නො යෙදේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යමෙක් “භවය කවරේ ද, මේ භවය කවරකුගේ ද” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මහණ, යමෙක් “භවය අනෙකක, මේ භවය අනෙකකුගේ ය” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකාභී ය. ව්‍යඤ්ඤන ම වෙනස් ය.

මහණ, “එය ජීවය, එය ශරීර ය” යි කියා හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවරියවාසය නො වේ. මහණ, “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි කියා හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවරිය වාසය නො වේ. මහණ, ඒ මේ අන්ත දෙකට නො පැමිණ තථාගත තෙමේ උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි ... තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ය යි ... වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ය යි ... ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ය යි ... ශ්‍රවණප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වේ ය යි ... තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් ශ්‍රවණ වේ ය යි ... විඤ්ඤ ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ය යි ... සංස්කාර-ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤ වේ ය යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

වහන්ස, සංසාරයෝ කවරහු ද? මේ සංසාර කවරකු ගේ ද? ප්‍රශ්නය නො යෙදේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යමෙක් “සංසාරයෝ කවරහු ද, මේ සංසාර කවරකුගේ ද” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මහණ යමෙක් “සංසාර අනෙකක, මේ සංසාර අනෙකකුගේ ය” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකාභී ය. ව්‍යඤ්ඤන ම වෙනස් ය.

මහණ “එය ජීවය, එය ශරීර ය” යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවරියවාසය නො වේ. මහණ, “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවරියවාසය නො වේ. මහණ, ඒ මේ අන්ත දෙකට නො පැමිණ තථාගත තෙමේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙත් ය යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

මහණ, “ජරාමරණ කවරේ ද? මේ ජරාමරණ කවරකුගේ ද” යි හෝ “ජරාමරණ අනෙකක, මේ ජරාමරණ අනෙකකුගේ ය” යි හෝ “එය ජීවය, එය ශරීරය” යි හෝ “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි හෝ ඔහුට යම් ඒ (සමන්ද්‍රෘෂ්ටියට) හුල් වැනි, විරුද්ධ පාවතුම් ඇති, ඔබ්බොබ සැලක පාවතුම් ඇති කිසියම් කිසියම් ඕපාදානවිඤ්ඤා, ඔහුගේ ඒ සියලු දෘෂ්ටිහු අවිද්‍යාවේ ම තීරවශේෂ විරාග නිරෝධයෙන් ප්‍රතිණ වූවාහු සිඳින ලද මුල් ඇත්තාහු මුද්‍රිතයන් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු පිළිවෙළින් අභාවයට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා සබ්බාව ඇත්තාහු වෙත්.

මහණ, “ජාතිය කවරක් ද? මේ ජාතිය කවරකු ගේ ද” යි හෝ “ජාතිය අනෙකක, මේ ජාතිය අනෙකකුගේ ය” යි හෝ “එය ජීවය, එය ශරීර ය” යි හෝ “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි හෝ ඔහුට යම් ඒ (සමන්ද්‍රෘෂ්ටියට) හුල් වැනි, විරුද්ධ පාවතුම් ඇති, ඔබ්බොබ සැලක පාවතුම් ඇති කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යා දෘෂ්ටිහු වෙද්ද, ඔහුගේ ඒ සියලු දෘෂ්ටිහු අවිද්‍යාවේ ම තීරවශේෂ විරාග නිරෝධයෙන් ප්‍රතිණ වූවාහු සිඳින ලද මුල් ඇත්තාහු මුද්‍රිතයන් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු පිළිවෙළින් අභාවයට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා සබ්බාව ඇත්තාහු වෙත්.

අවිජ්ජායතො භික්ඛු අසෙසවිරුගතිරොධං යාති'ස්ස තාති විසුකාසිතාති විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති කාතිවි කාතිවි, "කතමො භවො, කස්ස ච පනායං භවො ඉති වා, අඤ්ඤා භවො අඤ්ඤාස්ස ච පනායං භවො ඉති වා, තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා" සබ්බාති'ස්ස තාති පභිතාති භවන්ති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවඤ්ඤාති අතභාවකතාති අයතිං අනුපපාදධම්මාති.

අවිජ්ජායතො භික්ඛු අසෙසවිරුගතිරොධං යාති'ස්ස තාති විසුකාසිතාති විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති කාතිවි කාතිවි, "කතමං උපාදානං -පෙ- කතමා තණ්හා -පෙ- කතමා වෙදනා -පෙ- කතමො ඵස්සො -පෙ- කතමං සලායතනං -පෙ- කතමං තාමරුපං -පෙ- කතමං විඤ්ඤාණං -පෙ- අවිජ්ජායතො භික්ඛු අසෙසවිරුගතිරොධං යාති'ස්ස තාති විසුකාසිතාති විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති කාතිවි කාතිවි, "කතමෙ සඛ්ඛාරා, කස්ස ච පනිමෙ සඛ්ඛාරා ඉති වා, අඤ්ඤා සඛ්ඛාරා, අඤ්ඤාස්ස ච පනිමෙ සඛ්ඛාරා ඉති වා, තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා" සබ්බාති'ස්ස තාති පභිතාති භවන්ති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවඤ්ඤාති අතභාවකතාති අයතිං අනුපපාදධම්මාති.

1. 4. 6.

දුතියඅවිජ්ජාපච්චයසුක්තං

36. ඝාච්ඡායං-

තත්ථ ඛො භගවා -පෙ- අවිජ්ජාපච්චයා භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵචමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛනස්ස සමුදයො භොති.

කතමං ජරාමරණං, කස්ස ච පනිදං ජරාමරණං ඉති වා භික්ඛවෙ, යො වදෙය්‍ය, අඤ්ඤං ජරාමරණං අඤ්ඤාස්ස ච පනිදං ජරාමරණං ඉති වා භික්ඛවෙ, යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං ඵකන්ථං. බ්‍යඤ්ඤාමෙව නාතං.

තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා භික්ඛවෙ දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො න භොති. අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා භික්ඛවෙ දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරිය-වාසො න භොති. ඵතෙ තෙ භික්ඛවෙ උභො අතො අනුපගමම මජ්ඣිමනිකාපාඨගතො ධම්මං දෙසෙති: ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති -පෙ-

කතමා ජාති -පෙ- කතමො භවො -පෙ- කතමං උපාදානං -පෙ- කතමා තණ්හා -පෙ- කතමා වෙදනා -පෙ- කතමො ඵස්සො -පෙ- කතමං සලායතනං -පෙ-, කතමං තාමරුපං -පෙ- කතමං විඤ්ඤාණං -පෙ- කතමෙ සඛ්ඛාරා, කස්ස ච පනිමෙ සඛ්ඛාරා ඉති වා භික්ඛවෙ යො වදෙය්‍ය, අඤ්ඤා සඛ්ඛාරා, අඤ්ඤාස්ස ච පනිමෙ සඛ්ඛාරා ඉති වා භික්ඛවෙ යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං ඵකන්ථං. බ්‍යඤ්ඤාමෙව නාතං.

මහණ, අවිද්‍යාවෙන් ම නිරවශේෂවිරහනිරෝධයෙන් “භවය කවරේ ද, මේ භවය කවරකුගේ දැයි හෝ, භවය අනෙකක, මේ භවය අනෙකකුගේ යයි හෝ, එය ම ජීවය එය ම ශරීරය යි හෝ, ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකකැයි” හෝ ඔහුට යම් ඒ (සමන්ද්‍රෂටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පාවෘත්‍යම් ඇති ඔබ්බොබ සාලෙත පාවෘත්‍යම් ඇති කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යාදෂටිහු වෙද්ද; ඔහුගේ ඒ සියලු දෂටිහු ප්‍රතිණ වූවාහු සිඳින ලද මුල් ඇත්තාහු හිස්සුන් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු තාවත නො හටගත්තා බවට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්.

මහණ, අවිද්‍යාවෙන් ම නිරවශේෂ විරහනිරෝධයෙන් ඔහුට (සමන්ද්‍රෂටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පාවෘත්‍යම් ඇති ඔබ්බොබ සාලෙත පාවෘත්‍යම් ඇති යම් ඒ කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යාදෂටිහු වෙද්ද, ... උපාදත කවරේ ද, ... තෘෂ්ණාව කවර, ... වේදනාව කවර, ... ස්පර්ශ කවරේ ද, ... ඡායාගත කවරේ ද, ... තාමරූප කවරේ ද, ... විඤ්ඤාන කවරේ ද, ... මහණ, අවිද්‍යාවෙන් ම නිරවශේෂවිරහනිරෝධයෙන් ඔහුට “සංස්කාරයෝ කවරහු ද, මේ සංස්කාර කවරකුගේ දැයි හෝ, සංස්කාර අනෙකක, මේ සංස්කාර අනෙකකුගේ යයි හෝ, එය ම ජීවය, එය ම ශරීරය යි හෝ ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකකැයි” යි හෝ (සමන්ද්‍රෂටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පාවෘත්‍යම් ඇති ඔබ්බොබ සාලෙත පාවෘත්‍යම් ඇති යම් කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යාදෂටිහු වෙත් ද, ඔහුගේ ඒ සියලු මිථ්‍යාදෂටිහු ප්‍රතිණ වූවාහු මුළුසුන් කරණ ලද්දහු හිස් සුන් තල් ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු තාවත නො හටගත්තා බවට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්.

1. 4. 6

දෙවැනි අවිජ්ජාපච්චය සූත්‍රය

36. සැවැත්නුවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ යයි වදාළ සේක.

මහණෙනි, යමෙක් “ජරාමරණ කවරේ ද, මේ ජරාමරණ කවරකුගේ ද” යි හෝ කියන්නේ ද, මහණෙනි, යමෙක් “ජරාමරණ අනෙකක, මේ ජරාමරණ අනෙකකුගේ ය” යි හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකානීය. ව්‍යඤ්ඤාන ම වෙනස් ය.

මහණෙනි, “එය ජීවය, එය ශරීරය” යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි (මග්ග) භ්‍රමවර්තයවාසය නො වේ. මහණෙනි “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකකැයි” යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි භ්‍රමවර්තයවාසය නො වේ. මහණෙනි, ඒ මේ අනන්‍ය දෙකට නො පැමිණ තථාගත තෙමේ ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ යයි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි

ජාතිය කවර භවය කවරේ ද උපාදත කවරේ ද ... තෘෂ්ණාව කවර ... වේදනාව කවර ... ස්පර්ශ කවරේ ද ... ඡායාගත කවරේ ද ... තාමරූප කවරේ ද ... විඤ්ඤාන කවරේ ද ... මහණෙනි, යමෙක් සංස්කාරයෝ කවරහු ද, මේ සංස්කාර කවරකුගේ දැයි හෝ කියන්නේ ද මහණෙනි, යමෙක් සංස්කාර අනෙකක, මේ සංස්කාර අනෙකකුගේ යයි හෝ කියන්නේ ද මේ දෙක ම ඒකානීය. ව්‍යඤ්ඤාන ම වෙනස් ය.

“තං ජ්වං තං සරිරං” ඉති වා භික්ඛවෙ, දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො න භොති. “අඤ්ඤං ජ්වං අඤ්ඤං සරිරං” ඉති වා භික්ඛවෙ දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරිය-වාසො න භොති. එතෙ තෙ භික්ඛවෙ උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣෙක තපාගතො ධම්මං දෙසෙති: අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා. -පෙ-

අවිජ්ජායනෙව භික්ඛවෙ, අසෙසවිරුගතිරොධා යානියා තාති විසුකාසි-තාති විසෙවිතාති විපථජ්ඣිතාති කාතිවි කාතිවි, “කතමං ජරාමරණං කස්ස ච පතිදං ජරාමරණං ඉති වා, අඤ්ඤං ජරාමරණං අඤ්ඤස්ස ච පතිදං ජරාමරණං ඉති වා, තං ජ්වං තං සරිරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජ්වං අඤ්ඤං සරිරං ඉති වා” සබ්බානියා තාති පභිණාති භවන්ති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවජ්ඣකතාති අතභාවකතාති¹ ආයතිං අනුපාදධම්මානීති.

අවිජ්ජායනෙව භික්ඛවෙ, අසෙසවිරුගතිරොධා යානියා තාති විසුකාසි-තාති විසෙවිතාති විපථජ්ඣිතාති කාතිවි කාතිවි, “කතමා ජාති -පෙ- කතමො භවො -පෙ- කතමං උපාද්භං -පෙ- කතමා තණ්හා -පෙ- කතමා වෙදනා -පෙ- කතමො එසෙසා -පෙ- කතමං සලායතනං -පෙ- කතමං නාමරූපං -පෙ- කතමං විඤ්ඤාණං -පෙ- කතමෙ සංඛාරා, කස්ස ච පතිමෙ සංඛාරා ඉති වා, අඤ්ඤා සංඛාරා, අඤ්ඤස්ස ච පතිමෙ සංඛාරා ඉති වා, තං ජ්වං තං සරිරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජ්වං අඤ්ඤං සරිරං ඉති වා” සබ්බානියා තාති පභිණාති භවන්ති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවජ්ඣකතාති අතභාවකතාති¹ ආයතිං අනුපාදධම්මානීති.

1. 4. 7

නිකුමහසුතං.

37. සාමප්පිසං-

තායං භික්ඛවෙ, කායො කුම්භාකං. තාපි² අඤ්ඤාසං. පුරුණමිදං භික්ඛවෙ කමමං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චිතයිතං වෙදයිතං³ දට්ඨබ්බං.

තත්‍ර ඛො භික්ඛවෙ, සුභවා අරියසාවකො පටිච්චගමුපාදඤ්ඤාච සාධුකං යොතිසො මතසිකරොති: “ඉති ඉමසමීං සති ඉදං භොති, ඉමසුපාදා ඉදං උපාජ්ජති, ඉමසමීං අසති ඉදං න භොති, ඉමස්සතිරොධො ඉදං නිරුජ්ඣති, යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරාපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛනියා සමුදයො භොති. අවිජ්ජායනෙව අසෙසවිරුග-නිරොධො සංඛාරනිරොධො. සංඛාරනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛනියා නිරොධො භොතිති.

1. අතභාවං කතාති - මජ්ඣං, සෘ, - සිමු

2. කපි - මජ්ඣං, PTS. 3. වෙදනියං - මජ්ඣං, සෘ, PTS.

මහණෙනි, “එය ජීවය, එය ශරීරය”යි හෝ දෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසය නො වේ. මහණෙනි, “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක”යි හෝ දෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසය නො වේ. මහණෙනි, ඒ මේ අත්ත දෙකට නොපැමිණ තථාගත තෙමේ අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි. ...

මහණෙනි, අවිද්‍යාවේ ම නිරවශේෂවිරුගනිරෝධයෙන් ඔහුට “ජරාමරණ කවරේ ද, මේ ජරාමරණ කවරකුගේ දැයි හෝ, ජරාමරණ අනෙකක, මේ ජරාමරණ අනෙකකුගේ යයි හෝ, එය ජීවය, එය ශරීරය යයි හෝ, ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකකැයි” හෝ (සම්මන්දෂ්ටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පැවැත්වුම් ඇති සැලක පැවැත්වුම් ඇති යම් ඒ කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යාදෂ්ටි වෙද් ද ඔහුගේ ඒ සියලු දෂ්ටිහු ප්‍රතිණ වූවාහු මූලසුත් කරණ ලද්දහු හිස් සුත් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු නැවත නො හටගන්නා බවට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්.

මහණෙනි, අවිද්‍යාවේ ම නිරවශේෂවිරුග නිරෝධයෙන් ඔහුට “ජාතිය කවර ... භවය කවරේ ද ... උපාදාන කවරේ ද ... තෘෂ්ණාව කවර ... වේදනාව කවර ... ස්පර්ශ කවරේ ද ... ෂබ්දායතන කවරේ ද ... තාම රූප කවරේ ද ... විඤ්ඤාන කවරේ ද ... සංස්කාරයෝ කවරහු ද, මේ සංස්කාර කවරකුගේ දැයි හෝ, සංස්කාර අනෙකක, මේ සංස්කාර අනෙකකුගේ යයි හෝ, එය ජීවය, එය ශරීරය යයි හෝ, ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකකැයි” හෝ (සම්මන්දෂ්ටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පැවැත්වුම් ඇති ඔබ්බොබ සැලක පැවැත්වුම් ඇති යම් ඒ කිසියම් මිථ්‍යාදෂ්ටි වෙත් ද, ඔහුගේ ඒ සියලු දෂ්ටිහු ප්‍රතිණ වූවාහු මූලසුත් කරණ ලද්දහු හිස්සුත් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු නැවත නො හටගන්නා බවට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්.

1. 4. 7

නතුරු සූත්‍රය

37. සැවැත්භූවර-

මහණෙනි, මේ කය නොපමේ නො වේ. අනුත්තේ ද නො වේ. මහණෙනි, මේ පුරුණ කමීයෙකි. ප්‍රත්‍යයයෙන් කරණ ලද්දේ ය. වේතනාව මූල් කොට ඇත්තේ ය. වේදනාවට වස්තු වූයේ යයි දතයුතු යි.

මහණෙනි, ශ්‍රාවණ අයභිභූවක තෙමේ “අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ. ... මෙසේ මේ හුදුසුත් රැස් හට ගැනීම වේ. අවිද්‍යාවගේ ම නිරවශේෂ විරුගනිරෝධයෙන් සංස්කාරනිරෝධය වේ. සංස්කාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදුසුත් රැස් නිරෝධය වේය යන යමක් ඇද්ද, මෙසේ මෙය ඇති කල්හි මෙය වෙයි. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපද්. මෙය නැති කල්හි මෙය නො වේ. මෙය නිරුද්ධවීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ ය” යි පටිච්ඡ-සමුප්පාදය ම මනා කොට නුවණින් මෙනෙහි කෙරෙයි

1. 4. 8.

වේගනාසුභතං

38. සාවජජීයං-

යඤ්ච භීතතිවෙ, වෙතෙහී යඤ්ච පකපෙපති, යඤ්ච අනුසෙති, ආරම්භණ-
මෙතං භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්භණෙ සති පතිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස
භොති. තස්මිං පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුද්ධො ආයතීං පුතඛ්ඛවාහි-
නිබ්බතති භොති. ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතතියා සති ආයතීං ජාති ජරා
මරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවනති. එවමෙතස්ස
කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

නො වෙ භීතතිවෙ, වෙතෙහී, නො වෙ¹ පකපෙපති, අථ වෙ අනුසෙති,
ආරම්භණමෙතං භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්භණෙ සති පතිට්ඨා
විඤ්ඤාණස්ස භොති. තස්මිං පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුද්ධො ආයතීං
පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතති භොති. ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතතියා සති ආයතීං
ජාති ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවනති. එවමෙ-
තස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

යතො ව බො භීතතිවෙ, නො වෙව වෙතෙහී, නො ව පකපෙපති, නො
ව අනුසෙති, ආරම්භණමෙතං න භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්භණෙ
අසති පතිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස න භොති. තදපපතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ අවිරුද්ධො
ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතති න භොති. ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතතියා
අසති ආයතීං ජාති ජරාමරණං සොකපරිදෙව දුක්ඛදොමනස්සුපායාසා
නිරුජ්ඣති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො භොතීති.

1. 4. 9.

දුතීය වේගනා සුභතං

39. සාවජජීයං.

යඤ්ච භීතතිවෙ, වෙතෙහී, යඤ්ච පකපෙපති, යඤ්ච අනුසෙති, ආරම්භණ-
මෙතං භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්භණෙ සති පතිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස
භොති. තස්මිං පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුද්ධො නාමරූපස්ස අවක්ඛනාති
භොති. නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසො, එස්ස-
පච්චයා වෙදනා-පෙ- තණ්හා-පෙ- උපාදානං-පෙ- භවො-පෙ- ජාති-පෙ-
ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවනති. එවමෙතස්ස
කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

නො වෙ භීතතිවෙ, වෙතෙහී, නො වෙ පකපෙපති, අථ වෙ අනුසෙති,
ආරම්භණමෙතං භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්භණෙ සති පතිට්ඨා
විඤ්ඤාණස්ස භොති. තස්මිං පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුද්ධො නාමරූපස්ස
අවක්ඛනාති භොති. නාමරූපපච්චයා සලායතනං-පෙ- එවමෙතස්ස
කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

1. නො ව- සි මු- සා,

1. 4. 8.

වේතනාසූත්‍රය

38. සෑවැන්කුටර-

මහණෙනි, යමකුත් සිතයි ද, යමකුත් කල්පනා කෙරේ ද, යමකුත් පවත්වා ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි, වැඩුනු කල්හි මතු පුනභිවය හටගැනීම වේ. මතු පුනභිවය හට ගැනීම ඇති කල්හි මතු ජාති ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හටගනීත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

මහණෙනි, ඉදිත් නො සිතා ද, ඉදිත් කල්පනා නො කෙරේ ද, එහෙත් අනුසයනය කෙරේ ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුනු කල්හි මතු පුනභිවය හටගැනීම වේ. මතු පුනභිවය හටගැනීම ඇති කල්හි මතු ජාති ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හටගනීත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක නො ද සිතා ද, නො ද කල්පනා කෙරේ ද, නො ද පවත්වා ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ නො වේ. අරමුණ නැති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම නො වේ. ඒ විඥනය නො පිහිටි කල්හි නො වැඩුනු කල්හි මතු පුනභිවය හට ගැනීම නොවේ. මතු පුනභිවය හටගැනීම නැති කල්හි මතු ජාති ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ.

1. 4. 9.

දෙවැනි වේතනා සූත්‍රය

39. සෑවැන්කුටර-

මහණෙනි, යමකුත් සිතා ද, යමකුත් කල්පනා කෙරේ ද, යමකුත් තැවත තැවත පවත්වා ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුනු කල්හි තාමරූපයේ බැස ගැනීම වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායායතන වේ. ඡායායතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පෘෂ්‍ය වේ ස්පෘෂ්‍යප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ... තෘෂ්ණාව ... උපාදාන ... භවය ... ජාතිය ... ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හට ගනීත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

මහණෙනි, ඉදිත් නො සිතා ද, ඉදිත් කල්පනා නො කෙරේ ද, එහෙත් තැවත තැවත පවත්වා ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුනු කල්හි තාමරූපයේ බැස ගැනීම වේ. තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායායතන වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

යතො ව බො භික්ඛවෙ, නො වෙව වෙතෙහි, නො ව පකපොති, නො ව අනුසෙති, ආරම්මණමෙතං න හොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ අසති පඨිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස න හොති. තදපාතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ අවිරුලො නාම-රූපස්ස අවකක්ඛන්ති න හොති. නාමරූපනිරෝධා සලායතන නිරෝධො -පෙ-ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තියා නිරෝධො හොතීති.

1. 4. 10.

තනියවෙගනාසුතං.

40. සාමන්තියා:-

යඤ්ච භික්ඛවෙ, වෙතෙහි, යඤ්ච පකපොති, යඤ්ච අනුසෙති, ආරම්මණ-මෙතං හොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ සති පඨිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස හොති. තස්මිං පඨිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුලො තති හොති. තතියා සති ආගතීගති හොති. ආගතීගතියා සති චුතුපපානො හොති. චුතුපපානෙ සති ආයතීං ජාතිජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති. ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තියා සමුදයො හොති.

නො වෙ භික්ඛවෙ, වෙතෙහි, නො වෙ පකපොති, අථ වෙ අනුසෙති ආරම්මණමෙතං හොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ සති පඨිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස හොති. තස්මිං පඨිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුලො තති හොති. තතියා සති ආගතීගති හොති. ආගතීගතියා සති චුතුපපානො හොති. චුතුපපානෙ සති ආයතීං ජාතිජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛ-දොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති. ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තියා සමුදයො හොති.

යතො ව බො භික්ඛවෙ, නො වෙව වෙතෙහි, නො ව පකපොති, නො ව අනුසෙති, ආරම්මණමෙතං න හොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ අසති පඨිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස න හොති. තදපාතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ අවිරුලො තති න හොති. තතියා අසති ආගතීගති න හොති. ආගතීගතියා අසති චුතුපපානො න හොති. චුතුපපානෙ අසති ආයතීං ජාතිජරාමරණං සොක-පරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තියා නිරෝධො හොතීති.

කලාරච්ඡන්ද්‍යවගෙහා චතුසො:

තනු, ඥානං:

භූතමිදං කලාරඤ්ච දුට්ඨෙ ව ඤාණවජ්ඣති,
අවිජ්ජාපට්ඨයා ව දො නතුම්භ වෙතතා තයොති.

මහණෙනි, යම් කලෙක නොද සිතාද, නොද කල්පනා කෙරේද, නොද පවත්වාද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ නොවේ. අරමුණ නැති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම නොවේ. ඒ විඥනය නොපිහිටි කල්හි නොවැඩුණු කල්හි නාමරූපයේ බැස ගැණීම නොවේ. නාමරූප නිරෝධයෙන් අබ්බයතන නිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ.

1. 4. 10.

තෙවැනි වෙතනා සූත්‍රය

40. සැවැත්තුපර-

මහණෙනි, යමකුත් සිතාද, යමකුත් කල්පනා කෙරේද, යමකුත් නැවැත නැවැත පවත්වාද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුණු කල්හි තෘෂ්ණාව වේ. තෘෂ්ණාව ඇති කල්හි කමාදී අරමුණෙහි විඥනය පැවැත්ම වේ. අරමුණෙහි විඥනයේ පැවැත්ම ඇති කල්හි ව්‍යුතිය හා උපපත්තිය වේ. ව්‍යුතිඋපපත්ති ඇති කල්හි මත්තෙහි ජාතිජරාමරණසංසාරදෙවදුක්කදෙමතස්ස උපායාසයෝ හට ගණිත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

මහණෙනි, ඉදින් නොසිතාද, ඉදින් කල්පනා නොකෙරේද, එහෙත් අනුසන්ධය කෙරේද, මෙය විඥනයෙන් පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුණු කල්හි තෘෂ්ණා තතිය වේ. තෘෂ්ණාව ඇති කල්හි (කමාදී අරමුණු වල විඥනයේ පැවැත්ම) ආගතිය, (කමී හෝ කමීනිමිති හෝ ගතීනිමිති එළඹ සිටි කාල ගතිය (ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් විඥනයෙන් ගමන) වේ. ආගතීගති ඇති කල්හි චූතිය හා උපපත්තිය වේ. චූති උපපත්ති ඇති කල්හි මතු ජාතිජරාමරණසංසාරකපරිදෙවදුක්කදෙමතස්ස උපායාසයෝ හට ගණිත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක නොද සිතාද, නොද කල්පනා කෙරේද, නොද පවත්වාද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ නොවේ. අරමුණ නැති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම නොවේ. ඒ විඥනය නොපිහිටි කල්හි නොවැඩුණු කල්හි තෘෂ්ණාව නොවේ. තෘෂ්ණාව නැති කල්හි කමාදී ආගතීගතී නොවේ. ආගතීගතී නැති කල්හි ව්‍යුතිය හා උපපත්තිය නොවේ. ව්‍යුති උපපත්ති නැති කල්හි මතු ජාතිජරාමරණසංසාරකපරිදෙවදුක්කදෙමතස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේයි.

කලාරඛතතිය වර්ගය සිවුවැනි යි.

එහි උද්දනය:

භූතසූත්‍රය, කලාරඛතතිය සූත්‍රය, ඤාණවත්තු සූත්‍ර දෙකය, අවිජ්ජා-පච්චය සූත්‍ර දෙකය, තභුමිත සූත්‍රය, වෙතනා සූත්‍ර භුණ්ණසි සූත්‍ර දෙකයකි.

5. ගහපතිවග්ගො.

1. 6. 1.

පඤ්චනසචෙරසුත්තං.

41. සංවසථීයං--

අථ ඛො අනාඨපිණ්ඩිපකා ගහපති යෙන ගහවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිකා ගහවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං ගහවා එතදවොච:

යතො ඛො ගහපති, අරියසාවකස්ස පඤ්ච හයාති වෙරාති වූපසන්නාති හොනති, චතුභි ව සොතාපතතියඛෙහති සමන්තාගතො හොති, අරියො වස්ස ඤ්ඤො පඤ්ඤො සුද්ධො හොති සුපාරිච්ඡො, සො අකඤ්ඤාමානො අත්තතාව අත්තාතං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය: “විණ්ණීරයොලති විණ්ණීරච්ඡාත-යොතිජො¹ විණ්ණපෙතතිච්ඡයො විණ්ණපායදුග්ගතිච්ඡිපාතො, සොතාපනො-ගමස්මි අභිතිපාතධම්මො නියතො සලොඛාධිපරායණො”ති.

කතමාති පඤ්ච හයාති වෙරාති වූපසන්නාති හොනති?

යං ගහපති, පාණතිපාති පාණතිපාතපච්චයා දිට්ඨධම්මකම්පි හයං වෙරං පසවති, සම්පරාසිකම්පි හයං වෙරං පසවති, වෙතසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදයති,² පාණතිපාතා පටිච්ඡිතස්ස එවං තං හයං වෙරං වූපසන්නං හොති.

යං ගහපති, අදින්නාදුසි අදින්නාදුතපච්චයා දිට්ඨධම්මකම්පි හයං වෙරං පසවති, සම්පරාසිකම්පි හයං වෙරං පසවති, වෙතසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදයති, අදින්නාදුතා පටිච්ඡිතස්ස එවං තං හයං වෙරං වූපසන්නං හොති.

යං ගහපති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරී කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා දිට්ඨ-ධම්මකම්පි හයං වෙරං පසවති, සම්පරාසිකම්පි හයං වෙරං පසවති, වෙතසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදයති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතස්ස එවං තං හයං වෙරං වූපසන්නං හොති.

යං ගහපති, මුසාවාදී මුසාවාදපච්චයා දිට්ඨධම්මකම්පි හයං වෙරං පසවති, සම්පරාසිකම්පි හයං වෙරං පසවති, වෙතසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටි-සංවෙදයති, මුසාවාදා පටිච්ඡිතස්ස එවං තං හයං වෙරං වූපසන්නං හොති.

1. සොති - මජ්ඣං. 2. පටිසංවෙදයති - සි.මු. P.T.S.

5. ගහපති වගීය.

1. 5. 1.

පක්ෂවහයවෙරසුත්‍රය.

41. සැවැත්නුවර-

එකල්හි අනේපිඩු ගැහැවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් අනේපිඩු ගැහැවිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

ගැහැවිය, යම් කළෙක ආයතීශ්‍රාවකයාගේ පස්වැදුරුම් හය හා වෛර වේතනාවෝ සංසිද්ධනාහු වෙද්ද, සිවුවැදුරුම් සොතාපත්ති අභ්‍යයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද, ආයතී (නිර්දේශ) වූ ත්‍යාය (ප්‍රතිත්‍ය සමූතපාදය) විදර්ශනා ප්‍රඥයෙන් මනා ව දක්නා ලද්දේ මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද, හෙතෙමේ කැමැති වන්නේ නම් “ක්‍ෂය වූ නිරය ඇත්තෙම් ක්‍ෂය වූ නිරව්‍යාන යොති ඇත්තෙම් ක්‍ෂය වූ ප්‍රෙතවිෂය ඇත්තෙම් ක්‍ෂය වූ අපාය දුතීති විනිපාත ඇත්තෙම් වෙමි. සෝවන් වූයෙම් විවසට පතිතවන සවහාව තැත්තෙම් නියත වූයෙම් සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තෙම් වෙමි” යි තෙමේ ම තමා ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

කවර පස්වැදුරුම් හය වෛර වේතනාවෝ සංසිද්ධනාහු වෙත් ද යත්:

ගැහැවිය, පරපණ තසත සුලු පුද්ගල තෙමේ පරපණ නැසීම් ප්‍රත්‍යයෙන් මෙලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුකක් හා දෙමිතසක් විඳි ද, පණ්ඩාසිත් දුරා වූවහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිද්ධතේ වේ.

ගැහැවිය, නුදුන් දෙය ගන්තාසුලු පුගුල් තෙමේ නුදුන් දෙය ගැණිම් හෙතුයෙන් මෙලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුකක් දෙමිතසක් විඳි ද, නුදුන් දෙය ගැත්තෙන් වෙන්වූ ඕහුට මෙසේ ඒ හය හා වෙර සංසිද්ධතේ වේ.

ගැහැවිය, කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙණසුලු පුගුල් තෙමේ කාමයෙහි වරදවා හැසිරීම් පසයෙන් මෙලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුකක් දෙමිතසක් විඳි ද, කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමෙන් වෙන් වූවහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිද්ධතේ වේ.

ගැහැවිය, මුසවා බෙණෙතසුලු පුගුල් තෙමේ මුසවා පසයෙන් මෙලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුකක් දෙමිතසක් විඳි ද, මුසවායෙන් වෙන් වූවහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිද්ධතේ වේ.

යං ගහපති, පුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසී සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාන-පච්චයා දට්ඨධම්මකම්පි හයං චෙරං පනවති, සම්පරාසිකම්පි හයං චෙරං පසවති, චේතසිකම්පි දුක්ඛං ද්වේෂකස්සං පටිසංවේදයති, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිවීරතස්ස එවං තං හයං චෙරං වූපසනතං භොති.

ඉමාති පඤ්ච භයාති චෙරති වූපසනතාති භොතාති.

කතමෙහි චතුති සොභාපතනියඛෙහති සමන්තාගතො භොති?

ඉධ ගහපති, අරියසාවකො බුද්ධෝ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා අරහං, සම්මාසල්ලුද්ධො, විජ්ජාචරණසම්පන්නො, සුගතො, ලොකවිදු, අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි, සත්ථා දෙවමනුස්සාතං, බුද්ධො, හගවා”ති.

ධම්මෙ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “සාවකානො හගවතා ධම්මො, සන්දිට්ඨිකො, අකාලිකො, එහිපස්සිකො, ඔපතසිකො, පච්චතං වේදිතඛෙබ්බො විඤ්ඤාති”ති.

සඛෙස අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “සුපට්ඨනො¹ හගවතො සාවකසඛෙසා, උජ්ජ්වලිපනො හගවතො සාවකසඛෙසා, ඤාය-පට්ඨනො හගවතො සාවකසඛෙසා, සාමීථිපට්ඨනො හගවතො සාවකසඛෙසා, යද්දං වහාරී පුරිසපුනාති අට්ඨ පුරිසපුගාලා එස හගවතො සාවකසඛෙසා, - අාහුතෙය්‍යො, පාහුතෙය්‍යො, දඬුතෙය්‍යො, අඤ්ඤාලි-කරණීයො, අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛතං ලොකස්සා”ති.

අරියකතෙහති සිලෙහි සමන්තාගතො භොති: අබ්භේධති අච්ඡිද්දෙහි අසබලෙහි අකම්මාතෙහි භුජ්ජෙහි විඤ්ඤාපසංකප්පෙහි² අපරාමච්චෙහි සමාධිසංවහතතිකෙහි.

ඉමෙහි චතුති සොභාපතනියඛෙහති සමන්තාගතො භොති.

කතමො වස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්ධො භොති සුපට්ඨිද්ධො¹

ඉධ ගහපති, අරියසාවකො පටිච්චසම්මුථාද ඤෙඤාච්ඡාධුකං යොතිසො මනසි කප්පති: “ඉති ඉමස්මිං සති ඉදං භොති, ඉමස්සුප්පහදාඉදං උපපජ්ජති, ඉමස්මිං අසති ඉදං ත භොති, ඉමස්ස නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ජති, යද්දං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං -පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස සම්මුදයො භොති, අවිජ්ජායකේච අනෙසව්‍රාගනිරෝධා සංඛාරනිරෝධො, සංඛාර නිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො -පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නිරෝධො භොති. අගමස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්ධො භොති සුපට්ඨිද්ධො -

1. සුපට්ඨනො - මෙසං.

2. විඤ්ඤාපසංකප්පෙ - යො PTS

භාග්‍යවිත, මිදයට භා පමාවට කරුණු වූ රහමෙර පාතය කරණසුලු පුභුල් තෙමේ මිදපමාවට කරුණු වූ රහමෙර පාතය නිරීම් පසයෙන් මෙලෙවිනිත් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිනිත් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුක්කන් දෙමිතසක් විදී ද, මිදයට භා පමාවට කරුණු වූ රහමෙර පාතයෙන් වෙන් වුවහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිදුනේ වේ.

මේ පස්වැදූරුම් බිය හා වෙර සංසිදුනාහු වෙත්.

කවර සිවුවැදූරුම් සෝවත් අභිගයන්ගෙන් යුක්තවූයේ වේ ද යත්:

භාග්‍යවිත, මෙහි ආය්‍යීශ්‍රාවක තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණෙහුද අභිත්ත, සමසක්සම්බුද්ධිය, විද්‍යාවරණසම්පන්නතාය, සුගතාය, ලොකවිදු හ, නිරුත්තරපුරිසදම්මසාරපි හ, දෙව් මිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ බුද්ධිය හ, භාග්‍යවත් හ” යි බුදුරජානන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් (දෙසු) ධර්ම-සාධනාය, සන්ධිකාය, අකාලිකාය, එහිපසිකාය, මපතසිකාය, නුවණැත්තන් විසින් තමිතමා කෙරෙහි ලා දත යුත්තේ ය” යි ධර්ම කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ වේ.

“භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්‍යා තෙමේ පුපට්ඨිකාය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්‍යා තෙමේ උප්පට්ඨිකාය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්‍යා තෙමේ ඤායපට්ඨිකාය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඛ්‍යා තෙමේ සාමිපිපට්ඨිකාය, යම් මේ පුරුෂයෙකු සතරෙක් ආර්‍යප්‍රදාලයෝ අවදෙතෙක් වෙද් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ ශ්‍රාවක සඛ්‍යා තෙමේ-ආහුතෙය්‍යාය, පාහුතෙය්‍යාය, දක්ඛිණෙය්‍යාය, අඤ්ඤාලිකාරණීයාය, ලෝචස්සට නිරුත්තරපුරුෂස්සෙත්‍රය” යි සඛ්‍යා කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

කඩ තො වූ සිදුරු තො වූ සබර තො වූ කල්මාෂ තො වූ නිදහස් වූ නුවණැත්තන් විසින් පසස්තාලද තෘෂණදෂ්ටින් අපරමාෂට වූ සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ ආය්‍යීකානත ශීලයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. මේ සිවුවැදූරුම් සෝතාපත්ති අභිගයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

නිදේෂ වූ කවර ත්‍යාගයෙක් ඔහු විසින් විදර්ශනාප්‍රඥාවෙන් මානාවින් දක්නා ලද්දේ අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද?

භාග්‍යවිත, මෙහි ආය්‍යීශ්‍රාවක තෙමේ “අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෙන් වෙන්. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤා වේ. විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරුප වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හටගැනීම වේ. අවිද්‍යාවෙන් ම නිරවශෙෂ විරුග්භේදයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤා-නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ ය යන මේ යමක් ඇද් ද, මෙසේ මෙය ඇති කල්හි මෙය වෙයි. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. මෙය නැති කල්හි මෙය නො වෙයි මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නිරුද්ධ ය” යි පටිච්ඡක්‍රමපාදය ම මනා කොට නුවණින් මෙනෙහි කෙරෙයි. නිදේෂ වූ මේ ත්‍යාග ඔහු විසින් විදර්ශනාප්‍රඥාවෙන් මානාවින් දක්නා ලද්දේ මානාවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වෙයි.

යතො ඛො භග්ගති, අරියසාවකස්ස ඉමාති පඤ්ච භයාති වෙරාති චූපසන්නාති හොනති, ඉමෙති චතුති සොතාපතනියඛෙගති සමන්නාගතො හොති, අයමස්ස¹ අරියො ඤ්ඤො පඤ්ඤාය සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිඤ්ඤො, සො අකඛ්ඛිමානො අත්තතාව අත්තානං ඛ්‍යාකරොය්‍ය. ඛිණ්ණිරයොමති ඛිණ්ණිරච්ඡන්දයොතියො ඛිණ්ණපෙතතිවිසයො ඛිණ්ණාපායදුග්ගතිවිනිපාතො, සොතාපන්නොභමයම් අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායණොති.

1. 6. 2

දුතිය පඤ්චභයංචරසුක්තං

42. ඝාච්ඡජීයං-

අථ ඛො සම්ඛහුලා භික්ඛු යෙහ භගවා තෙනුපසඛකම්සු උපසඛක-
මිත්‍යා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු එකමන්තං නිසින්නො
ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස පඤ්ච භයාති වෙරාති චූපසන්නාති හොනති. චතුති ච සොතාපතනියඛෙගති සමන්නාගතො හොති. අරියො වස්ස ඤ්ඤො පඤ්ඤාය සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිඤ්ඤො, සො අකඛ්ඛිමානො අත්තතාව අත්තානං ඛ්‍යාකරොය්‍ය. ඛිණ්ණිරයොමති -පෙ- අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායණොති.

කතවාති පඤ්ච භයාති වෙරාති චූපසන්නාති හොනති?

යං භික්ඛවෙ,* පාණ්ඩිපාති -පෙ- [භයං වෙරං පසවති -පෙ-] අදින්නාදයි -පෙ- කාමෙසු මිත්‍යාවාරි -පෙ- මුත්තාවාරි -පෙ- යං භික්ඛවෙ සුරාමෙරයමඤ්ජපථොදධායි -පෙ- [භයං වෙරං පසවති -පෙ- දුක්ඛං දෙමහස්සං වෙදයති, සුරාමෙරයමඤ්ජපථොදධාතො පටිවිරතස්ස එවං තං භයං වෙරං චූපසන්නං හොති]

ඉමාති පඤ්ච භයාති වෙරාති චූපසන්නාතිහොනති.

කතමෙති චතුති සොතාපතනියඛෙගති සමන්නාගතො හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුඤ්ඤා [අවෙච්චපසාදෙන සමන්නාගතො හොති.] -පෙ- ධම්මෙ -පෙ- සම්මාන [අවෙච්චපසාදෙන සමන්නාගතො හොති.] -පෙ- අරියකන්නෙති සිලෙගි සමන්නාගතො හොති -පෙ- ඉමෙති චතුති සොතාපතනියඛෙගති සමන්නාගතො හොති.

කතමො වස්ස අරියො ඤ්ඤො පඤ්ඤාය සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිඤ්ඤො?

ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පටිච්චසමුප්පාදං ඤ්ඤා භාග්‍රිකායොතිසො මතයි කරොති -පෙ- අයමස්ස අරියො ඤ්ඤො පඤ්ඤාය සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිඤ්ඤො

1. අයමස්ස - මජ්ඣ., PTS 1, 2

* ඝාග්‍රාච්ඡජීයං විජායෙතං - සිද්ධ., PTS. 6 1, 2.

භාෂාවිය, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයාගේ මේ පස් වැදූරුම් බිය හා වෙරයෝ සංසිද්ධතාහු වෙද්ද ද, මේ සිවුවැදූරුම් සොතාපතතිඅභිගයන්ගෙන් යුක්තවූයේ වේ ද, නිර්දේශ වූ මේ ත්‍යාය ඔහු විසින් විදර්ශිතා ප්‍රඥාවෙන් මනාව දක්නා ලද්දේ මාතෘපිත් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද, හෙතෙමේ කාමැති වන්නේ නම් “ක්‍ෂය වූ නිරය ඇත්තෙමි ක්‍ෂය වූ නිරයන්ගෙන් ඇත්තෙමි ක්‍ෂය වූ ප්‍රේත විෂය ඇත්තෙමි ක්‍ෂය වූ අපාය දුර්ගති විනිපාත ඇත්තෙමි වෙමි. සෝවත් වූයෙමි විවසව පතිතවන ස්වභාව තාත්තෙමි නියත වූයෙමි සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තෙමි වෙමි”යි තෙමේ ම තමා ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

1. 6. 2

දෙවැනි පක්ෂවතාවෙර සූත්‍රය

42. සැවැත්තුවර-

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුත්ත. එකත්පසෙක හුත් ඒ භික්ෂුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක:

මහණෙනි, යම්කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයාගේ පස් වැදූරුම් බිය හා වෙර සංසිද්ධතාහු වෙද්ද, සිවුවැදූරුම් සොතාපතතිඅභිගයන්ගෙන් යුක්තවූයේ වේ ද, ඔහු විසින් නිර්දේශ වූ ත්‍යායය හුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මාතෘපිත් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද, හෙතෙමේ කාමැති වන්නේ නම් “ක්‍ෂය වූ නිරය ඇත්තෙමි . විවසව පතිතවන ස්වභාව තාත්තෙමි නියත වූයෙමි සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තෙමි වෙමි”යි තෙමේ ම තමා ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

තවර පස්වැදූරුම් බිය හා වෙර සංසිද්ධතාහු වෙද්ද යත්:

මහණෙනි, පරපණතසතා සුලු පුද්ගල තෙමේ යම් ... භයක් හා වෙරක් රැස්කෙරේද ... නුදුන් දෙය ගන්න පුද්ගල තෙමේ ... කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙන පුද්ගල තෙමේ මුසවා බෙණෙනසුලු පුද්ගල තෙමේ ... මහණෙනි, මදයට හා පමාවට කරුණු වූ රහමෙර පාතය කරණසුලු පුද්ගල තෙමේ ... යම් භයක් හා වෙරක් රැස්කෙරේද ... දුකක් දෙමිතසක් විදිද, මදපමා කරුණු වූ රහමෙර පාතයෙන් වෙන් වූ වහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිද්ධතෝ වේ.

මේ පස්වැදූරුම් වෙර හා බිය සංසිද්ධතාහු වෙත්.

කවර සොතාපතතිඅභිග සතරකින් යුක්තවූයේ වේ ද යත්:

මහණෙනි, මෙහි ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ බුදුරජානන් වහන්සේ කෙරෙහි අවල ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි . ධර්මය කෙරෙහි ... සම්මයා කෙරෙහි අවල ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි . ආයතීකාතභූතියෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි . මේ සෝවත් අභිග සතරින් යුක්ත වූයේ වෙයි.

ඔහු විසින් නිදේශ වූ කවර ත්‍යායයක් හුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මාතෘපිත් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙහි ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ පටිච්චසමුප්පාදය ම මාතෘපිත් හුවණින් මෙතෙහි කෙරෙයි ... ඔහු විසින් මේ නිදේශ වූ ත්‍යාය හුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මාතෘපිත් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වෙයි.

ගතො ව බො භික්ඛවෙ, අරියසංවකස්ස ඉමානි පඤ්ච භයානි වෙරුති වුපසනනානි හොතති, ඉතේති චතුති සොත්තපතනියබ්බෙති සමනනාගතො හොති, අගමස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය පුද්ධො හොති සුපපට්ඨිද්ධො, සො අසබ්බමොතො අතතතාව අතතාතං බ්‍යාකරෙය්‍ය: “බිණ්ණිරයොමති, බිණ්ණිරච්ඡාතයොනියො, බිණ්ණපෙතතිවිසයො, බිණ්ණාපායදුග්ගතිවිතිපාතො සොත්තපනෙතාහමම් අවිතිපාතධමෙමො නියතො සම්මොධිපරායණො”ති.

1. 5. 3.

දුක්ඛසුභං

43. ඝාච්ඡජියං-

දුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ, සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච¹ දෙසියාමි. තං සුණංථ -පෙ-

කතමො ව භික්ඛවෙ දුක්ඛස්ස සමුදයො? චක්ඛුඤ්ච පට්ඨව රූපෙ ව උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛගති ඵසෙය්‍යා. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. අයං බො භික්ඛවෙ දුක්ඛස්ස සමුදයො

සොත්තඤ්ච පට්ඨව සද්දෙ ව -පෙ- ඝාතඤ්ච පට්ඨව ගඤ්ච ව -පෙ- ජීවහඤ්ච පට්ඨව රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ච පට්ඨව ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ච පට්ඨව ධමෙම ව උපපජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛගති ඵසෙය්‍යා. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. අයං බො භික්ඛවෙ දුක්ඛස්ස සමුදයො.

කතමො ව භික්ඛවෙ, දුක්ඛස්ස අත්ථගමො? චක්ඛුඤ්ච පට්ඨව රූපෙ ව උපපජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛගති ඵසෙය්‍යා. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරුගතිරොධා උපාදන-නිරොධො. උපාදනනිරොධා භවනිරොධො. භවනිරොධා ජාතීනිරොධො. ජාතීනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමතසුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵචමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස නිරොධො හොති. අයං බො භික්ඛවෙ දුක්ඛස්ස අත්ථගමො.

සොත්තඤ්ච පට්ඨව සද්දෙ ව උපපජ්ජති සොත්තවිඤ්ඤාණං -පෙ- ඝාතඤ්ච පට්ඨව ගඤ්ච ව උපපජ්ජති ඝාතවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජීවහඤ්ච පට්ඨව රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ච පට්ඨව ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ච පට්ඨව ධමෙම ව උපපජ්ජති මනො විඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛගති ඵසෙය්‍යා. ඵස්සපච්චයා වෙදනා වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරුගතිරොධා උපාදන-නිරොධො. උපාදනනිරොධා භවනිරොධො. භවනිරොධා ජාතීනිරොධො. ජාතීනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමතසුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵචමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස නිරොධො හොති. අයං බො භික්ඛවෙ, දුක්ඛස්ස අත්ථගමොති.

1. අත්ථගමං- ඔ 1, 2

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයාගේ මේ පස්වැදූරුම් බිය හා චෙර සංසිද්ධතාහු වෙද්ද, මේ සෝවන් අභිසත්තරෙන් යුක්ත වූයේ වේද. ඔහු විසින් මේ නිදේශ වූ ත්‍යාග නුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මානවත් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේද, හෙතෙමේ කාමාභි චන්තේ නම් "සමිණ වූ තීරය ඇත්තෙමි සමිණ වූ තීරවන්ත යෝනි ඇත්තෙමි සමිණ වූ ප්‍රේතවිෂය ඇත්තෙමි, සමිණ වූ අපාය දුර්ග්ගි විනිපාත ඇත්තෙමි සෝවන් වූයෙමි විවස ව පතිත වන සභාව තැත්තෙමි නියත වූයෙමි සමෙධායිය පිහිට කොට ඇත්තෙමි වෙමි" යි තෙමේ ම තමා ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

1. 5. 3

දුක්ඛ සුත්‍රය

43. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, දුක් භවගැන්ම ද තැනිවීම ද දෙයනා කරන්නෙමි. එය අහවු.

මහණෙනි, දුක් භවගැන්ම කවරේ ද යත්: ඇසත් රූපත් නිසා වක්ඛවිඤ්ඤාණය උපදී. මේ දහම් තුණේ එක්වීම සපයිය යි. සපයීප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ. වෙදනාප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. මහණෙනි, මේ දුක් භවගැන්මයි.

සන්ත් ශබ්දත් නිසා ... තැනැගත් ගදත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් ස්ප්‍රභවයත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ දහම් තුණේ එක්වීම සපයිය යි. සපයීප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ. වෙදනාප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. මහණෙනි, මේ දුක් භවගැන්මයි.

මහණෙනි, දුක් තැනිවීම කවරේ ද යත්: ඇසත් රූපත් නිසා වක්ඛවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ දහම් තුණේ එක්වීම සපයිය යි. සපයීප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ. වෙදනාප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. ඒ තෘෂණාවේ ම නිරවශේෂ විරුහතිරෝධයෙන් උපාදානතිරෝධය වේ. උපාදානතිරෝධයෙන් භවතිරෝධය වේ. භවතිරෝධයෙන් ජාතිතිරෝධය වේ. ජාතිතිරෝධයෙන් ජරාමරණ සොකපරිද්දේ දුක්ඛදෙමනස්ස උපායසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැහේ නිරෝධය වේ. මහණෙනි, මේ දුක් තැනිවීම යි.

සන්ත් ශබ්දත් නිසා සොකවිඤ්ඤාණය උපදී ... තැනැගත් ගදත් නිසා සංඛවිඤ්ඤාණය උපදී ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් ස්ප්‍රභවයත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ දහම් තුණේ එක්වීම සපයිය යි. සපයීප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ. වෙදනාප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. ඒ තෘෂණාවේ ම නිරවශේෂ විරුහතිරෝධයෙන් උපාදානතිරෝධය වේ. උපාදානතිරෝධයෙන් භවතිරෝධය වේ. භවතිරෝධයෙන් ජාතිතිරෝධය වේ. ජාතිතිරෝධයෙන් ජරාමරණ සොකපරිද්දේ දුක්ඛදෙමනස්ස උපායසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැහේ නිරෝධය වේ. මහණෙනි, මේ දුක් තැනිවීම යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 5. 4.

ලොකසුතනං.

44. සාවජඡීයං-

ලොකස්ස භික්ඛවෙ සමුදයං ව අත්ථබ්බමං ව දෙසිස්සාමි තං සුණංථ -පෙ-

කතමො ව භික්ඛවෙ, ලොකස්ස සමුදයො? වක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ඣති වක්ඛුච්ඡාදාදුණං. තිණ්ණං සබ්බන්ති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාදානං. උපාදානපච්චයා භවො භවපච්චයා ජාති. ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායං සම්භවන්ති. අයං ඛො භික්ඛවෙ, ලොකස්ස සමුදයො.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව -පෙ- සාතඤ්ඤා පටිච්ච ගන්ඤා ව -පෙ- ජීවහඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධම්මෙ ව උපපජ්ඣති මනොච්ඡාදාදුණං. තිණ්ණං සබ්බන්ති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාදානං. උපාදානපච්චයා භවො භවපච්චයා ජාති. ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායං සම්භවන්ති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස සමුදයො.

කතමො ව භික්ඛවෙ, ලොකස්ස අත්ථබ්බමො? වක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ඣති වක්ඛුච්ඡාදාදුණං. තිණ්ණං සබ්බන්ති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හායෙව තණ්හාය අසෙසවිරුගතිරොධො උපාදානතිරොධො. උපාදානතිරොධො භවතිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනිකායං තිරොධො හොති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස අත්ථබ්බමො.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව -පෙ- සාතඤ්ඤා පටිච්ච ගන්ඤා ව -පෙ- ජීවහඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච ඵොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධම්මෙ ව උපපජ්ඣති මනොච්ඡාදාදුණං. තිණ්ණං සබ්බන්ති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හායෙව තණ්හාය අසෙසවිරුගතිරොධො උපාදානතිරොධො. උපාදානතිරොධො භවතිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනිකායං තිරොධො හොති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස අත්ථබ්බමො.

1. 5. 5.

ඤ්ඤාසුතනං.

45. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤ්ඤානෙ විහරති ගිඤ්ඤානා-
වසථෙ

අථ ඛො භගවා රතොගතො පටිසලුචිතො ඉමිං ධම්මපරියායං අභාසි;

1. 5. 4.

ලෝක සුත්‍රය

44. සැවැත් නුවර-

මහණෙනි, ලෝකයේ (පඤ්ඤාසාධකයේ) හටගැනීමත් නැතිවීමත් දේශනා කරන්නෙමි එය අසවු.

මහණෙනි, පඤ්ඤාසාධක ලෝකයේ හටගැනීම කවරේ ද යත්: ඇසත් රූපත් නිසා ව්‍යවුච්ඡාදනයෙන් උපදී. ඒ තුණේ එක්වීම ස්පර්ශයයි. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනාප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණාව වේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයෙන් උපාදාන වේ. උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් භවය වේ. භව-ප්‍රත්‍යයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ සොක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හටගනීත්. මහණෙනි, මේ ලෝකයේ හටගැනීම යි.

කණත් ශබ්දත් නිසා නැඟැයත් ගදත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් සප්‍රණ්ඩත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී ඒ තුණේ එක්වීම ස්පර්ශයයි. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා-ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ... ජාතිප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ සොක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හටගනීත්. මහණෙනි, මේ ලෝකයේ හටගැනීම යි.

මහණෙනි, ලෝකයේ නැතිවීම කවරේ ද යත්: ඇසත් රූපත් නිසා ව්‍යවුච්ඡාදනයෙන් උපදී. ඒ තුණේ එක්වීම ස්පර්ශයයි. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණාව වේ. ඒ තෘෂ්ණාවේ ම නිරවශේෂ විරාගනිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ. මහණෙනි මේ ලෝකයේ නැතිවීම යි.

කණත් ශබ්දත් නිසා ... නැඟැයත් ගදත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් සප්‍රණ්ඩත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණේ එක්වීම ස්පර්ශයයි. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ඒ තෘෂ්ණාවේ ම නිරවශේෂ විරාගනිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ මහණෙනි, මේ ලෝකයේ නැතිවීම යි.

1. 5. 5

ඤාතික සුත්‍රය

45. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාතික ගමහි ගාබොලින් කළු පහයෙහි වසන සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකලාව විවෙකී ව වැඩහුන් සේක් මේ දහම් ක්‍රමය වදාළ සේක:

වකුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති වකුඤ්ඤායුණං. තිණණං සංඛගති එසෙය්‍යා. එසංපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාදානං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො නොති.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව -පෙ- සාතඤ්ඤා පටිච්ච ගතෙච ව -පෙ- ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ ව උපපජ්ජති මනෝවිඤ්ඤායුණං. තිණණං සංඛගති එසෙය්‍යා. එසංපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාදානං-පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො නොති.

වකුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති වකුඤ්ඤායුණං. තිණණං සංඛගති එසෙය්‍යා. එසංපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හායෙව තණ්හාය අසෙසවීරාගනිරෝධා උපාදානනිරෝධො. උපාදානනිරෝධා භවනිරෝධො-පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො නොති.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව -පෙ- සාතච්ච පටිච්ච ගතෙච ව -පෙ- ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ ව උපපජ්ජති මනෝවිඤ්ඤායුණං. තිණණං සංඛගති එසෙය්‍යා. එසංපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හායෙව තණ්හාය අසෙසවීරාගනිරෝධා උපාදානනිරෝධො. උපාදානනිරෝධා භවනිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො නොති.

තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවතො උපසස්සති¹ සීතො භොති. අද්දසා ඛො භගවා² තං භික්ඛුං උපසස්සතිං සීතං. දිස්වාත තං භික්ඛුං එතදවොච: අසංසාසි තො නිං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායනති? එවමනෙතති. උග්ගණ්හාති නිං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායං. පරියාපුණාති නිං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායං. ධාරෙති නිං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායං. අත්ථංඝීතොයං භික්ඛු ධම්මපරියායො, අදිබ්බච්චරියකොති.

1. 5. 6

අඤ්ඤාතර චූළමණ්ඩපානං

46. සංවජ්ජය:-

අප ඛො අඤ්ඤාතරෙ චූළමණ්ඩෙ යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්භි, උපසඬකම්භිභා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනිඨං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසීනෙතා ඛො සො චූළමණ්ඩෙ භගවතං එතදවොච:

කිනත්තු ඛො භො ගොතම සො කරුති, සො පටිසංවෙදයතිති? “සො කරුති සො පටිසංවෙදයති”ති ඛො චූළමණ්ඩ, අයමෙකො අනෙතා.

කිං පන භො ගොතම අඤ්ඤා කරුති, අඤ්ඤා පටිසංවෙදයතිති? “අඤ්ඤා කරුති අඤ්ඤා පටිසංවෙදයති” ති ඛො චූළමණ්ඩ, අයං දුතියො අනෙතා.

1 උපසස්සති - මිත්තං, සා.

ඇසත් රූපත් නිසා වනබ්‍රවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණේ එක්වීම ස්වයං සි. ස්වයංප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. තෘෂණාප්‍රත්‍යයෙන් උපාදාන වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට ගැනීම වේ.

කණත් ශබ්දත් නිසා ... තැඟැයත් ගඳත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් සප්තව්‍යාත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණ එක් වීම ස්වයං සි. ස්වයංප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. තෘෂණා ප්‍රත්‍යයෙන් උපාදාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට ගැනීම වේ.

ඇසත් රූපත් නිසා වනබ්‍රවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණ එක්වීම ස්වයං සි. ස්වයංප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. ඒ තෘෂණාවේ ම නිරවශේෂ විරාග නිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදාන නිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක් ඛයේ නිරෝධය වේ.

කණත් ශබ්දත් නිසා ... තැඟැයත් ගඳත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් සප්තව්‍යාත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණ එක්වීම ස්වයං සි. ස්වයංප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. ඒ තෘෂණාවේ ම නිරවශේෂ විරාගනිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ. උපාදාන නිරෝධයෙන් භව නිරෝධය වේ .. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ සි (වදල සේක.)

එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපග්‍රැහිණියෙහි (=දේශනාව ඇසෙන තත්ත්වය) සිටියේ වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපග්‍රැහිණියෙහි සිටි ඒ මහණ දුටුසේක. දැක ඒ මහණහට මෙය වදල සේක: මහණ, තෙපි මේ ධර්මය ඇසුවහ ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණ, තෙපි මේ ධර්මය උගනිවු. මහණ, තෙපි මේ ධර්මය පිරිවහවු. මහණ, තෙපි මේ ධර්මය දරවු. මහණ, මේ ධර්මය අපි සහිතය, මහබඩසරට මුල් වූයේ ය.

1. 5. 6

අඤ්ඤාතරමාගණ හුත්‍රය

46. සැවැත්නුවර-

ඉක්බිති එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිණේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූයේ ය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපා කොට නිව්වා එකත්පසෙක හුන්වේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය:

භවත් ගෞතමයෙනි, කීමෙක් ද, හෙ තෙමේ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ විදි ද? බමුණ, “හෙ තෙමේ කෙරෙයි. හෙ තෙමේ විදි” යනු මේ එක් අන්තයෙනි. (=කෙළවරෙනි.)

භවත් ගෞතමයෙනි, කීමෙක් ද අතෙකෙක් කෙරේ ද, අතෙකෙක් විදි ද? බමුණ, “අතෙකෙක් කෙරෙයි. අතෙකෙක් විදි” යනු දෙවන අන්තයයි.

එතෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣෙක තථාගතො ධම්මං දෙසෙති. “අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛණස්ස සමුදයොභොති. අවිජ්ජායනෙව අසෙසවිරාගනිරොධා සංඛාරනිරොධො. සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛණස්ස නිරොධො භොති”ති.

එවං චූඤ්ඤා සො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. 5. 7.

ජාණ්ණසොණී සුත්තං.

47. සාවච්ඡියං-

අථ ඛො ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණො යෙත භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච:

කීනත්‍ර ඛො භො ගොතමි සබ්බමජ්ඣිති? “සබ්බමජ්ඣ”ති ඛො බ්‍රාහ්මණ අයමෙකො අනෙතා.

කිං පත භො ගොතමි සබ්බං තජ්ඣිති? “සබ්බං තජ්ඣි”ති ඛො බ්‍රාහ්මණ අයං දුතියො අනෙතා.

එතෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣෙක තථාගතො ධම්මං දෙසෙති: “අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛණස්ස සමුදයො භොති. අවිජ්ජායනෙව අසෙසවිරාගනිරොධා සංඛාරනිරොධො. සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛණස්ස නිරොධො භොති”ති.

එවං චූඤ්ඤා ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, -පෙ- [උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු] අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. 5. 8.

ලොකායතිකසුත්තං.

48. සාවච්ඡියං-

අථ ඛො ලොකායතිකො බ්‍රාහ්මණො යෙත භගවා [තෙනුපසඤ්ඤාමි උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි.] -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ලොකායතිකො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච:

බමුණ, ඒ මේ අනත දෙකට නොපැමිණ තථාගත තෙමේ “අවිදු-ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤය වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හටගැනීම වේ. අවිදු වේ ම නිරවශේෂවිරුග-නිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤ නිරෝධය වේ.... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ” යයි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ඒ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවත් ගෞතමයෙනි ඉතා මැනව. ... භවත් ගෞතම තෙමේ මා අද පටන් දිවි හිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා”යි මෙය සැළ කෙළේ ය.

1. 5. 7.

ජාණ්ණෙය්‍යොණිසුත්‍රය

47. සැවැත්තුවර-

එකල්හි ජාණ්ණෙය්‍යොණි බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. ... එකත්-පසෙක හුන් ජාණ්ණෙය්‍යොණි බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල ඇත්තේ ද? බමුණ, “සියල්ල ඇත්තේ ය” යනු මේ එක් අනතයෙකි.

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල නැත්තේ ද? බමුණ, “සියල්ල නැත්තේ ය” යනු මේ දෙවන අනත ය යි.

බමුණ, ඒ මේ (ශාශ්වත - උච්චේද) අනත දෙකට නොපැමිණ තථාගත තෙමේ “අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤය වේ මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හටගැනීම වේ. අවිදු වේ ම නිරවශේෂවිරුගනිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤ නිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ ය” යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ජාණ්ණෙය්‍යොණි බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනව, ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා”යි මෙය සැළ කෙළේ ය.

1. 5. 8.

ලෝකායතිකසුත්‍රය.

48. සැවැත්තුවර-

ඉක්බිති ලෝකායතික බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. ... එකත්පසෙක හුන් ලෝකායතික (විතණ්ඩවාදයෙහි පුහුණු වූ) බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කිනත්‍රු බො හො හොතම, සබ්බමච්ඡිති? 'සබ්බමච්ඡිති' බො බ්‍රාහ්මණ ජේට්ඨමේතං ලොකායතං.

කිං පත හො හොතම, සබ්බං තච්ඡිති? 'සබ්බං තච්ඡිති' බො බ්‍රාහ්මණ දුතියමේතං ලොකායතං.

කිනත්‍රු බො හො හොතම, සබ්බමේකතතනති? 'සබ්බමේකතතනති' බො බ්‍රාහ්මණ තතියමේතං ලොකායතං.

කිං පත හො හොතම, සබ්බං පුට්ඨතතනති? 'සබ්බං පුට්ඨතතනති' බො බ්‍රාහ්මණ චතුස්ථමේතං ලොකායතං.

එතෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣික තථාගතො ධම්මං දෙනෙති: "අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාර, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායතෙව අසෙසවිරුහතිරොධා සඛ්ඛාරනිරුධො, සඛ්ඛාරනිරුධා විඤ්ඤාණනිරුධො -පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරුධො හොති"ති.

එවං වුත්තෙත ලොකායතීකො බ්‍රාහ්මණො ගගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො හොතම -පෙ- [උපාසකං මං ගවං ගොතමො ධාරෙත්තු] අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

1. 5. 9

පඨම අජියඝාචකසුත්තං.

49. ඝාචජජීයං-

ත භික්ඛවෙ සුතවතො අරියසාවකස්ස එවං හොති: "කිනත්‍රු බො කිසම්මං සති කිං හොති, කියුසුප්පාදා කිං උප්පජ්ජති, [කිසම්මං සති සඛ්ඛාර හොනති, කිසම්මං සති විඤ්ඤාණං හොති, කිසම්මං සති තාමරුපං හොති, කිසම්මං සති සද්‍රායතනං හොති,]* කිසම්මං සති එසොසා හොති, කිසම්මං සති වෙදනා හොති, කිසම්මං සති තණ්හා හොති, කිසම්මං සති උපාදානං හොති, කිසම්මං සති භවො හොති, කිසම්මං සති ජාති හොති, කිසම්මං සති ජරාමරණං හොති"ති,

අථ බො භික්ඛවෙ සුතවතො අරියසාවකස්ස අපරප්පච්චයා ඤාණඤ්ඤෙවෙත්ත හොති: "ඉමස්මිං සති ඉදං හොති, ඉමස්සුප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති. [අවිජ්ජාය සති සඛ්ඛාරා හොනති. සඛ්ඛාරෙසු සති විඤ්ඤාණං හොති.]* විඤ්ඤාණෙ සති තාමරුපං හොති. -පෙ- ජාතියා සති ජරාමරණං හොති"ති. සො එවං පජානාති "එවං අයං ලොකො සමුදයති"ති.

* [-] ඉමෙහි සකඛිපතෙහි අනතරිත පාඨා සංමුප්පාදකෙ ව ලිඛිතභිහලපොත්තෙසු ව න දිශ්‍යතෙ.

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල ඇත්තේ ද? බමුණ, 'සියල්ල ඇත්තේ ය' යන මෙය පළමුවන ලෝකායත ය යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, සියල්ල තැත්තේ ද? බමුණ, 'සියල්ල තැත්තේ ය' යන මෙය දෙවැනි ලෝකායත ය යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල ඒකස්වභාව ඇත්තේ ද? බමුණ, 'සියල්ල ඒකස්වභාව ඇත්තේ ය' යන මෙය තෙවැනි ලෝකායත ය යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල තාතාස්වභාව ඇත්තේ ද? බමුණ, 'සියල්ල තාතාස්වභාව ඇත්තේ ය' යන මෙය සිවුවැනි ලෝකායත ය යි.

බමුණ, ඒ මේ අනන්ත දෙකට නොපැමිණ, තථාගත තෙමේ "අවිදු-ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ භවගැඹීම වේ. අවිදුබව ම නිරවශේෂවිරහ-නිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණ නිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ ය" යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ලෝකායතීක බමුණු තෙමේ භාෂාවනුත් වහන්සේට "භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි. ... මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා" යි මෙය සැළ කෙළේ ය.

1. 5. 9

පඨම අවිසංඝාතක සූත්‍රය

49. මෑවැත්භූමර-

මහණෙනි, ශ්‍රාවතවන් ආයතීශ්‍රාවකයාහට "කිම, කුමක් ඇති කල්හි කීමෙක් වේ ද, කුමක් ඉපදීමෙන් කීමෙක් උපදී ද, කුමක් ඇති කල්හි සංසාරයෝ වෙත් ද, කුමක් ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි තාමරූප වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි භවයතන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ස්වයීය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි වේදනාව වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි තාමණාව වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි උපාදාන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි භවය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජාතිය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද" යි මෙබඳු සිතෙක් නො වේ.

වැලිදු මහණෙනි, ශ්‍රාවතවන් ආයතීශ්‍රාවකයාහට "මෙය ඇති කල්හි මේ වෙයි. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. අවිදුබව ඇති කල්හි සංසාරයෝ වෙති. සංසාර ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වේ. විඤ්ඤාන ඇති කල්හි තාමරූප වේ ... ජාතිය ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි" යන මෙහි ලා පරප්‍රත්‍යය රහිත (අනුත්තර පිහිටක් නැතිව) ම දැනීම වෙයි. හෙතෙමේ "මේ ලෝකය මෙලෙසින් උපදී" ය යි මෙසේ දැනගනී.

ත භික්ඛවෙ, සුතචතො අරියසාවකස්ස එවං හොති: “කිං නු බො කිසම් අසති කිං ත හොති, කිසං නිරොධා කිං නිරුජ්ඣති, කිසම් අසති සඛ්ඛාරා ත හොනති, කිසම් අසති විඤ්ඤාණං ත හොති, කිසම් අසති නාමරූපං ත හොති, කිසම් අසති සලායතනං ත හොති, කිසම් අසති එසෙසා ත හොති, කිසම් අසති වෙදනා ත හොති, කිසම් අසති තණ්හා ත හොති, කිසම් අසති උපාදානං ත හොති, කිසම් අසති භවො ත හොති, කිසම් අසති ජාති ත හොති, කිසම් අසති ජරාමරණං ත හොති”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, සුතචතො අරියසාවකස්ස අපරපාවචයා ඤාණමෙ-වෙත්ථ හොති: “ඉමස්මිං අසති ඉදං ත හොති. ඉමස්ස නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති. අවිජ්ජාය අසති සඛ්ඛාරා ත හොනති. සඛ්ඛාරෙසු අසති විඤ්ඤාණං ත හොති. විඤ්ඤාණෙ අසති නාමරූපං ත හොති. නාමරූපෙ අසති සලායතනං ත හොති. -පෙ- එසෙසා ත හොති. -පෙ- වෙදනා ත හොති. -පෙ- තණ්හා ත හොති. -පෙ- උපාදානං ත හොති. -පෙ- භවො ත හොති. -පෙ- ජාති ත හොති. ජාතියා අසති ජරාමරණං ත හොති”ති. සො එවං පජානාති “එවං අයං ලොකො නිරුජ්ඣති”ති.

යතො බො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො එවං ලොකස්ස සමුදයං ච අත්ථිමමං ච යථාභූතං පජානාති. අයං වූච්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො දිට්ඨිසම්පන්නො ඉතිපි -පෙ- අමතඤ්ඤාං අභව්ව තිට්ඨති ඉතිපිති.

1. 5. 10

දුතිය අරියසාවකසුතනං.

50. ඝාටනජීයං-

ත භික්ඛවෙ, සුතචතො අරියසාවකස්ස එවං හොති: “කිනනු බො කිසම් සති කිං හොති, කිසුප්පාදා කිං උපපජ්ජති, කිසම් සති සඛ්ඛාරා හොනති, කිසම් සති විඤ්ඤාණං හොති, කිසම් සති නාමරූපං හොති, කිසම් සති සලායතනං හොති, කිසම් සති එසෙසා හොති, කිසම් සති වෙදනා හොති, කිසම් සති තණ්හා හොති, කිසම් සති උපාදානං හොති, කිසම් සති භවො හොති, කිසම් සති ජාති හොති, කිසම් සති ජරාමරණං හොති”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, සුතචතො අරියසාවකස්ස අපරපාවචයා ඤාණමෙවෙත්ථ හොති: “ඉමස්මිං සති ඉදං හොති. ඉමස්සුප්පාදා ඉදං උපපජ්ජති. අවිජ්ජාය සති සඛ්ඛාරා හොනති. සඛ්ඛාරෙසු සති විඤ්ඤාණං හොති. විඤ්ඤාණෙ සති නාමරූපං හොති. නාමරූපෙ සති සලායතනං හොති. සලායතනෙ සති එසෙසා හොති. එසෙස සති වෙදනා හොති. වෙදනාය සති තණ්හා හොති. තණ්හාය සති උපාදානං හොති. උපාදානෙ සති භවො හොති. භවෙ සති ජාති හොති. ජාතියා සති ජරාමරණං හොති”ති. සො එවං පජානාති: “එවමයං ලොකො සමුදයති”ති.

මහණෙනි, ශ්‍රාවණවත් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “කිම, කුමක් තැනි කල්හි කීමෙන් නො වේ ද, කුමක් නිරුද්ධීම්මෙන් කීමෙන් නිරුද්ධීම්ම වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි සංසකාරයෝ නො වෙද් ද, කුමක් තැනි කල්හි විඤ්ඤාන නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි තාමරුප නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි ඡායායතන නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි ස්පර්ශ නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි වේදනාව නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි තාමණාව නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි උපාදාන නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි භවය නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි ජාතිය නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද”යි මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි.

වැලිඳු මහණෙනි, ශ්‍රාවණවත් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “මෙය තැනි කල්හි මෙය නො වෙයි. මෙය නිරුද්ධීම්මෙන් මෙය නිරුද්ධීම්ම වේ. අවිද්‍යාව තැනි කල්හි සංසකාරයෝ නො වෙති. සංසකාර තැනි කල්හි විඤ්ඤාන නො වේ. විඤ්ඤාන තැනි කල්හි තාමරුප නො වේ. තාමරුප තැනි කල්හි ඡායායතන නො වේ... ස්පර්ශ නො වේ. ... වේදනාව නො වේ. ... තාමණාව නො වේ. ... උපාදාන නො වේ. ... භවය නො වේ. ... ජාතිය නො වේ. ජාතිය තැනි කල්හි ජරාමරණ නො වේ” යි යන මෙහි ලා පරප්‍රත්‍යය රහිතව ම දැනීම වෙයි. හෙතෙමේ “මේ ලෝකය මෙසේ නිරුද්ධීම්ම වේය”යි මෙසේ දැන ගනී.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ලෝකයේ භට්ඨාණීම්මත් තැනිම්මත් තතුයේ දැනගනී ද, මහණෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ දිට්ඨිසම්මතකය යයි ද, ... අමාදෙරට හැපි සිටි යයි ද කියනු ලැබේ.

1. 5 10

දෙවැනි අවිශ්වාසක සුත්‍රය.

50. සාවැත්භූමර-

මහණෙනි, ශ්‍රාවණවත් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “කිම, කුමක් ඇති කල්හි කීමෙන් වේ ද, කුමක් ඉපදීමෙන් කීමෙන් උපදී ද, කුමක් ඇති කල්හි සංසකාරයෝ වෙත් ද, කුමක් ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි තාමරුප වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ඡායායතන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ස්පර්ශ වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි වේදනාව වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි තාමණාව වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි උපාදාන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි භවය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජාතිය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද”යි මෙබඳු සිතෙක් නො වේ.

වැලිඳු මහණෙනි, ශ්‍රාවණවත් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “මෙය ඇති කල්හි මෙය වේ. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. අවිද්‍යාව ඇති කල්හි සංසකාරයෝ වෙති. සංසකාර ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වේ. විඤ්ඤාන ඇති කල්හි තාමරුප වේ. තාමරුප ඇති කල්හි ඡායායතන වේ. ඡායායතන ඇති කල්හි ස්පර්ශ වේ. ස්පර්ශ ඇති කල්හි වේදනාව වේ. වේදනාව ඇති කල්හි තාමණාව වේ. තාමණාව ඇති කල්හි උපාදාන වේ. උපාදාන ඇති කල්හි භවය වේ. භවය ඇති කල්හි ජාතිය වේ. ජාතිය ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි” යන මෙහි ලා පරප්‍රත්‍යය රහිතව ම දැනීම වෙයි. හෙතෙමේ “මේ ලෝකය මෙලෙසින් භට්ඨාණීම්ම ය”යි මෙසේ දැන ගනී.

ත භික්ඛවෙ, සුතවතො අරියසාවකස්ස එවං තොති: “කිනන්තු ඛො කිසමිං අසති කිං ත හොති, කිසස නිරොධා කිං නිරුජ්ඣති, කිසමිං අසති සඛ්ඛාරා ත හොනති, කිසමිං අසති විඤ්ඤාණං ත හොති -පෙ- කිසමිං අසති ජරාමරණං ත හොති”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, සුතවතො අරියසාවකස්ස අපරප්පව්වයා ඤාණ-මෙවෙත්ථ හොති: “ඉමසමිං අසති ඉදං ත හොති. ඉමස්ස නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති. අවිජ්ජාය අසති සඛ්ඛාරා ත හොනති. සඛ්ඛාරෙසු අසති විඤ්ඤාණං ත හොති. විඤ්ඤාණෙ අසති තාමරූපං ත හොති -පෙ- ජාතියා අසති ජරාමරණං ත හොති”ති. සො එවං පජානාති: “එවමයං ලොකො නිරුජ්ඣති”ති.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො එවං ලොකස්ස සමුදයඤ්ඤා අත්ථිගමඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. අයං වුව්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො දිට්ඨි-සම්පන්නො ඉතිපි, දස්සනසම්පන්නො ඉතිපි, අංගතො ඉමං සඤ්ඤාමං ඉතිපි, පස්සති ඉමං සඤ්ඤාමං ඉතිපි, සෙවෙත ඤාණෙන සමන්තාගතො ඉතිපි, සෙවංග විජ්ජාය සමන්තාගතො ඉතිපි, ධම්මසොතං සමාපන්නො ඉතිපි, අරියො නිබ්බන්ධිකපඤ්ඤා ඉතිපි, අමතඤ්ඤා අභව්ව තිට්ඨති ඉතිපිති

භගවතීවග්ගො පඤ්ඤාමො.

නිසසුඤ්ඤා:

ඤේ පඤ්ඤා වෙරහයා වුත්තා දුක්ඛං ලොකො ව ඤාතිකං
අඤ්ඤාතරං ජාණ්ට්ඨොස්සි ව ලොකායතිකෙන අට්ඨමං
ඤේ අරියසාවකා වුත්තා වග්ගො තෙන පටුවන්ති,

මහණෙනි, ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “කීමෙක් ද, කුමක් නැති කල්හි කීමෙක් නො වේ ද, කුමක් නිරුද්ධවීමෙන් කීමෙක් නිරුද්ධ වේ ද, කුමක් නැති කල්හි සංඝකාරයෝ නො වෙත් ද, කුමක් නැති කල්හි විඥනය නො වේ ද, කුමක් නැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද”යි මෙබඳු සිතෙක් නො වේ.

මහණෙනි, වැලිදු ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “මෙය නැති කල්හි මෙය නො වේ. මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ. අවිද්‍යාව නැති කල්හි සංඝකාරයෝ නො වෙත්. සංඝකාර නැති කල්හි විඥනය නො වේ. විඥනය නැති කල්හි තාමරූප නො වේ ... ජාතිය නැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ”යි යන මෙහි ලා පරප්‍රත්‍යය රහිත ව ම දැනීම වෙයි. හෙතෙමේ “මේ ලෝකය මෙලෙසින් නිරුද්ධ වේ ය” යි මෙසේ දැන ගනී.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ලෝකයේ හටගැනී-මත් නැතිවීමත් තතු සේ දැන ගනී ද, මහණෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ දෘටිසම්පන්නයයි ද, දඬිනසම්පන්න යයි ද, මේ සඤ්චයට පැමිණියේ යයි ද, මේ සඤ්චය දකී යයි ද, ශෛක්‍ෂාඥනයෙන් සමනාගත යයි ද, ශෛක්‍ෂාවිද්‍යාවෙන් සමනාගත ය යි ද, ධර්මප්‍රාප්තියට පැමිණියේ ය යි ද, ආයතී වූ නිවේධිකප්‍රඥ ඇත්තේ ය යි ද, අමාදෙරට හැපි සිටී ය යි ද කියනු ලැබේ.

ගහපති වර්ග පස්වැනි යි.

එහි උඥනය:

පඤ්චවෙරහය සුත්‍ර දෙකක් කියන ලදී. දුක්ඛ, ලෝක, ඤාතික, අඤ්ඤාතර, ජාණ්ණසොණී සුත්‍ර ද, අවචානී ලොකායතික සුත්‍රය ද, අරියසාවක සුත්‍ර දෙක ද කියන ලදහ. එයින් වර්ග කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. දුක්ඛවග්ගො

1. 6. 1

පරිච්ඡේදනං

51. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගචා ඝාටකපීඨං වහරති ජේතවනෙ අනාට්ඨිණිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො¹ හගචා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු හගචතො පච්චස්සොසුං. හගචා එතදවොච:

කීත්තාවතා: හු ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිච්ඡේදනානො පරිච්ඡේදනස්ස සබ්බස්සො සමමා දුක්ඛකඛයායාති? “හගචං මූලිකා තො හනෙත, ධම්මා. හගචං තෙතතිකා, හගචං පටිසරණං. සාධු වත හනෙත හගචනතං එව පටිහාතු එතස්ස හාසිතස්ස අපේඨා. හගචතො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති.

තෙත හි භික්ඛවෙ,² සුඤ්ඤා. සාධුකං මතසි කරොථ. හාසිස්සාමිති

එවං හනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගචතො පච්චස්සොසුං. හගචා එතදවොච:

ඉමං භික්ඛවෙ, භික්ඛු පරිච්ඡේදනානො පරිච්ඡේදනා: “යං ඛො ඉදං අතෙකපීඨං. තාතපසකාරකං³ දුක්ඛං ලොකෙ උපපජ්ජති ජරාමරණං. ඉදං හු ඛො දුක්ඛං කීන්තිදුතං, කිංසමුදයං, කිංසජ්ජාතිකං, කිංපභවං. කිංසමිං සති ජරාමරණං භොති. කිංසමිං අසති ජරාමරණං ත භොති”ති.

සො පරිච්ඡේදනානො එවං පජානාති: “යං ඛො ඉදං අතෙකපීඨං තාතපසකාරකං දුක්ඛං ලොකෙ උපපජ්ජති ජරාමරණං, ඉදං ඛො දුක්ඛං ජාතිතිදුතං ජාතිසමුදයං ජාතිජාතිකං ජාතිපභවං. ජාතියා සති ජරාමරණං භොති. ජාතියා අසති ජරාමරණං ත භොති”ති.

සො ජරාමරණඤ්ච පජානාති. ජරාමරණසමුදයඤ්ච පජානාති. ජරාමරණනිරෝධඤ්ච පජානාති. යා ව ජරාමරණනිරෝධසාරූපයාමිති පටිපද්ධතං ව පජානාති. තථා පටිපනොතා ව භොති අනුධම්මවාරි.

අයං වුළුවති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බස්සො සමමා දුක්ඛකඛයාය පටිපනොතො භොති⁴ ජරාමරණනිරෝධාය.

අථාපරං පරිච්ඡේදනානො පරිච්ඡේදනා: “ජාතිපතායං කීන්තිදුතා, කිංසමුදයා, කිංසජ්ජාතිකා, කිංපභවා, කිංසමිං සති ජාති භොති, කිංසමිං අසති ජාති ත භොති”ති.*

1. ‘ඛො’ ඉති කප්ථි - PTS.

2. භික්ඛවෙ තා - PTS,

3. තාතපසකාරං - සිවු.

4. ‘භොති’ ඉති සබ්බස්සො කප්ථි.

* ජාතිවාරො ත දිස්සන්ත - PTS.

6. දුකාවගීය

1. 6. 1

පරිමිමංගන සූත්‍රය

51. මා විසින් මෙසේ අතත ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. වහන්සා යි ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මහණ තෙමේ හැම අයුරින් මැනැවින් දුක් දුරු කිරීම පිණිස පිරික්සන්නේ කෙනෙකින් පිරික්සාද? “වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙතා කොට ඇත්තාහ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මැනැවි, මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා හිඤ්ඤා දරන්නාහ” යි. ඇත්තාහ භාග්‍යවතුන් වහන්ස,

“මහණෙනි, එසේ තම් අසවු. මැනැවින් මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි” යි. “වහන්ස, එසේ ය” යි ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ පිරික්සන්නේ “තත් වැදූරුම් තත් අයුරු දුක් වූ යම් මේ ජරාමරණ ලෝකයෙහි උපදී ද, මේ දුක කීමෙක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කීමෙක් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් පහව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද, කුමක් තැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද” යි පිරික්සයි.

හෙතෙමේ පිරික්සන්නේ “තත් වැදූරුම් තත් අයුරු දුක් වූ යම් මේ ජරාමරණ ලෝකී උපදී ද, මේ දුක ජාතිය නිදහ කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය ජාති කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය පහව කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. ජාතිය තැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ” යයි මෙසේ දත ගණී.

හෙතෙමේ ජරාමරණත් දත ගණී. ජරාමරණ සමුදයයත් දත ගණී. ජරාමරණ නිරෝධයත් දත ගණී. ජරාමරණ නිරෝධයට සරුප් ව යතසුප්පිය යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ තම් එය ද දත ගණී. එසේ පිළිපත්තේ නිවණට අනුකූල වූ පිළිවෙතෙහි හැසිරෙන්නේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හැම අයුරින් මැනැවින් දුක් කෂය කිරීම පිණිස ජරාමරණ නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ ය යි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද පිරික්සන්නේ “මේ ජාතිය කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද, කීමෙක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් පහව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජාතිය වේ ද, කුමක් තැති කල්හි ජාතිය නො වේ ද යි” පිරික්සයි.

සො පරිච්ඡිංසමානො ඵලං පජානාති: “ජාති භවතිද්දතා, භවසමුදයා, භවජාතිකා, භවපහභවා. භවෙ සති ජාති භොති. භවෙ අසති ජාති ත භොති”ති.

සො ජාතං ව පජානාති. ජාතිසමුදයං ව පජානාති. ජාතිනිරුද්ධං ව පජානාති. යා ව ජාතිනිරුද්ධසාරූපභාමිනී පටිපදා, තං ව පජානාති. තථා පටිපනො ව භොති අනුධම්මවාදී.

අයං වුළුවති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො දුක්ඛක්ඛයාය පටිපනො භොති¹ ජාතිනිරුද්ධාය.

අථාපරං පරිච්ඡිංසමානො පරිච්ඡිංසති: “භවො පතායං කින්නිද්දතො, කිංසමුදයො, කිංඤ්ජාතිකො, කිම්පහවො, කිංසමිං සති භවො භොති, කිංසමිං අසති භවො ත භොති”ති.

සො පරිච්ඡිංසමානො ඵලං පජානාති: භවො උපාදතනීද්දතො. උපාදත-සමුදයො, උපාදතජාතිකො, උපාදතපහවො. උපාදතෙ සති භවො භොති. උපාදතෙ අසති භවො ත භොතිති.

සො භවං ව පජානාති. භවසමුදයං ව පජානාති. භවනිරුද්ධං ව පජානාති. යා ව භවනිරුද්ධසාරූපභාමිනී පටිපදා, තං ව පජානාති. තථා පටිපනො ව භොති අනුධම්මවාදී.

අයං වුළුවති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො දුක්ඛක්ඛයාය පටිපනො භොති භවනිරුද්ධාය.

අථාපරං පරිච්ඡිංසමානො පරිච්ඡිංසති: උපාදතං පතිදං කින්නිද්දතං -පෙ- තණ්හා පතායං කින්නිද්දතා -පෙ- වෙදතා පතායං කින්නිද්දතා -පෙ- ඵසෙසා පතායං කින්නිද්දතො -පෙ- සළායතනං පතිදං කින්නිද්දතං -පෙ- තාමරූපං පතිදං කින්නිද්දතං -පෙ- විඤ්ඤණං පතිදං කින්නිද්දතං -පෙ- සඤ්ඤා පතිමෙ කින්නිද්දතා, කිංසමුදයා, කිංඤ්ජාතිකා, කිම්පහවා, කිංසමිං සති සඤ්ඤා භොනති, කිංසමිං අසති සඤ්ඤා ත භොනති”ති. සො පරිච්ඡිංසමානො ඵලං පජානාති: “සඤ්ඤා අවිජ්ජානිද්දතා, අවිජ්ජාසමුදයා, අජ්ජාජාතිකා, අවිජ්ජාපහවා. අවිජ්ජාය සති සඤ්ඤා භොනති. අවිජ්ජාය අසති සඤ්ඤා ත භොනතිති. සො සඤ්ඤා රෙ ව පජානාති. සඤ්ඤාසමුදයං ව පජානාති. සඤ්ඤා නිරුද්ධං ව පජානාති. යා ව සඤ්ඤානිරුද්ධසාරූපභාමිනී පටිපදා, තං ව පජානාති. තථා පටිපනො ව භොති අනුධම්මවාදී.

අයං වුළුවති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො සමමා දුක්ඛක්ඛයාය පටිපනො භොති සඤ්ඤානිරුද්ධාය.

1. ‘භොති’ ඉති කප්ථි-මජ්ඣං, සෘ, PTS. ඩ

හෙතෙමේ පිරික්සන්නේ “ජාතිය භවය නිදහ කොට ඇත්තේ ය. භවය සමුදය කොට ඇත්තේ ය. භවය ජාති කොට ඇත්තේ ය. භවය පහව කොට ඇත්තේ ය. භවය ඇති කල්හි ජාතිය වේ. භවය තැනි කල්හි ජාතිය නො වේ” ය යි මෙසේ දැන ගනී.

හෙතෙමේ ජාතියත් දැන ගනී. ජාතියමුදයත් දැන ගනී. ජාති-නිරෝධයත් දැන ගනී. ජාතිනිරෝධයට සරුප් ව යහසුලු යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපන්නේ නිවනට අනුකූල පිළිවෙතෙහි හැසිරෙන්නේ ද වේ.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හැම අයුරින් මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස ජාතිනිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ යයි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද පිරික්සන්නේ “මේ භවය වතාහි කීමෙන් නිදහ කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කීමෙන් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් පහව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි භවය වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි භවය නො වේ ද” යි පිරික්සයි.

හෙතෙමේ පිරික්සන්නේ “භවය උපාද්‍ය නිදහ කොට ඇත්තේ ය. උපාද්‍ය සමුදය කොට ඇත්තේ ය. උපාද්‍ය ජාති කොට ඇත්තේ ය. උපාද්‍ය පහව කොට ඇත්තේ ය. උපාද්‍ය ඇති කල්හි භවය වේ. උපාද්‍ය තැනි කල්හි භවය නො වේ” ය යි මෙසේ දැන ගනී.

හෙතෙමේ භවයත් දැන ගනී. භවසමුදයත් දැන ගනී. භවනිරෝධයත් දැන ගනී. භවනිරෝධයට සරුප් ව යහසුලු යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපන්නේ නිවනට අනුකූල පිළිවෙතෙහි පිළිපන්නේ ද වේ.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හැම අයුරින් මැනවින් දුක් ක්‍ෂය කිරීම පිණිස භවනිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ යයි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද පිරික්සන්නේ “මේ උපාද්‍ය කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ තෘණොව කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ වේදනාව කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ සසරීය කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ ෂ්‍රමායතන කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ තාමරුප කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ විඤ්ඤාන කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ සංසාරයෝ කීමෙන් නිදහ කොට ඇත්තාහු ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තාහු ද, කීමෙන් ජාති කොට ඇත්තාහු ද, කුමක් පහව කොට ඇත්තාහු ද, කුමක් ඇති කල්හි සංසාරයෝ වෙත් ද, කුමක් තැනි කල්හි සංසාරයෝ නො වෙද්ද” යි පිරික්සයි. හෙතෙමේ පිරික්සන්නේ සංසාරයෝ අවිඤ්ඤා නිදහ කොට ඇතියහ. අවිඤ්ඤා සමුදය කොට ඇතියහ. අවිඤ්ඤා ජාති කොට ඇතියහ. අවිඤ්ඤා පහව කොට ඇතියහ. අවිඤ්ඤා ඇති කල්හි සංසාරයෝ වෙත්. අවිඤ්ඤා තැනි කල්හි සංසාරයෝ නො වෙති” යි මෙසේ දැන ගනී. හෙතෙමේ සංසාරයනුත් දැන ගනී. සංසාරසමුදයත් දැන ගනී. සංසාරනිරෝධයත් දැන ගනී. සංසාරනිරෝධයට සරුප් ව යහසුලු යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපන්නේ නිවනට අනුකූල පිළිවෙතෙහි හැසිරෙන්නේ ද වේ.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස සංසාරනිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ යයි කියනු ලැබේ.

අවිජ්ජාගතොයං භික්ඛවෙ, පුරිසපුග්ගලො පුඤ්ඤං වෙ සඛාරං අභිසඛාරොති, පුඤ්ඤපභං ගොති විඤ්ඤණං. අපුඤ්ඤං වෙ සඛාරං අභිසඛාරොති, අපුඤ්ඤපභං ගොති විඤ්ඤණං. ආතෙඤ්ජං වෙ සඛාරං අභිසඛාරොති, ආතෙඤ්ජපභං ගොති විඤ්ඤණං.

යතො බො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභිණා ගොති විජ්ජා උප්පන්නා, සො අවිජ්ජාවිරාගා විජ්ජ්ජපාදා නෙව පුඤ්ඤභිසඛාරං අභිසඛාරොති. ත අපුඤ්ඤාසඛාරං අභිසඛාරොති. ත ආතෙඤ්ජාභිසඛාරං අභිසඛාරොති අතභිසඛාරොනො අතභිසඤ්චතයනො ත කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. අනුපාදියං ත පරිතස්සති. අපරිතස්සං පච්චතං. යෙව¹ පරිතිබ්බයති. 'බිණා ජති. වුසිතං බුහව්වරියං, කතං කරණියං තාපරං ඉත්තතායා'ති පජානාති.

සො සුඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, සා අනිව්වාති පජානාති. අතජේඛාසිතාති² පජානාති. අතභිතඤ්ජතාති³ පජානාති. දුක්ඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, සා අනිව්වාති පජානාති. අතජේඛාසිතාති² පජානාති. අතභිතඤ්ජතාති³ පජානාති. අදුක්ඛමසුඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, සා අනිව්වාති පජානාති. අතජේඛාසිතාති² පජානාති. අතභිතඤ්ජතාති පජානාති

සො සුඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, විසඤ්ඤානො තං⁴ වෙදනං වෙදියති. දුක්ඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, විසඤ්ඤානො තං වෙදනං වෙදියති. අදුක්ඛමසුඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, විසඤ්ඤානො තං වෙදනං වෙදියති.

සො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදයමානො⁵ කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදයාමීති⁶ පජානාති. ජ්විතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදයමානො ජ්විතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදයාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උද්ධං ජ්විතපරියාදනා ඉධෙව සබ්බවෙදසිතාති අතභිතඤ්ජතාති සිති භවිස්සන්ති. සර්රාති අවසිස්සන්තීති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො කුම්භකාරපාකා උණං කුම්භං උද්ධරිතා සමෙ භූමිභාගෙ පතිවිසෙය්‍ය,⁷ තත්‍ර යායං උසමා සා තතේව වුප්පමෙය්‍ය. කපල්ලාති අවසිස්සෙය්‍යං. එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො [කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති.] ජ්විතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො ජ්විතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උද්ධං ජ්විතපරියාදනා ඉධෙව සබ්බවෙදසිතාති අතභිතඤ්ජතාති සිති භවිස්සන්ති, සර්රාති අවසිස්සන්තීති පජානාති.

1. පච්චතනඤ්ඤව - මජ්ඣ. 2. ත අතජේඛාසිතා - සිවු. 3. ත අතභිතඤ්ජතා - සිවු.
4. විසංග්‍රහොනො තං - සිවු 5 වෙදියමානො - සිවු, PTS, 6 වෙදියාමි - සිවු,
7. පරිසිස්සෙය්‍ය - මජ්ඣ, පභිබ්බපෙය්‍ය-ස්ස, PTS

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, අවිද්‍යාවෙන් යුක්ත මේ පුද්ගල තෙමේ ඉදින් කුශලසංසකාර රැස් කෙරේ නම් (කම්) ඒ ඥානය කුශලසහගත වේ. ඉදින් අකුශලසංසකාර රැස් කෙරේ නම් (කම්) විඥානය අකුශලසහගත වේ. ඉදින් අරූපාවචර-කුශලසංසකාර රැස් කරන්නේ නම් විඥානය අරූපාවචරකුශලසහගත වේ.

මහණෙනි, යම්කලෙක පටන් මහණහුගේ අවිද්‍යාව ප්‍රතිණවුවා වේ ද, (එකල අභිත්මාගී) විද්‍යාව උපන්නී වෙයි. හෙතෙමේ අවිද්‍යාව තොරවීමෙන් මාභිඤ්ඤාසංඛ්‍යාත විද්‍යාව ඉපදීමෙන් කුශලසංසකාර නො ම රැස් කෙරෙයි. අකුශලසංසකාර නො ම රැස් කෙරෙයි. අරූපාවචරකුශලසංසකාර නො ම රැස් කෙරෙයි. කම් රැස් නො කරන්නේ සිත නො මෙහෙයවන්නේ ලෝක-යෙහි කිසිවක් (තෘෂ්ණාදි යෙන්) උපාදානය නො කරයි. උපාදානය නො කරන්නේ (තණ්හාපරිතයානා භයපරිතයානා වසයෙන්) නො තැනී ගණී නො තැනී ගන්නේ තෙමේ ම පිරිනිවේ. 'ජාතිය ඤාය වූවා ය. බමසර වාස නිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ රහත් බැව් පිණිස අතෙකක් නැතැ' යි දැන ගණී.

හෙතෙමේ ඉදින් සුඛවේදනාවක් විඳි නම් එය අතීතය ය යි දැන ගණී. (තෘෂ්ණාවෙන්) නො බැසගන්නා ලද යි දැන ගණී. (අභිතඤ්ඤා විසින්) නො පිළිගන්නා ලද යි දැන ගණී. ඉදින් දුක් වේදනාවක් විඳි නම් එය අතීතය ය යි දැන ගණී. (තෘෂ්ණාවෙන්) නො බැස ගන්නා ලද යි දැන ගණී. නො පිළි-ගන්නා ලද යි දැන ගණී. ඉදින් තො දුක් නො සුව වේදනාවක් විඳි නම් එය අතීතය ය යි දැන ගණී. නො බැස ගන්නා ලද යි දැන ගණී. නො පිළිගන්නා ලද යි දැන ගණී.

හෙතෙමේ ඉදින් සුඛ වේදනාවක් විඳි නම් නො බැලුනේ ඒ වේදනාව විඳී. ඉදින් දුක් වේදනාවක් විඳි නම් නො බැලුනේ ඒ වේදනාව විඳී. ඉදින් මාදහත් වේදනාවක් විඳි නම් නො බැලුනේ ඒ වේදනාව විඳී.

හෙතෙමේ කය හිමි කොට ඇති (පඤ්ඤාධාරික) වේදනාව විඳින්නේ කය හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳිමි යි දැන ගණී. දිවි හිමි කොට ඇති (මනොධාරික) වේදනාව විඳින්නේ දිවිහිමි කොට ඇති වේදනාව විඳිමි යි දැන ගණී. කය බිඳීමෙන් දිවි කෙළවර වන්නට පෙරාතුව මෙලෙවිහි දී ම සියලු වේදනාවෝ නො පිළිගන්නා ලද්දහු සිහිල් වන්නාහු (නොපවත්නා ස්වභාව ඇත්තාහු) ය. බාතුශරීරයෝ ශේෂ වන්නාහ යි දැන ගණී.

මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂයෙක් උණුසුම් කළයක් කුඹල් උදුතෙත් තහා සමබ්බේක තබා ද, එහි යම් ඒ උණුසුමක් වේ ද, එය එහි ම සංසිඳෙන්නේ ය. කබල් ශේෂ වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ කය හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳින්නේ කය හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳිමි යි, දිවි හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳින්නේ දිවි හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳිමි යි දැන ගණී. කය බිඳීමෙන් දිවි කෙළවර වීමට පෙරාතුව මෙලෙවිහි දී ම සියලු ම වේදනාවෝ නො පිළිගන්නා ලද්දහු සිහිල් වන්නාහ. බාතුශරීරයෝ ශේෂ වන්නාහ යි දැන ගණී.

තං කීං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, අපි නු ඛො ඛිණ්ණසවො භික්ඛු පුඤ්ඤාති-
සඛාරං වා අභිසම්බරෙය්‍ය, අපුඤ්ඤාතිසම්බාරං වා අභිසම්බරෙය්‍ය,
ආනෙඤ්ජාතිසම්බාරං වා අභිසම්බරෙය්‍යාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන සම්බාරෙපු අසති සම්බාරතිරොධා අපි නු ඛො
විඤ්ඤාණං පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන විඤ්ඤාණෙ අසති විඤ්ඤාණතිරොධා අපි නු ඛො
තාමරුපං පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන තාමරුපෙ අසති තාමරුපතිරොධා අපි නු ඛො
සලායතනං පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

‘සම්බසො වා පන සලායතනෙ අසති සලායතනතිරොධා අපි නු ඛො
ථස්සො පඤ්ඤායෙථාති’,

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන ථස්සො අසති ථස්සතිරොධා අපි නු ඛො වෙදනා
පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන වෙදනාය අසති වෙදනාතිරොධා අපි නු ඛො තණ්හා
පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන තණ්හාය අසති තණ්හාතිරොධා අපි නු ඛො
උපාදානං පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන උපාදානෙ අසති උපාදානතිරොධා අපි නු ඛො
හවෙ පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන හවෙ අසති හවතිරොධා අපි නු ඛො ජාඨි
පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන ජාඨියා අසති ජාතිතිරොධා අපි නු ඛො ජරාමරණං
පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සාධු සාධු ඛො¹ භික්ඛවෙ, ඵචමෙවෙතං² භික්ඛවෙ, නෙතං අඤ්ඤාථා
සද්දහථ ඵචමෙවෙතං³ භික්ඛවෙ, අධිමුච්චථ නික්ඛායා ඵත්ථ භොථ
නිබ්බිවිතිච්ඡා. ඵසෙවනො ඉක්ඛස්සාති

1. ‘ඛො’ ඉති නස්ති - මජ්ඣ., සෘ., PTS. 2. ඵචමෙතං - මජ්ඣ.

3. සද්දහථ ඤමං - මජ්ඣ., PTS. සද්දහථ උචමෙතං - සෘ.

මහණෙනි, ඒ කුමැයි හඟිහු ද? රහත් මහණ තෙමේ කුශලසංසකාර හෝ රුක් කරන්නේ ද? අකුශලසංසකාර හෝ රුක් කරන්නේ ද? අරුපාවචර සංසකාර හෝ රුක් කරන්නේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

තැම අයුරින් සංසකාර තැනි කල්හි සංඛාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤයෙන් පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

සථිප්පකාරයෙන් විඤ්ඤය තැනි කල්හි විඤ්ඤනිරෝධයෙන් තාමරූප පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

සථිප්පකාරයෙන් තාමරූප තැනි කල්හි තාමරූපනිරෝධයෙන් ඡායායතන පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ඡායායතන තැනි කල්හි ඡායායතනනිරෝධයෙන් සංඝීය පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම සංඝීය තැනි කල්හි සංඝීනිරෝධයෙන් වේදනාව පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම වේදනාව තැනි කල්හි වේදනානිරෝධයෙන් තණ්හාව පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම තාණ්හාව තැනි කල්හි තාණ්හානිරෝධයෙන් උපාදාන පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම උපාදාන තැනි කල්හි උපාදානනිරෝධයෙන් භවය පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම භවය තැනි කල්හි භවනිරෝධයෙන් ජාතිය පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම ජාතිය තැනි කල්හි ජාතීනිරෝධයෙන් ජරාමරණ පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.’

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි. මහණෙනි, මෙය මෙසේ ම ය. මෙය අත් අයුරැසින් නො වේ. මහණෙනි, මෙය මෙසේ ම යයි අදහසි නිශ්චයට පැමිණෙයි. මෙහි සාක තැත්තෝ පහ වූ විවිචිත්තා ඇත්තෝ වූ මෙය ම දුක් කෙළවර (නිවන) වේ.

1. 6. 2.

උපාදනසුත්තං

52. සාවඤ්චියං-

උපාදනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවසිති තණ්හාපච්චයා උපාදතං. උපාදතපච්චයා භවො. භවපච්චයා ජාති. ජාතීපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදේවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්මවන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා සමුදයො ගොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, දසන්තං වා කට්ඨවාහානං චීසාය වා කට්ඨවාහානං නිංසාය වා කට්ඨවාහානං වන්තාරීසාය වා කට්ඨවාහානං මහාඅග්ගිකකඤ්ඤා ජලෙය්‍ය¹, තත්‍ර පුරිසො කාලෙත කාලං සුක්ඛාති වෙව තිණාති පක්ඛිපෙය්‍ය, සුක්ඛාති ව ගොමියාති පක්ඛිපෙය්‍ය, සුක්ඛාති ව කට්ඨාති පක්ඛිපෙය්‍ය, එවං² හි සො භික්ඛවෙ මහාඅග්ගිකකඤ්ඤා තදුභාරො තදුපාදතො චිරං දීඝමෙධානං ජලෙය්‍ය

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවසිති තණ්හාපච්චයා උපාදතං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා සමුදයො ගොති.

උපාදනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධා උපාදතනිරොධො. උපාදතනිරොධො -පෙ- ජරාමරණං සොකපරිදේවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා නිරොධො ගොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, දසන්තං වා කට්ඨවාහානං චීසාය වා කට්ඨවාහානං නිංසාය වා කට්ඨවාහානං වන්තාරීසාය වා කට්ඨවාහානං මහාඅග්ගිකකඤ්ඤා ජලෙය්‍ය, තත්‍ර පුරිසො ත කාලෙත කාලං සුක්ඛාති වෙව තිණාති පක්ඛිපෙය්‍ය, ත සුක්ඛාති ව ගොමියාති පක්ඛිපෙය්‍ය, ත සුක්ඛාති ව කට්ඨාති පක්ඛිපෙය්‍ය, එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාඅග්ගිකකඤ්ඤා පුරිමස්ස ව උපාදතස්ස පරියාදතා අඤ්ඤාස්ස ව අනුපහාරා අභාභාරො නිබ්බායෙය්‍ය.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති තණ්හානිරොධා උපාදතනිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා නිරොධො ගොති.

1. 6 3

සඤ්ඤාජනිකසුත්තං

53. සාවඤ්චියං-

සඤ්ඤාජනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවසිති. තණ්හාපච්චයා උපාදතං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා සමුදයො ගොති.

1. ජලෙය්‍ය - PTS.

2. එවඤ්ඤා - ස්‍යා, PTS.

1. 6. 2.

උපාදාන සූත්‍රය

52. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, උපාදානයන්ට ප්‍රත්‍යය වූ ධර්මයන් විෂයෙහි ආස්වාදය අනුව බලමින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වෙසෙසින් වැඩේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ භටගණීන්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භටගණීම වේ.

මහණෙනි, යම්කෙ දරගැල් දසයක හෝ දරගැල් විස්සක හෝ දරගැල් තියෙක හෝ දරගැල් සාමුසෙක හෝ මහගිතිකදෙක් යම්කෙ දිලෙන්නේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල එහි විශලිතණත් බහා ලත්තේ ද, විශලි ගොමත් බහා ලත්තේ ද, විශලි දරන් බහා ලත්තේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහගිතිකද ඒ ආහාර ඇත්තේ උපාදාන ඇත්තේ ඉතා දිගු කලක් දිලෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම උපාදානීය ධර්මයන්හි ආස්වාදය නැවත නැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භටගණීම වේ.

මහණෙනි, උපාදානීය ධර්මයන්හි දෙම නැවත නැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වෙයි. තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් ... ජරාමරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, දරගැල් දසයක හෝ දරගැල් විස්සක හෝ දරගැල් තියෙක හෝ දරගැල් සාමුසෙක හෝ මහගිතිකදෙක් යම්කෙ දිලෙන්නේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල විශලි තණත් එහි තො ලත්තේ ද, විශලි ගොමත් එහි තො ලත්තේ ද, විශලි දරන් එහි තො ලත්තේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහගිතිකද පළමු දර දැවීමෙන් අනෙක් දර තො ගැණීමෙන් ප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ නිවෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම උපාදානීය ධර්මයන්හි දෙම නැවත නැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වේ. තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 6. 3.

සංයෝජනසූත්‍රය

53. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සංයෝජනයන්ට ප්‍රත්‍යය වූ ධර්මයන්හි ආස්වාදය නැවත නැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩෙයි. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භටගණීම වේ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තෙලං ව පට්ඨව වට්ඨිං ව පට්ඨව තෙලපාදීපො ක්කියෙය්‍ය, තනු පුරිසො කාලෙත කාලං තෙලං ආසිඤ්ඤාය්‍ය,¹ වට්ඨිං උපසංඝරෙය්‍ය,² එවං හි සො භික්ඛවෙ තෙලපාදීපො තද්දතාරො තදුපාදතො විරං දීඝමඤ්ඤානං ජලෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු අය්‍යාදනුපසසිනො විහරතො තණ්හා පට්ඨස්සති. තණ්හාපට්ඨයා උපාදානං - පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

සඤ්ඤාප්තියෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපසසිනො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො - පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තෙලං ව පට්ඨව වට්ඨිං ව පට්ඨව තෙලපාදීපො ක්කියෙය්‍ය, තනු පුරිසො ත කාලෙත කාලං තෙලං ආසිඤ්ඤාය්‍ය, ත වට්ඨිං ව.³ උපසංඝරෙය්‍ය, එවං හි සො භික්ඛවෙ තෙලපාදීපො පුරිමස්ස ව උපාදානස්ස පරියාදනා අඤ්ඤාය්‍ය ව අනුපහාරා අතාහාරො නිබ්බායෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපසසිනො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො - පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති.

1. 6. 4

දුතිය සඤ්ඤාප්තියුක්තං

54. සාධකමං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තෙලං ව පට්ඨව වට්ඨිං ව පට්ඨව තෙලපාදීපො ක්කියෙය්‍ය, තනු පුරිසො කාලෙත කාලං තෙලං ආසිඤ්ඤාය්‍ය, වට්ඨිං ව උපසංඝරෙය්‍ය, එවං හි සො භික්ඛවෙ තෙලපාදීපො තද්දතාරො තදුපාදතො විරං දීඝමඤ්ඤානං ජලෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු අය්‍යාදනුපසසිනො විහරතො තණ්හා පට්ඨස්සති. තණ්හාපට්ඨයා උපාදානං - පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තෙලං ව පට්ඨව වට්ඨිං ව පට්ඨව තෙලපාදීපො ක්කියෙය්‍ය, තනු පුරිසො ත කාලෙත කාලං තෙලං ආසිඤ්ඤාය්‍ය, ත වට්ඨිං ව උපසංඝරෙය්‍ය, එවං හි සො භික්ඛවෙ තෙලපාදීපො පුරිමස්ස ව උපාදානස්ස පරියාදනා අඤ්ඤාය්‍ය ව අනුපහාරා⁴ අතාහාරො නිබ්බායෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපසසිනො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො - පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති.

1. අසිඤ්ඤාය්‍ය - සිමු. 2. උපසංඝරෙය්‍ය - සිමු, සි 1, 3. ව, ඉති නන්ති - සනා, මජ්ඣ. 4. අනුපහාරා - PTS.

මහණෙනි, යම්කෙසේ තෙලත් නිසා වැටියත් නිසා තෙල්පහතෙක් දුල් වෙන්නේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල එහි තෙල් බහන්නේ ද, වැටිය සකස් කරන්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තෙල්පහත ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදාන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් දිලෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඥාදාය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෙශය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වේ. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ තෙලත් නිසා වැටියත් නිසා තෙල්පහතෙක් දුල්-වෙන්නේ ද, පුරුෂ තෙමේ කලින් කල එහි තෙල් තො බහන්නේ ද, වැටියත් තො සකස් කරන්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තෙල්පහත පළමු තෙල් දැවීමේනුත් අනෙක් තෙලක් තො ගැනීමේනුත් ප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ නිවෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෙශය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වෙයි. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වෙයි ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 6. 4

දුතිය සංයෝජනසුත්‍රය

54. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, තෙලත් නිසා වැටියත් නිසා තෙල්පහතෙක් යම්කෙසේ දුල්-වෙන්නේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල එහි තෙල් බහන්නේ ද, වැටිය සකස් කරන්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තෙල්පහත ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදාන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් දිලෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඥාදාය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩෙයි. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, තෙලත් නිසා වැටියත් නිසා යම්කෙසේ තෙල්පහතෙක් දුල්වෙන්නේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල එහි තෙල් තො බහන්නේ තම් වැටියත් තො සකස් කරන්නේ තම්, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තෙල්පහත පළමු තෙල් දවා ලීමේනුත් අනෙක් තෙලක් තො ගැනීමේනුත් ප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ නිවෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෙශය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වෙයි. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වෙයි.

1. 6. 5

මහාරුක්ඛසුත්තං

55. සාවකස්සිං-

උපාදනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවඛස්සිති. තණ්හාපව්වයා උපාදනං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛො, තස්ස යාති වෙව මූලානි අධොගමානි, යාති ච තිරිඨංගමානි, සබ්බානි තානි උද්ධං ඔජං අභිහරන්ති. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුක්ඛො තදහාරො තදුපාදතො විරං දීඝමඤ්ඤං තිට්ඨෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවඛස්සිති. තණ්හාපව්වයා උපාදනං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

උපාදනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදනනිරෝධො. උපාදනනිරෝධො භව-නිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුද්දල-පිටකං ආදය. තො තං රුක්ඛං මූලෙ ජිඤ්ඤෙය්‍ය. මූලෙ ඡෙත්වා¹ පලිබ්ඤ්ඤෙය්‍ය² පලිබ්ඤ්ඤා මූලානි උද්ධරෙය්‍ය අත්තමතො උසිරතාලමත්තානිපි.³ සො තං රුක්ඛං ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකං ජිඤ්ඤෙය්‍ය. ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකං ජිඤ්ඤා ඵාලෙය්‍ය. ඵාලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය. සකලිකං සකලිකං කරිත්වා වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය, වාතාතපෙ විසොසෙත්වා අග්ගිතා ඛහෙය්‍ය. අග්ගිතා ඛහෙත්වා මසිං කරෙය්‍ය. මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඔසුතෙය්‍ය. තදියා වා සිඝසොතාය පවාහෙය්‍ය. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුක්ඛො උච්ඡින්නමූලො අස්ස තාලාවච්ඡුක්ඛතො අතභාවක්ඛතො⁴ ආයතීං අනුපාදාධමෙවො.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදනනිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො හොතිති.

1. 6. 6

දුතීය මහාරුක්ඛසුත්තං

56. සාවකස්සිං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛො, තස්ස යාති වෙව මූලානි අධොගමානි, යාති ච තිරිඨංගමානි, සබ්බානි තානි උද්ධං ඔජං අභිහරන්ති. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුක්ඛො තදහාරො තදුපාදතො විරං දීඝමඤ්ඤං තිට්ඨෙය්‍ය.

1. මූලං ජිඤ්ඤා - ඡෙත්සං, මූලෙක ඡෙත්වා - PTS. 2. පලිං - PTS.

3. උසිරතාල - සීමු. 4. අතභාවංඛතො - PTS, සීමු. ඡෙත්සං, අතභාවංගතො - ස්‍යා.

1. 6. 5.

මහාරූක්ඛසූත්‍රය

55. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, උපාදානීය ධර්මයන්හි ආඤාදය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩෙයි. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වෙයි ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම්කේ මහරූකෙක් වේ ද, එහි යටට බස්තා යම් මූලින් වේ ද, සරසට යන යම් මූලින් වේ ද, ඒ සියල්ල ඔප්පු උඩට ගෙන යයි. මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරූක ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදාන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් පවත්නේ ය.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම උපාදානීය ධර්මයන්හි ආඤාදය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, උපාදානීය ධර්මයන්හි දෙමස තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව තීරුණු වේ. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ. උපාදාන නිරෝධයෙන් හවතිරෝධය වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, යම්කේ මහරූකෙක් වේ ද, එකල්හි පුරුෂයෙක් උදුල්ලක් හා පායක් ගෙන එන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රූක මූල සිඳින්නේ ය. මූල සිඳි හාත්පස සාරන්නේ ය. හාත්පස සාරූ යටත්පිරිසෙයින් සුවදහොට මූල් පමණ වූත් මූල් උදුරන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රූක කඩ කඩ කොට සිඳින්නේ ය. කඩ කඩ කොට සිඳි පලන්නේ ය. පලා කැබැලි කැබැලි කරන්නේ ය. කැබැලි කැබැලි කොට අවුසුලගෙහි විසලන්නේ ය. අවුසුලගෙහි විසලා ගින්නෙන් දවන්නේ ය. ගින්නෙන් දවා හළු කරන්නේ ය. හළු කොට මහසුලගෙහි හෝ පොලා හරින්නේ ය. සැබපහර ඇති ගහෙහි හෝ පා කොට හරින්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරූක උසුන් මූල් ඇත්තේ හිස් සුත් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ, හෝ වැඩෙන බවට පවුණුවන ලද්දේ මතු නූපදානා සබ්බාව ඇත්තේ වන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම උපාදානීය ධර්මයන්හි දෙමස තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව තීරුණු වේ. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි

1. 6. 6.

දුතිය මහාරූක්ඛසූත්‍රය

56 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම්කේ මහරූකෙක් වේ ද, එහි යටට බස්තා යම් මූලින් වේ ද, සරසට යන යම් මූලින් වේ ද, ඒ සියල්ල නිජාව උඩට ගෙන යේ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරූක ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදාන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් සිටුවේ ය

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවබ්බති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤ-පිටකං ආදය. සො තං රුක්ඛං මූලෙ ඡිඤ්ඤෙය්‍ය මූලෙ ඡේත්වා පලිබ්භෙය්‍ය. පලිබ්භේත්වා මූලානි උඤ්ඤෙය්‍ය -පෙ- තදීයා වා සිඝ්ඝොතාය පවාහෙය්‍ය. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුක්ඛො උච්ඡින්නාමූලො අස්ස තාලාවජ්ඣිකතො අනභාවකතො ආයතීං අනුපාදාමිමෙව.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදනනිරෝධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො නොති.

1. 6. 7

තරුණරුක්ඛස්තනං

57 සාවකජීයං-

සඤ්ඤාපරිනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවබ්බති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තරුණෙ රුක්ඛො, තස්ස පුරිසො කාලෙන කාලං මූලානි පලිසන්ථෙය්‍ය.¹ කාලෙන කාලං පංසුං දදෙය්‍ය. කාලෙන කාලං උදකං දදෙය්‍ය. එවං හි සො භික්ඛවෙ තරුණෙ, රුක්ඛො තද්භාරො තදුපාදතො වුද්ධිං වීරාලනිං වෙපුලං ආපජේය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාපරිනීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවබ්බති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

සඤ්ඤාපරිනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදනනිරෝධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො නොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තරුණෙ රුක්ඛො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤපිටකං ආදය. සො තං රුක්ඛං මූලෙ ඡිඤ්ඤෙය්‍ය මූලෙ ඡේත්වා පලිබ්භෙය්‍ය. පලිබ්භේත්වා මූලානි උඤ්ඤෙය්‍ය අනතමසො උසිරතාලමන්තානිපි. සො තං රුක්ඛං බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡිඤ්ඤෙය්‍ය. බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡේත්වා ථාලෙය්‍ය. ථාලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය. සකලිකං සකලිකං කරිත්වා වාතාතපෙ වීසොසෙය්‍ය. වාතාතපෙ වීසොසෙත්වා අග්ගිතා ධුහෙය්‍ය. අග්ගිතා ධුහෙත්වා මසිං කරෙය්‍ය. මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඔපුතෙය්‍ය, තදීයා වා සිඝ්ඝොතාය පවාහෙය්‍ය. එවං හි සො භික්ඛවෙ තරුණෙ රුක්ඛො උච්ඡින්නාමූලො අස්ස තාලාවජ්ඣිකතො අනභාවකතො ආයතීං අනුපාදාමිමෙව.

1. පලිසන්ථෙය්‍ය - මජ්ඣිම, පලිසන්ථෙය්‍ය - සං, PTS. පලිසන්ථෙය්‍ය - සි 1 සි 2.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, උපාදානීය ධර්මයන්හි ආස්වාදය අනුව තැවත තැවත දක්නා-
සුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන
වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම්සේ මහරුකෙක් වේ ද, එකල්හි පුරුෂයෙක් උදල්ලක්
හා පාසක් ගෙන එන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රුක මුල් සිඳින්නේ ය. මුල්
සිඳි හාත්පස සාරන්නේ ය. හාත්පස සාරා මුල් උදුරන්නේ ය ... සැබ්පහර
ඇති ගහෙහි හෝ පා කොට හරින්නේ ය මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරුක
උසුන් මුල් ඇත්තේ මුදුන සුන් තලක් මෙන් කරණ ලද්දේ තැවත නො
වැඩෙන බවට පත් කරණ ලද්දේ මතු නො හටගන්නා ස්වභාව ඇත්තේ
වන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම උපාදානීය ධර්මයන්හි දෛශ දක්නාසුලු ව
වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වෙයි තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන
නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි.

1 6. 7

තරුණරුකබුහුය

67. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආස්වාදය තැවත තැවත දක්මින්
වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ...
මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම්සේ තරුණ රුකෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල
එහි මුල් සුද්ද කරන්නේ ද, කලින් කල පස් පොහොර දෙන්නේ ද, කලින්
කල ජලය දෙන්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තරුණ රුක ඒ ආහාර ඇත්තේ
ඒ උපාදාන ඇත්තේ වැඩීමට හටගත් මුල් ඇති බවට මහත් බවට
පැමිණෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආස්වාදය තැවත තැවත
දක්මින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන
වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආදීතවය තැවත තැවත දක්නා-
සුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වේ. තණහා නිරෝධයෙන්
උපාදාන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, යම්සේ තරුණ රුකෙක් වේ ද, එකල්හි පුරුෂයෙක්
උදල්ලක් හා පාසක් ගෙන එන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රුක මුල් සිඳින්නේ ය.
මුල් සිඳි හාත්පස සාරන්නේ ය. හාත්පස සාරා යටත්පිරිසෙයින්
සුවදහොට මුල් පමණ වූ ද මුල් උදුරන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රුක
කඩ කඩ කොට සිඳින්නේ ය. කඩ කඩ කොට සිඳි පලන්නේ ය. පලා
කැබැලි කැබැලි කරන්නේ ය. කැබැලි කැබැලි කොට අවු සුලගෙහි වියලන්-
තේ ය. අවු සුලගෙහි වියලා ගින්නෙන් දවන්නේ ය. ගින්නෙන් දවා හළු
කරන්නේ ය හළු කොට මහාසුලගෙහි හෝ පොලා හරින්නේ ය. සැබ්පහර
ඇති ගහෙහි හෝ පා කොට හරින්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ තරුණ
රුක උසුන් මුල් ඇත්තේ හිස්සුන් තල්ලකක් මෙන් කරණ ලද්දේ තැවත
නො වැඩෙන බවට පමුණුවන ලද්දේ මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තේ
වන්නේ ය.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොතිති.

1 6 8

නාමරූපසුභතං

58. ඡාට්ඨියං-

සඤ්ඤාප්තියෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො නාමරූපස්ස අවකක්ඛන්ති හොති. නාමරූපපච්චයා සලායතනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුකෙඛා, තස්ස යාති වෙව මූලාති අධොගමාති, යාති ච තිරිසංගමාති, සබ්බාති තාති උද්ධං ඔජං අභිගරන්ති. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුකෙඛා තද්භාරො තදුපාදතො විරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨෙය්‍ය.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො නාමරූපස්ස අවකක්ඛන්ති හොති. නාමරූපපච්චයා සලායතනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

සඤ්ඤාප්තියෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො නාමරූපස්ස අවකක්ඛන්ති ත හොති. නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුකෙඛා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤ-පිට්ඨං ආදාය -පෙ- ආයතීං අනුපපාදබ්බෙමො.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො නාමරූපස්ස අවකක්ඛන්ති ත හොති. නාමරූපනිරොධා සලායතන-නිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොතිති.

1 6 9

විඤ්ඤාණසුභතං

59. ඡාට්ඨියං-

සඤ්ඤාප්තියෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො විඤ්ඤාණස්ස අවකක්ඛන්ති හොති. විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං -පෙ- එවමෙ-තස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුකෙඛා, තස්ස යාති වෙව මූලාති [අධොගමාති] -පෙ- [දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨෙය්‍ය.]

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො විඤ්ඤාණස්ස අවකක්ඛන්ති හොති. විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආදීතවය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වසන්තසුගේ තෘණොව තිරුඳු වේ තෘණො නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි.

1. 6 8.

තාමරූපසුත්තය.

58. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඝාතය තැවත තැවත දක්නාසුලු වෙසෙත්තසුට තාමරූපයන්ගේ බැසගැනීම වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ආඝාතය වේ මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ මහරුකෙක් වේ ද, එහි යට බස්තා යම් මූලයක් වේ ද, සරස යන යම් මූලයක් වේ ද, ඒ සියල්ල ඔප්වා උඩට ගෙන යේ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරුක ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදාන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් සිටුවේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඝාතය තැවත තැවත දක්නාසුලු වෙසෙත්තසුට තාමරූපයන්ගේ පහළවීම වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ආඝාතය වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආදීතවය තැවත තැවත දක්නාසුලු වෙසෙත්තසුට තාමරූපයන්ගේ පහළවීම නො වේ. තාමරූප නිරෝධයෙන් ආඝාතය නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ මහරුකෙක් වේ ද, එකල්හි උදල්ලක් හා පැසක් ගෙන පුරුෂයෙක් එන්නේ ය ... මත්තෙහි නූපදතා සබ්බාව ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෛශ්‍ය තැවත තැවත දක්නාසුලු වෙසෙත්තසුට තාමරූපයන්ගේ බැසගැනීම නො වේ. තාමරූප නිරෝධයෙන් සලායතන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි.

1. 6 9.

විඤ්ඤාණසුත්තය.

59. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඝාතය තැවත තැවත දක්නාසුලු වෙසෙත්තසුට විඤ්ඤාණයාගේ බැසගැනීම වේ. විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ මහරුකෙක් වේ ද, එහි යට බස්තා යම් මූලයක් වේ ද, ... [බොහෝ දිගුකලක් සිටුවේ ය.]

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඝාතය තැවත තැවත දක්නාසුලු වෙසෙත්තසුට විඤ්ඤාණයාගේ පහළවීම වේ. විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සඤ්ඤාජනීයෙසු භික්ඛවො, ධම්මෙසු ආදීතවානුපසයිතො විහරතො විඤ්ඤාණස්ස අවකක්ඛන්ති ත හොති. විඤ්ඤාණනිරොධා¹ තාමරූපනිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස නිරොධො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවො, මහාරුකෙඛා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය -පෙ- ආයතිං අනුපපාදධම්මො.

එවමෙව ඛො භික්ඛවො, සඤ්ඤාජනීයෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපසයිතො විහරතො විඤ්ඤාණස්ස අවකක්ඛන්ති ත හොති විඤ්ඤාණනිරොධා¹ තාමරූප- නිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස නිරොධො හොතිති.

1 6. 10

නිදන [පටිච්චසමුප්පාද] සුතතං.

60. එකං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කම්මාස්සදම්මං² තාම කුරුතං නිගමො. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ, යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භි භගවන්තං අභිවාදෙභි ඵකමන්තං නිසිදි. ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවන්තං ඵතදවොච: අච්ඡරියං භනෙන්, අබ්බුතං භනෙන් යාව ගම්හිරො වායං භනෙන්, පටිච්චසමුප්පාදො ගම්හිරාවහාසො ව, අථ ව පත මෙ උත්තාතකුත්තාතකො විඨ බායතිති.

මා හෙවං ආනන්ද, මා හෙවං ආනන්ද, ගම්හිරො වායං ආනන්ද, පටිච්චසමුප්පාදො ගම්හිරාවහාසො ව ඵතස්ස ආනන්ද, ධම්මස්ස අඤ්ඤාණා අනනුබොධා අපථිවෙධා එවමයං පජා තන්තාකුලකජාතා ගුලාගුණීයා³ ජායා මුඤ්ඤබ්බඤ්ඤා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං සංසාරං තාතිවන්ති.

උපාදනීයෙසු ආනන්ද, ධම්මෙසු අස්සාදනුපසයිතො විහරතො තණ්හා පවඛස්ති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං. උපාදනපච්චයා භවො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස සමුදයො හොති.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, මහාරුකෙඛා, තස්ස යාති වෙච මූලානි අධොගමාති, යාති ව තිරියංගමාති. සබ්බානි තානි උද්ධං ඔජං අභිහරන්ති. එවං හි සො ආනන්ද මහාරුකෙඛා තදහාරො තදුපාදායො චිරං දීඝමද්ධාතං භිට්ඨෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො ආනන්ද, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපසයිතො විහරතො තණ්හා පවඛස්ති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං. උපාදනපච්චයා භවො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස සමුදයො හොති.

උපාදනීයෙසු ආනන්ද, ධම්මෙසු ආදීතවානුපසයිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධො උපාදනනිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස නිරොධො හොති.

1. විඤ්ඤාණස්ස නිරොධා-මජ්ඣං, PTS. 2. කම්මාසදම්මං මජ්ඣං, කම්මාසදම්මං, PTS
3. කුලාගුණීයා-මජ්ඣං, ගුලිගුණීයා - සං, ගුලිගුණීයා - PTS

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෛශය නැවත නැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුට විඤ්ඤාණයාගේ බැසගැනීම නො වේ. විඤ්ඤාණයාගේ නිරෝධයෙන් තාමරූප නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, යම්කෙ මහරුකෙක් වේ ද, එකල්හි පුරුෂයෙක් එන්නේ ය මත්තෙහි නූපදනා ස්වභාව ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෛශය නැවත නැවත දක්නාහු වූ වෙසෙන්නහුට විඤ්ඤාණයාගේ පහළවීම නො වේ. විඤ්ඤාණ නිරෝධයෙන් තාමරූප නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි.

1. 6. 10.

නිදන [පටිවච්ඡායාද] සූත්‍රය

60. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරුරුම කම්මාසයදම්ම නම් කුරුත්තේ නියම්ගම්හි වැඩවෙසෙත සේක. එකල්හි ආයුෂමත් අනුද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් අනුද තෙරණුවෝ වහන්ස, ආශ්වායීයෙකි. වහන්ස, අද්දුතයෙකි. වහන්ස, මේ පටිවච්ඡායාදය ඉතා ගැඹුරු ය. ගැඹුරු වූයේ ම දකිනු ද ලැබේ. එහෙත් මට ඉතා ප්‍රකට වූවක් මෙන් වැටහේ ය"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකළහ.

ආනන්ද, එසේ නොකිය, ආනන්ද එසේ නො කිය. ආනන්ද, මේ පටිවච්ඡායාදය ඉතා ගැඹුරු ය, ගැඹුරු වූයේ ම ගැඹුරුව පෙනේ. ආනන්ද, මේ දහම නො දැනීමෙන් අවබෝධ නො කිරීමෙන් ප්‍රතිවේධ නො කිරීමෙන් මෙසේ මේ සත්‍යයෝ අවුල් වූ නුල් පත්දක් මෙන් වූවාහු, පෙහෙරුන්ගේ කැඳෙහි නුල් ගුලාවක් හෝ කුරුළුකැල්ලක් මෙන් ව්‍යාකූල වූවාහු, මුද්‍රතණ බිමුක්තණ මෙන් අවුල් වූවාහු සැපයෙන් පහ වූ තපුරු ගති ඇති විවිධ ව පතිත වත සසර නො ඉක්මවන්.

ආනන්ද, උපාදනීය ධර්මයන්හි ආයාදය නැවත නැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදන වේ. උපාදන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භවගැන්ම වේ.

ආනන්ද, යම්කෙ මහරුකෙක් වේ ද, එහි යටට බස්නා යම් මූලය වේ ද, සරසට ගමන් ගත් යම් මූලය වේ ද, ඒ සියල්ල ඔප්පු උඩට ගෙන යේ. ආනන්ද, මෙසේ ඒ මහරුක ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදන ඇත්තේ ඉතා දිගුකලක් සිටුවේ ය.

ආනන්ද, එසෙයින් ම උපාදනීය ධර්මයන්හි ආයාදය නැවත නැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදන වේ. උපාදන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භවගැන්ම වේ.

ආනන්ද, උපාදනීය ධර්මයන්හි ආදිතවය නැවත නැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වේ. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, මහාරුකෙඛා, අථ පුරිතො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤපිටකං ආදය. සො තං රුකං චූලෙ ඡිකුකුසා' චූලෙ ඡේනා පලිඛණෙය්‍ය. පලිඛණීනා චූලාති උඤ්ඤෙය්‍ය. අනතමසො උසිරතාලමතතාතිපි. සො තා රුකං ඛණ්ඩාඛණ්ඩකං ඡිකුකුසා, ඛණ්ඩාඛණ්ඩකං ඡේනා ථාලෙය්‍ය ථාලෙනා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය. සකලිකං සකලිකං කරිනා වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය. වාතාතපෙ විසොසෙනා අගගිතා ඛගෙය්‍ය. අගගිතා ඛගෙනා මසිං කරෙය්‍ය. මසිං කරිනා මහාවාතෙ වා චූළකෙය්‍ය. තදියා වා සිසංසොතාය පවාසෙය්‍ය. එවං හි සො ආනන්ද මහාරුකෙඛා උච්ඡින්නචූලො අස්ස තාලාවච්ඡිකකො අනවහාවකතො අයතිං අනුපපාදධමෙව.

එවමෙව ඛො ආනන්ද, උපාදනීයෙසු ඛමෙමසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධා උපාදනනිරොධො. උපාදන- නිරොධා භවනිරොධො. භවනිරොධා ජාතීනිරොධො. ජාතීනිරොධා ජරා- මරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමතස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස නිරොධො ගොථිති.

දුක්ඛවග්ගො ජපමා.

තත්‍රැඤ්ඤා:

පරිච්ඡිංසනුපාදනං ඤො ව සඤ්ඤාදුජනාති ව
මහාරුකෙඛත ඤො වුතතා තරුණෙන ව සත්තමං
තාමරුපඤ්ඤා විඤ්ඤාණං නිදහෙන ව තෙ දසාති.

ආතත, යම්කෙසේ මහරාකෙක් වේ ද, පුරාණයෙක් උදල්ලක් හා පාසක් ගෙණ එහි එන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රාක මුල් සිඳින්නේ ය. මුල් සිඳි භාත්පස කැනින්නේ ය. භාත්පස කැන යටත් පිරිසෙයින් සුවදහොට මුල් පමණවූ ද මුල් උදුරන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රාක කඩ කඩ කොට සිඳින්නේ ය. කඩ කඩ කොට සිඳි පලන්නේ ය. පලා කැබැලි කැබැලි කරන්නේ ය. කැබැලි කැබැලි කොට අවුසුලුණෙහි වියලන්නේ ය. අවුසුලුණෙහි වියලා ගින්නෙන් දවන්නේ ය. ගින්නෙන් දවා හඵ කරන්නේ ය. හඵ කොට මහසුලුණෙහි හෝ පොලා හරින්නේ ය. සෑම පහර ඇති ගහෙහි හෝ පා කොට හරින්නේ ය. ආතත, මෙසේ ඒ මහරාක උසුන් මුල් ඇත්තේ හිස්සුන් තලක් මෙන් කරණ ලද්දේ තාවත නො හටගන්නා බවට පමුණුවන ලද්දේ මහු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තේ වන්නේ ය.

ආතත, එසෙයින් ම උපාදානීය ධර්මයෙහි ආදීතවය නැවත නැවත දැකීමින් වෙසෙන්නාවූයේ තෘණොව නිරුඳි වේ. තෘණොනිශේධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිශේධය වේ. භවනිශේධයෙන් ජාතීනිශේධය වේ. ජාතීනිශේධයෙන් ජරමරණ හෝත පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුඳි වෙත්. මෙසේ මේ හු; දුක්ඛයේ නිශේධය වේ සි.

දුක්ඛවර්ගය සවැනි සි

එහි උද්භවය:

පරිච්ඡේදන උපාදාන සුත්‍ර දෙක ය, සංයෝජන සුත්‍ර දෙක ය, මහාරාක්ඛ සුත්‍ර දෙක ය, සත්වත තරුණ රාක්ඛ සුත්‍රය, තාමරාළ, විඤ්ඤාණ, නිදන සුත්‍රය සි සුත්‍ර දසයෙකි.

7. මහාවග්ගො

1. 7. 1

අසුසුතවිනිසුසුතනං.

61. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගගවා ඝාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙතවනෙන අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. භත්‍ර -පෙ- අවොච:

අසුසුතවා භික්ඛවෙ පුටුඡ්ඡන්තො ඉමෙයම් වාතුමමහාභුතිකයම්.¹ කායයම් නිබ්බිඤ්ඤායාපි විරජේයායාපි විමුච්චෙයාපි. තං කිස්ස හෙතු: දිස්සති භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වාතුමමහාභුතිකස්ස කායස්ස ආවයොපි අපවයොපි ආදානමපි නික්ඛපතමපි² තස්මා තත්‍රාසුසුතවා පුටුඡ්ඡන්තො නිබ්බිඤ්ඤායාපි විරජේයායාපි විමුච්චෙයාපි.

යං ව බො එතං භික්ඛවෙ, චුළුවති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි, තත්‍රාසුසුතවා පුටුඡ්ඡන්තො තාලං නිබ්බිඤ්ඤාණං තාලං විරජ්ඣතුං තාලං විමුච්චිතුං. තං කිස්ස හෙතු? දීඝරතතං හෙතං භික්ඛවෙ, අසුසුතවනො පුටුඡ්ඡන්තස්ස අජේඛාසිතං මමාසිතං පරාමධං එතං මම එකොගමෙම එකො මෙ අත්තාති. තස්මා තත්‍රාසුසුතවා පුටුඡ්ඡන්තො තාලං නිබ්බිඤ්ඤාණං තාලං විරජ්ඣතුං තාලං විමුච්චිතුං.

වරං භික්ඛවෙ, අසුසුතවා පුටුඡ්ඡන්තො ඉමං වාතුමමහාභුතිකං කායං අත්තතො උපගවේයාය, තතොව විතතං. තං කිස්ස හෙතු: දිස්සතායං භික්ඛවෙ, වාතුමමහාභුතිකො කායො එකමපි වස්සං කිට්ඨමානො, දොපි වස්සාති කිට්ඨමානො, තිණ්ඨිපි වස්සාති කිට්ඨමානො, වත්තාරිපි වස්සාති කිට්ඨමානො, පඤ්ඤපි වස්සාති කිට්ඨමානො, දහපි වස්සාති කිට්ඨමානො, විසතිපි වස්සාති කිට්ඨමානො, තිංසමපි වස්සාති කිට්ඨමානො, වත්තාරිකමපි වස්සාති කිට්ඨමානො, පඤ්ඤාසමපි වස්සාති කිට්ඨමානො, වස්සසතමපි කිට්ඨමානො භියොයා පි කිට්ඨමානො. යඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ චුළුවති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි. තං රත්තියා ව දිවසස්ස ව අඤ්ඤාදෙව උපපජ්ඣති අඤ්ඤාං නිරුජ්ඣති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මකකථො අරඤ්ඤා පවනෙ³ වරමානො සාබං ගණහාති.⁴ තං මුඤ්චිතා අඤ්ඤාං ගණහාති: තං මුඤ්චිතා අඤ්ඤාං ගණහාති: එවමෙව බො භික්ඛවෙ යදිදං චුළුවති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි. තං රත්තියා ව දිවසස්ස ව අඤ්ඤාදෙව උපපජ්ඣති, අඤ්ඤාං නිරුජ්ඣති.

1. වාතුමමහාභුතිකයම් - මජ්ඣං, PTS. 2. නික්ඛපමපි - සිවු, සි 2

3. අරඤ්ඤාපවන - සිවු, සි 1, 2, අරඤ්ඤා ව බ්‍රහ්මවන - ස්‍යා.

4. ගණහාති - මජ්ඣං.

මහාවග්ගිය

1. 7. 1.

අසසුතවහනු පුත්‍රය

61. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භෑවැන්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙන සේක. එහි දී ... වදාළ සේක:

මහණෙනි, නුගත් පුත්‍රයන් තෙමේ සතර මහාභූතයන්ගෙන් හටගත් මේ සිරුරෙහි උකටලී වන්නේත් වෙයි. නො ඇලෙන්නේත් වෙයි. මිඳෙනු කැමැත්තේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සතර මහා-භූතයන්ගෙන් හටගත් මේ ශරීරයෙහි වැඩීමත් පිරිහීමත් හටගැනීමත් බිඳීමත් පෙනෙයි. එහෙයින් නුගත් පුත්‍රයන් තෙමේ එහි ලා උකටලී වන්නේත් වෙයි. නො ඇලෙන්නේත් වෙයි. මිඳෙනු කැමැත්තේත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ යමක් සිත යයි ද මතය යයි ද විඤ්ඤාණ යයි ද කියනු ලැබේ ද, එහි ලා නුගත් පුත්‍රයන් තෙමේ කළකිරින්නට නො සමත් ය, නො ඇලෙන්නට නො සමත් ය, මිඳෙන්නට නො සමත් ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නුගත් පුත්‍රයන්හු විසින් බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි 'මෙය මාගේ ය, මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්ම ය'යි (තාමකාදියෙන්) බැස ගන්නා ලදී. මමකිය කරණ ලදී. පරාමර්ථය කරණ ලදී. එහෙයින් එහිලා නුගත් පුත්‍රයන් තෙමේ උකටලී වන්නට නො සමත් ය. නො ඇලෙන්නට නො සමත් ය. මිඳෙන්නට නො සමත් ය.

මහණෙනි, ඇසු පිරු තැන් තැනි පුත්‍රයන් තෙමේ සතරමහාභූතයන්ගෙන් හටගත් ශරීරය ආත්ම යයි ගත්තේ නම් උතුම්. සිත (ඵලෙස ගැණීම) නො ම මැනවි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සතර මහා-භූතයන්ගෙන් හටගත් මේ ශරීරය එක් වසක් සිටුවෙන් ම, දෙවසක් සිටුවෙන් ම, තෙවසක් සිටුවෙන් ම, සිවුවසක් සිටුවෙන් ම, පස්වසක් සිටුවෙන් ම, දසවසක් සිටුවෙන් ම, විසිවසක් සිටුවෙන් ම, තිස්වසක් සිටුවෙන් ම, සතළිස් වසක් සිටුවෙන් ම, පහස් වසක් සිටුවෙන් ම, සියවසක් සිටුවෙන් ම, ඉන් වැඩියක් කල් සිටුවෙන් ම පැණේ. මහණෙනි, යමක් මේ සිත යයි මතය යයි විඤ්ඤාණ යයි කියනු ලැබේ ද, ඒ සිත රැ ද දහවල් ද අනෙකක් ම උපදී. අනෙකක් ම නිරුද්ධ වේ.

මහණෙනි, වදුරෙක් මහවෙතෙහි හැසිරෙණ්ණයේ යම්සේ අත්තක් එල්බ ගණී ද, එය මුද අතිකක් එල්බ ගණී ද, එය මුද අතිකක් එල්බ ගණී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ යමක් සිත යයි මතය යයි විඤ්ඤාණ යයි කියනු ලැබේ ද, ඒ (සිත) රැ ද දහවල් ද අනෙකක් ම උපදී. අනෙකක් ම නිරුද්ධ වේ. (සිත අරමුණක් පාසා වෙනස්වන බව කීපුරේ ය.)

තනු භික්‍ෂුවෙ පුතවා අරියසාවකො පටිච්චසමුප්පාදං යෙව සාධුකං යොනිසො මතසි කුරෙති: ඉති ඉමෙයම් සති ඉදං හොති. ඉමෙයුප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති. ඉමෙයම් අසති ඉදං ත හොති. ඉමෙයා තුරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති: යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵලමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනකිස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජායකෙව අසෙසමීරාගනිරොධා සංඛාරනිරොධො සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- ඵලමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනකිස්ස නිරොධො හොති.

ඵලං පස්සං භික්‍ෂුවෙ, පුතවා අරියසාවකො රූපස්මිම්පි නිබ්බිජ්ජති. වෙදනායපි නිබ්බිජ්ජති. සඤ්ඤායපි නිබ්බිජ්ජති. සංඛාරෙසුපි නිබ්බිජ්ජති. විඤ්ඤාණස්මිම්පි නිබ්බිජ්ජති. නිබ්බිජ්ජං විරජ්ජති. විරුගා විමුච්චති. විමුත්තස්මිම්පි විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං හොති. ඩිණං ජාති. වුසිතං චුත්තවරියං. 'කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තතායාති පජාතාති'ති.

1. 7. 2

දුතිය අසක්‍රමනානුකූලතා

62 කාදිකම්මං-

අසක්‍රමනා භික්‍ෂුවෙ, පුත්‍රජ්ජනො ඉමෙයම් වාතුමමභාගුතිකස්මිම් කායස්මිම් නිබ්බිජ්ජෙය්‍යපි විරජ්ජෙය්‍යපි විමුච්චෙය්‍යපි තං කිස්ස හෙතු: දිස්සති භික්‍ෂුවෙ ඉමෙයා වාතුමමභාගුතිකස්ස කායස්ස අවයොපි අපචයොපි අදුතමපි නිකෙඛපතමපි. තස්මා තත්‍රාස්සතවා පුත්‍රජ්ජනො නිබ්බිජ්ජෙය්‍යපි විරජ්ජෙය්‍යපි විමුච්චෙය්‍යපි.

යඤ්ච ඛො එතං භික්‍ෂුවෙ වුච්චති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි තත්‍රාස්සතවා පුත්‍රජ්ජනො තාලං නිබ්බිජ්ජිතුං තාලං විරජ්ජිතුං තාලං විමුච්චිතුං. තං කිස්ස හෙතු: දීඝරතතං හෙතං භික්‍ෂුවෙ, අසක්‍රමනො පුත්‍රජ්ජනස්ස අපේක්‍ෂාසිතං ලමාසිතං පරාමධං "එතං මම එසොගමෙයම් එසො මෙ අතතා"ති. තස්මා තත්‍රාස්සතවා පුත්‍රජ්ජනො තාලං නිබ්බිජ්ජිතුං තාලං විරජ්ජිතුං තාලං විමුච්චිතුං.

වරං¹ භික්‍ෂුවෙ, අසක්‍රමනා පුත්‍රජ්ජනො ඉමං වාතුමමභාගුතිකං කායං අතතතො උපගච්චෙය්‍ය, ත කෙව විතතං. තං කිස්ස හෙතු: දිස්සතායං භික්‍ෂුවෙ, වාතුමමභාගුතිකො කායො එකමපි වස්සං තිට්ඨමානො, දොපි වස්සාති තිට්ඨමානො, තිණ්ණි -පෙ- වතතාරිපි පෙ-පඤ්චපි -පෙ- දුසපි -පෙ- විසතිපි -පෙ- තිංසමපි -පෙ- වතතාරිසමපි -පෙ- පඤ්ඤාසමපි -පෙ- වස්සාසතමපි තිට්ඨමානො. භියෙසාපි තිට්ඨමානො, යඤ්ච ඛො එතං භික්‍ෂුවෙ වුච්චති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි, තං රතතියා ව දිවසස්ස ව අඤ්ඤාදෙව උප්පජ්ජති. අඤ්ඤං නිරුජ්ඣති

1. වරංපි - සා

මහණෙනි, එහි ලා ඇසු පිරු තැන් ඇති ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ පටිච්ච-සමුප්පාදය ම මනා කොට නුවණින් මෙනෙහි කෙරේ ද, මෙසේ මේ හේතුව ඇති කල්හි මේ එලය වෙයි. මෙය ඇතිවීමෙන් මෙය උපදී. මෙය තැති කල්හි යමෙය නො වෙයි. මේ හේතුව නිරුඳ්‍රාවීමෙන් මේ එලය නිරුඳ්‍ර වේ. ඒ නම් අවිඤ්චාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති. සංස්කාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

අවිඤ්චා ම නිරවශේෂයෙන් නිරුඳ්‍ර කිරීමෙන් සංස්කාරනිරෝධය වේ. සංස්කාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, ශ්‍රාවණයෙන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ දක්නේ රූපයෙහි ද කලකිරෙයි. වේදනාවෙහි ද කලකිරෙයි. සංඥාවෙහි ද කලකිරෙයි. සංස්කාරකයන්හි ද කලකිරෙයි. විඤ්ඤාණයෙහි ද කලකිරෙයි. කලකිරෙණ්‍යයේ නො ඇල්ලේ. නො ඇල්ලෙනුයේ මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුනේ යයි දැනීම වෙයි. ඉපදීම ඝෟෂ වී ය. මහබ්බසර වාස නිව්වන උදී. කටයුත්ත කරණ උදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගනියි.

1. 7. 2.

දුතිය අසුභවනතු සූත්‍රය.

62. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, නුගත් පුහුදුන් තෙමේ සතර මහාභූතයන්ගෙන් හටගත් මේ සිරුරෙහි කලකිරෙන්නේත් නො ඇල්ලෙන්නේත් මිදෙනු කැමැත්තේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හටගත් මේ සිරුරෙහි වැඩීමත් පිරිහීමත් හටගැනීමත් බිඳීමත් පෙනෙයි. එහෙයින් නුගත් පුහුදුන් තෙමේ එහි කලකිරෙන්නේත් නො ඇල්ලෙන්නේත් මිදෙනු කැමැත්තේත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ යමක් සිත යයි ද, මතය යයි ද, විඤ්ඤාණයයි ද කියනු ලැබේ ද, එහි නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කලකිරෙන්නට නො සමත් ය. නො ඇල්ලෙන්නට නො සමත් ය. මිදෙනු කැමැති වන්නට නො සමත් ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නුගත් පුහුදුන්හු විසින් දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි (මේ සිත) 'මෙය මාගේ ය. මේ මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය' යි (තෘෂ්ණාවෙන්) බැස ගත්තා ලද්දේ ය. මමෙය කරණ ලද්දේ ය. දූෂ්ටයෙන් පරාමශීතය කරණ ලද්දේ ය. එහෙයින් එහි පුහුදුන් තෙමේ කලකිරෙන්නට නො සමත් ය. නො ඇල්ලෙන්නට නො සමත් ය. මිදෙනු කැමැති වන්නට නො සමත් ය.

මහණෙනි, නුගත් පුහුදුන් තෙමේ සතර මහාභූතයන්ගෙන් හටගත් මේ කය ආත්ම වශයෙන් ගත්තේ තම් මැනවි. සිත (ආත්ම වශයෙන් ගත්තේ තම්) නො ම මැනවි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, වාතුවමහාභූතික මේ කය එක්වසකුත් සිටුවේ දෙවසකුත් සිටුවේ තෙවසකුත් සිටුවසකුත් පස්වසකුත් දසවසකුත් විසිවසකුත් ... තිස් වසකුත් ... සෑමස් වසකුත් ... පණස් වසකුත් සියවසකුත් සිටුවේ වැඩියකුත් සිටුවේ දක්නා ලැබේ. මහණෙනි, මේ යමක් සිත යයි ද, මතය යයි ද, විඤ්ඤාණයයි ද, කියනු ලැබේ තම් එය රූපයෙහි ද අභවල්හි ද, අනෙකක් ම උපදී. අනෙකක් ම නිරුඳ්‍ර වේ.

තත්‍ර භික්ඛවෙ, සුතච: අරියසාවකො පටිච්චසමුප්පාදං යෙව සාධුකං යොනිසො මතසි කුරෙති: ඉති ඉමසමිං සති ඉදං හොති: ඉමසසුප්පාද ඉදං උපපජ්ඣති, ඉමසමිං අසති ඉදං ත හොති, ඉමසස නිරුධ්දකිං. සුඛවෙදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛා වෙදනා. තසෙව සුඛ-වෙදනීයසං එසංසං නිරුධ්දා යං තජ්ඣං වෙදසිතං සුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා සුඛා වෙදනා සා නිරුධ්දකි. සා වූපසමමති.¹ දුක්ඛවෙදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති දුක්ඛා වෙදනා², තසෙව දුක්ඛවෙදනීයසං නිරුධ්දා යං තජ්ඣං වෙදසිතං දුක්ඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා දුක්ඛා වෙදනා, සා නිරුධ්දකි. සා වූපසමමති. අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, තසෙව අදුක්ඛමසුඛවෙද-නීයසං එසංසං නිරුධ්දා යං තජ්ඣං වෙදසිතං අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා සා නිරුධ්දකි. සා වූපසමමති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, දභින්නං කට්ඨානං සඛ්ඛට්ඨසමොධානා³ උසාව ජායති, තෙජෝ අභිනිබ්බත්ථාති. තෙසං යෙව දභින්නං කට්ඨානං තානාහාවා විනිකෙච්ඡා⁴ යා තජ්ඣං උසාවා සා නිරුධ්දකි. සා වූපසමමති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛා වෙදනා⁵, තසෙව සුඛවෙදනීයසං එසංසං නිරුධ්දා යං තජ්ඣං වෙදසිතං සුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා සුඛා වෙදනා, සා නිරුධ්දකි. සා වූපසමමති. දුක්ඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච -පෙ- අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා අදුක්ඛම-සුඛා වෙදනා, සා නිරුධ්දකි. සා වූපසමමති.

එව. පසං භික්ඛවෙ, සුතච: අරියසාවකො එසෙපි තිබ්බිඤ්ඤා. වෙදනායපි තිබ්බිඤ්ඤා. සඤ්ඤායපි තිබ්බිඤ්ඤා. සඛ්ඛාරෙසුපි තිබ්බිඤ්ඤා. විඤ්ඤාණයමච්ඡි තිබ්බිඤ්ඤා. තිබ්බිඤ්ඤා විරජ්ඣති. විරාගා විමුච්චති. විමුච්චනසමිං විමුච්චනමති ඤ්ඤාණං හොති. 'ඛිණං ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණීයං. තාපරං ඉත්තනායා'ති පජානාති.

1. 7. 3.

සුතනමංසසුතනං

63 සාවකපීයං-

චත්තාරෙ මෙ භික්ඛවෙ, අභාරා භුත්තං වා සත්තං ධීතියා සමභාවෙසිතං වා අනුග්‍රහභාය. කතමෙ චත්තාරෙ? කබලීකාරෙ අභාරෙ මලාරිකො වා සුඛමො වා, එසෙයා දුතියො, මනොසඤ්ඤචත්තා තතියා, විඤ්ඤාණං චතුත්ථං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චත්තාරෙ අභාරා භුත්තං වා සත්තං ධීතියා සමභාවෙසිතං වා අනුග්‍රහභාය.

1. වූපසමමති. සා. 2. දුක්ඛවෙදනා - මජ්ඣං, PTS. 3. සඛ්ඛට්ඨසමොධානා-සා.

4. තානාසන විනිකෙච්ඡා - සා, මජ්ඣං. 5. සුඛවෙදනා-මජ්ඣං, PTS.

මහණෙනි, එහි ශ්‍රාවණින් ආයාශ්‍රාවක තෙමේ “මෙසේ මෙය ඇති කල්හි මෙය වෙයි මෙය හටගැනීමෙන් මෙය උපදී. මෙය නැති කල්හි මෙය නො වේ මෙය නිරුද්ධවීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ” යයි මනා කොට නුවණින් මෙතෙහි කෙරෙයි. මහණෙනි, සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා සුඛවේදනාව උපදී සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංඝීයේ ම නිරෝධයෙන් ඊට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් සුඛ වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා උපන් ඒ සුඛවේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ. මහණෙනි, දුක් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා දුක් වේදනාව උපදී. දුක් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංඝීයේ ම නිරෝධයෙන් ඊට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් දුක් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා උපන් ඒ දුක් වේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ. මහණෙනි, මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා මැදහත් වේදනාව උපදී. මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංඝීයේ ම නිරෝධයෙන් ඊට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා උපන් ඒ මැදහත් වේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ.

මහණෙනි, යම්සේ දඬු දෙකක් ගැටුම හා එක්වීමෙන් උණුසුම උපදී ද, උණුසුම හටගනී ද, ඒ දඬු දෙක ම වෙන්වීමෙන් බැහැර ලීමෙන් එයින් හටගත් යම් උණුසුමක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා සුඛ වේදනාව උපදී. සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංඝීයේ ම නිරෝධයෙන් එයට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා උපන් ඒ සුඛවේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ. දුක් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා මහණෙනි, මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා මැදහත් වේදනාව උපදී. මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංඝීයේ ම නිරෝධයෙන් ඊට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංඝීය නිසා උපන් ඒ මැදහත් වේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ.

මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණින් ආයාශ්‍රාවක තෙමේ සංඝීයෙහි ද කළකිරෙයි. වේදනාවෙහි ද කළකිරෙයි. සංඥාවෙහි ද කළකිරෙයි. සංසාරයන්හි ද කළකිරෙයි. විඤ්ඤායෙහි ද කළකිරෙයි. කළකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. නො ඇලීමෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුනේ යයි දැනීම වෙයි. ‘ජාතිය ඤාය වුවා ය. බබ්බර වැස නිමවන ලදී. කටසුතු කරණ ලදී. මේ බැව් ප්‍රණීය අතෙකක් නැතැ’යි දැන ගනී.

1 7. 8

සුතනමංස සූත්‍රය

63 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, උපන් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිස ද ඉපදීම අපේක්ෂා කරණ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහ පිණිස ද මේ ආහාර සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්. ඖදරික වූ හෝ සුමුම වූ හෝ කබලිකාර ආහාර ය, දෙවෙනි වූ සංඝාහාර ය, තෙවෙනි වූ මනෝසංඥාතකාහාර ය, සිවුවැනි වූ විඤ්ඤාහාර ය යි. මහණෙනි, මේ සිවු ආහාර උපන් සත්ත්වයන්ගේ සම්භව පිණිසත් ඉපදීම අපේක්ෂා කරන්නාවූන්ට අනුග්‍රහ පිණිසත් වේ.

කථාංකුච භික්ඛවෙ, කඛලීකාරො ආභාරො දට්ඨබ්බො? සෙය්ථාපි භික්ඛවෙ, දො ජයමපභිකා¹ පරිත්තං සමබලං ආදාය කන්තාරමෙය්‍යං පටිපජ්ජෙය්‍යං, තෙසමෙය්‍ය ඵකපුත්තකො පියො මනාපො. අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ, දභ්ඪ නං ජයමපභිකානං කන්තාරගතානං යා පරිත්තා සමබලමෙය්‍යා, සා පරිත්තං පරියාදානං ගවෙජ්ජය්‍ය. සියා ච ඤාසං කන්තාරාවසෙසො අනිත්තිණ්ණො.² අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ, දභ්ඪනං ජයමපභිකානං ඵවමෙය්‍යං අමනාකං ඛො යා පරිත්තා සමබලමෙය්‍යා, සා පරිත්තං පරියාදිත්තා අජී වායං කන්තාරාවසෙසො අනිත්තිණ්ණො. යනාදි මයං ඉමං ඵකපුත්තකං පියං මනාපං වගිනා වලච්ඡරාභි භොණ්ඨිකාභි කරනා පුත්තමංසාති බාදනා දොපිමං³ කන්තාරාවසෙසං නිජ්ජරෙය්‍යාම, මා සබ්බෙව තයො විතසිමානාහි. අථ ඛො තෙ භික්ඛවෙ, දො ජයමපභිකා තං ඵකපුත්තකං පියං මනාපං වගිනා වලච්ඡරාභි භොණ්ඨිකාභි කරනා පුත්තමංසාති බාදනා ඵවං තං⁴ කන්තාරාවසෙසං නිජ්ජරෙය්‍යං. තෙ පුත්තමංසාති වෙව බාදෙය්‍යං, උරෙ ව පඨිපිංසෙය්‍යං.⁵ 'කහං ඵකපුත්තක, කහං ඵකපුත්තකා'හි.

තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි හු තෙ දවාය වා ආභාරං ආභරෙය්‍යං,⁶ මදාය වා ආභාරං ආභරෙය්‍යං,⁷ මණ්ඩනාය වා ආභාරං ආභරෙය්‍යං,⁸ විභුසනාය වා ආභාරං ආභරෙය්‍යං. තො භෙතමානෙත. තහු තෙ භික්ඛවෙ, යාවදොව කන්තාරස්ස නිජ්ජරණ්ණාය ආභාරං ආභරෙය්‍යන්ති? ඵවමානෙත. ඵවමෙව ඛාහං භික්ඛවෙ, කඛලීකාරො ආභාරො දට්ඨබ්බොති වදාමි.

කඛලීකාරෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ පඤ්ඤාකාමගුණීකො රාගො පරිඤ්ඤාතො භොති. පඤ්ඤාකාමගුණීකෙ රාගෙ පරිඤ්ඤාතෙ තජ්ඣි තං සඤ්ඤාජනං, යෙන සඤ්ඤාජනෙන සංයුතො අරියසාවකො උත ඉමං ලොකං ආගවෙජ්ජය්‍ය.

කථාංකුච භික්ඛවෙ, ඵස්සාභාරො දට්ඨබ්බො? සෙය්ථාපි භික්ඛවෙ, ගාථි නිව්චමමා කුඛබ්බොව නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ කුඛබ්බනිස්සිතා පාණා තෙ තං බාදෙය්‍යං. රුකබ්බොව නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ රුකබ්බනිස්සිතා පාණා තෙ තං බාදෙය්‍යං. උදකබ්බොව නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ උදකබ්බනිස්සිතා පාණා තෙ තං බාදෙය්‍යං. ආකාසබ්බොව නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ ආකාසනිස්සිතා පාණා තෙ තං බාදෙය්‍යං. යඤ්ඤාදොව හි සා භික්ඛවෙ ගාථි නිව්චමමා නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ තනනිස්සිතා තනනිස්සිතා පාණා⁹ තෙ තං බාදෙය්‍යං. ඵවමෙව ඛාහං භික්ඛවෙ ඵස්සාභාරො දට්ඨබ්බොති වදාමි

ඵස්සෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ තියෙය්‍යා වෙදනා පරිඤ්ඤාතා භොනති. තිසු වෙදනාසු පරිඤ්ඤාතාසු අරියසාවකස්ස තජ්ඣි කිඤ්චි උත්තරිං⁸ කරණීයනති වදාමි.

1. ජයමපභිකා - ස්‍යා

2. අනිත්තිණ්ණො - මජ්ඣං, අනිත්තිණ්ණො - PTS

3. දොපිමං - ස්‍යා

4. ඵවං තං - මජ්ඣං, PTS.

5. පටිපිංසෙය්‍යං - මජ්ඣං.

6. ආභාරෙය්‍යං මජ්ඣං.

7. යෙ තනනිස්සිතා පාණා - මජ්ඣං.

8. උත්තරි මජ්ඣං - ස්‍යා.

මහණෙනි, කබලිකාර ආහාරය කෙසේ දහසුත්තේ ද යත්: මහණෙනි, යම් සේ අඹුසැම දෙදෙනෙක් මද වූ මාග්ගිකාරණයක් ගෙන කතරමහට පිළිපත්තාහු ද, ඔවුන්ට ප්‍රිය මනාප වූ එක් පුතෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, එකල්හි කතරමහට පිළිපත් ඒ දෙව්හල්ලන්ගේ මද වූ යම් මාග්ගිකාරණයක් වී නම් එය ගෙවීමට ක්‍රියාවට යන්නේ ය. ඔවුන් විසින් තරණය නොකරණ ලද කතරමංජේෂයෙක් ද වන්නේ ය. මහණෙනි, එකල්හි ඒ දෙව්හල්ලන්ට මෙබඳු අදහසෙක් වන්නේ ය 'අපගේ මද වූ යම් මහවිඤ්ඤාමයක් වී නම් එය ගෙවුනේ ය. අවසන් වූයේ ය. තරණය නො කරණ ලද ඉතිරි වූ මේ කතරමහෙක් ද ඇත. අපි ප්‍රිය මනාප වූ මේ එකම පුතු නසා ඝතවිසුත් කවුමසුත් වෙත් කොට පුතුමස් කමින් අපි දෙදෙන ම ඉතිරි කතරමහ එතර කරන්නමෝ නම් යෙහෙකි. (එකල්හි) අපි සිඤ්ඤ තිදෙන ම නො වැනසෙන්නමෝ' යි. මහණෙනි, ඉක්බිති ඒ දෙව්හල්ලෝ ප්‍රියමනාප වූ ඒ එක් පුතු නසා ඝතවිසුත් කවුමසුත් වෙත් කොට පුතුමස් කමින් මෙසේ ඒ ඉතිරි කතරමහ තරණය කරන්නාහ. ඔහු පුතුමස් ද කන්නාහු ය. එක ම පුත කොහි ද? 'එක ම පුත කොහි ද' යි ලෙහි ද පහර දෙන්නාහු ය.

මහණෙනි, ඒ ක්‍රියාව හඟිනු ද? ඔහු ක්‍රීඩා පිණිස හෝ ආහාර ගන්නාහු ද? මදය පිණිස හෝ ආහාර ගන්නාහු ද? අලභිකාරය පිණිස හෝ ආහාර ගන්නාහු ද? සාරසිම පිණිස හෝ ආහාර ගන්නාහු ද? වහන්ස, මේ නො-වේ ම ය. මහණෙනි, ඔහු කතරමහ හරණය කිරීම පිණිස ම ආහාර ගන්නාහු නො වෙද්ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, කබලිකාර ආහාරය මෙසේ ම දහසුතු යයි මම කියමි.

මහණෙනි, කබලිකාර ආහාරය පිරිසිදු දත් කල්හි පඤ්ඤාමගුණික රුහය පිරිසිදු දත්තේ වෙයි. පඤ්ඤාම ගුණිකරාගය පිරිසිදු දත් කල්හි යම් සංයෝජනයකින් යුක්ත වූ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ නැවත මෙලොවට එන්නේ නම් ඒ සංයෝජනය නැත්තේ ය.

මහණෙනි, ස්වරූපාරය කෙසේ දහසුත්තේ ද යත්: මහණෙනි, යම් සේ උදුලසම් ඇති දෙනෙක් ඉදින් බිත්තියක් ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් බිත්තිය ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය ඉදින් රුකක් ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් රුක ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය. ඉදින් ජලයක් ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් ජලය ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය. ඉදින් අහස ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් අහස ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය. මහණෙනි, උදුලසම් ඇති ඒ දෙන යමක් යමක් ම ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් ඒ ඇසුරු කළ ඒ ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය. මහණෙනි, ස්වරූපාරය මෙසෙයින් ම දහසුත්තේ යයි මම කියමි.

මහණෙනි, ස්වරූපාරය 'පරිඤ්ඤා කල්හි වේදනාත්‍රය පරිඤ්ඤා වේ. වේදනාත්‍රය පරිඤ්ඤා කල්හි ආයතීශ්‍රාවකයාට මත්තෙහි කටයුතු කිසිවක් නැතැයි කියමි.

කප්පු භික්‍ෂුව, මනෝසංකල්පනාභාරය දැක්වෙන්නේ? සෙයසථාපි භික්‍ෂුව, අභිගාරකාසු සාධකපොර්සා පුණ්ණා අභිගාරනං විතච්චිකානං විතඬුමානං. අප් පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ජිව්තුකාමො අමරිතුකාමො සුඛකාමො දුක්ඛපට්ඨකාමො.¹ තමෙතං ථෙව ඛලුච්ඡෙනා පුරිසා තාතාඛාසාසු ගහෙඤ්ඤානං අභිගාරකාසු උපකඤ්ඤායං. අප් ඛො භික්‍ෂුවෙ තස්ස පුරිසස්ස ආරකාවස්ස වෙතතා ආරකා පඤ්ඤා ආරකා පඤ්ඤා. තං නිස්ස හෙතු: භිද්ධං හි² භික්‍ෂුවෙ, තස්ස පුරිසස්ස හොති: ඉමෙඤ්ඤාහං අභිගාරකාසු පපඤ්ඤාමි, තතොතිදුතං මරණං වා නිගච්ඡාමි, මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. එවමෙව ඛොතං භික්‍ෂුවෙ මනෝසංකල්පනාභාරය දැක්වෙන්නේ වදාමි.

මනෝසංකල්පනාභාරය භික්‍ෂුව, ආහාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ තිස්සො තණ්හා පරිඤ්ඤාතා හොන්ති. තිස්ස තණ්හාසු පරිඤ්ඤාතාසු අරියසාවකස්ස තඤ්ච කිඤ්ච උත්තරිං කරණීයන්ති වදාමි.

කප්පු භික්‍ෂුව, විඤ්ඤාණාභාරය දැක්වෙන්නේ? සෙයසථාපි භික්‍ෂුව වොරං ආගුචාරිං ගහෙඤ්ඤා රඤ්ඤා දුස්සයස්සං, අයං තෙ දෙව වොරො ආගුචාරි, ඉමෙස්ස යං ඉච්ඡති තං දණ්ඩං පණෙතිති. තමෙතං රාජා එවං වදෙය්‍ය: ගච්ඡථ, හො, ඉමං පුරිසං පුබ්බතභ්‍යමයං සත්තිසතෙත හතථාති. තමෙතං පුබ්බතභ්‍යමයං සත්තිසතෙත හතෙයස්සං. අප් රාජා මජ්ඣන්තිකං සමයං එවං වදෙය්‍ය: අමො කපං සො පුරිසොති. තථෙව දෙව ජිව්තිති. තමෙතං රාජා එවං වදෙය්‍ය: ගච්ඡථ හො, තං පුරිසං මජ්ඣන්තිකසමයං සත්තිසතෙත හතථාති. තමෙතං මජ්ඣන්තිකසමයං සත්තිසතෙත හතෙයස්සං. අප් රාජා සායනභ්‍යමයං එවං වදෙය්‍ය: අමො කපං සො පුරිසොති. තථෙව දෙව ජිව්තිති. තමෙතං රාජා එවං වදෙය්‍ය: ගච්ඡථ හො තං පුරිසං සායනභ්‍යමයං සත්තිසතෙත හතථාති. තමෙතං සායනභ්‍යමයං සත්තිසතෙත හතෙයස්සං තං කිං මඤ්ඤාප්භික්‍ෂුවෙ, අපි නු සො පුරිසො දිවසං තිති සත්තිසතෙති භඤ්ඤාමානො තතොතිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංචෙදයෙථාති.³ එකිස්සාපි භික්‍ෂුවෙ, සත්තිසතෙති භඤ්ඤාමානො තතො නිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංචෙදයෙථ. කො පන වාදො තිති සත්තිසතෙති භඤ්ඤාමානොති. එවමෙව ඛොතං භික්‍ෂුවෙ, විඤ්ඤාණාභාරය දැක්වෙන්නේ වදාමි.

විඤ්ඤාණෙ භික්‍ෂුව, ආහාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ තාමරුපං පරිඤ්ඤාතං හොති. තාමරුපෙ පරිඤ්ඤාතෙ අරියසාවකස්ස තඤ්ච කිඤ්ච උත්තරිං කරණීයන්ති වදාමි

1. දුක්ඛපට්ඨකාමො - මජ්ඣ. 2. එවං හි - මජ්ඣ., PTS

3. පටිසංචෙදයෙථ - සීචු, මජ්ඣ., PTS. සී 1, 2

මහණෙනි, මනෝසංකේඛතනාහාරය කෙසේ දත යුත්තේද යත්: මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂප්‍රමාණයට අභික වූ පහ වූ ගිනිසිළු ඇති, පහ වූ දුම් ඇති, අතුරෙන් පිරුණු අතුරුවලක් වේද, එකල්හි ජීවත්වනු කැමැති නොමැරෙණු කැමැති සුව කැමැති දුකට පිළිකුල් කරණ පුරුෂයෙක් එන් නේ ය. බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් ඒ මොහු වෙත වෙත අතින් ගෙන ඒ අතුරුවල කරා අදනාහු ය. මහණෙනි, එකල්හි ඒ පුරුෂයාගේ සිතිවිල්ල, දුර ම වන්නේ ය. පැතුම දුර ම වන්නේ ය. අපේක්ෂාව දුර ම වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයක යත්: මහණෙනි, “මේ මේ අතුරුවලට වැටෙන්නෙමි නම් ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ පැමිණෙන්නෙමි”යි ඒ පුරුෂයා විසින් දන්නා ලද්දේ ම වෙයි. එහෙයිනි. මහණෙනි, මනෝසංකේඛතනාහාරය මෙසේ ම දතයුත්තේ ය යි මම කියමි.

මහණෙනි, මනෝසංකේඛතනාහාරය පරිඥත කල්හි තෘෂණාත්‍රය පරිඥත වේ තෘෂණාත්‍රය පරිඥත කල්හි ආයඝ්‍රාවකයාට මත්තෙහි කටයුතු කිසිවක් තැනැ යි කියමි.

මහණෙනි, විඤ්ඤානාහාරය කෙසේ දතයුත්තේද යත්: මහණෙනි, යම්සේ වරදකරු වූ සොරකු ගෙන “දේවයන් වහන්ස, මේ ඔබට වරද කරණ සොරෙකි. යමක් කැමැත්තෙහි නම් ඒ දඬුවම මොහුට පණවනු මැනවැ” යි රජහට දක්වන්නාහු ද, රජ තෙමේ ඒ මොහුට “පින්වත්නි, යවු, පෙරවරු අඬව් සියයකින් මේ පුරුෂයා පෙළවු” යි මෙසේ කියන්නේ ය. පෙරවරු අඬව් සියයකින් ඒ මොහු පෙළන්නාහු ය. - ඉක්බිති රජ තෙමේ මද්දහතෙහි ‘එම්බල, ඒ පුරුෂ තෙමේ කෙසේද’ යි මෙසේ කියන්නේ ය. ‘දේවයන් වහන්ස, එසේ ම ජීවත් වේ’ යයි. රජ තෙමේ, ඒ මොහුට පින්වත්නි, යවු, මද්දහතෙහි අඬව් සියයකින් ඒ පුරුෂයා පෙළවු ය යි මෙසේ කියන්නේ ය. ඒ මොහු මද්දහතෙහි අඬව් සියයකින් පෙළන්නාහු ය. ඉක්බිති රජ තෙමේ සවස්හි එම්බල, ඒ පුරුෂ තෙමේ කෙසේද’ යි මෙසේ කියන්නේ ය. ‘දේවයන් වහන්ස, එසේ ම වේ’ ය යි. රජ තෙමේ, ඒ මොහුට එම්බල, පින්වත්නි, යවු, සවස්හි ඒ පුරුෂයා අඬව් සියයකින් පෙළවු ය යි මෙසේ කියන්නේ ය. ඒ මොහු සවස්හි අඬව් සියයකින් පෙළන්නාහු ය. මහණෙනි, ඒ කිමැ යි ගනිනු ද? ඒ පුරුෂ තෙමේ දවල් කාලයෙහි අඬව් තුන්සියයකින් පෙළනු ලබන්නේ ඒ හේතුවෙන් දුකක් දෙමිතසක් විඳින්නේ ද? යත්: මහණෙනි, එක් අඬව්සියකින් පෙළනු ලබන්නේ ඒ හේතු කොට දුකක් දෙමිතසක් විඳින්නේ ය. අඬව් තුන්සියයකින් පෙළනු ලබන්නේ කියනු ම කවරේ ද? මහණෙනි, විඤ්ඤානාහාරය මෙසේ ම දතයුත්තේ ය යි මම කියමි.

මහණෙනි, විඤ්ඤානාහාරය පරිඥත කල්හි තාමරූප පරිඥත වේ. තාමරූප පරිඥත කල්හි ආයඝ්‍රාවකයාට මත්තෙහි කටයුතු කිසිවක් තැනැ යි කියමි.

1. 7. 4

අප්පිනිග්ගසුතතං.

64. ඝාමප්පිනිසං-

වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ, ආභාරා භුත්තානං වා සත්තානං සිතියා සම්භවෙසීතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ වතතාරො? කබ්ලිකාරො¹ ආභාරෙ ඔදාරිකො වා සුමුමො වා, එසො දුතියො, මනොසංකෙච්ඡතතා තතියා, විඤ්ඤාණං වතුන්. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වතතාරෙ අභාරා භුත්තානං වා සත්තානං සිතියා සම්භවෙසීතං වා අනුග්ගහාය.

කබ්ලිකාරෙ වෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ අප්පි රාගො අප්පි තඤ්ඤා අප්පි තණ්හා. පතිට්ඨිතං තත්ථ විඤ්ඤාණං විරුල්ලං. යත් පතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං විරුල්ලං අප්පි තත්ථ තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති. යත් අප්පි තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති, අප්පි තත්ථ සංඛාරානං වුද්ධි. යත් අප්පි සංඛාරානං වුද්ධි, අප්පි තත්ථ ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති. යත් අප්පි ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති, අප්පි තත්ථ ආයතීං ජාතිජරාමරණං. යත් අප්පි ආයතීං ජාතිජරාමරණං, සසොකං තං භික්ඛවෙ සදරං² සඋපායාසන්ති වදුමි.

එසො වෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ -පෙ- මනොසංකෙච්ඡතතාය වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණෙ වෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ අප්පි රාගො අප්පි තඤ්ඤා අප්පි තණ්හා. පතිට්ඨිතං තත්ථ විඤ්ඤාණං විරුල්ලං. යත් පතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං විරුල්ලං, අප්පි තත්ථ තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති. යත් අප්පි තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති, අප්පි තත්ථ සංඛාරානං වුද්ධි. යත් අප්පි සංඛාරානං වුද්ධි, අප්පි තත්ථ ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති. යත් අප්පි ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති, අප්පි තත්ථ ආයතීං ජාතිජරාමරණං, යත් අප්පි ආයතීං ජාතිජරාමරණං, සසොකං තං භික්ඛවෙ සදරං සඋපායාසන්ති වදුමි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, රජකො වා විත්තකාරො³ වා සති රජතාය වා ලාබාය වා හජ්ජිඤ්ඤාය වා නිලියා වා මඤ්ඤ්ඤාය⁴ වා සුමට්ඨො වා⁵ එලකෙ වා භිත්තියා වා දුස්සප්පෙ 'වා ඉත්ථිඋපං වා පුරිසරුපං වා අභිනිමිණෙය්‍ය සබ්බභගපච්චභිං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, කබ්ලිකාරෙ වෙ ආභාරෙ අප්පි රාගො අප්පි තඤ්ඤා අප්පි තණ්හා. පතිට්ඨිතං තත්ථ විඤ්ඤාණං විරුල්ලං. යත් පතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං විරුල්ලං, අප්පි තත්ථ තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති. යත් අප්පි තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති, අප්පි තත්ථ සංඛාරානං වුද්ධි. යත් අප්පි සංඛාරානං වුද්ධි, අප්පි තත්ථ ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති. යත් අප්පි ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති, අප්පි තත්ථ ආයතීං ජාතිජරාමරණං. යත් අප්පි ආයතීං ජාතිජරාමරණං සසොකං තං භික්ඛවෙ සදරං සඋපායාසන්ති වදුමි.

1 කබ්ලිකාරො - සිවු, PTS. 2. සරජං - සිවු, සා. 3. විත්තකාරකො - මජ්ඣං සා.

4. මඤ්ඤ්ඤාය - සිවු. මඤ්ඤ්ඤාය - PTS 5. සුමට්ඨො වා - මජ්ඣං;

6: දුස්සප්පෙ - මජ්ඣං, PTS

1. 7. 4

.අනුමානසංග්‍රහය.

64. සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, උපන් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිස හා ඉපදීම අපේක්ෂා කරණ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහ පිණිස ද මේ ආහාර සතරෙකි. කවර සතරක් ද? යන්: ඔපදර්ශන වූ හෝ සුමුම වූ හෝ කබලිකාර ආහාර ය, දෙවෙනි වූ එසාහාර ය, තෙවෙනි වූ මනෝසසේඛිතතාහාර ය, සිවුවැනි වූ විඤ්ඤාණාහාර ය යි. මහණෙනි, උපන් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිසත් ඉපදීම අපේක්ෂා කරණ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහ පිණිසත් මේ ආහාර සතර වේ.

මහණෙනි, ඉදින් කබලිකාර ආහාරයෙහි රුගය ඇත්තේ නම් ඇල්ම ඇත්තේ නම් එහි තෘණාච ඇත්තේ නම් විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද වැඩුනේ ද වේ. යම් තෘණක විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද, වැඩුනේ ද, එහි තාමරූපයාගේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක තාමරූපයාගේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ද, එහි සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ද, එහි මතු තැවත හටගැනීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු තැවත හටගැනීම ඇත්තේ ද, එහි මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ද, මහණෙනි, එය ශෝකසහිත ය. (කෙලෙස්) පිඩාසහිත ය. දැඩි ආයාසසහිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, ඉදින් ස්පර්ශාරයෙහි ... මහණෙනි, ඉදින් මනෝසසේඛි-තතාහාරයෙහි ... මහණෙනි, ඉදින් විඤ්ඤාණාහාරයෙහි රුගය ඇත්තේ නම් ඇල්ම ඇත්තේ නම් තණාච ඇත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද වැඩුනේ ද වෙයි. යම් තෘණක විඤ්ඤාණය පිහිටියේත් වැඩුනේත් වේ ද, එහි තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ද, එහි සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ද, එහි මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ද, එහි මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ද, මහණෙනි, එය ශෝකසහිත ය. පිඩාසහිත ය. දැඩි ආයාස සහිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, යම්යේ රදවෙස් හෝ සිත්තරෙස් හෝ රදන් හෝ ලාකඛ හෝ කහපාට හෝ නිල්පාට හෝ මදරියපාට හෝ ඇති කල්හි මෑතවින් මට වූ පුරාවෙක හෝ ඕනෙක හෝ රෙදිපටෙක හෝ සියලු අභ්‍යසන ඇති ඉතිරි රුවක් හෝ පුරුෂ රුවක් හෝ චෙත්තේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම ඉදින් කබලිකාර ආහාරයෙහි රුගය ඇත්තේ නම් ඇල්ම ඇත්තේ නම් තණාච ඇත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද වැඩුනේ ද වේ. යම් තෘණක විඤ්ඤාණය පිහිටියේත් වැඩුනේත් වේ නම් එහි තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ නම් එහි සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ නම් එහි මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ නම් එහි මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ නම් මහණෙනි, එය ශෝක සහිත ය. පිඩා සහිත ය. දැඩි ආයාස සහිත ය යි කියමි.

එසෙසු වෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ -පෙ- මනොසංඤ්චතතාය වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණෙ වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ අපච්ඡි රාගො අපච්ඡි තණ්හා, පච්චිකං තත් විඤ්ඤාණං විරුද්ධං, යත් පච්චිකං විඤ්ඤාණං විරුද්ධං අපච්ඡි තත් තාමරුපස්ස අවක්කන්ති. යත් අපච්ඡි තාමරුපස්ස අවක්කන්ති, අපච්ඡි තත් සංඛාරානං වුද්ධි. යත් අපච්ඡි සංඛාරානං වුද්ධි, අපච්ඡි තත් ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති. යත් අපච්ඡි ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති, අපච්ඡි තත් ආයතිං ජාතිජරාමරණං. යත් අපච්ඡි ආයතිං ජාතිජරාමරණං, සසොකං තං භික්ඛවෙ අදරං අනුපායාසන්ති වද්ධම්.

කබලිකාරෙ වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ තපච්ඡි රාගො තපච්ඡි තණ්හා. අපපතිට්ඨිතං තත් විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, යත් අපපතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, තපච්ඡි තත් තාමරුපස්ස අවක්කන්ති. යත් තපච්ඡි තාමරුපස්ස අවක්කන්ති, තපච්ඡි තත් සංඛාරානං වුද්ධි. යත් තපච්ඡි සංඛාරානං වුද්ධි, තපච්ඡි තත් ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති. යත් තපච්ඡි ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති, තපච්ඡි තත් ආයතිං ජාතිජරාමරණං. යත් තපච්ඡි ආයතිං ජාතිජරාමරණං, අසොකං තං භික්ඛවෙ අදරං අනුපායාසන්ති වද්ධම්.

එසෙසු වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධම්. මනොසංඤ්චතතාය වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධම්. විඤ්ඤාණෙ වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ තපච්ඡි රාගො තපච්ඡි තණ්හා, අපපතිට්ඨිතං තත් විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, යත් අපපතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, තපච්ඡි තත් තාමරුපස්ස අවක්කන්ති. යත් තපච්ඡි තාමරුපස්ස අවක්කන්ති, තපච්ඡි තත් සංඛාරානං වුද්ධි. යත් තපච්ඡි සංඛාරානං වුද්ධි, තපච්ඡි තත් ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති. යත් තපච්ඡි ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති, තපච්ඡි තත් ආයතිං ජාතිජරාමරණං. යත් තපච්ඡි ආයතිං ජාතිජරාමරණං, අසොකං තං භික්ඛවෙ අදරං අනුපායාසන්ති වද්ධම්.

සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරං වා කුටාගාරසාලා වා උත්තරාය වා දක්ඛිණාය වා පාචිනාය වා වාතපානා¹ පුරියෙ උග්ගච්ඡන්තෙ වාතපානෙකුරසම් පච්චිකා සායං පතිට්ඨිතාති. පච්චිකාය භන්තෙ භික්ඛන්ති. පච්චිකා වෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛා තායං, සායං පතිට්ඨිතාති? පච්චිකා භන්තෙති පච්චි වෙ භික්ඛවෙ, තායං, සායං පතිට්ඨිතාති? අපපතිට්ඨිතං භන්තෙති ආපො වෙ භික්ඛවෙ, තායං සායං, පතිට්ඨිතාති? අපපතිට්ඨිතං භන්තෙති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, කබලිකාරෙ වෙ ආභාරෙ තපච්ඡි රාගො තපච්ඡි තණ්හා -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධම්. එසෙසු වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධම්. මනොසංඤ්චතතාය වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධම්.

1. පාචිකව.තප.කා - සිද්ධි, සා.

මහණෙනි, ඉදින් එසාභාරයෙහි... මහණෙනි, ඉදින් මනෝසඤ්චිතතා-භාරයෙහි ... මහණෙනි, ඉදින් විඤ්ඤාණාභාරයෙහි රාගය ඇත්තේ නම් ඇල්ම ඇත්තේ නම් තණ්හාව ඇත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද වැඩුනේ ද වෙයි. යම් තානෙක විඤ්ඤාණය පිහිටියේත් වැඩුනේත් වේ නම් එහි තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ය. යම් තානෙක තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ නම් එහි සංසාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ය. යම් තානෙක සංසාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ නම් එහි මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ය. යම් තානෙක මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ද, එහි මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ය. යම් තානෙක මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ද, මහණෙනි, එය ශෝක සහිත ය. පීඩා සහිත ය. දුඃඛ ආයාස සහිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, ඉදින් කබලිකාර ආභාරයෙහි රාගය තැත්තේ නම් ඇල්ම තැත්තේ නම් තණ්හාව තැත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය නො පිහිටියේ ද නො වැඩුනේ ද වේ. යම් තානෙක විඤ්ඤාණය නො පිහිටියේත් නො වැඩු-නේත් වේ නම් එහි තාමරූපයේ බැස ගැන්ම තැත්තේ ය. යම් තානෙක තාමරූපයේ බැස ගැන්ම තැත්තේ නම් එහි සංසාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ ය. යම් තානෙක සංසාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ නම් එහි මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ ය. යම් තානෙක මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ ද, එහි මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ ය. යම් තානෙක මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ නම් මහණෙනි, එය ශෝක රහිත ය. පීඩා රහිත ය. දුඃඛ ආයාස රහිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, ඉදින් එසාභාරයෙහි [දුඃඛ ආයාස රහිත ය යි] කියමි. මහණෙනි, ඉදින් මනෝසඤ්චිතතාභාරයෙහි [දුඃඛ ආයාස රහිත ය යි] කියමි. මහණෙනි, ඉදින් විඤ්ඤාණාභාරයෙහි රාගය තැත්තේ නම් ඇල්ම තැත්තේ නම් තණ්හාව තැත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය නො පිහිටියේ ද නො වැඩුනේ ද වෙයි. යම් තානෙක විඤ්ඤාණය නො පිහිටියේත් නො වැඩුනේත් වේ නම් එහි තාමරූපයේ බැස ගැන්ම තැත්තේ ය. යම් තානෙක තාමරූපයේ බැස ගැන්ම තැත්තේ නම් එහි සංසාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ ය. යම් තානෙක සංසාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ නම් එහි මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ ය. යම් තානෙක මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ ද, එහි මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ ය. යම් තානෙක මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ නම් මහණෙනි, එය ශෝක රහිත ය. පීඩා රහිත ය. දුඃඛ ආයාස රහිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, යම් යේ කුළුගෙයක් හෝ කුළුගෙයක් හෝ වේ ද, එහි උතුරැදිග හෝ දකුණුදිග හෝ පෙරදිග හෝ වාකච්ඡිඵ වෙද්ද, නිරූ තහිත කල්හි වාකච්ඡිඵවෙන් රැස් පිවිස කොහි පිහිටියේ වන්නේ ද? වහන්ස, බටහිර බිතෙහි ය. මහණෙනි, බටහිරහිත නො වන්නේ නම් කොහි පිහිටියේ වන්නේ ද? වහන්ස, පොළොවෙහි ය. මහණෙනි, ඉදින් පොළොව නො-වන්නේ නම් කොහි පිහිටියේ වන්නේ ද? වහන්ස, දිගෙහි ය. මහණෙනි, ඉදින් දිග නොවන්නේ නම් කොහි පිහිටියේ වන්නේ ද? වහන්ස, නො පිහිටියේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම ඉදින් කබලිකාර ආභාරයෙහි රාගය තැත්තේ නම් ඇල්ම තැත්තේ නම් තණ්හාව තැත්තේ නම්... [දුඃඛ ආයාස රහිත ය යි] කියමි. මහණෙනි, ඉදින් සප්ථාභාරයෙහි ... [දුඃඛ ආයාස රහිත ය යි] කියමි. මහණෙනි, ඉදින් මනෝසඤ්චිතතාභාරයෙහි ... [දුඃඛ ආයාස රහිත ය යි] කියමි.

විඤ්ඤාණේ වෙ භික්ඛවෙ, අභාරෙ තඤ්ඤි රුභො තඤ්ඤි තඤ්ඤි තඤ්ඤා අපපතිට්ඨිතං තඤ්ඤි විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං යඤ්ඤි අපපතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, තඤ්ඤි තඤ්ඤි නාමරූපස්ස අවක්ඛන්ති. යඤ්ඤි තඤ්ඤි නාමරූපස්ස අවක්ඛන්ති, තඤ්ඤි තඤ්ඤි සඛාරානං වුද්ධි. යඤ්ඤි තඤ්ඤි සඛාරානං වුද්ධි, තඤ්ඤි තඤ්ඤි අයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති. යඤ්ඤි තඤ්ඤි අයතීං පුතඛ්ඛවාහි- නිබ්බන්ති, තඤ්ඤි තඤ්ඤි අයතීං ජාතිජරාමරණං. යඤ්ඤි තඤ්ඤි අයතීං ජාතිජරා- මරණං, අසොකං තං භික්ඛවෙ අදරං අනුපායාසන්ති වදාමිති.

1. 7. 5

නිශ්චයනං.

65. සාමන්තියං-

පුබ්බෙව ථෙ¹ භික්ඛවෙ සමොධා අතභිසම්මුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදහොසි: “කිව්ඡ² වතායං ලොකො ආපනෙතා ජායති ව ජීයති ව මියති ව වචති ව උපපජ්ජති ව³. අථ ව පතිමස්ස දුක්ඛස්ස නිස්සරණං ත පජානාති ජරාමරණස්ස. භුද්ධස්ස නාම ඉමස්ස දුක්ඛස්ස නිස්සරණං පඤ්ඤාසිත්තති ජරාමරණස්ස”ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිම්හි නු බො සති ජරාමරණං හොති, කිංපච්චයා ජරාමරණන්ති.” තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ජාතියා බො සති ජරාමරණං හොති. ජාතිපච්චයා ජරාමරණ”න්ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිම්හි නු බො සති ජාති හොති -පෙ- භවො හොති -පෙ- උපාදානං හොති -පෙ- තණ්හා හොති -පෙ- වේදනා හොති -පෙ- එසෙසා හොති -පෙ- සලායතනං හොති -පෙ- ජීවිති නු බො සති නාමරූපං හොති, කිම්පච්චයා නාමරූප”න්ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “විඤ්ඤාණේ බො සති නාමරූපං හොති. විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූප”න්ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිම්හි නු බො සති විඤ්ඤාණං හොති, කිම්පච්චයා විඤ්ඤාණ”න්ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “නාමරූපෙ බො සති විඤ්ඤාණං හොති, නාමරූප- පච්චයා විඤ්ඤාණ”න්ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “පච්චුද්ධත්තති බො ඉදං විඤ්ඤාණං, නාමරූපමතා ත පරං⁴ ගච්ඡති. එතතාවතා ජායෙථ වා ජීයෙථ වා මියෙථ වා වචෙථ වා උපපජ්ජෙථ වා යදිදං නාමරූපපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ- පච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසෙසා -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛත්තනිස්ස සමුදයො හොති”ති. -

1. පුබ්බෙව ථෙ - මජ්ඣ. 2. කිව්ඡ - මජ්ඣ. 3. උපපජ්ජති ව - සිඬු.

4. නාමරූප - සිඬු, PTS.

මහණෙනි, ඉදින් විඤ්ඤාණාභාරයෙහි රාගය තැත්තේ තම් ඇල්ම තැත්තේ තම් තණ්හාව තැත්තේ තම් එහි විඤ්ඤාණය නොපිහිටියේ නොවැඩුනේ වේ. යම් තැනෙක විඤ්ඤාණය නොපිහිටියේ නොවැඩුනේ වේ තම් එහි තාමරූපයාගේ බැස ගැන්ම තැත්තේ ය. යම් තැනෙක තාමරූපයාගේ බැස ගැන්ම තැත්තේ තම් එහි සංසකාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ ය. යම් තැනෙක සංසකාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ තම් එහි මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ ය. යම් තැනෙක මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ තම් එහි මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ ය. යම් තැනෙක මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ තම් මහණෙනි, එය ශෝක රහිත ය. පිඩා රහිත ය. දුඃභි ආයාස රහිත ය යි කියමි යි.

1 7 5

නගර සුත්‍රය.

65 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සමෝධිසෙන් පෙර බුදු නො වූ බෝසත් වූ ම මට මේ සිත විය: “මේ ලෝකයා ඒකාන්තයෙන් දුකට පැමිණියේ ය. උපදී. දිරයි. මියෙයි. ව්‍යුත ද වෙයි. (අත් හවයකට ද) පැමිණෙයි. එහෙත් මේ ජරාමරණ දුක දුරලීම නො දනී. කවදා තම් මේ ජරාමරණදුකේ දුරලීම පෙනෙන්නේ ද” යි. මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද, කවර ප්‍රත්‍යයකින් ජරාමරණ වේ ද” යි. මේ සිත පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “ජාතිය ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. ජාති ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය” යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් ඇති කල්හි ජාතිය වේ ද හවය වේ ද ... උපාදත වේ ද ... තණ්හාව වේ ද වේදනාව වේ ද ... සප්ථිය වේ ද ... සලායතන වේ ද ... කුමක් ඇති කල්හි තාමරූප වේ ද කවර ප්‍රත්‍යයකින් තාමරූප වේ ද” යි. මේ සිත පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “විඤ්ඤාණය ඇති කල්හි තාමරූප වෙයි. විඤ්ඤාණප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ය” යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් ඇති කල්හි විඤ්ඤාණය වේ ද, කවර ප්‍රත්‍යයකින් විඤ්ඤාණය වේ ද” යි. මේ සිත විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “තාමරූප ඇති කල්හි විඤ්ඤාණය වෙයි. තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ ය” යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “මේ විඤ්ඤාණය වූ කල් එහි තවතියි. තාමරූප දෙකෙන් ඔබ්බට නො යේ. මේ ක්‍රමයෙන් උපදින්නේ හෝ වෙයි. දිරන්නේ හෝ වෙයි. මියෙන්නේ හෝ වෙයි. ව්‍යුත වන්නේ හෝ වෙයි. (අත් හවයකට) පැමිණෙන්නේ හෝ වෙයි. එතම්: තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ. විඤ්ඤාණප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායායතන වේ. ඡායායතනප්‍රත්‍යයයෙන් සප්ථිය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට ගැනීම වේ” යි මේ සිත පහළ විය.

“සමුදයො සමුදයො” ති ඛො මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනුසුතෙසු ඛමෙමසු එකමුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිමති නු ඛො අසති ජරාමරණං ත හොති, කිස්ස නිරොධා ජරාමරණනිරොධො”ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, යොනිසො මතසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “ජාතියා ඛො අසති ජරාමරණං ත හොති, ජාතීනිරොධා ජරාමරණනිරොධො”ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි “කිමති නු ඛො අසති ජාති ත හොති -පෙ- භවො ත හොති -පෙ- උපාද්‍යතං ත හොති -පෙ- තණ්හා ත හොති -පෙ- වෙදනා ත හොති -පෙ- එසො ත හොති -පෙ- සලායතනං ත හොති -පෙ- තාමරුපං ත හොති, කිස්ස නිරොධා තාමරුපනිරොධො”ති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, යොනිසො මතසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “විඤ්ඤාණෙ ඛො අසති තාමරුපං ත හොති. විඤ්ඤාණනිරොධා තාමරුප නිරොධො”ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිමති නු ඛො අසති විඤ්ඤාණං ත හොති, කිස්ස නිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො”ති තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, යොනිසො මතසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “තාමරුපෙ ඛො අසති විඤ්ඤාණං ත හොති, තාමරුපනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො”ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “අගිගතො ඛො මායං මය්හො බොධාය යද්දං තාමරුපනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධො තාමරුපනිරොධො තාමරුපනිරොධො සලායතනනිරොධො සලායතන- නිරොධො එසානිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතකස්ස නිරොධො හොති”ති

“නිරොධො නිරොධො”ති ඛො මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනුසුතෙසු ඛමෙමසු එකමුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො අරඤ්ඤා පවතෙ වරමානො පසොය්‍ය පුරාණං මය්හං පුරාණඤ්ජං පුබ්බකෙහි මනුස්සෙහි අනුයාතං. සො තමනුගවේසය, තමනුගවේසනො පසොය්‍ය පුරාණං තගරං, පුරාණං රාජධානිං පුබ්බකෙහි මනුස්සෙහි අජ්ඣාචුත්ථං¹ ආරාමසම්පන්නං වතසම්පන්නං පොකුරණීසම්පන්නං උද්දපං² රමණීයං. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ, පුරිසො රඤ්ඤා වා රාජමහාමත්තස්ස වා ආරොවේසය: “යගෙස භනෙත, ජාතෙය්‍යාපි අහං අද්දසං අරඤ්ඤා පවතෙ වරමානො පුරාණං මය්හං පුරාණඤ්ජං පුබ්බකෙහි මනුස්සෙහි අනුයාතං. තමනුගවේසං. තමනුගවේසනො අද්දසං පුරාණං තගරං, පුරාණං රාජධානිං පුබ්බකෙහි මනුස්සෙහි අජ්ඣාචුත්ථං ආරාමසම්පන්නං වතසම්පන්නං පොකුරණීසම්පන්නං උද්දපං² රමණීයං. තමහනෙත තගරං මාපෙතිති.

1. අජ්ඣාචුත්ථං - චේත.

2. උද්දපවින්නං - මිත්තං, සා, PTS, සී 1, 2.

මහණෙනි, “සමුදය සමුදය” යි පෙර නො ආයු විරු දහම්හි මට නුවණැය පහළ විය. ඥානය පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විද්‍යාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් නැති කල්හි ජාතිය නො වේ ද, කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ ද” යි. මේ සිත විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් ‘ජාතිය නැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ. ජාතියිරෝධයෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ ය’ යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් නැති කල්හි ජාතිය නො වේ ද ... භවය නො වේ ද ... උපාද්‍ය නො වේ ද ... තණ්හාව නො වේ ද ... වේදනාව නො වේ ද ... සංඝීය නො වේ ද ... ඡායාසත නො වේ ද ... තාමරුප නො වේ ද ... කුමක නිරෝධයෙන් තාමරුප නිරෝධය වේ ද” යි. මේ සිත විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “විඤ්ඤාණය නැති කල්හි තාමරුප නො වේ. විඤ්ඤාණනිරෝධයෙන් තාමරුපනිරෝධය වේ ය” යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් නැති කල්හි විඤ්ඤාණය නො වේ ද, කුමක නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ ද” යි. මේ සිත විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් ‘තාමරුප නැති කල්හි විඤ්ඤාණය නො වේ. තාමරුපනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ ය’ යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “තාමරුපනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ. විඤ්ඤාණනිරෝධයෙන් තාමරුපනිරෝධය වේ. තාමරුපනිරෝධයෙන් සත්‍යයතනනිරෝධය වේ. සත්‍යයතනනිරෝධයෙන් ඵය්‍යනිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ ය” යි මේ යමෙක් වේ ද, සමෝධිත පිණිස වූ මේ මාගීය මා විසින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ ම ය යි මේ සිත පහළ විය.

මහණෙනි, “නිරෝධය නිරෝධය” යි පෙර නො ආයු විරු දහම්හි මට නුවණැය පහළ විය. ඥානය පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විද්‍යාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් අරණෙහි මහවෙනෙහි හැසිරෙන්නේ පෙර වුසු මිනිසුන් විසින් අනුගමනය කරණ ලද පැරණි මහක්, පැරණි මාවතක් දක්නේ ද, හෙතෙමේ එය අනු ව යන්නේ ය. එය අනු ව යන්නේ පෙර මිනිසුන් වුසු මල් උයනින් යුත්, වත උයනින් යුත්, පොකුණින් යුත් පවුරු ඇති සිත්කලු වූ පැරණි නුවරක්, පැරණි රාජධානියක් දක්නේ ය. මහණෙනි, ඉක්බිති ඒ පුරිස් තෙමේ රජුට හෝ රජමහආලිහට හෝ “පින්වත් හිමියනි, දන්තෙහි ය. මම අරණෙහි මහවෙනෙහි හැසිරෙන්නෙමි පෙර වුසු මිනිසුන් විසින් අනුගමනය කරණ ලද පැරණි මහක් පැරණි මාවතක් දක්කෙමි. එය අනුගමනය කෙළෙමි. එය අනුගමනය කරන්නෙමි පෙර මිනිසුන් වුසු, මල් උයනින් යුත් වත උයනින් යුත් පොකුණින් යුත්, පවුරු සහිත වූ සිත්කලු පැරණි නුවරක් පැරණි රාජධානියක් දක්කෙමි. හිමියනි, එය තගරයක් කරණු මැනවැ” යි සැළ කරන්නේ ය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, රාජා වා රුජමහාමනෙතා වා තං තගරං මාපෙය්‍ය, තදස්ස තගරං අපරෙත සමයෙන ඉඳංඤ්ඤව ජීතඤ්ඤ ඛාහුජ්ඤාදං.¹ ආකිණ්ණමුත්තං වුද්ධිං වෙපුලුප්පත්තං. එවමෙව ඛවාහං භික්ඛවෙ අද්දසං පුරාණං මග්ගං පුරාණඤ්ඤසං පුබ්බකෙහි සම්මාසම්බුද්ධෙහි අනුයාතං.

කතමො ව සො භික්ඛවෙ, පුරාණමග්ගො පුරාණඤ්ඤසො පුබ්බකෙහි සම්මාසම්බුද්ධෙහි අනුයාතො? අගමෙව අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සම්මාද්ධිං -පෙ- සම්මාසමාහි. අයං ඛො සො භික්ඛවෙ පුරාණමග්ගො පුරාණඤ්ඤසො පුබ්බකෙහි සම්මාසම්බුද්ධෙහි අනුයාතො.

තමනුගච්ඡිං, තමනුගච්ඡන්තො ජරාමරණං අබ්භඤ්ඤාසිං, ජරාමරණ සමුදයං අබ්භඤ්ඤාසිං, ජරාමරණනිරෝධං අබ්භඤ්ඤාසිං, ජරාමරණනිරෝධ ගාමනීපට්ඨදං අබ්භඤ්ඤාසිං. තමනුගච්ඡිං, තමනුගච්ඡන්තො ජාතීං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- භවං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- උපාද්‍යතං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- තණ්හං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- වෙදනං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- එස්සං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- සලායතනං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- නාමරූපං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- විඤ්ඤාණං අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- විඤ්ඤාණනිරෝධගාමනීපට්ඨදං අබ්භඤ්ඤාසිං, තමනුගච්ඡිං. තමනුගච්ඡන්තො සංඛාරෙ අබ්භඤ්ඤාසිං, සංඛාරසමුදයං අබ්භඤ්ඤාසිං, සංඛාරනිරෝධං අබ්භඤ්ඤාසිං, සංඛාරනිරෝධගාමනීපට්ඨදං අබ්භඤ්ඤාසිං.

තදභිඤ්ඤා ආවික්ඛං භික්ඛුහං භික්ඛුනීහං උපාසකානං උපාසිකානං. තසිදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියං ඉඳංඤ්ඤව ජීතඤ්ඤ විජාරිකං ඛාහුජ්ඤාදං.¹ පුත්‍රභූතං යාවදෙව මනුස්සෙහි සුප්පකාසිතන්ති.

1. 7. 6.

සම්මසන්ධසුත්තං*

66. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා කුරුක්ඛු විහරති කම්මාසදම්මං. තාම කුරුක්ඛං නිගමො. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ඨසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

සමමසථ තො තුලො භික්ඛවෙ අනතරා සමමසන්නති?² එවං වුතෙත අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: අහං ඛො භනෙත, සමමසාමි අනතරා සමමසන්නති. යථා කථං පන සං භික්ඛු සමමසසි අනතරා සමමසන්නති? අථ ඛො සො භික්ඛු ව්‍යාකාසි. යථා සො භික්ඛු ව්‍යාකාසි, ත සො භික්ඛු භගවතො විතතං ආරාධෙසි.

1. බහුජ්ඤා - PTS., බහුජ්ඤාදං - ස්‍යා.

* සම්මස සුත්තං - මජ්ඣ. 2. අනතරං සම්මතෙති - මජ්ඣ., PTS.

මහණෙනි, ඉක්බිති රජ හෝ රජමහඥාමති හෝ එය තහරයක් කරන්නේය. ඒ නුවර පසුකලෙක සමාඥ වූයේ ද, සියලු සමාඥ පිරිසෙන් ද, බොහෝ දෙනා විසින් ද තුන වූයේ නොහොත් බොහෝ දෙනාට හිත වූයේ ද, මිනිසුන් විසින් ගැවසී ගත්තේ ද, වැඩිමට විප්ලවයට පැමිණියේ ද වන්නේය. මහණෙනි, එසෙයින් ම මම පෙර වුසු සම්මාසම්බුදුවරයන් විසින් අනුගමනය කරන ලද පැරණි මහ, පැරණි මාවත දක්වමි.

මහණෙනි, පෙර වුසු සම්මාසම්බුදුවරයන් විසින් අනුගමනය කරන ලද පැරණි මහ, පැරණි මාවත කවරේ ද යත්: මේ අරිඟ්ගි මහ ම ය. එනම්: සමමාදිට්ඨි ... සමමාසමාසි ඤී. මහණෙනි, ඒ මේ පැරණි මහ, පැරණි මාවත පෙර වුසු සම්මාසම්බුදුවරයන් විසින් අනුගමනය කරන ලද්දේ ය.

(මම) එය අනුගමනය කෙළෙමි. එය අනුගමනය කරණුයෙමි ජරාමරණ දූත ගත්තෙමි. ජරාමරණ සමුදය දූත ගත්තෙමි. ජරාමරණනිරෝධය දූත ගත්තෙමි. ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී පටිපදාව දූත ගත්තෙමි. එය අනුගමනය කෙළෙමි. එය අනුගමනය කරණුයෙමි ජාතිය දූත ගත්තෙමි. ගවය දූත ගත්තෙමි ... උපාදාන දූත ගත්තෙමි ... තණ්හාව දූත ගත්තෙමි ... වේදනාව දූත ගත්තෙමි ... එසසය දූත ගත්තෙමි ... සලායතන දූත ගත්තෙමි ... නාමරූප දූත ගත්තෙමි ... විඤ්ඤාණය දූත ගත්තෙමි ... විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිනී පටිපදාව දූතගත්තෙමි. එය අනුගමනය කෙළෙමි. එය අනුගමනය කරණුයෙමි සංඛාර දූත ගත්තෙමි. සංඛාරසමුදය දූත ගත්තෙමි. සංඛාරනිරෝධය දූත ගත්තෙමි. සංඛාරනිරෝධගාමිනී පටිපදාව දූත ගත්තෙමි.

එය මාතවින් දූත ගෙන මහඤ්ඤත්ව ද මෙහෙණත්ව ද උච්ඡන්ධ ද උච්චිකන්ධ ද ප්‍රකාශ කෙළෙමි. මහණෙනි, ඒ මේ බඩසර සමාඥ වූයේ ද, සියල්ලෙන් පිරිසෙන් ද පැතුරුණේ ද, බොහෝ දෙනා විසින් ද තුන වූයේ ද, ගැම අසුරින් පුලුල් බවට පැමිණියේ ද, ඇති තාක් නුවණැති මිනිසුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ ද වේ යි.

1. 7. 6.

සමමයනසුත්‍රය.

66. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාණ දනව්වෙහි කල්මාසදම්‍ය තම් කුරුත්තේ නියමගම්හි වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි” යි හිසුනුන් ඇඟිතු සේක. ඒ හිසුනු “පිත්චතුන් වහන්සැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වුන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, තෙපි අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සමමයීතය කරන්නහු ද යි මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මම අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සමමයීතය කෙරෙමි” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. මහණ, තෙපි ඒ කෙසේ තම් අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සමමයීතය කරවු ද යි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ ප්‍රකාශ කෙළේ ය. යම් සේ ඒ මහණ පැවසී ද, ඒ මහණ පොමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත සතුටු කො කෙළේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං වුද්ධෙත අයස්මා ආනිජෙද්ද, හගචනතං එතදවොච: “එතස්ස හගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං හගවා අනතරා සම්මසනං භාසෙය්‍ය, හගචතො සුඤ්ඤාතිකු ධාරෙස්සන්ති”¹ති. තෙනභානද්ද සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මතසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං හනෙතති ඛො සෙ භික්ඛු හගචතො පච්චස්සොක්ඛං. හගවා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මසමානො සම්මසති අනතරා සම්මසනං. යං ඛො ඉදං අතෙකවිධං තාතප්පකාරකං දුක්ඛං ලොකෙ උපපජ්ජති ජරාමරණං ඉදං භු ඛො! දුක්ඛං කින්නිදනං කිංසමුදයං කිඤ්ජාතිකං කිම්පහවං, කිස්මිං සති ජරාමරණං නොති, කිස්මිං අසති ජරාමරණං න නොතිති. සො සම්මසමානො එවං පජානාති: යං ඛො ඉදං අතෙකවිධං තාතප්පකාරකං දුක්ඛං ලොකෙ උපපජ්ජති ජරාමරණං, ඉදං ඛො දුක්ඛං උපධිනිදනං උපධිසමුදයං උපධිජාතිකං උපධිපහවං, උපධිස්මිං සති ජරාමරණං නොති, උපධිස්මිං අසති ජරාමරණං න නොතිති. සො ජරාමරණඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධඤ්ඤා පජානාති. යා ව ජරාමරණනිරෝධසාරූපගාමිනී පටිපද්‍ය, තඤ්ඤා පජානාති. තථා පටිපන්නො ව භොති අනුධම්මචාරී. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බස්සො සම්මා දුක්ඛක්ඛයාය පටිපන්නො ජරාමරණනිරෝධාය.

අථාපරං සම්මසමානො සම්මසති අනතරා සම්මසනං. උපධි පතායං කින්නිදනො කිංසමුදයො කිඤ්ජාතිකො කිම්පහවො, කිස්මිං සති උපධි නොති, කිස්මිං අසති උපධි න නොතිති. සො සම්මසමානො එවං පජානාති උපධි තණ්හානිදනො තණ්හාසමුදයො තණ්හාජාතිකො තණ්හාපහවො, තණ්හාය සති උපධි නොති, තණ්හාය අසති උපධි න නොතිති. සො උපධිඤ්ඤා පජානාති, උපධිසමුදයඤ්ඤා පජානාති, උපධිනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, යා ව උපධිනිරෝධසාරූපගාමිනී පටිපද්‍ය, තඤ්ඤා පජානාති. තථා පටිපන්නො ව භොති අනුධම්මචාරී. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බස්සො සම්මා දුක්ඛක්ඛයාය පටිපන්නො උපධිනිරෝධාය.

අථාපරං සම්මසමානො සම්මසති අනතරා සම්මසනං, තණ්හා පතායං කන්ථ උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, කන්ථ නිවිසමානා නිවිසතිති. සො සම්මසමානො එවං පජානාති:² යං ඛො කිඤ්ඤි ලොකෙ³ පියරූපං සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එතා නිවිසමානා නිවිසති. කිඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං? චක්ඛුං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එතා නිවිසමානා නිවිසති.

1. ඉදං ඛො - මජ්ඣ., PTS.

2. පානාති - මජ්ඣ., සෘ.

3. යං ඛො ලොකෙ - මජ්ඣ., සෘ.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් අනිද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකුණ: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සම්මතයක් වදාරණ සේක් නම්: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මේ ඊට කාලය යි. පුගතයන් වහන්ස, මේ ඊට කාලය යි. ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා තිබුණු දරන්තාන’ යි. ආතද, එසේ නම් අසවු, මැනවින් මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ තිබුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ සම්මතය කරන්නේ තත් වැදූරැම් වූ තත් අයුරැ වූ යම් ඒ ජරාමරණ දුකෙක් ලොව උපදී ද, මේ දුක කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් හටගැනීම කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද, කුමක් තැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද යි අභ්‍යන්තර ප්‍රත්‍යයය සම්මතය කෙරෙයි. හෙතෙමේ සම්මතය කරන්නේ තත් වැදූරැම් වූ තත් අයුරැ වූ යම් මේ ජරාමරණ දුකෙක් ලොව උපදී ද, මේ දුක උපධි නිදන කොට ඇත්තේ ය. උපධි සමුදයය කොට ඇත්තේ ය. උපධි ජාති කොට ඇත්තේ ය. උපධි ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය. උපධි ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. උපධි තැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ ය යි මෙසේ දැන ගනී. හෙතෙමේ ජරාමරණත් දැන ගනී. ජරාමරණ සමුදයත් දැන ගනී. ජරාමරණනිරෝධයත් දැන ගනී. ජරාමරණ නිරෝධයට සරුප් ව යතසුලු යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපත්තේ දහම් අනු ව හැසිරෙණ සුලු වූයේ ද වේ. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන් මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස ජරාමරණ නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද සම්මතය කරන්නේ මේ උපධිය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදයය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි උපධි වේ ද, කුමක් තැති කල්හි උපධි නො වේ ද යි අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සම්මතය කෙරෙයි. හෙතෙමේ සම්මතය කරන්නේ ‘උපධිය තෘණාව නිදන කොට ඇත්තේ ය. තෘණාව සමුදය කොට ඇත්තේ ය. තෘණාව ජාති කොට ඇත්තේ ය. තෘණාව ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය. තෘණාව ඇති කල්හි උපධි වෙයි. තෘණාව තැති කල්හි උපධි නො වේ ය යි මෙසේ දැන ගනී. හෙතෙමේ උපධියත් දැන ගනී. උපධිසමුදයයත් දැන ගනී. උපධිනිරෝධයත් දැන ගනී. උපධිනිරෝධයට සරුප් ව යතසුලු යම් පිළිවෙතක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපත්තේ දහම් අනු ව හැසිරෙන්නේ ද වේ. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ සඵලප්‍රකාරයෙන් මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස උපධිනිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද සම්මතය කරන්නේ මේ තෘණාව කොහි උපදනේ උපදී ද, කොහි පවත්නේ පවතී ද යි. අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සම්මතය කෙරෙයි. හෙතෙමේ සම්මතය කරන්නේ ‘ලොව පියසැහැවි ඇති මිහිරිසැහැවි ඇති යම් කිසිවෙක් වේ ද, මෙහි මේ තෘණාව උපදනේ උපදී. මෙහි පුතපුතා පාවතුම් විසින් පිහිටනුයේ පිහිටයි. ලොව කිමෙක් පියසැහැවි ඇත්තේ ද, මිහිරිසැහැවි ඇත්තේ ද? ලොව ඇස පියසැහැවි ඇත්තෙකි. මිහිරිසැහැවි ඇත්තෙකි. මෙහි මේ තෘණාව උපදනේ උපදී. මෙහි පිහිටනුයේ පිහිටයි

සොතං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං -පෙ- සාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං -පෙ- ජීව්‍යා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං -පෙ- කායො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං -පෙ- මනො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එත්ත නිව්‍යමානා නිව්‍යති.

යෙ හි කෙ වී භික්ඛවෙ, අතීතමධ්‍යානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්‍යතො අද්දකඛුං, සුඛතො අද්දකඛුං, අත්තතො අද්දකඛුං, ආරොග්‍යතො අද්දකඛුං, ඛෙමතො අද්දකඛුං, තෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුං. යෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුං, තෙ උපධිං වඩ්ඤ්සුං. යෙ උපධිං වඩ්ඤ්සුං, තෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුං. යෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුං, තෙ ත පරිච්ඡෙදිංසු ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි, ත පරිච්ඡෙදිංසු දුක්ඛස්මාති වද්මි.

යෙපි හි කෙ වී¹ භික්ඛවෙ, අනාගතමධ්‍යානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්‍යතො දක්ඛිනන්ති², සුඛතො දක්ඛිනන්ති. අත්තතො දක්ඛිනන්ති; ආරොග්‍යතො දක්ඛිනන්ති, ඛෙමතො දක්ඛිනන්ති, තෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුන්ති.³ යෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුන්ති, තෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුන්ති. යෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුන්ති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි. ත පරිච්ඡෙදිංසුන්ති දුක්ඛස්මාති වද්මි.

යෙපි හි කෙ වී භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්‍යතො පස්සන්ති, සුඛතො පස්සන්ති, අත්තතො පස්සන්ති, ආරොග්‍යතො පස්සන්ති, ඛෙමතො පස්සන්ති, තෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුන්ති, යෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුන්ති, තෙ උපධිං වඩ්ඤ්සුන්ති. යෙ උපධිං වඩ්ඤ්සුන්ති, තෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුන්ති. යෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුන්ති, තෙ ත පරිච්ඡෙදිංසුන්ති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි. ත පරිච්ඡෙදිංසුන්ති දුක්ඛස්මාති වද්මි.

සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ, ආපාතීයකංසො⁴ වණ්ණසම්පන්නො ගඤ්ඤි- සම්පන්නො රහසම්පන්නො, සො ව ඛො විසෙත සංඝට්ඨො. අථ පුරිශො ආභවෙජ්ජය්‍ය සම්මානිකතො සම්මපරෙතො කීලනො තසිතො පිපාසිතො. තමෙන. එවං විදෙය්‍යසුං: “අයං තෙ අමොහා පුරිස, ආපාතීයකංසො වණ්ණ- සම්පන්නො ගඤ්ඤිසම්පන්නො රහසම්පන්නො, සො ව ඛො විසෙත සංඝට්ඨො, සචෙ ආකඤ්ඤි පිච.⁵ පිචතො හි ඛො තං ජාදියන්ති, වණ්ණණතපි ගඤ්ඤිතපි රසෙනපි. පිඤ්ඤා⁶ ව පත තතොනිදුතං මරණං වා නිගච්ජසි මරණමත්තං වා දුක්ඛං”න්ති. සො තං පාතීයකංසං සහසා අපට්ඨිඤ්ඤා පිචෙය්‍ය, ත පට්ඨිත්ඤ්ඤෙය්‍ය සො තතොනිදුතං මරණං වා නිගච්ජෙය්‍ය, මරණමත්තං වා දුක්ඛං.

1. යෙ හි කෙ වී - සිවු. 2. දක්ඛිනන්ති - මජ්ඣ. සං. 3. වඩ්ඤ්සුන්ති - මජ්ඣ.

4. ආපාතීයකංසො - සං, PTS 5. පිචසි - සිවු, පිචෙය්‍යාසි - සි 2.

6. ජාදෙය්‍යති, සිවු, මජ්ඣ. 7. පිච්ඤා - සිවු. මජ්ඣ, සං, සි 2.

ලෙවිහි කණ පියසැඟා වි ඇත්තෙකි. මිහිරිසැඟා වි ඇත්තෙකි ලොව නැඟා පියසැඟා වි ඇත්තෙකි. මිහිරිසැඟා වි ඇත්තෙකි ලොව දිව පියසැඟා වි ඇත්තෙකි. මිහිරිසැඟා වි ඇත්තෙකි. ... ලොව කය පියසැඟා වි ඇත්තෙකි. මිහිරිසැඟා වි ඇත්තෙකි. ... ලොව සිත පියසැඟා වි ඇත්තෙකි. මිහිරිසැඟා වි ඇත්තෙකි. මෙහි මේ තෘෂ්ණාව උපදනේ උපදී. මෙහි පිහිටනුයේ පිහිටයි.

මහණෙනි, අතිතකාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ ඔවුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියසැඟා වි මිහිරිසැඟා වි ඇත්තේ තම් එය නිත්‍යවශයෙන් දක්කානු ද, සුඛවශයෙන් දක්කානු ද, ආත්ම වශයෙන් දක්කානු ද, නිරෝග්‍යාව වශයෙන් දක්කානු ද, නිර්ගතවශයෙන් දක්කානු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව වැඩුණ. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව වැඩුණු ද ඔහු උපධි (=පඤ්චස්කන්ධය) වැඩුණ. යම් කෙනෙක් උපධි වැඩුණු ද, ඔහු දුක් වැඩුණ. යම් කෙනෙක් දුක් වැඩුණු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දෛමතස්සයෙන් උපායාසයෙන් නො මිදුනහ. (සියලු) දුකෙන් නො මිදුනහ යි කියමි.

මහණෙනි, අනාගතකාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ ඔවුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියසැඟා වි මිහිරිසැඟා වි ඇත්තේ තම් එය නිත්‍ය වශයෙන් දක්කානු ද, සුඛ වශයෙන් දක්කානු ද, ආත්ම වශයෙන් දක්කානු ද, ආරෝග්‍ය වශයෙන් දක්කානු ද, නිභීය වශයෙන් දක්කානු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව වඩන්තානු ය. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව වඩන්තානු ද, ඔහු උපධි වඩන්තානු ය. යම් කෙනෙක් උපධි වඩන්තානු ද, ඔහු දුක් වඩන්තානු ය. යම් කෙනෙක් දුක් වඩන්තානු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දෛමතස්සයෙන් උපායාසයෙන් නො මිදෙන්නානු ය. සියලු දුකෙන් නො මිදෙන්නානු ය යි කියමි!

මහණෙනි, දැනුණු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ ඔවුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් සංඥාසැඟා වි මිහිරිසැඟා වි ඇත්තේ තම් එය නිත්‍ය වශයෙන් දකිත් ද, සුඛ වශයෙන් දකිත් ද, ආත්ම වශයෙන් දකිත් ද, ආරෝග්‍ය වශයෙන් දකිත් ද, ක්ෂේම වශයෙන් දකිත් ද, ඔහු තෘෂ්ණාව වඩන්. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව වඩද්ද, ඔහු උපධි වඩන්. යම් කෙනෙක් උපධි වඩද්ද, ඔහු දුක් වඩන්. යම් කෙනෙක් දුක් වඩද්ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දෛමතස්සයෙන් උපායාසයෙන් නො මිදෙත්. සියලු දුකෙන් නො මිදෙති යි කියමි.

මහණෙනි, යම් සේ පාඨායෙන් සුත් සුවදින් සුත් රසවත් වූ ඔබමෙක් වේ ද, හෙ ද විසෙත් මුසු වූයේ ය. එකල්හි හිමෙන් තැවුණු හිමෙන් පෙළුණු කුලානන වූ හටගත් පවත් ඇති බොහු කාමාභි වූ පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නානු ය: එම්බල පුරුෂය, තොපගේ මේ ඔබම (රා බදුන) වණ්චන් ය, සුවදවන් ය, රසවන් ය, හෙ ද විසෙත් මුසු ය. ඉදින් කැමැත්තෙහි තම් බොව්. බොන්නහුට එය පාඨායෙන් ද සුවදින් ද රසයෙන් ද රැස්තේ ය. එහෙත් ඒ ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ පාමිණෙහි ය. හෙතෙමේ ඒ ඔබම වහා නො විමසා බොන්නේ ය. නො බැහැර ලන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ පාමිණෙන්නේ ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ භි කෙ වී අනිත්‍යමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්චතො අඤ්ඤානං, සුඛතො අඤ්ඤානං, අතතතො අඤ්ඤානං, ආරොග්‍යතො අඤ්ඤානං, ඛෙමතො අඤ්ඤානං. තෙ තණ්හං වඩෙස්සුං. යෙ තණ්හං -පෙ- යෙ දුක්ඛං වඩෙස්සුං. තෙ ත පරිච්ඡෙදිංසු ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. ත පරිච්ඡෙදිංසු දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙ භි කෙ වී භික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්චතො දක්ඛිනානි, සුඛතො -පෙ- අතතතො -පෙ- ආරොග්‍යතො -පෙ- ඛෙමතො දක්ඛිනානි, තෙ තණ්හං වඩෙස්සන්ති. යෙ තණ්හං -පෙ- යෙ දුක්ඛං වඩෙස්සන්ති. තෙ -පෙ- ත පරිච්ඡෙදිස්සන්ති දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙ භි කෙ වී භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්චතො පස්සන්ති, සුඛතො පස්සන්ති, අතතතො පස්සන්ති, ආරොග්‍යතො පස්සන්ති, ඛෙමතො පස්සන්ති. තෙ තණ්හං වඩෙස්සන්ති. යෙ තණ්හං [වඩෙස්සන්ති.] -පෙ- තෙ ත පරිච්ඡෙදිනානි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. ත පරිච්ඡෙදිනානි දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙ ව ඛො කෙ වී භික්ඛවෙ, අනිත්‍යමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං අනිව්චතො අඤ්ඤානං, දුක්ඛතො අඤ්ඤානං, අතතතතො අඤ්ඤානං, රොගතො අඤ්ඤානං, භයතො අඤ්ඤානං. තෙ තණ්හං පජ්ඣංසු. යෙ තණ්හං පජ්ඣංසු, තෙ උපධිං පජ්ඣංසු. යෙ උපධිං පජ්ඣංසු, තෙ දුක්ඛං පජ්ඣංසු. යෙ දුක්ඛං පජ්ඣංසු, තෙ පරිච්ඡෙදිංසු ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. පරිච්ඡෙදිංසු දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙපි භි කෙ වී භික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං අනිව්චතො දක්ඛිනානි, දුක්ඛතො දක්ඛිනානි, අතතතතො දක්ඛිනානි, රොගතො දක්ඛිනානි, භයතො දක්ඛිනානි. තෙ තණ්හං පජ්ඣස්සන්ති. යෙ තණ්හං පජ්ඣස්සන්ති, යෙ -පෙ- පරිච්ඡෙදිස්සන්ති¹ දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙපි භි කෙ වී භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං අනිව්චතො පස්සන්ති, දුක්ඛතො පස්සන්ති, අතතතතො පස්සන්ති, රොගතො පස්සන්ති, භයතො පස්සන්ති. තෙ තණ්හං පජ්ඣන්ති. යෙ තණ්හං පජ්ඣන්ති, තෙ උපධිං පජ්ඣන්ති. යෙ උපධිං පජ්ඣන්ති, තෙ දුක්ඛං පජ්ඣන්ති. යෙ දුක්ඛං පජ්ඣන්ති, තෙ පරිච්ඡෙදිනානි ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, පරිච්ඡෙදිනානි දුක්ඛස්මාති වදාමි.

1. පරිච්ඡෙදිනානි - සිවු. සෘ.

මහණෙනි, එතෙසින් ම අතීතකාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ නම් එය නිත්‍යවශයෙන් දුටුහු ද, සුඛ වශයෙන් දුටුහු ද, ආත්ම වශයෙන් දුටුහු ද, ආරෝග්‍ය වශයෙන් දුටුහු ද, ක්‍ෂෙම වශයෙන් දුටුහු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව වැඩුණු යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව යම් කෙනෙක් දුක වැඩුණු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් සොකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් තො මිදුනහ. දුකින් තො මිදුනහ යි කියමි.

මහණෙනි, අනාගත කාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ නම් එය නිත්‍ය වශයෙන් දක්නාහු ද, සුඛ වශයෙන් ... ආත්ම වශයෙන් ... ආරෝග්‍ය වශයෙන් .. ක්‍ෂෙම වශයෙන් දක්නාහු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව වඩන්නාහු ය යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව ... යම් කෙනෙක් දුක වඩන්නාහු ද, ඔහු ... (සියලු) දුකින් තො මිදෙන්නාහ යි කියමි.

මහණෙනි, දැන් යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියසැහැවි මිහිරිසැහැවි ඇත්තේ ද, එය නිත්‍ය වශයෙන් දකිද්ද, සුඛ වශයෙන් දකිද්ද, ආත්ම වශයෙන් දකිද්ද, ආරෝග්‍ය වශයෙන් දකිද්ද, ක්‍ෂෙම වශයෙන් දකිද්ද, ඔහු තෘෂ්ණාව වඩන්. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව [වඩන් ද,] ... ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් සොකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් තො මිදෙත්. දුකින් තො මිදෙති යි කියමි.

මහණෙනි, අතීත කාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ නම් එය අතීත වශයෙන් දුටුහු ද, දුක් වශයෙන් දුටුහු ද, අනාත්ම වශයෙන් දුටුහු ද, රෝග වශයෙන් දුටුහු ද, හය වශයෙන් දුටුහු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව හලහ. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව හලහු ද, ඔහු උපටි හලහ. යම් කෙනෙක් උපටි හලහු ද, ඔහු දුක හලහ. යම් කෙනෙක් දුක හලහු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සොකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදුනහ (සියලු) දුකින් මිදුනහ යි කියමි.

මහණෙනි, අනාගත කාලයෙහිද යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ නම් එය අතීත වශයෙන් දක්නාහු ද, දුක් වශයෙන් දක්නාහු ද, අනාත්ම වශයෙන් දක්නාහු ද, රෝග වශයෙන් දක්නාහු ද, හය වශයෙන් දක්නාහු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව දුරු කරන්නාහ. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව දුරු කරන්නාහු ද, ඔහු දුකෙන් මිදෙන්නාහ යි කියමි.

මහණෙනි, දැනුදු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියසැහැවි මිහිරිසැහැවි ඇත්තේ ද, එය අතීත වශයෙන් දකිත් ද, දුක් වශයෙන් දකිද් ද, අනාත්ම වශයෙන් දකිත් ද, රෝග වශයෙන් දකිත් ද, හිංස වශයෙන් දකිත් ද, ඔහු තෘෂ්ණාව දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව දුරු කෙරෙත් ද, ඔහු උපටි දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් උපටි දුරු කෙරෙත් ද, ඔහු දුක දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් දුක දුරු කෙරෙත් ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සොකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදෙත්. දුකෙන් මිදෙති යි කියමි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ආපානීයකංසො වණණසම්පන්නො ගනිසම්පන්නො රසසම්පන්නො, සො ච බො විසෙත සංසට්ඨො. අථ පුරිසො ආගවෙජ්‍යසම්මාභිතතො සම්මපරෙතො කීලනො තපිතො පිපාසිතො. තමෙතං එවං විදෙය්‍යං: “අයං තෙ අමො පුරිස, ආපානීයකංසො වණණසම්පන්නො ගනිසම්පන්නො රසසම්පන්නො, සො ච බො විසෙත සංසට්ඨො සචෙ ආකඛාසි පිච, පිචතො හි බො තං ඡාදිස්සති වණණසම්පති ගකොතපි රසෙතපි. පිඤ්ච පත තතොතිදුතං මරණං වා නිගවජ්ඣ, මරණමතතං වා දුක්ඛ”න්ති. අථ බො භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිසස්ස එවමස්ස: “සකකා බො මෙ අයං සුරාපිපාසිතා පානීයෙත වා විතෙතුං, දඬිමණ්ඩකෙත වා විතෙතුං, මන්ද්‍රොණිකාය¹ වා විතෙතුං, ලොණසොඵිරකෙත වා විතෙතුං. ත තෙච්චාහං තං පිචෙය්‍යං, යං මම අස්ස දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛාය”ති. සො තං ආපානීයකංසං පටිච්චා ත පිචෙය්‍ය, පටිනිස්සර්ජය්‍ය. සො තතොතිදුතං ත මරණං වා නිගවෙජ්‍ය, මරණමතතං වා දුක්ඛං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ හි කෙ වි අනිතමධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පිගරූපං සාතරූපං, තං අනිච්චතො අද්දකඛුං, දුක්ඛතො අද්දකඛුං, අතතතතො අද්දකඛුං, රොගතො අද්දකඛුං, භයතො අද්දකඛුං. තෙ තණ්හං පජ්ඣංසු. යෙ තණ්හං පජ්ඣංසු. තෙ උපධිං පජ්ඣංසු යෙ උපධිං පජ්ඣංසු, තෙ දුක්ඛං පජ්ඣංසු. යෙ දුක්ඛං පජ්ඣංසු, තෙ පරිච්ඡෙදංසු ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි පරිච්ඡෙදංසු දුක්ඛසමාති වදාමි.

යෙපි හි කෙ වි භික්ඛවෙ, අතාගතමධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පිගරූපං සාතරූපං, තං අනිච්චතො දුක්ඛන්ති -පෙ- තෙ පරිච්ඡෙදවිස්සන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, පරිච්ඡෙදවිස්සන්ති දුක්ඛසමාති වදාමි.

යෙපි හි කෙවි භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පිගරූපං සාතරූපං, තං අනිච්චතො පස්සන්ති, දුක්ඛතො පස්සන්ති, අතතතතො පස්සන්ති, රොගතො පස්සන්ති, භයතො පස්සන්ති තෙ තණ්හං පජ්ඣන්ති. යෙ තණ්හං පජ්ඣන්ති, තෙ උපධිං පජ්ඣන්ති. යෙ උපධිං පජ්ඣන්ති, තෙ දුක්ඛං පජ්ඣන්ති. යෙ දුක්ඛං පජ්ඣන්ති, තෙ පරිච්ඡෙදන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. පරිච්ඡෙදන්ති දුක්ඛසමාති වදාමි.

1. භට්ටලොභිකාය - මජ්ඣං, භට්ටලොභිකාය - ස්‍යා, PTS.

මහණෙනි, යම් සේ පාඨායෙහි යුත් සුවදවත් රසවත් ඔබ්බෙන් වේ ද, හෙ ද විසෙත් මුසු වූයේ ය. එකල්හි හිමෙන් තැවුනු හිමෙන් පෙළුනු ක්‍රාන්ත වූ හටගත් පවස් ඇති බොහු කෘමති පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහු ය: “එම්බල, පුරුෂය, තොපගේ මේ ඔබ්බ වණ්ණ-වත් ය, සුගතිවත් ය, රසවත් ය, හෙ ද විසෙත් මුසු ය, ඉදින් කෘමැත්තෙහි තම් බොව. බොත්තනුට එය පාඨායෙකුළු සුවදිනුළු රසිනුළු රුක්කේ ය. පාතය කොට (සිවියේ) ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ පාමිණෙහි” යි. මහණෙනි, එකල්හි ඒ පුරිස්සට මෙසේ අදහස් වන්නේ ය: “මාගේ මේ සුරූපවස පෑතින් හෝ දුරු කළ හෙයි. දීපෙරළි-දියෙන් හෝ දුරු කළ හෙයි. පුණ්ණසහිත අත්සුණු දියෙන් හෝ දුරු කළ හෙයි. පුණ්ණසාහි දියෙන් හෝ දුරු කළ හෙයි. යමෙක් මට දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ තම් එය මම තො ම බොත්තෙමි” යි. හෙතෙමේ ඒ ඔබ්බ විමසා තො බොත්තේ ය, බාහැර ලන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ තො පාමිණෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම අතීත කාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ ද, එය අතීතය වශයෙන් දක්කානු ද, දුක් වශයෙන් දක්කානු ද, අතාත්ම වශයෙන් දක්කානු ද, රෝග වශයෙන් දක්කානු ද, බිය වශයෙන් දක්කානු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව දුරු කළහ. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව දුරු කළානු ද, ඔහු උපධි දුරු කළහ. යම් කෙනෙක් උපධි දුරු කළානු ද, ඔහු දුක දුරු කළානු ය. යම් කෙනෙක් දුක දුරු කළානු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුකෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදුනානු ය. දුකෙන් මිදුනානු ය යි කියමි.

මහණෙනි, අතාගත කාලයෙහි දු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියස්සාව මිහිරිසැහැවි ඇත්තේ ද එය අතීතය වශයෙන් දක්කානු ද ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුකකයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදෙන්නානු ය. දුකෙන් මිදෙන්නානු ය යි කියමි.

මහණෙනි, දැනුදු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුර ස්වභාව ඇත්තේ ද එය අතීතය වශයෙන් දකිද්ද, දුක් වශයෙන් දකිද්ද, අතාත්ම වශයෙන් දකිද්ද, රෝග වශයෙන් දකිද්ද, හය වශයෙන් දකිද්ද, ඔහු තෘෂ්ණාව දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව දුරු කෙරෙද්ද, ඔහු උපධි දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් උපධි දුරු කෙරෙද්ද, ඔහු දුක දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් දුක දුරු කෙරෙද්ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුකකයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදෙත්. දුකෙන් මිදෙති යි කියමි යි.

1. 7. 7.

නළකලාපසුත්තං.

67. එකං සමයං ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාකොට්ඨිනො බොධිසම්මං විහරන්ති ඉසිපතනං මිහදායෙ අථ බො ආයස්මා මහා-කොට්ඨිනො සායණනසමයං පඨිසල්ලාණං වුට්ඨිනො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්චා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සමොදදි. සමොදදනීයං කථං සාරාණීයං විසිසාරෙත්වා එකමන්තං තිසිදි.

එකමන්තං තිසිනො බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: “කිනත්තු බො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතං ජරාමරණං, පරකතං¹ ජරාමරණං, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච ජරාමරණං, උදත්ත අසයංකාරං අපරංකාරං අබිච්චසමුප්පන්නං ජරාමරණං”නති?

න බො ආවුසො කොට්ඨින, සයංකතං ජරාමරණං. න පරකතං ජරාමරණං. න සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච ජරාමරණං. නාපි අසයංකාරං. අපරංකාරං අබිච්ච සමුප්පන්නං ජරාමරණං. අපි ව ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති.

කිනත්තු බො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතා ජාති, පරකතා¹ ජාති, සයංකතා ව පරකතා ව ජාති, උදත්ත අසයංකාරා² අපරංකාරා² අබිච්ච-සමුප්පන්නා ජාතී?

න බො ආවුසො කොට්ඨින. සයංකතා ජාති. න පරකතා ජාති, න සයංකතා ව පරකතා ව ජාති. නාපි අසයංකාරා² අපරංකාරා² අබිච්චසමුප්පන්නා ජාති. අපි ව භවපච්චයා ජාතීති.

කිනත්තු බො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතො භවො, පරකතො භවො, සයංකතො ව පරකතො ව භවො, උදත්ත අසයංකාරො අපරංකාරො අබිච්ච-සමුප්පන්නො භවොති?

න බො ආවුසො කොට්ඨින, සයංකතො භවො න පරකතො භවො. න සයංකතො ව පරකතො ව භවො. නාපි අසයංකාරො අපරංකාරො අබිච්චසමුප්පන්නො භවො අපි ව උපාදනපච්චයා භවොති.

1 ජරංකතං - ඡෙස්, PTS.

2. කාරං - සු. 2.

1 7. 7.

නලකලාපසුත්‍රය.

67. එක්කලෙක ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවෝත් ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝත් බරණැස සම්පයෙහි ඉසිපතන තම් වූ ඔව්වෙනෙහි වැඩවෙසෙත්. එකල්හි ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝත් සවත්වෙලෙහි පලසමවතින් තැහි සිටි තේක් ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරුන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කථාව කොට තිමවා එකත්පසෙක වැඩ හුන්හ.

එකත්පසෙක වැඩ හුන් ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝත් ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි ශාරිපුත්තයෙනි, කීමෙක් ද, ජරාමරණ තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, ජරාමරණ මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, ජරාමරණ තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, නොහොත් ජරාමරණ තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ආකාශමික ව - ඉබේ හටගත්තේ ද” යි.

ඇවැත්නි කොට්ඨිතයෙනි, ජරාමරණ තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජරාමරණ මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජරාමරණ තමා විසිනුත් කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජරාමරණ තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේත් නො වේ. වැලි දු ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ යි.

ඇවැත්නි ශාරිපුත්තයෙනි, කීමෙක් ද, ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද ද, ජාතිය මෙරමා විසින් කරණ ලද ද, ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, නොහොත් ජාතිය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි.

ඇවැත්නි කොට්ඨිතයෙනි, ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජාතිය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් නො වේ. ජාතිය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද නො වේ. වැලි දු භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ යි.

ඇවැත්නි ශාරිපුත්තයෙනි, කීමෙක් ද, භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, භවය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, නොහොත් භවය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි.

ඇවැත්නි කොට්ඨිතයෙනි, භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. භවය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් නො වේ. භවය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද නො වේ. වැලි දු උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ යි.

කිනත්‍රු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත, සංකතං උපාදානං -පෙ- සංකතා
තණ්හා -පෙ- සංකතා වෙදනා -පෙ- සංකතො ඵසො -පෙ-
සංකතං සමායතනං -පෙ- සංකතං තාමරුපං, පරකතං තාමරුපං,
සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච තාමරුපං, උදත්‍ර අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චි-
සමුප්පන්නං තාමරුපනි?

ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සංකතං තාමරුපං. ත පරකතං
තාමරුපං. ත සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච තාමරුපං. තාපි අසංකාරං
අපරංකාරං අභිච්චිසමුප්පන්නං තාමරුපං. අපි ච විඤ්ඤාණපච්චයා තාම-
රුපනි.

කිනත්‍රු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත, සංකතං විඤ්ඤාණං, පරකතං
විඤ්ඤාණං, සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච විඤ්ඤාණං, උදත්‍ර අසංකාරං අපරංකාරං
අභිච්චිසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණනි?

ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සංකතං විඤ්ඤාණං. පරකතං විඤ්ඤාණං,
ත සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච විඤ්ඤාණං. තාපි අසංකාරං අපරංකාරං
අභිච්චිසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං අපි ච තාමරුපපච්චයා විඤ්ඤාණනි.

ඉදතෙව ඛො මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං ඵලං ආඡානාමි:
“ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සංකතං තාමරුපං, ත පරකතං තාමරුපං,
ත සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච තාමරුපං, තාපි අසංකාරං අපරංකාරං
අභිච්චිසමුප්පන්නං තාමරුපං. අපි ච විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුප”නි.

ඉදතෙව ච පත මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං ඵලං ආඡානාමි:
“ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සංකතං විඤ්ඤාණං, ත පරකතං විඤ්ඤාණං,
ත සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච විඤ්ඤාණං, තාපි අසංකාරං අපරංකාරං
අභිච්චිසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං. අපි ච තාමරුපපච්චයා විඤ්ඤාණ”නි.

අථා කථමපනාවුසො සාරිපුත්ත, ඉමස්ස භාසිතස්ස අනෙං දට්ඨබ්බොති?
තෙත භාවුසො උපමං තෙ කරියාමි. උපමායපිධෙකච්චෙ විඤ්ඤා පුරිසා
භාසිතස්ස අනං ආඡානනි.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, කීමෙක් ද, උපාදාන තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... තෘෂ්ණාව තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... වෙදනාව තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... සායය තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... ඡායායතන තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, තාමරූප මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් චේ ද, තොහොත් තාමරූප තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි?

ඇවැත්නි කොට්ඨකයෙනි, තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. තාමරූප මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො චේ. තාමරූප තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේත් තො චේ. වැලි දු විඤ්ඤානසංයමයෙන් තාම රූප චේ යි.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, කීමෙක් ද, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, විඤ්ඤාණය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් චේ ද, තොහොත් විඤ්ඤාණය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි?

ඇවැත්නි කොට්ඨකයෙනි, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. විඤ්ඤාණය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො චේ. විඤ්ඤාණය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද තො චේ. වැලි දු තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය චේ යි.

දන් වූ කලී අපි අයුෂමත් සාරිපුත්ත තෙරාත්තේ භාෂිතය මෙසේ දකිමු: “ඇවැත්නි, කොට්ඨකයෙනි, තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. තාමරූප මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො චේ. තාමරූප තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද තො චේ. වැලි දු විඤ්ඤානසංයමයෙන් තාමරූප චේ” යි.

දන් වූ කලී අපි අයුෂමත් සාරිපුත්ත තෙරාත්තේ භාෂිතය මෙසේ දකිමු. “ඇවැත්නි කොට්ඨකයෙනි, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. විඤ්ඤාණය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො චේ. විඤ්ඤාණය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේත් තො චේ. වැලි දු තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය චේ” යි.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, කෙසේ නම් මේ භාෂිතයේ අභිප්‍රාය දත යුතු ද? ඇවැත්නි, එසේ නම් නොපට උපමාවක් කරන්නෙමි. මෙහි ඇතැම් ක්‍රමවේදයන් පුරාණයේ උපමාවෙන් ද භාෂිතයේ අර්ථය දැන ගනිමින්.

සෙය්‍යථාපි අට්ඨසො, ඥෙ තලකලාපියො අඤ්ඤමඤ්ඤං නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍යං, එවමෙව ඛො ආට්ඨසො, තාමරුපපච්චයා විඤ්ඤණං, විඤ්ඤණ-පච්චයා තාමරුපං, තාමරුපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එස්සො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති. තාසඤ්ඤෙ ආට්ඨසො, තලකලාපිනං එකං අපකඤ්ඤාය, එකා පපතෙය්‍ය, අපරඤ්ඤෙ අපකඤ්ඤාය, අපරා පපතෙය්‍ය. එවමෙව ඛො ආට්ඨසො, තාමරුපනිරොධා විඤ්ඤණනිරොධො, විඤ්ඤණනිරොධා තාමරුපනිරොධො, තාමරුපනිරොධා සලායතනනිරොධො, සලායතනනිරොධා එස්සනිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොතිති.

අවජරියං ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, අබ්බුතං ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, යාව සුභාසිතඤ්ඤිදං ආයසමතා සාරිපුත්තෙන. ඉදං ව පත මයං ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සුභාසිතං ඉදෙති ඡතනිංසාය වද්දාමි අනුමොදම.

ජරාමරණස්ස වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය ධම්මං දෙසෙති, 'ධම්මකපිකො භික්ඛු'ති අලං වචතාය. ජරාමරණස්ස වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය පටිපනෙතා භොති, 'ධම්මානුධම්ම-පටිපනෙතා භික්ඛු'ති අලං වචතාය. ජරාමරණස්ස වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්ද විරාගා නිරොධා අනුපාදා විමුත්තො භොති, 'දිට්ඨධම්මනිබ්බාතපතෙනා භික්ඛු'ති අලං වචතාය.

ජාතියා වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු -පෙ- භවස්ස වෙ -පෙ- උපාදායස්ස වෙ -පෙ- තණ්හාය වෙ -පෙ- වෙදනාය වෙ -පෙ- එස්සස්ස වෙ -පෙ- සලායතනස්ස වෙ -පෙ- තාමරුපස්ස වෙ -පෙ- විඤ්ඤණස්ස වෙ -පෙ- සඞ්ඛාරානං වෙ [නිබ්බිද්දා] -පෙ- 'දිට්ඨධම්මනිබ්බාතපතෙනා භික්ඛු'ති අලං වචතාය.

අවිජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය ධම්මං දෙසෙති, 'ධම්මකපිකො භික්ඛු'ති අලං වචතාය. අවිජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය පටිපනෙතා භොති, 'ධම්මානුධම්ම-පටිපනෙතා භික්ඛු'ති අලං වචතාය. අවිජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්ද විරාගා නිරොධා අනුපාදා විමුත්තො භොති, 'දිට්ඨධම්මනිබ්බාතපතෙනා භික්ඛු'ති අලං වචතායාති.

1. 7. 8.

කොසමඛිපුත්තං.

68. එකං සමයං ආයසමා ව මුසිලො ආයසමා ව සවිට්ඨො¹ ආයසමා ව නාරදො ආයසමා ව ආනිඤ්ඤ, කොසමඛියං විහරන්ති කොසිත්ථායමෙ.

අථ ඛො ආයසමා සවිට්ඨො ආයසමන්තං ඛො මුසිලං එතදවොච: "අඤ්ඤත්‍රෙව ආට්ඨසො මුසිල, සඤ්ඤා අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සමා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකනන්තියා අභ්‍යායසම-තො මුසිලස්ස පච්චත්තමෙව ඤ්ඤං ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති? අඤ්ඤත්‍රෙව ආට්ඨසො සවිට්ඨ සඤ්ඤා අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සමා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකනන්තියා අභමෙතං ජාතාමි අභමෙතං පස්සාමි ජාතිපච්චයා ජරාමරණ"න්ති.

1. පටිට්ඨො - මජ්ඣිම, සෘ.

ඇවැත්ති, යම් සේ නළකලප් දෙකෙක් ඔවුනොවුන් ඇසුරු කොට සිටුනේ ද, ඇවැත්ති, එසෙයින් ම තාමරුප්ප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤාණය වේ. විඤ්ඤාණප්‍රත්‍යයෙන් තාමරුප් වේ. තාමරුප්ප්‍රත්‍යයෙන් සලායතන වේ. සලායතන ප්‍රත්‍යයෙන් සප්තිය වේ මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භට්ඨාණ්ඩ වේ. ඇවැත්ති, ඒ නළකලප් දෙකින් එකක් ඉවත් කරන්නේ නම් එකෙක් වැටෙන්නේ ය. අනෙක ඉවත් කරන්නේ නම් අනෙක වැටෙන්නේ ය. ඇවැත්ති, එසෙයින් ම තාමරුප්තිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණ-තිරෝධය වේ. විඤ්ඤාණතිරෝධයෙන් තාමරුප්තිරෝධය වේ. තාමරුප්-තිරෝධයෙන් සලායතනතිරෝධය වේ. සලායතනතිරෝධයෙන් එසා-තිරෝධය වේ මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ තිරෝධය වේ යි.

ඇවැත්ති ශාරීප්‍රත්‍යයෙහි, ආශ්වයෑයෙකි. ඇවැත්ති ශාරීප්‍රත්‍යයෙහි, අද්භූතයෙකි. ආයුෂමත් ශාරීප්‍රත්‍යන් විසින් මෙය සුභාෂිත (මෑතාවිත් කියන ලද) ම ය. අපි ආයුෂමත් ශාරීප්‍රත්‍යන්ගේ සුභාෂිතය මේ සතිස්කරුණින්* අනුමොදන් වමිහ

ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ තෙමේ ජරාමරණයේ නිවේදය විරාගය නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසා ද, (තෙතෙමේ) “ධම්මපික මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ තෙමේ ජරාමරණයෙහි නිවේදය විරාගය නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ ද, හේ “දහම් අනුදහම් පිළිවෙත්හි පිළිපත් මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ ගෙමේ ජරා-මරණයෙහි නිවේදයෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන රහිත ව මිදුනේ වේ ද, හේ “දිවුදුමයෙහි නිවන් පෑමිණි මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය.

ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ඉදින් ජාතියේ ... ඉදින් භවයේ ... ඉදින් උපාදානයේ ... ඉදින් තෘණ්ණාවේ ... ඉදින් වෙදනාවේ ... ඉදින් එසායේ ... ඉදින් සලායතනයේ ... ඉදින් තාමරුප්පයේ ... ඉදින් විඤ්ඤාණයේ ... ඉදින් සංඛාරයන්ගේ [නිවේදයෙන්] ... “දිවුදුමයෙහි නිවන් පෑමිණි මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය.

ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ තෙමේ අවිඤ්ඤාවේ නිවේදය විරාගය නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසා ද, “ධම්මපික මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය, ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ඉදින් අවිඤ්ඤාවේ නිවේදය විරාගය නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ ද, “දහම් අනුදහම් පිළිවෙත්හි පිළිපත් මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය. ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ඉදින් අවිඤ්ඤාවේ නිවේදයෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන රහිත ව මිදුනේ වේ ද, “දිවුදුමයෙහි නිවන් පෑමිණි මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය යි.

1. 7. 8.

කොයමිසුත්‍රය

68. එක්කලෙක ආයුෂමත් මුසිල තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් නාරද තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ තෙරණුවෝ ද කොයමානුවර සමීපයෙහි භෝසිතාමයෙහි වැඩවෙසෙති.

එකල්හි ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මුසිල තෙරාන්ට මෙය කීහ: ඇවැත්ති මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම, රුචියෙන් තොර ව ම, පරමාරාධකයෙන් තොර ව ම, ආකාරවිකල්පනයෙන් තොර ව ම, දූෂ්ටයට අනු ව වැටහීමෙන් තොර ව ම ජාතීප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ වේ ය යි ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාවෙන් තැ, කෙරෙහි ම වූ දැනීමෙන් ආයුෂමත් මුසිලයට ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රුචියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාර-විකල්පනයෙන් තොර ව ම දූෂ්ටයට අනු ව වැටහීමෙන් තොර ව ම ‘ජාතීප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ වේ ය’ යන මෙය ම ම දැනිමි. මෙය ම ම දැනිමි.

*ජරාමරණාදි දෙපළාත් පද - ධම්මපික මහණ, පිළිපත්මහණ, නිවන් පෑමිණි මහණ යන තුන් පදයන් හා යෙදීමෙන් සාරුණි සහසෙන් වේ.

අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො මුසීල සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනනිතියා, අත්ථායසමනො මුසීලස්ස පච්චතතමෙව ඤාණං භවපච්චයා ජාතීති -පෙ- උපාද්‍යතපච්චයා භවොති -පෙ- තණහාපච්චයා උපාද්‍යතනී -පෙ- වෙදනාපච්චයා තණහාති -පෙ- එස්සපච්චයා වෙදනාති -පෙ- සලායතතපච්චයා එස්සොති -පෙ- තාමරුපපච්චයා සලායතතනී -පෙ- විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුපනී -පෙ- සඬායරපච්චයා විඤ්ඤාණනී -පෙ- අවිජ්ජාපච්චයා සඬායරුති? අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො සවිට්ඨ, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි අවිජ්ජාපච්චයා සඬායරුති.

අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො මුසීල, සඬාය -පෙ- අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනනිතියා, අත්ථායසමනො මුසීලස්ස පච්චතතමෙව ඤාණං ජාතීතිරොධා ජරාමරණනිරොධොති? අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො සවිට්ඨ, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා, අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි, ජාතීතිරොධා ජරාමරණනිරොධොති අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො මුසීල, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනනිතියා අත්ථායසමනො මුසීලස්ස පච්චතතමෙව ඤාණං භවතිරොධා ජාතීතිරොධොති. -පෙ- උපාද්‍යනීරොධා භවතිරොධොති -පෙ- තණහානීරොධා උපාද්‍යනීරොධොති -පෙ- වෙදනානිරොධා තණහානීරොධොති -පෙ- එස්සනිරොධා වෙදනානිරොධොති -පෙ- සලායතනනිරොධා එස්සනිරොධොති -පෙ- තාමරුපනීරොධා සලායතනනිරොධොති -පෙ- විඤ්ඤාණනීරොධා තාමරුපනීරොධොති -පෙ- සඬායරනිරොධා විඤ්ඤාණනීරොධොති -පෙ- අවිජ්ජානිරොධා සඬායරනිරොධොති? අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො සවිට්ඨ, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි අවිජ්ජානිරොධා සඬායරනිරොධොති.

අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො මුසීල, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනනිතියා අත්ථායසමනො මුසීලස්ස පච්චතතමෙව ඤාණං භවතිරොධො තිබ්බාණනි? අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො සවිට්ඨ, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි භවතිරොධො තිබ්බාණනි. තෙන භායසමා මුසීලො අරහං ඕණ්හවොති. එවං වුතෙත අයසමා මුසීලො තුණ්හි අහොසි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඇවැත්ති මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාරපරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ය යි ... උපාදතප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි ... තණ්හාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදත වේ ය යි ... වෙදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ය යි ... එසසප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වේ ය යි ... සලායතනප්‍රත්‍යයයෙන් එසසය වේ ය යි ... තාමරුප ප්‍රත්‍යයයෙන් සලායතන වේ ය යි ... විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයෙන් තාමරුප වේ ය යි සඛාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ ය යි ... අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සඛාර වේ ය යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් මුසිලභව ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර සාල කීමෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම 'අවිදුප්‍රත්‍යය-යෙන් සංසාර වේ ය' යන මෙය මම දකිමි, මෙය මම දකිමි.

ඇවැත්ති මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම ... දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනී-යෙන් තොර ව ම ජාතීතිරෝධයෙන් ජරාමරණතිරෝධය වේ ය යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් මුසිලභව ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර සාලකීමෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම 'ජාතීතිරෝධයෙන් ජරාමරණතිරෝධය වේ ය' යන මෙය මම දකිමි, මෙය මම දකිමි. ඇවැත්ති, මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර පරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම භවතිරෝධයෙන් ජාතී-තිරෝධය වේ ය යි...උපාදතතිරෝධයෙන් භවතිරෝධය වේ ය යි ... තණ්හා-තිරෝධයෙන් උපාදතතිරෝධය වේ ය යි ... වෙදනාතිරෝධයෙන් තණ්හා-තිරෝධය වේ ය යි ... එසසතිරෝධයෙන් වෙදනාතිරෝධය වේ ය යි ... සලායතනතිරෝධයෙන් එසසතිරෝධය වේ ය යි ... තාමරුපතිරෝධයෙන් සලායතනතිරෝධය වේ ය යි ... විඤ්ඤාණතිරෝධයෙන් තාමරුපතිරෝධය වේ ය යි ... සඛාරතිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණතිරෝධය වේ ය යි ... අවිජ්ජා-තිරෝධයෙන් සඛාරතිරෝධය වේ ය යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් මුසිලභව ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර-පරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම 'අවිජ්ජා-තිරෝධයෙන් සඛාරතිරෝධය වේ ය' යන මෙය මම දකිමි, මෙය මම දකිමි.

ඇවැත්ති මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර පරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣා-තකකතනීයෙන් තොර ව ම භවතිරෝධය නිවණ ය යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් මුසිල තෙරුන්ට ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාරපරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම භවතිරෝධය නිවැණය යි මෙය මම දකිමි, මෙය මම දකිමි. එසේ තම ආයුෂමත් මුසිල තෙරණුවෝ කිණියාව වූ රහත් කෙනෙකි යි. මෙසේ කි කල්හි ආයුෂමත් මුසිල තෙරණුවෝ නිශශබ්ද වූහ.

අථ ඛො ආයස්මා තාරදො ආයස්මනතං සවිට්ඨං එතදවොච: සංඛාද්වසො සවිට්ඨ, අභමෙතං පඤ්ඤං ලභෙය්‍යං, මමෙතං¹ පඤ්ඤං පුට්ඨ. අහං තෙ එතං පඤ්ඤං ව්‍යාකරිස්සාමිති. ලභතායස්මා² තාරදො එතං පඤ්ඤං. පුට්ඨාමහං ආයස්මනතං තාරදං එතං පඤ්ඤං. ඛ්‍යාකරොතු ච මෙ ආයස්මා තාරදො එතං පඤ්ඤං.

අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්වසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායස්මතො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤ්ඤං ජාතිපච්චයා ජරාමරණනති? අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්වසො සවිට්ඨ, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි ජාතිපච්චයා ජරාමරණනති. අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්වසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායස්මතො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤ්ඤං භවපච්චයා ජාතීති -පෙ- අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති? අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්වසො සවිට්ඨ, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි, අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති.

අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්වසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායස්මතො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤ්ඤං ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධොති? අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්වසො සවිට්ඨ, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධොති. අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්වසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායස්මතො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤ්ඤං භවනිරොධා ජාතිනිරොධොති -පෙ- අවිජ්ජා-නිරොධා සඛ්ඛාරනිරොධොති? අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්වසො සවිට්ඨ, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣා-තකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි අවිජ්ජා නිරොධා සඛ්ඛාරනිරොධොති.

1. මමෙවං - ස්‍යා. 2. ලභති ආයස්මා - ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති ආයුෂමත් තාරද තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි සවිට්ඨයෙනි, මම මේ පෑණය ලබන්නෙමි තම මැනවි. මාගෙන් මේ පෑණය විවාරණු මැනවි. මම ඔබට මේ පෑණය විසඳන්නෙමි” යි. ආයුෂමත් තාරද තෙරණුවෝ මේ පෑණය ලබන්වා, ආයුෂමත් තාරද තෙරැත්තෙන් මම මේ පෑණය විවාරමි. ආයුෂමත් තාරද තෙරණුවෝ මේ පෑණය මට විසඳන්වා.

ඇවැත්නි තාරදයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිඡ්ඤා-තකකිනතියෙන් තොර ව ම ‘ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය’ යන තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරද තෙරැත්තට ඇත්තේ ද? ඇවැත්නි, සවිට්ඨයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිඡ්ඤා-තකකිනතියෙන් තොර ව ම ‘ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය, යන මෙය මම දනිමි. මෙය මම දනිමි. ඇවැත්නි තාරදයෙනි, ශ්‍රද්ධාවෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිඡ්ඤාතකකිනතියෙන් තොර ව ම භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ය යි අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාර වේ ය යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරදතට ඇත්තේ ද? ඇවැත්නි සවිට්ඨයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිඡ්ඤාතකකිනතියෙන් තොර ව ම ‘අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාර වේ ය’ යි මම මෙය දනිමි, මම මෙය දනිමි.

ඇවැත්නි තාරදයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිඡ්ඤා-තකකිනතියෙන් තොර ව ම ‘ජාතීතිරෝධයෙන් ජරාමරණතිරෝධය වේ ය’ යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරදතට ඇත්තේ ද? ඇවැත්නි සවිට්ඨයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිඡ්ඤාතකකිනතියෙන් තොර ව ම ‘ජාතීතිරෝධයෙන් ජරාමරණතිරෝධය වේ ය’ යන මෙය මම දනිමි, මෙය මම දනිමි. ඇවැත්නි තාරදයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රිසියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිඡ්ඤාතකකිනතියෙන් තොර ව ම ‘භවතිරෝධයෙන් ජාතීතිරෝධය වේ ය’ යි ... ‘අවිද්‍යාතිරෝධයෙන් සංසාර-තිරෝධය වේ ය’ යි තමන් විසින් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරද තෙරැත්තට ඇත්තේ ද? ඇවැත්නි සවිට්ඨයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිඡ්ඤාතකකිනතියෙන් තොර ව ම ‘අවිද්‍යාතිරෝධයෙන් සංසාරතිරෝධය වේ ය’ යන මෙය මම දනිමි, මෙය මම දනිමි.

අඤ්ඤානුව ආවුසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤානු රුචියා අඤ්ඤානු අනුස්සවා අඤ්ඤානු ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤානු දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිඤා අභයායසමනො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤ්ඤාණං භවතිරොධො නිබ්බාණනනි? අඤ්ඤානුව ආවුසො සම්මා, සද්ධාය අඤ්ඤානු රුචියා අඤ්ඤානු අනුස්සවා අඤ්ඤානු ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤානු දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිඤා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි භවතිරොධො නිබ්බාණනනි.

තෙන භායසමා තාරදෙ අරහං ඛිණ්ණසමොති? භවතිරොධො නිබ්බාණනනි ඛො මෙ ආවුසො සම්මපසඤ්ඤාය සුද්ධං, ත වමති අරහං ඛිණ්ණසමො. සෙය්පාපි ආවුසො, කතතාරමග්ගෙ උදපාතො, තත්‍ර තෙවස්ස රජ්ජු ත උදකවාරකො. අථ පුරිසො ආගමෙජ්ජයා ඝමමාභිතතෙනා සම්මපරෙතො කිලනෙනා තසිසො පිපාසිතො. සො තං උදපාතං ඔලොකෙය්, තස්ස උදකනනි භි ඛො ඤ්ඤාණං අස්ස, ත ව ඤායෙන පුසිත්වා විහරෙය්. එවමෙව ඛො ආවුසො, භවතිරොධො නිබ්බාණනනි යථාභූතං සම්මපසඤ්ඤාය සුද්ධං, ත වමති අරහං ඛිණ්ණසමොති. එවං චුතෙන ආයස්මා ආතඤ්ඤා ආයසමනං සම්මං එතදවොච: එවංවාදී තිං ආවුසො සම්මා, ආයසමනං තාරදං කිං වදෙසිති? එවංවාදහං ආවුසො ආතඤ්ඤා, ආයසමනං තාරදං ත කිඤ්චි වදම් අඤ්ඤානු කල්‍යාණා, අඤ්ඤානු කුසලාති.

1 7. 9.

උපයහනිසුතං.

69. සාවස්ථියං--

මහාසමුද්දෙ භික්ඛවෙ, උපයනෙනා මහාතදියො උපයාපෙති. මහාතදියො උපයනනියො කුන්තදියො උපයාපෙනති. කුන්තදියො උපයාපෙනනියො මහාසොබ්බ උපයාපෙනති. මහාසොබ්බා උපයනනා කුසොබ්බො¹ උපයාපෙනති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජා උපයනනී සඬ්ඛාරෙ උපයාපෙති. සඬ්ඛාරා උපයනනා විඤ්ඤාණං උපයාපෙනති. විඤ්ඤාණං උපයනනං තාමරුපං උපයාපෙති. තාමරුපං උපයනනං සළායතනං උපයාපෙති. සළායතනං උපයනනං එස්සං උපයාපෙති. එස්සො උපයනෙනා වෙදනං උපයාපෙති. වෙදනා උපයනනී තණ්හං උපයාපෙති. තණ්හා උපයනනී උපාදානං උපයාපෙති. උපාදානං උපයනනං භවං උපයාපෙති. භවො උපයනෙනා ජාතී උපයාපෙති. ජාතී උපයනනී ජරාමරණං උපයාපෙති.

මහාසමුද්දෙ භික්ඛවෙ, අපයනෙනා මහාතදියො අපයාපෙති. මහාතදියො අපයනනියො කුන්තදියො අපයාපෙනති. කුන්තදියො අපයනනියො මහා-සොබ්බ අපයාපෙනති. මහාසොබ්බා අපයනනා කුසොබ්බො අපයාපෙනති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජා අපයනනී සඬ්ඛාරෙ අපයාපෙති. සඬ්ඛාරා අපයනනා විඤ්ඤාණං අපයාපෙනති. විඤ්ඤාණං අපයනනං තාමරුපං අපයාපෙති. තාමරුපං අපයනනං සළායතනං අපයාපෙති. සළායතනං අපයනනං එස්සං අපයාපෙති. එස්සො අපයනෙනා වෙදනං අපයාපෙති. වෙදනා අපයනනී තණ්හං අපයාපෙති. තණ්හා අපයනනී උපාදානං අපයා-පෙති. උපාදානං අපයනනං භවං අපයාපෙති. භාවො අපයනෙනා ජාතී අපයාපෙති. ජාතී අපයනනී ජරාමරණං අපයාපෙති.

1. කුසොබ්බ - මජ්ඣිම, කුසසුබ්බ - සිමු.

ඇවැත්ති තාරදයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම ඊසියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනික්ඛා-තකඛන්තකීයෙන් තොර ව ම භවතිරොධය නිවණ ය යි තමන් විසින් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරදභව ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම ඊසියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනික්ඛාතකඛන්තකීයෙන් තොර ව ම 'භවතිරොධය නිවණ' ය යන මෙය මම දනිමි. මෙය මම දනිමි.

එසේ නම් ආයුෂමත් තාරද තෙරණුවෝ ඤීණාසුව වූ රහත් කෙනෙකි යි. ඇවැත්ති, භවතිරොධය නිවණ ය යි මවිසින් සමාස් ප්‍රඥාවෙන් මෑතවත් දක්නා ලදී. ඤීණාසුව වූ රහතෙක් තො ද වෙමි. ඇවැත්ති, යම් සේ කතරමහෙක ලීඳෙක් වේ ද, එහි රැහැණෙක් තොම වන්නේ ය. බදුතෙක් තොම වන්නේ ය. එකල්හි හිමෙන් තැටුනු හිමෙන් පෙරළු කලාන්ත වූ හටගත් පවස් ඇති බොහු කෑමැති පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. හෙතෙමෝ ඒ ලීඳ බලන්නේ ය. ඔහුට ජලය ය යි දැනීම වන්නේ ය. කයින් පැහැය තො ද වෙසෙන්නේ ය. ඇවැත්ති, එසෙයින් ම භවතිරොධය නිවණ ය යි මතා නුවණින් තතු සේ දක්නා ලදී. ඤීණාසුව වූ රහතෙක් තො ද වෙමි. මෙසේ කී ධල ආයුෂමත් ආතඤ්ඤා තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරුන්ට "ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, මෙසේ කියන ඔබ ආයුෂමත් තාරද තෙරුන්ට කුමක් කියති ද" යි මෙය කීහ. ඇවැත්ති ආතඤ්ඤායෙහි, මෙසේ කියන මම ආයුෂමත් තාරද තෙරුන්ට යහපතින් තොර කුසලින් තොර කිසිවක් තො කියමි යි.

1. 7. 9.

උපසන්නිසුත්‍රය

69. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, මහමුහුද ගලන්නේ මහාගඟ්ගාවන් පුරවයි. මහාගඟ්ගා ගලන්නාහු කුඩා ගඟ්ගාවන් පුරවත්. කුඩා ගඟ්ගා ගලන්නාහු මහහෙස් පුරවත්. මහහෙස් ගලන්නාහු කුඩා හෙස් පුරවත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම අවිද්‍යාව වැඩෙන්නී සංසාර වඩයි. සංසාරයෝ වැඩෙන්නාහු විඤ්ඤාණය වඩත් විඤ්ඤාණය වැඩෙන්නේ තාමරුප වඩයි. තාමරුප වැඩෙන්නේ සළායතන වඩයි. සළායතන වැඩෙන්නේ එසසය වඩයි. එසසය වැඩෙන්නේ වේදනාව වඩයි. වේදනාව වැඩෙන්නී තණ්හාව වඩයි. තණ්හාව වැඩෙන්නී උපාදාන වඩයි. උපාදාන වැඩෙන්නේ භවය වඩයි. භවය වැඩෙන්නේ ජාතිය වඩයි. ජාතිය වැඩෙන්නී ජරාමරණ වඩයි.

මහණෙනි, මහමුහුද බැස යන්නේ මහාගඟ්ගා බස්වයි. මහාගඟ්ගා බැස යන්නාහු කුඩා ගඟ්ගා බස්වත්. කුඩා ගඟ්ගා බැස යන්නාහු මහහෙස් බස්වත්. මහහෙස් බැස යන්නාහු කුඩා හෙස් බස්වත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම අවිද්‍යාව පහ ව යන්නී සංසාර පහ කෙරෙයි. සංසාරයෝ පහ ව යන්නාහු විඤ්ඤාණය පහ කෙරෙත් විඤ්ඤාණය පහ ව යන්නේ තාමරුප පහ කෙරෙයි. තාමරුප පහ ව යන්නේ ශ්වායතන පහ කෙරෙයි. ශ්වායතන පහ ව යන්නේ සප්ඨිය පහ කෙරෙයි. සප්ඨිය පහ ව යන්නේ වේදනාව පහ කෙරෙයි. වේදනාව පහ ව යන්නී තණ්හාව පහ කෙරෙයි. තණ්හාව පහ ව යන්නී උපාදාන පහ කෙරෙයි. උපාදාන පහ ව යන්නේ භවය පහ කෙරෙයි. භවය පහ ව යන්නේ ජාතිය පහ කෙරෙයි. ජාතිය පහ ව යන්නී ජරාමරණ පහ කෙරේ යි.

1. 7. 10

සුසීමසුත්තං¹

70. එවා මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළඳවනෙ කලඤ්ඤා නිවාසෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා සක්කතො හොති ගරුකතො මානිකො පූජකො අපචිතො ලාභී විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-ගිලානපච්චය²හෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. භික්ඛුසංඝොපි සක්කතො හොති ගරුකතො මානිකො පූජකො අපචිතො ලාභී විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. අඤ්ඤාතිත්තියං පන පරිබ්බාජකා අසක්කතා හොන්ති අගරුකතා අමානිතා අපූජතා අනපචිතා න ලාභිනො³ විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං.

තෙන ඛො පන සමයෙන සුසීමො පරිබ්බාජකො රාජගහෙ පච්චසති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාර සද්ධිං. අථ ඛො සුසීමස්ස පරිබ්බාජකස්ස පරිසා සුසීමං පරිබ්බාජකං එතදවොචු: එහි ත්වං ආවුසො සුසීම, සමඤ්ඤා ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වර. ත්වං ධම්මං පරියාපුණ්ණිකා අමොචා වාචෙය්‍යාසි. තං මයං ධම්මං පරියාපුණ්ණිකා ගිහිනං භාසිස්සාම. එවං මයමපි සක්කතා භවිස්සාම ගරුකතා මානිතා පූජතා අපචිතා ලාභිනො විවරපිණ්ඩපාත-සෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානන්ති. එවමාවුසොති ඛො සුසීමො පරිබ්බාජකො සකාය පරිසාර පටිසදුකා⁴ යෙනායස්මා ආනිජ්ජෙ තෙනුප-සඬකම්. උපසඬකම්නි ආයස්මා ආනඤ්ඤා සද්ධිං සමොදාදි. සමොදාදතියං කථං සාරාණීයං චිතියාරෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො සුසීමො පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආනඤ්ඤා එතදවොච: ඉච්ඡාමහං ආවුසො ආනඤ්ඤා ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ බ්‍රහ්මචරියං වරිතුන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා සුසීමං පරිබ්බාජකං ආදය යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්නි හගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා හගවන්තං එතදවොච: අයං හන්තෙ සුසීමො පරිබ්බාජකො එවමාහ: “ඉච්ඡාමහං ආවුසො ආනඤ්ඤා ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ බ්‍රහ්මචරියං වරිතු”න්ති. තෙන භානඤ්ඤා සුසීමං පරිබ්බාජෙථාති. අලන්ථ ඛො සුසීමො පරිබ්බාජකො හගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, අලන්ථ උපසම්පදං.⁵

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධො භික්ඛුහි හගවතො සන්තිකෙ අඤ්ඤා ව්‍යාසනා හොති “බිණ්ණං ජාති ට්‍රිසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං තාපරං ඉන්ද්‍රියායාති පජානාමා”ති. අස්සොසි ඛො ආයස්මා සුසීමො සම්බුද්ධො කීර්තිකම්මාති හගවතො සන්තිකෙ අඤ්ඤා ව්‍යාසනා. “බිණ්ණං ජාති ට්‍රිසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං තාපරං ඉන්ද්‍රියායාති පජානාමා”ති.

1. සුසීම - මජ්ඣං, සභා. 2. ගිලානපච්චය - මජ්ඣං, සිවු. 3. අලංභිතා - සභා.
4. පටිසදුකා - මජ්ඣං, පටිසදුකා - PTS. 5. අලංභිතා - සිවු, සභා.

1. 7. 10.

සුසීමසුත්‍රය

70. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලංකනිවාස නම් වූ චෙට්ඨනාගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සත්කාර කරණ ලද සේක් ගරුකාර කරණ ලද සේක් බුහුමන් කරණ ලද සේක් පුදන ලද සේක් යටත් පහත් පැවතුම් දක්වන ලද සේක් සිවුරු පිඬු සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිසර ලබනසුලු සේක් වෙති. බික්සහන ද සත්කාර කරණ ලද්දේ ගරුකාර කරණ ලද්දේ බුහුමන් කරණ ලද්දේ පුදන ලද්දේ යටත් පහත් පැවතුම් දක්වන ලද්දේ සිවුරු පිඬු සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිසර ලබනසුලු වෙයි. අත්තොවු පිරිවැජ්ජෝ වතාහි සත්කාර නො කරණ ලද්දහු ගරුකාර නො කරණ ලද්දහු බුහුමන් නො කරණ ලද්දහු නො පුදන ලද්දහු යටත් පහත් පැවතුම් නො දක්වන ලද්දහු සිවුරු පිඬු සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිසර නො ලබන්නෝ වෙති.

එකල්හි සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ මහත් පිරිවැජ් පිරිස සමග රජගහ නුවර වෙසෙයි. ඉක්බිති සුසීම පිරිවැජ්ජායේ පිරිස සුසීම පිරිවැජ්ජාව මෙය කීහ: ඇවැත්නි, සුසීමයෙනි, එනු මැනව, ඔබ මහණ භොසුම් කෙරෙහි බබ්සර හැසිරෙණු මැනව. ඔබ දහම් පිරිවහා අපට කියවනු මැනව. අපි ඒ දහම පිරිවහා ගිහියනට කියන්නෙමු. මෙසේ අපි දු සත්කාර කරණ ලද්දමෝ ගරුකාර කරණ ලද්දමෝ බුහුමන් කරණ ලද්දමෝ පුදන ලද්දමෝ යටත් පහත් පැවතුම් දක්වන ලද්දමෝ සිවුරු පිඬු සෙනසුන් බෙහෙත් පිරිසර ලබන සුල්ලමෝ වන්නෙමු යි. ඇවැත්නි, එසේ ය යි සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ සිය පිරිසට පිළිතුරු දී ආයුෂමත් අනාද තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් අනාද තෙරුන් සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කථාව කොට තිමිම, එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ ආයුෂමත් අනාද තෙරුන්ට “ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, මේ සත්තෙහි බබ්සර හැසිරෙන්නට මම කැමැත්තෙමි” යි මෙය කී ය.

එකල්හි ආයුෂමත් අනාද තෙරණුවෝ සුසීම පිරිවැජ්ජා කැදවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹුනහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ‘වහන්ස, මේ සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, මේ සත්තෙහි බබ්සර හැසිරෙන්නට මම කැමැත්තෙමි යි මෙසේ කීය’ යි මෙය සැළකළහ. ආනන්ද, එසේ තම සුසීම පාවිදි කරවු යි. සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි පාවිදිද ලදී. උපසපුව ලදී.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂූන් විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි “ජාතිය ඝෞර්‍ය වූවා ය, බබ්සර වැස තිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් තැනැයි දන්මහ” යි අභිත්තය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ වෙයි. ආයුෂමත් සුසීම නෙමේ බොහෝ භික්ෂූන් විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි “ජාතිය ඝෞර්‍ය වූවා ය, බබ්සර වැස තිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් තැනැයි දන්මහ” යි අභිත්තය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය යි ඇසී ය.

අපි බො ආයස්මා සුඨිමො යෙන හෙ භික්ඛු තෙනුපඤ්ඤාමි. උපහංගින-
මිත්වා තෙති භික්ඛුති සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං
චිත්තියාදරොච්ඡා ඵකමනතං නිසීදි. ඵකමනතං නිසීනො බො ආයස්මා සුඨිමො
හෙ භික්ඛු ඵතදවොච: සචං කිර ආයස්මනොති භගවතො සනාතිකො
අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බිණ්ණ ජාති වුසිතං චුභවවරියං කතං කරණීයං තාපරං
ඉත්තනායාති පජානාමා”ති. ඵවමාට්ඨසොති.

අපි හු තුමො¹ ආයස්මනො: ඵවං ජාතනා: ඵවං පස්සනා: අනෙක-
විතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුහොථ? ඵකොපි හුත්වා බහුධා හොථ. බහුධාපි හුත්වා
ඵකො හොථ. ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරො-
පබ්බතං අසජ්ජමානා ගච්ඡ්ථ සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමුච්ජ-
න්තිමුජ්ජං² කරොථ සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභෙජ්ජමානො³ ගච්ඡ්ථ
සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පලලඤ්ඤක කම්ථ සෙය්‍යථාපි පකම් සකුණො.
ඉතෙපි වජ්ඣමසුරියෙ ඵවමමහිඤ්ඤකෙ ඵවමමහානුභාවෙ පාණීනා පරාමසථ⁴
පරිමජ්ජ්ථ. යාව චුභවලොකාපි කායෙන වසං වතෙත්ථාති? නො හෙතං
ආට්ඨසො.

අපි හු තුමො ආයස්මනො: ඵවං ජාතනා: ඵවං පස්සනා: දිඛ්ඛාය
සොකධාතුයා විසුඛාය අභික්ඛන්තමානුසකාය⁵ උභො සද්දෙ සුණාථ
දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව, යෙ දුරෙ සතතිකෙ වාති? නො හෙතං ආට්ඨසො.

අපි හු තුමො ආයස්මනො: ඵවං ජාතනා: ඵවං පස්සනා: පරසත්තා-
නං පරපුග්ගානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාථ?⁶ සරාගං වා විතනං
සරාගං විතනන්ති පජානාථ, විතරාගං වා විතනං විතරාගං විකනන්ති
පජානාථ, සද්දෙසං වා විතනං සද්දෙසං විකනන්ති පජානාථ, විතද්දෙසං වා
විතනං විතද්දෙසං විතනන්ති පජානාථ, සමොභං වා විතනං සමොභං
විතනන්ති පජානාථ, විතමොභං වා විතනං විතමොභං විකනන්ති පජානාථ,
සබ්බිතනං වා විතනං සබ්බිතනං විතනන්ති පජානාථ, විකම්මිතනං වා විතනං
විකම්මිතනං විතනන්ති පජානාථ, මහග්ගනං වා විතනං මහග්ගනං විතනන්ති
පජානාථ, අමහග්ගනං වා විතනං අමහග්ගනං විතනන්ති පජානාථ, සථිතතරං
වා විතනං සථිතතරං විතනන්ති පජානාථ, අනුතතරං වා විතනං අනුතතරං
විතනන්ති පජානාථ, සමාහිතං වා විතනං සමාහිතං විතනන්ති පජානාථ,
අසමාහිතං වා විතනං අසමාහිතං විතනන්ති පජානාථ, විමුත්තනං වා විතනං
විමුත්තනං විතනන්ති පජානාථ, අවිමුත්තනං වා විතනං අවිමුත්තනං විතනන්ති
පජානාථාති? නො හෙතං ආට්ඨසො.

1. අපි පත තුමො - මජ්ඣං, PTS. 2. නිමුච්ජ්ජං - ස්‍යා, PTS.

3. අභිජ්ජමානො - ස්‍යා, PTS, මජ්ඣං. අභෙජ්ජමානො - සීවු.

4. පරිමසථ - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. 5. මානුසිකාය - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. ජාතාථ - සීවු, ස්‍යා.

ඉක්කිති ආයුෂමත් සුසීම තෙමේ ඒ භික්ෂුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂුන් සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කථාව කොට තිමවා එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සුසීම තෙමේ ඒ භික්ෂුන්ට ආයුෂමතුන් විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි “ජාතිය ඤාය වූවා ය. බහිසර වැස නිමවන ලදි. කට යුතු කරණ ලදි. මේ බැව් පිණිස අතෙකෙක් තැනැති දනුමහ” යි අභිත්තිය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ සැබෑ දෑ යි මෙ ය කී ය. ඇවැත්නි, එසේ ය යි.

ආයුෂමත්නී, මෙසේ දන්තා වූ මෙසේ දක්තා වූ තෙපි තත්වදූරුම් සෘද්ධි කොටස් විඳිවු ද? (කෙසේ ද යත්:) එකෙක් වීන් බොහෝ අයුරු වවු ද, බොහෝ අයුරු වීන් එකෙක් වවු ද, පැණෙන බවත් නො පැණෙන බවත් කරවු ද, අභසෙහි මෙන් බිතු සරස පවුරු සරස නො ගැටෙමින් යවු ද, දියෙහි මෙන් පොළොවෙහින් කිඹුදිම් මතුච්ඡි කරවු ද, පොළොවෙහි මෙන් නො බිඳෙන දියෙහින් යවු ද, පියාපත් ඇති පක්ෂියකු මෙන් අභසෙහින් පළුහින් ගැසිරෙවු ද, මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මහත් ආනුභාව ඇති මේ සදහිඳු දෙදෙනත් අතින් පරමශීතය කරවු ද, පිරිමදි වු ද, බහුලොව තෙත් කසින් වශයෙහි පවත්වවු ද යි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ ම ය.

ආයුෂමත්නි, මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා තෙපි පිරිසිදු වූ මිනිස් බැව් ඉක්ම පැවති දිව්‍යමය වූ ශ්‍රොත්‍රධාතුවෙන් දෙවියන් පිළිබඳ වූත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූත් දුර වූත් ලග වූත් දෙවදූරුම් ශබ්ද අසවු ද යි? ඇවැත්නි, මේ නො වේ ම ය.

ආයුෂමත්නි, තෙපි මෙසේ දන්තාහු මෙසේ දක්තාහු තම සිහින් අත් සතුන්ගේ අත්පුතුලන්ගේ සිත පිරිසිදු දනිවු ද? (කෙසේ ද යත්:) සරාග සිතත් සරාග සිත ය යි දනිවු ද, විතරාග සිතත් විතරාග සිත ය යි දනිවු ද, සදෙස සිතත් සදෙස සිත ය යි දනිවු ද, විතදෙස සිතත් විතදෙස සිත ය යි දනිවු ද, සමෝග සිතත් සමෝග සිත ය යි දනිවු ද, විතමෝග සිතත් විතමෝග සිත ය යි දනිවු ද, සංඛිතත සිතත් සංඛිතත සිත ය යි දනිවු ද, විකඛිතත සිතත් විකඛිතත සිත ය යි දනිවු ද, මහග්ගත සිතත් මහග්ගත සිත ය යි දනිවු ද, අමහග්ගත සිතත් අමහග්ගත සිත ය යි දනිවු ද, සඋතතර සිතත් සඋතතර සිත ය යි දනිවු ද, අනුතතර සිතත් අනුතතර සිත ය යි දනිවු ද, සමාහිත සිතත් සමාහිත සිත ය යි දනිවු ද, අසමාහිත සිතත් අසමාහිත සිත ය යි දනිවු ද, විමුත්ත සිතත් විමුත්ත සිත ය යි දනිවු ද, අවිමුත්ත සිතත් අවිමුත්ත සිත ය යි දනිවු ද යි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ ම ය

අපි නු තුමො ආයසමනො, එවං ජාතනා එවං පස්සනා අනෙක-
 විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරථා? සෙය්‍යථිදං: එකමි ජාතිං දොපි ජාතියො
 නියොසි ජාතියො චතසොසි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො
 විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි
 ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි, අනෙකෙපි
 සංවට්ඨකපෙස අනෙකෙපි විවට්ඨකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ඨවිවට්ඨකපෙස,
 'අමුත්‍රාසිං එවනාමො එවංභොනො එවංචණො එවමානාරො එවං
 සුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උදපාදිං.¹
 තත්‍රාපාසිං එවනාමො එවංභොනො එවංචණො එවමානාරො එවං
 සුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී එවමාසුපරියනො, සො තතො චුතො ඉධුපපනො'ති.
 ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරථාති? නො හෙතං ආට්ටසො.

අපි නු තුමො ආයසමනො, එවං ජාතනා එවං පස්සනා දිබ්බෙත
 වක්ඛනා විසුද්ධොත අතික්කන්තමානුසකෙත සතොත පස්සථ වචමානෙ
 උපපජ්ජමානෙ.² තිනෙ පණීතෙ සුවණොණ දුබ්බණොණ සුගතෙ දුගතෙ
 යථාකමුඛපගෙ සතොත පජානාථ? ඉමෙ චත භොනො සත්තා කාය-
 දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්ඡිවරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත
 සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා
 තෙ කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපනා.
 ඉමෙ වා පත භොනො සත්තා කායසුවරිතෙත සමන්තාගතා වච්ඡිවරිතෙත
 සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා
 සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමරණං
 සුගතියං සග්ගං ලොකං උපපනාති. ඉති දිබ්බෙත වක්ඛනා විසුද්ධොත
 අතික්කන්තමානුසකෙත සතොත පස්සථ වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ.³ තිනෙ
 පණීතෙ සුවණොණ දුබ්බණොණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුඛපගෙ සතොත
 පජානාථාති? නො හෙතං ආට්ටසො.

අපි නු තුමො ආයසමනො, එවං ජාතනා එවං පස්සනා යෙ තෙ
 සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරුප්පා, තෙ කායෙත චුඤ්චි:
 විහරථාති? නො හෙතං ආට්ටසො. එත්ථදති ආයසමනො, ඉදංඤ්ච
 වෙය්‍යාකරණං ඉමෙසඤ්ච ධම්මානං අසමාපතති. ඉදං නො ආට්ටසො
 කථන්ති? පඤ්ඤාච්ඡිත්තා බො මයං ආට්ටසො සුචිමාති. ත ඛවාහං ඉමස්ස
 ආයසමනානං සංඛින්නෙන භාසිතස්ස වින්දරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු
 මෙ ආයසමනො තථා භාසනං, යථාහං ඉමස්ස ආයසමනානං
 සංඛින්නෙන භාසිතස්ස වින්දරෙන අත්ථං ආජානෙය්‍යන්ති. ආජානෙය්‍යාසි
 වා නිං ආට්ටසො සුචිම, ත වා³ නිං ආජානෙය්‍යාසි. අථ බො පඤ්ඤාච්ඡිත්තා
 මයන්ති.

1. උපපාදිං - සිවු, සි 1, 2. 2. උපපජ්ජමානෙ - චිත්තං, සා, PTS.

3. මා වා - සිවු.

ආයුෂමත්ති, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු තත් අයුරු වූ පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිහි කරවූ ද? කෙසේ ද යත්: එක් ජාතියකුත්, ජාති දෙකකුත්, ජාති තුනකුත්, ජාති සතරකුත්, ජාති පහකුත්, ජාති දසයකුත්, ජාති විස්සකුත්, ජාති තිසකුත්, ජාති සෘෂ්ටිකුත්, ජාති පණ්ණකුත්, ජාති සියකුත්, ජාති දහසකුත්, ජාති ලක්ෂයකුත්, නොයෙක් වාතසෙන කල්පයනුත්, නොයෙක් වාබේන කල්පයනුත්, නොයෙක් වාතසෙන වාබේන කල්පයනුත් (සිහි කරවූ ද?) 'අසුවල් තැන මෙබඳු තම් ඇත්තෙම්, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇත්තෙම්, මෙබඳු වණ් ඇත්තෙම්, මෙසේ සුවදක් විදිතසුළු වූයෙම්, මෙසේ ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙම් වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙම් අසුවල් තැන පහළ වූයෙමි. එහි දු මෙබඳු තම් ඇත්තෙම්, මෙබඳු ගෝත්‍ර ඇත්තෙම්, මෙබඳු වණ් ඇත්තෙම්, මෙබඳු ආහාර ඇත්තෙම්, මෙසේ සුවදක් විදිතසුළු වූයෙම් මෙසේ ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙමි වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙමි මෙහි උපන්නම්' යි මෙසේ ආකාර සහිත උදෙසා සහිත තත් අයුරු වූ පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිහි කරවූ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නො වේ ම ය.'

ආයුෂමත්ති, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු පිරිසිදු වූ මිනිසා සඳහාම පවත්නා දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූ ද උපදින්නා වූ ද සත්ත්වයන් දකිවූ ද? හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුෂ්ණ් වූ ද යහපත් ගති ඇත්තා වූ ද තපුරු ගති ඇත්තා වූ ද කම් වූ පරිදි පැමිණියා වූ ද සත්ත්වයන් දකි වූ ද, "මේ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්තයහ. වෘත්තදුශ්චරිතයෙන් යුක්තයහ. මනෝ දුශ්චරිතයෙන් යුක්තයහ. ආයුෂයන්ට උපවාද කරන්නහු ය. මිහදිවු ගත්තහ. මිහදිවුකම් සමාදන් වූවහු. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරු ගති ඇති විවස ව පතිත වන නිරයට පැමිණියහ මේ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායසුවරිතයෙන් යුක්තයහ. වෘත්තසුවරිතයෙන් යුක්තයහ. මනෝසුවරිතයෙන් යුක්තයහ. ආයුෂයන්ට උපවාද නො කරන්නහු ය. සමන්ද්‍රණී ගත්තහ. සමන්ද්‍රණීකම් සමාදන් වූවහු ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු මතා ගති ඇති යවහිලෝකයට පැමිණියහ" යි මෙසේ විගුණ වූ මිනිසා සඳහාම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූ ද උපදින්නා වූ ද සත්ත්වයන් දකිවූ ද, හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුෂ්ණ් වූ ද මතා ගති ඇත්තා වූ ද තපුරු ගති ඇත්තා වූ ද කම් වූ පරිදි පැමිණියා වූ ද සත්ත්වයන් දකිවූ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නො වේ ම ය.'

ආයුෂමත්ති, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු රූපයන් ඉක්ම සිටි යම් ඒ ශාන්ත අරූප විමෝක්ෂයෝ වෙත් තම් ඔවුන් කයින් පාහැස වෙසෙවූ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නො වේ ම ය.' ආයුෂමත්ති, දැන් මෙහි මේ ප්‍රකාශය ද මේ ධර්මයන්ට නො පැමිණීම ය. ඇවැත්ති, මෙය කෙසේ වේ ද? 'ඇවැත් සුසීම, අපි (ගුණ විදගීකෘතෝ විදගීතා) ප්‍රඥයෙන් ම මිදුනමෝ වම්හ' යි. ආයුෂමත්ති විසින් සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත විතර විසින් මම නො ම දකිමි. යම් සේ ආයුෂමත්ති විසින් සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත විතර විසින් මම දැන ගතහෙමි ද, ආයුෂමත්ති මට එසේ කියන්නට යි අයදිමි. 'ඇවැත් සුසීම, තෝ දැන ගන්නෙහි හෝ නො දැන ගන්නෙහි හෝ (වේවා.) අපි වූ කලි ප්‍රඥමාත්‍රයෙන් ම මිදුනමෝ වම්හ' යි.

අථ ඛො ආයස්මා සුසීමො උට්ඨායාසතා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භිා භගවතනං අභිවාදෙභිා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසිනෙතා ඛො ආයස්මා සුසීමො යාවතකො තෙහි භික්ඛුති සද්ධිං අනොසි කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොවෙසි.

“පුබ්බෙ ඛො සුසීම, ධම්මට්ඨිතිඤ්ඤං, පච්ඡා නිබ්බාණේ ඤාණන්ති.”

ත ඛවාහං භනෙත, ඉමස්ස භගවතා සබ්බිකෙතත භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජාතාමි. සාධු මෙ භනෙත, භගවා තථා භාසතු, යථාහං ඉමස්ස භගවතා¹ සබ්බිකෙතත භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජාතෙය්‍යන්ති.

“ආජාතෙය්‍යාසි වා භිං සුසීම, ත වා භිං ආජාතෙය්‍යාසි, අථ ඛො ධම්මට්ඨිති ඤාණං පුබ්බෙ, පච්ඡා නිබ්බාණේ ඤාණං.”

තඛඛිම්මඤ්ඤාසි සුසීම, රූපං නිව්වං වා අනිව්වං වාති? ‘අනිව්වං භනෙත.’ යං පතානිව්වං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙත.’ යං පතානිව්වං දුක්ඛං විපරිත්තාමධම්මං කල්ලං නු තං සමනුපසයිතුං, “එතං මම, එසො’භමෙසී, එසො මෙ අත්තා”ති? ‘තො භෙතං භනෙත.’ වෙදතා නිව්වං වා අනිව්වං වාති? ‘අනිව්වං භනෙත’-පෙ-සඤ්ඤා නිව්වං වා අනිව්වං වා ති? ‘අනිව්වං භනෙත’-පෙ-සඤ්ඤා නිව්වං වා අනිව්වං වා ති? ‘අනිව්වං භනෙත’ -පෙ- විඤ්ඤාණං නිව්වං වා අනිව්වං වාති? ‘අනිව්වං භනෙත’ යං පතානිව්වං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙත.’ යං පතානිව්වං දුක්ඛං විපරිත්තාමධම්මං කල්ලං නු තං සමනුපසයිතුං “එතං මම එසො’භමෙසී, එසො මෙ අත්තාති?” ‘තො භෙතං භනෙත.’

තස්මාතිහ සුසීම, යං කිඤ්චි රූපං අනිත්තානගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣන්තං වා ඛතිඤ්ඤා වා ඔදාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරේ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං “තෙතං මම, තෙසො’භමෙසී, ත මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. යා කාචි වෙදතා අනිත්තානගත පච්චුප්පන්නා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සඤ්ඤා අනිත්තානගතපච්චුප්පන්නා අජ්ඣන්තං වා ඛතිඤ්ඤා වා ඔදාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යෙ දුරේ සන්තිකෙ වා, සබ්බං සඤ්ඤා “තෙතං මම, තෙසො’භමෙසී, ත මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අනිත්තානගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣන්තං වා ඛතිඤ්ඤා වා ඔදාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරේ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං “තෙතං මම, තෙසො’භමෙසී, ත මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

එවං පස්සං සුසීම සුතවා අරියසාවකො රූපස්මිපි නිබ්බිඤ්ඤා, වෙදතායපි නිබ්බිඤ්ඤා, සඤ්ඤායපි නිබ්බිඤ්ඤා, සඤ්ඤායපි නිබ්බිඤ්ඤා, විඤ්ඤායපි නිබ්බිඤ්ඤා. නිබ්බිඤ්ඤා විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති. විමුච්චතස්මිං විමුච්චතස්මිං ඤාණං භොති. ‘බිණ්ණා ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්ථන්තායා’ති පජාතාති.

1. භගවතො -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සුසීම තෙමේ හුතත්තෙන් තැනිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සුසීම තෙමේ ඒ හිඤ්ඤත් සමග යම් පමණ කථාසල්ලාපයෙක් වී ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළකෙළේ ය.

“සුසීම, පළමු ම විදහීතාඥතය වේ. පසු ව මාගීඥතය උපදී.”

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මෙහි අරුත විතර විසින් මම නොම දනිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මෙහි අරුත විතර විසින් මම යම් කෙරෙහි දැන ගත හෙමි ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට එසේ වදාරණ සේක්වායි අයදිමි.

“සුසීම, තෝ දැන ගන්නෙහි හෝ නොදැන ගන්නෙහි හෝ (වේවා.) විදසුන් කුවණ වූ කලී පළමු ම උපදී. මහනුවණ පසු ව උපදී.

සුසීම, ඒ කීමැයි හඟිනි ද, රූපය නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් ඒ දුක් හෝ සැප හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, දුක් ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙන සුලු නම් එය “මෙය මාගේ ය. මේ මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය” යි දක්නට සුදුසු වේ ද? ‘වහන්ස, මෙය නොවේ ම ය.’ වෙදනාව නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ ... සංඥාව නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය’ ... සංස්කාරයෝ නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වෙත් ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය’ ... විඤ්ඤාය, නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් හෝ සැප හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, දුක් ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙන සුලු නම්, “එය මෙය මාගේ ය, මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්මය” යි දක්නට සුදුසු ද? ‘වහන්ස, මෙය නොවේ ම ය.’

සුසීම, එහෙයින් මෙහි ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ, ඖදරික වූ හෝ සුක්‍ෂම වූ හෝ, හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ, දුර වූ හෝ ලඟ වූ හෝ, අනිත්‍යාතාගතපච්චුප්පන්න යම් කිසි රූපයෙක් වේ නම් ඒ සියලු රූපය “මෙය මාගේ නොවේ. මේ මම නොවෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නොවේ ය” යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා කුවණින් දක්ක යුතු යි. අනිත්‍යාතාගත-පච්චුප්පන්න වූ යම් කිසි වෙදනාවක් වේ ද ... යම් කිසි සංඥාවක් වේ ද ... ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ, ඖදරික වූ හෝ සුක්‍ෂම වූ හෝ, හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ, දුර වූ හෝ ලඟ වූ හෝ, අනිත්‍යාතාගතපච්චුප්පන්න යම් කිසි සංස්කාරයෝ වෙත් නම් ඒ සියලු සංස්කාරයෝ “මෙය මාගේ නොවේ. මේ මම නොවෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නොවේ ය” යි මෙසේ තතු සේ මනා කුවණින් දක්ක යුතු යි. ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ, ඖදරික වූ හෝ සුක්‍ෂම වූ හෝ, හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ, දුර වූ හෝ ලඟ වූ හෝ යම් කිසි අනිත්‍යාතාගතපච්චුප්පන්න විඤ්ඤාණයෙක් වේ නම් ඒ සියලු විඤ්ඤාණය “මෙය මාගේ නොවේ. මේ මම නොවෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නොවේ ය” යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා කුවණින් දක්ක යුතු යි.

සුසීම, ශ්‍රාවණින් ආයඝ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ දක්නේ රූපයෙහි ද කලකිරෙයි. වෙදනාවෙහි ද කලකිරෙයි. සංඥාවෙහි ද කලකිරෙයි. සංස්කාර-යන්හි ද කලකිරෙයි. විඤ්ඤාණයෙහි ද කලකිරෙයි. කලකිරෙණ්ණයේ නොඇලෙයි. නොඇල්මෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුනේ ය යි දැන්ම වෙයි. ‘ථාතිය ඤාය වුවා ය. බබ්බසර වැස නිමවන ලදී. කව යුතු කරණ ලදී මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් තැනැ’ යි දැන ගනී.

ජාතිපච්චයා ජරාමරණනති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්' භවපච්චයා ජාතීති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' උපාදහපච්චයා භවොති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' තණ්හාපච්චයා උපාදහනති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' වෙදනාපච්චයා තණ්හාති -පෙ- එසාපච්චයා වෙදනාති -පෙ- සළායතනපච්චයා එසොති පෙ තාමරූපපච්චයා සළායතනනති -පෙ- විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරූපනති -පෙ- සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණනති -පෙ- අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්'

ජාතීතිරොධා ජරාමරණතිරොධොති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' භවතිරොධා ජාතීතිරොධොති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' උපාදහ- නිරොධා භවතිරොධොති -පෙ- තණ්හාතිරොධා උපාදහතිරොධොති -පෙ- වෙදනාතිරොධා තණ්හාතිරොධොති -පෙ- එසාතිරොධා වෙදනාතිරොධොති -පෙ- සළායතනතිරොධා එසාතිරොධොති -පෙ- තාමරූපතිරොධා සළායතනතිරොධොති -පෙ- විඤ්ඤාණතිරොධා තාමරූපතිරොධොති -පෙ- සංඛාරතිරොධා විඤ්ඤාණතිරොධොති -පෙ- අවිජ්ජාතිරොධා සංඛාර- තිරොධොති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්'

අපි නු තිං සුසීම, එවං ජාතනො එවං පසානො අතෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුහොසි? - එකොපි නුභිං බහුධා හොසි, බහුධාපි නුභිං එකො හොසි, ආච්ඡාචං තිඤ්භාචං, තිරොකුඛ්ඛං තිඤ්පාකාරං තිඤ්පබ්බතං අසජ්ජමානො භවජ්ජි සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියමපි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කඤ්ඤි සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභෙජ්ජමානෙ ගච්ජ්ජි සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලභේකත කමසි සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො, ඉමෙපි චජ්ජිම සුරියෙ එවමභිද්ධිකෙ එවමභානුභාවෙ පාණිතා පරමසසි පරිමජ්ජි, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙතයිති? 'නො හෙතං හනෙන්.'

අපි නු තිං සුසීම, එවං ජාතනො එවං පසානො දිබ්බාය සොත ධාතුයා විසුඛාය අතික්කන්තමානුසකාය උහො සඥෙ සුණ්ඤ්ඤාය දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්නිකෙ වාති? 'නො හෙතං හනෙන්'

අපි නු තිං සුසීම, එවං ජාතනො එවං පසානො පරසත්තාතං පරපුඤ්ජාතං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජාතාසි: සරුභං වා විතතං සරුභං විතතනති පජාතාසි -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජාතාසිති? 'නො හෙතං හනෙන්'

අපි නු තිං සුසීම, එවං ජාතනො එවං පසානො අතෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරසි: සෙය්‍යපිදං- එකමපි ජාතීං -පෙ ඉති සාකාරං සඋද්දෙයං අතෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරසිති? 'නො හෙතං හනෙන්.'

සුසීම, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' සුසීම, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' සුසීම, උපාද්‍යනප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' සුසීම, තණ්හාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාද්‍යන වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තාණ්හාව වේ ය යි ... ස්පෘශ්‍යප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ය යි ... ශ්‍රවණප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පෘශ්‍ය වේ ය යි ... තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ශ්‍රවණය වේ ය යි ... විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ය යි ... සංඝකාර-ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාය වේ ය යි. ... සුසීම, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාර වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.'

සුසීම, ජාතිනිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' සුසීම, භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' ... උපාද්‍යන නිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ ය යි ... තාණ්හා නිරෝධයෙන් උපාද්‍යන නිරෝධය වේ ය යි ... වේදනා නිරෝධයෙන් තාණ්හා නිරෝධය වේ ය යි ... පෘථි නිරෝධයෙන් වේදනා නිරෝධය වේ ය යි ... ශ්‍රවණ නිරෝධයෙන් ස්පෘශ්‍යනිරෝධය වේ ය යි ... තාමරූප නිරෝධයෙන් ශ්‍රවණ නිරෝධය වේ ය යි ... විඤ්ඤා නිරෝධයෙන් තාමරූප නිරෝධය වේ ය යි ... සංඝකාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤා නිරෝධය වේ ය යි ... සුසීම, අවිද්‍යා නිරෝධයෙන් සංඝකාර නිරෝධය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දත්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි තත් අයුරු වූ සාද්ධි කොටස් විදිති ද? (එනම්:) එකෙක් වී බොහෝ අයුරුත් වෙති ද, බොහෝ අයුරු වී එකෙකුත් වෙති ද, පැණෙන බවත් නො පැණෙන බවත් (කෙරෙහි ද), අනසෙහි මෙන් බිතුසරස, පවුරාසරස, පවුසරස නො ගැටෙමින් යෙහි ද, දිශෙහි මෙන් පොළොවෙහිත් මතුම් කිමිදුම් කෙරෙහි ද, පොළොවෙහි මෙන් නො බිදෙන දිශෙහිත් යෙහි ද, පියාපත් ඇති පක්ෂියෙකු මෙන් අනසෙහිත් පලහින් යෙහි ද, මෙබඳු මහත් සාද්ධි ඇති මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහරු දෙදෙනත් අතින් පරාමගීතය කෙරෙහි ද, පිරිමදිති ද, බබළුව තෙක් දු කයින් වශයෙහි පවත්වති ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දත්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි පිරිසිදු වූ මනිස් බැව් ඉක්ම සිටි ද්වයමය වූ ශ්‍රෝත්‍රධාතුවෙන් දෙවියන් පිළිබඳ වූත් මනිසුන් පිළිබඳ වූත් දුර වූත් ලභ වූත් දෙවැදූරුම් ශබ්ද අසති ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දත්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි තම සිතීන් අත් සතුන්ගේ අත් පුශුලන්ගේ සිත පිරිසිදු දැනිති ද? සරණ වූ හෝ සිත සරණසිත ය යි දැනිති ද විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත සිත ය යි දැනිති ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දත්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි තත් අයුරු වූ පෙර විසූ කදපිළිවෙළ සිහි කෙරෙහි ද? කෙසේ ද යත්: එක් ජාතියකුත් ... මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙස සහිත තත් අයුරු වූ පෙර විසූ කදපිළිවෙළ සිහි කෙරෙහි ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

අපි නු නිං සුසීම, එවං ජාතනො ඵලං පසානො දිබ්බික වක්ඛනා විසුඤ්ඤාන අභිකක්ඛනමානුසංකෙත සතෙත පසංසි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ -පෙ- යථා කම්මපගෙ සතෙත පජාතාසීති? 'නො හෙතං භනෙත.'

අපි නු නිං සුසීම, එවං ජාතනො ඵලං පසානො යෙ තෙ සන්තා විමොක්ඛා අභිකම්ම රුපෙ ආරුපා තෙ කායෙත ජුඨිතා විහරසීති? 'නො හෙතං භනෙත.'

එතදුති සුසීම, ඉදංඤ්ඤා වෙය්‍යාකරණං ඉමෙසඤ්ඤා ධම්මානං අසමාපතති. ඉදං තො සුසීම, කථන්ති?

අථ බො ආයස්මා සුසීමො භගවතො පාදෙසු සිරිසා නිපතීනා භගවතනං එතදවොච: "අවට්ඨො මං භතෙත, අවට්ඨමා යථාබාලං යථාමුලුහං යථා අකුසලං, යො'හං¹ එවං සාක්කාතො ධම්මවිතයෙ ධම්මජෙත්තකො පබ්බජිතො. තස්ම මෙ භතෙත, භගවා අවට්ඨං අවට්ඨතො පභිගණ්ණානු ආයතීං සංවරායා"ති.

තග්ග නිං සුසීම, අවට්ඨො අවට්ඨමා යථාබාලං යථාමුලුහං යථා අකුසලං, යො නිං එවං සාක්කාතො ධම්මවිතයෙ ධම්මජෙත්තකො පබ්බජිතො. සෙය්‍යථාපි සුසීම, වොරං ආගුචාරිං භගෙතො රඤ්ඤාදසොයග්‍රං 'අයං තෙ දෙව වොරො ආගුචාරි. ඉමස්ස යං ඉච්ඡති තං දණ්ඩං පණෙති'ති. තමෙතං රාජා එවං වදෙය්‍ය: "භව්ඡ්ථ හො ඉමං පුරිසං දලුහාය රජ්ජයා පච්ඡාඛානං ගාලුඛකිකං ඛනිතා බුරමුණ්ඩකං² කරිතා බරස්සරෙත පණවෙත රථියාය රථියං සිඛ්ඝාටකෙත සිඛ්ඝාටකං පරිණෙතා දකඛිණෙත ආරෙත තික්කාමෙතා දකඛිණතො තගරස්ස සීසං ජිඤ්ඤා"ති. තමෙතං රඤ්ඤාද පුරිසා දලුහාය රජ්ජයා පච්ඡාඛානං ගාලුඛකිකං ඛනිතා බුරමුණ්ඩකං කරිතා බරස්සරෙත පණවෙත රථියාය රථියං සිඛ්ඝාටකෙත සිඛ්ඝාටකං පරිණෙතා දකඛිණෙත ආරෙත තික්කාමෙතා දකඛිණතො තගරස්ස සීසං ජිඤ්ඤායග්‍රං.

තං කීං මඤ්ඤාසි සුසීම අපි නු සො පුරිසො තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සා³ පටිසංවෙදයෙථාති? 'එවං භනෙත.'

යඤ්ඤා සො සුසීම, පුරිසො තතො නිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං-වෙදයෙථ,⁴ යා ව එවං සාක්කාතො ධම්මවිතයෙ ධම්මජෙත්තකස්ස පබ්බජ්ජා, අයං තතො දුක්ඛවිපාකතරා ව කට්ඨකවිපාකතරා ව. අපි ව විනිපාතාය සංවත්තති. යතො ව බො නිං සුසීම, අවට්ඨං අවට්ඨතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි, තං තෙ මයං පභිගණ්ණාමි. ටුඤ්ඤා සුසීම, අරියස්ස විතයෙ යො අවට්ඨං අවට්ඨතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි, ආයතිඤ්ඤා සංවරං ආපජ්ජතිති.

මහාවග්ගො සත්තමො

තනුඤ්ඤානං:

ඥො අසසුතවතා වුතතා පුතතමංසෙත වාපරං,
අත්ථාරාගො ව තගරං සම්මසනකළකලාපිතං,
කොසඬ්චි උපයන්ති ව දසමො වුතෙතා සුසීමෙතාති.*

1. යවාහං - මජ්ඣ. 2. බුරමුණ්ඩකං - මජ්ඣං සො, PTS. 3. දුක්ඛදොමනස්සං - සො.

4. පටිසංවෙදිසංයමං - මජ්ඣං, සීමු, PTS. 5. යා ව - සො.

* "මිකසාපො අකරණිපුත්තො සාලං නගරෙන සම්මතං,
නළකලාපං උදපාතං යමුද්දො සුසීමෙත වා"ති.
ඉති ලිඛිත පොඤ්ඤාසංකල්ප.

සුසීම, තෝ මෙසේ දන්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි පිරිසිදු වූ මිනිසාගේ ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුහ වන්නා වූ ද උපදින්නා වූ ද සත්ත්වයන් දකිනි ද... කම් වූ පරිදි පැමිණි සත්ත්වයන් දකිනි ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දන්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි රූපයන් ඉක්මවා සිටි යම් ඒ ශාන්ත අරූප විමොක්ඛයෝ වෙත් නම් ඔවුන් කයින් පාහැස වෙසෙති ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, දැන් මෙහි මේ ප්‍රකාශය ද මේ බිම්මෙන්ට නො පැමිණීම ය. සුසීම, මෙය කෙසේ වේ ද?

එකල්හි ආයුෂමත් සුසීම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාලන හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙලේ ය: වහන්ස, "යම්බද්‍ර මම මෙසේ ස්වාකතාන වූ ශාසනයෙහි දහම්සොරෙකු ව පැවිදි වූයෙම් ද, බාලයකු මෙන් මෝඛයෙකු මෙන් අදක්ඛයකු මෙන් වරද ඒ මා ඉක්ම ගියේ ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාගේ වරද ආයතී සංවරය පිණිස වරද වශයෙන් පිළිගන්නා සේක් වා" යි.

සුසීම, යම්බද්‍ර තෝ මෙසේ ස්වාකතාන වූ ශාසනයෙහි දහම්සොරෙකු ව පැවිදි වූයෙම් ද, බාලයකු මෙන් මෝඛයෙකු මෙන් අදක්ඛයකු මෙන් වරද ඒකාන්තයෙන් තා ඉක්ම ගියේ ය.

සුසීම, යම් සේ අපරධකාරී සොරකු ගෙණ "දේවයන් වහන්ස, මේ ඔබ වහන්සේට අපරධ කළ සොරෙකි. මොහුට යම් දණ්ඩනයක් රිසියෙහි නම් පණවනු මැනවැ" යි රජුට දක්වන්නාහු ද, රජු තෙමේ ඒ ඔහුට මෙසේ කියන්නේ ය: "පිත්වත්ති, යවු. මේ පුරුෂයා දැඩි රැහැණින් පිරිතල හයා දැඩි බැම්මෙන් බැඳ සූරයෙන් හිස මුඩු කොට රළු හඬාහි පණබෙරින් විදියෙන් විදියට සිටුමංසලින් සිටුමංසලට පමුණුවා දකුණු දෙරිත් නික්මවා නුවර දකුණු පසෙහි දී හිස ගතා ලවු" යි. රාජපුරුෂයෝ ඒ ඔහු දැඩි රැහැණින් පිරිතල හයා දැඩි බැම්මෙන් බැඳ සූරයෙන් හිස මුඩු කොට රළුහඬ ඇති පණබෙරින් විදියෙන් විදියට සිටුමංසලින් සිටුමංසලට පමුණුවා දකුණු දෙරිත් නික්මවා නුවර දකුණු පසෙහි දී හිස සිදින්නාහු ය.

සුසීම, ඒ කිමැයි හඟිනි ද, ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ හේතු කොට දුකක් දෙමිතසක් විදින්නේ දැයි? 'වහන්ස, එසේ ය.'

සුසීම, ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ හේතුවෙන් යම්බද්‍ර දුකක් දෙමිතසක් විදින්නේ ද, මෙසේ ස්වාකතාන වූ ශාසනයෙහි දහම්සොරකුගේ යම් පැවිද්දක් වේ ද, මේ පැවිද්ද ඒ දුකට වඩා අභියසින් දුක්විපාක ඇත්තේ ද, අභියසින් කටුක විපාක ඇත්තේ ද වෙයි. වැලිදු නිරය පිණිස ද පවතී. සුසීම, යම් හෙයකින් තෝ වරද වරද වශයෙන් දුක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කෙරෙහි ද, තාගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමිග සුසීම, යමෙක් වරද වරද වශයෙන් දුක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කෙරේ නම් ආයතී සංවරයටත් පැමිණේ නම් ආයතීවනයෙහි මේ වැඩිමෙක් ම ය.

මහාවග්ගිය සන් වැනි යි.

එහි උද්දාය:

අයුත්තවනතු සුත්‍ර දෙක ද, පුත්තමංස, අභිරුග, තගර, සමමසන, හලකලාපි, කොසව්භි, උපයන්ති, සුසීම, සුත්‍ර දෑ යි සුත්‍ර දශයෙකි.

8. සමණව්‍යාභමණවගෙහා

1 8. 1.

ජග්ගමරණසුතතං.

71. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාටකේයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ තත්‍ර බො භගවා -පෙ- එතදවොච:

යෙ හි කෙ වී භික්ඛවෙ, සමණා වාමුභමණා වා ජරාමරණං තප්පජාතනනී, ජරමරණසමුදයං තප්පජාතනනී, ජරාමරණනිරෝධං තප්පජාතනනී, ජරාමරණනිරෝධගාමිනී පටිපදං තප්පජාතනනී. තමෙනෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා මුභමණා වා සමණෙසු වා සමණ සමමතා, මුභමණෙසු වා මුභමණසමමතා, ත ව පත තෙ ආයස්සවනෙතා සාමඤ්ඤාථං වා මුභමඤ්ඤාථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවජිකස්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

යෙ ව බො කෙවී භික්ඛවෙ, සමණා වා මුභමණා වා ජරාමරණං පජාතනනී, ජරාමරණසමුදයං පජාතනනී, ජරාමරණනිරෝධං පජාතනනී, ජරාමරණනිරෝධගාමිනී පටිපදං පජාතනනී. තෙ බොමෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා මුභමණා වා සමණෙසු වෙව සමණසමමතා, මුභමණෙසු ව මුභමණසමමතා. තෙ ව පතායස්සවනෙතා සාමඤ්ඤාථං වා මුභමඤ්ඤාථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවජිකස්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1 8. 2.

ජාතිසුතතං.

72. [යෙ හි කෙවී -පෙ-] ජාතීං තප්පජාතනනී -පෙ- [යෙ ව බො කෙවී -පෙ- ජාතීං පජාතනනී -පෙ-]

1 8. 3.

භවස්සුතතං.

73 [යෙ හි කෙවී -පෙ-] භවාං තප්පජාතනනී -පෙ- [යෙ ව බො කෙවී -පෙ- භවාං පජාතනනී -පෙ-]

1 8. 4.

උපාදනිසුතතං.

74 [යෙ හි කෙවී -පෙ-] උපාදනං තප්පජාතනනී -පෙ- [යෙ ව බො කෙවී -පෙ- උපාදනං පජාතනනී -පෙ-]

1 8. 5.

තණ්හාසුතතං.

75. [යෙ හි කෙවී -පෙ-] තණ්හං තප්පජාතනනී -පෙ- [යෙ ව බො කෙවී -පෙ- තණ්හං පජාතනනී -පෙ-]

8. සමණව්‍යාභමණවගීය

1 8. 1

ජරාමරණ සූත්‍රය

71. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ නො දනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය නො දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධය නො දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව නො දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි දු ශ්‍රමණයෝ ය යි සම්මත නො වෙති. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි දු බ්‍රාහ්මණයෝ ය යි සම්මත නො වෙති. ඒ ආයුෂ්මත්තු මහණ දමෙහි ඵලය හෝ බමුණු දමෙහි ඵලය හෝ මේ අත්බැවිහි තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට ඊට පැමිණ වාසය නො කෙරෙති.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ දනිත් ද, ජරාමරණසමුදය දනිත් ද, ජරාමරණනිරෝධය දනිත් ද, ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි දු මහණෝ ය යි සම්මත වෙති. බමුණන් කෙරෙහි දු බමුණෝ ය යි සම්මත වෙති. ඒ ආයුෂ්මත්තු මහණදමේ ඵලයත් බමුණු දමෙහි ඵලයත් මේ අත්බැවිහි තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙසෙති යි.

1. 8. 2.

ජාතී සූත්‍රය

72. යම් කිසි ... කෙනෙක් ජාතිය නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් ජාතිය දනිත්ද.

1. 8. 3

භව සූත්‍රය

73. යම් කිසි ... කෙනෙක් භවය නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් භවය දනිද්ද ...

1 8 4

උපාදාහ සූත්‍රය

74. යම් කිසි ... කෙනෙක් උපාදාහය නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් උපාදාහය දනිද්ද ...

1 8. 5

තණ්හාසූත්‍රය

75. යම් කිසි ... කෙනෙක් තණ්හාව නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් තණ්හාව දනිද්ද ...

1. 8. 6.

වේදනාසුභතං.

76. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] වේදනං තප්පජානනාති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- වේදනං පජානනාති -පෙ-]

1. 8. 7.

ඵස්සසුභතං.

77. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] ඵස්සං තප්පජානනාති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- ඵස්සං පජානනාති -පෙ-]

1. 8. 8.

සලායතනසුභතං.

78. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] සලායතනං තප්පජානනාති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- සලායතනං පජානනාති -පෙ-]

1. 8. 9.

තාමරුපසුභතං.

79. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] තාමරුපං තප්පජානනාති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- තාමරුපං පජානනාති -පෙ-]

1. 8. 10.

විඤ්ඤාණසුභතං.

80. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] විඤ්ඤාණං තප්පජානනාති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- විඤ්ඤාණං පජානනාති -පෙ-]

1. 8. 11.

සඛ්ඛාරසුභතං.

81. [යෙ හි කෙවි හිතඛවෙ, සමණො වා, බ්‍රාහ්මණො වා] සඛ්ඛාරෙ තප්පජානනාති, සඛ්ඛාරසමුදයං තප්පජානනාති, සඛ්ඛාරනිරෝධං තප්පජානනාති, සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනිං පච්චදං තප්පජානනාති -පෙ- [ත ච පත තෙ ආයසමනෙතා සාමඤ්ඤාභං වා, බ්‍රහ්මඤ්ඤාභං වා, දිට්ඨෙව ධම්මෙ] සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

[යෙ ච බො කෙවි හිතඛවෙ සමණො වා, බ්‍රාහ්මණො වා, සඛ්ඛාරෙ පජානනාති -පෙ- තෙ ච පතායසමනෙතා සාමඤ්ඤාභාඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤාභාඤ්ඤා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තීති]

සමණබ්‍රහ්මණවග්ගො අධ්ධම්මො.

තත්ත්වඥානං:

පච්චයෙකාදස චුත්තා වතුසච්චිගජ්ජනා,
සමණබ්‍රාහ්මණවග්ගො අභිසම්මෙය්‍යභවතධ්ධම්මො, 1

1 නිදසන භවති අධ්ධම්මං සි. - ඡෙසං. නිදසං - සො. අධ්ධම්මං - සො, PTS

1. 8. 6

වේදනා සූත්‍රය

76. යම් කිසි ... කෙනෙක් වේදනාව තො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් වේදනාව දනිද්ද ...

1. 8. 7

ඵසා සූත්‍රය

77. යම් කිසි ... කෙනෙක් ඵසාය තො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් ඵසාය දනිද්ද ...

1. 8. 8

සලායතන සූත්‍රය

78. යම් කිසි ... කෙනෙක් සලායතන තො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් සලායතන දනිද්ද ...

1. 8. 9

තාමරූප සූත්‍රය

79. යම් කිසි .. කෙනෙක් තාමරූප තො දනිද්ද ... යම් කිසි කෙනෙක් තාමරූප දනිද්ද ...

1. 8. 10

විඤ්ඤාණ සූත්‍රය

80. යම් කිසි ... කෙනෙක් විඤ්ඤාණය තො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් විඤ්ඤාණය දනිද්ද ...

1. 8. 11

සඛ්ඛාර සූත්‍රය

81. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සඛ්ඛාර තො දනිද්ද, සඛ්ඛාරසමුදය තො දනිද්ද, සඛ්ඛාරනිරෝධය තො දනිද්ද ... සඛ්ඛාරනිරෝධාමිති ප්‍රතිපදාව තො දනිද්ද ... ඒ ආයුෂමත්භු මහණදමිති ඵලය හෝ බමුණුදමිති ඵලය හෝ මේ අත්බැවිති තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට ඊට පෑමිණ වාසය තො කෙරෙති.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණුකෙනෙක් හෝ සඛ්ඛාර දනිද්ද, ... ඒ ආයුෂමත්භු මහණදමිති ඵලයත් බමුණුදමිති ඵලයත් මේ අත්බැවිති තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට ඊට පෑමිණ වෙසෙති යි.

සමණ්‍යාහමණවතීය අට්ඨානි යි.

එහි උද්දනය:

සිවුසත් බෙදීමෙන් (ජරාමරණාදි) පට්ඨය සූත්‍ර එකොළොසක් වදරණ ලදි. අභිසම්මසංයුත්තයෙහි සමණ්‍යාහමණවතීය අට්ඨාන්ත වන්නේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

9. අනුතරපෙය්‍යාලො

1. සඤ්චග්ගො

1. 9. 1. 1

ජරුමරණසුභතං

82. ඝාචන්ද්‍රියං-

ජරුමරණං භික්ඛවෙ, අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං ජරුමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය සන්තා පරියෙසිතබ්බොති. ජරුමරණසමුදයං අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං ජරුමරණසමුදයෙ යථාභූතංඤ්ඤාය සන්තා පරියෙසිතබ්බොති. ජරුමරණනිරෝධං අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං ජරුමරණනිරෝධොධොමිතිං පටිපදං අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං ජරුමරණනිරෝධොධොමිතිං පටිපදං යථාභූතං-ඤ්ඤාය සන්තා පරියෙසිතබ්බොති.

(සමබ්බසං පෙය්‍යාලො ඵලං වින්ධායෙතබ්බොති)

1. 9. 1. 2

ජාතිසුභතං

83. ජාතීං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-ඤ්ඤාය] සන්තා පරියෙසිතබ්බොති

1. 9. 1. 3

භවසුභතං

84. භවං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-ඤ්ඤාය] සන්තා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 4

උපාදනසුභතං

85. උපාදනං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-ඤ්ඤාය] සන්තා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 5

තණ්හාසුභතං

86. තණ්හං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-ඤ්ඤාය] සන්තා පරියෙසිතබ්බොති.

9. අනුකර්මයෝගය

1. සෘජු වර්ගය

1. 9. 1. 1

පරාමරණ සූත්‍රය

82. සෘජුකරණය-

මහණෙනි, පරාමරණ තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් පරාමරණයෙහි තවු සේ දැනීම පිණිස (මාභිඤ්ඤාපදාය) ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. පරාමරණයෙහි තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් පරාමරණයෙහි තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. පරාමරණ නිරෝධය තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් පරාමරණ නිරෝධයෙහි තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. පරාමරණ නිරෝධනාමනීප්‍රතිපදාව තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් පරාමරණනිරෝධනාමනීප්‍රතිපදාවෙහි තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

(සියල්ල පිළිබඳ පෙය්‍යාලය මෙසේ විස්තර කළ යුතු.)

1. 9. 1. 2

ජාතී සූත්‍රය

83. මහණෙනි, ජාතිය තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් ... තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

1. 9. 1. 3

භව සූත්‍රය

84. මහණෙනි, භවය තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් ... තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

1. 9. 1. 4

උපාදාන සූත්‍රය

85. මහණෙනි, උපාදාන තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් ... තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

1. 9. 1. 5

තණ්හා සූත්‍රය

86. මහණෙනි, තණ්හාව තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් ... තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

1. 9. 1. 6

වෙදනාසුභතං.

87. වෙදනං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 7

ඵස්සසුභතං.

88. ඵස්සං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 8

සලායතනසුභතං.

89. සලායතනං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 9

නාමරූපසුභතං.

90. නාමරූපං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 10

විඤ්ඤාණසුභතං.

91. විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

සංඛාරසුභතං.

1. 9. 1. 11.

92. සංඛාරෙ භික්ඛවෙ, අජාතතා අපස්සතා යථාභූතං සංඛාරෙසු
යථාභූතංඤ්ඤාය සන්ථා පරියෙසිතබ්බො. සංඛාරසමුදයං අජාතතා
අපස්සතා යථාභූතං සංඛාරසමුදයෙ යථාභූතංඤ්ඤාය සන්ථා පරියෙසිතබ්බො.
සංඛාරනිරෝධං අජාතතා අපස්සතා යථාභූතං සංඛාරනිරෝධෙ යථාභූතං-
ඤ්ඤාය සන්ථා පරියෙසිතබ්බො. සංඛාරනිරෝධගාමිනී පටිපදා අජාතතා
අපස්සතා යථාභූතං සංඛාරනිරෝධගාමිනිය පටිපදා යථාභූතංඤ්ඤාය
සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

(සබ්බෙසං චතුසම්භිකං භාතබ්බං.)

1. 9. 1. 6

වේදනා සුත්‍රය

87. මහණෙනි, වේදනාව තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 7

ඵසා සුත්‍රය

88. මහණෙනි, ඵසාය තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 8

සලායත සුත්‍රය

89. මහණෙනි, සලායතන තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 9

තාමරූප සුත්‍රය

90. මහණෙනි, තාමරූප තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 10

විඤ්ඤාණ සුත්‍රය

91. මහණෙනි, විඤ්ඤාණය තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 11

සංඛාර සුත්‍රය

92. මහණෙනි, සංඛාරයක් තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් සංඛාරයන්හි තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. සංඛාරයනුදය තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් සංඛාරයනුදයෙහි තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. සංඛාර නිරෝධය තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් සංඛාර නිරෝධයෙහි තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. සංඛාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් සංඛාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවෙහි තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි

(සියල්ල වතුසාහසරයෙන් යුක්ත කට යුතු යි.)

2 සික්ඛාචග්ගො**1. 9. 2. 1 - 11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

93 - 103. ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය සික්ඛා කරණීයාති. (පෙය්‍යාලො.)

(වතුසච්චිකං කාතබ්බං.)

3. යොග්ගචග්ගො**1. 9. 3. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

104 - 114. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] යොග්ගො කරණීයොති.

4. ජන්දවග්ගො**1. 9. 4. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

115 - 125. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] ජන්දො කරණීයොති.

5. උසොකාලුභිචග්ගො**1. 9. 5. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

126 - 136. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] උසොකාලුභි කරණීයාති.

6. අප්පට්ඨානි චග්ගො**1. 9. 6. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

137 - 147. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] අප්පට්ඨානි කරණීයාති.

7. ආනප්පචග්ගො**1. 9. 7. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

148 - 158. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] ආනප්පං කරණීයොති.

2. සිකඛා වගීය

1. 9. 2. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

93-103 මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස (ත්‍රිවිධ) ශික්ෂාව කට යුතු යි. (පෙය්‍යාල යි.)

(චතුස්සත්තයෙන් යුක්ත කට යුතු යි.)

3. යෝග වගීය

1 9. 3. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

104-114. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] යෙදීම කට යුතු යි

4. ජඤ වගීය

1. 9. 4. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

115-125. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] කභතුකමසතා කුස-ලච්ඡදය කට යුතු යි.

5. උසෙසාලුභි වගීය

1. 9. 5. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

126-136. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] අබිමාත්‍ර වියඝීය කට යුතු යි.

6. අප්පට්ඨානි වගීය

1. 9. 6 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

137-147. මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] තො පටු ඛත්තා වියඝීය කට යුතු යි.

7. ආතප්ප වගීය

1. 9. 7. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

148-158. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] කෙලෙස් තච්ඡා වියඝීය කට යුතු යි.

8. විජිවගෙහා

1. 9. 8. 1-11.

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

159 - 169. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] විජිවං කරණීයන්ති.

9. ඝාතචම්බගෙහා

1. 9. 9. 1-11.

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

170 - 180. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] ඝාතචම්බං කරණීයන්ති.

10. සභිවගෙහා

1. 9. 10. 1-11.

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

181 - 191. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] සභි කරණීයන්ති.

11. සම්පජ්ඣඤ්ඤාගෙහා

1. 9. 11. 1-11.

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

192 - 202. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] සම්පජ්ඣඤ්ඤා කරණීයන්ති.

12. අපසමාදවගෙහා

1. 9. 12. 1-11

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

203 - 213. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] අපසමාදෙ කරණීයෙති.

අනන්තරපෙය්‍යාලො නිවම්මො.

හත්‍ර වග්ගද්දනං:

ඤ්ඤා සිකඛා ව යොගො ව ජ්ඣෙද්ද උසොංඤ්ඤා පඤ්ඤාමි,
අප්පට්ඨානී අතප්පං විජිවං සාතචම්බවිට්ඨි.
සති ව සම්පජ්ඣඤ්ඤා අප්පමාදෙන ආදසාති.*

සුත්තනිකා අනන්තරපෙය්‍යාලො නිවම්මො.

වග්ගා තෙ ආදස සොන්ති සුත්තා ආතනීංස සතානි ව,
වතුසච්චෙන තෙ චූත්තා පෙය්‍යාලෙ අනන්තරම්මි යෙති

* තෙසු ආදසසුපි වග්ගෙසු එකාදස එකාදස සුත්තනිකා හවන්ති. තෙ ජරාමරණ ජාති හව උපාදාන තණ්හා වෙදනා එසං සලායතන නාමරූප විඤ්ඤාණ සංඛාර කාමෙහෙව ගහෙතබ්බො. “පච්චයෙකාදස චූත්තා වතු-
සච්චවිහරන්ති” ඉති සබ්බස්මි යථාරූපං උද්දානං කාතබ්බන්ති.

8. විජිත වර්ගය

1. 9. 8. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

159-169. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස විශේෂ කටයුතු යි.]

9. සාතච්ච වර්ගය

1. 9. 9. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

170-180 [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස සතච්චයා කටයුතු යි.]

10. සභී වර්ගය

1. 9. 10. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

181-191. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස (වතුසාසනාපරිශ්‍රාහක) සිහිය කටයුතු යි.]

11. සමපජ්ඣාදි වර්ගය

1. 9. 11. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

192-202. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස (වතුසාසනාපරිශ්‍රාහක) සෙතක කටයුතු යි.]

12. අප්පමාද වර්ගය

1. 9. 12. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

203-213. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස (සත්‍යභාවනායෙහි) අප්පමාදය කටයුතු යි.]

අනතර පෙය්‍යාලය නම් වැනි යි.

එහි වර්ග නාමාවලිය:

සඤ්ඤා, සිකුණා, සොහ, ජන්ද, උසෙසලහි, අප්පමාදානි, අනතර, විරිය, සාතච්ච, සති, සමපජ්ඣාදි, අප්පමාද යි (පෙය්‍යාල වර්ග) දෙලකෙහි යි.*

අනතරපෙය්‍යාල සූත්‍රානතරෝ නිමිසක.

ඔහු වර්ග දෙලකෙහි සූත්‍ර එක්සිය දෙකිසෙක් වේ. අනතර පෙය්‍යාලයෙහි යම් සූත්‍රයෝ වෙද්ද, ඔහු වතුසාසන විභාගයෙන් කියන ලදක යි.

* ඒ වර්ග දෙලකෙහි ම සූත්‍ර එකොළොස් බැගින් වේ. ඔහු ජරාමරණ, ජාති, භව, උපාදාන, තණ්හා, වෙදනා, එසා, සලායතන, තාමරුප, විඤ්ඤාණ, සංඛාර යන නම්වලින් ම ගත යුතුය. “සිවුසස් බෙදීමෙන් (ජරාමරණාදි) පව්වය සූත්‍ර එකොළොස්කින් වදාරණ ලදී” යි. සියලු තැන්හි සුදුසු පරිදි උදාහරණ කටයුතු ය.

10. අභිසම්මසංයුතනං

1. 10. 1

නවසිඛාසුතනං

214. එවං මේ සුතං: එකං සම්මං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ඡේතවනෙන අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ. අථ ඛො භගවා පරිත්තං නවසිඛායං පංසුං ආරොපෙතා භික්ඛු ආමනොති: තඤ්ඤිමමඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමනාහු ඛො ඛුත්තරං යො වායං මයා¹ පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා මහාපඨවීති?

එතදෙව භනෙන ඛුත්තරං යදිදං මහාපඨවී, අපමන්තකො නවසිඛායං භගවතා පරිත්තො පංසු ආරොපිතො. තෙව සතීමං කලං උපෙති, න සහස්සීමං කලං උපෙති, න සතසහස්සීමං කලං උපෙති, 'මහාපඨවී' උපනිධාය භගවතා පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතොති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නාස්ස පුග්ගලස්ස අභිසම්මතාවිතො එතදෙව ඛුත්තරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං, අපමන්තකං අවසිට්ඨං. තෙව සතීමං කලං උපෙති, න සහස්සීමං කලං උපෙති, න සතසහස්සීමං කලං උපෙති, පුරිමං දුක්ඛකඛඛං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං උපනිධාය යදිදං සත්තකඛතභුං පරමතා.²

එවං මහජීයො ඛො භික්ඛවෙ ධම්මාභිසම්මයො, එවං මහජීයො³ ධම්මවක්ඛු පටිලාභොති.

1. 10. 2.

පොක්කිරණීසුතනං

215. ඤාච්ඡජීයං--

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පොක්කිරණී පඤ්ඤාසයොජ්ජනාති ආයාමෙන පඤ්ඤාසයොජ්ජනාති විත්ථාරෙන පඤ්ඤාසයොජ්ජනාති උබ්බෙධෙන පුණ්ණො උදකස්ස සමතිත්තකා කාකපෙය්‍යා. තතො පුරිසො කුසග්ගෙන උදකං උද්ධරෙය්‍ය, තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ කතමනාහුඛො ඛුත්තරං යං වා කුසග්ගෙන උදකං උබ්භතං, යං වා පොක්කිරණීයා උදකනති?

එතදෙව භනෙන ඛුත්තරං යදිදං පොක්කිරණීයා උදකං. අපමන්තං කුසග්ගෙන උදකං උබ්භතං. තෙව සතීමං කලං උපෙති, න සහස්සීමං කලං උපෙති, න සතසහස්සීමං කලං උපෙති, පොක්කිරණීයා උදකං උපනිධාය කුසග්ගෙන උදකං උබ්භතනති.

1. යොවායං - සිමු, PTS, සෘ. 2. සත්තකඛතභුපරමතා - සෘ. 3. මහිද්ධියො - සිමු.

10. අභිසම්මවගීය

1. 10. 1.

නවසිඛාසුත්‍රය

214. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැන්කුමරු සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේසිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නියසිලෙහි පස් බුදුන් තභා: භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉබොහෝ ද, මා විසින් නියසිලෙහි තභත ලද යම් මේ පස් බුදු හෝ මේ මහපොළොව හෝ ද? යි.

වහන්ස, යම් මේ මහපොළොව වේ ද, මෙය ම ඉබොහෝ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි තභත ලද පස්බුදු ඉමද ය. මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි තභත ලද පස්බුදු සිය වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි. සියදහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සිටුපස් අවබෝධ කළ දැව්සම්පන්න ආයතී-
ශ්‍රාවක පුද්ගලයා විසින් යම් මේ දුකෙක් ඝෟය කරණ ලද ද, අවසන් කරණ ලද ද, මෙය ම ඉබොහෝ ය. ඉතිරි වූ දුක ඉමද ය. සත්වරක් ඉපදීම නිමි කොට ඇති යම් මේ දුකෙක් වේ ද, එය ඝෟය කරණ ලද අවසන් කරණ ලද පළමු දුක්ඛය හා සැසඳීමෙහි දී සිය වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස් වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි.

මහණෙනි, ධර්මාවබෝධය මෙසේ මහදජ්ඣක් නිපදවන්නේ ය, දහම් ඇස (සෝවන්සෙල) පිළිලැබීම මෙසේ මහදජ්ඣක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1. 10. 2.

පොකුණේ සුත්‍රය

215. සෑවැන්කුමරු-

මහණෙනි, යම් සේ අයමින් පණ්ණසොදනක් ඇති විහාරින් පණ්ණසොදනක් ඇති ගැබිරින් පණ්ණසොදනක් ඇති දිගෙන් පිරුණු මුවවට සම වූ කවුඩින් විසින් පිය හැකි පොකුණක් වේ ද, පුරුෂයෙක් තෙමේ ඒ පොකුණෙන් කුසතණ අගින් දිග තභන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉබොහෝ ද, කුසතණ අගින් තභත ලද යම් දිගෙක් හෝ පොකුණෙහි වූ යම් දිගෙක් හෝ ද යි?

වහන්ස, පොකුණෙහි වූ යම් මේ දිගෙක් වේ ද, මෙය ම ඉබොහෝ ය. කුසතණ අගින් තභත ලද දිග ඉමද ය. පොකුණෙහි දිග හා සැසඳීමෙහි දී කුසතණ අගින් තභත ලද දිග සියවන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි. සියදහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභිසම්මතාපිනො එතදෙව ඛුත්තරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං, අප්පම්භතකං අවසිට්ඨං. තෙව සතිමං කල්ලං උපෙනි, ත සහස්සිමං කල්ලං උපෙනි, ත සතසහස්සිමං කල්ලං උපෙනි, පුරිමං දුක්ඛකකුඛං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං උපනිධාය යදිදං සත්තකකත්තුං පරමතා.

එවං මහජායො ඛො භික්ඛවෙ, ධම්මාභිසම්මයො, එවං මහජායො ධම්මවක්ඛුපට්ටාභොති.

1. 10. 3.

සමෙහජ්ජදකසුත්තං.

216. ඣාමජ්ජියං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යජ්ජිමා මහාතදියො සංසද්දන්ති සමෙනති, සෙය්‍යපීදං: ගඛ්ඤා යමුත්තා අවිරවති සරභු මහී. තතො පුරිසො දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුස්සිතාති උඤ්ඤාය. තං කිම්මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ කතමනත්තු ඛො ඛුත්තරං යාති වා දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුස්සිතාති උබ්බතාති, යං වා සමෙහජ්ජ උදකතති?

එතදෙව භනෙත, ඛුත්තරං යදිදං සමෙහජ්ජ උදකං. අප්පම්භතකාති දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුස්සිතාති උබ්බතාති. තෙව සතිමං කල්ලං උපෙනති, ත සහස්සිමං කල්ලං උපෙනති, ත සතසහස්සිමං කල්ලං උපෙනති, සමෙහජ්ජ උදකං උපනිධාය දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුස්සිතාති උබ්බතාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- මහජායො ධම්මවක්ඛුපට්ටාභොති.

1. 10 4.

දුතිය සමෙහජ්ජදකසුත්තං.

217. ඣාමජ්ජියං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යජ්ජිමා මහාතදියො සංසද්දන්ති සමෙනති, සෙය්‍යපීදං: ගඛ්ඤා යමුත්තා අවිරවති සරභු මහී. තං උදකං පරික්ඛයං පරියාදනං ගවෙජ්ජයා ධපෙකො දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුස්සිතාති. තං කිම්මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ කතමනත්තු ඛො ඛුත්තරං යං වා සමෙහජ්ජ උදකං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං. යාති වා දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුස්සිතාති අවසිට්ඨාති?

එතදෙව භනෙත, ඛුත්තරං සමෙහජ්ජ උදකං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං. අප්පම්භතකාති දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුස්සිතාති අවසිට්ඨාති. තෙව සතිමං කල්ලං උපෙනති, ත සහස්සිමං කල්ලං උපෙනති, ත සතසහස්සිමං කල්ලං උපෙනති, සමෙහජ්ජ උදකං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං උපනිධාය දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුස්සිතාති අවසිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- මහජායො ධම්මවක්ඛුපට්ටාභොති.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම බිම්ම අවබෝධ කළ දෘෂ්ටිකල්පනා ආර්යශ්‍රාවක පුද්ගලයා විසින් ඝෘය කරණ ලද අවසන් කරණ ලද යම් මේ දුකෙක් වේ ද, මෙය ම ඉබෝහෝ ය. ඉතිරි වූ දුක ඉමද ය. සත්වරක් ඉපදීම පරම කොට ඇති යම් මේ දුකෙක් වේ ද, එය ඝෘය කරණ ලද අවසන් කරණ ලද පළමු දුක්ඛය හා සැසඳීමේ දී සියවැනි කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. මහණෙනි, බිම්මබෝධය මෙසේ මහදජ්ඣයක් නිපදවන්නේ ය. දහම් ඇස පිළිලැබීම මෙසේ මහදජ්ඣයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1. 10. 3.

සමෙහස්උදක සුත්‍රය

216. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ යම් තැනෙක්හි මේ මහාතදිත්‍ර එක් ව ගලා බසිද්ද, එකට මුහු වෙද්ද, ඒ කවර තදිත්‍ර ද යත්: ගඬයා, යමුනා, අවිරච්ඡි, සරහු මඬි යන මොහු යි. පුරුෂයෙක් තෙමේ එයින් දෙකක් හෝ තුනක් හෝ දියබිඳු තහන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉබෝහෝ ද, තහන ලද යම් දියබිඳු දෙක තුන හෝ ගඬයා එක් වූ තැන යම් දියෙක් හෝ දෑ යි?

වහන්ස, ගඬයා එක් වූ තැන යම් මේ දියෙක් වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. තහන ලද දෙකක් හෝ තුනක් හෝ වූ දියබිඳු ඉතා මද ය. ගඬයා එක් වූ තැන දිය හා සැසඳීමෙහි දී තහන ලද දෙකක් හෝ තුනක් හෝ වූ දියබිඳු සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. මහණෙනි, එතෙසින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදජ්ඣයක් නිපදවන්නේ වේ යි

1. 10. 4.

දෙවන සමෙහස්උදක සුත්‍රය

217. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ යම් තැනෙක්හි මේ මහාතදිත්‍ර එක් ව ගලා බසිද්ද, එක් වෙද්ද, ඒ කවර තදිත්‍ර ද යත්: ගඬයා, යමුනා, අවිරච්ඡි, සරහු, මඬි යන මොහු යි. දියබිඳු දෙකක් හෝ තුනක් හෝ තබා ඒ දිය ඝෘය වීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉතා වැඩි ද, ඝෘය වූ අවසන් වූ ගඬයා එක් වූ තැන වූ යම් දිය හෝ ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ යම් දියබිඳු හෝ දෑ යි?

වහන්ස, ඝෘය වූ අවසන් වූ ගඬයා එක් වූ තැන යම් දියෙක් වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ දියබිඳු ඉතා මද ය. ඝෘය වූ අවසන් වූ ගඬයා එක් වූ තැන වූ දිය හා සැසඳීමෙහි දී ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ දියබිඳු සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ආර්යශ්‍රාවකයා විසින් ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදජ්ඣයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1 10. 5.

පඨවිසුභතං

218. ආවජ්ඣයං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහාපඨවියා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා උපනික්ඛිපෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ කතමං නු ඛො ඛහුතරං යා වා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා උපනික්ඛිතතා. යා වා මහාපඨවීති?

එතදෙව හතෙත, ඛහුතරං යදිදං මහාපඨවි. අප්පමත්තිකා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා උපනික්ඛිතතා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති, මහාපඨවිං උපනිමාය සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා උපනික්ඛිතතාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- මහජ්ඣයො ධම්මවක්ඛුපට්ඨිලාභොති.

1. 10. 6

දුතියපඨවිසුභතං

219. ආවජ්ඣයං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාපඨවි පරික්ඛයං පරියාදතං ගච්ඡෙය්‍ය ධ්වජොසා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා. තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමනනු ඛො ඛහුතරං යං වා මහාපඨවියා පරික්ඛණං පරියාදිණණං, යා වා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා අවසිට්ඨාති?

එතදෙව හතෙත ඛහුතරං මහාපඨවියා යදිදං පරික්ඛණං පරියාදිතතං. අප්පමත්තිකා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා අවසිට්ඨා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති, මහාපඨවියා පරික්ඛණං පරියාදිණණං උපනිමාය සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා අවසිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- මහජ්ඣයො ධම්මවක්ඛුපට්ඨිලාභොති.

1. 10. 7.

සමුද්දසුභතං

220. ආවජ්ඣයං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහාසමුද්දෙතො¹ ඥෙ වා තිණි වා උදක-පුසිතාති උද්ධරෙය්‍ය, තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං යාති වා ඥෙ වා තිණිවා උදකපුසිතාති උබ්බතාති, යං වා මහාසමුද්දෙ උදකතති?

එතදෙව හතෙත, ඛහුතරං යදිදං මහාසමුද්දෙ උදකං. අප්පමත්තාකති ඥෙ වා තිණි වා උදකපුසිතාති උබ්බතාති. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති. මහාසමුද්දෙ උදකං උපනිමාය ඥෙ වා තිණි වා උදකපුසිතාති උබ්බතාතීති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- මහජ්ඣයො ධම්මවක්ඛුපට්ඨිලාභොති

1. මහාසමුද්ද - සෘ.

1 10. 5.

පඨවිසූත්‍රය

218 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහපොළොවෙන් බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටි ගුලි ගෙණ තබන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉතා බොහෝ ද, ගෙණ තබන ලද බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ යම් මැටිගුලි හෝ යම් මහපොළොව හෝ දැයි?

වහන්ස, යම් මේ මහපොළොව වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. තබන ලද බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටි ගුලි ඉතා ම ද ය. මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී තබන ලද බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටිගුලි සියවන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1 10. 6.

දෙවන පඨවි සූත්‍රය

219 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ බෙබර ඇට සතක් පමණ මැටිගුලි තිබිය දී මහපොළොව ඝෘය වීමට අවසන් වීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉබොහෝ ද, මහපොළොවෙහි යම් ගෙවුනු අවසන් වූ කොටස හෝ ඉතිරි වූ බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ යම් මැටිගුලි හෝ දැයි?

වහන්ස, මහපොළොවෙහි ගෙවුනු අවසන් වූ යම් කොටසක් වේ නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. ඉතිරි වූ බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටිගුලි ඉතා ම ද ය. මහපොළොවෙහි ඝෘය වූ අවසන් වූ කොටස හා සැසඳීමෙහි දී ඉතිරි වූ බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටිගුලි සියවන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1 10. 7.

සමුද්ද සූත්‍රය

220 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහසමුද්දරෙන් දියබිඳු දෙකක් හෝ තුනක් හෝ තහාලන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉතා බොහෝ ද, තහන ලද යම් දියබිඳු දෙක හෝ තුන හෝ ද, මහසමුද්දරෙහි යම් දිය හෝ දැයි?

වහන්ස, යම් මේ මහසමුද්දරෙහි දිය වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. තහන ලද දියබිඳු දෙක හෝ තුන හෝ ඉතා ම ද ය. මහසමුද්දරෙහි දිය හා සැසඳීමෙහි දී තහන ලද දියබිඳු දෙක හෝ තුන හෝ සියවන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1. 10. 8.

දුතිය සමුද්දසුතතං

221. සාවකපීයං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ පරික්ඛයං පරියාදනං ගවේජය්‍ය, ධූපෙත්වා දො වා තිණී වා උදකප්පිතාති. තං කීමමඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං භු වො ඛත්තරං, යං වා මහාසමුද්දෙ උදකං පරික්ඛිණං පරියාදිතං, යාති වා දො වා තිණී වා උදකප්පිතාති අවසිට්ඨාති?

එතදෙව භනෙත, ඛත්තරං මහාසමුද්දෙ උදකං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදිතං. අපමන්තාති දො වා තිණී වා උදකප්පිතාති අවසිට්ඨාති. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, න සහස්සිමං කලං උපෙනති, න සතසහස්සිමං කලං උපෙනති, මහාසමුද්දෙ උදකං පරික්ඛිණං පරියාදිතං උපතිට්ඨාය දො වා තිණී වා උදකප්පිතාති අවසිට්ඨාති එවමෙව වො භික්ඛවෙ - පෙ- මහජීයො ධම්මවක්ඛුපටිලාභොති.

1: 10. 9

පබ්බතූපමසුතතං

222. සාවකපීයං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිකො නිම්බතො පබ්බතරාජස්ස සත්ත සාසප- මතතියො පාසාණසකරා උපතික්ඛිතය්‍ය තං කීමඤ්ඤථ භික්ඛවෙ කතමනනුවො ඛත්තරං යා වා සත්ත සාසපමතතියො පාසාණසකරා උපතික්ඛිතතා, යො වා නිම්බා පබ්බතරාජාති.

එතදෙව භනෙත, ඛත්තරං යදිදං නිම්බා පබ්බතරාජා. අපමන්තිකා සත්ත සාසපමතතියො පාසාණසකරා උපතික්ඛිතතා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, න සහස්සිමං කලං උපෙනති, න සතසහස්සිමං කලං උපෙනති, නිම්බතං පබ්බතරාජං උපතිට්ඨාය සත්ත සාසපමතතියො පාසාණසකරා උපතික්ඛිතතාති. එවමෙව වො භික්ඛවෙ - පෙ- මහජීයො ධම්මවක්ඛුපටිලාභොති.

1 10. 10

දුතිය පබ්බතූපමසුතතං

223. සාවකපීයං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, නිම්බා පබ්බතරාජා පරික්ඛයං පරියාදනං ගවේජය්‍ය ධූපෙත්වා සත්ත සාසපමතතියො පාසාණසකරා. තං කීමමඤ්ඤථ භික්ඛවෙ කතමනනුවො ඛත්තරං, යං වා නිම්බතො පබ්බතරාජස්ස පරික්ඛිණං පරියාදිතං, යා වා සත්ත සාසපමතතියො පාසාණසකරා අවසිට්ඨාති?

1 10 8.

දෙවන සමුදාසනය

221. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ දියබිඳු දෙකක් හෝ තුනක් තිබිය දී මහමුහුද ඝෘය වීමට අවසන් වීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉතා වැඩි ද, මහමුහුදෙහි ඝෘය වූ අවසන් වූ යම් දිය හෝ ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ යම් දියබිඳු හෝ ද යි?

වහන්ස, මහමුහුදෙහි ඝෘය වූ අවසන් වූ යම් මේ දියෙක් වේ ද, මෙය ම ඉතා වැඩි ය. ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ දියබිඳු ඉතා මද ය. මහමුහුදෙහි ඝෘය වූ අවසන් වූ දිය හා සැසඳීමෙහි දී ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ දියබිඳු සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදන්නේ වේ යි.

1 10 9.

පෙබ්බසාසන සූත්‍රය

222. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිමවන් පවුරුපුරුණේ අබ්බාට සතක් පමණ වූ ගල්කැට පසෙක තබන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉතා බොහෝ ද, පසෙක තබන ලද අබ්බාට සතක් පමණ වූ යම් ගල්කැට හෝ යම් හිමවන් පවුරුපුරුණේ ද යි?

වහන්ස, යම් මේ හිමවන් පවුරුපුරුණේ වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. පසෙක තබන ලද අබ්බාට සතක් පමණ වූ ගල්කැට ඉතා මද ය. හිමවන් පවුරුපුරුණේ හා සැසඳීමේ දී පසෙක තබන ලද අබ්බාට සතක් පමණ වූ ගල්කැට සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදන්නේ වේ යි.

1. 10. 10

දෙවන පෙබ්බසාසන සූත්‍රය

223. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ අබ්බාට සතක් පමණ වූ ගල්කැට තිබිය දී හිමවන් පවුරුපුරුණේ ඝෘය වීමට අවසන් වීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉතා වැඩි ද, හිමවන් පවුරුපුරුණේ යම් ඝෘය වූ අවසන් වූ කොටස හෝ ඉතිරි වූ අබ්බාට සතක් පමණ වූ යම් ගල්කැට හෝ ද යි?

එතදෙව භනෙත, බහුතරං භිමවතො පබ්බතරාජස්ස යදිදං පරිකම්භං පරියාදිත්තං. අප්පමත්තිකා සත්ත සාසපමත්තිකො පාසාණසකකිරා අවසිට්ඨා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සත-සහසසිමං කලං උපෙනති, භිමවතො පබ්බතරාජස්ස පරිකම්භං පරියාදිත්තං උපතිට්ඨාය සත්ත සාසපමත්තිකො පාසාණසකකිරා අවසිට්ඨාති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභිසමෙතාවිත්තො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං යදිදං පරිකම්භං පරියාදිත්තං, අප්පමත්තකං අවසිට්ඨං. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති, පුරිමං දුක්ඛකඛඛං පරිකම්භං පරියාදිත්තං උපතිට්ඨාය යදිදං සත්තකඛත්තුං පරමතා. එවං මහජඨියො බො භික්ඛවෙ ධම්මාභිසමියො, එවං භෙත්ඨියො ධම්මවකඛුපට්ටිලාභොති.

1. 10. 11

නතිසපබ්බතූමසුත්තං

224 සාවඤ්ඤං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො සිතෙරුස්ස පබ්බතරාජස්ස සත්ත මුග්ගමත්තිකො පාසාණසකකිරා උපතිකම්පෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ කතමං හු බො බහුතරං යා වා සත්ත මුග්ගමත්තිකො පාසාණසකකිරා උපතිකම්පත්තා, යො වා සිතෙරු පබ්බතරාජාති.

එතදෙව භනෙත, බහුතරං යදිදං සිතෙරු පබ්බතරාජා. අප්පමත්තිකා සත්ත මුග්ගමත්තිකො පාසාණසකකිරා උපතිකම්පත්තා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති, සිතෙරු පබ්බතරාජාතං උපතිට්ඨාය සත්ත මුග්ගමත්තිකො පාසාණසකකිරා උපතිකම්පත්තාති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභිගමං උපතිට්ඨාය අඤ්ඤාතිත්ථිසජ්ජේණමුභවණපරිබ්බාජකාතං අභිගමො තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති. එවං මහාභිගමො භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො එවං මහාභිඤ්ඤාති.

අභිසමයවග්ගො දසමො.

තහුද්දන්තං:

තඛසිඛා පොකකිරණි වෙව සමොඤ්ජ උදකෙ දුවෙ,
ඤේ පස්ථි ඤේ සමුඤ්ඤා තයො ච පබ්බතූපමාති.

අභිසමයසංයුක්තං සමන්තං.

තහු වග්ගඤ්ඤං:

මුඤ්ඤො ආහාරො දසබලො කළාරො ගහපති පඤ්චමො,
දුක්ඛවග්ගො මහාවග්ගො අට්ඨමො සමණමුභවණො,
තවමො තතරපෙය්‍යාලො දසමො භිසමයො භවෙති

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, හිමවත් පවුරුපුරේ යම් මේ ඝෘය වූ අවසන් වූ කොටසෙක් වේ ද, මෙය ම ඉතා වැඩිය. ඉතිරි වූ අබ්ධ සතක් පමණ වූ ගල්කැට ඉතා ම ද ය. හිමවත් පවුරුපුරේ ඝෘය වූ, අවසන් වූ කොටස හා සැසඳීමේ දී ඉතිරි වූ අබ්ධ සතක් පමණ වූ ගල්කැට සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ දහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම දහම් අවබෝධ කළ දෘෂ්ටිසම්පන්න ආර්යශ්‍රාවක පුද්ගලයාගේ ඝෘය වූ අවසන් වූ යම් මේ දුකෙක් වේ ද, එය ම ඉතා වැඩිය. ඉතිරි වූ දුක ඉතා ම ද ය. ඝෘය වූ අවසන් වූ පළමු දුක් රැස හා සැසඳීමේ දී සත්වරක් ඉපදීම හිමි කොට ඇති යම් මේ දුකෙක් වේ නම් එය සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. මහණෙනි, ධර්මාවබෝධය එසේ මහත් වැඩ ඇත්තෙකි. දහම් ඇස පිළිලැබීම එසේ මහත් වැඩ ඇත්තෙකි යි.

1. 10. 11

තෙවන පබ්බතූපම සූත්‍රය

224. සැවැත්තුමර-

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් සිතේරු පවුරුපුරේ මුංආට සතක් පමණ වූ ගල්කැට පසෙක තබන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉබෝහෝ ද, පසෙක තබන ලද මුංආට සතක් පමණ වූ යම් ගල්කැට හෝ යම් සිතේරු පවුරුපුරේ හෝ ද යි?

වහන්ස, යම් මේ සිතේරු පවුරුපුරේ වේ ද, මෙය ම ඉබෝහෝ ය. පසෙක තබන ලද මුංආට සතක් පමණ වූ ගල්කැට ඉම ද ය. සිතේරු පවුරුපුරේ හා සැසඳීමේ දී පසෙක තබන ලද මුංආට සතක් පමණ වූ ගල්කැට සිය වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. දහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම දෘෂ්ටිසම්පන්න ආර්යශ්‍රාවක පුද්ගලයාගේ අධිගම්ය හා සැසඳීමේ දී අත්තොටු මහණ බමුණු පිරිවැජ්ජත්තේ අධිගම්ය සිය වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. දහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. සියදහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ එසේ මහත් අධිගම් ඇත්තෙකි. එසේ මහත් අභිඤ්ඤ ඇත්තෙකි යි.

අභිසම්මවර්ගීය දසවැනි යි.

එහි උදදනිය:

තබ්බිඛා පොකකරණී සුත්‍ර දෙක ය, සමොප්පදක සුත්‍ර දෙක ය, පඤ්ච සුත්‍ර දෙක ය, සමුද්ද සුත්‍ර දෙක ය, පබ්බතූපම සුත්‍ර තුණ් යැ යි සුත්‍ර එකොළොසෙකි යි.

අභිසම්මසංයුතතය නිමිසේ ය.

එහි වර්ණාමාවලිය:

මුඛ, ආකාර, දසබල, කල්‍යාණවර්ගීය යි වර්ණිතවෙයි. ගහපතිවර්ගීය පස්වැන්න ය, දුක්ඛවර්ගීය, මහාවර්ගීය යි දෙකෙකි. සමුඤ්චාගමන වර්ගීය අටවැන්න ය. අනාර පෙය්‍යාලවර්ගීය නවවැන්න ය. අභිසම්මවර්ගීය දසවැන්න වෙ යි.

2. මාතුසංයුතතං

1. නානත්තවග්ගො

2. 1. 1

මාතුනානත්තසුතතං.

225. සාවකපීඨං-

මාතුනානත්තං වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමි,¹ තං සුඤ්ඤාථ සාධුකං මනසි-
කරොථ භාසිය්සාමිති. එවං භනෙතති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටසොසාසුං,
භගවා එතදවොච.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මාතුනානත්තං? චක්ඛුධාතු රූපධාතු චක්ඛු-
විඤ්ඤාණධාතු, සොතධාතු සඤ්ඤාධාතු සොතවිඤ්ඤාණධාතු, ඝාණධාතු
ගතිධාතු ඝාණවිඤ්ඤාණධාතු, ජ්වහාධාතු රසධාතු ජ්වහාවිඤ්ඤාණධාතු,
කායධාතු ථොට්ඨබ්බධාතු කායවිඤ්ඤාණධාතු, මනොධාතු ධම්මධාතු
මනොවිඤ්ඤාණධාතු. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ මාතුනානත්තන්ති.

2. 1. 2

එස්සනානත්තසුතතං.

226. සාවකපීඨං-

මාතුනානත්තං භික්ඛවෙ පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං. කතමඤ්ච
භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං? චක්ඛුධාතු සොතධාතු ඝාණධාතු ජ්වහාධාතු
කායධාතු මනොධාතු. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ මාතුනානත්තං.

කථඤ්ච² භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං?
චක්ඛුධාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති චක්ඛුසම්ප්පය්සා, සොතධාතුං පටිච්ච
උපපජ්ජති සොතසම්ප්පය්සා, ඝාණධාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති ඝාණසම්ප්පය්සා,
ජ්වහාධාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති ජ්වහාසම්ප්පය්සා, කායධාතුං පටිච්ච
උපපජ්ජති කායසම්ප්පය්සා, මනොධාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්ප්පය්සා.
එවං බො භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තන්ති.

2. 1. 3

නො එස්සනානත්තසුතතං.

227. සාවකපීඨං-

මාතුනානත්තං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං, නො
එස්සනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති මාතුනානත්තං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං? චක්ඛුධාතු -පෙ- මනොධාතු ඉදං
වුච්චති භික්ඛවෙ මාතුනානත්තං.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං,
නො එස්සනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති මාතුනානත්තං? චක්ඛුධාතුං භික්ඛවෙ
පටිච්ච උපපජ්ජති චක්ඛුසම්ප්පය්සා, නො චක්ඛුසම්ප්පය්සා පටිච්ච උපපජ්ජති
චක්ඛුධාතු -පෙ- මනොධාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්ප්පය්සා. නො
මනොසම්ප්පය්සා පටිච්ච උපපජ්ජති මනොධාතු. එවං බො භික්ඛවෙ, මාතු-
නානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං. නො එස්සනානත්තං පටිච්ච
උපපජ්ජති මාතුනානත්තන්ති.

1. දෙසෙය්සාමි - මජ්ඣං, 2. කතමඤ්ච - සෘ.

2. බාතුසංයුතතය

1. තානාතාවයීය.

3 1. 1

බාතුනානතන සුත්‍රය

225. සෑවැත්තුවර-

මහණෙනි, තොපට බාතුතාතාවය දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු, මැනවින් මෙනෙහි කරවු. දේශනා කරන්නෙමි හි ඒ භික්ෂුහු “වහන්ස එසේ ය” හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක:

මහණෙනි, බාතුතාතාවය කීමෙක යත්: වක්‍රබාතු ය, රූපබාතු ය, වක්‍රවිඤ්ඤාණබාතු ය, සෝතබාතු ය, සග්ගබාතු ය, සෝතවිඤ්ඤාණබාතු ය, ඝාණබාතු ය, ගනිබාතු ය, ඝාණවිඤ්ඤාණබාතු ය, ජ්වහාබාතු ය, රහබාතු ය, ජ්වහාචාරිඤ්ඤාණබාතු ය, කායබාතු ය, ජොට්ඨබ්බබාතු ය, කායවිඤ්ඤාණබාතු ය, මනෝබාතු ය, ධම්මබාතු ය, මනෝවිඤ්ඤාණබාතු ය හි. මහණෙනි, මේ බාතුතාතාවය හි කියනු ලැබේ හි.

3 1. 2

එස්සනානතන සුත්‍රය

226. සෑවැත්තුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාවය නිසා එස්සනාතාවය උපදී. මහණෙනි, බාතුතාතාවය කවරේ ද යත්: වක්‍රබාතු ය, සෝතබාතු ය, ඝාණබාතු ය, ජ්වහාබාතු ය, කායබාතු ය, මනෝබාතු ය හි. මහණෙනි, මෙය බාතුතාතාවය හි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් බාතුතාතාවය නිසා එස්සනාතාවය උපදී ද? මහණෙනි, වක්‍රබාතුව නිසා වක්‍රසම්පය්‍යය උපදී. සෝතබාතුව නිසා සෝතසම්පය්‍යය උපදී. ඝාණබාතුව නිසා ඝාණසම්පය්‍යය උපදී. ජ්වහාබාතුව නිසා ජ්වහාසම්පය්‍යය උපදී. කායබාතුව නිසා කායසම්පය්‍යය උපදී. මනෝබාතුව නිසා මනෝසම්පය්‍යය උපදී. මහණෙනි, මෙසෙසින් බාතුතාතාවය නිසා එස්සනාතාවය උපදී හි.

3 1. 3

තො එස්සනානතන සුත්‍රය

227. සෑවැත්තුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාවය නිසා එස්සනාතාවය උපදී. එස්සනාතාවය නිසා බාතුතාතාවය නූපදී.

මහණෙනි, බාතුතාතාවය කවරේ ද යත්: වක්‍රබාතු ය ... මනෝබාතු ය හි. මහණෙනි, මේ බාතුතාතාවය හි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් බාතුතාතාවය නිසා එස්සනාතාවය උපදී ද? එස්සනාතාවය නිසා බාතුතාතාවය නූපදී ද? මහණෙනි, වක්‍රබාතුව නිසා වක්‍රසම්පය්‍යය උපදී. වක්‍රසම්පය්‍යය නිසා වක්‍රබාතුව නූපදී ... මනෝබාතුව නිසා මනෝසම්පය්‍යය උපදී. මනෝසම්පය්‍යය නිසා මනෝබාතුව නූපදී. මහණෙනි, මෙසේ බාතුතාතාවය නිසා එස්සනාතාවය උපදී. එස්සනාතාවය නිසා බාතුතාතාවය නූපදී හි.

2. 1. 4

වේදනානානිත්තසුත්තං

228. සාමන්තියං-

බාහුතානතනං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානතනං. එස්සතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති වේදනාතානතනං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං? වක්ඛුමාතු -පෙ- මනොධාතු. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ බාහුතානතනං.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානතනං, එස්සතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති වේදනාතානතනං? වක්ඛුමාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සො. වක්ඛුසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සජා වේදනා -පෙ- මනොධාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සො. මනොසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සජා වේදනා. එවං ඛො භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානතනං. එස්සතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති වේදනාතානතනනි

2. 1. 5

තොවේදනානානිත්තසුත්තං

229. සාමන්තියං-

බාහුතානතනං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානතනං, එස්සතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති වේදනාතානතනං, තො වේදනාතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානතනං. තො එස්සතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති බාහුතානතනං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං? වක්ඛුමාතු -පෙ- මනොධාතු. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ බාහුතානතනං.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානතනං. එස්සතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති වේදනාතානතනං, තො වේදනාතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානතනං, තො එස්සතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති බාහුතානතනං? වක්ඛුමාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සො, වක්ඛුසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සජා වේදනා. තො වක්ඛුසම්මස්සජා වේදනං පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සො. තො වක්ඛුසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුමාතු -පෙ- මනොධාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සො. මනොසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සජා වේදනා. තො මනොසම්මස්සජා වේදනං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සො. තො මනොසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති මනොධාතු

එවං ඛො භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානතනං. එස්සතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති වේදනාතානතනං. තො වේදනාතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානතනං. තො එස්සතානතනං පටිච්ච උපපජ්ජති බාහුතානතනනි.

2. 1. 6

බාහිරමාතුනානානසුතනං.

230. ඥාප්තියං-

මාතුකානතනං ඛො භික්ඛවෙ, දෙසෙස්සාමි තං සුඤ්ඤං -පෙ- හාසිස්සාමි. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං? රූපමාතු සඤ්ඤාමාතු හතමාතු රසමාතු ථොඨබ්බමාතු ධම්මමාතු. ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ, මාතුකානතනනති.

2. 1. 7

පරියෙසනානානසුතනං.

231. ඥාප්තියං-

මාතුකානතනං භික්ඛවෙ, පරිච්ච උප්පජ්ජති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති සංකප්පනානතනං. සංකප්පනානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දනානතනං. ඡන්දනානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති පරිලාභනානතනං. පරිලාභනානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති පරියෙසනානතනං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං? රූපමාතු -පෙ- ධම්මමාතු. ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ මාතුකානතනං.

කථාඤ්ඤා භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති සඤ්ඤානානතනං, සඤ්ඤානානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති සංකප්පනානතනං, සංකප්පනානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දනානතනං, ඡන්දනානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති පරිලාභනානතනං, පරිලාභනානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති පරියෙසනානතනං?

රූපමාතුං භික්ඛවෙ, පරිච්ච උප්පජ්ජති රූපසඤ්ඤා. රූපසඤ්ඤා පරිච්ච උප්පජ්ජති රූපසංකප්පො. රූපසංකප්පො පරිච්ච උප්පජ්ජති රූපච්ඡන්ද. රූපච්ඡන්දං පරිච්ච උප්පජ්ජති රූපපරිලාභො. රූපපරිලාභං පරිච්ච උප්පජ්ජති රූපපරියෙසනා. [සඤ්ඤාමාතුං භික්ඛවෙ, පරිච්ච] -පෙ- ධම්මමාතුං භික්ඛවෙ පරිච්ච උප්පජ්ජති ධම්මසඤ්ඤා. ධම්මසඤ්ඤා පරිච්ච උප්පජ්ජති ධම්මසංකප්පො. ධම්මසංකප්පො පරිච්ච උප්පජ්ජති ධම්මච්ඡන්ද. ධම්මච්ඡන්දං පරිච්ච උප්පජ්ජති ධම්මපරිලාභො. ධම්මපරිලාභං පරිච්ච උප්පජ්ජති ධම්මපරියෙසනා.

ඵලං ඛො භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති සංකප්පනානතනං. සංකප්පනානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දනානතනං. ඡන්දනානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති පරිලාභනානතනං. පරිලාභනානතනං පරිච්ච උප්පජ්ජති පරියෙසනානතනනනති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 6

බාහිරබාහුතානතන සූත්‍රය

230. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, තොපට බාහුතානානිකය දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු දේශනා කරන්නෙමි. මහණෙනි, බාහුතානානිකය කවරේ ද යත්: රූපධාතූ ය, සංඝාධාතූ ය, ගන්ධධාතූ ය, රසධාතූ ය, ඵොඨබ්බධාතූ ය, ධම්මධාතූ යි. මහණෙනි, මෙය බාහුතානානිකය යි කියනු ලැබේ.

2. 1. 7

පථියෙකතානතන සූත්‍රය

231. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, බාහුතානානිකය නිසා සංඝතානානිකය උපදී. සංඝතානානිකය නිසා සංකල්පතානානිකය උපදී. සංකල්පතානානිකය නිසා ඡන්දතානානිකය උපදී. ඡන්දතානානිකය නිසා පරිදහතානානිකය උපදී. පරිදහතානානිකය නිසා පයෙඝීෂණතානානිකය උපදී.

මහණෙනි, බාහුතානානිකය කවරේ ද යත්: රූපධාතූ ය ධම්මධාතූ යි. මහණෙනි, මේ බාහුතානානිකය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් බාහුතානානිකය නිසා සංඝතානානිකය උපදී ද, සංඝතානානිකය නිසා සංකල්පතානානිකය උපදී ද, සංකල්පතානානිකය නිසා ඡන්දතානානිකය උපදී ද, ඡන්දතානානිකය නිසා පරිදහතානානිකය උපදී ද, පරිදහතානානිකය නිසා පයෙඝීෂණතානානිකය උපදී ද?

මහණෙනි, රූපධාතුව නිසා රූපසංඝව උපදී. රූපසංඝව නිසා රූපසංකල්පය උපදී. රූපසංකල්පය නිසා රූපච්ඡන්දය උපදී. රූපච්ඡන්දය නිසා රූපපරිදහය උපදී. රූපපරිදහය නිසා රූපපයෙඝීෂණව උපදී. මහණෙනි, සංඝධාතුව නිසා ... මහණෙනි, ධම්මධාතුව නිසා ධම්මසංඝව උපදී. ධම්මසංඝව නිසා ධම්මසංකල්පය උපදී. ධම්මසංකල්පය නිසා ධම්මච්ඡන්දය උපදී. ධම්මච්ඡන්දය නිසා ධම්මපරිදහය උපදී. ධම්මපරිදහය නිසා ධම්මපයෙඝීෂණව උපදී.

මහණෙනි, මෙසේ බාහුතානානිකය නිසා සංඝතානානිකය උපදී. සංඝතානානිකය නිසා සංකල්පතානානිකය උපදී. සංකල්පතානානිකය නිසා ඡන්දතානානිකය උපදී. ඡන්දතානානිකය නිසා පරිදහතානානිකය උපදී. පරිදහතානානිකය නිසා පයෙඝීෂණතානානිකය උපදී යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 8

නොපරියෙසනානානපාසුතනං.

232. සාවජ්ඣය:-

මාතුකානතනං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. සංකප්පනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. ඡන්දනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. පරිලාභනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරියෙසනානානතනං. නො පරියෙසනානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. නො පරිලාභනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. නො ඡන්දනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. නො සංකප්පනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. නො සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති මාතුකානතනං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං? රූපමාතු -පෙ- ධම්මමාතු. ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ මාතුකානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං, සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති -පෙ- පරියෙසනානානතනං, නො පරියෙසනානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං, නො පරිලාභනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං, නො ඡන්දනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං, නො සංකප්පනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං, නො සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති මාතුකානතනං?

රූපමාතු භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපසඤ්ඤා. රූපසඤ්ඤා පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපසංකප්පො. රූපසංකප්පො පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපච්ඡන්ද. රූපච්ඡන්දො පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපපරිලාභො. රූපපරිලාභො පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපපරියෙසනා. නො රූපපරියෙසනං පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපපරිලාභො. නො රූපපරිලාභො පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපච්ඡන්ද. නො රූපච්ඡන්දො පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපසංකප්පො. නො රූපසංකප්පො පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපසඤ්ඤා. නො රූපසඤ්ඤා පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපමාතු.

සද්ධමාතු භික්ඛවෙ, පට්ඨව -පෙ- ධම්මමාතු භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා. ධම්මසඤ්ඤා පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මසංකප්පො. ධම්මසංකප්පො පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මච්ඡන්ද. ධම්මච්ඡන්දො පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මපරිලාභො. නො ධම්මපරිලාභො පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මපරියෙසනා. නො ධම්මපරියෙසනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මපරිලාභො. නො ධම්මපරිලාභො පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මච්ඡන්ද. නො ධම්මච්ඡන්දො පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මසංකප්පො. නො ධම්මසංකප්පො පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා. නො ධම්මසඤ්ඤා පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මමාතු.

ඵචං ඛො භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව -පෙ- උපපජ්ඣති පරියෙසනානානතනං. නො- පරියෙසනානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. නො පරිලාභනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. නො ඡන්දනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. නො සංකප්පනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. නො සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති මාතුකානතනං.

2. 1. 8.

නො පරිභොගනානානතන සූත්‍රය

232. සෑමාන්තුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි උපදී. සංඥතාතාතානි නිසා සම්භවතාතාතානි උපදී. සම්භවතාතාතානි නිසා ඡන්දතාතාතානි උපදී. ඡන්දතාතාතානි නිසා පරිද්වතාතාතානි උපදී. පරිද්වතාතාතානි නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතානි උපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතානි නිසා පරිද්වතාතාතානි නූපදී. පරිද්වතාතාතානි නිසා ඡන්දතාතාතානි නූපදී. ඡන්දතාතාතානි නිසා සම්භවතාතාතානි නූපදී. සම්භවතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි නූපදී. සංඥතාතාතානි නිසා බාතුතාතාතානි නූපදී.

මහණෙනි, බාතුතාතාතානි කවරේ ද යත්: රූපබාතු ය ... ඛම්බාතු යි. මහණෙනි, මේ බාතුතාතාතානි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් බාතුතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි උපදී ද, සංඥතාතාතානි නිසා පයෙඝීෂණාතාතානි උපදී ද, පයෙඝීෂණාතාතානි නිසා පරිද්වතාතාතානි නූපදී ද, පරිද්වතාතාතානි නිසා ඡන්දතාතාතානි නූපදී ද, ඡන්දතාතාතානි නිසා සම්භවතාතාතානි නූපදී ද, සම්භවතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි නූපදී ද, සංඥතාතාතානි නිසා බාතුතාතාතානි නූපදී ද?

මහණෙනි, රූපබාතුව නිසා රූපසංඝාතුව උපදී. රූපසංඝාතුව නිසා රූපසම්භවය උපදී. රූපසම්භවය නිසා රූපච්ඡේදය උපදී. රූපච්ඡේදය නිසා රූපපරිලාභය උපදී. රූපපරිලාභය නිසා රූපපරිභොගතාව උපදී. රූපපරිභොගතාව නිසා රූපපරිලාභය නූපදී. රූපපරිලාභය නිසා රූපච්ඡේදය නූපදී. රූපච්ඡේදය නිසා රූපසංඝාතුව නූපදී. රූපසංඝාතුව නිසා රූපබාතුව නූපදී.

මහණෙනි, සද්ධාබාතුව නිසා මහණෙනි, ඛම්බාබාතුව නිසා ඛම්බසංඝව උපදී. ඛම්බසංඝව නිසා ඛම්බසම්භවය උපදී. ඛම්බසම්භවය නිසා ඛම්බච්ඡේදය උපදී. ඛම්බච්ඡේදය නිසා ඛම්බපරිද්වය උපදී. ඛම්බපරිද්වය නිසා ඛම්බ පයෙඝීෂණාව උපදී. ඛම්බපයෙඝීෂණාව නිසා ඛම්බපරිද්වය නූපදී. ඛම්බපරිද්වය නිසා ඛම්බච්ඡේදය නූපදී. ඛම්බච්ඡේදය නිසා ඛම්බසම්භවය නූපදී. ඛම්බසම්භවය නිසා ඛම්බසංඝව නූපදී. ඛම්බසංඝව නිසා ඛම්බාබාතුව නූපදී.

මහණෙනි, මෙසේ බාතුතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි උපදී. සංඥතාතාතානි නිසා ... පයෙඝීෂණාතාතාතානි උපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතානි නිසා පරිද්වතාතාතානි නූපදී. පරිද්වතාතාතානි නිසා ඡන්දතාතාතානි නූපදී. ඡන්දතාතාතානි නිසා සම්භවතාතාතානි නූපදී. සම්භවතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි නූපදී. සංඥතාතාතානි නිසා බාතුතාතාතානි නූපදී යි.

2. 1. 9.

ලාභනානිත්තසුතනං

233. සාවතීයං-

බාහුතානතනං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතානතනං. සඤ්ඤාතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පතානතනං. සංකප්පතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති එසසතානතනං. එසසතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති වෙදනාතානතනං. වෙදනාතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. ඡන්දනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. පරිලාභනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිසෙසනාතානතනං. පරිසෙසනාතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ලාභනානතනං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං? රූපබාහු -පෙ- ඛම්මබාහු, ඉදං වුළුවති භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං.

කථාඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතානතනං, සඤ්ඤාතානතනං පටිච්ච -පෙ- උපපජ්ඣති ලාභනානතනං?

රූපබාහුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසඤ්ඤා. රූපසඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසංකප්පො. රූපසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසම්මාදායො. රූපසම්මාදායං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසම්මාදායාදං වෙදනා. රූපසම්මාදායාදං වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපච්ඡේදො, රූපච්ඡේදං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපපරිලාභො. රූපපරිලාභං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපපරිසෙසනා. රූප-පරිසෙසනං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපලාභො.

සංග්ගාබාහුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච -පෙ- ඛම්මබාහුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මසඤ්ඤා ඛම්මසඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මසංකප්පො. ඛම්මසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මසම්මාදායො. ඛම්මසම්මාදායං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මසම්මාදායාදං වෙදනා. ඛම්මසම්මාදායාදං වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මච්ඡේදො, ඛම්මච්ඡේදං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මපරිලාභො. ඛම්මපරිලාභං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මපරිසෙසනා. ඛම්මපරිසෙසනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මලාභො.

එවං බො භික්ඛවෙ, බාහුතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතානතනං, සඤ්ඤාතානතනං පටිච්ච -පෙ- උපපජ්ඣති ලාභනානතනන්.

3. 1. 10

නොලාභනානිත්තසුතනං

234. සාවතීයං-

බාහුතානතනං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතානතනං. සඤ්ඤාතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පතානතනං. එසසං -පෙ- වෙදනා -පෙ- ඡන්ද -පෙ- පරිලාභං -පෙ- 'පරිසෙසනානතනං. පරිසෙසනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ලාභනානතනං. නොලාභනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිසෙසනානතනං. නො පරිසෙසනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. නො පරිලාභනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති -පෙ- ඡන්ද -පෙ- වෙදනා -පෙ- එසසං -පෙ- සංකප්පං -පෙ- සඤ්ඤාතානතනං. -පෙ- නො සඤ්ඤාතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති බාහුතානතනං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2 1 9

ලාභනානිතන සූත්‍රය

233. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාතිය නිසා සංඥතාතාතිය උපදී. සංඥතාතාතිය නිසා සඛකලාතාතාතිය උපදී. සඛකලාතාතාතිය නිසා එස්සතාතාතිය උපදී. එස්සතාතාතිය නිසා වෙදතාතාතාතිය උපදී. වෙදතාතාතාතිය නිසා ඡන්දතාතාතිය උපදී. ඡන්දතාතාතිය නිසා පරිද්දතාතාතිය උපදී. පරිද්දතාතාතිය නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතිය උපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතිය නිසා ලාභතාතාතිය උපදී.

මහණෙනි, බාතුතාතාතිය කවරේද යත්: රූපබාතු ය. බලමබාතු යි. මහණෙනි, මේ බාතුතාතාතිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් බාතුතාතාතිය නිසා සංඥතාතාතිය උපදී ද, සංඥතාතාතිය නිසා ... ලාභතාතාතිය උපදී ද?

මහණෙනි, රූපබාතුව නිසා රූපසංඥව උපදී. රූපසංඥව නිසා රූපසඛකලාතාතිය උපදී. රූපසඛකලාතාතිය නිසා රූපසමඵස්සය උපදී. රූපසමඵස්සය නිසා රූපසමඵස්සයෙන් හටගත් වෙදතාව උපදී. රූපසමඵස්සයෙන් හටගත් වෙදතාව නිසා රූපච්ඡන්දය උපදී. රූපච්ඡන්දය නිසා රූපපරිද්දතාතිය උපදී. රූපපරිද්දතාතිය නිසා රූපපයෙඝීෂණව උපදී. රූපපයෙඝීෂණව නිසා රූපලාභය උපදී.

මහණෙනි, සද්ධබාතුව නිසා...මහණෙනි, බලමබාතුව නිසා බලමසඤ්ඤව උපදී. බලමසඤ්ඤව නිසා බලමසඛකපපය උපදී. බලමසඛකපපය නිසා බලමසමඵස්සය උපදී. බලමසමඵස්සය නිසා බලමසමඵස්සයෙන් හටගත් වෙදතාව උපදී. බලමසමඵස්සයෙන් හටගත් වෙදතාව නිසා බලමච්ඡන්දය උපදී. බලමච්ඡන්දය නිසා බලමපරිද්දතාතිය උපදී. බලමපරිද්දතාතිය නිසා බලමපරිද්දයෙසතාව උපදී. බලමපරිද්දයෙසතාව නිසා බලමලාභය උපදී.

මහණෙනි, මෙසේ බාතුතාතාතිය නිසා සංඥතාතාතිය උපදී. සංඥතාතාතිය නිසා ... ලාභතාතාතිය උපදී යි

2. 1 10

නොලාභනානිතන සූත්‍රය

234. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාතිය නිසා සංඥතාතාතිය උපදී. සංඥතාතාතිය නිසා සඛකලාතාතාතිය උපදී. සප්ථී ... වෙදතා ... ඡන්ද පරිද්ද ... පයෙඝීෂණාතාතාතිය උපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතිය නිසා ලාභතාතාතිය උපදී. ලාභතාතාතිය නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතිය නූපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතිය නිසා පරිද්දතාතාතිය නූපදී. පරිද්දතාතාතිය නිසා ඡන්ද ... වෙදතා සප්ථී සංකලාප සංඥතාතාතිය ... සංඥතාතාතිය නිසා බාතුතාතාතිය නූපදී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතම්ඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතාතතතං? රූපබාහු -පෙ- ධම්මබාහු, ඉදං චූළිකි භික්ඛවෙ, බාහුතාතතතං.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතාතතතං, සඤ්ඤාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පතාතතතං -පෙ- එස්ස -පෙ- වෙදකා -පෙ- ඡන්ද -පෙ- පරිලාභ -පෙ- පරියෙසකා -පෙ- ලාභ -පෙ- තො ලාභතාතතතං පටිපච්ච උපපජ්ඣති පරියෙසකාතාතතතං, තො පරියෙ- සකාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභතාතතතං -පෙ- ඡන්ද -පෙ- වෙදකා -පෙ- එස්ස -පෙ- තො සංකප්පතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤා- තාතතතං, තො සඤ්ඤාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති බාහුතාතතතං.

රූපබාහුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසඤ්ඤා -පෙ- සඤ්ඤාබාහුං -පෙ- භක්ඛිබාහුං -පෙ- රසබාහුං -පෙ- ඵොට්ඨබ්බිබාහුං -පෙ- ධම්මබාහුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා ධම්මසඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- උපපජ්ඣති ධම්මපරියෙසකා, ධම්මපරියෙසකං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මලාභො. තො ධම්මලාභං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මපරියෙසකා, තො ධම්මපරියෙසකං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මපරිලාභො. තො ධම්මපරිලාභං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මච්ඡන්දො, තො ධම්මච්ඡන්දං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසම්මසංචාරො වෙදකා, තො ධම්මසම්මසංචාරො වෙදකං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසම්මසංචාරො, තො ධම්ම- සම්මසංචාරං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසංකප්පො. තො ධම්මසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා තො ධම්මසඤ්ඤා පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මබාහු.

එවං බො භික්ඛවෙ, බාහුතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතාතතතං. සඤ්ඤාතාතතතං පටිච්ච -පෙ- සංකප්ප -පෙ- එස්ස -පෙ- වෙදකා -පෙ- ඡන්ද -පෙ-පරිලාභ -පෙ- පරියෙසකා -පෙ- ලාභ -පෙ- තො ලාභතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරියෙසකාතාතතතං. තො පරියෙසකාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභතාතතතං. තො පරිලාභතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඡන්දතාතතතං. තො ඡන්දතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති වෙදකාතාතතතං. තො වෙදකාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති එස්සතාතතතං. තො එස්සතා- තතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පතාතතතං. තො සංකප්පතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතාතතතං. තො සඤ්ඤාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති බාහුතාතතතනති.

නානිත්තචග්ගො පඨමො.

කත්ථාඥනං:

බාහුසම්මසං තො වෙතං වෙදකා අපරෙ දුවෙ,
එතං අඤ්ඤාතාතතතං බාහුසඤ්ඤා ච තො වෙතං,
එස්සෙත අපරෙ දුවෙ එතං බාහිරපඤ්ඤාකනති.*

* උද්දනෙ සුත්තනාමානං මිසදිසනා දිස්සතෙ.

2. සන්නිවේදන මාදිලිය

2. 2. 1

සහනධි, තුසුතන.

235. സാവിത്രിയം-

සතර්ම: හික්කවෙ, ධාතුයෝ. කතම: සතර? අභාධාතු, ප්‍රභාධාතු,¹ අභාසානඤ්චායතනධාතු, ඵඤ්ඤානඤ්චායතනධාතු, අභිඤ්ඤානඤ්චායතනධාතු, තෙවසඤ්ඤානඤ්චායතනධාතු, සඤ්ඤාවේදගීතනිරෝධධාතු. ඉම: ඛො හික්කවෙ, සතතධාතුයොති.

එවං චූෂෙත අඤ්ඤාතරො භීතත්‍රු භගවන්තං එතදවොච: යාවායං භනෙත,
ආභාධාතු, යං ච සුභධාතු, යං ච ආකාශානඤ්ඤායතනධාතු, යං ච විඤ්ඤා-
ණඤ්ඤායතනධාතු, යං ච ආකිඤ්ඤායතනධාතු, යං ච තෙවසඤ්ඤා-
නාසඤ්ඤායතනධාතු, යං ච සඤ්ඤාචෙදධිතතීරොධධාතු, ඉමා නු බො
භනෙත, ධාතුයො කිං පරිච්ච පඤ්ඤායන්තීති?

යායං භීතවු, ආභාධාතු, අයං ධාතු අකිකාරං පට්ඨව පඤ්ඤයති යායං
 භීතවු, සුභධාතු, අයං ධාතු අසුභං පට්ඨව පඤ්ඤයති යායං භීතවු,
 ආකාසාතඤ්චායතතධාතු, අයං ධාතු රූපං පට්ඨව පඤ්ඤයති. යායං
 භීතවු, විඤ්ඤණඤ්චායතතධාතු, අයං ධාතු ආකාසාතඤ්චායතතං පට්ඨව
 පඤ්ඤයති යායං භීතවු, ආකිඤ්චපඤ්ඤයතතධාතු, අයං ධාතු විඤ්ඤණඤ්චා-
 යතතං පට්ඨව පඤ්ඤයති. යායං භීතවු, තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤයතතධාතු,
 අයං ධාතු ආකිඤ්චපඤ්ඤයතතං පට්ඨව පඤ්ඤයති. යායං භීතවු, ඤ්ඤා-
 ඥෙදසිතතිරේධධාතු, අයං ධාතු නිරේධං පට්ඨව පඤ්ඤයති.

ය: වායං හනෙන්, ආභාමානු ය: ව ජුහමානු, ය: ව ආකාසානසුචා-
යනතමානු, ය: ව චිත්තසුචායනතමානු, ය: ව ආකිත්තසුචායනතමානු,
ය: ව තෙවලසුචායනතමානු, ය: ව සසුචායනතමානු, ය: ව සසුචායනතමානු,
ඉමා ජු වො හනෙන්, මානුයො කථං සමාපනති පනතමානි?

යා වායං භික්ඛු, ආභාධාතු, යා ව ඥානධාතු, යා ව ආකාසානඤ්චායතන-
ධාතු, යා ව විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතු, යා ව ආකිඤ්ඤාඤ්චායතනධාතු, ඉමං
ධාතුසො සඤ්ඤාසමාපතති පතතබ්බං. යායං භික්ඛු, තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤා-
යතනධාතු, අයං ධාතු සංඛාරවසෙසා සමාපතති පතතබ්බං. යායං භික්ඛු,
සඤ්ඤාචෙට්ඨිතනිරෝධධාතු, අයං ධාතු නිරෝධසමාපතති පතතබ්බංති.

1. සුභාධාතු - බහුසු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. සත්‍යබාහු වර්ග

2. 2. 1

සත්‍යබාහු සූත්‍රය

235. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, මේ බාහුහු සත් දෙනෙකි. කවර සත් දෙනෙක සත්: ආලෝකබාහු ය, සුභබාහු ය, ආකාශානන්දායනබාහු ය, විඤ්ඤාණන්දා- යනබාහු ය, ආකිඤ්ඤායනබාහු ය, තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනබාහු ය, සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධ බාහු යි. මහණෙනි, මොහු සත්‍යබාහුහු වෙති යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: වහන්ස, යම් මේ ආලෝකබාහුවකුත් යම් සුභබාහුවකුත් යම් ආකාශානන්දායනබාහුවකුත් යම් විඤ්ඤාණන්දායනබාහුවකුත් යම් ආකිඤ්ඤායනබාහුවකුත් යම් තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනබාහුවකුත් යම් සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධබාහුවකුත් වේ ද. වහන්ස, මේ බාහුහු කුමක් නිසා පැහේද්ද?

මහණ, යම් මේ ආලෝකබාහුවක් වේ ද, මේ බාහුව අදුර නිසා පැහේ. මහණ, යම් මේ සුභබාහුවක් වේ ද, මේ බාහුව අසුභය නිසා පැහේ. මහණ, යම් මේ ආකාශානන්දායනබාහුවක් වේ ද, මේ බාහුව රූපය නිසා පැහේ. මහණ, යම් මේ විඤ්ඤාණන්දායනබාහුවක් වේ ද, මේ බාහුව ආකාශානන්දායනතය නිසා පැහේ. මහණ, යම් මේ ආකිඤ්ඤායනබාහුවක් වේ ද, මේ බාහුව විඤ්ඤාණන්දායනතය නිසා පැහේ. මහණ, යම් මේ තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනබාහුවක් වේ ද, මේ බාහුව ආකිඤ්ඤායනතය නිසා පැහේ. මහණ, යම් මේ සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධ- බාහුවක් වේ ද, මේ බාහුව (තාමසකක) නිරෝධය නිසා පැහේ යි.

වහන්ස, යම් මේ ආලෝකබාහුවකුත් යම් සුභබාහුවකුත් යම් ආකාශානන්දායනබාහුවකුත් යම් විඤ්ඤාණන්දායනබාහුවකුත් යම් ආකිඤ්ඤායනබාහුවකුත් යම් තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනබාහුවකුත් යම් සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධබාහුවකුත් වේ ද, වහන්ස, මේ බාහුහු කෙබඳු සමාපත්ති තම් ව පැමිණිය යුත්තෝ වෙද්ද?

මහණ, යම් මේ ආලෝකබාහුවකුත් යම් සුභබාහුවකුත් යම් ආකාශානන්දායනබාහුවකුත් යම් විඤ්ඤාණන්දායනබාහුවකුත් යම් ආකිඤ්ඤායනබාහුවකුත් වේ ද, මේ බාහුහු සංඤ්ඤාසමාපත්ති තම් ව පැමිණිය යුත්තා හ. මහණ, යම් මේ තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනබාහුවක් වේ ද, මේ බාහුව සංඤ්ඤාඋච්ඡේදසමාපත්ති තම් ව පැමිණිය යුත්ති ය. මහණ, යම් මේ සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධබාහුවක් වේ ද, මේ බාහුව තිරෝධ- සමාපත්ති තම් ව පැමිණිය යුත්ති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 2. 2.

සනිද්ධාසුභානං

236. සාවිසථිං-

සනිද්ධතං භික්ඛවෙ, උපපජ්ජති කාමචිතකෙකා තො අනිද්ධතං, සනිද්ධතං උපපජ්ජති ව්‍යාපාදචිතකෙකා තො අනිද්ධතං, සනිද්ධතං උපපජ්ජති විහිංසා චිතකෙකා තො අනිද්ධතං.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සනිද්ධතං උපපජ්ජති කාමචිතකෙකා තො අනිද්ධතං, සනිද්ධතං උපපජ්ජති ව්‍යාපාදචිතකෙකා තො අනිද්ධතං, සනිද්ධතං උපපජ්ජති විහිංසා චිතකෙකා තො අනිද්ධතං?

කාමධාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති කාමසඤ්ඤා, කාමසඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ජති කාමසංකප්පො, කාමසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ජති කාමචිත්තඤ්ඤා, කාමචිත්තඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ජති කාමපරිප්පාදො, කාමපරිප්පාදං පටිච්ච උපපජ්ජති කාමපරිශෙසතා, කාමපරිශෙසතං භික්ඛවෙ පරිශෙසමානො අයුත්තවා පුපුර්ජතො තිති ඤාතෙති ඕච්ඡා පටිපජ්ජති: කායෙත වාචාය මතසා.

ව්‍යාපාදධාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති ව්‍යාපාදසඤ්ඤා, ව්‍යාපාදසඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ජති ව්‍යාපාදසංකප්පො, ව්‍යාපාදසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ජති ව්‍යාපාදචිත්තඤ්ඤා, ව්‍යාපාදචිත්තඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ජති ව්‍යාපාදපරිප්පාදො, ව්‍යාපාදපරිප්පාදං පටිච්ච උපපජ්ජති ව්‍යාපාදපරිශෙසතා, ව්‍යාපාදපරිශෙසතං භික්ඛවෙ, පරිශෙසමානො අයුත්තවා පුපුර්ජතො තිති ඤාතෙති ඕච්ඡා පටිපජ්ජති: කායෙත වාචාය මතසා.

විහිංසාධාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති විහිංසාසඤ්ඤා -පෙ- විහිංසාසංකප්පො -පෙ- විහිංසාච්ඡඤ්ඤා -පෙ- විහිංසාපරිප්පාදො -පෙ- විහිංසාපරිශෙසතා -පෙ- විහිංසාපරිශෙසතං භික්ඛවෙ, පරිශෙසමානො අයුත්තවා පුපුර්ජතො තිති ඤාතෙති ඕච්ඡා පටිපජ්ජති: කායෙත වාචාය මතසා.

තෙසංචාරි භික්ඛවෙ, පුරිසො ආදිත්තං තිණ්ණකං පුකෙඛ තිණ්ණදායෙ නිකුම්භපෙය්‍ය,¹ තො වෙ තඤ්ඤිති ව පාදෙති ව බ්‍රහ්මචරි තිබ්බාපෙය්‍ය, එවං භික්ඛවෙ, යෙ තිණ්ණකට්ඨනිසිතා පාණා, තෙ අතඤ්ඤාසතං ආපජ්ජෙය්‍යං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යො හි කොචි සමඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤා වා උපපන්නං විසමගතං අකුසල්‍යඤ්ඤා² ත බ්‍රහ්මචරි පජ්ඣති විතොදෙති බ්‍රහ්මචරිකරෙති අතඤ්ඤා වං ගමෙති, සො දිට්ඨෙව වෙව³ ඛලෙව දුක්ඛං විහරති සම්මානං සඋපායාසං සපරිප්පාදං. කායස්ස ව හෙද⁴ පරමරණා දුග්ගති පාරිකඛ්ඛා.

සනිද්ධතං භික්ඛවෙ, උපපජ්ජති තෙකබ්බචිතකෙකා තො අනිද්ධතං. සනිද්ධතං උපපජ්ජති අව්‍යාපාදචිතකෙකා තො අනිද්ධතං. සනිද්ධතං උපපජ්ජති අවිහිංසා චිතකෙකා තො අනිද්ධතං.

1. නිකුම්භපෙය්‍ය - සෘ. 2. විසමගතං ඤ්ඤා - මජ්ඣ., PST.

3. දිට්ඨෙව ඛලෙව - සිඬු, සෘ. 4. කායස්ස හෙද - සිඬු, සෘ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2 2. 2.

සහිදහ සුත්‍රය

236. සෑවැන්කුටර-

මහණෙනි, කාමචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී. ව්‍යාපාදචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී. විහිංසාවිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කාමචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී ද, ව්‍යාපාදචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී ද, විහිංසාවිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී ද?

මහණෙනි, කාමධාතුව නිසා කාමසංඥාව උපදී. කාමසංඥාව නිසා කාමසංකල්පය උපදී. කාමසංකල්පය නිසා කාමච්ඡදය උපදී. කාමච්ඡදය නිසා කාමපරිදහය උපදී. කාමපරිදහය නිසා කාමපයෝගීභාවය උපදී. මහණෙනි, කාමපයෝගීභාවය සොයන නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කයින් වචනයෙන් සිතින් යන තුන් කරුණින් වරදවා පිළිපදී.

මහණෙනි, ව්‍යාපාදධාතුව නිසා ව්‍යාපාදසංඥාව උපදී. ව්‍යාපාදසංඥාව නිසා ව්‍යාපාදසංකල්පය උපදී. ව්‍යාපාදසංකල්පය නිසා ව්‍යාපාදච්ඡදය උපදී. ව්‍යාපාදච්ඡදය නිසා ව්‍යාපාදපරිදහය උපදී. ව්‍යාපාදපරිදහය නිසා ව්‍යාපාදපයෝගීභාවය උපදී. මහණෙනි, ව්‍යාපාදපයෝගීභාවය සොයන නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කයින් වචනයෙන් සිතින් යන තුන් කරුණින් වරදවා පිළිපදී.

මහණෙනි, විහිංසාධාතුව නිසා විහිංසා සංඥාව උපදී ... විහිංසා-සංකල්පය ... විහිංසාච්ඡදය ... විහිංසාපරිදහය විහිංසාපයෝගීභාවය ... මහණෙනි, විහිංසාපයෝගීභාවය සොයන නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කයින් වචනයෙන් සිතින් යන තුන් කරුණෙන් වරදවා පිළිපදී.

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ඇවිලගත් තැන හුළක් වියළි තණලැහැබෙක හෙලන්නේ ද, ඉදින් අතින් පයින් වහා නො නිවන්නේ නම් මහණෙනි, මෙසේ තණ හා දූව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද, ඔහු විනාශයට පැමිණෙන්නාහු ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උපන්නා වූ විෂම බවට පැමිණී අකුශල සංඥාව වහා ම දුරු නො කෙරේ ද, බැහැර නො කෙරේ ද, අවසන් නො කෙරේ ද, අනුක්‍රමයෙන් නො ඉපැදීමට නො පවුණවා ද, හෙතෙමේ මේ අත්බැවිහින් පිඩා සහිත ව උපායාස සහිත ව පරිදහ සහිත ව දුකසේ වෙසෙයි. කාබුන් මරණින් මතුත් දුගතිය කැමති විය යුතු යි.

මහණෙනි, තෛෂ්‍රම්‍යචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී. අව්‍යාපාදචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී. අවිහිංසාවිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ, සනිදුතං උපපජ්ජති තෙකඛමච්චිතකෙකා තො අනිදුතං, සනිදුතං උපපජ්ජති අව්භිංසාචිතකෙකා තො අනිදුතං, සනිදුතං උපපජ්ජති අව්භිංසාචිතකෙකා තො අනිදුතං?

තෙකඛමච්චාදුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චසඤ්ඤා, තෙකඛමච්චසඤ්ඤාං පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චසංකප්පො. තෙකඛමච්චසංකප්පං පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චජ්ඣෙ. තෙකඛමච්චජ්ඣං පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චපරිලාභො. තෙකඛමච්චපරිලාභං පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චපරියෙසනා. තෙකඛමච්චපරියෙසනං භික්ඛවෙ, පරියෙසමානො සුතවා අරියසාවකො තිති ආතෙති සමමා පට්ඨජ්ජති: කායෙන වාචාය මහසා.

අව්භාපාදබාදුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භාපාදසඤ්ඤා -පෙ- අව්භාපාදසංකප්පො -පෙ- අව්භාපාදච්ඡෙදා -පෙ- අව්භාපාදපරිලාභො - පෙ- අව්භාපාදපරියෙසනා -පෙ- අව්භාපාදපරියෙසනං භික්ඛවෙ, පරියෙසමානො සුතවා අරියසාවකො තිති ආතෙති සමමා පට්ඨජ්ජති: කායෙන වාචාය මහසා.

අව්භිංසාබාදුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාසඤ්ඤා. අව්භිංසාසඤ්ඤාං පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාසංකප්පො. අව්භිංසාසංකප්පං පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාච්ඡෙදා. අව්භිංසාච්ඡෙදං පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාපරිලාභො. අව්භිංසාපරිලාභං පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාපරියෙසනා. අව්භිංසාපරියෙසනං භික්ඛවෙ, පරියෙසමානො සුතවා අරියසාවකො තිති ආතෙති සමමා පට්ඨජ්ජති: කායෙන වාචාය මහසා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො ආදිතනං තිණ්ණකං සුකෙඛ තිණ්ණයෙ නික්ඛිපෙය්‍ය, තමෙන හතෙති ව පාදෙති ව බිප්පමෙව නිබ්බාපෙය්‍ය, එවං හි භික්ඛවෙ, යෙ තිණ්ණකට්ඨනිස්සිතා පාණා, තෙ ත අතයව්‍යසනං ආපජ්ජෙය්‍යං.

එවමෙව බොභික්ඛවෙ, යො හි කොචි සමණො වාලුංහමණො වා උප්පන්නං විමග්ගතං අකුසල්ලසඤ්ඤාං බිප්පමෙව පජ්ඣති විතොදෙති බ්‍යන්තිකරොති අතභාවං ගමෙති, සො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිහාතං අනුපායාසං අපරිලාභං. කායස්ස ව හෙද පරමරණා සුභති පාවිකඛාති.

2. 2. 3.

භිඤ්ජනාවශථසුත්තං.

237. එකං සමයං ගඟවා ඤාතිකෙ¹ විහරති භිඤ්ජනාවශථෙ, තත්‍ර බොගඟවා භික්ඛු ආමනෙතති භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු ගඟවතො පට්ඨස්සොසුං, ගඟවා එතදවොච:

බාහුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ජති සඤ්ඤා, උපපජ්ජති දිට්ඨි, උපපජ්ජති විතකෙකාති.

එවං වුද්ධෙත, ආයස්සා කම්මානො² ගඟවන්තං එතදවොච: “යායං ගනෙත, දිට්ඨි අසමමාසමුද්ධොසු සමමා සමුද්ධාති. අයං නු බොගනෙත දිට්ඨි කිං පට්ඨව පඤ්ඤායති”ති?.

* 1. ඉමමසංග්ගිකාං PTS අංක 11. 3 අනුදේශකර්මයා - PTS. සෙකා කම්මානො - සි 1, 2

මහණෙනි, කෙසේ නම් තෛෂ්ණමාචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නුපදී ද, අව්‍යාපාදචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නුපදී ද, අවිහිංසාචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නුපදී ද?

මහණෙනි, තෛෂ්ණමාචිතව නිසා තෛෂ්ණමාසංඥව උපදී. තෛෂ්ණමාසංඥව නිසා තෛෂ්ණමාසබ්බකල්පය උපදී. තෛෂ්ණමාසබ්බකල්පය නිසා තෛෂ්ණමාච්ඡද්‍යය උපදී. තෛෂ්ණමාච්ඡද්‍යය නිසා තෛෂ්ණමා-පරිද්‍රව්‍යය උපදී. තෛෂ්ණමා පරිද්‍රව්‍යය නිසා තෛෂ්ණමාපයෝගිඡණ්ඩව උපදී. තෛෂ්ණමාපයෝගිඡණ්ඩය කරණ ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ කසින් වචනගෙන් මතසින් යත භූත් කරුණින් මතා සේ පිළිපදී.

මහණෙනි, අව්‍යාපාදබාහුව නිසා අව්‍යාපාදසංඥව උපදී ... අව්‍යාපාද-සංකල්පය ... අව්‍යාපාදච්ඡද්‍යය ... අව්‍යාපාදපරිද්‍රව්‍යය ... අව්‍යාපාදපයෝගිඡණ්ඩව . මහණෙනි, අව්‍යාපාදපයෝගිඡණ්ඩය කරණ ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ කසින් වචනගෙන් සිතින් යත භූත් කරුණින් මතචින් පිළිපදී.

මහණෙනි, අවිහිංසාබාහුව නිසා අවිහිංසාසංඥව උපදී. අවිහිංසාසංඥව නිසා අවිහිංසාබ්බකල්පය උපදී. අවිහිංසාබ්බකල්පය නිසා අවිහිංසාච්ඡද්‍යය උපදී. අවිහිංසාච්ඡද්‍යය නිසා අවිහිංසාපරිද්‍රව්‍යය උපදී. අවිහිංසාපරිද්‍රව්‍යය නිසා අවිහිංසාපයෝගිඡණ්ඩය උපදී. මහණෙනි, අවිහිංසාපයෝගිඡණ්ඩය කරණ ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ කසින් වචනගෙන් සිතින් යත භූත් කරුණින් මතචින් පිළිපදී.

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ගිනි හත් තණහුළක් විශ්ලිතණ-ලාභාබේක බහා ලත්තේ ද, ඒ මේ තණහුළ අතින් පසින් වහා ම නිව්තේ ද, මහණෙනි, මෙසේ තාණ හා දූව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු විතාශයට නො පැමිණෙත්තාහුය.

මහණෙනි, එතෙසින් ම යම් කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ විෂම-බවට පැමිණී උපන් අකුශලසංඥව වහා ම දුරු කෙරේ ද, බැහැර කෙරේ ද, මුලුසුන් කෙරේ ද, නැවැත නො හටගන්නා බවට පමණුවා ද, හෙතෙමේ මේ අත්බැච්ඡි ද පිඩා රහිත ව ආශාස රහිත ව පරිද්‍රව්‍ය රහිත ව සුවසේ වෙසෙයි කාලින් මරණින් මතු ද සුගතිය කැමති විය යුතු යි.

2. 2. 3.

ගිඤ්ඤාචසඨ සුත්‍රය

237. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාතීක ගම්හි ගිඤ්ඤා-චසඨයෙහි (=ගාඛොලීන් කළ ගෙහි) වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්දිග. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, බාහු (අධ්‍යාශය) නිසා සංඥව උපදී, දෂටිය උපදී, විතකීය උපදී යි

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් කම්මාන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, සම්මාසම්බුදු නො වන්නවුන් කෙරෙහි 'සම්මාසම්බුදුහ' යන යම් මේ දෂටියෙක් වේ ද, වහන්ස, මේ දෂටිය කුමක් නිසා පැණේ ද යි?

මහති ඛො එසා කච්චාත මාතු යද්දං අවිජ්ජාමාතු. භිතං කච්චාත, මාතුං පට්ඨව උපපජ්ජති භිතා සඤ්ඤා, භිතා දිට්ඨි, භිතො විතකෙකා, භිතා චේතනා, භිතා පඤ්ඤා, භිතො පඤ්ඤා, භිතො පුග්ගලො, භිතා වාචා. භිතං ආවිකඛති, දෙසෙති, පඤ්ඤාපෙති, පට්ඨාපෙති, විවරති, විහරති, උත්තානීකරොති. භිතා තස්ස උපපතති¹ වදම්.

මජ්ඣිමං කච්චාත, මාතුං පට්ඨව උපපජ්ජති මජ්ඣිමා සඤ්ඤා, මජ්ඣිමා දිට්ඨි, මජ්ඣිමො විතකෙකා, මජ්ඣිමා චේතනා, මජ්ඣිමා පඤ්ඤා, මජ්ඣිමො පුග්ගලො, මජ්ඣිමා වාචා. මජ්ඣිමං ආවිකඛති, දෙසෙති, පඤ්ඤාපෙති, පට්ඨාපෙති, විවරති, විහරති, උත්තානීකරොති. මජ්ඣිමා තස්ස උපපතති වදම්.

පඤ්ඤාං කච්චාත, මාතුං පට්ඨව උපපජ්ජති පඤ්ඤා සඤ්ඤා, පඤ්ඤා දිට්ඨි, පඤ්ඤා විතකෙකා, පඤ්ඤා චේතනා, පඤ්ඤා පඤ්ඤා, පඤ්ඤා පුග්ගලො, පඤ්ඤා වාචා. පඤ්ඤාං ආවිකඛති, දෙසෙති, පඤ්ඤාපෙති, පට්ඨාපෙති, විවරති, විහරති, උත්තානීකරොති. පඤ්ඤා තස්ස උපපතති වදම්.

2. 2. 4.

භිතාධිමුතතික සුතං.

238. භාවජ්ජිමං--

මාතුසොව² භිතඛවෙ, සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති: භිතාධිමුතතිකා සත්තා භිතාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති. කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති.

අතීතපි³ භිතඛවෙ, අධ්‍යාතං මාතුසොව සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු. භිතාධිමුතතිකා භිතාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු.

අනාගතපි⁴ භිතඛවෙ, අධ්‍යාතං මාතුසොව සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු. භිතාධිමුතතිකා භිතාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු.

එතරසි⁵ භිතඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අධ්‍යාතං මාතුසොව සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති: භිතාධිමුතතිකා භිතාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති. කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති.

1. උපපතතිති - මජ්ඣිමං, භා. 2. මාතුසො - කච්චි.

3. අතීතපි ඛො - මජ්ඣිමං.

4. අනාගතපි ඛො - මජ්ඣිමං.

5. එතරසි ඛො - මජ්ඣිමං.

කච්චාන, යම් මේ අවිද්‍යාතුවෙක් වේ ද, මේ බාතුව මහත් ය කච්චාන, හිතාධ්‍යාය නිසා හිත සංඥව උපදී. හිත දූෂ්ටිය, හිත විතතීය හිත වේතනාව, හිත ප්‍රාථිතාව, හිත ප්‍රණීධිය, හිත පුද්ගලයා, හිත වචන උපදී. හිත චූවක් කියයි, දේශනා කෙරෙයි, පණවයි, පිහිටුවයි, විවෘත කෙරෙයි, බෙදයි, උඩුහුරා කෙරෙයි. ඔහුගේ ඉපැදීම හිත ය යි කියමි.

කච්චාන, මධ්‍යම අධ්‍යාය නිසා මධ්‍යම සංඥව උපදී, මධ්‍යම දූෂ්ටිය, මධ්‍යම විතතීය, මධ්‍යම වේතනාව මධ්‍යම ප්‍රාථිතාව, මධ්‍යම ප්‍රණීධිය, මධ්‍යම පුද්ගලයා, මධ්‍යම වචන උපදී. මධ්‍යම චූවක් කියයි, දේශනා කරයි, පණවයි, පිහිටුවයි, විවෘත කෙරෙයි. බෙදයි, උඩුහුරා කෙරෙයි. ඔහුගේ ඉපැදීම මධ්‍යම ය යි කියමි.

කච්චාන ප්‍රණීතාධ්‍යාය නිසා ප්‍රණීත සංඥව උපදී. ප්‍රණීත දූෂ්ටිය, ප්‍රණීත විතතීය, ප්‍රණීත වේතනාව ප්‍රණීත ප්‍රාථිතාව, ප්‍රණීත ප්‍රණීධිය ප්‍රණීත පුද්ගලයා, ප්‍රණීත වචන උපදී. ප්‍රණීත චූවක් කියයි, දේශනා කෙරෙයි, පණවයි, පිහිටුවයි, විවෘත කෙරෙයි, බෙදයි, උඩුහුරා කෙරෙයි. ඔහුගේ ඉපැදීම ප්‍රණීත ය යි කියමි යි.

2. 2. 4.

හිතාබ්‍රිතනික සුත්‍රය

238. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත් ලාමක අදහස් ඇති සත්තයෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

මහණෙනි, ඉකුත් කාලයෙහි ද සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳුනහ, එකතු වූහ: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසඳුනහ, එකතු වූහ. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසඳුනහ, එකතු වූහ.

මහණෙනි, මතු කාලයෙහි ද සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙන්නහ, එකතු වන්නහ: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙන්නහ, එකතු වන්නහ. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙන්නහ, එකතු වන්නහ.

මහණෙනි, දැන් පවත්නා කල්හි ද සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 2. 5.

යතු

වඩකමයුක්තය

239. එකං සමයං හතවා ර්ෂශ්වහ විහරති ගීර්ෂකකුපෙ පබ්බතෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන ආයසො¹ සාරීපුතො සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඩකමති. ආයසොපි ඛො මහාමොග්ගලානො සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඩකමති. ආයසොපි ඛො මහාකස්සපො සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඩකමති. ආයසොපි ඛො අනුරුද්ධො සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඩකමති. ආයසොපි ඛො සුමනො මහානාහිපුතො සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඩකමති. ආයසොපි ඛො උපාලි සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඩකමති. ආයසොපි ඛො ආනන්දො සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඩකමති. දෙද්දුතොපි ඛො සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඩකමති.

අථ ඛො හගවා භික්ෂු ආමනොසී: පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, සාරීපුතං සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං වඩකමන්තනාහි? 'එවං හනො' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ෂු මහාපඤ්ඤා

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, මොග්ගලානං² සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං වඩකමන්තනාහි? 'එවං හනො' සබ්බෙ ඛො³ එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ෂු මහිඤ්ඤා

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, කස්සපං⁴ සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං වඩකමන්තනාහි? 'එවං හනො' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ෂු ඩුත්තවාදා

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, අනුරුද්ධං සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං වඩකමන්තනාහි? 'එවං හනො' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ෂු දිබ්බවක්ඛුකා.

පස්සථ තො භික්ඛවෙ, පුණ්ණං මහානාහිපුතං සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං වඩකමන්තනාහි? 'එවං හනො' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ෂු ධම්මකපිකා.

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, උපාලිං සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං වඩකමන්තනාහි? 'එවං හනො' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ෂු විතයධරා

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, ආනන්දං සමඛුලෙති භික්ෂුහි සද්ධිං වඩකමන්තනාහි? 'එවං හනො' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ෂු බහුසුත්තා.

1 ආයසොපි ඛො - PTS, සො, සි 2. 2. මහාමොග්ගලානං. සිමු. 1. සබ්බෙ ඛො - සි. 1, 2, PTS. 4 මහාකස්සපො. සිමු. 1

2. 2. 5.

වඩකම සුත්‍රය

239. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජභහනුවර සමීපයෙහි ගිජුකුළුවෙහි වැඩ වසන සේක එකල්හි ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් මහභසුස් තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් අනුරාධා තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් මහනාහිපුන් පුණ්ණ තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් උපාලි තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් ආනාඤ තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. දෙවදත්ත තෙමේ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ සැරියුත් දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු මහපණ්ණාසකය.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ භික්ෂූන් සමග සක්මන් කරණ මුගලන් දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු මහත් සාද්ධි ඇත්තහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ භසුස් දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු බ්‍රහ්මචාරීහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ භික්ෂූන් සමග සක්මන් කරණ අනුරාධා දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු දිව්‍ය ඇත්තහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ මහනාහිපුන් පුණ්ණ දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු ධර්මකපිකයහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ උපාලි දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු විනයධරයහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ අනාඤ දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු බ්‍රහ්මචාරීහ.

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, දෙවදත්තං සම්බුද්ධෙහි භික්ඛුහි සද්ධිං වඩිකම්මත්තනති? 'එවං භනෙත්' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු පාපිච්ඡා.

ධාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති. කල්‍යාණාධිමුත්තිකා කල්‍යාණාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති.

අතීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. කල්‍යාණාධිමුත්තිකා කල්‍යාණාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු.

අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. කල්‍යාණාධිමුත්තිකා කල්‍යාණාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු.

එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති. කල්‍යාණාධිමුත්තිකා කල්‍යාණාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති.

2. 2. 6

සමාප්තතං.

240. සාවච්ඡිකං--

ධාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති. අතීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගුථො ගුථෙත සංසද්දති සමෙති. චූතතං මුත්තෙත සංසද්දති සමෙති. බෙලො බෙලෙත සංසද්දති සමෙති. පුබ්බො පුබ්බෙත සංසද්දති සමෙති. ලොභිකං ලොභිතෙත සංසද්දති සමෙති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ධාතුසොච සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති. -පෙ- අතීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ දෙවිදතු දැකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු පාපිච්ඡයහ.

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්.

මහණෙනි, අතීත කාලයෙහි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදුනහ එක් වූහ: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදුනහ, එක් වූහ. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදුනහ. එක් වූහ.

මහණෙනි, මතු කාලයෙහි දු අදහස් වශයෙන් ම සත්ත්වයෝ සැසැදෙත්-නාහු ය, එක් වන්නාහු ය: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙන්නාහු ය, එක් වන්නාහු ය. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ.

මහණෙනි, දැන් පවත්නා කල්හි දු අදහස් වශයෙන් ම සත්ත්වයෝ සැසැදෙති, එකතු වෙති: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති යි.

3. 2. 6

සභාඵසුත්තය

240. සැමැත්තුමර-

මහණෙනි, අදහස් වශයෙන් ම සත්ත්වයෝ සැසැදෙති, එකතු වෙති: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, ඉකුත් කාලයෙහි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදුනහ. එකතු වූහ: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදුනහ, එකතු වූහ. මහණෙනි, මතු කාලයෙහි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ. මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙති. එකතු වෙති: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති.

මහණෙනි, යම් සේ මල මල සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; මුහු මුහු සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; කෙල කෙල සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; පුයාව පුයාව සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; ලේ ලේ සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; මහණෙනි, එසෙසින් ම සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙති, එකතු වෙති. ... මහණෙනි, අසු කල්හි දු ... මහණෙනි, මතු කාලයෙහි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

බාහුසංඥානිකාවෙ, සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. අනිතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං බාහුසංඥානි සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං බාහුසංඥානි සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ධීරං ධීරෙන සංඝඤ්ඤානි සමෙති. තෙලං තෙලෙන සංඝඤ්ඤානි සමෙති. සප්පි සප්පිතා සංඝඤ්ඤානි සමෙති. මට්ඨ මට්ඨතා සංඝඤ්ඤානි සමෙති. ථාණිකං ථාණිකෙන සංඝඤ්ඤානි සමෙති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, බාහුසංඥානි සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. අනිතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං බාහුසංඥානි සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි.

ඉද්ධවොව භගවා, ඉදං වසා සුගතො අථාපරං එතද්ධොව සත්ථා:

සංඝග්ගා වතථො ජාතො අසංඝග්ගෙන ජිජ්ජති,
පරිත්තං දුරාමාරාග්ග යථා සිද්ධෙ මහණ්ණවෙ.
එවං කුසිතමාගමම සාධු ජිවිසි සිද්ධි,
තස්මා තං පරිවජ්ජෙය්‍ය කුසිතං නිතරීරියං,
පටිවිතෙතති අරියෙති පතිතතෙතති කුසිති,
තිව්චං ආරද්ධවිජිජෙති පණ්ඩිතෙති සභා වසෙ'ති.

2. 2. 7.

අසංඝද්ධානං¹

241. සාවස්ථිකං-

බාහුසංඥානිකාවෙ, සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි: අසංඝද්ධානං අසංඝද්ධානිකා සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. අභිරිකා අභිරිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. අනොත්තංපිකො අනොත්තංපිති² සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි අප්පසාදානං අප්පසාදානෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. කුසිතා කුසිතෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. මුට්ඨස්සාතිකො මුට්ඨස්සාතිකි සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤාති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි.*

1 අසංඝද්ධානං සංඝඤ්ඤානි සුගතං - මජ්ඣිමං. 2 අනොත්තංපිකො අනොත්තංපිති - මජ්ඣිමං.

* "සප්පිකා සප්පිකි සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි, තිරිකා තිරිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි, මහාපිකො මහාපිති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි, බ්‍රහ්මස්සාතිකො බ්‍රහ්මස්සාතිකි සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි, ආරද්ධවිජිජෙති ආරද්ධවිජිජෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි, පණ්ඩිතො පණ්ඩිතොති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි, පසාදානං පසාදානෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි". දිසානාමාසමිතිකා පාඨො PTS පොථොකෙ

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්: කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, ඉකුත් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳුනහ, එකතු වූහ: කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැඳුනහ, එකතු වූහ මහණෙනි, මතු කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳෙති, එකතු වෙති: කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති.

මහණෙනි, යම් සේ කිරී කිරී සමග සැසැඳේ ද, එකතු වේ ද, තෙල් තෙල් සමග සැසැඳේ ද, එකතු වේ ද; හිතෙල් හිතෙල් සමග සැසැඳේ ද, එකතු වේ ද; මී මී සමග සැසැඳේ ද; එකතු වේ ද, පැණි පැණි සමග සැසැඳේ ද, එකතු වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳෙති, එකතු වෙති. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, ඉකුත් කල්හි දු... මහණෙනි, මතු කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳෙති, එකතු වෙති. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාක්‍යයන් වහන්සේ මෙය වදාළ යළි මතු දු මෙය වදාළ සේක:

ඇල්මෙන් කෙලෙස්වතය හටගත්තේ ය, තො ඇල්මෙන් සිඳෙයි. කුඩා දරකඩකට තැනී (සිටියහු) මහමුහුදෙහි යම් සේ කිඳෙන්නේ ද,

එසෙයින් ම පිරිසුදු දිවි ඇත්තේ ද මැලි පුතුලා වෙත පැමිණ කිඳෙයි. (පිරිහෙයි.) එසෙයින් විශ්ඤාන තැනී ඒ මැලි පුතුලා දුරු කරන්නේ ය.

ප්‍රකෘති විවේක ඇති ආයතී වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති පටන් ගත් විශ්ඤාන ඇති ධ්‍යාන කරණසුළු පණ්ඩිතයන් සමග නිරතුරු එක් ව වෙසෙන්නේ යි.

2. 2. 7.

අය්‍යඤ්ඤා සුත්‍රය

241. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳෙති, එකතු වෙති: සැදුහා තැත්තෝ සැදුහා තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත් එකතු වෙත්. නුගත්තු නුගතුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. මූලාසිහි ඇත්තෝ මූලාසිහි ඇත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්.

අනිතවපි භික්ඛවෙ, අභාතං බාතුසොච සත්තා සංසජ්ඣෙසු සමිංසු: අසාභා, අසාදොති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිංසු අභිරිකා, අභිරිකෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිංසු අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිංසු. අපායුසා, අපායුසෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිංසු. කුසිතා, කුසිතෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිංසු. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතීති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිංසු. දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිංසු.

අනාගතවපි භික්ඛවෙ අභාතං බාතුසොච සත්තා සංසජ්ඣෙසු සමෙසුනාති: අසාභා, අසාදොති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙසුනාති. අභිරිකා, අභිරිකෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙසුනාති අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- අපායුසා, අපායුසෙති සද්ධිං -පෙ- කුසිතා, කුසිතෙති සද්ධිං -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතීති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙසුනාති.

එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අභාතං බාතුසොච සත්තා සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි: අසාභා, අසාදොති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි. අභිරිකා, අභිරිකෙති සද්ධිං -පෙ- අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- අපායුසා, අපායුසෙති සද්ධිං -පෙ- කුසිතා, කුසිතෙති සද්ධිං -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතීති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි.

බාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි: සද්ධා, සද්ධොති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි. භිරිමනා, භිරිමකෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි. ඔත්තාපිනො, ඔත්තාපිති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි. ඛුසුසුසා, ඛුසුසුසෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි. අරභුචිරිසා, අරභුචිරිසෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි. උප්චාරිකසතිනො, උප්චාරිකසතීති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි. පඤ්ඤාචනොතො, පඤ්ඤාචනොති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි.

අනිතවපි භික්ඛවෙ අභාතං -පෙ- අනාගතවපි භික්ඛවෙ අභාතං -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ පච්චුප්පනං අභාතං බාතුසොච සත්තා සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි: සද්ධා, සද්ධොති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචනොතො, පඤ්ඤාචනොති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි.

8. 2. 8.

අසාභාමුලකභික්ඛපඤ්ඤාසුතං.

242. සාචන්ද්‍රියං-

බාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි: අසාභා, අසාදොති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි. අභිරිකා, අභිරිකෙති සද්ධිං [සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි.] දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති සද්ධිං [සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි.] සද්ධා, සද්ධොති සද්ධිං [සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි.] භිරිමනා, භිරිමකෙති සද්ධිං [සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි.] පඤ්ඤාචනොතො, පඤ්ඤාචනොති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමෙතනි.

මහණෙනි, අසු කල්හි දු අදහස් වශයෙන් ම සත්ත්වයෝ සාසාදුතහ, එකතු වූහ: සාදුහා තැත්තෝ සාදුහා තැත්තවුන් සමග සාසාදුතහ, එකතු වූහ. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සාසාදුතහ, එකතු වූහ. පච්ච ඛිය තැත්තෝ පච්ච ඛිය තැත්තවුන් සමග සාසාදුතහ, එකතු වූහ. නුගත්තු නුගතුන් සමග සාසාදුතහ, එකතු වූහ. කුසීතයෝ කුසීතයන් සමග සාසාදුතහ, එකතු වූහ. මූලාසිති ඇත්තෝ මූලාසිති ඇත්තවුන් සමග සාසාදුතහ, එකතු වූහ. නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සාසාදුතහ, එකතු වූහ.

මහණෙනි, මතු කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සාසාදෙන්තාහ, එකතු වන්නාහ: සාදුහා තැත්තෝ සාදුහා තැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්තාහ, එකතු වන්නාහ. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්තාහ, එකතු වන්නාහ, පච්ච ඛිය තැත්තෝ පච්ච ඛිය තැත්තවුන් සමග ... නුගත්තු නුගතුන් සමග ... කුසීතයෝ කුසීතයන් සමග.... මූලාසිති ඇත්තෝ මූලාසිති ඇත්තවුන් සමග... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්තාහ, එකතු වන්නාහ.

මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සාසාදෙති, එකතු වෙති: සාදුහා තැත්තෝ සාදුහා තැත්තවුන් සමග සාසාදෙති, එකතු වෙති. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග ... පච්ච ඛිය තැත්තෝ පච්ච ඛිය තැත්තවුන් සමග ... නුගත්තු නුගතුන් සමග ... කුසීතයෝ කුසීතයන් සමග ... මූලාසිති ඇත්තෝ මූලාසිති ඇත්තවුන් සමග...නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්.

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සාසාදෙන්, එකතු වෙත්: සාදුහා තැත්තෝ සාදුහා තැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. පච්ච ඛිය ඇත්තෝ පච්ච ඛිය ඇත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. උගත්තු උගතුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. පිරිපුන් විශ්ඤාන ඇත්තෝ පිරිපුන් විශ්ඤාන ඇත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. එළඹ සිටි සිති ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිති ඇත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්.

මහණෙනි, අසු කල්හි දු ... මහණෙනි, මතු කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් පවත්නා කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. සාදුහා තැත්තෝ සාදුහා තැත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සාසාදෙති, එකතු වෙති යි.

3. 2. 8.

අසුකල්හිදු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සාසාදෙන්, එකතු වෙත්.

242. සාසාදන්තවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සාසාදෙන්, එකතු වෙත්: සාදුහා තැත්තෝ සාදුහා තැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. සාදුහා තැත්තෝ සාදුහා තැත්තවුන් සමග සාසාදෙන් එකතු වෙත්. ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්. නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සාසාදෙන්, එකතු වෙත්.

අතීතමපි භික්ඛවෙ, අභිතං මාභූසංයුතං සත්තං සංසජ්ඣෙසු සමිසු -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අභිතං මාභූසංයුතං සත්තං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති. -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අභිතං මාභූසංයුතං සත්තං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති. අසාධා අසාධෙති සද්ධිං -පෙ- අතිරිතං අතිරිකෙති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති සද්ධිං -පෙ- සභා සභෙති සද්ධිං -පෙ- නිරිමිතං නිරිමිතෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤවනො පඤ්ඤවනෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති. (පඨමනනිකං.)

මාභූසංයුතං භික්ඛවෙ, සත්තං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති: අසාධා අසාධෙති -පෙ- අනොත්තංපිනෙ අනොත්තංපිති -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති -පෙ- සභා සභෙති -පෙ- ඔත්තංපිනෙ ඔත්තංපිති -පෙ- පඤ්ඤවනො පඤ්ඤවනෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති. අතීතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අභිතං [මාභූසංයුතං සත්තං සංසජ්ඣෙසු] සමිනෙති: [අසාධං අසාධෙති -පෙ- අනොත්තංපිනෙ අනොත්තංපිති -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති -පෙ- සභා සභෙති -පෙ- ඔත්තංපිනෙ ඔත්තංපිති -පෙ- පඤ්ඤවනො පඤ්ඤවනෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති.] (දුතීයනනිකං.)

[මාභූසංයුතං භික්ඛවෙ, සත්තං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති:] අසාධා අසාධෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති. අප්පසුතං අප්පසුතෙති -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති -පෙ- සභා සභෙති -පෙ- ඛුසුසුතං ඛුසුසුතෙති -පෙ- පඤ්ඤවනො පඤ්ඤවනෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති. අතීතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ පච්චුප්පනං අභිතං -පෙ- [අසාධං අසාධෙති -පෙ- අප්පසුතං අප්පසුතෙති -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති -පෙ- සභා සභෙති -පෙ- ඛුසුසුතං ඛුසුසුතෙති -පෙ- පඤ්ඤවනො පඤ්ඤවනෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති.] (තෛතීයනනිකං.)

[මාභූසංයුතං භික්ඛවෙ, සත්තං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති:] අසාධා අසාධෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති. කුසිතං කුසිතෙති -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති -පෙ- සභා සභෙති -පෙ- ආරභිවිරියං ආරභිවිරියෙති -පෙ- පඤ්ඤවනො පඤ්ඤවනෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති. අතීතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ පච්චුප්පනං අභිතං -පෙ- [අසාධං -පෙ- කුසිතං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- සභා -පෙ- ආරභිවිරියං -පෙ- පඤ්ඤවනො පඤ්ඤවනෙති සද්ධිං සංසජ්ඣෙසු සමිනෙති.] (චතුස්සනනිකං.)

මහණෙනි, අසු කල්හි ද සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙනහ, එකතු වූහ ... මහණෙනි, මතු කල්හි ද සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ. මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි ද සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. (පළමුවන නිකාය සි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... පවට බිය ඇත්තෝ පවට බිය ඇත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අසු කල්හි ද ... මහණෙනි, අතා කල්හි ද ... මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි ද සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග ... පවටබිය නැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග ... නුවණතැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... පවට බියැත්තෝ පවට බියැත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත් එකතු වෙත්. (දෙවන නිකාය සි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. නුගත්තු නුගතුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... උගත්තු උගතුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, ඉකුත් කල්හි ද ... මහණෙනි, මතු කල්හි ද ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි ද ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තන් සමග ... නුගත්තු නුගතුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ නැත්තවුන් සමග ... සැදූහැතියෝ සැදූහැතියන් සමග ... උගත්තු උගතුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැතියන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. (තෙවන නිකාය සි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... පිරිපුන් වෙර ඇත්තෝ පිරිපුන් වෙර ඇත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අසු කල්හි ද ... මහණෙනි, අතා කල්හි ද ... මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි ද : සැදූහැනැතියෝ ... කුසිතයෝ ... නුවණ නැත්තෝ ... සැදූහැතියෝ ... පිරිපුන් වෙර ඇතියෝ ... නුවණැත්තෝ නුවණැතියන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. (සිවුවන නිකාය සි.)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[බාහුසංව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.] අස්සඤ්ඤා අස්සඤ්ඤා සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි මුට්ඨස්සනිනො මුට්ඨස්සනිනි -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤානි -පෙ- සද්ධා සද්ධෙති -පෙ- උප්පට්ඨිතසනිනො උප්පට්ඨිතසනිනි -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ අද්ධානං -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං -පෙ- [අස්සඤ්ඤා -පෙ- මුට්ඨස්සනිනො -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- සද්ධා -පෙ- උප්පට්ඨිතසනිනො -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.] (පඤ්ඤාමනනිකං.)

2. 2. 9.

අභිජිකමුලකනිකවතුකසසුතතං.

243. සාවජජීයං-

බාහුසංව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි: අභිජිකා අභිජිකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤානි සද්ධිං -පෙ- නිරිමනා නිරිමනෙති සද්ධිං -පෙ- ඔත්තාපිනො ඔත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනීතමපි [භික්ඛවෙ, අද්ධානං] -පෙ- අනාගතමපි [භික්ඛවෙ, අද්ධානං] -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං -පෙ- අභිජිකා -පෙ- අනොත්තාපිනො -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි (පඤ්ඤාමනනිකං.)

[බාහුසංව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි:] අභිජිකා අභිජිකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අප්පසසුතා අප්පසසුතෙති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤානි සද්ධිං -පෙ- නිරිමනා නිරිමනෙති සද්ධිං -පෙ- බහුසසුතා බහුසසුතෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං -පෙ- [අභිජිකා -පෙ- අප්පසසුතා -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- නිරිමනා -පෙ- බහුසසුතා -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. (දුඤ්ඤාමනනිකං.)

[බාහුසංව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි:] අභිජිකා අභිජිකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. කුසිකා කුසිකෙති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤානි සද්ධිං -පෙ- නිරිමනා නිරිමනෙති සද්ධිං -පෙ- ආරද්ධිවිරියා ආරද්ධිවිරියෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං -පෙ- [අභිජිකා -පෙ- කුසිකා -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- නිරිමනා -පෙ- ආරද්ධිවිරියා -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.] (ගතිසන්තනිකං.)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... එළඹී සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹී සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයු කල්හි ද... මහණෙනි, අතා කල්හි ද... මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි ද ... සැදූහැනැත්තෝ... මූලා සිහි ඇත්තෝ ... නුවණ තැත්තෝ සැදූහැත්තෝ ... එළඹී සිහි ඇත්තෝ ... පැණැත්තෝ පැණැත්තන් සමග සැසැදෙත් එකතු වෙති යි. (පස්වන නිකාය යි.)

2. 2. 9.

අතිරික්තමූලකර්තවතුක්ක සූත්‍රය

243. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... පවට බිය ඇත්තෝ පවට බිය ඇත්තවුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයු කල්හි ද ... මහණෙනි, අතා කල්හි ද ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි ද ... [ලජ්ජා නැතියෝ ... පවට බිය නැතියෝ ... නුවණ නැතියෝ ... ලජ්ජා ඇතියෝ ... පවට බිය ඇතියෝ... පැණැතියෝ පැණැත්තන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්.] (පළමුවන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. නුගත්තු නුගතුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... උගත්තු උගතුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයු කල්හි ද ... මහණෙනි, අතාගතයෙහි ද ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි ද ... [ලජ්ජා නැතියෝ ... නුගත්තෝ ... නුවණ නැතියෝ... ලජ්ජා ඇතියෝ ... උගත්තෝ ... පැණැතියෝ පැණැත්තන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. (දෙවන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... පිරිපුන් වැර ඇත්තෝ පිරිපුන් වෙර ඇත්තවුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග ... සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයු කල්හි ද ... මහණෙනි, අතා කල්හි ද ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි ද ... [ලජ්ජා නැතියෝ කුසිතයෝ ... නුවණ නැතියෝ ... ලජ්ජා ඇතියෝ ... පිරිපුන් වැර ඇතියෝ ... පැණැතියෝ පැණැත්තන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත් (තෙවන නිකාය යි.)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[ඛාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසදන්ති සමෙන්නි:] අතිරිකා අතිරිකෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතිති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤ දුප්පඤ්ඤති සද්ධිං -පෙ- භිරිමනා භිරිමනෙති සද්ධිං -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො උපට්ඨිතසතිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. අනිත්ථෙ භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං-පෙ-ඵතරතිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං -පෙ- අතිරිකා -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- භිරිමනා -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. (චතුස්ථනනිකං.)

8. 2. 10

අනොත්තාපමුලකතිකනායසුතනං

244. සාවජ්ඣං-

ඛාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසදන්ති සමෙන්නි, අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- අප්පස්සනා අප්පස්සනෙති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤ දුප්පඤ්ඤති සද්ධිං -පෙ- ඔත්තාපිනො ඔත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- බ්හුස්සුතා බ්හුස්සුතෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. අනිත්ථෙ භික්ඛවෙ, අද්ධානං-පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- ඵතරතිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං [අනොත්තාපිනො -පෙ- අප්පස්සනා -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- ඔත්තාපිනො -පෙ- බ්හුස්සුතා -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි (පඨමනනිකං.)

[ඛාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසදන්ති සමෙන්නි:] අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. කුසීතා කුසීතෙති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤ දුප්පඤ්ඤති සද්ධිං -පෙ- ඔත්තාපිනො ඔත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- ආරද්ධවීරියං ආරද්ධවීරියෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. අනිත්ථෙ භික්ඛවෙ, අද්ධානං-පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- ඵතරතිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං -පෙ- අනොත්තාපිනො -පෙ- කුසීතා -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- ඔත්තාපිනො -පෙ- ආරද්ධවීරියං -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි (දුතීයනනිකං.)

[ඛාතුසොව භික්ඛවෙ සත්තා සංසදන්ති සමෙන්නි:] අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතිති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤ දුප්පඤ්ඤති සද්ධිං -පෙ- ඔත්තාපිනො ඔත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො උපට්ඨිතසතිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. අනිත්ථෙ භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- ඵතරතිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං [අනොත්තාපිනො -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- ඔත්තාපිනො -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. (තනීයනනිකං.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... පාණැත්තෝ පාණැත්තවුන් සමග ... සැසැඳෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, අයුකල්හි දු ... මහණෙනි, අනාකල්හි දු ... මහණෙනි, දූත් වත්මන් කල්හි දු ... [ලජ්ජා නැතියෝ... සිහි නැතියෝ ... නුවණ නැතියෝ ... ලජ්ජා ඇතියෝ ... සිහි ඇතියෝ ... පාණැත්තෝ පාණැත්තවුන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති යි. (ඔවුමන නිකාය යි.)

2. 2. 10.

අනොත්තාපමුලකනිකත්තය සූත්‍රය

244. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. පච්ච නිශ තැත්තෝ පච්ච නිශ තැත්තවුන් සමග ... අප්‍රාශ්‍රාතයෝ අප්‍රාශ්‍රාතයන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග ... පාපභීරුකයෝ පාපභීරුකයන් සමග ... බහුශ්‍රාතයෝ බහුශ්‍රාතයන් සමග ... ප්‍රාඥයෝ ප්‍රාඥයන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයුකල්හි දු...මහණෙනි, අනාකල්හි දු ...මහණෙනි, දූත් වත්මන් කල්හි දු ... පච්ච නිශ නැතියෝ ... අල්පශ්‍රාතයෝ ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ ... පච්ච නිශ ඇතියෝ ... බහුශ්‍රාතයෝ ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. (පළමුමන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වසින් ම සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. පච්ච නිශ තැත්තෝ පච්ච නිශ තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග... පාපභීරුකයෝ පාපභීරුකයන් සමග ... පිරිපුන් වැර ඇත්තෝ පිරිපුන් වෙර ඇත්තවුන් සමග ... ප්‍රාඥයෝ ප්‍රාඥයන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයුකල්හි දු ... මහණෙනි, අනාකල්හි දු ... මහණෙනි, දූත් වත්මන් කල්හි දු ... පච්ච නිශ නැතියෝ ... කුසිතයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයෝ... පාපභීරුකයෝ ... පිරිපුන් වැර ඇතියෝ ... ප්‍රාඥයෝ ප්‍රාඥයන් සමග සැසැඳෙත්. එකතු වෙත්. (දෙවන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වසින් ම සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. පච්ච නිශ තැත්තෝ පච්ච නිශ තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග ... පච්ච නිශ ඇත්තෝ පච්ච නිශ ඇත්තවුන් සමග... එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... පාණැත්තෝ පාණැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයුකල්හි දු ... මහණෙනි, අනාකල්හි දු ... මහණෙනි, දූත් වත්මන් කල්හි දු ... පච්ච නිශ නැතියෝ ... සිහි නැතියෝ ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ ... පච්ච නිශ ඇතියෝ ... සිහි ඇතියෝ ... ප්‍රාඥයෝ ප්‍රාඥයන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති යි. (තෙවන නිකාය යි.)

3. 2 11.

අපසුතමුලකතිකදාසසුතං.

245. සාවජ්ඣයං-

බාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තාසංසඤ්ඤාති සමෙතති: අපසුතා අපසුත-
තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති කුසිතා කුසිතෙති සද්ධිං-පෙ-දුපපඤ්ඤා
දුපපඤ්ඤාති සද්ධිං -පෙ- බහුසුතා බහුසුතෙති සද්ධිං -පෙ- ආරද්ධිවීරියා
ආරද්ධිවීරියෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති
සමෙතති. අනිතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං-පෙ-අනාගතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං
-පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං -පෙ- අපසුතා -පෙ-
කුසිතා-පෙ-දුපපඤ්ඤා-පෙ-බහුසුතා-පෙ-ආරද්ධිවීරියා -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො
පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. (පඨමනාහිකං.)

[බාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤාති සමෙතති:] අපසුතා
අපසුතෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතිති
සද්ධිං -පෙ- දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤාති සද්ධිං -පෙ- බහුසුතා බහුසුතෙති
සද්ධිං -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො උපට්ඨිතසතිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො
පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. අනිතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං
-පෙ- අනාගතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං
අද්ධානං -පෙ- අපසුතා -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො -පෙ- දුපපඤ්ඤා -පෙ-
බහුසුතා -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති
සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති (දුතියනාහිකං.)

3. 2. 12.

කුසිතමුලකතිකෙකසුතං.

246: සාවජ්ඣයං-

බාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤාති සමෙතති: කුසිතා කුසිතෙති
සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතිති සද්ධිං -පෙ-
දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤාති සද්ධිං -පෙ- ආරද්ධිවීරියා ආරද්ධිවීරියෙති සද්ධිං
-පෙ- උපට්ඨිතසතිනො උපට්ඨිතසතිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො
පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. අනිතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං
-පෙ- අනාගතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං
අද්ධානං -පෙ- කුසිතා . . මුට්ඨස්සතිනො දුපපඤ්ඤා ආරද්ධිවීරියා ...
උපට්ඨිතසතිනො පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති
සමෙතති.

සත්තබාතුචගො දුතියො.

තනුද්දනං:

සත්තබාතු සතිද්දනං ගිඤ්ඤාකාමසපේත ව,
තිනාගිමුතති වඩකමං සගාථාස්සද්ධි¹ සත්තමං.
අස්සද්ධිමුලකා පඤ්ඤා චත්තාරි අභිරිකමුලකා,
අතොත්තාපමුලකා තිණි දුචෙ අපසුතෙත ව
කුසිතං එකකං චුතතං සුත්තනතා තිණි පඤ්ඤාකාති.

¹ සගාථාස්සද්ධි. සි.මු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 2. 11.

අපසසුතමූලකතීකදවය සූත්‍රය

345. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තඛයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: අරුප්ප්‍රායයෝ අරුප්ප්‍රායයන් සමග සැසැදෙත්. එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග ... දුෂ්ප්‍රායයෝ දුෂ්ප්‍රායයන් සමග ... බහුප්‍රායයෝ බහුප්‍රායයන් සමග ... පිරිපුන් වැර ඇත්තෝ පිරිපුන් වැර ඇත්තවුන් සමග ... ප්‍රායයෝ ප්‍රායයන් සමග ... සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අතීතයෙහි දු ... මහණෙනි, අතාගතයෙහි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන්-හි දු ... අල්පප්‍රායයෝ ... කුසිතයෝ ... දුෂ්ප්‍රායයෝ ... බහුප්‍රායයෝ ... වැර ඇතියෝ...ප්‍රායයෝ ප්‍රායයන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත් (පළමුවන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්තඛයෝ අදහස් විසින් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. අරුප්ප්‍රායයෝ අරුප්ප්‍රායයන් සමග සැසැදෙත්. එකතු වෙත්. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... දුෂ්ප්‍රායයෝ දුෂ්ප්‍රායයන් සමග බහුප්‍රායයෝ බහුප්‍රායයන් සමග ... එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... ප්‍රායයෝ ප්‍රායයන් සමග සැසැදෙත්. එකතු වෙත්, මහණෙනි, අතීතයෙහි දු ... මහණෙනි, අතාගතයෙහි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු ... අල්පප්‍රායයෝ ... සිහි නැතියෝ ... දුෂ්ප්‍රායයෝ ... බහුප්‍රායයෝ ... සිහි ඇතියෝ ... පාණ්ඩුන්තෝ පාණ්ඩුන්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙති යි. (දෙවන නිකාය යි.)

2 2. 12.

කුසිතමූලකතීකෙක සූත්‍රය

246. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තඛයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග සැසැදෙත්. එකතු වෙත්. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... නුවණ නැත්තෝ නුවණ නැත්තවුන් සමග ... පිරිපුන් වැර ඇත්තෝ පිරිපුන් වැර ඇත්තවුන් සමග ... එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... පාණ්ඩුන්තෝ පාණ්ඩුන්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, අතීතයෙහි දු ... මහණෙනි, අතාගතයෙහි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි දු ... කුසිතයෝ ... සිහි නැතියෝ ... නුවණ නැතියෝ .. පිරිපුන් වැර ඇතියෝ ... සිහි ඇතියෝ ... පාණ්ඩුන්තෝ පාණ්ඩුන්තන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති යි.

සත්තබාහු වර්ග දෙවෙනි යි

එහි උද්දාය:

සත්තබාහු, සතිදත සූත්‍ර සහ භික්ෂූකාවසථ, භිතාගිච්ඡතරි, වඩකම, සගාථ සූත්‍ර ද, සත්වැති අසාඤ්ඤා සූත්‍රය ද, අසාඤ්ඤාමූලකතීක පස ද, අතිරිකමූලකතීක සතර ද, අනොත්තාපමූලකතීක තුණ ද, අපසසුතමූල-කතීක දෙක ද, කුසිතමූලකතීක එක ද යන තික දක්වෙන සූත්‍ර පස ද යි මෙසේ සූත්‍රාන්ත (දෙළොහෙක්) ද, තික පසළොහෙක් ද වදාරණ ලදී.

3. කම්මපට්ඨගො

2. 3. 1.

අසමාතිනසුතං.

247. ඝාමනීයං-

ඛානුසොව භික්ඛවෙ සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි: අසසද්ධා අසසද්ධෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අතිරික්ඛා අතිරික්ඛෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනොත්තංපිනො අනොත්තංපිති සද්ධං -පෙ- අසමාතිනා අසමාතිනෙති සද්ධං -පෙ- දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

සද්ධා සද්ධෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. තිරිමනා තිරිමනෙති සද්ධං -පෙ- ඔත්තංපිනො ඔත්තංපිති සද්ධං -පෙ- සමාතිනා සමාතිනෙති සද්ධං -පෙ- පඤ්ඤාචනොනා පඤ්ඤාචනොති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

2. 3. 2.

දුස්සිලසුතං.

248 ඝාමනීයං-

ඛානුසොව භික්ඛවෙ සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි: අසසද්ධා අසසද්ධෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අතිරික්ඛා අතිරික්ඛෙති සද්ධං -පෙ- අනොත්තං-පිනො අනොත්තංපිති සද්ධං -පෙ- දුස්සිලා දුස්සිලෙති සද්ධං -පෙ- දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

සද්ධා සද්ධෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. තිරිමනා තිරිමනෙති සද්ධං -පෙ- ඔත්තංපිනො ඔත්තංපිති සද්ධං -පෙ- සිලවනොනා සිලවනොති සද්ධං -පෙ- පඤ්ඤාචනොනා පඤ්ඤාචනොති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

2. 3. 3.

පඤ්ඤාසිකඛාපදසුතං.

249. ඝාමනීයං-

ඛානුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි: පාණ්ඩිපාතිනො පාණ්ඩිපාතිති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අදින්නාදුසිනො අදින්නාදුසිති සද්ධං -පෙ- කාමෙසු මිත්ථාචාරයො කාමෙසු මිත්ථාචාරීති සද්ධං -පෙ- මුසාවාදිනො මුසාවාදීති සද්ධං -පෙ- සුරුමෙරයමජ්ජපමාදධායිනො සුරුමෙරයමජ්ජපමාදධායීති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

පාණ්ඩිපාතා පටිච්චරතා පාණ්ඩිපාතා පටිච්චරතෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි, සමෙන්නි. අදින්නාදුතා පටිච්චරතා අදින්නාදුතා පටිච්චරතෙති සද්ධං -පෙ- කාමෙසු මිත්ථාචාරා පටිච්චරතා කාමෙසු මිත්ථාචාරා පටිච්චරතෙති සද්ධං -පෙ- මුසාවාද පටිච්චරතා මුසාවාද පටිච්චරතෙති සද්ධං -පෙ- සුරුමෙරයමජ්ජපමාදධායනා පටිච්චරතා සුරුමෙරයමජ්ජපමාදධායනා පටිච්චරතෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි, සමෙන්නි.

3. කම්මපට්ටය

2 3 1.

අසමානිත සූත්‍රය

247. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදුහැ තැන්තෝ සැදුහැ තැන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත් ලජ්‍යා තැන්තෝ ලජ්‍යා තැන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. පව්ව බිය තැන්තෝ පව්ව බිය තැන්තවුන් සමග... අසමානිත (උපවාර-අපීණා සමාධි රහිත)යෝ අසමානිතයන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

සැදුහැත්තෝ සැදුහැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්‍යා ඇත්තෝ ලජ්‍යා ඇත්තවුන් සමග... පාපභීරුකයෝ පාපභීරුකයන් සමග... සමානිතයෝ සමානිතයන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති යි.

2. 3. 2.

දුස්සීල සූත්‍රය

248. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදුහැ තැන්තෝ සැදුහැ තැන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්‍යා තැන්තෝ ලජ්‍යා තැන්තවුන් සමග ... පව්ව බිය තැන්තෝ පව්ව බිය තැන්තවුන් සමග... දුස්සීලයෝ දුස්සීලයන් සමග... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

සැදුහැත්තෝ සැදුහැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්‍යා ඇත්තෝ ලජ්‍යා ඇත්තවුන් සමග ... පාපභීරුකයෝ පාපභීරුකයන් සමග... සිල්වත්තු සිල්වතුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති යි

2. 3. 3

පඤ්චසික්ඛාපද සූත්‍රය

249. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: පරපණ්ණිකයන්තෝ පරපණ්ණිකයන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. අත්සතු දූ ගන්තේන් අත්සතු දූ ගන්තවුන් සමග ... කාමයන්ති වරදවා හැසිරෙන්නෝ කාමයන්ති වරදවා හැසිරෙන්නවුන් සමග ... මූසවා බණ්ණන්තෝ මූසවා බණ්ණන්තවුන් සමග ... පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පානය කරන්නෝ පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පානය කරන්නවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

පණ්ණිකයන් වෙන් වුවෝ පණ්ණිකයන් වෙන් වුවන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. අත්සතු දූ ගන්තේන් වෙන් වුවෝ අත්සතු දූ ගන්තේන් වෙන් වුවන් සමග ... කාමයන්ති වරදවා හැසිරෙන්නෝ වෙන් වුවෝ කාමයන්ති වරදවා හැසිරෙන්නෝ වෙන් වුවන් සමග ... මූසවා බණ්ණන්තෝ වෙන් වුවෝ මූසවා බණ්ණන්තෝ වෙන් වුවන් සමග ... පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පානය කිරීමෙන් වෙන් වුවෝ පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පානය කිරීමෙන් වෙන් වුවන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 3. 4.

4. ඝභතකම්මපථසුභතං.

250. ඝාචජ්ඣියං-

ධාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි: පාණාතිපාතිනො පාණාතිපාතීති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි. අදින්නාදුසිනො අදින්නාදුසිති සද්ධිං -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනො කාමෙසු මිච්ඡාචාරීති සද්ධිං -පෙ- මුසාවාදිනො මුසාවාදීති සද්ධිං -පෙ- පිසුණවාචා පිසුණවාචෙති සද්ධිං -පෙ- ඵරුසවාචා ඵරුසවාචෙති සද්ධිං -පෙ- සම්මපප්පලාපිනො සම්මපප්පලාපිති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි.

පාණාතිපාතා පටිවිරතා -පෙ- අදින්නාදුතා පටිවිරතා -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතා -පෙ- මුසාවාදා පටිවිරතා -පෙ- පිසුණාය වාචාය¹ පටිවිරතා -පෙ- ඵරුසාය වාචාය² පටිවිරතා -පෙ- සම්මපප්පලාපා පටිවිරතා සම්මපප්පලාපා පටිවිරතෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි.

2. 3. 5.

දසකම්මපථසුභතං.

251. ඝාචජ්ඣියං-

ධාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි: පාණාතිපාතිනො පාණාතිපාතීති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි. අදින්නාදුසිනො -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනො -පෙ- මුසාවාදිනො -පෙ- පිසුණවාචා -පෙ- ඵරුසවාචා -පෙ- සම්මපප්පලාපිනො -පෙ- අභිජ්ඣාලුකො අභිජ්ඣාලුකී සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි බ්‍යාපන්නවිත්තා බ්‍යාපන්නවිත්තෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි. මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි.

පාණාතිපාතා පටිවිරතා පාණාතිපාතා පටිවිරතෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි. අදින්නාදුතා පටිවිරතා -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතා -පෙ- මුසාවාදා පටිවිරතා -පෙ- පිසුණාය වාචාය පටිවිරතා -පෙ- ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතා -පෙ- සම්මපප්පලාපා පටිවිරතා -පෙ- අභිජ්ඣාලුකො අභිජ්ඣාලුකී සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි. අබ්‍යාපන්නවිත්තා අබ්‍යාපන්නවිත්තෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙන්නි.

1. පිසුණවාචා - සිමු, සි 1, 2, පිසුණවාචාය - PTS.

2. ඵරුසවාචා - සිමු, සි 1, 2, ඵරුසවාචාය - PTS.

2. 3. 4.

සත්තකම්මපථ සූත්‍රය

250 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: පරපණ තසන්තෝ පරපණ තසන්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. අත්සතු දෑ ගන්තෝ අත්සතු දෑ ගන්තවුන් සමග ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නෝ කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නවුන් සමග ... මූසවා බණන්තෝ මූසවා බණන්තවුන් සමග ... පිසුණුවස් බණන්තෝ පිසුණුවස් බණන්තවුන් සමග ... පරොස්බස් බණන්තෝ පරොස්බස් බණන්තවුන් සමග ... හිස්බස් බණන්තෝ හිස්බස් බණන්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්.

පණ්ඩායෙන් වෙන් වූවෝ ... අසිතාදනින් වෙන් වූවෝ ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වෙන් වූවෝ ... මූසවායෙන් වෙන් වූවෝ ... පිසුණුවසින් වෙන් වූවෝ ... පරොස්බසින් වෙන් වූවෝ ... හිස්බස් බිණුමෙන් වෙන් වූවෝ හිස්බස් බිණුමෙන් වෙන් වූවන් සමග සැසැදෙත්. එකතු වෙති යි.

2. 3. 5.

දසකම්මපථ සූත්‍රය

251. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: පරපණ තසන්තෝ පරපණ තසන්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මෙරමා සතු දෑ ගන්තෝ ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නෝ ... මූසවා බණන්තෝ ... පිසුණුවස් බණන්තෝ ... පරොස්බස් බණන්තෝ ... හිස්බස් බණන්තෝ ... දුභිලොබ බහුල කොට ඇත්තෝ දුභිලොබ බහුල කොට ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතාත්තෝ ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතාත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත් මහද්දුවෝ මහද්දුවන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්.

පණ්ඩායෙන් වෙන් වූවෝ පණ්ඩායෙන් වෙන් වූවන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. අසිතාදනින් වෙන් වූවෝ ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වෙන් වූවෝ ... මූසවායෙන් වෙන් වූවෝ ... පිසුණුවසින් වෙන් වූවෝ ... පරොස්බසින් වෙන් වූවෝ ... හිස්බස් බිණුමෙන් වෙන් වූවෝ අභිධ්‍යාව බහුල කොට තැත්තෝ අභිධ්‍යාව බහුල කොට තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. ව්‍යාපාදයට නොපැමිණි සිතාත්තෝ ව්‍යාපාදයට නොපැමිණි සිතාත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහද්දුවෝ මහද්දුවන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති යි.

2. 3 6.

අට්ඨඛනිකසූතං

252. ඣාචන්ද්‍රියං-

බාහුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙතනි: මච්ඡාදිට්ඨිකා මච්ඡාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි. මච්ඡාසංකප්පා-පෙ-මච්ඡාවාචා-පෙ-මච්ඡාකම්මන්තා-පෙ- මච්ඡාආර්ථවා-පෙ- මච්ඡාවායාමා-පෙ- මච්ඡා-සතින්තො-පෙ- මච්ඡාසමාධිනො මච්ඡාසමාධිති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි.

සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි. සමමා-සංකප්පා-පෙ- සමමාවාචා-පෙ- සමමාකම්මන්තා-පෙ- සමමාආර්ථවා-පෙ- සමමාවායාමා-පෙ- සමමාසතින්තො-පෙ- සමමාසමාධිනො සමමා-සමාධිති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි.

2 3 7.

දසඛනිකසූතං

253. ඣාචන්ද්‍රියං-

බාහුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙතනි: මච්ඡාදිට්ඨිකා මච්ඡාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි. මච්ඡාසංකප්පා-පෙ- මච්ඡාවාචා-පෙ- මච්ඡාකම්මන්තා-පෙ- මච්ඡාආර්ථවා-පෙ- මච්ඡාවායාමා-පෙ- මච්ඡාසතින්තො-පෙ- මච්ඡාසමාධිනො-පෙ- මච්ඡාඤ්ඤානි මච්ඡාඤ්ඤානිති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි. මච්ඡාවිමුත්තනිතො¹ මච්ඡාවිමුත්තනිති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි.

සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි. සමමා-සංකප්පා-පෙ- සමමාවාචා-පෙ- සමමාකම්මන්තා-පෙ- සමමාආර්ථවා-පෙ- සමමාවායාමා-පෙ- සමමාසතින්තො-පෙ- සමමාසමාධිනො-පෙ- සමමාඤ්ඤානි සමමාඤ්ඤානිති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි. සමමාවිමුත්තනිතො¹ සමමාවිමුත්තනිති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙතනි.

(සබ්බස්ම අනිත්තානංගත පච්චුප්පන්තං කාතබ්බං.)

ඤ්ඤානිතං සූතානං උද්දනං:

අසමානිතං දුසසිලං පඤ්චසිකාපදානි ව,
සත්තකම්මපථං චුත්තා දසකම්මපථෙන ව,
ජට්ඨං අට්ඨඛනිකං චුත්තං දසඛනිකෙන² සත්තමන්ති.

කම්මපථවග්ගො භවිසො.

1. විමුත්තනිතා - සිමු.

2. දසඛනිති - සිමු 1, 2., දසති අඛනිති ව - සූ.

2. 3. 6.

අට්ඨඛණීය සූත්‍රය

252. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තඥයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මිථ්‍යා දූෂිත ඇත්තෝ මිථ්‍යා දූෂිත ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මිථ්‍යා සංකල්ප ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා වචන ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා කමිණන ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා ආර්ථ ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා ව්‍යායාම ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා සමාති ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා සමාධි ඇත්තෝ මිථ්‍යා සමාධි ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

සමග දූෂිත ඇත්තෝ සමග දූෂිත ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සමග සංකල්ප ඇත්තෝ ... සමග වචන ඇත්තෝ ... සමග කමිණන ඇත්තෝ ... සමග ආර්ථ ඇත්තෝ ... සමග ව්‍යායාම ඇත්තෝ ... සමග සමාති ඇත්තෝ ... සමග සමාධි ඇත්තෝ සමග සමාධි ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති.

2. 3. 7.

දසඛණීය සූත්‍රය

253. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තඥයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මිත්‍යා දූෂිත ඇත්තෝ මිත්‍යා දූෂිත ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත් එකතු වෙත්. මිත්‍යා සංකල්ප ඇත්තෝ ... මිත්‍යා වචන ඇත්තෝ ... මිත්‍යා කමිණන ඇත්තෝ ... මිත්‍යා ආර්ථ ඇත්තෝ ... මිත්‍යා ව්‍යායාම ඇත්තෝ ... මිත්‍යා සමාති ඇත්තෝ ... මිත්‍යා සමාධි ඇත්තෝ ... මිත්‍යා ඥාන ඇත්තෝ මිත්‍යා ඥාන ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත් එකතු වෙත්. මිත්‍යා විමුක්ති ඇත්තෝ මිත්‍යා විමුක්ති ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

සමග දූෂිත ඇත්තෝ සමග දූෂිත ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්. එකතු වෙත්. සමග සංකල්ප ඇත්තෝ ... සමග වචන ඇත්තෝ ... සමග කමිණන ඇත්තෝ ... සමග ආර්ථ ඇත්තෝ ... සමග ව්‍යායාම ඇත්තෝ ... සමග සමාති ඇත්තෝ ... සමග සමාධි ඇත්තෝ ... සමග ඥාන ඇත්තෝ සමග ඥාන ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සමග විමුක්ති ඇත්තෝ සමග විමුක්ති ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති.

(සියලු තැන්හි අනිත්‍යානානපච්චයන කල යුතු යි.)

සූත්‍ර සහ පිළිබඳ උද්දානය:

අසමාතිත, දුස්සීල, පඤ්චසික්කාද, සත්තකම්මපථ, දසකම්මපථ අට්ඨඛණීය යන සූත්‍ර හා දසඛණීය සූත්‍රය ද යි සූත්‍ර සතෙකි.

කම්මපථවතිය තුන්වැනි යි.

4. චතුර්ධාතුවගෙහා

2. 4. 1.

චතුර්ධාතුවගෙහා

254. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාමිකපීඨං විහරති ජෙතවනෙහි
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුනෙ -පෙ-

චතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ ධාතුසො. කතමා චතස්සො? පඨවිධාතු
ආපොඨාතු තෙජොධාතු වායොධාතු. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ චතස්සො
ධාතුසොති.

2. 4. 2.

පුබ්බසුතනං

255. ඝාමිකපීඨං-

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ, සමෙධාධා අතභිසම්මුද්ධස්ස ඛොධිසත්තස්සෙව
සතො: එතදභොසි: කො හු ඛො පඨවිධාතුයා අස්සාදෙ කො ආදීතවො කිං
නිස්සරණං? කො ආපොඨාතුයා අස්සාදෙ කො ආදීතවො කිං නිස්සරණං?
කො තෙජොධාතුයා අස්සාදෙ කො ආදීතවො කිං නිස්සරණං? කො
වායොධාතුයා අස්සාදෙ කො ආදීතවො කිං නිස්සරණං?

තස්ස මස්සං භික්ඛවෙ, එතදභොසි: යං ඛො පඨවිධාතුං පටිච්ච
උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං පඨවිධාතුයා අස්සාදෙ, යං පඨවිධාතු¹
අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා, අයං පඨවිධාතුයා ආදීතවො. යො පඨවි-
ධාතුයා ඡන්දරුගභිතයො ඡන්දරුගප්පභාණං, ඉදං පඨවිධාතුයා නිස්සරණං.
යං ආපොඨාතුං පටිච්ච -පෙ- යං තෙජොධාතුං පටිච්ච -පෙ- යං වායො-
ධාතුං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං වායොධාතුයා අස්සාදෙ.
යං වායොධාතු² අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා, අයං වායොධාතුයා
ආදීතවො. යො වායොධාතුයා ඡන්දරුගභිතයො ඡන්දරුගප්පභාණං, ඉදං
වායොධාතුයා නිස්සරණං.

යාවකිව්ඤ්චාහං භික්ඛවෙ, ඉමාසං චතුර්තනං ධාතුතං එවං අස්සාදඤ්ච
අස්සාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො ඥාතං
තාබ්බඤ්ඤාසිං, තෙව තාවාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුත්ථකෙ, සස්සමණ්ඩ්‍රාභ්‍රාණීයා පජාය සදෙවමිත්‍රස්සාය අනුතතරං සමො-
සමෙධාසිං අභිසම්මුද්ධො පටිච්චඤ්ඤාසිං.³

1 යා පඨවිධාතු - සිවු, යා පඨවිධාතුයා - සි 1, 2. 2. යා වායොධාතු - සිවු, යා
වායොධාතුයා - සි 1, 2. 3. අභිසම්මුද්ධොති පටිච්චඤ්ඤාසිං - මජ්ඣං.

4. චතුර්ධාතුව චග්ගිය

2. 4 1.

චතුර්ධාතුව සූත්‍රය

254. මො විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිවුහුණේ අරමිහි වැඩවසන සේක ...

මහණෙනි, මේ ධාතුව සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: පඨවිධාතුව ය, ආපෝධාතුව ය, තේජෝධාතුව ය, වායෝධාතුව යි. මහණෙනි, මේ ධාතුව සතර යි.

2. 4. 2

පුබ්බ සූත්‍රය

255. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සම්බෝධියෙන් පෙර ම සම්මාසම්බුද්ධා නො වූ බෝසත් වූ ම මට මේ අදහස විය. පඨවිධාතුව හුණේ ආඥාදය කවරේ ද? ආදීතවය කවරේ ද? නිසාරණය කවරේ ද? ආපෝධාතුව හුණේ ආඥාදය කවරේ ද? ආදීතවය කවරේ ද? නිසාරණය කවරේ ද? තේජෝධාතුව හුණේ ආඥාදය කවරේ ද? ආදීතවය කවරේ ද? නිසාරණය කවරේ ද? වායෝධාතුව හුණේ ආඥාදය කවරේ ද? ආදීතවය කවරේ ද? නිසාරණය කවරේ ද? යි.

මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: පඨවිධාතුව නිසා යම් සුවයෙක් සොම්නසෙක් උපදී ද, මේ පඨවිධාතුවේ ආඥාදය යි. යම් හෙයෙකින් පඨවිධාතුව අනිත්‍ය ද, දුක් ද, පෙරලෙන ස්වභාව ඇත්තේ ද, මේ පඨවි-ධාතුව හුණේ ආදීතවය යි. පඨවිධාතුවෙහි දුඛිතය පිළිබඳ යම් දුරලීමක් වේ ද, දුඛිතය පිළිබඳ යම් ප්‍රභාණයක් වේ ද, මේ පඨවිධාතුව හුණේ නිසාරණ ය යි. ආපෝධාතුව නිසා යම් ... තේජෝධාතුව නිසා යම් ... වායෝධාතුව නිසා යම් සුවයෙක් සොම්නසෙක් උපදී ද, මේ වායෝධාතුවෙහි ආඥාදය යි. යම් හෙයෙකින් වායෝධාතුව අනිත්‍ය ද, දුක් ද, පෙරලෙන සුළු ද, මේ වායෝධාතුවෙහි ආදීතවය යි. වායෝධාතුවෙහි දුඛිතය පිළිබඳ යම් දුරලීමක් වේ ද, දුඛිතය පිළිබඳ යම් ප්‍රභාණයක් වේ ද, මේ වායෝ-ධාතුවෙහි නිසාරණය යි.

මහණෙනි, මම යම්තාක් මේ චතුර්ධාතුව හුණේ ආඥාදය ආඥාද වශ-යෙනුත් ආදීතවය ආදීතව වශයෙනුත් නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් මෙසේ තවු සේ අවබෝධ නො කෙළෙමි ද, මහණෙනි, ඒතාක් මම දෙවියන් සහිත මරුත් සහිත බමුත් සහිත ලෙව්හි, මහණබමුණත් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි අනුත්තර සම්මාසම්බෝධිය මැනවින් අවබෝධ කෙළෙමි යි නො ම පිළිණ කෙළෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යතො ව බොහං භික්ඛවෙ, ඉමාසං චතුන්නං ඛාතුතං එවං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාතුතා අබ්බඤ්ඤාසිං, අථාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ. සමුග්ගකෙ, සස්සමණ්ත්‍රාග්ගඤ්ඤා පජාය සදෙව මනුස්සාය අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසම්බුද්ධො පච්චඤ්ඤාසිං. ඤාණඤ්ච පත මෙ දස්සතං උදපාදි: “අකුප්පා මෙ වෙතොවිමුත්ති! අගමනනිමා ජාති. තඤ්ඤති පුනබ්බවො”ති.

2. 4. 3.

අස්සාදපරියෙසනසුතනං*

256 සාවජ්ඣං-

පඨවිඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, අස්සාදපරියෙසනං අවරිං. යො පඨවිඛාතුයා අස්සාදො, තදඤ්ඤාමි. යාවතා පඨවිඛාතුයා අස්සාදො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො. පඨවිඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, ආදීතවපරියෙසනං අවරිං. යො පඨවි-ඛාතුයා ආදීතවො, තදඤ්ඤාමි. යාවතා පඨවිඛාතුයා ආදීතවො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො. පඨවිඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, නිස්සරණපරියෙසනං අවරිං. යං පඨවිඛාතුයා නිස්සරණො, තදඤ්ඤාමි. යාවතා පඨවිඛාතුයා නිස්සරණො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො.

ආපොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ -පෙ- මෙ නො සුද්ධො. තෙජොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ පෙ- මෙ නො සුද්ධො. වායොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, අස්සාදපරියෙසනං අවරිං. යො වායොඛාතුයා අස්සාදො, තදඤ්ඤාමි. යාවතා වායොඛාතුයා අස්සාදො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො. වායොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, ආදීතව-පරියෙසනං අවරිං. යො වායොඛාතුයා ආදීතවො, තදඤ්ඤාමි. යාවතා වායොඛාතුයා ආදීතවො පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො. වායොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, නිස්සරණපරියෙසනං අවරිං. යං වායොඛාතුයා නිස්සරණො, තදඤ්ඤාමි. යාවතා වායොඛාතුයා නිස්සරණො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො.

සාවකීවඤ්චාහං භික්ඛවෙ, ඉමාසං චතුන්නං ඛාතුතං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාතුතා තාබ්බඤ්ඤාසිං, තෙව තාචාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ, සස්සමණ්-ත්‍රාග්ගඤ්ඤා පජාය සදෙව මනුස්සාය අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභි-සම්බුද්ධො පච්චඤ්ඤාසිං.

1. අකුප්පා මෙ විමුත්ති - මජ්ඣිම, සෘ. සි. 2.

* අවරි.සුතනං - මජ්ඣිම, PTS

මහණෙනි, මම යම් කලෙක මේ වතුබාහුන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙනුත් ආදීනවය ආදීනව වශයෙනුත් නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් මෙසේ තතු සේ අවබෝධ කෙළෙමි ද, මහණෙනි, එතැනින් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්නි, මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි අනුතතර සමවාසවෛරිය මෑතවින් අවබෝධ කෙළෙමි යි පිළිග්න කෙළෙමි. “මාගේ අර්හත් ඵලවිමුක්තිය අකොප්‍ය ය (නිශ්චලය). මේ අතීත ජාතිය යි. දැන් පුතර්හවයෙක් නැතැ” යි ඥානදර්ශනය ද (=පස්විකුම් නුවණද) වෙ පහළ වී ය

2. 4. 3.

අභ්‍යාදපරිච්ඡේදන සූත්‍රය

256. සෑමාන් නුවර-

මහණෙනි, මම පස්විධානුවෙහි ආස්වාදපරිච්ඡේදනය කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි යම් ආස්වාදයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි ආස්වාදය යම් පමණ වේ නම් එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම පස්විධානුවෙහි ආදීනවපරිච්ඡේදනය කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි යම් ආදීනවයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි ආදීනවය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම පස්විධානුවෙහි නිසාරණපරිච්ඡේදනය කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි යම් නිසාරණයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි නිසාරණය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය.

මහණෙනි, මම ආපොධානුවෙහි ... එය මා විසින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම තෙජොධානුවෙහි ... එය මා විසින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම වායොධානුවෙහි ආස්වාද පරිච්ඡේදනය කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි යම් ආස්වාදයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි ආස්වාදය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම වායොධානුවෙහි ආදීනව පරිච්ඡේදනය කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි යම් ආදීනවයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි ආදීනවය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම වායොධානුවෙහි නිසාරණ පරිච්ඡේදනය කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි යම් නිසාරණයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි නිසාරණය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය.

මහණෙනි, මම යම්තාක් මේ වතුබාහුන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙනුත්, ආදීනවය ආදීනව වශයෙනුත්, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් තතු සේ අවබෝධ කො කෙළෙමි ද, මහණෙනි, එතැනින් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්නි, මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි අනුතතර සමවාසවෛරිය අවබෝධ කෙළෙමි යි හො මි පිළිග්න කෙළෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යතො ව බොහං භික්ඛවෙ, ඉමං වතුතං ඛාතුතං අස්සාදස්සථ
 අස්සාදතො ආදීතවස්සථ ආදීතවතො නිස්සරණස්සථ නිස්සරණතො යථාභුතං
 අබ්බඤ්ඤාසිං, අථාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ,
 සස්සමණ්ත්‍රාහමණීයා පජාය සදෙවමිත්‍රස්සාය අනුතතරං සම්මාසලොබාධිං
 අභිසම්මුද්ධො පච්චස්සාසිං. ස්‍යණස්සථ පත මෙ දස්සතං උද්දාදි: “අකුප්පා
 මෙ වෙතොවිමුතති. අයතොතිමා ජාති. තත්ථිදති පුතබ්බවො”ති.

2. 4. 4

තොවෙදංයුතතං

357. ඝාචජථිං--

තො වෙදං භික්ඛවෙ, පඨවිධාතුයා අස්සාදෙ අභවිස්ස, තයිදං
 සත්තා පඨවිධාතුයං සාරජේය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ අත්ථි පඨවිධාතුයා
 අස්සාදෙ, තසමා සත්තා පඨවිධාතුයා සාරජන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ,
 පඨවිධාතුයා ආදීතවො අභවිස්ස, තයිදං සත්තා පඨවිධාතුයා
 නිබ්බිජ්ඤෙය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ, අත්ථි පඨවිධාතුයා ආදීතවො,
 තසමා සත්තා පඨවිධාතුයා නිබ්බිජන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ, පඨවි
 ධාතුයා නිස්සරණං අභවිස්ස, තයිදං සත්තා පඨවිධාතුයා නිස්සරෙය්‍යං.
 යසමා ව බො භික්ඛවෙ අත්ථි පඨවිධාතුයා නිස්සරණං, තසමා සත්තා
 පඨවිධාතුයා නිස්සරන්ති

තො වෙදං භික්ඛවෙ, ආපොධාතුයා අස්සාදෙ අභවිස්ස -පෙ- නිස්ස-
 රන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ, තෙජොධාතුයා අස්සාදෙ අභවිස්ස -පෙ-
 නිස්සරන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ වායොධාතුයා අස්සාදෙ අභවිස්ස, තයිදං
 සත්තා වායොධාතුයා සාරජේය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ අත්ථි වායො-
 ධාතුයා අස්සාදෙ, තසමා සත්තා වායොධාතුයා සාරජන්ති. තො වෙදං
 භික්ඛවෙ, වායොධාතුයා ආදීතවො අභවිස්ස, තයිදං සත්තා වායොධාතුයා
 නිබ්බිජ්ඤෙය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ අත්ථි වායොධාතුයා ආදීතවො, තසමා
 සත්තා වායොධාතුයා නිබ්බිජන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ, වායොධාතුයා
 නිස්සරණං අභවිස්ස, තයිදං සත්තා වායොධාතුයා නිස්සරෙය්‍යං. යසමා ව
 බො භික්ඛවෙ අත්ථි වායොධාතුයා නිස්සරණං, තසමා සත්තා වායොධාතුයා
 නිස්සරන්ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, මම යම් කලෙක මේ වතුබාහුන්ගේ ආඤාදාය ආඤාදාය වශයෙනුත් ආදීනවය ආදීනව වශයෙනුත්, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත්, තතු සේ අවබෝධ කෙළෙමි ද, මහණෙනි. එකල්හි මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්හි, මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුතර වූ සමාසමෝධිය අවබෝධ කෙළෙමි. පිළිගත් කෙළෙමි. “මාගේ අතීත ඵලවිමුක්තිය අකොප්‍ය ය. මේ අත්තිම ජාතිය යි. දුන් පුතර්භවයෙක් තැනැ” යි ඥානදර්ශනයද මට පහල විය.

2. 4. 4.

නොවෙදං සුත්‍රය

257. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ඉදින් මේ පස්විධාතුයෙහි ආඤාදායෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුවෙහි නො ඇලෙන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පස්විධාතුවෙහි ආඤාදායෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුයෙහි ඇලෙත්. මහණෙනි, ඉදින් මේ පස්විධාතුවෙහි ආදීනවයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුවෙහි නො කළකිරෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පස්විධාතුවෙහි ආදීනවයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුයෙහි කළකිරෙත්. මහණෙනි, ඉදින් පස්විධාතුවෙන් නිසාරණයෙක් නො වී නම්, සත්ත්වයෝ පස්විධාතුයෙන් නො නික්මෙන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පස්විධාතුවෙන් නික්මීමෙන් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුයෙන් නික්මෙති.

මහණෙනි, ඉදින් මේ ආපෝධාතුවෙහි ආඤාදායෙක් නො වී නම් ... නික්මෙති. මහණෙනි, ඉදින් මේ තේජෝධාතුවෙහි ආඤාදායෙක් නො වී නම් ... නික්මෙති. මහණෙනි, ඉදින් මේ වායෝධාතුවෙහි ආඤාදායෙක් නො වී නම්, සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි නො ඇලෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් වායෝධාතුයෙහි ආඤාදායෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි ඇලෙති. මහණෙනි, ඉදින් වායෝධාතුවෙහි ආදීනවයෙක් නො වී නම්, සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි නො කළකිරෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් වායෝධාතුවෙහි ආදීනවයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි කළකිරෙති. මහණෙනි, ඉදින් වායෝධාතුවෙන් නිසාරණයෙක් නො වී නම්, සත්ත්වයෝ වායෝධාතුයෙන් නො නික්මෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් වායෝධාතුවෙන් නික්මීමෙන් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙන් නික්මෙති.

යාවතීවඤ්ච භික්ඛවෙ, සත්තා ඉමාසං චතුත්තං බාහුතං අසාදඤ්ච අසාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිසාරණඤ්ච නිසාරණතො යථාභූතං තාබ්භඤ්ඤාසුං¹, තෙව තාවිමෙ භික්ඛවෙ, සත්තා සදෙවකා ලොකා සමාරකා සමුග්ගකා, සසාමණ්ඩුගමණී පජා සදෙවමනුසා² නිසාටා විසඤ්ඤාතතා විපපමුතතා විමරියදිකතෙන වෙනසා විහරිංසු.

යතො ච බො භික්ඛවෙ, සත්තා ඉමාසං චතුත්තං බාහුතං අසාදඤ්ච අසාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිසාරණඤ්ච නිසාරණතො යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසුං, අථ භික්ඛවෙ සත්තා සදෙවකා ලොකා සමාරකා සමුග්ගකා, සසාමණ්ඩුගමණී පජා සදෙවමනුසා² නිසාටා විසඤ්ඤාතතා විපපමුතතා විමරියදිකතෙන වෙනසා විහරන්තීති.

2 4 5.

දුක්ඛලක්ඛණසුත්තං.

258. සාවප්පියං-

පඨවිධාතු ව³ හිදං භික්ඛවෙ, එකන්තදුක්ඛා අභවිස්ස දුක්ඛානු-පභීතා දුක්ඛාවකකන්තා අතවකකන්තා සුඛෙන, තසිදං සත්තා පඨවිධාතුයා සාරජජ්ඣං. යසමා ච බො භික්ඛවෙ, පඨවිධාතු සුඛා සුඛානුපභීතා සුඛාවකකන්තා අතවකකන්තා දුක්ඛෙන, තසමා සත්තා පඨවිධාතුයා සාරජජන්ති. ආපොධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ -පෙ- තෙජෝධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ -පෙ- වායොධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ, එකන්තදුක්ඛා අභවිස්ස දුක්ඛානුපභීතා දුක්ඛාවකකන්තා අතවකකන්තා සුඛෙන, තසිදං සත්තා වායොධාතුයා සාරජජ්ඣං. යසමා ච බො භික්ඛවෙ, වායොධාතු සුඛා සුඛානුපභීතා සුඛාවකකන්තා අතවකකන්තා දුක්ඛෙන, තසමා සත්තා වායොධාතුයා සාරජජන්ති.

පඨවිධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ, එකන්තසුඛා අභවිස්ස සුඛානුපභීතා සුඛා-වකකන්තා අතවකකන්තා දුක්ඛෙන, තසිදං සත්තා පඨවිධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤාසුං. යසමා ච බො භික්ඛවෙ පඨවිධාතු දුක්ඛා දුක්ඛානුපභීතා දුක්ඛාවකකන්තා අතවකකන්තා සුඛෙන, තසමා සත්තා පඨවිධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤන්ති. ආපොධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ, -පෙ- තෙජෝධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ -පෙ- වායොධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ, එකන්තසුඛා අභවිස්ස සුඛානුපභීතා සුඛාවකකන්තා අතවකකන්තා දුක්ඛෙන, තසිදං සත්තා වායොධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤාසුං. යසමා ච බො භික්ඛවෙ වායොධාතු දුක්ඛා දුක්ඛානුපභීතා දුක්ඛා-වකකන්තා අතවකකන්තා සුඛෙන, තසමා සත්තා වායොධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤන්තීති.

1. තාබ්භඤ්ඤාසුං - සනා, මජ්ඣං, PTS. 2. සසාමණ්ඩුගමණීයා පජාය සදෙව-
මනුසාය. මජ්ඣං, PTS, සී 1, 2. 3. චෙ - මජ්ඣං, PTS. බාහුඤ්ච - සනා.

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ යම්කාක් මේ වතුබාහුන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙනුත්, ආදිනවය ආදිනව වශයෙනුත්, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් තතු යේ අවබෝධ නො කළාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්‍රහ්මන් සහිත ලෝකයෙහි සත්ත්වයෝ, මහණබ්‍රහ්මන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෝ නික්මුණාහු, වෙන් වූවාහු, මිදුණාහු, ඉක්මවූ කෙලෙස් සීමා ඇති සිතින් යුක්ත ව නො ම වීසුහ.

මහණෙනි, යම් කලෙක සත්ත්වයෝ මේ වතුබාහුන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙනුත් ආදිනවය ආදිනව වශයෙනුත් නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් තතු යේ අවබෝධ කළාහු ද, මහණෙනි, එකල්හි දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්‍රහ්මන් සහිත ලෝකයෙහි සත්ත්වයෝ, මහණ බ්‍රහ්මන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෝ නික්මුණාහු, වෙන් වූවාහු, මිදුණාහු ඉක්මවූ කෙලෙස් සීමා ඇති සිතින් යුතු ව වෙසෙති යි.

2. 4. 5.

දුක්ඛලක්ඛණ සූත්‍රය

258. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, මේ පඨවිධාතුව ද ඒකාන්තයෙන් ම දුක් වූවක්, දුකෙහි පතිත වූවක්, දුකෙහි වැද ගත්තක්, සුවයෙහි නො වැද ගත්තක් වී නම්, මේ සත්ත්වයෝ පඨවිධාතුවෙහි නො ඇලෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පඨවිධාතුව සුව (හෙතු) ද, සුවයෙන් යුක්ත ද, සුවාවතීණී ද, දූෂාවතීණී නො වේ ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පඨවිධාතුවෙහි ඇලෙති. මහණෙනි, මේ ආපෝධාතුව ද ... මහණෙනි, මේ තේජෝධාතුව ද ... මහණෙනි, මේ වායෝධාතුව ද ඒකාන්තයෙන් දුක් වූවක්, දුකෙන් යුක්ත වූවක්, දුකෙන් අවතීණී වූවක්, සුවයෙන් අවතීණී නො වූවක් වී නම්, මේ සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි නො ඇලෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වායෝධාතුව සුව ද, සුවයෙන් යුක්ත ද, සුවයෙන් අවතීණී ද, දූෂයෙන් අවතීණී නො නොවේ ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි ඇලෙත්.

මහණෙනි, මේ පඨවිධාතුව ද එකාන්තයෙන් සුව වූවක්, සුවයෙන් යුක්ත වූවක්, සුවයෙහි පිවිසගත්තක්, දුකෙහි නො පිවිසගත්තක් වී නම්, මේ සත්ත්වයෝ පඨවිධාතුවෙහි නො කළකිරෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පඨවිධාතුවන් දුක් ද, දුකෙන් යුක්ත ද, දුකෙහි පිවිසගත්ති ද, සුවයෙහි නො පිවිසගත්ති ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පඨවිධාතුවෙහි කළකිරෙත්. මහණෙනි, මේ ආපෝධාතුව ද ... මහණෙනි, මේ තේජෝධාතුව ද මහණෙනි, මේ වායෝධාතුව ද එකාන්තයෙන් සුව වූවක්, සුවයෙන් යුක්ත වූවක්, සුවයෙහි පිවිසගත්තක්, දුකෙහි නො පිවිසගත්තක් වී නම් මේ සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි නො කළකිරෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වායෝධාතුවන් දුක් ද, දුකෙන් යුක්ත ද, දුකෙහි පිවිසගත්ති ද, සුවයෙහි නො පිවිසගත්ති ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි කළකිරෙති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 4. 6.

අභිනංගනසුභතං

259. ඝාමප්‍රජීයං-

යො භික්ඛවෙ, පඨව්ඛාතුං අභිනංගනී, දුක්ඛං සො අභිනංගනී. යො දුක්ඛං අභිනංගනී, අපරිච්ඡේදනා සො දුක්ඛස්මාති වදාමි. යො ආපොඨාතුං අභිනංගනී -පෙ- යො තෙජෝධාතුං අභිනංගනී -පෙ- යො වායොධාතුං අභිනංගනී, දුක්ඛං සො අභිනංගනී. යො දුක්ඛං අභිනංගනී, අපරිච්ඡේදනා සො දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යො ච ඛො භික්ඛවෙ, පඨව්ඛාතුං තාභිනංගනී, දුක්ඛං සො තාභිනංගනී. යො දුක්ඛං තාභිනංගනී, පරිච්ඡේදනා සො දුක්ඛස්මාති වදාමි. යො ආපොඨාතුං -පෙ- යො තෙජෝධාතුං -පෙ- යො වායොධාතුං තාභිනංගනී, දුක්ඛං සො තාභිනංගනී, යො දුක්ඛං තාභිනංගනී, පරිච්ඡේදනා සො දුක්ඛස්මාති වදාමි.

2. 4. 7.

උපපාදසුභතං

260. ඝාමප්‍රජීයං-

යො භික්ඛවෙ, පඨව්ඛාතුයා උපපාදො ඕති අභිනිබ්බතති පාතුභාවො, දුක්ඛස්සෙසො උපපාදො, රොගානං ඕති, ජරාමරණස්ස පාතුභාවො. යො ආපොඨාතුයා -පෙ- යො තෙජෝධාතුයා -පෙ- යො වායොධාතුයා උපපාදො ඕති අභිනිබ්බතති පාතුභාවො, දුක්ඛස්සෙසො උපපාදො, රොගානං ඕති, ජරාමරණස්ස පාතුභාවො.

යො ච ඛො භික්ඛවෙ, පඨව්ඛාතුයා නිරුධො චූපසමො අභ්ථංගමො¹ දුක්ඛස්සෙසො නිරුධො, රොගානං චූපසමො, ජරාමරණස්ස අභ්ථංගමො. යො ආපොඨාතුයා -පෙ- යො තෙජෝධාතුයා -පෙ- යො වායොධාතුයා නිරුධො චූපසමො අභ්ථංගමො, දුක්ඛස්සෙසො නිරුධො, රොගානං චූපසමො, ජරාමරණස්ස අභ්ථංගමො.

2. 4. 8.

සමණමුහමණසුභතං

261 ඝාමප්‍රජීයං-

චතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, ධාතුසො. කතමා චතස්සො? පඨව්ඛාතු ආපොඨාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු.

යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා මුහමණා වා ඉමාසං චතුත්තං ධාතුතං අස්සාදස්සව් අද්දිතවස්සව් නිස්සරණස්සව් යථාභුතං තපපජාතනති, තමෙතෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා මුහමණා වා සමණෙස්ස වා සමණසම්මතා, මුහමණෙස්ස වා මුහමණසම්මතා. ත ච පත තෙ අයස්මනෙනා සාමිඤ්ඤථං වා මුහමිඤ්ඤථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සංගං අභිඤ්ඤා සචරිකාමා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

¹ අභ්ථංගමො - සි 1, 2, PTS.

2. 4. 6.

අභිනිශ්චයන සූත්‍රය

259. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, යමෙක් පඨවිධාතුව පතා ද, හෙතෙමේ දුක පතයි. යමෙක් දුක පතා ද, හෙතෙමේ දුකින් නො මිදුනේ ය යි කියමි. යමෙක් ආපෝ-ධාතුව පතා ද ... යමෙක් තේජෝධාතුව පතා ද යමෙක් වායෝධාතුව පතා ද, හෙතෙමේ දුක පතයි. යමෙක් දුක පතා ද, හෙතෙමේ දුකින් නො මිදුනේ ය යි කියමි.

මහණෙනි, යමෙකුත් පඨවිධාතුව නො පතා ද, හෙතෙමේ දුක නො පතයි. යමෙක් දුක නො පතා ද, හෙතෙමේ දුකින් මිදුනේ ය යි කියමි. යමෙක් ආපෝධාතුව ... යමෙක් තේජෝධාතුව ... යමෙක් වායෝධාතුව නො පතා ද, හෙතෙමේ දුක නො පතයි. යමෙක් දුක නො පතා ද, හෙතෙමේ දුකින් මිදුනේ ය යි කියමි.

2. 4. 7.

උපාද සූත්‍රය

260. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, පඨවිධාතුවෙහි යම් ඉපැද්මෙක් පැවැත්මෙක් නිපැද්මෙක් පහළ වීමෙක් වේ ද, මේ දුක්ඛයේ ඉපැද්ම ය, රෝගයන්ගේ පැවැත්ම ය, ජරාමරණයෙන් පහළ වීම ය. ආපෝධාතුවෙහි යම් ... තේජෝධාතුවෙහි යම් ... වායෝධාතුවෙහි යම් ඉපැද්මෙක් පැවැත්මෙක් නිපැද්මෙක් පහළ වීමෙක් වේ ද, මේ දුක්ඛයේ ඉපැද්ම ය, රෝගයන්ගේ පැවැත්ම ය. ජරා මරණයේ පහළ වීම ය.

මහණෙනි, පඨවිධාතුවෙහි යම් නිරෝධයෙක් ව්‍යුපශමයෙක් අත්‍යවශ්‍ය-යෙක් වේ ද, මේ දුක්ඛයේ නිරෝධය යි. රෝගයන්ගේ ව්‍යුපශමය යි. ජරාමරණයේ අත්‍යවශ්‍යය යි. ආපෝධාතුවෙහි යම් ... තේජෝධාතුවෙහි යම් ... වායෝධාතුවෙහි යම් නිරෝධයෙක් ව්‍යුපශමයෙක් අත්‍යවශ්‍යයෙක් වේ ද, මේ දුක්ඛයේ නිරෝධය යි. රෝගයන්ගේ ව්‍යුපශමය යි. ජරාමරණයේ අත්‍යවශ්‍යය යි.

2. 4. 8.

මහණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

261. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, මේ ධාතු සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: පඨවිධාතු ය, ආපෝධාතු ය, තේජෝධාතු ය, වායෝධාතු යි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ සිවුධාතුන්ගේ ආස්වාදයත් ආදීතවයත් නිසාරණයත් තබා ගේ නො දනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණහ යි සමමත නො වෙති. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණහ යි සමමත නො වෙති. ඒ ආයුෂ්මත්තු මහණබැව්හි අරුත (සිවුමග) හෝ බමුණුබැව්හි අරුත (සිවුපල) හෝ මේ අත්බැව්හි ම තුමු ම දුක ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ නො ම වෙතෙති.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ චතුර්ධාතුවෙන් ආස්වාදයත් ආදීතවයත් නිසාරණයත් තතු සේ දනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහිත් මහණ හි සම්මතයහ. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණ හි සම්මතයහ ඒ ආයුෂමත්ත්‍ර ද මහණ බැවිහි පලයත්, බමුණු බැවිහි පලයත් මේ අත්බැවිහි ම තුමු දූත ඊට එළඹ වෙතෙහි යි.

2. 4. 9.

දෙවන සමණ්ත්‍රාගමණ සූත්‍රය

262. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, මේ බාහු සතරෙකි. කටර සතරෙක යත් පඨවිබාහු ය, ආපෝබාහු ය, තේජෝබාහු ය, වායෝබාහු ය යි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ සිවුබාහුන්ගේ සමුදායත් අත්බාහුයත් ආස්වාදයත් ආදීතවයත් නිසාරණයත් තතු සේ නො දනිද්ද ... තතු සේ දනිද්ද, ඒ මහණෝ හෝ බමුණෝ ... තුමු වෙතෙහිත් දූත පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙතෙහි යි.

2. 4. 10.

තෙවන සමණ්ත්‍රාගමණ සූත්‍රය

263. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පඨවිබාහුව නො දනිද්ද, පඨවිබාහු සමුදය නො දනිද්ද, පඨවිබාහු නිරෝධය නො දනිද්ද, පඨවිබාහු නිරෝධගාමිනී පරිපදාව නො දනිද්ද ... ආපෝබාහුව නො දනිද්ද ... තේජෝබාහුව නො දනිද්ද ... වායෝබාහුව නො දනිද්ද, වායෝබාහුසමුදය නො දනිද්ද, වායෝබාහුනිරෝධය නො දනිද්ද, වායෝබාහු නිරෝධගාමිනී පරිපදාව නො දනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණහු හෝ බමුණහු හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණ හි සම්මත නො වෙති. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණ හි සම්මත නො වෙති. ඒ ආයුෂමත්ත්‍ර ශ්‍රමණ භාවාච්ඡය හෝ බ්‍රාහ්මණභාවාච්ඡය හෝ මේ අත්බැවිහි ම තුමු දූත පසක් කොට (එසට) පැමිණ නො ද වෙතෙහි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පඨවිබාහුව දනිද්ද, පඨවිබාහුසමුදය දනිද්ද, පඨවිබාහුනිරෝධය දනිද්ද, පඨවිබාහුනිරෝධගාමිනීපරිපදාව දනිද්ද. ආපෝබාහුව ... තේජෝබාහුව ... වායෝබාහුව දනිද්ද, වායෝබාහුසමුදය දනිද්ද, වායෝබාහුනිරෝධය දනිද්ද, වායෝබාහුනිරෝධගාමිනීපරිපදාව දනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණහු හෝ බමුණහු හෝ මහණුන් කෙරෙහිත් මහණ හි සම්මත වෙති. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණ හි සම්මත වෙති. ඒ ආයුෂමත්ත්‍ර ද ශ්‍රමණ භාවාච්ඡය හෝ බ්‍රාහ්මණභාවාච්ඡය හෝ මේ අත්බැවිහි ම තුමු දූත පසක් කොට එසට පැමිණ වෙතෙහි යි.

චතුර්ධාතුව වශීය සිවුවැනි යි.

එහි උද්දායය:

චතුර්ධාතුව, පුබ්බ, අසාද, තොවෙදං, දුක්ඛ, අනිතරුද, උපාද යන සූත්‍ර හා සමණ්ත්‍රාගමණ සූත්‍ර තුන ද යි සූත්‍ර දශයෙකි.

බාහුසංක්‍රාන්තය නිමිසේ ය.

3. අතමතග්ගසංයුතතං

1. තිණකට්ඨවග්ගො

3. 1. 1.

තිණකට්ඨසුතතං

364. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරමේ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි 'භික්ඛවෝ'ති. 'හදනෙත'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො යං ඉමෙයම් ජම්බුදීපෙ තිණකට්ඨසාඛාපලාසං, තං ඡෙත්වා¹ එකජ්ඣං සංහරෙය්‍ය, එකජ්ඣං සංහරිත්වා වතුරඛතුලං වතුරඛතුලං ඝට්ඨං කරිත්වා² නික්ඛිපෙය්‍ය, අයං මෙ මාතා, තස්සා මෙ මාතු අයං මාතාති. අපරියාදින්නාව භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිසස්ස මාතු මාතරො අස්සු. අථ ඉමෙයම් ජම්බුදීපෙ තිණකට්ඨසාඛාපලාසං පරික්ඛයං පරියාදනං ගවේජය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ සංසාරො, පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං.

එවං දීඝරත්තං වො³ භික්ඛවෙ දුක්ඛං පච්චනුහුතං, භික්ඛං පච්චනුහුතං, ව්‍යසනං පච්චනුහුතං, කට්ඨි⁴ චඛ්ඪිතා. යාවඤ්ඤාදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඛාරෙසු නිබ්බිජ්ඣං, අලං විරජ්ජිතං, අලං විමුච්චිතං.

3. 1. 2

පඨවිසුතතං

365. ඝාච්ඡජීයං-

අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො ඉමං මහාපඨවීං කොලට්ඨිකමත්තං⁵ කොලට්ඨිකමත්තං ගුළිකං⁶ කරිත්වා නික්ඛිපෙය්‍ය, අයං මෙ⁷ පිතා, තස්ස මෙ පිතු අයං පිතාති. අපරියාදින්නාව ඛො භික්ඛවෙ⁸ තස්ස පුරිසස්ස පිතු පිතරො අස්සු. අථායං මහාපඨවී පරික්ඛයං පරියාදින්නං ගවේජය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං.

1. තංවජ්ජා - සිවු. PTS, ගහෙත්වා - සි 1, 2. 2. කරිත්වා - මජ්ඣ.

3. දීඝරත්තං වො - ස්‍යා. 4. කට්ඨි - මජ්ඣ. 5. කොලට්ඨිකමත්තං - මජ්ඣ.

6. මහතිකා ගුලිකං - මජ්ඣ, මහතිකා ගුළිකං - ස්‍යා, PTS 7. අයං වො මෙ - PTS.

8. අපරියාදින්නා ව ඝික්ඛවෙ - මජ්ඣ, අපරියාදින්නා ව ඝික්ඛවෙ - ස්‍යා, අපරියාදින්නා ඝික්ඛවෙ - PTS.

3. අනුමතභාසංස්කෘතිය

1. නිශ්කංචිචයීය

3. 1. 1.

නිශ්කංචි සූත්‍රය

264. ආවෘත්තවර-

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආවෘත්තවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අන්තර්වූ සිවුසැත්තේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි නික්මුණ අමතුව සේක. ඒ නික්මුණු 'වහන්සා' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මේ සසර අනුව ගොසිනුදු නොපිරිසුන් අග ඇති. එහෙයින් අවිදුනිවරණයෙන් ඇවුරුණු තෘණාසංයෝජනයෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුළුස්සීම (පුළුස්සනය) නො පාහේ. මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂයෙක් මේ දඹදිව යම් තාක් තණ දඬු අතු කොළ වේ නම්, එය සිදු එක් රැස් කරන්නේද, එක් රැස් කොට සතරතුල් සතරතුල් කඩ කොට "මෝ මාගේ මව ය, මෝ මාගේ ඒ මවගේ මව ය" යි තබන්නේද, මහණෙනි, ඒ පුරුෂයාගේ මවගේ මවුනු නො පිරිසිදුනානු ම වන්නාහ. වැලි, මේ දඹදිව තණ දඬු අතු කොළ ක්‍ෂය වීමට අවසන් වීමට යන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ සසර අනවරාග්‍ර (අපරාක්‍ෂා රහිත) ය. එහෙයින් අවිදුසුවෙන් වැසුනු තෘණාවෙන් බැඳුනු (එහි) දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුළුස්සනය නො පෙහේ.

මහණෙනි, මෙසේ නොප විසින් දිගුකලක් දුක්විඳින ලදී. තියුණු දුක් විඳින ලදී. (ඥාතිව්‍යාසනාදි) ව්‍යාසන විඳින ලදී. සොහොන නොහොත් පොළොව වඩන ලදී. මහණෙනි, එහෙයින් සියලු සංසාරයන්හි කළකිරෙන්නට නිසි ම ය, නො ඇලන්නට නිසි ම ය, මිදෙන්නට නිසි ම ය.

3. 1. 2.

සංචි සූත්‍රය

265. ආවෘත්තවර-

මහණෙනි, මේ සසර අමතවු - නොදන් අග් ඇතියෙයි. අවිදුනිවරණයෙන් ඇවුරුණු තෘණාසංයෝජනයෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ මූල නො පාහේ. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මේ මහපොළොව බෙබර ඇට පමණ බෙබර ඇට පමණ ගුළි කොට "මේ මාගේ පියා ය, මේ මාගේ ඒ පියාගේ පියා ය" යි තබන්නේද, මහණෙනි, ඒ පුරුෂයාගේ පියාගේ පියානු නො පිරිසිදු ලද්දකු ම වන්නාහ වැලි, මේ මහපොළොව ගෙවීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. ඒ කුම හෙයින්? යත්: මහණෙනි, මේ සසර අවිඳින වූ අග ඇතියෙයි. අවිදුනිවරණයෙන් ඇවුරුණු තෘණාසංයෝජනයෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ මූල නො පෙහේ. (එහෙයින්.)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පච්චක්ඛානං, භිබ්බං පච්චක්ඛානං, වෘත්තං පච්චක්ඛානං, කච්ඡි වධ්ඪිතා. යාවඤ්චිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඛාරෙසු නිබ්බිජ්ඣං, අලං විරජ්ජං, අලං විමුච්චිතුන්ති.

3. 1. 3.

අසසුසුභතං.

266. සාවජජීයං-

අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බාකොථි ත පඤ්ඤායති අවිජ්ජා- නිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සංසාරතං. “දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පච්චක්ඛානං”.¹ තං කීං මඤ්ඤාප භික්ඛවෙ කතමනත්ත ඛො ඛත්තරං යං වා ඛො ඉමිතා දීඝෙත අද්වුතා සංසාරතං සංසාරතං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං² අස්ස පස්සන්තාං³ පග්ගරිතං, යං වා චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකන්ති?.

“ඥාතං වො මයං භතෙත, භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආරාතාම, එතදෙව භතෙත, ඛත්තරං යං තො ඉමිතා දීඝෙත අද්වුතා සංසාරතං සංසාරතං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං අස්ස පස්සන්තාං³ පග්ගරිතං, ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදක”න්ති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුලෙහ භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආරාතාම. එතදෙව භික්ඛවෙ, ඛත්තරං යං වො ඉමිතා දීඝෙත අද්වුතා සංසාරතං සංසාරතං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං අස්ස පස්සන්තාං පග්ගරිතං, ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, මාතුමරණං පච්චක්ඛානං. [එතදෙව භික්ඛවෙ ඛත්තරං යං] තෙසං වො මාතුමරණං පච්චක්ඛානානානං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං අස්ස පස්සන්තාං, පග්ගරිතං. ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ පි පිතුමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- භාතුමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- හගිකිමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- පුත්තමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- ධිතුමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- ඤ්ඤාච්ඡාසනං පච්චක්ඛානං -පෙ- භොගච්ඡාසනං පච්චක්ඛානං -පෙ- රෙගච්ඡාසනං පච්චක්ඛානං -පෙ- තෙසං වො රෙගච්ඡාසනං පච්චක්ඛානානානං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං අස්ස පස්සන්තාං පග්ගරිතං. ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. තං කිස්ස ගෙතු? අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරෙ -පෙ- යාවඤ්චිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඛාරෙසු නිබ්බිජ්ඣං, අලං විරජ්ජං, අලං විමුච්චිතුන්ති.

1. “ත” දිස්සතෙයං අනුකර්ශ්පාදො, ථෙසං, සො, PTS. 2. රුද්ධතානං-මෙසං PTS.

3. පස්සන්තං = සිමු, පස්සන්තං සන්ති, අධ්වංසා - සිමු, පස්සන්තං - සො.

මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් දිගුකලක් ම දුක් විඳින ලදී, නියුණු දුක් විඳින ලදී, ව්‍යාපන විඳින ලදී, සොහොන හෝ පොළොව වඩන ලදී. මහණෙනි, එහෙයින් සියලු සංසකාරයන්හි කළකිරින්නට නිසි ම ය, තො ඇලෙන්නට නිසි ම ය, මිඳෙන්නට නිසි ම ය.

3. 1. 3.

අඤ්ඤා සූත්‍රය

266. සාවැන්නුවර-

මහණෙනි, මේසසර අපරිවිවිකිනි වූ පශ්චිම සීමා ඇතියේ යි. එහෙයින් අවිද්‍යාවෙන් වැසුනු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු (එහි) බාවත් සංසරත් සත්ත්වයන්ගේ ප්‍රවීණිමා නො පෙනේ. මහණෙනි, තොප විසින් දිගුකලක් දුක් විඳින ලදී. ඒ කීමා යි හඟිවූ ද, මේ දිගුකල දිවෙන සැරිසරණ, අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන් වීමෙන් හඬන වැලපෙන තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් කඳුලෙක් වේ ද, සිටුමහසමුද්‍රරෙහි යම් ජලයෙක් වේ ද, (මෙයින්) කීමෙක් ඉතා වැඩි ද යි?

“වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද ධර්මය යම් යේ දැනිවූ නම්, මේ දිගුකල දිවෙත්. දිවෙන සැරිසරණ, අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන් වීමෙන් හඬන වැලපෙන අපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් කඳුලෙක් වී ද, වහන්ස, මෙය ම ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුද්‍රරෙහි ජලය නො ම වැඩි ය.”

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් දේශනා කරන ලද ධර්මය මෙසේ දැනිවූ නම් මැනවි. මහණෙනි, මේ දිගුකල දිවෙන සැරිසරණ අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන්වීමෙන් හඬන වැලපෙන තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් කඳුලෙක් වී නම් මෙය ම ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුද්‍රරෙහි ජලය නො ම වැඩි ය. මහණෙනි, තොප විසින් දිගුකලක් මවු මල දුක විඳින ලදී. මහණෙනි, මවු මල දුක විඳින අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන් වීමෙන් හඬන වැලපෙන ඒ තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් කඳුලෙක් වී නම් එය ඉබොහෝමය. සිටුමහසමුද්‍රරෙහි දිය නොබොහෝමය. මහණෙනි, තොප විසින් දිගුකලක් පියා මල දුක විඳින ලදී ... බැයා මල දුක විඳින ලදී ... බුහුන මල දුක විඳින ලදී ... පුතු මල දුක විඳින ලදී. ... දු මල දුක විඳින ලදී ... ඥාණව්‍යාපන විඳින ලදී ... භෝගව්‍යාපන විඳින ලදී ... රෝගව්‍යාපන විඳින ලදී ... රෝගව්‍යාපන විඳින්නා වූ අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන් වීමෙන් හඬන වැලපෙන ඒ තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු කඳුලු ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුද්‍රරෙහි දිය නො ම වැඩි ය. ඒ කවර නෙය්‍යයක්: මහණෙනි, මේ සසර නො පිරිසුන් කෙලවර ඇතියේ ය ... මහණෙනි, එහෙයින් සියලු සංසකාරයන්හි කළකිරින්නට නිසි ම ය, තො ඇලෙන්නට නිසි ම ය, මිඳෙන්නට නිසි ම ය.

8. 1. 4.

මාතූථඤ්ඤාසුභාං

267. සාවඤ්ඤාං-

අතමනග්ගෙයං භික්ඛවෙ, සංසාරේ. පුබ්බා කොචි ත පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. තං කීං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, කතමනනු ඛො ඛහුතරං යං වා වො¹ ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සක්ඛාවතං සංසරතං මාතූථඤ්ඤාං පිතං, යං වා වතුසු මහා-සමුද්දෙසු උදකනති?

“යථා ඛො මයං භනෙත, භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජාතාම, එතදෙව භනෙත, ඛහුතරං යං තො² ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සක්ඛාවතං සංසරතං මාතූථඤ්ඤාං පිතං, තතෙව වතුසු මහාසමුද්දෙසු උදක”නත්.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුලෙභ භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආජාතාථ. එතදෙව භික්ඛවෙ, ඛහුතරං යං වො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සක්ඛාවතං සංසරතං මාතූථඤ්ඤාං පිතං, තතෙව වතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. තං කිය්හ භෙතු? අතමනග්ගෙයං භික්ඛවෙ, සංසාරේ -පෙ- අලං විමුවිච්ඡන්ති.

8. 1. 5.

පබ්බතසුභාං

268. සාවඤ්ඤාං-

අථ ඛො අඤ්ඤාතරේ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භවා -පෙ- එකමනතං නිසිනෙතා ඛො සො භික්ඛු භගවතනං එතදවොච: “කීවදීඝො² නු ඛො භනෙත, කප්පො”ති?

දීඝො ඛො භික්ඛු කප්පො. සො ත සුකරො සඛිංසාදුං එතතකානි වස්සානි ඉති වා, එතතකානි වස්සසතානි ඉති වා, එතතකානි වස්සසභස්සානි ඉති වා, එතතකානි වස්සසතසභස්සානි ඉති වානි. සකකා පත භනෙත, උපමං කාතුනති? සකකා භික්ඛුති භගවා අවොච. සෙය්හථාපි භික්ඛු මහාසෙලො පබ්බතො යෝජනං ආයාමෙත, යෝජනං වින්දාරෙත, යෝජනං උබ්බෙධෙත, අවජිඤ්ඤා අසුසිරේ එකසනො, තමෙතං පුරිසො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අවචයෙත කාසිකෙන වතේත සකීං සකීං පරිමජ්ජය්හ, ඛප්පතරං ඛො සො භික්ඛු මහාසෙලො පබ්බතො ඉමිනා උපකකමෙත පරිකර්මයං පරියාදනං ගච්ඡෙය්හ, ත තෙව කප්පො.

එවං දීඝො ඛො භික්ඛු, කප්පො. එවං දීඝතං ඛො භික්ඛු, කප්පානං තෙකො කප්පො සංසිතො තෙකං කප්පසතං සංසිතං, තෙකං කප්ප-සභස්සං සංසිතං, තෙකං කප්පසතසභස්සං සංසිතං. තං කිය්හ භෙතු? අතමනග්ගෙයං භික්ඛු සංසාරේ -පෙ- අලං විමුවිච්ඡන්ති.

1. ඛො - සි 1, 2. 2. යං ඛො - සිමු, සි 2.

2. කීවො දීඝො - PTS.

3. 1. 4.

මාතුඵඤ්ඤා සූත්‍රය

267. සාවැත්භූවර-

මහණෙනි, මෙ සසර නො පිරිසුන් අග ඇතියෙකු, අවිද්‍යාවෙන් ඇවුරුණු කාමණාවෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ මුල් කෙළවර නො පෙනේ. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? මේ දිගුකල් දිවෙන සැරිසරණ කොප විසින් (එක්කම් ඇති මිනිස්) මවකගේ යම් කිරික් පු ද, සිටුමහ සමුදුරෙහි යම් ජලයෙක් වේ ද, (මෙයින්) කිසෙක් ඉතා වැඩි ද?

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලද බමුණ අපි යම් සේ දනිමු නම්, මේ දිගුකල් දිවෙන සැරිසරණ අප විසින් යම් මවුකිරිකේ බොන ලද ද, වහන්ස, මෙය ම ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුදුරෙහි දිය නො වැඩි ය.

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි. මහණෙනි, මා විසින් දේශනා කරණ ලද බමුණ තෙපි මෙසේ දනිවූ නම් මැනවි. මහණෙනි, මේ දිගුකල් දිවෙන සැරිසරණ කොප විසින් යම් මවුකිරිකේ පු නම්, එය ම ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුදුරෙහි දිය නො වැඩි ය. ඒ කුම හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද කෙළවර ඇතියෙකු ය ... මිඳෙන්නට සුදුසුමැයි.

3. 1. 5.

පබ්බත සූත්‍රය

268. සාවැත්භූවර-

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, කල්පය කෙතෙක් දිගු ද?”යි.

මහණ, කල්පය දිගු ය. එය මෙතෙක් වසැයි හෝ මෙතෙක් වස් සියයෙකැයි හෝ මෙතෙක් වස් දහසෙකැයි හෝ මෙතෙක් වස් සියදහසෙකැයි හෝ ගිණිමට සුකර නො වේ. වහන්ස, උපමාවක් කරනට හැකි ද? මහණ, හැකි යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යම් සේ අසමින් යොදනක් වූ, විතරින් යොදනක් වූ උසින් යොදනක් වූ සිදුරු රහිත විවර රහිත ගතබෝල් මහසෙල් මුවා පව්වෙක් වේ ද, එය පුරුෂයෙක් සියවසක් සියවසක් ඇවැමෙන් කසිසඵළෙකින් වරින්වර පිරිමදනේ ද, මහණ, මේ උපමුමයෙන් ඒ මහසෙල් මුවා පව්ව වහා ගෙවීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. කල්පය (එතෙක්) අවසනට නො යන්නේ ය.

මහණ, මෙසේ කල්පය දිගු ය. මහණ, මෙසේ දිගු වූ කල්පයන් අතුරෙන් ප්‍රඥාප්තියේ - ගෙවීගියේ එක්කපෙක් නො වෙයි ගෙවීගියේ කර්මයක් නො වෙයි. ගෙවීගියේ කර්මයක් නො වෙයි ගෙවීගියේ කර්මයක් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණ, මෙසසර අනවරාග්‍ර වෙයි ... (එයින්) මිඳෙන්නට නිසි මැයි.

8. 1. 6.

සාමසසුතතං

269. සාවස්ථියං-

අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “කීවදීඝො භු ඛො භනෙත, කප්පො”ති?

දීඝො ඛො භික්ඛු කප්පො. සො න සුකරො සංඛාතුං එත්තකානි වස්සානීති වා -පෙ- එත්තකානි වස්සසතසඬකානීති වාති. සකකා පත භනෙත, උපමං කාතුනති? සකකා භික්ඛුති භගවා අවොච. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු අයසං නගරං යොජනං අයාමෙන යොජනං විජාරෙත යොජනං උබ්බධෙන පුණ්ණං සාසපාතං චූලිකාබඳ්ධං, තතො පුරිසො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අවචයෙන එකමෙකං සාසපං උඳ්ධරෙය්‍ය. ඛිප්පතරං ඛො සො භික්ඛු මහාසාසපරුසි ඉමිතා උපකකමෙන පරික්ඛයං පරියාදනං ගචේජය්‍ය, න තෙව කප්පො.

එවං දීඝො ඛො භික්ඛු, කප්පො එවං දීඝානං ඛො භික්ඛු, කප්පානං තෙකො කප්පො සංසිතො. තෙකං කප්පසතං සංසිතං, තෙකං කප්ප - සභස්සං සංසිතං. තෙකං කප්පසතසභස්සං සංසිතං. තං කිස්ස හෙතු? අනම්මකයොගං භික්ඛු සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චිතුනති.

8. 1. 7.

සාවසසුතතං

270. සාවස්ථියං-

අථ ඛො සම්ඛත්තො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “කීවඛත්තො භු ඛො භනෙත, කප්පා අබ්භතීතා අතීක්ඛන්තා”ති?

ඛත්තො ඛො භික්ඛවෙ, කප්පා අබ්භතීතා අතීක්ඛන්තා. තෙ න සුකරා සඬ්ඛාතුං එත්තකා කප්පා ඉති වා, එත්තකානි කප්පසතානි ඉති වා එත්තකානි කප්පසතස්සානි ඉති වා, එත්තකානි කප්පසතසභස්සානි ඉති වාති. සකකා පත භනෙත, උපමං කාතුනති? සකකා භික්ඛවොති භගවා අවොච. ඉධස්ස භික්ඛවෙ, චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතච්චිතො. තෙ දිවසෙ දිවසෙ කප්පසතසභස්සං කප්පසතසභස්සං අනුස්සරෙය්‍යං¹. අනනුස්සරීතාව² භික්ඛවෙ, තෙහි කප්පා අස්සු. අථ ඛො තෙ චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතච්චිතො වස්සසතස්ස අවචයෙන කාලං කරෙය්‍යං.

එවං ඛත්තො ඛො භික්ඛවෙ, කප්පා අබ්භතීතා අතීක්ඛන්තා. තෙ න සුකරා සඬ්ඛාතුං එත්තකා කප්පා ඉති වා, එත්තකානි කප්පසතානි ඉති වා, එත්තකානි කප්පසතස්සානි ඉති වා, එත්තකානි කප්පසතසභස්සානි ඉති වා. තං කිස්ස හෙතු? අනම්මකයොගං භික්ඛවෙ, සංසාරෙ -පෙ- අලං විමුච්චිතුනති.

1. කප්පසතසභස්සං අනුස්සරෙය්‍යං - සි 1, 2, PPS. 2. අනනුස්සරීතාව - PTS.

3. 1. 6.

සාකච්ඡා

269 සැවැත්නුවර-

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙල්ල ය: වහන්ස, “කල්පය කෙතෙක් දිග ද?”

මහණ, කල්පය දිග ය. එය මෙතෙක් වසෑ යි හෝ ... මෙතෙක් වස් සියදහසැයි හෝ හත්නට සුකර නොවේ වහන්ස, උපමාවක් කරනට හැකි ද? මහණ, හැකි ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යම් සේ දිගින් යොදනක් වූ පුළුල්ත් යොදනක් වූ උසින් යොදනක් වූ අබැටින් සිළුබැඳ පිරුණු යපවුරෙන් පිරිකෙවු නුවරෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් සියවස් සියවස් ඇවෑමෙන් එයින් එක් එක් අබැටක් උදුරන්නේ ද, මහණ, ඒ මගත් අබැටරූස මේ උපක්‍රමයෙන් ඉතා වහා ගෙවීමට නිමාවට යන්නේ ය. කල්පය (එසේ ගෙවීමට) නො ම යන්නේ ය.

මහණ, මෙසේ කල්පය දිග ය. මහණ, මෙසේ දිග වූ කල්පයන් අතුරෙන් ගෙවුනේ එක් කපෙක් නොවෙයි. ගෙවුනේ කප්පියෙක් නොවෙයි. ගෙවුනේ කප් දහසෙක් නොවෙයි. ගෙවුනේ කප් සියදහසෙක් නොවේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණ, මෙසසර අතර්ථාශ්‍රය ... එයින් මිදෙන්නට නිසි මැ යි.

3. 1. 7.

සාමකසුත්‍රය

270 සැවැත්නුවර-

එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකළහ: “වහන්ස, කෙතෙක් බොහෝ කල්පයෝ ගත වූවාහු ද, ඉක්බිතා ද?”

මහණෙනි, අතීත වූ කල්පයෝ බොහෝ ය. මෙතෙක් කපෑ යි හෝ මෙතෙක් කප් සියෙකැ යි හෝ මෙතෙක් කප් දහසැ යි හෝ මෙතෙක් කප් සියදහසැ යි හෝ එය ගිණුමට සුකර නොවෙයි වහන්ස, උපමාවක් කරනට හැකි ද? මහණෙනි, හැකි ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණෙනි, මෙහි සියවස් ආසු ඇති සියවස් ජීවත් වන සුළු සවිවෝ සිටුදෙනෙක් වෙත් නම්, ඔහුන් දිනපතා කප් සියදහසක් කප් සියදහසක් සිහි කෙරෙත් නම්, මහණෙනි, ඔවුන් විසින් කල්පයෝ සිහි නොකළාහු ම වෙත්. වැලි දු සියවස් ආසු ඇති සියවස් ජීවත්වන සුළු ඒ සිටුසවිවෝ සියවස් සියවස්හුගේ ඇවෑමෙන් කල්පීය කරන්නාහු ය.

මහණෙනි, මෙසේ ගෙවී ගියා වූ ඉක්ම ගියා වූ කල්පයෝ බොහෝ ය. ඔහු මෙතෙක් කපෑ යි හෝ, මෙතෙක් කප් සියෙකැ යි හෝ, මෙතෙක් කප් දහසැ යි හෝ, මෙතෙක් කප් සියදහසැ යි හෝ ගිණුමට සුකර නොවෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර අපරිමාණ ය ... එයින් මිදෙන්නට නිසි මැ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. 1. 8.

ගඛ්‍යාසුභං.

271. එකං සමයං භගවා භිජ්ඣතො විහරති චෙඨවනො කලංක-
නිවාසෙ. අථ ඛො අඤ්ඤානරො චුභ්බන්තො යෙන භගවා තෙනුපසංඝාමි -පෙ-
එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො චුභ්බන්තො භගවන්තං එතදවොච. කීවබ්බකා
නු ඛො හො ගොතම, කප්පා අබ්බතීතා අතීක්කන්තාති.

බ්බකා ඛො චුභ්බන්තො, කප්පා අබ්බතීතා අතීක්කන්තා. තෙන හුකරු
සඬ්ඛාදාං එතතකා කප්පා ඉති වා, එතතකාති කප්පසතාති ඉති වා, එතතකාති
කප්පසහස්සාති ඉති වා, එතතකාති කප්පසතසහස්සාති ඉති වාති. සකකා
පත හො ගොතම උපමං කාතුන්ති? සකකා චුභ්බන්තාති භගවා අවොච.
සෙය්‍යථාපි චුභ්බන්තො යතො වායං ගඛ්‍යානදී පහොති¹, යථා ව මහාසමුද්දං
අපොති, යා ව තස්මිං² අන්තරො වාලිකා, එසා ත හුකරා සඬ්ඛාදාං එතතකා
වාලිකා ඉති වා, එතතකාති වාලිකාසතාති ඉති වා, එතතකාති වාලිකා-
සහස්සාති ඉති වා, එතතකාති වාලිකා සතසහස්සාති ඉති වා.

තතො බ්බකරං ඛො චුභ්බන්තො, කප්පා අබ්බතීතා අතීක්කන්තා. තෙන
හුකරා සඬ්ඛාදාං එතතකා කප්පා ඉති වා, එතතකාති කප්පසතාති ඉති වා,
එතතකාති කප්පසහස්සාති ඉති වා, එතතකාති කප්පසතසහස්සාති ඉති වා.
තං කිස්ස හෙතු? අනම්මකයොයං චුභ්බන්තො, සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චි-
තුන්ති.

එවං වුත්තෙ සො චුභ්බන්තො භගවන්තං එතදවොච: “අතීක්කන්තං
හො ගොතම, අතීක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො
ඛාරොතු අජ්ජතයෙහ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගත”න්ති.

8. 1. 9.

දණ්ඩසුභං.

272. සාවස්ථියං-

අනම්මකයොයං භික්ඛවො, සංසාරො, පුබ්බාකොථි ත පඤ්ඤායති අවිජ්ජා-
නීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සකිංචනං සංසරතං.
සෙය්‍යථාපි භික්ඛවො, දණ්ඩො උපරි වෙතාසං බිෂ්ටතා සකිංචි මූලෙහ නිපතති,
සකිංචි මණ්ඩෙහ නිපතති. සකිංචි අක්කන්ත³ නිපතති, එවමෙව ඛො භික්ඛවො
අවිජ්ජානීවරණා සත්තා තණ්හාසංයෝජනා සකිංචනා සංසරන්තා
සකිංචි අසවා ලොකා පරං ලොකං ගව්ජන්ති. සකිංචි පරස්වා ලොකා
ඉමං ලොකං අගව්ජන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අනම්මකයොයං භික්ඛවො,
සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චිතුන්ති.

1. පතවති - මජ්ඣං. 2 යා ව තස්මිං - PTS.

3 අක්කන්ත - මජ්ඣං.

8. 1. 8.

ශබ්දානුක්‍රමය

271. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමීපයෙහි කලාඤ්ඤානිවාස නම් වූ චේඨවිනාශමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: හවත් ගෞතමයෙනි, කෙතෙක් බොහෝ කල්පයෝ ගත වූවාහු ඉක්මුණාහු ද? යි.

බමුණ, බොහෝ කල්පයෝ ගත වූහ. ඉක්මුණාහු ය. ඔහු මෙනෙක් කපායි හෝ මෙනෙක් කප් සියකැයි හෝ මෙනෙක් කප් දහසැයි හෝ මෙනෙක් කප් සියදහසැයි හෝ ගිණිමට සුකර නො වෙයි. හවත් ගෞතම-යෙනි, උපමාවක් කරන්නට හැකි දැයි? බමුණ, හැකි ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. බමුණ, යම් සේ මේ ශබ්දා තදිය යම් තැනෙකින් හට ගණී ද, යම් තැනෙක මහසමුද්‍රට පිවිසේ ද, මේ අතර යම් වැල්ලෙක් වේ ද, එය මෙනෙක් වැලි ය යි හෝ මෙනෙක් වැලි සියකැ යි හෝ මෙනෙක් වැලි දහසැයි හෝ මෙනෙක් වැලි සියදහසැයි හෝ ගිණිමට සුකර නො වේ.

බමුණ, එයට වැඩි ඉතා බොහෝ කල්පයෝ ගත වූවාහු ඉක්ම ගියහ. ඔහු මෙනෙක් කපායි හෝ මෙනෙක් කප් සියකැයි හෝ මෙනෙක් කප් දහසැයි හෝ මෙනෙක් කප් සියදහසැයි හෝ ගිණිමට සුකර නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: බමුණ, මෙසසර අතෘදිමත්ය. ... එයින් මිඳෙන්නට නිසි මැ යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ඒ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: “හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි, හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි ... හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි නිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා” යි.

8. 1. 9.

දණ්ඩානුක්‍රමය

272 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, මෙ සසර නො දත් අග ඇතියේ වෙයි. අවිඤ්චෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පූර්ව කෙළවර නො පෙනේ. මහණෙනි, යම් සේ උඩ අහසෙහි දැමූ දඩෙක් වරක් මුලිනුදු වැටෙයි. වරක් මැදිනුදු වැටෙයි. වරක් අතිනුදු වැටෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම අවිඤ්චෙන් වැසුනු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු (ඒ මේ අත) දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයෝ වරක් මෙලොවින් පරලොවට යෙති. වරක් පරලොවින් මෙලොවට එති. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො පිරිසුන් අත්මුල් ඇත්තේ ය ... එයින් මිඳෙන්නට නිසි මැ යි.

8. 1. 10.

එකපුග්ගලසුතං.

273. එකං සමයං ගඟවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුචෙ පබ්බතෙ. තත්ත
ඛො -පෙ- එතදවොච:

අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ,
කප්පං සක්ඛාවතො සංසරතො සියං එවං මහාඅට්ඨිකඛලො අට්ඨිපුඤ්ජො
අට්ඨිරුසි යථායං චෙටුලො පබ්බතො, සචෙසංකාරකො අස්ස, සමග්ගඤ්ච
න විතස්සොය්. තං කියස්ස නෙත්තු? අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො.
-පෙ- අලං විමුච්චිතුනති.

ඉදමවොච ගඟවා. ඉදං වතා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්ථා:

එකස්සෙකෙන කප්පෙන පුග්ගලස්සට්ඨිසඤ්චයො,
සියං පබ්බතසමො රුසි ඉති වුත්තං මහෙසිනා:

සො ඛො පනායං අකඛාතො චෙටුලො පබ්බතො මහා,
උත්තරො ගිජ්ඣකුචස්ස මගධානං නිරිබ්බජේ.

ගතො ව¹ අරියසච්චාති සමමප්පඤ්ඤය පස්සති:
දුක්ඛං දුක්ඛසමුප්පාදං දුක්ඛස්ස ව අතීතකමං,
අරියඤ්චට්ඨිඛිකං මග්ගං දුක්ඛපසමගාමිතං.

ස සත්තකඛතභං පරමං සක්ඛාවිනාන පුග්ගලො,
දුක්ඛස්සන්තකරො හොති සබ්බසඤ්ඤාජනකධානි.

නිශ්කට්ඨවණ්ණො පඨමො.

නග්ගද්දනං:

නිශ්කට්ඨඤ්ච පඨවි අස්ස ඛිරඤ්ච පබ්බතං,
සාසපො සාවකො ගඛිතා දණ්ඩො ව පුග්ගලෙන වානි.

1. යතො - සිමු, PTS.

3. 1. 10.

එකප්‍රගතල සූත්‍රය

273. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජභහනුවර සමීපයෙහි ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී ... මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, මෙසසර තැවත තැවත බලයි දු නොපිරිසුන් කෙළවර ඇතියේ යි. මහණෙනි, කපක් මුළුල්ලෙහි දිවෙන සැරිසරණ එක් පුගලකුණේ ඇවසැකිල්ල ඇවගොඩ ඇවරුය ඉදින් රැස් කරන්නෙක් වන්නේ නම්, රැස් කරණ ලද්දේත් නො වැනසේ නම්, මේ වෙපුලු පථිතය යම් සේ ද, එසේ මගත් වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද කෙළවර ඇතියේ ය... එයින් මිදෙන්නට නිසි මැ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මෙය වදාළ සුගත වූ ශාස්ත්‍රාන් වහන්සේ යළි මතුදු මෙය වදාළ සේක:

එක් කපෙකින් එක් පුගලකුණේ ඇව රුය (වෙපුලු) පථිතය බදු රුසෙක් වන්නේ ය යි මහර්ෂි වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදි.

ඒ මේ මහත් වෙපුලු පථිතය මගබජනපදයෙහි ගිරිවුජයෙහි (පථිත පරික්‍ෂෙපයෙහි) ගිජුකුළු පව්වට උතුරුදික්හි (පිහිටියේ) ය යි කියන ලදි.

යම් කලෙක දුක, දුක හට ගැනීම, දුක ඉක්මීම, දුක ඉක්මීමට යන අරිආවිමිත යන ආර්‍ය සත්‍යයන් මනා හුවැනින් දකි ද,

ඒ (සෝවන්) පුද්ගල තෙමේ සත්වරක් පරම කොට සැරිසර සියලු සංයෝජනයන් නෛය කිරීමෙන් දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වේ යි.

නිණකට්ඨවතීය පළමුවැනි යි.

එහි උදදනය:

නිණකට්ඨ, පඨවි, අසු, බීර, පබ්බත, සායප, සාවක, ගභනා, දණ්ඩ, පුග්ගල ය යි සූත්‍ර දශයෙකි යි.

2. දුග්ගතචග්ගො

3. 2. 1.

දුග්ගතසුත්තං

274. එකං සමයං භගවා ඝාඛජ්ඣිං විහරති ජෛතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො -පෙ- එතදවොච:

අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො. පුබ්බා කොටි ත පඤ්ඤායති
අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. යං
භික්ඛවෙ, පසෙසය්‍යාථ දුග්ගතං දුරුපෙතා,¹ නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං:
'අලෙහහිපි එවරුපං පච්චන්තුහං ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතාති'. තං කිස්ස හෙතු?
අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චිතුන්ති.

3. 2. 2.

සුඛිතසුත්තං

275. ඝාඛජ්ඣිං-

අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- යං භික්ඛවෙ, පසෙසය්‍යාථ
සුඛිතං සජ්ජිතං, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං. "අලෙහහිපි එවරුපං පච්චන්තුහං
ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා"ති. තං කිස්ස හෙතු? අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ,
සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චිතුන්ති

3. 2. 3.

කිංසම්මන්තසුත්තං

276. රාජගහෙ-

අථ ඛො කිංසම්මන්තා පාවෙය්‍යකා² භික්ඛු, සබ්බෙ ආරඤ්ඤකා සබ්බෙ
පිණ්ඩපාතිකා සබ්බෙ පංසුකුලීකා සබ්බෙ තෙවීවරිකා³ සබ්බෙ සසංයෝජනා,⁴
යෙත භගවා තෙනුපසංකම්ප්පු. උපසංකම්මා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
එකමන්තං නිසීදිංසු.

අථ ඛො භගවන්තො එතදභොසි: "ඉමෙ ඛො කිංසම්මන්තා පාවෙය්‍යකා
භික්ඛු සබ්බෙ ආරඤ්ඤකා, සබ්බෙ පිණ්ඩපාතිකා, සබ්බෙ පංසුකුලීකා,
සබ්බෙ තෙවීවරිකා, සබ්බෙ සසංයෝජනා,⁴ යනනුතාහං ඉමෙසං තථා ධම්මං
දෙසෙය්‍යං යථා තෙසං⁵ ඉමිසම්. යෙව ආසතෙ අනුපාදාය ආසවෙහි
විතානාති විමුච්චෙය්‍යු"න්ති.⁶

අථ ඛො භගවා භික්ඛුආමන්තෙසි 'භික්ඛවො'ති, 'භද්දන්ත'ති තෙ
භික්ඛු භගවන්තො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච: අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ,
සංසාරො. පුබ්බා කොටි ත පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං
තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. තං කිං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ,
කතමනනු ඛො ඛත්තරං, යං වා වො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සක්ඛාවතං
සංසරතං සීසව්ණ්ණානං ලොහිතං පස්සන්තං පග්ගරිතං, යං වා චතුසු
මහාසමුද්දෙසු උදකන්ති?

1. දුරුපෙතං - මජ්ඣ, PTS, සී 1.

2. පාවෙය්‍යකා - සී.2 3. තවීවරිකා, සී 1, 2. 4. සසංයෝජනා - සා.

5. ඉමෙසං - සිමු, සී 1, 2. 6. විතං විමුච්චියාති - සී 1, 2, විතානාති විමුච්චෙය්‍යාති - PTS.

2. දුග්ගතචර්යා

3. 2. 1.

දුග්ගත සූත්‍රය

274. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ආන්තිමු සිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවසන සේක. එහි දී ... මෙය වදාළ සේක:

“මහණෙනි, මෙසසර තො පිරිසුන් අග ඇතියේ ය. අවිද්‍යාවරණයෙන් වැසුනු තෘෂ්ණාසංයෝජනයෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සහකාරයන්ගේ පුකෙල (පුඵ්භවය) තො පෙනේ. මහණෙනි, දිසිනු වූ චිරාප වූ යමකු දක්නු නම්, මෙහි දී “අප විසිනු දු මේ දීඝිකාලයෙහි මෙබඳුවක් විදින ලද” යි නිමාවට (නිශ්චයට) යා යුතු යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර තො පිරිසුන් අග ඇතියේ යි ... මෙයින්දු ... මිදෙන්තට නිසි මැ යි.

3. 2. 2

සුඛිත සූත්‍රය

275. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, මෙසසර තො පිරිසුන් අග ඇතියේ ය ... මහණෙනි, සුවපත් අලභකාරයෙන් සැඳුනු යමකු දක්නු නම්, මෙහි දී “මේ දිගුකල අප විසිනුදු මෙබඳුවක් විදින ලද” යි නිමාවට යා යුතු යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර තො පිරිසුන් අග ඇතියේ ය ... මෙයින්දු මිදෙන්තට නිසි මැ යි.

3. 2. 3.

තිංසමතාන සූත්‍රය

276 රජගහනුවර-

එකල්හි සියල්ලෝ ම ආරණ්‍යක වූ පිණ්ඩපාතික වූ පාංශුකුලික වූ තෙව්වරික වූ, සියල්ලෝ ම සංයෝජන සහිත වූ, පාමානුවර වැසි තිස්තමක් පමණ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හිඳ ගත්හ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “පාමානුවර වැසි මේ තිස්තමක් පමණ වූ භික්ෂුහු සියල්ලෝ ම ආරණ්‍යකහ. පිණ්ඩපාතිකහ. පාංශුකුලිකහ. තෙව්වරිකහ. සියල්ලෝ ම සංයෝජන සහිතහ. ඉදින්, මේ අසුන්හි දී ම ඔවුන්ගේ සිත් උපාදාන රහිත ව ආප්‍රවයන්ගෙන් යම් සේ මිදේ නම් එසේ මම මොවුනට දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැතැවැ” යි මේ සිත විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂුන් ඇමතුයේක. ‘වහන්සැ’ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහණෙනි, මෙසසර අවිදිතාග්‍ර ඇතියේ ය. අවිද්‍යාවෙන් වැසුනු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සහකාරයන්ගේ පුඵකෝපිත තො පෙනේ. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඬවූ ද, මේ දිගුකල දිවෙන සැරිසරණ හිස් සුන් තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් පමණ ලෙසෙක් වේ ද, සිටුමහසමුද්‍රරෙහි යම් පමණ ජලයෙක් වේ ද, (මෙයින්) කීමෙක් ඉතා වැඩි දෑ යි?

“යථා ඛො මයං භනෙත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාම: එතදෙව භනෙත, ඛහුතරං යං තො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සකාචතං සංසරතං සිසව්ඡින්නානං ලොභිතං පසස්සනං පග්ගරිතං, ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදක”නති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුලෙහ භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාම: එතදෙව භික්ඛවෙ, ඛහුතරං යං වො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සකාචතං සංසරතං සිසව්ඡින්නානං ලොභිතං පසස්සනං පග්ගරිතං, ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, ගුණතං සතං භොගුතානං සිසව්ඡින්නානං ලොභිතං පසස්සනං පග්ගරිතං, -පෙ- ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, මහිසානං¹ සතං මහිසගුතානං සිසව්ඡින්නානං -පෙ- අජානං සතං අජගුතානං -පෙ- උරබ්භානං සතං උරබ්භගුතානං -පෙ- මිශානං සතං මිගුතානං -පෙ- සුකරානං සතං සුකරගුතානං -පෙ- කුකකුටානං සතං කුකකුටගුතානං -පෙ- දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, වොරා ගාමසානකාඨි² ගහෙතා සිසව්ඡින්නානං ලොභිතං පසස්සනං පග්ගරිතං -පෙ- දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, වොරා පරිපජ්ඣකාඨි³ ගහෙතා -පෙ- වොරා පාරදුරිකාඨි ගහෙතා සිසව්ඡින්නානං ලොභිතං පසස්සනං පග්ගරිතං -පෙ- ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. තං කිස්ස භෙතු? අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- [යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ -පෙ-] අලං විමුච්චිතුනති.

ඉදමවොච භගවා. අනම්මතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභි-
තඤ්ඤති. ඉමස්මිං ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං භඤ්ඤමානෙ කිංසම්මතානං
පාවෙය්‍යකානං භික්ඛුතං අනුපාදාය ආසවෙහි විතතාති විමුච්චිසුති.

3 2. 4.

මාතුසුභතං.

277 සාවජථීයං-

අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- ත සො භික්ඛවෙ, සතො
සුලභරුපො යො ත මාතාභුතපුබ්බො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා. තං කිස්ස
භෙතු? අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො. -පෙ- [එවං දීඝරතතං වො
භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පච්චිනුහුතං -පෙ- යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඝි-
රෙසු නිබ්බන්ධිතුං, අලං විරජ්ඣං.] අලං විමුච්චිතුනති.

3 2. 5.

පිතුසුභතං.

278. සාවජථීයං-

අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- ත සො භික්ඛවෙ, සතො
සුලභරුපො යො ත පිතාභුතපුබ්බො [ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා. තං කිස්ස
භෙතු? අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ සංසාරො -පෙ- යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ]
-පෙ- අලං විමුච්චිතුනති.

1. මහිසානං - මජ්ඣ. 2. ගාමසානාඨි - මජ්ඣ., PTS.

3. පාරිපජ්ඣකාඨි, මජ්ඣ.

“වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලද ධර්මය යම් සේ දැනීමු නම්, මේ දිගුකල දිවෙන සැරිසරණ හිස්සුන් අපගේ වැහුනු වැගුරුණු යම් ලෙසෙක් වේ ද, ඒ ලෙස ම ඉතා වැඩිය. සිටුමහ සමුදුරෙහි ජලය නො ම වැඩිය.”

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි. මහණෙනි, කෙසි මා විසින් දේශනා කරණ ලද ධර්මය මෙසේ දැනීමු නම් මැනවි: මහණෙනි, මේ දිගුකල දිවෙන සැරිසරණ හිස්සුන් තොපගේ වැහුනු වැගුරුණු යම් ලෙසෙක් වේ නම් මෙය ම ඉතා වැඩිය. සිටුමහසමුදුරෙහි ජලය නො ම වැඩිය. මහණෙනි, දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි ගොජාතියෙහි ම ගොණුන් ව උපන් හිස්සුන් තොපගේ වැහුනු වැගුරුණු ලෙස ම (ඉතා වැඩිය.) සිටුමහසමුදුරෙහි ජලය නො ම වැඩිය. මහණෙනි, දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි මගිෂ ජාතියෙහි ම මිහි ව උපන් හිස්සුන් තොපගේ ... එළු ජාතියෙහි ම එළු ව උපන් ... තිරෙළු ජාතියෙහි ම තිරෙළු ව උපන් ... මුළු ජාතියෙහි ම මුළු ව උපන් ... හුරු ජාතියෙහි ම හුරු ව උපන් ... කුකුළු ජාතියෙහි කුකුළු ව උපන් ... මහණෙනි, දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි ගම්පහරණ සොරු යි ගෙන හිස්සුන් තොපගේ වැහුනු වැගුරුණු ලෙස ... මහණෙනි, දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි මං පහරණ සොරු යි ගෙන ... පරමුත් සෙටුනා සොරු යි ගෙන හිස්සුන් තොපගේ වැහුනු වැගුරුණු ලෙස ම (ඉතා වැඩිය.) සිටුමහසමුදුරෙහි ජලය නො ම වැඩිය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො පිරිසුන් කෙළවර ඇත්තේ ය ... මෙයින්ද මහණෙනි ... මිදෙන්තට නිසි මැ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාදිතය ඇතුළත් පිළිගත්හ. මේ ධම්මිභාගය වදාරණු ලබන කල්හි හිස් නමක් පමණ පාවෙය්‍යක භික්ෂුන්ගේ සිත් උපාදාන රහිත ව ආසුටයන්ගෙන් මිදුනේ ය.

3. 2. 4.

මංගු සුත්‍රය

277. සැවැත්තුපර-

මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද අවධි ඇතියේ ය ... මහණෙනි, මේ දිගුකල යම් සතෙක් එක් සතක්හු මවු නො වූ විරු ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වේ ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ සසර නො දන්නා ලද අවධි ඇතියේ ය ... මහණෙනි, මෙසේ දීඝිකාලයක් තොප විසින් දුක් විඳින ලදී ... මහණෙනි, එහෙයින් සියලු සංයකාරයන් කෙරෙහි කළකිරෙන්නට නිසිය. නො ඇලෙන්නට නිසිය. මිදෙන්තට නිසි ම ය.

3. 2. 5.

පිතු සුත්‍රය

278. සැවැත්තුපර-

මහණෙනි, මෙසසර අවිදිතාග්‍රය ... මහණෙනි, මේ දිගුකල යම් සතෙක් එක්සතක්හු පිය නො වූ විරු ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර අවිදිතාග්‍රය ... මහණෙනි, එහෙයින් මිදෙන්තට නිසි ම ය. මිදෙන්තට සුදුසු මැ යි.

8. 2. 6.

භාතුසුතනං.

279 සාවඤ්ඤිකං-

අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො න සො භික්ඛවෙ, සතොතා සුලභරූපො යො න භාතාභූතපුබ්බො [ඉමිතා දීඝෙන අද්වුතා.] -පෙ-
[යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ -පෙ-] අලං විමුච්චිතුනති.

3. 2. 7.

භගිනිසුතනං.

280 සාවඤ්ඤිකං-

අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො න සො භික්ඛවෙ, සතොතා සුලභරූපො යො න භගිනිභූතපුබ්බො [ඉමිතා දීඝෙන අද්වුතා] -පෙ-
[යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ -පෙ-] අලං විමුච්චිතුනති.

3. 2. 8

පුතනසුතනං.

281 සාවඤ්ඤිකං-

අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො න සො භික්ඛවෙ, සතොතා සුලභරූපො යො න පුතනභූතපුබ්බො¹ [ඉමිතා දීඝෙන අද්වුතා] -පෙ-
[යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ -පෙ-] අලං විමුච්චිතුනති.

8. 2. 9.

ධිතුසුතනං.

282. සාවඤ්ඤිකං-

අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො පුබ්බාකොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සන්ධිවතං සංසරතං. න සො භික්ඛවෙ, සතොතා සුලභරූපො යො න ධිතාභූතපුබ්බො ඉමිතා දීඝෙන අද්වුතා. තං කිංස භෙතු? අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො පුබ්බාකොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හා-
සංයෝජනානං සන්ධිවතං සංසරතං. එවං දීඝරතං වො භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පච්චන්තුතං, තිබ්බං පච්චන්තුතං, ව්‍යසනං පච්චන්තුතං, කප්පි වඬ්ඝිතා, යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඛාරෙසු නිබ්බිද්දිතුං, අලං විරජ්ජිතුං, අලං විමුච්චිතුනති.

3. 2. 10.

වෙසුලපබ්බතසුතනං.

283 එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ- භගවා එතදවොච: අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බාකොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සන්ධිවතං සංසරතං.

1. පුතො භූතපුබ්බො - සිමු, ඥා, සි, 1, 2,

3. 2. 6.

භානු සුත්‍රය

279. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, මේ සසර අවිදිතාග්‍ර ඇතියේ ය මහණෙනි, මේ දීඝිකාලයෙහි යමෙක් බැයා නො වූ විරූ ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වේ ... මෙයින් මහණෙනි ... මිදෙන්නට නිසි මැයි.

3. 2. 7.

හගිහි සුත්‍රය

280. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, මේ සසර අවිදිතාග්‍ර ඇතියේ ය... මහණෙනි, මේ දීඝිකාලයෙහි යමෙක් බුහුන නො වූ විරූ ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වේ. ... මෙයින් මහණෙනි ... මිදෙන්නට නිසි මැයි.

3. 2. 8

සුතන සුත්‍රය

281. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, මේ සසර අවිදිතාග්‍ර ඇතියේ ය මහණෙනි, මේ දීඝිකාලයෙහි යමෙක් පුතු නො වූ විරූ ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වෙයි. ... මෙයින් මහණෙනි... මිදෙන්නට නිසි මැයි.

3. 2. 9.

බිතු සුත්‍රය

282. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද අග ඇතියේ ය. අවිද්‍යාවෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුකෙල- (පුළින්නය) නො පෙනෙයි. මහණෙනි, මේ දීඝිකාලයෙහි දු නො වූ විරූ නම් එබඳු සතෙක් සුලබ නො වෙයි. ඒ සවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද අග ඇතියේ ය අවිද්‍යාවෙන් බැඳුනු තෘෂ්ණාවෙන් ඇවුරුණු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුළින්නය නො පෙනෙයි. මහණෙනි. මෙසේ නොප විසින් දිගුකලක් දුක් විඳින ලදී. තියුණු දුක් විඳින ලදී. වෘත්ත විඳින ලදී. සොහොන හෝ පොළොව වඩන ලදී. මෙයින් මහණෙනි, සියලු සංයතාරයන්හි කලකිරෙන්නට නිසි ම ය. නො ඇලෙන්නට නිසි ම ය. මිදෙන්නට නිසි මැයි.

3. 2. 10

වෙසුලපබ්බත සුත්‍රය

283. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමිතු සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙනි, මෙසසර නො පිරිසුන් අග ඇත්තේ ය අවිද්‍යාවෙන් බැඳුනු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුළිකොටිය නො පැහේ.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වෙජ්ජලස්ස පබ්බතස්ස පාවිනවංසොනෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන මනුස්සානං නිවර්තනෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. නිවර්තනං භික්ඛවෙ, මනුස්සානං චන්ත්‍යාදීඝ වස්සසහස්සාති ආයුප්පමාණං අහොසි. නිවර්තනෙව, මනුස්සා පාවින-වංසං පබ්බතං වතුහෙන¹ ආරොහන්ති, වතුහෙන ඔරොහන්ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන කාකුසන්ධි² භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ උප්පන්නො භොති. කකුසන්ධිය භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධිය විධුර-සඤ්චි³ නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. පස්සථ භික්ඛවෙ, සා වෙවිමස්ස පබ්බතස්ස සමඤ්ඤ අනන්තරිති. තෙ ව මනුස්සා කාලකතා. සො ව භගවා පරිනිබ්බුතො. එවං අනිච්චා භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා, එවං අද්දව්වා භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා, එවං අත්ඤාසිකා භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා. යාවඤ්චිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසඛ්ඛාරෙසු නිබ්බිඤ්චුං, අලං විරජ්චිතුං, අලං විමුච්චිතුං.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වෙජ්ජලස්ස පබ්බතස්ස වඛකකො⁴ නෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන මනුස්සානං රොහිතස්සා නෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. රොහිතස්සානං භික්ඛවෙ, මනුස්සානං නිංසවස්සසහස්සාති ආයුප්පමාණං අහොසි. රොහිතස්සා භික්ඛවෙ, මනුස්සා වඛකකං පබ්බතං නිහෙන ආරොහන්ති, නිහෙන ඔරොහන්ති.

තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන කොන්තමණ්ණ⁵ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ උප්පන්නො භොති. කොන්තමණ්ණස්ස භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධිය භික්ඛවා සුභතරං නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. පස්සථ භික්ඛවෙ, සා වෙවිමස්ස පබ්බතස්ස සමඤ්ඤ අනන්තරිති. තෙ ව මනුස්සා කාලකතා? සො ව භගවා පරිනිබ්බුතො. එවං අනිච්චා භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරා -පෙ- අලං විමුච්චිතුං.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වෙජ්ජලස්ස පබ්බතස්ස සුථස්සො නෙව⁶ සමඤ්ඤ උදපාදි. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන මනුස්සානං සුප්පිය.⁶ නෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. සුප්පියානං භික්ඛවෙ, මනුස්සානං ඵ්ඨතිවස්සසහස්සාති ආයුප්පමාණං අහොසි. සුප්පියා භික්ඛවෙ, මනුස්සා සුථස්සං පබ්බතං දථිහෙන ආරොහන්ති දථිහෙන ඔරොහන්ති.

තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ උප්පන්නො භොති. කස්සපස්ස භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධිය නිස්ස-භාරදවාජා නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. පස්සථ භික්ඛවෙ, සා වෙවිමස්ස පබ්බතස්ස සමඤ්ඤ අනන්තරිති. තෙ ව මනුස්සා කාලකතා. සො ව භගවා පරිනිබ්බුතො. එවං අනිච්චා භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරා -පෙ- අලං විමුච්චිතුං.

1. වතුහෙන - මජ්ඣං.

2. කුකුච්ඤ්ඤ කොඝ සංඝඝාත.

3. විඤ්චිතො - සත්‍ය,

4. කොන්තමණ්ණො, අට්ඨකථා සිමු, කොකාසමුභි - කාසාසමුභි, කොඝ සංඝඝාත.

5. සුප්පියො - මජ්ඣං, සත්‍ය, PTS.

6. අප්පියා - සිමු,

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: මේ වෙළුලු පථිතයට පාවිච්චිය ම ය හි තම් විය මහණෙනි, එකල්හි මිනිසුන්ට තීවර යත තාමය විය. මහණෙනි, තීවර මිනිසුන්ට දහස්වසෙක් ආයුෂ්‍යමාණය විය. මහණෙනි, තීවර මිනිස්සු පාවිච්චිය පථිතයට සිවු දිනකින් තහින්, සිවු දිනකින් බසින්.

එකල්හි අභීන් සමාස්සවුණු වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොව පහල වූ සේක අභීන් සමාස්සවුණු වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට උතුම් සොදුරු යුවලක් වූ විචුර, ඤජීව තම් සවු යුවලෙක් විය. මහණෙනි, බලවු: මේ පථිතයේ ඒ තාමය ද අතුරුදන් විය ඒ මිනිස්සු ද කල්පිය කලහ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද පිරිණිවුතහ. මහණෙනි, මෙසේ සංඝකාරයෝ අනිත්‍යයහ. මහණෙනි, මෙසේ සංඝකාරයෝ අද්වෛතයහ. මෙසේ සංඝකාරයෝ අතස්සාසික (=අස්වැසිලි රහිත) ය හ මහණෙනි, මෙයින්ද සියලු සංඝකාරයන්හි කලකිරෙන්නට තිසි ම ය. තො ඇලෙන්නට තිසි ම ය. මිඳෙන්නට තිසි මැ යි.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: මේ වෙළුලු පථිතයට වඩකක යත තාමය ම විය. මහණෙනි, එකල්හි මිනිසුන්ට රෝහිතය යත තාමය ම විය. මහණෙනි, රෝහිතය මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය තිස්වස්දහසෙක් විය. මහණෙනි, රෝහිතය මිනිස්සු වඩකක පථිතයට තෙදිනකින් තහින්, තෙදිනකින් බසින්.

මහණෙනි, එකල්හි අභීන් සමාස්සවුණු වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොව පහල වූ සේක. මහණෙනි, අභීන් සමාස්සවුණු වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අග්‍රහස් යුගයක් වූ නිශයා, සුතගර තම් සවු යුගයෙක් විය මහණෙනි, බලවු: මේ පථිතයේ ඒ තාමයන් අතුරුදන් විය ඒ මිනිස්සුන් කල්පිය කලහ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේන් පිරිණිවිහහ. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අනිත්‍ය ... මිඳෙන්නට තිසි මැ යි.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: මේ වෙළුලු පථිතයට සුඵය යත තාමය ම විය. මහණෙනි, එකල්හි මිනිසුන්ට සුඵය යත තාමය විය. මහණෙනි, සුඵය මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය විසිවස්දහසෙක් විය. මහණෙනි, සුඵය මිනිස්සු සුඵය පථිතයට දෙදිනකින් තහින්, දෙදිනකින් බසින්.

මහණෙනි, එකමයෙහි අභීන් සමාස්සවුණු වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලෝකයෙහි පහල වූ සේක. මහණෙනි, අභීන් සමාස්සවුණු වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අග්‍රහස් යුගයෙක් වූ නිසා, භාරද්වාජ තම් ශ්‍රාවක යුගයෙක් විය මහණෙනි, බලවු: මේ පථිතයේ ඒ තමන් අතුරුදන් විය. ඒ මිනිස්සුන් කල්පිය කලහ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේන් පිරිණිවිහහ. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අනිත්‍ය ... මිඳෙන්නට තිසි මැ යි.

එතරහි බො පන භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වෙපුලලස්ස පබ්බතස්ස වෙපුළලා
කෙව් සමෙඤ්ඤ උදපාදි. එතරහි බො පන භික්ඛවෙ, ඉමෙසං මනුස්සානං
මාගධිකා කෙව් සමෙඤ්ඤ උදපාදි. මාගධිකානං භික්ඛවෙ, මනුස්සානං අපපකං
අසුපපමාණං පරිත්තං ලුහුකං.¹ යො වීරං ජීවති, සො වස්සසතං, අපපං
වා භීයො මාගධිකා භික්ඛවෙ, මනුස්සා වෙපුලලං පබ්බතං මුහුයෙනත
අරොහනති, මුහුතෙනත ඔරොහනති

එතරහි බො පනාහං භික්ඛවෙ, අරහං සම්මාසම්මුද්ධො ලොකෙ
උප්පන්නො. මස්සා බො පන භික්ඛවෙ, භාටීපුත්තමොග්ගලොනං තාම
සාවකසුභං අග්ගං හග්ගසුභං. හවිස්සති භික්ඛවෙ, සො සම්මයො, සා
අයඤ්ඤවිමස්ස පබ්බතස්ස සමෙඤ්ඤ අනතරධායිස්සති. ඉමෙ වෙ මනුස්සා
කාලං කරිස්සනති. අහඤ්ඤ පරිනිබ්බායිස්සාමි. එවා අනිච්චා භික්ඛවෙ සඤ්ඤාරා,
එවං අද්ච්චා භික්ඛවෙ සඤ්ඤාරා, එවං අනස්සායිකා භික්ඛවෙ සඤ්ඤාරා.
යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසඤ්ඤාරෙසු නිබ්බිජ්ඣතුං, අලං විරජ්ජතුං,
අලං විමුච්චිතුනති.

ඉදමවොච හගවා. ඉදං වචා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

පාවිතවංසො තිවරානං රොහිතස්සාන වඬකකො,
සුප්පිසානං සුඵස්සොති මාගධානඤ්ඤ වෙපුලලො.

අනිච්චා වත සඤ්ඤාරා උප්පාදවංසධම්මිනො,
උප්පජ්ජිතා නිරුජ්ඣිනති තෙසං වුප්පමො සුබොති,

දුග්ගතවග්ගො දුභීයො.

තසසුද්දනං:

දුග්ගතං සුඛිතඤ්ඤව භිංස මාතාපිතෙත ව
භාතා හගිති පුත්තො ව භිතා වෙපුලලපබ්බතං.²

අනම්භග්ගසංයුතනං සමත්තං.

1. ලභ්භං. සිමු, සි 1, 2. 2 වෙපුලලපබ්බතති - සිමු.

මහණෙනි, දැන් මේ වෙළුලුපථිතයට වෙළුලු යන නාමය ම විය. මහණෙනි, දැන් මේ මිනිසුන්ට මාගධික යන නාමය ම විය. මහණෙනි, මාගධික මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය ඉතා ස්වල්ප ය, මද ය, ඉතා සුළු ය යමෙක් බොහෝ කලක් ජීවත් වේ නම් හෙතෙමේ සියවසක් හෝ, ඉන් මදක් (දස-විසිවසක්) වැඩියෙන් හෝ ජීවත් වෙයි. මහණෙනි, මහධරට වැඩි මිනිස්සු වෙළුලු පථිතයට මොහොතකින් තහිත්. මොහොතකින් බසිත්.

මහණෙනි, දැන් වූ කලී අතීත සමාස්සවුණු වූ මම ලොකයෙහි උපන්නි. මහණෙනි, මට අගසොදුරු සුවල වූ සැපියුන්, මුගලන් නම් සවු සුවල වේ. මහණෙනි, මේ පථිතයාගේ යම් මේ නාමයක් වේද, එය අතුරුදන් වන්නේ නම් ඒ කාලය වන්නේ ය. මේ මිනිස්සුන් කල්පය කරන්නාහු ය. මමත් පිරිණිවේන්නෙමි. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අතීතහ. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අභිවරයහ. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අනායාසිකහ. මහණෙනි, මෙයින් සියලු සංඝකාරයන්හි කළකිරෙන්නට නිසි ම ය. තො අලෙන්නට නිසි ම ය. මිදෙන්නට නිසි ම ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ආර්‍ය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාළ වැලි අත් අසුරිනුදු මෙය වදාළ සේක:

කීවරයන්ට පාවිතවංස විය. රෝහිතස්සයන්ට වම්බක විය. සුපථිතයන්ට සුඵස්ස විය. මාගධිකයන්ට වෙළුලු විය.

සංඝකාරයෝ ඵ්කාන්තයෙන් අතීතහ. ඉපද කැඟිවන ස්වභාව අතීතහ. ඉපද නිරුඳි වෙති. ඔවුන්ගේ සංකීද්ම සුඵ යි.

දුගගතවිභීය දෙවෙනි යි.

එහි උද්දානය:

දුගගත, සුඛිත, තිංස (මතත), මාචු, පිචු, භාචු, හගිති, පුත්ත, ධිචු, වෙළුලු පඛිත ය යි සුත්‍ර දශයෙහි යි.

අනුමතයාසංයුක්තය නිමිසේ ය.

4. කසසපසංයුතනං

1. කසසපවග්ගො

4. 1. 1.

සනතුට්ඨිසුතනං

284. සාවතථීයං-

සනතුට්ඨායං භික්ඛවෙ, කසසපො ඉතරීතරෙත විවරෙත, ඉතරීතර-
විවරසනතුට්ඨියා ව චණ්ණවාදී, න ච විවරහෙතු අනෙසනං අපාතිරූපං
අපජ්ජති, අලභා ව විවරං න පරිතස්සති. ලභා ව විවරං අගධිනො,¹
අමුච්ඡිනො අතජ්ඣාපනො; ආදීනවදස්සාපී නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති.

සනතුට්ඨායං භික්ඛවෙ, කසසපො ඉතරීතරෙත පිණ්ඩපාතෙන,
ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසනතුට්ඨියා ව චණ්ණවාදී, න ච පිණ්ඩපාතහෙතු
අනෙසනං අපාතිරූපං අපජ්ජති, අලභා ව පිණ්ඩපාතං න පරිතස්සති. ලභා
ව පිණ්ඩපාතං අගධිනො,¹ අමුච්ඡිනො අතජ්ඣාපනො; ආදීනවදස්සාපී
නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති.

සනතුට්ඨායං භික්ඛවෙ, කසසපො ඉතරීතරෙත සෙතාසතෙන, ඉතරී-
තරසෙතාසතසනතුට්ඨියා ව චණ්ණවාදී, න ච සෙතාසත හෙතු අනෙසනං
අපාතිරූපං අපජ්ජති අලභා ව සෙතාසතං න පරිතස්සති ලභා ව
සෙතාසතං අගධිනො,¹ අමුච්ඡිනො අතජ්ඣාපනො; ආදීනවදස්සාපී
නිස්සරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති

සනතුට්ඨායං භික්ඛවෙ, කසසපො ඉතරීතරෙත ගිලාතපච්චය
භෙසජ්ජරිකඛාරෙත, ඉතරීතරගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරසනතුට්ඨියා ව
චණ්ණවාදී, න ච ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරහෙතු අනෙසනං අපාති-
රූපං අපජ්ජති. අලභා ව ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරං න පරිතස්සති.
ලභා ව ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරං අගධිනො, අමුච්ඡිනො අතජ්ඣා-
පනො; ආදීනවදස්සාපී නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති

තසමාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිත්ඛිතබ්බං, සනතුට්ඨා ගවිස්සාම ඉතරීතරෙත
විවරෙත, ඉතරීතරවිවරසනතුට්ඨියා චණ්ණවාදීනො. න ච විවරහෙතු
අනෙසනං අපාතිරූපං අපජ්ජස්සාම. අලභා ව විවරං න පරිතස්සස්සාම.²
ලභා ව විවරං අගධිනා අමුච්ඡිනා අතජ්ඣාපනා; ආදීනවදස්සාපීනො
නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජස්සාම. (එවං සබ්බං කතතබ්බං)* සනතුට්ඨා
ගවිස්සාම ඉතරීතරෙත පිණ්ඩපාතෙන -පෙ- සනතුට්ඨා ගවිස්සාම
ඉතරීතරෙත සෙතාසතෙන -පෙ- සනතුට්ඨා ගවිස්සාම ඉතරීතරෙත
ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරෙත, ඉතරීතරගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාර-
සනතුට්ඨියා ව චණ්ණවාදීනො. න ච ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරහෙතු
අනෙසනං අපාතිරූපං අපජ්ජස්සාම. අලභා ව ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජ-
රිකඛාරං න පරිතස්සස්සාම. ලභා ව ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරං
අගධිනා අමුච්ඡිනා අතජ්ඣාපනා; ආදීනවදස්සාපීනො නිස්සරණපඤ්ඤා
පරිභුඤ්ජස්සාමාති. එවං හි බො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතබ්බං.

කසසපෙන වා හි වො භික්ඛවෙ, ඔවදිස්සාමි, යො වා පතස්ස³ කසස ප
සදිසො ඔවදිතෙහි ව පත වො තථතතාය පටිපජ්ජිතබ්බන්ති.

1. අගධිනො - සිමු, සි1, 2. 2. න ච පරිතස්සස්සාම - මජ්ඣිම.

* දිස්සතෙයං අනන්තපාපො, සබ්බන්ත. තථාපි ත පුජ්ජති මය මායති 3. යො මා,
ආත - සිමු.

4. කසපසංයුතය

1. කසපවග්ගීය

4. 1 1

සතතුට්ඨි සුත්‍රය

284 සැවැත්තුටර-

මහණෙනි, මේ කාශ්‍යප තෙමේ ඉතරිතර විවරයෙන් (රුක්‍ෂාප්‍රණ්ඩාදීන් ලද පරිදි යම් කිසි සිවුරකින්) සතතුට්ඨි - සතුවු වූයේ මෙහි ඉතරිතරවිවර සන්තොසයෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ, සිවුරු හේතුවෙන් අසුතු සෙවුමට නුසුදුසු පිළිවෙතට නොද පැමිණෙයි. සිවුරු නොලැබ නොද නැවෙයි. සිවුරු ලැබ ද ගිජු නොවූයේ, මුසපත් නොවූයේ, තෘණායෙන් නොවළඳුනා ලද්දේ දෙය් දක්නාසුලු වූයේ, ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාඥන ඇතියේ පරිභෝග කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ කාශ්‍යප තෙමේ ඉතරිතර පිණ්ඩාතයෙන් සතුවු වූයේ ඉතරිතර පිණ්ඩාත සංතුමයෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ, පිණ්ඩාත හේතුවෙන් අනුලොම නොවූ අයුරු සෙවුමට නොද පැමිණෙයි. පිණ්ඩාතය නොලැබ ද නොනැවෙයි. පිණ්ඩාතය ලැබ ද ගිජු නුවූයේ, මුසපත් නුවූයේ, තෘණාවෙන් යවපත් නොවූයේ එහි දෙය් දක්නා සුලු වූයේ ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාඥන ඇතියේ පරිභෝග කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ කාශ්‍යප තෙමේ යම් කිසි සෙනසුනකින් සතුවු වූයේ, යම්කිසි සෙනසුනකින් සතුවු විමෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ, සෙනසුන් හේතුවෙන් නුසුදුසු සෙවුමට නොද පැමිණෙයි. සෙනසුන නොලැබ ද නොනැවෙයි. සෙනසුන ලැබ ද ගිජු නොවූයේ, මුසපත් නොවූයේ, තෘණාවෙන් නොමැඩුනේ එහි දෙය් දක්නාසුලු වූයේ, පස්විකුම් නුවණ ඇතියේ පරිභෝග කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ කාශ්‍යප තෙමේ ලද යම් කිසි ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරකින් සතුවු වූයේ, යම් කිසි ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරකින් සතුවු විමෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ, ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර හේතුවෙන් නුසුදුසු අසුකතානෙමණ්ණයට නොද පැමිණෙයි. ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර නොලැබ ද නොනැවෙයි. ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර ලැබ ද ගිජු නොවූයේ, මුසපත් නොවූයේ තෘණායෙන් නොවෙළුනේ, එහි දෙය් දක්නාසුලු වූයේ, නිසරණප්‍රඥ ඇතියේ පරිභෝග කෙරෙයි.

එහෙයින් මහණෙනි, මෙහි මෙයේ භික්ෂු සුතු. ඉතරෙතර විවරයෙන් සතුවු වන්නෙමේ ඉතරෙතර විවරසංතුමයෙහි ගුණ කියන්නෙමේ වන්නෙමු. සිවුරු හේතු කොට අප්‍රතිරූප අසුකතානෙමණ්ණයට නොද පැමිණෙත්-නෙමු. සිවුරු නොලැබ ද නොනැවෙන්නෙමු. සිවුරු ලැබ ද ගිජු නොවන්නෙමේ, මුසපත් නොවූවෙමේ, තෘණායෙන් නොමැඩුනෙමේ, දෙය් දක්නාසුලු වූවෙමේ, නිසරණප්‍රඥ ඇත්තෙමේ පරිභෝග කරන්නෙමු. යම් කිසි පිණ්ඩාතයකින් සතුවු වන්නෙමු... යම් කිසි සෙනසුනකින් සතුවු වූවෙමේ වන්නෙමු... යම් කිසි ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරකින් සතුවු වූවෙමේ, යම් කිසි ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරකින් සතුවු විමෙහි ගුණ කියනසුල්ලෙමේ වන්නෙමු. ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර හේතු කොට නුසුදුසු අසුතු අනෙමණ්ණයට නොද පැමිණෙන්නෙමු. ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර ලැබ ද ගිජු නොවූවෙමේ, මුසපත් නොවූවෙමේ තෘණාවෙන් නොවළඳුනෙමේ, දෙය් දක්නාසුලු වූවෙමේ, නිසරණප්‍රඥ ඇත්තෙමේ පරිභෝග කරන්නෙමු යි. මහණෙනි, කොප විසින් මෙයේ භික්ෂු සුතු මැ යි.

මහණෙනි, කාශ්‍යප හා සම වන්නට නොද යමෙක් කාශ්‍යප හා සම වන්නේ තම් (එබන්දකු වන්නට) හෝ තොපට අවවාද කරමි අවවාද කරණ ලද නොප විසිනුදු ඒ පිණිස පිළිපැදිය යුතු යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4 1 2.

අනොත්තං පිසුනං.

285. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං ආයස්මා ව මහාකස්සපො ආයස්මා ව භාජිපුණො ඛාග්ගසීයං විහරන්ති ඉසිපතනෙ මිගදුගෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො සායණසමයං පටිසල්ලානා ටුට්ඨිකො යෙනායස්මා මහාකස්සපො තෙනුපතංකම්. උපසංකම්භා ආයස්මා මහාකස්සපෙ න සද්ධිං සමොද්ධිං සමොදනීයං කථං සාද්ධීයං චිතිසාරෙභා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසිනො ඛො ආයස්මා සාරිපුතො ආයස්මනං මහාකස්සපං එතදුවොච:

“ටුට්ඨති භිදං ආටුසො කසසප, අනාතාපි අනොත්තංපි¹ අභබ්බො සමොධාය, අභබ්බො නිබ්බානාය, අභබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය, අනාපි ව ඔත්තාපි ව භබ්බො සමොධාය, භබ්බො නිබ්බානාය, භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය”ති.

“කිත්තංවතා නු ඛො ආටුසො, අනාතාපි හොති අනොත්තංපි¹ අභබ්බො සමොධාය, අභබ්බො නිබ්බානාය, අභබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය” කිත්තංවතා ව පතාටුසො, අනාපි හොති ඔත්තාපි භබ්බො සමොධාය, භබ්බො නිබ්බානාය, භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය”ති?

ඉධාටුසො, භික්ඛු අනුප්පනා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජමානා අතථාය සංවතෙතය්සුන්ති න අතප්පං කරෙති. උප්පනා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අප්පජ්ජමානා අතථාය සංවතෙතය්සුන්ති න අතප්පං කරෙති. අනුප්පනා මෙ කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජමානා² අතථාය සංවතෙතය්සුන්ති න අතප්පං කරෙති. උප්පනා මෙ කුසලා ධම්මා නිරුජ්ඣමානා අතථාය සංවතෙතය්සුන්ති න අතප්පං කරෙති. එවං ඛො ආටුසො, අනාතාපි හොති.

කථංආවොටුසො, අනොත්තංපි¹ හොති?

ඉධාටුසො, භික්ඛු අනුප්පනා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජමානා අතථාය සංවතෙතය්සුන්ති න ඔත්තපති.³ උප්පනා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අප්පජ්ජමානා අතථාය සංවතෙතය්සුන්ති න ඔත්තපති.³ අනුප්පනා මෙ කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජමානා² අතථාය සංවතෙතය්සුන්ති න ඔත්තපති.³ උප්පනා මෙ කුසලා ධම්මා නිරුජ්ඣමානා අතථාය සංවතෙතය්සුන්ති න ඔත්තපති.³ එවං ඛො ආටුසො අනොත්තංපි¹ හොති.

එවං ඛො ආටුසො, අනාතාපි අනොත්තංපි¹ අභබ්බො සමොධාය, අභබ්බො නිබ්බානාය, අභබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය.

1. අනොත්තංපි-මජ්ඣ. 2. අනුප්පජ්ජමානා-සා, සි 2. 3. ඔත්තපති-මජ්ඣ. PTS.

4. 1. 2

අනොභතාපි සූත්‍රය

285. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක ආයුෂමත් මහසුප්තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් සැපියුන් තෙරණුවෝද, බරණැස් නුවර සමීපයෙහි මිශ්‍රය නම් වූ ඉසිපතනායමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් සැපියුන් තෙරණුවෝ සවන්කලා පලයමවතින් තැහි සිටි සේක් ආයුෂමත් මහසුප්තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ එළඹ ආයුෂමත් මහසුප්තෙරණුවන් සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පසෙක වැඩ හුන්හ. එකත්පසෙක වැඩහුන් ආයුෂමත් සැපියුන් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහසුප්තෙරණුවන්ට මෙය කීහ:

“ඇවැත්නි, කාශ්‍යපයෙනි, කෙලෙස් තවන වැර තැත්තේ පවටි බිය තැත්තේ සමෝධිය පිණිස නො තිසි ය. නිවන පිණිස නො තිසි ය. අනුතතර වූ අභිතඤ්ඤා පිණිස නො තිසි ය. කෙලෙස් තවන වියතිය ඇත්තේ ම පවටි බිය ඇත්තේ ම සමෝධිය පිණිස තිසි ය. නිවන පිණිස තිසි ය. අනුතතර අභිතඤ්ඤා ලැබීම පිණිස තිසි ය”යි මෙය කියනු ලැබෙයි.

“ඇවැත්නි, කොපමණෙකින් කෙලෙස් තවන වැර තැත්තේ පවටි බිය තැත්තේ සමෝධිය පිණිස නො තිසි වේ ද, නිවන පිණිස නො තිසි වේ ද, අනුතතර අභිතඤ්ඤා ලැබීම පිණිස නො තිසි වේ ද? ඇවැත්නි, කොපමණෙකින් කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ පවටි බිය ඇත්තේ සමෝධිය පිණිස තිසි වේ ද, නිවන පිණිස තිසි වේ ද, අනුතතර අභිතඤ්ඤා ලැබීම පිණිස තිසි වේ ද” යි?

ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ නූපත් ලාමක අකුශලධම්මෝ උපදනාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි වියතිය නො කෙරේ ද, උපත් ලාමක අකුශල ධම්මෝ ප්‍රතිණ නො වන්නාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි වියතිය නො කෙරේ ද, නූපත් කුශල ධම්මෝ නූපදනාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි වියතිය නො කෙරේ ද, උපත් කුශලධම්මෝ නිරුද්ධ වන්නාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි වියතිය නො කෙරේ ද, ඇවැත්නි, මෙසේ කෙලෙස් තවන වියතිය තැත්තේ වේ.

ඇවැත්නි, කෙසේ නම් පවටි බිය තැත්තේ වේ ද?

ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ නූපත් ලාමක අකුශලධම්මෝ උපදනාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි බියපත් නො වේ ද, උපත් ලාමක අකුශලධම්මෝ ප්‍රතිණ නො වන්නාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි බියපත් නො වේ ද, නූපත් කුශලධම්මෝ නූපදනාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි බියපත් නො වේ ද, උපත් කුශලධම්මෝ නිරුද්ධ වන්නාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි බියපත් නො වේ ද, ඇවැත්නි, මෙසේ පවටි බිය තැත්තේ වේ

ඇවැත්නි, මෙසේ කෙලෙස් තවන වැර තැත්තේ, පවටි බිය තැත්තේ, සමෝධිය පිණිස නො තිසි වේ, නිවන පිණිස නො තිසි වේ. අනුතතර අභිතඤ්ඤා ලැබීම පිණිස නො තිසි වේ.

කපඤ්චාට්‍රිසො, ආතාපි හොති?

ඉධාට්‍රිසො, භික්ෂු අනුප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ආතප්පං කරොති. උප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අප්පතියමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ආතප්පං කරොති. අනුප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ආතප්පං කරොති. උප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නිරුජ්ඣමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ආතප්පං කරොති. එවං ඛො ආට්‍රිසො, ආතාපි හොති.

කපඤ්චාට්‍රිසො, ඔත්තාපි¹ හොති?

ඉධාට්‍රිසො, භික්ෂු අනුප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ඔත්තපති උප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අප්පතියමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ඔත්තපති. අනුප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ඔත්තපති. උප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නිරුජ්ඣමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ඔත්තපති. එවං ඛො ආට්‍රිසො, ඔත්තාපි¹ හොති.

එවං ඛො ආට්‍රිසො, ආතාපි ඔත්තාපි¹ භබ්බො සම්මොධාය, භබ්බො තිබ්බානාය, භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගතේතමස්ස අධිගමායාති.

4. 1. 3.

වඤ්ඤාමුක්ඛානං

286. සාවඤ්ඤාං -

වඤ්ඤාමා භික්ඛවෙ, කුලාති උපසම්ඤ්ඤාමථ අපකස්සෙව කායං, අපකස්සා² විතං, නිව්චතවකා කුලෙසු³ අප්පගඛො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො ජරුද්දානං වා ඔලොකෙය්‍ය පබ්බතවිසමං වා තදීවිදුග්ගං වා අපකස්සෙව කායං, අපකස්සා විතං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, වඤ්ඤාමා කුලාති උපසම්ඤ්ඤාමථ අපකස්සෙව කායං අපකස්සා² විතං, නිව්චතවකා කුලෙසු අප්පගඛො. කස්සපො භික්ඛවෙ, වඤ්ඤාමො කුලාති උපසම්ඤ්ඤාමති අපකස්සෙව කායං අපකස්සා² විතං, නිව්චතවකො කුලෙසු අප්පගඛො.

තං කිම්මඤ්ඤාම භික්ඛවෙ, කප්පරුපො භික්ෂු අර්ථති කුලාති උපසම්ඤ්ඤාමතුනති?

"භගවම්බුලකා නො භනෙත ධම්මා, භගවන්තනීකා, භගවම්පටි-සරණා. ඤා චත භනෙත, භගවන්ත ඤෙඤාම පටිභාචු එධස්ස භාසිතස්ස අර්ථා. භගවතො සුචා භික්ෂු ධාරෙය්‍යනති" යි.

1 ඔත්තාපි - මජ්ඣ, 2. අපකස්සෙව - සීච්ච, 3. නිව්චතවකා කුලෙසු - සී 2.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඇවැත්ති, කෙසේ කෙළෙත් තවන වැර ඇත්තේ වෙ ද?

ඇවැත්ති මෙහි මහණ තෙමේ නුපත් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි චියතීය කෙරේ ද, උපත් ලාමක අකුශල-ධර්මයෝ ප්‍රතිණ නො වන්නාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි චියතීය කෙරේ ද, නුපත් කුශලධර්මයෝ නුපදනාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි චියතීය කෙරේ ද, උපත් කුශලධර්මයෝ නිරුඳවන්නාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි චියතීය කෙරේ ද; ඇවැත්ති, මෙසේ කෙළෙත් භවන වැර ඇත්තේ වේ.

ඇවැත්ති, කෙසේ පවට බිය ඇත්තේ වේ ද?

ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙමේ නුපත් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි බයි ද, උපත් ලාමක අකුශලධර්මයෝ ප්‍රතිණ නො වන්නාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි බයි ද, නුපත් කුශල ධර්මයෝ නුපදනාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි බයි ද, උපත් කුශලධර්මයෝ නිරුඳවන්නාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි බයි ද, ඇවැත්ති, මෙසේ පවට බිය ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්ති, මෙසේ කෙළෙත් තවන වැර ඇත්තේ පවට බිය ඇත්තේ සමොඛිය පිණිස නිසි වේ. නිවන පිණිස නිසි වේ. අනුත්තර අභිනන්ධය ලැබීම පිණිස නිසි වේ යි.

4 1 3

වග්ගපම සූත්‍රය

286. සැවැත්නුටර-

මහණෙනි, (කිසිවකු කෙරෙහි නො ඇලෙමින් අයත් තනිත) වන්ද්‍රයා වැනිව සන්චාරදියෙන්) කය ඉවත් කොට ම සිත ඉවත් කොට ම නිති (ආගන්තුකයකු මෙන්) අලුත් ව කුලයන්හි ප්‍රගල්භ (ගැටීම්) රහිතව කුලයන් වෙත එළඹෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ගරුවැවුනු ලීඳක් හෝ කඳුබෑවුමක් හෝ ගංඉවුරු බුත් තැනක් හෝ කය ඉවත් කොට ම සිත ඉවත් කොට ම බලන්නේ ද, මහණෙනි එසෙයින් ම වන්ද්‍රයා වැනි ව කය ඉවත් කොට ම සිත ඉවත් කොට ම නිතර අලුත් ව, කුලයන්හි නො ගැටී කුලයන් වෙත එළඹෙයි. මහණෙනි, කසුප් තෙමේ සද වැනි ව කය ඉවත් කොට ම සිත ඉවත් කොට ම නිතර අලුත් ව කුලයන්හි නො ගැටී කුලයන් වෙත එළඹෙයි.

මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද, කෙබඳු මහණෙක් කුලයන් වෙත එළඹෙන්නට නිසි ද යි? “වග්ගස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තේතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිහිට කොට ඇත්තාහ. වග්ගස, මේ භාග්‍යවතුන් අනීය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේවා, මැනවි. (ඒ අවසාන) භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා හිසැසුනු දරන්නාහ” යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො භගම් අකාසෙ පාණී වාලෙසි සෙය්ථාපි භික්ඛවෙ, අයං අකාසෙ පාණී න සජ්ජති, න ගය්‍යති, න ඛජ්ඣති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්ස කස්සථි භික්ඛුතො කුලාති උපසංඛිකමිතො කුලෙසු විතං න සජ්ජති, න ගය්‍යති න ඛජ්ඣති “ලභනතු ලාභකාමා, පුඤ්ඤකාමා කරොනතු පන පුඤ්ඤාති”ති. යථා සකෙත ලාභෙන අත්තමිතො හොති සුමිතො, එවං පරෙසං ලාභෙන අත්තමිතො හොති සුමිතො. එවරුපො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහති කුලාති උපසංඛිකමිතුං. කස්සපස්ස භික්ඛවෙ කුලාති උපසංඛිකමිතො කුලෙසු විතං න සජ්ජති, න ගය්‍යති, න ඛජ්ඣති “ලභනතු ලාභකාමා, පුඤ්ඤකාමා කරොනතු පන පුඤ්ඤාති”ති. යථා සකෙත ලාභෙන අත්තමිතො හොති සුමිතො, එවං පරෙසං ලාභෙන අත්තමිතො හොති සුමිතො. එවරුපො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහති කුලාති උපසංඛිකමිතුං.

තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කථංරුපස්ස භික්ඛුතො අපරිපුර්ණා ධම්මදෙසනා හොති, කථංරුපස්ස භික්ඛුතො පරිපුර්ණා ධම්මදෙසනා හොති? “භගවම්බුලකා නො භනෙත ධම්මා, භගවනොත්තිකා භගවම්පටිසරණා. සාධු වත භනෙත, භගවතඤ්ඤෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අපේථ භගවතො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාථ, සාධුකං මතසිකාරාථ භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

යො හි කොථි භික්ඛවෙ, භික්ඛු එවඤ්ඤිතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති: “අහො වත මෙ ධම්මං සුඤ්ඤස්ස, සුත්වා ච පන ධම්මං පටිදෙය්‍යස්ස, පසන්නා ච පන මෙ පසන්නාකාරං කරෙය්‍ය” නති. එවරුපස්ස ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුතො අපරිපුර්ණා ධම්මදෙසනා හොති.

යො ච ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු එවඤ්ඤිතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති: “ස්වාකවාතො භගවතා ධම්මො සජ්ඣිකො අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. අහො වත මෙ ධම්මං සුඤ්ඤස්ස, සුත්වා ච පන ධම්මං අජාතෙය්‍යස්ස, අජාතිත්වා ච පන තථත්තාය පටිපජ්ජෙය්‍ය”නති. ඉති ධම්මසුධම්මතං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. කාරුඤ්ඤං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති අනුද්දයං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති අනුකම්පං උපාදය පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. එවරුපස්ස ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුතො පරිපුර්ණා ධම්මදෙසනා හොති.

කස්සපො භික්ඛවෙ, එවංවිතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති: “ස්වාකවාතො භගවතා ධම්මො සජ්ඣිකො අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. අහො වත මෙ ධම්මං සුඤ්ඤස්ස, සුත්වා ච පන ධම්මං අජාතෙය්‍යස්ස, අජාතිත්වා ච පන තථත්තාය පටිපජ්ජෙය්‍ය”නති. ඉති ධම්මසුධම්මතං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. කාරුඤ්ඤං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. අනුද්දයං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. අනුකම්පං උපාදය පරෙසං ධම්මං දෙසෙති.¹

කස්සපෙන වා හි වො භික්ඛවෙ, ඔවදිස්සාමි, යො වා පනස්ස කස්සප-සදිසො. ඔවදිතෙති ච පන වො තථත්තාය පටිපජ්ජිතබ්බන්ති.

1. කාරුඤ්ඤං පටිච්ච අනුද්දයං පටිච්ච අනුකම්පං උපාදය පරෙසං ධම්මං දෙසෙති - මජ්ඣං.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අහසෙහි අත සැලූහ. මහණෙනි, යම් සේ මේ අත අහසෙහි නො ඇලේ ද, නො ගැණේ ද, නො බැඳේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම කුලයන් වෙත එළඹෙන යම් කිසි මහණකුගේ සිත “ලබ්බු කැමැත්තෝ ලබන්වා. පින් කැමැත්තෝ පින් කෙරෙත්වා” යි කුලයන්හි නො ඇලේ ද, නො ගැණේ ද, නො බැඳේ ද, තමහට ලැබීමෙන් යම් සේ සතුටු සිත් ඇත්තේ මනා සිත් ඇත්තේ වේ නම් එසේ ම මෙරමාහට ලැබීමෙනුත් සතුටු සිත් ඇත්තේ මනා සිත් ඇත්තේ වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු මහණ තෙමේ කුලයන් වෙත එළඹෙන්නට නිසි ය. මහණෙනි, කුලයන් වෙත එළඹෙන කපුප්පුගේ සිත “ලබ්බු කැමැත්තෝ ලබන්වා, පින් කැමැත්තෝ පින් කෙරෙත්වා” යි කුලයන්හි නො ඇලෙයි. නො ගැණෙයි. නො බැඳෙයි. තමහට ලැබීමෙන් යම් සේ සතුටු සිත් ඇත්තේ මනා සිත් ඇත්තේ වේ නම් මෙරමාහට ලැබීමෙනුත් සතුටු සිත් ඇත්තේ මනා සිත් ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු මහණ තෙමේ කුලයන් වෙත එළඹෙන්නට නිසි ය.

මහණෙනි, ඒ කීමා යි හඬවු ද, කෙබඳු මහණකුගේ දම්දෙසුම අපිරිසිදු ද, කෙබඳු මහණකුගේ දම්දෙසුම පිරිසිදු ද යි “වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, මේ දේශනාවෙහි අනිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටගේවා, මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා හිසැසුනු දරන්නාහ” යි.

මහණෙනි, එසේ නම් අසවු, මැනවින් චෛතෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ හිසැසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් “මගේ දහම් අසන්නාහු නම්, අසාත් පහන් වන්නාහු නම්, පහන් වූවාහුත් මට පහන් අයුරු (ප්‍රකාශ) කරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ” යි මෙබඳු සිත් ඇත්තේ මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, මහණෙනි, මෙබඳු මහණකුගේ දම් දෙසුම අපිරිසිදු වෙයි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් මෙබඳු සිත් ඇත්තේ මෙරමාහට දහම් දෙසා ද- “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකක්‍ෂාත ය, සාන්දුෂට්ඨක ය, අකාලික ය, එහිපසස්සක ය, මපතයික ය, විඥයන් විසින් තමන් තමන් විසින් ම දත යුතු යි. මාගේ ධර්මය අසන්නාහු නම්, අසාත් ධර්මය අවබෝධ කරන්නාහු නම්, අවබෝධ කොටත් ඒ පිණිස පිළිපදනාහු නම් ඉතා මැනවැ” යි මෙසේ ධර්මසුධර්මය නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, කරුණාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, අනුඥයාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, අනුකම්පාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, මහණෙනි, මෙබඳු මහණකුගේ දම්දෙසුම පිරිසිදු වේ.

මහණෙනි, කාශ්‍යප තෙමේ මෙබඳු සිත් ඇත්තේ මෙරමාහට දහම් දෙසයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකක්‍ෂාත ය, සාන්දුෂට්ඨක ය, අකාලිකය, එහිපසස්සක ය, මපතයික ය, විඥයන් විසින් තමන්ම කෙරෙහි ලා දත යුතු යි. මාගේ ධර්මය අසන්නාහු නම්, අසාත් ධර්මය අවබෝධ කරන්නාහු නම්, අවබෝධ කොටත් ඒ පිණිස පිළිපදනාහු නම් ඉතා මැනවැ” යි. මෙසේ ධර්මසුධර්මය නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසයි. කරුණාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසයි අනුඥයාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසයි. අනුකම්පාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසයි.

මහණෙනි, ඒ කාශ්‍යප හා සමාන වන්නට හෝ යමෙක් කාශ්‍යප බඳු වන්නේ නම් (එබන්දකු වන්නට හෝ) ඒ තොපට අවවාද කරමි. අවවාද කරණ ලද්ද වූ ද තොප විසින් ඒ පිණිස පිළිපදිය යුතු යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 1. 4.

කුලපතප්පතො

287. **සංවිධානය.**—

තං කීං මහාසුඵ හිතතිවෙ, කථංගුපො හික්ඛු අරහති කුලීපගො භොදුං,
 යථංගුපො හික්ඛු අරහති ත කුලීපගො¹ භොදුනන්ති? “භගවම්මුලකා භො
 භනෙතා, ධම්මා -පෙ- භගවතො සුත්තා හික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති -පෙ- භගවා
 ඵතද්වොච:

සො: හි කොටි හික්කවෙ, හික්කු එළංචිනො, කුලානි උපසඬකමති: “දෙනතුයෙව මෙ, මා තාදංගු.¹ බ්‍රහ්‍මඤ්ඤව² මෙ දෙනතු මා ථොකං. පණ්ණින-ඤ්ඤව මෙ දෙනතු මා ලුබං. සීඝ්‍රඤ්ඤව මෙ දෙනතු මා දඤං. සකකච්ච-ඤ්ඤව මෙ දෙනතු මා අසකකච්ච”නති. තස්ස වෙ හික්කවෙ, හික්කුනො එළං-චිත්තස්ස කුලානි උපසඬකමතො ත දෙනති, තෙන හික්කු සඤ්ඤති. සො තතොතිදුතං දුක්ඛං ද්‍රෝමතස්සං පටිසංවෙදයති. ථොකං දෙනති තො-බ්‍රහ්මං, තෙන හික්කු සඤ්ඤති. සො තතොතිදුතං දුක්ඛං ද්‍රෝමතස්සං පටිසංවෙදයති. ලුබං දෙනති තො පණ්ණිතං, තෙන හික්කු සඤ්ඤති. සො තතො-තිදුතං දුක්ඛං ද්‍රෝමතස්සං පටිසංවෙදයති. දඤං දෙනති තො සීඝ්‍රං, තෙන හික්කු සඤ්ඤති. සො තතොතිදුතං දුක්ඛං ද්‍රෝමතස්සං පටිසංවෙදයති. අසකකච්චං දෙනති තො සකකච්චං, තෙන හික්කු සඤ්ඤති. සො තතො-තිදුතං දුක්ඛං ද්‍රෝමතස්සං පටිසංවෙදයති. එවරුසො බො හික්කවෙ හික්කු ත අරහති කුප්‍රපගො සොතුං.

යොව බොහෝ භික්ෂුවෝ, භික්ෂු ඵලංචිනෝ, කුලානී උපසංඝිකාවෝ “තා කුතෙතං ලබ්භා පරකුලෙසු-දෙනතු යෙව මේ, මා තාදංගු බහුඤ්ඤාව මේ දෙනතු මා ථොසං. පණ්ණිකඤ්ඤාව මේ දෙනතු මා ලුබ්භං. සීඝ්ඤ්ඤාව මේ දෙනතු මා දඬුං. සකකල්පඤ්ඤාව මේ දෙනතු මා අසකකල්ප” නති. තස්ස මේ භික්ෂුවෝ, භික්ෂුණෝ ඵලංචිනස්ස කුලානී උපසංඝිකාවෝ න දෙනති, තෙන භික්ෂු න සංජීයති සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසං වේදයති. ථොසං දෙනති තො බහුකං, තෙන භික්ෂු න සංජීයති. සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවේදයති. ලුබ්භං දෙනති තො පණ්ණිකං, තෙන භික්ෂු න සංජීයති. සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවේදයති. දඬුං දෙනති තො සීඝ්ඤ්ඤාව, තෙන භික්ෂු න සංජීයති. සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවේදයති. අසකකල්පං දෙනති තො සකකල්පං, තෙන භික්ෂු න සංජීයති. සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවේදයති. ඵලංචිනෝ බොහෝ භික්ෂුවෝ භික්ෂු අරගති කුලීපගෝ හොසුං.

කසාපො හිකින වෙ, එවංවිනෙතා කුලාති උපපඤ්ඤාමනි: “තං කුතෙතථ උඛතා පරකු ලද්දු - දෙනතු යෙව මෙ, මා නාදංසු, බහුඤ්ඤාව මෙ දෙනතු මා ථොකං, පඤ්ඤාමනෙව මෙ දෙනතු, මා ලුඛං, ධීඤ්ඤාව මෙ දෙනතු මා දඤ්ඤං, සකකම්මිඤ්ඤාව මෙ දෙනතු,” මා අසකම්මිනති.

1 කුලුරුපාය - වර්ග, සභා 2 මා අදහස් - සීමා, සි 1, 2

3. සුබලක්ෂණයන් - පි 1, 2. බහුකරණයන් - මරණ, සහ, PTS

4. 1. 4

කුලපභ භූමිය

287. සැවැත්තුමර-

මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඬවු ද, කෙබඳු මහණ තෙමේ කුලපභ වන්නට තිබී ද, කෙබඳු මහණ තෙමේ කුලපභ වන්නට නො තිබී ද යි? වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ ... “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අපා භීක්ෂුහු දරන්නාහුය” ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් “මට එකැතින් ම දෙත්වා, නො ම නො දෙත්වා. මට බොහෝවක් ම දෙත්වා, සල්ලපයක් නො දෙත්වා. මට පිණි වුවක් ම දෙත්වා, කුළු වුවක් නො දෙත්වා. මට වහාම දෙත්වා, ලග් ව නො දෙත්වා. මට සකසා ම දෙත්වා, නො සකසා නො දෙත්වා” යි මෙබඳු සිත් ඇත්තේ කුලයන් වෙත එළඹේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු සිත් ඇති ව කුලයන් වෙත එළඹෙන ඒ මහණහට ඉදින් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. ඒ හේතු කොට ගෙන හෙතෙමේ දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. ඉදින් ටිකක් දෙද්ද, බොහෝවක් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. ඉදින් කුළු වුවක් දෙද්ද, පිණි වුවක් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. ඉදින් ලග් ව දෙද්ද, වහා නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. ඉදින් නො සකසා දෙද්ද, සකසා නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. මහණෙනි, මෙබඳු මහණ තෙමේ කුලපභ වන්නට නො තිබී ය.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් “මට එකැතින් ම දෙත්වා, නො ම නො දෙත්වා. මට බොහෝවක් ම දෙත්වා, ටිකක් නො දෙත්වා. මට පිණි වුවක් ම දෙත්වා, කුළු වුවක් නො දෙත්වා. මට වහාම දෙත්වා, ලග් ව නො දෙත්වා. මට සකසා ම දෙත්වා, නො සකසා නො දෙත්වා” යි මෙබඳු සිත් ඇත්තේ කුලයන් කර එළඹේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු සිත් ඇති ව කුලයන් කර එළඹෙන ඒ මහණහට ඉදින් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. ඉදින් මදක් දෙද්ද, බොහෝවක් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. ඉදින් කුළු වුවක් දෙද්ද, පිණි වුවක් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. ඉදින් ලග් ව දෙද්ද, වහා නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. ඉදින් නො සකසා දෙද්ද, සකසා නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. මහණෙනි, මෙබඳු මහණ තෙමේ කුලපභ වන්නට තිබී ය.

මහණෙනි, කාශ්‍යප තෙමේ “මට එකැතින් ම දෙත්වා, නො ම නො දෙත්වා. මට බොහෝවක් ම දෙත්වා, මදක් නො දෙත්වා. මට පිණි වුවක් ම දෙත්වා, කුළු වුවක් නො දෙත්වා. මට වහාම දෙත්වා, ලග් ව නො දෙත්වා. මට සකසා ම දෙත්වා, නො සකසා නො දෙත්වා” යි මෙබඳු සිත් ඇත්තේ කුලයන් වෙත එළඹෙයි.

තස්ස චෙ භික්ඛවෙ, කසාපස්ස එවංචිත්තස්ස කුලාති උපසංඛතමකො න දෙනති, තෙන කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති. ථොකං දෙනති නො ඛුක්ඛං, තෙන කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති. චුඛං දෙනති නො පණ්ණිතං, තෙන කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති. දක්ඛං දෙනති නො සීඝං, තෙඤ්ඤා කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති. අභිකක්ඛවං දෙනති නො සක්ඛවං, තෙන කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති.

කසාපෙන වා හි වො තෙ භික්ඛවෙ, ඔවදිස්සාමි, යො වා පතස්ස කසාපසදිස්සො. ඔවදිතෙති ව පත තෙ තථත්තාය පටිපජ්ජිතබ්බතති.

4 1 5.

ජ්ණේණස්සතං.

288. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා භික්ඛුනො විහරති චෙඨවන කලාදක භිවාසෙ.

අථ බො අයස්මා මහාකස්සපො යෙන භගවා තෙත්ථසංඛතමි. උපසංඛතමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමතං නිසීදි. එකමතං නිසිත්තං බො අයස්මතං මහාකස්සපං භගවා එතදවොච: ජ්ණේණස්සිදුති ත්වං කසාප. ගරුකාති බො තෙ¹ ඉමාති සාණාති පංසුකුලාති නිබ්බසන්තාති. තස්මාතිහ ත්වං කසාප, භගවතිකාති චෙඨ විචරති ධාරෙති, නිමන්තණෙසු² ව භුඤ්ජාති, මමඤ්ච සන්තිකෙ විහරතිති.

අහං බො භනෙත, දීඝරතං ආරඤ්ඤකො චෙඨ ආරඤ්ඤකත්තස්ස ව වණණවාදී, පිණ්ඩපාතිකො චෙඨ පිණ්ඩපාතිකත්තස්ස ව වණණවාදී, පංසුකුලිකො චෙඨ පංසුකුලිකත්තස්ස ව වණණවාදී, තෙච්චරිකො චෙඨ තෙච්චරිකත්තස්ස ව වණණවාදී, අප්පිචෙත්ථ චෙඨ අප්පිචෙත්තං ව වණණවාදී, සන්තුට්ඨො චෙඨ සන්තුට්ඨො ව වණණවාදී, පච්චිත්තො චෙඨ පච්චිත්තස්ස ව වණණවාදී, අසංසට්ඨො චෙඨ අසංසට්ඨස්ස ව වණණවාදී, ආරභිචරියො චෙඨ චිරියාරම්භස්ස ව වණණවාදී.

නිමිත්ත ත්වං කසාප, අත්ථවිසං සමපස්සමානො දීඝරතං ආරඤ්ඤකො චෙඨ ආරඤ්ඤකත්තස්ස ව වණණවාදී, (එවං පෙය්‍යාලො.) පිණ්ඩපාතිකො චෙඨ -පෙ- පංසුකුලිකො චෙඨ -පෙ- තෙච්චරිකො චෙඨ -පෙ- අප්පිචෙත්ථ චෙඨ -පෙ- සන්තුට්ඨො චෙඨ -පෙ- පච්චිත්තො චෙඨ -පෙ- අසංසට්ඨො චෙඨ -පෙ- ආරභිචරියො චෙඨ චිරියාරම්භස්ස ව වණණවාදීති?

1. ගරුකාති ව නෙ - මජ්ඣ., සෘ., PTS,

2. නිමන්තණාති - මජ්ඣ., සෘ., PTS.

මහණෙනි, මේ බඳු සිත් ඇති ව කුලයන් වෙත එළඹෙන ඒ කසුප් හට ඉදින් තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි. ඉදින් මදක් දෙද්ද, බොහෝවක් තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි. ඉදින් කුළු වුවක් දෙද්ද, පිණි වුවක් තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි. ඉදින් ලස් ව දෙද්ද, වහා තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි. ඉදින් තො සකසා දෙද්ද, සකසා තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි.

මහණෙනි, කාශ්‍යපයන් හා සමාන චන්තට හෝ යමෙක් කසුප් බඳු චන්තේ තම් (එබන්දකු චන්තට හෝ) ඒ තොපට අවවාද කරමි. අවවාද කරණ ලද්ද වූ තොප විසින් ද ඒ පිණිස පිළිපාදිය යුතු යි.

4. 1. 8.

ජිණ්ණ සුත්‍රය

288. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජශානුචර සම්පයෙහි කලඤ්ඤ නිවාප තම් වූ චේඨවනාශමයෙහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂ්මත් මහකසුප් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් මහසුප් හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක. කාශ්‍යප, දන් තෙපි මහපු වහු. හණපිළියෙන් කළ (භාග්‍යවතුන් විසින් පළමු පොරොවා හළ බැවින්) නිබ්බසන වූ (තැවත තැවත කළ හෙත්තම් ඇති) මේ පවුල් සිවුරු (දරිම) තොපට බර ය. කසප, එහෙයින් දන් තෙපි (පාංශුකුලිකාඛාදිය බැර) භාග්‍යවතුන් සිවුරු ද දරවු. ලහබත් ආදි නිමනුණයන්හි ද වළඳවු, මා ලහ ද වෙහෙවු.

වහන්ස, මම දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද, ආරණ්‍යක බැවිහි ගුණ බණනුයේ ද, පිණිපාතික ද, පිණිපාතික බැවිහි ගුණකියනුයේ ද, පංසුකුලික ද, පංසුකුලික බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද, තෙව්වරික ද, තෙව්වරික බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද, අලොච්ඡ ද, අලොච්ඡ බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද, සනතුෂට ද, සනතුෂට බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද, ප්‍රච්චිකා ද, ප්‍රච්චෙකයෙහි ගුණ කියනුයේ ද, අසංසාම ද, අසංසාමයෙහි ගුණ කියනුයේ ද, ආරබ්බවිභීද, විභ්‍යාරම්භයෙහි ගුණ කියනුයේ ද වෙමි.

කාශ්‍යප, තෙපි කිතම් ප්‍රයෝජනයක් දක්නහු දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද, ආරණ්‍යක බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද? පිණිපාතික ද ... පංසුකුලික ද ... තෙව්වරික ද ... අලොච්ඡ ද ... සනතුෂට ද ... ප්‍රච්චිකා ද ... අසංසාම ද ... ආරබ්බවිභීද විභ්‍යාරම්භයෙහි ගුණ කියනුයේ ද යි?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“දො ඛොහං හනෙත, අත්ථවසෙ සමපසාමානො දීඝරතනං ආරඤ්ඤකො වෙව ආරඤ්ඤකතතසා ව චණ්ණවාදී -පෙ- පිණ්ඩපාතිකො වෙව -පෙ- පංසුකුලිකො වෙව -පෙ- තෙව්වරිකො වෙව -පෙ- අප්පිචේත්, වෙව -පෙ- සනතුට්ඨො වෙව -පෙ- පච්චිත්තො වෙව -පෙ- අසංසට්ඨො වෙව -පෙ- ආරභිවිරියො වෙව විරියාරමසා ව චණ්ණවාදී; අතතා ව දිට්ඨධම්මසුඛිතාරං සමපසාමානො - පච්චිත්තජනනං අනුකම්පමානො ‘අපෙචතාම පච්චිත්තා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජේත්ය’¹ යෙ තීර තෙ අහෙසුං බුද්ධානුබුද්ධසාවකා, තෙ දීඝරතනං ආරඤ්ඤකො වෙව අහෙසුං ආරඤ්ඤකතතසා ව චණ්ණවාදීනො පිණ්ඩපාතිකා වෙව අහෙසුං -පෙ- පංසුකුලිකා වෙව අහෙසුං -පෙ- තෙව්වරිකා වෙව අහෙසුං -පෙ- අප්පිචේත්, වෙව අහෙසුං -පෙ- සනතුට්ඨො වෙව අහෙසුං -පෙ- පච්චිත්තො වෙව අහෙසුං -පෙ- අසංසට්ඨො වෙව අහෙසුං -පෙ- ආරභිවිරියො වෙව අහෙසුං විරියාරමසා ව චණ්ණවාදීනොති. තෙ තථතතාය පටිපත්තියනති. තෙසං තං හවිසාති දීඝරතනං භිතාය සුඛං.”

ඉමෙ ඛොහං හනෙත, දො අත්ථවසෙ සමපසාමානො දීඝරතනං ආරඤ්ඤකො වෙව ආරඤ්ඤකතතසා ව චණ්ණවාදී, පිණ්ඩපාතිකො වෙව -පෙ- පංසුකුලිකො වෙව -පෙ- තෙව්වරිකො වෙව -පෙ- අප්පිචේත්, වෙව -පෙ- සනතුට්ඨො වෙව -පෙ- පච්චිත්තො වෙව -පෙ- අසංසට්ඨො වෙව -පෙ- ආරභිවිරියො වෙව විරියාරමසා ව චණ්ණවාදීති.

සාධු, සාධු, කසප, බහුජනභිතාය තීර තිං කසප, පටිපනො, බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. තස්මාභි තිං කසප, සාණ්ඨි වෙව පංසුකුලාති ඛාරෙති නිබ්බූතාති, පිණ්ඩාය ව චරාති, අරඤ්ඤ ව විහරාතිති.

4 1 6.

ඛවාදසුතං.

289. ගුජගහෙ-

අථ ඛො අයසමා මහාභිසංඝො යෙන හගවා තෙත්තපසඛිකම් -පෙ- එකමනං නිසින්නං ඛො අයසමනං මහා කසපං හගවා එතදවොච: ඔවද කසප භික්ඛු. කරොති කසප භික්ඛුතං ධම්මං කථං. අහ: වා කසප, භික්ඛු ඔවදෙය්‍යං තිං වා, අහ: වා භික්ඛුතං ධම්මං කථං කරෙය්‍යං තිං වාති.

දුඛිකවා ඛො හනෙත හගවා, එතරභි භික්ඛු දෙවචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමනතාගතා, අකම්මා, අපදකම්මණ්ණාහිතො අනුසාසනී. ඉධාහං හනෙත, අද්දතං හණ්ඩුඤ්ඤ තාම භික්ඛුං ආනාදස්ස සද්ධිවිහාරිං, ආභිඤ්ඤානාද තාම භික්ඛුං අනුරුද්ධස්ස සද්ධිවිහාරිං, අඤ්ඤාමඤ්ඤං සුතෙන අව්වාචදනෙන “එහි භික්ඛු, කො බහුතරං භාසියාති, කො සුඤ්ජරතරං භාසියාති, කො විරතරං භාසියාති”ති

1 ආපජේත්ය - මජ්ඣ.

වහන්ස, මම ප්‍රයෝජන දෙකක් දකිමින් දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද ආරණ්‍යක බැව්හි ගුණ කියනුයේ ද වෙමි පිණිසාතික ද... පාංශුකුලික ද ... හෙව්වරික ද ... අලොව් ද ... සනතුම ද ... ප්‍රවිච්ඡන ද ... අසංසාම ද ... ආරබ්විසී ද විශ්වාරම්භයෙහි ගුණ කියනුයේ ද වෙමි: තමාගේ ඉහාත්ම සැපවිතරණය දකිමිනුත් “පශ්චිම ජනතාව දෂටානුගතියට පැමිණෙන්නේ තම මැනවැ”යි පශ්චිම ජනතාවට අනුකම්පා කරමිනුත් ය. යම ඒ බුදු අනුබුදු සව්වෝ වුහ ද ඔහු දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද ආරණ්‍යක බැව්හි ගුණ කියනුවෝ ද වුහ පිණිසාතික ද ... වුහ. පාංශුකුලික ද ... වුහ. හෙව්වරික ද ... වුහ අලොව් ද ... වුහ සනතුම ද ... වුහ ප්‍රවිච්ඡන ද ... වුහ අසංසාම ද ... වුහ. ආරබ්විසී ද විශ්වාරම්භයෙහි ගුණ කියනුවෝ ද වුහ. ඔහු ඒ පිණිස පිළිපදනාහ. ඔවුනට එය දිගුකලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. වහන්ස, මම මේ ප්‍රයෝජන දෙක දකිමින් දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද ආරණ්‍යක බැව්හි ගුණ කියනුයේ ද ... පිණිසාතික ද ... පාංශුකුලික ද ... හෙව්වරික ද ... අලොව් ද ... සනතුම ද ... ප්‍රවිච්ඡන ද ... අසංසාම ද ආරබ්විසී ද විශ්වාරම්භයෙහි ගුණ කියනුයේ ද වෙමි

කාශ්‍යප, මැනවි, මැනවි. කාශ්‍යප, තෙපි බොහෝ ජනයාට හිත පිණිස, බොහෝ ජනයාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙව් මිනිසුන්ට හිත වැඩ පිණිස පිළිපත්තනු ය. කාශ්‍යප, එහෙයින් තෙපි හණපිලියෙන් කළ පරිභෝගයෙන් මාලු වූ පටුල්සිටුරුම දරවු. පිඩු පිණිසත් හැසිරවු වෙතෙහින් වෙසෙවු යි

4. 1. 6.

බවාද සුත්‍රය

289. රජගහනුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් මහසුප් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එකත්පසෙක හුත් ආයුෂමත් මහසුප්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල හේක: “කාශ්‍යප, හිසුන්ට අවවාද කරව. කාශ්‍යප, හිසුන්ට දූහම් කතා කරව. කාශ්‍යප, මම හෝ හිසුන්ට අවවාද කරන්-තෙමි. තෙපි හෝ (අවවාද කරවු.) මම හෝ හිසුන්ට දූහම් කථා කරන්නෙමි. තෙපි හෝ (කරවු)” යි.

සාමිනී, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දැන් හිසුහු නො කිකරුහ. නො කිකරු බව කරණ දැයිත් යුත්තයහ. නො ඉවසන්නෝ ය, අනුශාසනාව හුහුරව ගන්නෝ ය. වහන්ස, මෙහි මම ආනායුගේ සද්ධිවිහාරික වූ හණ්ඩු තම මහණ ද, අනුරුද්ධගේ සද්ධිවිහාරික වූ ආභිඤ්ඤා තම මහණ ද “මහණ, එව, කවරෙක් (බමුකථාවෙහි) ඉතා වැඩියක් කියන්නේද, කවරෙක් ඉතා නොදුරු කොට කියන්නේද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් කියන්නේද” යි උගත්කමින් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කියනුවන් දරිමි යි.

අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනෙතයි: “එහි තිං භික්ඛු, මම වචනෙන භණ්ඩුඤ්ඤා භික්ඛුං ආනන්දස්ස සද්ධිවිහාරිං, ආභිඤ්ඤාකඤ්ඤා භික්ඛුං අනුරුද්ධස්ස සද්ධිවිහාරිං ආමනෙතහි සන්ධං ආයස්මනෙන ආමනෙතති”ති. එවං භනෙතති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසසුභ්වා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසංඛිකම්. උපසංඛිකම්භ්වා තෙ භික්ඛු එතදවොච: “සන්ධං ආයස්මනෙන ආමනෙතති”ති. ‘එවමාචුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු තස්ස භික්ඛුතො පටිසසුභ්වා යෙන භගවා තෙනුපසංඛිකම්සු. උපසංඛිකම්භ්වා භගවන්තං අභිවාදෙභ්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො පන තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: සචං කීර තුලෙන භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාමඤ්ඤං සුතෙන අච්චාවදථ, “එහි භික්ඛු කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති”ති එවං භනෙතති.

කීන්ත්‍ර මෙ තුලෙන භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආඡාතාථ? “එථ තුලෙන භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාමඤ්ඤං සුතෙන අච්චාවදථ: ‘එහි භික්ඛු, කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති’ති. ‘තො භෙතං භනෙත, තො වෙ කීර තුලෙන භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං අඡාතාථ, අථ කිඤ්ඤරහි තුලෙන මොඝපුරිසා, කිං ඡාතන්තා කිං පස්සන්තා එවං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතා සමානා අඤ්ඤාමඤ්ඤං සුතෙන අච්චාවදථ: “එහි භික්ඛු කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති”ති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීභ්වා භගවන්තං එතදවොචු: අච්චයො තො භනෙත, අච්චගමා යථා බාලෙ, යථා මූලෙහ, යථා අකුහලෙ යෙ මයං එවං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතා සමානා අඤ්ඤාමඤ්ඤං සුතෙන අච්චාවදිමා: “එහි භික්ඛු කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති”ති. තෙසං තො භනෙත, භගවා අච්චයං අච්චයතො පභිගණ්ණාතු ආයතීං සංවරුතාති.

තඛිං තුලෙන භික්ඛවෙ, අච්චයො අච්චගමා, යථා බාලෙ යථා මූලෙහ යථා අකුහලෙ, යෙ¹ තුලෙන එවං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතා සමානා අඤ්ඤාමඤ්ඤං සුතෙන අච්චාවදිත්: “එහි භික්ඛු, කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති”ති. යතො ච ඛො තුලෙන භික්ඛවෙ, අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොථ, තං වො මයං අච්චයං පටිගණ්ණාමි.² චුද්ධි හෙසා භික්ඛවෙ, අරියස්ස විතයෙ යො අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති, ආයතීඤ්ඤා සංවරං අපඤ්ඤාතිති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, මහණ, එව, තෝ මාගේ වචනයෙන් “ශාක්‍යාන් වහන්සේ ආයුෂමතුන් කැඳවන සේකැ”යි ආනන්දගේ සද්ධි විහාරික වූ මහණකු තම මහණ ද, අනුරුඬගේ සද්ධිවිහාරික වූ ආභිඤ්ඤික තම මහණ ද කැඳව” යි එක්තරා මහණකු ඇමතු සේක. වහන්ස, එසේ යයි ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී ඒ භික්ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂූන්ට “ශාක්‍යාන් වහන්සේ ආයුෂමතුන් අමතන සේකැ”යි මෙය කී ය. “ඇවැත්නි, එසේ ය” යි ඒ භික්ෂූහු ඒ මහණකට පිළිතුරු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: “මහණෙනි, සැබෑ ද තෙපි “මහණ, එව කවරෙක් ඉතා වැඩියක් කියන්නේ ද, කවරෙක් ඉතා සොඳුරු (මිනිරි) කොට කියන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් කියන්නේ ද” යි උගත්කමින් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කියවු ද? වහන්ස, එසේ ය යි.

මහණෙනි, “තෙපි එවු, ‘මහණ එව කවරෙක් ඉතා වැඩියක් බණන්-තේ ද, කවරෙක් ඉතා සොඳුරු කොට, බණන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් බණන්නේ ද’ යි උගත්කමින් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කියවු” යි මිනිසින් එසේ දෙසු දහමක් කීම, තෙපි දන්නාහු ද? වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් “මෙසේ දහම් දෙසන ලද” යි ඉදින් නො දන්නාහු තම එසේ කල්හි, මොස (හිස්) පුරුෂයෙහි, තෙපි දූන් කුමක් හෙයින් කුමක් දන්නාහු, කුමක් දක්නාහු මෙසේ ස්වාකක්‍යාත ධර්මිකයෙහි - ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු, “මහණ, එව, කවරෙක් ඉතා වැඩියක් බණන්නේ ද, කවරෙක් ඉතා සොඳුරු කොට බණන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් බණන්නේ ද” යි ශ්‍රාවකයන් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කියවු ද?

ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාහි හිසින් වැටී, “වහන්ස, යම් බදු අපි මෙසේ ස්වාකක්‍යාත වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු ම “මහණ එව, කවරෙක් ඉතා වැඩියක් බණන්නේ ද, කවරෙක් ඉතා සොඳුරු කොට බණන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් බණන්නේ ද” යි ශ්‍රාවකයන් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කීමහ, අපගේ වරද බාලයන් සේ මෝඛයන් සේ අදක්‍ෂයන් සේ ඒ අප ඉක්මවා ගියේ ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ අපගේ වරද ආයති සංවරය පිණිස වරද වශයෙන් පිළිගන්නා සේක්වා” යි. යාවවා කළහ.

මහණෙනි, යම් බදු තෙපි මෙසේ ස්වාකක්‍යාත වූ සසුතෙහි පැවිදි වූවාහු ම ‘මහණ, එව, කවරෙක් ඉතා වැඩියක් කියන්නේ ද, කවරෙක් සොඳුරු කොට කියන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් කියන්නේ ද’ යි ශ්‍රාවකයන් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කීමහ, බාලයන් සේ මෝඛයන් සේ අදක්‍ෂයන් සේ ඒ කාන්තයන් වරද ඒ තොප ඉක්ම ගියේ ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් තෙපි වරද වරද වශයෙන් දූක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කරවු ද, තොපගේ ඒ වරද අපි පිළිගනිමු මහණෙනි, යමෙක් වරද වරද වශයෙන් දූක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කෙරේ ද, මතුන් සංවරයට පැමිණේ ද, ආයතීයාසනයෙහි මේ වැඩිමෙකි යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 1. 7.

දුතියඛවාදසුභතං

290. සාවජ්ජියං-1

අපි බො ආයස්වා මහාකස්සපො යෙන භගවා තෙනුපසඛිනිති -පෙ- එකමනනං නිසින්නං බො ආයස්මනනං මහාකස්සපං භගවා එතදවොච: ඔවද කස්සප භික්ඛු, කරොති කස්සප භික්ඛුතං ධම්මං කපං. අහං වා කස්සප භික්ඛු ඔවදයොං, චං වා. අහං වා භික්ඛුතං ධම්මං කපං කරොයොං, චං වාහි.

දුඛඛවා බො භනෙති, භගවා එතරහි භික්ඛු දෙවවස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමන්නාගතා, අකම්මා අපදකම්මණ්ණාහිතො අනුසාසතිං. යස්ස කස්සපි භනෙත,² සද්ධා තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි³ තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, මත්තප්පං තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විරියං තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, පඤ්ඤා තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති⁴, භාතියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො වුද්ධි.

සෙය්‍යථාපි භනෙත කාලපකෙඛි වජ්‍ජස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භායතෙව වණ්ණෙත, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිණාමෙන. එවමෙව බො භනෙත, යස්ස කස්සපි සද්ධා තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි තප්පි -පෙ- මත්තප්පං තප්පි -පෙ- විරියං තප්පි -පෙ- පඤ්ඤා තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාතියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො වුද්ධි.

අස්සද්ධො පුරිසපුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. අතිරිකො පුරිස-පුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. අනොත්තාපි පුරිසපුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. කුසිතො පුරිසපුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. දුප්පඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලොති භනෙත පරිභාතමෙතං. කොධතො පුරිස-පුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. උපතාති පුරිසපුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. ත සන්ති භික්ඛු ඔවාදකාති භනෙත, පරිභාතමෙතං.

යස්ස කස්සපි භනෙත, සද්ධා අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, මත්තප්පං අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විරියං අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, පඤ්ඤා අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො පරිභාති.

සෙය්‍යථාපි භනෙත, පුණ්ණාසකෙඛි වජ්‍ජස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪතෙව වණ්ණෙත, වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන, වඩ්ඪති ආභාය, වඩ්ඪති ආරොහපරිණාමෙන. එවමෙව බො භනෙත යස්ස කස්සපි සද්ධා අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි අප්පි -පෙ- මත්තප්පං අප්පි -පෙ- විරියං අප්පි -පෙ- පඤ්ඤා අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො පරිභාති.

1 රාජගහෙ 2. භනෙත භික්ඛුතො සි 1, 3] හිරි - මජ්ඣ. 4. ආගච්ඡති - සීඝ්‍ර. විහරති වෙච්චනො, මජ්ඣ. - සෘ.

4. 1. 7

දෙවන බව්‍යද සූත්‍රය

290. සැවැන්තුවර-

එකල්හි දායුෂමත් මහසුද් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹි-
යේ ය ... එකත්පසෙක හුන් දායුෂමත් මහසුද්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
මෙය වදළු සේක කසුප, භික්ෂූන්ට අවවාද කරවු කසුප, භික්ෂූන්ට
දූෂාමිකතා කරවු. කසුප, මම හෝ භික්ෂූන්හට අවවාද කරන්නෙමි.
තෙපි හෝ (අවවාද කරවු.) කසුප, මම හෝ භික්ෂූන්ට දූෂාමි කතා
කරන්නෙමි. තෙපි හෝ (දූෂාමි කතා කරවු යි.)

සැවැන්තී, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දූත් භික්ෂූහු දුළුවන දුළුවබැව් කරණ
දහමින් සමන්විතහ නොඉවහන්නෝ ය. අනුශාසනාව නුහුරට ගත්තෝ ය.
වහන්ස, යම් කිසිවකුට කුසල් දහමිහි සැදූහැ තැද්ද, කුසල්දහමිහි හිරි
තැද්ද, කුසල්දහමිහි ඔතප් තැද්ද, කුසල්දහමිහි වැර තැද්ද, කුසල්දහමිහි
නුවණ තැද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්-
දහමිහි පිරිහීම ම කැමති විය යුතු. වැඩිම කැමති විය නොහේ.

වහන්ස, යම් සේ කලුරටපස සඳට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ
පැමිණේ නම් සඳ පැහැයෙන් පිරිහේ ම ය, මඬලින් පිරිහේ ම ය, දීප්තියෙන්
පිරිහේ ම ය, උසමහතින් පිරිහේ ම ය. වහන්ස, එසෙයින් ම යම්
කිසිවකුහට කුසල්දහමිහි සැදූහැ තැද්ද, ... හිරි තැද්ද ... ඔතප් තැද්ද, ...
වැර තැද්ද, කුසල්දහමිහි නුවණ තැද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ
දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි පිරිහීම ම කැමති විය යුතු.
වැඩිම කැමති විය නොහේ.

වහන්ස, 'සැදූහැ තැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙහි
වහන්ස, 'හිරි තැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙහි. වහන්ස,
'ඔතප් තැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙහි. වහන්ස, 'කුසිත
පුරුෂපුද්ගලයා, යන මෙය පිරිහීමෙහි. වහන්ස, 'දුෂ්ප්‍රාඥ පුරුෂපුද්ගලයා'
යන මෙය පිරිහීමෙහි. වහන්ස, 'කිපෙතසුලු පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය
පිරිහීමෙහි. වහන්ස, 'බඳ්ධවෙර ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහි-
මෙහි වහන්ස, 'අවවාද කරණ භික්ෂූහු තැත්තාහ යන' මෙය පිරිහීමෙහි

වහන්ස, යම් කිසිවකුට කුසල්දහමිහි සැදූහැ ඇද්ද, කුසල්දහමිහි හිරි
ඇද්ද, කුසල්දහමිහි ඔතප් ඇද්ද, කුසල්දහමිහි වැර ඇද්ද, කුසල්දහමිහි
නුවණ ඇද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි
වැඩිම ම කැමති විය යුතු. පිරිහීම කැමති විය නොහේ.

මහණෙනි, පුරපස සඳට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම්
පැහැයෙන් වැඩේ ම ය, මඬලින් වැඩේ ම ය. දීප්තියෙන් වැඩේ ම ය.
උසමහතින් වැඩේ ම ය. වහන්ස, එසෙයින් ම යම් කිසිවකුට කුසල්දහමිහි
සැදූහැ ඇද්ද ... හිරි ඇද්ද ... ඔතප් ඇද්ද ... වැර ඇද්ද, කුසල්දහමිහි
නුවණ ඇද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්-
දහමිහි වැඩිම ම කැමති විය යුතු. පිරිහීම කැමති විය නොහේ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සද්ධො පුරිසපුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං. තිරිමා පුරිස-
පුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං. ඔත්තාපි පුරිසපුග්ගලොති භනෙන,
අපරිභානමෙතං. ආරද්ධිවිරියො පුරිසපුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං.
පඤ්ඤවා පුරිසපුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං. අකෙකාධනො පුරිස-
පුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං. අනුපතාහි පුරිසපුග්ගලොති භනෙන,
අපරිභානමෙතං. සනති භික්ඛු ඔවාදකාති භනෙන, අපරිභානමෙතනති.

සාධු සාධු කසයප, යසස කසසච්චි කසයප, සද්ධා තතච්චි කුසලෙසු ධම්මෙසු,
තිරි තතච්චි -පෙ- ඔත්තාපං තතච්චි -පෙ- විරියං තතච්චි -පෙ- පඤ්ඤ තතච්චි
කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාතියෙව
පාටිකඛිකා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

සෙය්‍යථාපි කසයප, කාලපනෙඛ වන්දස්ස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, භායකෙව වණ්ණණන, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය,
භායති ආරොහපරිණාහෙන, ඵවමෙව බො කසයප, යසස කසසච්චි සද්ධා
තතච්චි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තිරි තතච්චි -පෙ- ඔත්තාපං තතච්චි -පෙ- විරියං
තතච්චි -පෙ- පඤ්ඤ තතච්චි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, භාතියෙව පාටිකඛිකා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි

අසසද්ධො පුරිසපුග්ගලොති කසයප, පරිභානමෙතං. අතිරිකො -පෙ-
අනොත්තාපි -පෙ- කුසිතො -පෙ- දුපපඤ්ඤ -පෙ- කොධනො -පෙ-
උපතාහි පුරිසපුග්ගලොති කසයප, පරිභානමෙතං. න සනති භික්ඛු
ඔවාදකාති කසයප, පරිභානමෙතං.

යසස කසසච්චි කසයප, සද්ධා අතච්චි කුසලෙසු ධම්මෙසු. තිරි -පෙ-
ඔත්තාපං -පෙ- විරියං -පෙ- පඤ්ඤ, අතච්චි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා
රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිකා කුසලෙසු ධම්මෙසු,
නො පරිභානි

සෙය්‍යථාපි කසයප, ජුණ්හපනෙඛ වන්දස්ස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, වසිකෙව වණ්ණණන, වසිකි මණ්ඩලෙන, වසිකි ආභාය,
වසිකි ආරොහපරිණාහෙන. ඵවමෙව බො කසයප, යසස කසසච්චි සද්ධා
අතච්චි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තිරි අතච්චි -පෙ- ඔත්තාපං අතච්චි -පෙ- විරියං අතච්චි
-පෙ- පඤ්ඤ අතච්චි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිකා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි

සද්ධො පුරිසපුග්ගලොති කසයප, අපරිභානමෙතං. තිරිමා -පෙ-
ඔත්තාපි -පෙ- ආරද්ධිවිරියො -පෙ- පඤ්ඤවා -පෙ- අකෙකාධනො -පෙ-
අනුපතාහි පුරිසපුග්ගලොති කසයප, අපරිභානමෙතං. සනති භික්ඛු ඔවාද-
කාති කසයප, අපරිභානමෙතනති.

වහන්ස, 'සාදුහැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'හිරි ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'ඔතප් ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'ආරඹු වැර ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'නුවණැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'නො කිපෙනසුලු පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'බඳුවෙර නැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'අවවාද කරණ භික්ෂුහු ඇත්තාහ' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි.

කසයප, මැනවි, මැනවි. කසයප, යම් කිසිවකුට කුසල්දහමිහි සාදුහැ තැද්ද ... හිරි තැද්ද ... ඔතප් තැද්ද ... වැර තැද්ද, කුසල් දහමිහි නුවණ තැද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි හානිය ම කැමති විය යුතු. වැඩිම කැමති විය නො හේ.

කසයප, යම් සේ කළුවරපස සඳට යම් රැයෙක් දවාලෙක් හෝ හෝ පැමිණේ නම් පාතායෙන් පිරිහේ ම ය. මඩලින් පිරිහේ ම ය. දීප්තියෙන් පිරිහේ ම ය. උසමහතින් පිරිහේ ම ය. කසයප, එසෙයින් ම යම් කිසිවකුහට කුසල් දහමිහි සාදුහැ තැද්ද ... හිරි තැද්ද ... ඔතප් තැද්ද ... වැර තැද්ද, කුසල්දහමිහි නුවණ තැද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි පිරිහීම ම කැමති විය යුතු. වැඩිම කැමති විය නොහේ.

කසයප, 'සාදුහැ තැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙනි. හිරි තැති ... ඔතප් තැති ... කුසිත ... නුවණ තැති ... කිපෙනසුලු ... කසයප, 'බඳුවෙර ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙනි. කසයප, 'අවවාද කරණ භික්ෂුහු තැත්තාහ' යන මෙය පිරිහීමෙනි.

කසයප, යම් කිසිවකුහට කුසල්දහමිහි සාදුහැ ඇද්ද, හිරි ... ඔතප් ... වැර ... කුසල්දහමිහි නුවණ ඇද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි වැඩිම ම කැමති විය යුතු ය. පිරිහීම කැමති නො විය යුතු යි.

කසයප, යම් සේ පුරපස සඳට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් පාතායෙන් වැඩේ ම ය. මඩලින් වැඩේ ම ය. දීප්තියෙන් වැඩේ ම ය. උසමහතින් වැඩේ ම ය. කසයප, එසෙයින් ම යම් කිසිවකුහට කුසල්දහමිහි සාදුහැ ඇද්ද ... හිරි ඇද්ද ... ඔතප් ඇද්ද ... වැර ඇද්ද, කුසල්දහමිහි නුවණ ඇද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි වැඩිම ම කැමති විය යුතු. පිරිහීම කැමති නො විය යුතු යි.

කසයප, 'සාදුහැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. හිරි ඇති ... ඔතප් ඇති ... ආරඹුවෙර ඇති ... නුවණ ඇති ... නො කිපෙන සුලු ... 'බඳුවෙර නැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. කසයප, 'අවවාද කරණ භික්ෂුහු ඇත්තාහ' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි යි.

4. 1. 8

නනිය බවාදසුනං

291. සාවහසීයං¹-

අථ බො ආයසමා මහාකසයපො යෙන භගවා තෙනුපසඛිනමි -පෙ-
ඵකමනනං නිසින්නං බො ආයසමනනං මහාකසයපං භගවා ඵතදවොච:
“ඔවද කසයප, හිකුඬු, කරොති කසයප, හිකුඬුතං ධමමි කථං. අහං වා කසයප,
හිකුඬු² ඔවදෙය්‍ය නිං වා. අහං වා හිකුඬුතං ධමමි කථං කරෙය්‍යං, නිං
වාහි.

දුබ්බවා බො හනෙත,³ ඵතරහි හිකුඬු, දොවසාකරණෙති ධමමෙති
සමනනාගතා, අකබ්චා, අපපදඝඤ්ඤානිතො අනුසාසතිනති.

තථා හි පත කසයප පුබ්බෙ ථෙරා හිකුඬු ආරඤ්ඤකා වෙව අහෙසුං
ආරඤ්ඤකතතසා ව වණණවාදිනො. පිණ්ඩපාතිකා වෙව අහෙසුං පිණ්ඩපාති
කතතසා ව වණණවාදිනො. පංසුකුලිකා වෙව අහෙසුං පංසුකුලිකතතසා ව
වණණවාදිනො. තෙව්වරිකා වෙව අහෙසුං තෙව්වරිකතතසා ව වණණ-
වාදිනො. අපපිච්ඡා වෙව අහෙසුං අපපිච්ඡතාය ව⁴ වණණවාදිනො සනතුට්ඨා
වෙව අහෙසුං සනතුට්ඨා⁵ ව වණණවාදිනො පවිච්ඡිතා වෙව අහෙසුං
පවිච්ඡෙකසා ව වණණවාදිනො. අසංසඨා වෙව අහෙසුං අසංසග්ගසා ව
වණණවාදිනො. ආරභවිතියා වෙව අහෙසුං විරියාරභසා ව වණණවාදිනො.

තත්‍ර යො හොති හිකුඬු ආරඤ්ඤකො වෙව ආරඤ්ඤකතතසා ව වණණ-
වාදී, පිණ්ඩපාතිකො වෙව පිණ්ඩපාතිකතතසා ව වණණවාදී, පංසුකුලිකො
වෙව පංසුකුලිකතතසා ව වණණවාදී, තෙව්වරිකො වෙව තෙව්වරිකතතසා
ව වණණවාදී, අපපිච්ඡා වෙව අපපිච්ඡතාය ව වණණවාදී, සනතුට්ඨා
වෙව සනතුට්ඨාය ව වණණවාදී, පවිච්ඡිතො වෙව පවිච්ඡෙකසා ව වණණවාදී,
අසංසඨා වෙව අසංසග්ගසා ව වණණවාදී, ආරභවිතියො වෙව
විරියාරභසා ව වණණවාදී, තං ථෙරා හිකුඬු ආසනෙන නිමනෙතනති “ඵහි
හිකුඬු, කො නාමායං⁶ හිකුඬු, හද්දකො වතායං හිකුඬු, සිකබ්බාකාමො වතායං
හිකුඬු, ඵහි හිකුඬු, ඉදං ආසනං නිසීදති”ති.

තත්‍ර කසයප, තවාතං හිකුඬුතං ඵවං හොති. ‘යො භිර සො හොති
හිකුඬු ආරඤ්ඤකො වෙව ආරඤ්ඤකතතසා ව වණණවාදී, පිණ්ඩපාතිකො
වෙව -පෙ- පංසුකුලිකො වෙව - තෙව්වරිකො වෙව -පෙ- අපපිච්ඡා
වෙව -පෙ- සනතුට්ඨා වෙව -පෙ- පවිච්ඡිතො වෙව -පෙ- අසංසඨා
වෙව -පෙ- ආරභවිතියො වෙව විරියාරභසා ව වණණවාදී, තං ථෙරා
හිකුඬු ආසනෙන නිමනෙතනති “ඵහි හිකුඬු කො නාමායං, හද්දකො වතායං
හිකුඬු සිකබ්බාකාමො වතායං හිකුඬු “ඵහි හිකුඬු, ඉදං ආසනං නිසීදති. තෙ
තථතතාය පටිපඤ්ඤානති. තෙසං තං හොති දීඝරතතං හිතාය සුබාය.

1 රාජගහක කලඤ්ඤ නිවාපෙ - ඡෙසං, ස්‍යා.

2. හිකුඬුතං - ඡෙසං.

3. හනෙත

හභවා - සිවු. 4 අපපිච්ඡාය ව සිවු, සි 2.

5 සනතුට්ඨිතාය ව - සි 2.

6. කොනාමො අසං - සිවු සි 1, 2.

4. 1. 8.

තෙවන බව්‍යද සූත්‍රය

291 සැවැත්තුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් මහසුර් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් මහසුර්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: කසප, හික්කුන්ට අවවාද කරව. කසප, හික්කුන්ට දෘෂ්‍යම් කතා කරව. කසප, මම හෝ හික්කුන්ට අවවාද කරන්නෙමි. තෙපි හෝ (අවවාද කරවු.) මම හෝ හික්කුන්ට දෘෂ්‍යම් කතා කරන්නෙමි. තෙපි හෝ (කරවු)යි.

වහන්ස, දෑත් හික්කුහු දුවවහ. දුවවබව කරණ දහමින් සමන්විතහ. තො ඉවසන්නෝය. අනුශාසනාව නුහුරව ගන්නෝය යි.

කසප, ඒ එසේ මැ යි. පෙර සථවිර හික්කුහු ආරණ්‍යක වූවෝත්, ආරණ්‍යක බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. පිණ්ඩපාතික වූවෝත්, පිණ්ඩපාතික බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. පාංශුකුලික වූවෝත්, පාංශුකුලික බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. තෙව්වරික වූවෝත්, තෙව්වරික බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. අලොව්න් වූවෝත් අලොව්න් බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. සනතුෂට වූවෝත්, සනතුෂට බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. ප්‍රච්චිකත වූවෝත්, ප්‍රච්චිකතයෙහි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. අසංසාමයෝත්, අසංසාමයෙහි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. ආරබ්බවියාණෝත්, වියාර්මයෙහි ගුණ කියන්නෝත් වූහ.

එහි යම් මහණෙක් ආරණ්‍යකත් ආරණ්‍යක බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, පිණ්ඩපාතිකත් පිණ්ඩපාතික බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, පාංශුකුලිකත් පාංශුකුලික බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, තෙව්වරිකත් තෙව්වරික බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, අලොව්න් අලොව්න් බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, සනතුෂටත් සනතුෂට බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, ප්‍රච්චිකතත් ප්‍රච්චිකතයෙහි ගුණ කියන්නේත්, අසංසාමත් අසංසාමයෙහි ගුණ කියන්නේත්, ආරබ්බවියාණීන් වියාර්මයෙහි ගුණ කියන්නේත් වේ නම්, සථවිර හික්කුහු ඔහුට “මහණ, එව, මේ මහණ තෙමේ කිනම් ද? මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සොදුරු ය. මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ශික්ෂාකාමී ය. මහණ, එව, මේ අසුත ය. ඉදගණුව” යි අසුතෙන් පවරන්.

කසප, එහි ලා තවක හික්කුන්ට “යම් ඒ මහණෙක් ආරණ්‍යකත් ආරණ්‍යක බැව්හි ගුණ කියනුයේත් පිණ්ඩපාතිකත් ... පාංශුකුලිකත් ... තෙව්වරිකත් ... අලොව්න් ... සනතුෂටත් ... ප්‍රච්චිකතත් ... අසංසාමත් ... ආරබ්බවියාණීන් වියාර්මයෙහි ගුණ කියනුයේත් වේ නම්, සථවිර හික්කුහු ඔහුට “මහණ, එව, මේ මහණ තෙමේ කිනම් ද? මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සොදුරු ය. මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ශික්ෂාකාමී ය. මහණ එව, මේ අසුත ය, හිදගණුවයි අසුතෙන් පවරති” යි මෙසේ අදහස් වේ නම් ඔහු ඒ පිණිස පිළිපදිත්. ඔවුන්ට එය දිගුකලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වේ.

එතරහි පත කසසප, ථෙරු හිකු න වෙව ආරඤ්ඤාන ව ආරඤ්ඤා-
කතතස්ස ව වණ්ණවාදිනො. න වෙව පිණ්ඩපාතිකා න ව පිණ්ඩපාති-
කතතස්ස ව වණ්ණවාදිනො. න වෙව පංසුකුලිකා න ව පංසුකුලිකතතස්ස ව
වණ්ණවාදිනො. න වෙව තෙව්වරිකා න ව තෙව්වරිකතතස්ස ව වණ්ණ-
වාදිනො. න වෙව අපට්ඨත්තා න ව අපට්ඨත්තාය ව වණ්ණවාදිනො. න වෙව
සනතුට්ඨා න ව සනතුට්ඨාය ව වණ්ණවාදිනො. න වෙව පච්චිකා න ව
පච්චිකෙසස්ස ව වණ්ණවාදිනො. න වෙව අසංසංඝා න ව අසංසංගස්ස ව
වණ්ණවාදිනො. න වෙව ආරභිවර්තා න ව විරියාරමානා ව වණ්ණවාදිනො.

තත්ත යො හොති හිකු ඤානො යසස්සි ලාභී විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන-
තිලාභපථවයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, තං ථෙරු හිකු ආසනෙන නිමනෙතනති
“එහි හිකු, කො තාමායං හිකු, හද්දකො වතායං හිකු, සමුගමවාරිකාමො
වතායං හිකු, එහි හිකු, ඉදං ආසනං, නිසීද්දති”ති.

තත්ත කසසප නවාතං හිකුතං එවං හොති: “යො කීර සො හොති හිකු
ඤානො යසස්සි ලාභී විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනතිලාභපථවයහෙසජ්ජ-
පරික්ඛාරානං, තං ථෙරු හිකු ආසනෙන නිමනෙතනති “එහි හිකු කොතාමායං
හිකු, හද්දකො වතායං හිකු, සමුගමවාරිකාමො වතායං හිකු, එහි
හිකු, ඉදං ආසනං, නිසීද්දති තෙ තථතතාය පටිපජ්ජනති කෙසං තං
හොති දීඝරතනං අතිතාය දුක්ඛාය.

යං හි තං කසසප, සමමාවදමානො වදෙය්‍ය උපද්දතා මුගමවාරි මුගම-
වාරුපද්දවෙන, අභිභවතා¹ මුගමවාරි මුගමවාරුභිභවතෙතාති² එවංහිතං
කසසප සමමාවදනො වදෙය්‍ය³ උපද්දතා මුගමවාරි මුගමවාරුපද්දවෙන
අභිභවතා මුගමවාරි මුගමවාරුභිභවතෙතාති.

4. 1. 9.

කතාතිඤ්ඤානං

292. සාවජ්ජියං-

අතං හිකුච්චො, යාවදෙ ආකඛාමි විච්චෙව ව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි
ධමෙමහි සම්මතකං සම්මාරං විවෙකජං පිතිත්තං පඨමජ්ජානං උප-
සම්පජ්ජ විහරමි. කසසපාපි හිකුච්චො, යාවදෙ⁴ ආකඛාමි විච්චෙව ව
කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධමෙමහි සම්මතකං සම්මාරං විවෙකජං පිතිත්තං
පඨමජ්ජානං උපසම්පජ්ජ විහරමි.

1. අභිපඤ්ඤා - මජ්ඣිම, 2 මුගමවාරි අභිපඤ්ඤානාති - මජ්ඣිම.

3. කතාතිඤ්ඤා - මජ්ඣිම, 4. යාවදෙ - මජ්ඣිම.

කසාපය, දන් සථරි භික්ෂුහු ආරණ්‍යක ද ආරණ්‍යක බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. පිණ්ඩපාතික ද පිණ්ඩපාතික බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. පංගුකුලික ද පංගුකුලික බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. තෙව්වරික ද තෙව්වරික බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. අලොච්ඡ ද අලොච්ඡ බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. සනතුඝට ද සනතුඝට බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. ප්‍රවිච්ඡාන ද ප්‍රවිච්ඡානෙහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. අසංසාඝට ද අසංසාඝයෙහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. ආරබ්බවීර්‍යී ද වීර්‍යාරම්භයෙහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති.

එහි යම් මහණෙක් ප්‍රසිද්ධ වූයේ යසස් ඇත්තේ සිටුරු පිණ්ඩපාත සෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙසත්පිරිකර ලබන සුලු වේ නම්, සථරි භික්ෂුහු ඔහුට “මහණ, එව මේ භික්ෂු තෙමේ කිනම් ද? මේ භික්ෂු තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සොදුරු ය. මේ භික්ෂු තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සමුම්භරුණට කැමති ය. මහණ, එව, මේ අසුත ය. ඉදගනුව” යි අසුතෙන් පවරන්.

කසාපය, එහි දී තවක භික්ෂුන්ට “යම් ඒ මහණෙක් ප්‍රසිද්ධ වූයේ යසස් ඇත්තේ සිටුරු පිණ්ඩපාත සෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙසත්පිරිකර ලබන සුලු වූයේ වේ නම් සථරි භික්ෂුහු ඔහුට ‘මහණ, එව මේ මහණ තෙමේ කිනම් ද? මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සොදුරු ය. මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සමුම්භරුන්ට කැමති ය. මහණ, එව මේ අසුත ය. ඉදගනුව’ යි අසුතෙන් පවරති” යි මෙසේ අදහස් වේ. ඔහු ඒ පිණිස පිළිපදිත්. ඔවුන්ට එය දිගුකලක් අතීත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි.

කසාපය, යම් හෙයකින් මැතවින් (සත්‍යය) කියන්නෙක් “බ්‍රහ්මචාරීහු බමසර උවදුරින් හටගත් උවදුරු ඇත්තෝ ය. බ්‍රහ්මචාරීහු බ්‍රහ්මචාරීන් පිළිබඳ සිවුපසෙහි වූ අධිකප්‍රාථනා සංඛ්‍යාත අභිනවනයෙන් යුක්තයෝ ය” යි කියන්නේ නම්, කසාපය, සත්‍යය කියන්නේ “බ්‍රහ්මචාරීහු බමසර උවදුරින් හටගත් උවදුරු ඇත්තෝ ය. බ්‍රහ්මචාරීහු බ්‍රහ්මචාරීන් පිළිබඳ සිවුපසෙහි වූ අධිකප්‍රාථනා සංඛ්‍යාත අභිනවනයෙන් යුක්තයෝ” යි මෙසේ කියන්නේ යි.

4. 1. 9.

කානාභිකෘත්‍යා සූත්‍රය

292 සැවැත්තුමර-

මහණෙනි, මම යම්තාක් කල් කැමති වන්නෙමි නම් (ඒ තාක්) කාමයන් ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන් ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙහි හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යප ද යම්තාක් කල් කැමති වන්නේ නම් (ඒතාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන් ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙහි හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ¹ ආකඛ්ඛාමි විතකකම්මාරාතං චූපසමී අර්කිත්තං සමපසාදතං චේතසො ඵසොද්භාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාගිරං පිතිසුඛං දුතියං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ¹ ආකඛ්ඛාමි විතකකම්මාරාතං චූපසමී. -පෙ- දුතියං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි පිතියා ව විරුගා උපෙක්ඛකො ව විහරාමි' සතො ව සම්පජ්ජානො, සුඛං ව කායෙන පටිසංවෙදෙමි. යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතියා සුඛවිහාරී'ති තතියං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි -පෙ- තතියං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සුඛස්ස ව පභාණා දුක්ඛස්ස ව පභාණා පුබ්බෙව සොමතස්ස දෙමතස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛමිසුඛං උපෙක්ඛාසනිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සුඛස්ස ව පභාණා දුක්ඛස්ස ව පභාණා -පෙ- චතුත්ථං ක්කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො රූපසඤ්ඤාතං සම- තික්ඛාමා පටිසසඤ්ඤාතං අත්ථගමා තාතත්තසඤ්ඤාතං අමනසිකාරා 'අතනො ආකාසො'ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො රූපසඤ්ඤාතං සම- තික්ඛාමා -පෙ- ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛාමම 'අතනං විඤ්ඤාණ'න්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤා- යතනං සමතික්ඛාමම 'අතනං විඤ්ඤාණ'න්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛාමම 'තත්ථි කිඤ්චි'ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි -පෙ- ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්ඛාමම තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි -පෙ- තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤා- යතනං සමතික්ඛාමම සඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ -පෙ- සඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධං උපසම්පජ්ජ විහරති.

1. යාවදෙව - සිවු.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) විතැනි විවාරයක්ගේ ව්‍යුපගමයේදුවෙන් ස්වභාවිකයෙහි උපන් පැහැදීම ඇති, සිත්හුගේ ඵලාච්ඡාදන උපදනා උතුම් සමාධිය වඩන, විතැනි රහිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිප්‍රබ ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යප ද යම් තාක් කල් කැමති වේ නම් ඒ තාක් විතැනි විවාරයක්ගේ ව්‍යුපගමයේදුවෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් උපේක්‍ෂා ඇත්තෙමි ද සිහි ඇත්තෙමි ද මනා නුවණ ඇත්තෙමි ද වෙසෙමි. සුවද කසිත් විඳිමි. යම් ධ්‍යානයක් හේතු කොට ගෙන තෘතීයධ්‍යාන සමන්විත පුද්ගලයා 'උපේක්‍ෂාකර, සිහි ඇත්තේය, සුවච්ඡාර ඇත්තේ' යයි ආයතීයෝ කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කපුප් ද යම් තාක් කැමති වේ නම් (ඒ තාක්) ... තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පූජ්‍යයෙහිම සොමනස් දෙමිතස් අසනභගමයෙන් දුක් තැති සුව තැති උපේක්‍ෂායෙන් භවගත් සමාති පාරිශුද්ධි ඇති චතුථීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යප ද යම් තාක් කල් කැමති වේ නම් (ඒ තාක්) සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... චතුථීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵප්පකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමයෙන් පුතිසසංඥාවන්ගේ අසනභගමයෙන් තාතාත්මසංඥාවන් තො මෙනෙහි කිරීමෙන් "ආකාශය අතන්තය" යි ආකාශානඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කසප ද, යම් තාක් කල් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) සඵප්පකාරයෙන් රූපසංඥාවන් සමතික්‍රමයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵප්පකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා "විඤ්ඤාණය අතන්තය" යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යප ද, යම් තාක් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) සඵප්පකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා "විඤ්ඤාණය අතන්තය" යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵප්පකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මවා "කිසිවක් නැතැ" යි ආකිඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කපුප් ද යම් තාක් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) ... ආකිඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵප්පකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා තේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කසප ද යම් තාක් කල් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) ... තේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵප්පකාරයෙන් තේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාචෙදසිතනි රොධියට පැමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, කසප ද සඤ්ඤාචෙදසිතනි රොධියට පැමිණ වෙසෙයි.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි අනෙකවිනිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනු-
හොමි: එකොපි හුත්වා ඛත්තවා හොමි ඛත්තවාපි හුත්වා එකො හොමි. ආවිභාවං
තිරොභාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො
ගච්ඡාමි. සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උච්චුජ්ජනිමුජ්ජං කරොමි
සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභෙජ්ජමානෙ ගච්ඡාමි සෙය්‍යථාපි පඨවියං.
ආකාසෙපි පලලඝෙකත වඛකමාමි¹ සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙපි
වජ්ඣිමසුරියෙ එවච්චතිද්ධිකෙ එවච්චගාත්‍රගාවෙ පාණිනා පරාමසාමි
පරිමජ්ජාමි. යාව චුග්ගලොකාපි කායෙන වසං වතෙනමි. කසපොපි භක්ඛවෙ,
යාවදෙ ආකඛාමි අනෙකවිනිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුහොති -පෙ- යාව චුග්ග
ලොකාපි කායෙන වසං වතෙනමි.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය
අතිකතනාමාත්‍රසිකාය උභොසද්දෙ සුණාමි දිබ්බෙ ව මාත්‍රසෙ ව යෙ දුරෙ
සනතිකෙ ව. කසපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි දිබ්බාය සොතධාතුයා
උභොසද්දෙ සුණාමි -පෙ- යෙ දුරෙ සනතිකෙ ව.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි, පරසත්තානං පරපුග්ගලානං
වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: සරාගං වා විතනං සරාගං විතනනති
පජානාමි. විතරාගං වා විතනං විතරාගං විතනනති පජානාමි. සදෙසං වා
විතනං -පෙ- විතදෙසං වා විතනං -පෙ- සමොභං වා විතනං -පෙ- විත-
මොභං වා විතනං -පෙ- සඛිඛිතනං වා විතනං -පෙ- විකිඛිතනං වා
විතනං -පෙ- මහග්ගනං වා විතනං -පෙ- අමහග්ගනං වා විතනං -පෙ-
සඋතතරං වා විතනං -පෙ- අනුතතරං වා විතනං -පෙ- සමාහිතං වා
විතනං -පෙ- අසමාහිතං වා විතනං -පෙ- විමුත්තනං වා විතනං -පෙ- අවිමුත්තනං
වා විතනං අවිමුත්තනං විතනනති පජානාමි. කසපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ
ආකඛාමි පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි:
සරාගං වා විතනං සරාගං විතනනති පජානාමි -පෙ- අවිමුත්තනං වා විතනං
අවිමුත්තනං විතනනති පජානාමි.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි අනෙකවිනිතං පුබ්බෙතිවාසං
අනුස්සරාමි - යෙසපිදං: “එකමපි ජාතීං දොපි ජාතීයො තිස්සොපි ජාතීයො
වතස්සොපි ජාතීයො පඤ්චපි ජාතීයො දසපි ජාතීයො වීසමපි ජාතීයො
තිංසමපි ජාතීයො වත්තාමිසමපි ජාතීයො පඤ්ඤසමපි ජාතීයො ජාතිසතමපි
ජාතිසග්ගසමපි ජාතිසත්තසග්ගසමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙ අනෙකෙපි
විවට්ටකපෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපෙ “අමුත්‍රාසිං එවං නාමො එවං
භොතෙතා එවං වණ්ණො එවමාභාරො එවං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී එවමාසු-
පරියනෙතා සො තතො චුතො අමුත්‍ර උදපාදො. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො
එවංභොතෙතා. එවංවණ්ණො එවමාභාරො එවං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී
එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉමුපපනො”ති. ඉති සාකාරං
සඋදෙද්දං අනෙකවිනිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි, කසපොපි භික්ඛවෙ,
යාවදෙ ආකඛාමි අනෙකවිනිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි - යෙසපිදං:
“එකමපි ජාතීං -පෙ- ඉමුපපනො”ති ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං අනෙකවිනිතං
පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කාමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) තත්වැදුරුම් සාදා කොටස් වලදමි. එකෙක් ව ද බොහෝ පරිදි වෙමි. බොහෝ පරිදි ව ද එකෙක් වෙමි. ප්‍රකටබව ද සැඟවුනුබව ද (කරමි.) බිතුසරස පවුරුසරස පවුසරස අභසෙහි මෙන් තො ගැටෙමින් යෙමි. පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් මතු වීම කිසිදීම කරමි. පොළොවෙහි මෙන් තො බිඳෙන දියෙහි ද යෙමි. පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් අභසෙහි ද පලහින් සක්මන් කරමි. මේ සා මහත් සාදා ඇති මේ සා මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහි රු දෙදෙන ද අතින් පරමිහිතය කරමි. පිරිමිදිමි. බඩලොව තෙක් ද කයින් වශයෙහි පවත්වමි මහණෙනි, කය්‍යප ද යම් තාක් කාමති වේ ද (ඒ තාක්) තත්වැදුරුම් සාදා කොටස් වලදයි ... බඩලොව තෙක් ද කයින් වශයෙහි පවත්වයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කාමති වෙමි ද, (ඒ තාක්) විසුඬු වූ මනුෂ්‍ය විෂය ඉක්ම පැවති දිවකණින් දිව්‍ය වූත් මනුෂ්‍ය වූත්, දුර වූත් ලඟ වූත්, දෙසද අසමි. මහණෙනි, කය්‍යප ද යම් තාක් කාමති වේ ද ... (ඒ තාක්) දිවකණින් දිව්‍ය වූත් මනුෂ්‍ය වූත් දුර වූත්, ලඟ වූත් දෙසද අසයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කාමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) අත්‍යසත්ත්වයන්ගේ අත්‍යප්‍රදාලයන්ගේ සිත (තම) සිතින් පිරිසිදු දෑත ගණිමි: සරුග සිත හෝ සරුග සිතැයි දෑත ගණිමි. විතරුග සිත විතරුග සිතැයි දෑත ගණිමි. සදෙස සිත හෝ ... විතදෙස සිත හෝ...සමොහ සිත හෝ ... විතමොහ සිත හෝ ... සබ්බිත්ත සිත හෝ ... විසබ්බිත්ත සිත හෝ ... මහග්ගත සිත හෝ ... අමහග්ගත සිත හෝ ... සඋතතර සිත හෝ ... අනුතතර සිත හෝ ... සමාසිත සිත හෝ... අසමාසිත සිත හෝ... විමුත්ත සිත හෝ ... අවිමුත්ත සිත හෝ අවිමුත්ත සිතැයි දෑත ගණිමි. මහණෙනි, කය්‍යප ද යම් තාක් කාමති වේ නම් (ඒ තාක්) පරසත්ත්වයන්ගේ පරප්‍රදාලයන්ගේ සිත (තම සිතින්) පිරිසිදු දෑත ගණිමි: සරුග සිත හෝ සරුග සිතැයි දෑත ගණිමි ... අවිමුත්ත සිත හෝ අවිමුත්ත සිතැයි දෑත ගණිමි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කාමති වෙමි ද (ඒ තාක්) පෙර විසු කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. ඒ මෙසේ යි: “එක් ජාතියක් ද, දෙජාතියක් ද, තුන් ජාතියක් ද, සිවු ජාතියක් ද, පස් ජාතියක් ද, දස ජාතියක් ද, විසි ජාතියක් ද, තිස් ජාතියක් ද, සෘජුස් ජාතියක් ද, පණස් ජාතියක් ද, සිය ජාතියක් ද, දහස් ජාතියක් ද, සියදහස් ජාතියක් ද, තොයෙක් වැතනෙත කප් ද, තොයෙක් වැඩෙන කප් ද, තොයෙක් වැතසෙන වැඩෙන කප් ද” අසුවල් තැන මෙනම් ඇත්තෙම් මෙබඳු හොත් ඇත්තෙම් මෙබඳු පැහැ ඇත්තෙම් මෙබඳු අහර ඇත්තෙම් මෙසේ සුවදක් විඳිනෙම් මෙසේ ආයුකෙලවර කොට ඇත්තෙම් වීමි. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙම් අසුවල් තැන පහල වීමි. එහි දු මෙ තම් ඇත්තෙම් මෙබඳු හොත් ඇත්තෙම් මෙබඳු පැහැ ඇත්තෙම් මෙබඳු අහර ඇත්තෙම් මෙසේ සුවදක් විඳිනෙම් මෙසේ ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙම් වීමි. ඒ මම එයින් ව්‍යුත ව මෙහි උපත්මි”යි මෙසේ අසුරු සහිත උදෙසුම් සහිත තත්වැදුරුම් පෙර විසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මහණෙනි, කය්‍යපද යම් තාක් කාමති වේ නම් (ඒ තාක්) තත්වැදුරුම් පෙර විසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. ඒ මෙසේ යි: “එක් ජාතියක් ද ... මෙහි උපත්මි යි මෙසේ අසුරු සහිත උදෙසුම් සහිත තත්වැදුරුම් පෙර විසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛිංඡි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්චන අභික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙන පසාංඡි: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පඤ්ඤිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකල්පිතෙ සතෙන පජානාමි. ‘ඉමෙ චත භොනො: සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තා: ගතා චච්චුච්චරිතෙන සමන්තා:ගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තා:ගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසා භෙද පරමමරුණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පත භොනො: සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තා:ගතා චච්චුච්චරිතෙන සමන්තා: ගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තා:ගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසාභෙද පරමමරුණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්චන අභික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙන පසාංඡි: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පඤ්ඤිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකල්පිතෙ සතෙන පජානාමි කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛිංඡි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්චන අභික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙන පසාංඡි -පෙ- වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පඤ්ඤිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකල්පිතෙ සතෙන පජානාමි.

අහං භික්ඛවෙ, ආසවානං ඛයා අතාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, ආසවානං ඛයා අතාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි.

4. 1. 10.

භික්ඛුනුපසායකසුතතං.

293 එකං සමයං අයසමා මහාකසයපො භාවජ්ජයං විහරති ජෙත-වනෙ අනාඨපිණ්ඩිකසා අරුතෙ අප්ඵ බො අයසමා ආනාපෙදා පුබ්බණ්ණත්තමයං නිවාසෙති, පත්තවිවරමාදාය යෙනායසමා මහාකසයපො තෙනුපසංඛිනාමි. උපසංඛිනාමිති, අයසමන්තං මහාකසයපං එතදවොච: “අයාම භනෙත, කසයප, යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනුපසායො තෙනුපසංඛිනාමියමා”ති.

ගච්ඡ තිං ආට්ඨසො ආතඤ, ඛුක්ඛිච්චො තිං ඛුක්ඛරණීයොති

දුතියමපි බො අයසමා ආතඤ, අයසමන්තං මහාකසයපං එතදවොච: “අයාම භනෙත කසයප, යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනුපසායො තෙනුපසංඛිනාමියමා”ති

ගච්ඡ තිං ආට්ඨසො ආතඤ, ඛුක්ඛිච්චො තිං ඛුක්ඛරණීයොති.

තතියමපි බො අයසමා ආතඤ, අයසමන්තං මහාකසයපං එතදවොච: “අයාම භනෙත කසයප, යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනුපසායො තෙනුපසංඛිනාමියමා”ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කැමති වෙමි තමි (ඒ තාක්) විශුද්ධ වූ මිනිසාස ඉක්මවා පැවති දිවැසින් සත්ත්වයන් දකිමි: ව්‍යුත වන, උපදින, හීන ප්‍රණීත, මනා පාඨා ඇති, තපුරු පාඨා ඇති, මනා ගති ඇති, තපුරු ගති ඇති, කම් වූ පරිදි පැමිණි සතුන් දැන ගනිමි: 'මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමකායගතහ. වාස්දුශ්චරිතයෙන් සමකායගතහ. මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමකායගතහ. ආයතීයන්ට උපවාද කරන්නෝ ඉ. මිථ්‍යාදූෂිතයෝ ය. මිථ්‍යාදූෂිතයෝ සමාදන් වුවෝ ය. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරු ගති ඇති, විවස ව පතිත වන, නිරයට පැමිණියාහු ය. මේ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායසුවරිතයෙන් සමකායගතහ. වාස්සුවරිතයෙන් සමකායගතහ. මනාසුවරිතයෙන් සමකායගතහ. ආයෙතීපවාද නො කරන්නෝ ය. සමන්දූෂිත ගත්තෝ ය. සමන්දූෂිතයෝ සමාදන් වුවෝ ය. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති ස්වභාවිකයාට පැමිණියහයි, මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසාස ඉක්ම පැවති දිවැසින් සතුන් දකිමි. ව්‍යුත වන උපදින හීන ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ණ සුගත දුර්ගත යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දැන ගනිමි. මහණෙනි, කසයප ද යම් තාක් කැමති වේ තමි (ඒ තාක්) විශුද්ධ වූ මිනිසාස ඉක්ම පැවති දිවැසින් සතුන් දකි. ... ව්‍යුත වන උපදින හීනප්‍රණීත සුවණ් දුර්ණ සුගත දුර්ගත යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දැන ගනිමි.

මහණෙනි, මම ආසුචයන් සෂය වීමෙන් අතාසුච වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද මේ අත්බැවිනි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥතයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, කසයප ද ආසුචයන් සෂය වීමෙන් අතාසුච වූ අතීත් ඵලසමාධිය ද අතීත් ඵලප්‍රඥාව ද මේ අත්බැවිනි ම තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥතයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි.

4. 1. 10.

හිකබ්බුදුපසංයය සුත්තය

293. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවෝ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිනි වැඩ වෙසෙත් එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ පෙරවැරු හැඳ පොරවා පා සිටුරු ගෙණ ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවන්ට “වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, යමු, එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් වෙත එළඹෙන්නෙමු” යි මෙය කී ය.

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, තෙපි යවු. තෙපි බොහෝ කිස ඇත්තහු, බොහෝ කටයුතු ඇත්තහු ය.

දෙවන වට ද ආයුෂ්මත් ආනන්දසථවිර තෙමේ ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවන්ට “වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, යමු, එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් වෙත එළඹෙන්නෙමු” යි මෙය කී ය.

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, තෙපි යවු. තෙපි බොහෝ කිස ඇත්තහු, තෙපි බොහෝ කටයුතු ඇත්තහු ය.

තෙවන වට ද ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවන්ට “වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, යමු, එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් වෙත එළඹෙන්නෙමු” යි මෙය කී ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො අයස්මා මහාකායපො පුබ්බතනසමයං නිවාසෙති පතන-
විවරමාදය අයස්මතා අතඤ්ඤ පච්ඡාසමණෙන යෙනඤ්ඤතරො හිකුට්ඨ-
පස්සයො තෙනුපසඛකම්ථි උපසඛකම්ථි පඤ්ඤතො අසතෙ නිසීදී.

අථ ඛො සම්මිසුලා හිකුට්ඨියො යෙනායස්මා මහාකායපො තෙනු-
සඛකම්ථිසු උපසඛකම්ථිසා අයස්මතො මහාකායපං අභිවාදෙති ඵකමනතං
නිසීදිංසු ඵකමනතං නිසීනතා ඛො තා හිකුට්ඨියො අයස්මා මහාකායපො
ධම්මො කථාය සඤ්ඤෙසි සමාදපෙසි සමුත්තෙතරෙසි සමපහංසෙසි.
අථ ඛො අයස්මා මහාකායපො තා හිකුට්ඨියො ධම්මො කථාය සඤ්ඤෙසි
සමාදපෙති සමුත්තෙතරෙති සමපහංසීති උච්චායාසතාපකම්ථි

අථ ඛො පුලලනිකායා හිකුට්ඨි අතතතමතා අතතතමතවාචං නිව්ඡා-
රෙසි: “කිං පතයො¹ මහාකායපො අයස්ස අතඤ්ඤ වෙදෙහමුනිතො
සමමුඛා ධම්මං භාසිතබ්බං මඤ්ඤති? සෙය්ථාපි තාම සුච්චාණීරකො සුචි-
කාරස්ස සනතිකෙ සුචි. විකෙකතබ්බං මඤ්ඤෙය්, ඵවමෙවං අයො
මහාකායපො අයස්ස අතඤ්ඤ වෙදෙහමුනිතො සමමුඛා ධම්මං භාසිතබ්බං
මඤ්ඤති”ති.

අයොසි ඛො අයස්මා මහාකායපො පුලලනිකායා හිකුට්ඨියා ඉමං
වාචං භාසමානාය. අථ ඛො අයස්මා මහාකායපො අයස්මතො අතඤ්ඤ
ඵතදවොච: කිනනු ඛො අට්ඨසො අතඤ්ඤ, අහං සුච්චාණීරකො, තිං
සුචිකාරො? උදුහු අහං සුචිකාරො, තිං සුච්චාණීරකො”ති? ඛම්ථ² භනෙත
කස්සප, බාලො මාභූගාමොති

අගමෙති තිං අට්ඨසො අතඤ්ඤ, මා තෙ සංඝො උතතරිං³ උපපරිකම්ථි.

තං කිං මඤ්ඤෙසි අට්ඨසො අතඤ්ඤ? අපි නු තිං භගවතො සමමුඛා
හිකුට්ඨිසංඝෙ උපනීතො: “අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ අකඛාමි, විවිච්චව
කාමෙති විවිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං
පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. අතඤ්ඤෙසි භික්ඛවෙ, යාවදෙ
අකඛාමි විවිච්චව කාමෙති විවිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං
සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති”ති?

‘තො භෙනං භනෙත.’

අහං ඛො අට්ඨසො භගවතො සමමුඛා හිකුට්ඨිසංඝෙ උපනීතො:
“අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ අකඛාමි විවිච්චව කාමෙති විවිච්ච
අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං
උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කස්සපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ අකඛාමි විවිච්චව
කාමෙති විවිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති - පෙ - පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ
විහරති”ති

(තවතො අනුපුබ්බවිහාරසමාපතනීතං පඤ්ඤානාඤ්ච අභිඤ්ඤාණං
පෙය්‍යාලො⁴)

1. පත අයො-මජ්ඣ., සා., PTS. 2. ඛම්-මජ්ඣ. 3. උතතරි - මජ්ඣ.

4. අභිඤ්ඤාණං විහාරො වෙදිතසබ්බා - මජ්ඣ.,

එකල්හි ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ පෙරවරු හැද පෙරව පා සිටුවරු ගෙණ ආයුෂ්මත් අතදතෙරුන් පසුමහණු කොට ගෙණ එක්තරා මෙහෙණ අසුරුවක් වෙත එළඹියහ. එළඹ පණවන ලද අසුරුන්හි වැඩහුන්හ

එකල්හි බොෂෝ මෙහෙණු ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවන් වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ මෙහෙණත් ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ දූහැමි කතාවෙන් කරුණු දක්වූහ. සමාදන් කරවූහ. තෙද ගත්වූහ. සතුටු කළහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ ඒ මෙහෙණත් දූහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වා, සමාදන් කරවා, තෙද ගත්වා, සතුටු කරවා හුනත්තෙන් තැගිට වැසියහ

එකල්හි පුලලනිකා මෙහෙණ තො සතුටු සිත් ඇත්ති “කිමෙක් ද, ආයා වූ මහා කාශ්‍යප තෙරණුවෝ ආයා වූ වෙදේහ වූහි ආනන්ද තෙරණුවන් හමුගෙහි දහම් බිණිය යුතු ය යි හගිද්ද? යම් තේ හිදි වෙළෙඳෙක් හිදිකරා ලහ හිදි විකිණිය යුතු ය යි හඟනේ නම්, එහෙයින්ම ආයා වූ මහසුරු තෙරණුවෝ ආයා වූ වෙදේහ වූහි අතද තෙරුන් හමුගෙහි දහම් බිණිය යුතු ය යි හගිති”යි තො සතුටු වදන් බිණුවා ය.

ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ පුලලනිකා මෙහෙණ මේ වදන් කියද්දී (අතෙකෙකු විත් සැලකළ පරිදි) ඇසූහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට “ඇවැත්ති, ආනන්දගෙනි, කිමෙක් ද, මම හිදි වෙළෙඳෙකිම ද? තෙපි හිදිකරා ද? තොගොත් මම හිදිකරා වෙමි ද? තෙපි හිදිවෙළෙඳෙක් ද?”යි මෙය කීහ. “වහන්ස කාශ්‍යපගෙනි, කමා කළ මැනවි. මාගම මෝඩය”යි

ඇවැත්ති, ආනන්දගෙනි, තෙපි පිටිවු. බික්කහ තෙමේ මතු (අතිරෙක කරුණක්හි) තොප තොපිරික්සවා. (තොප කෙරෙහි භීෂකුනී සන්වාදීන් සැක නො කෙරේවා.)

ඇවැත්ති, ආනන්දගෙනි, ඒ කිමැයි හගිවු ද? “මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකි සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, ආනන්දගෙනි යම් තාක් කල් කැමති වේ නම් (ඒ තාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකි සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි”යි තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුගෙහි බික්කහන කෙරෙහි (බුද්ධත්ව ප්‍රතිභාග ශ්‍රාවකයෙකු වශයෙන්) පමුණුවන ලදහ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

ඇවැත්ති, මම වූකල් “මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකි සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යපගෙනි යම් තාක් කල් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුගෙහි බික්කහන කෙරෙහි (බුද්ධත්ව ප්‍රතිභාග ශ්‍රාවක වශයෙන්) පමුණුවන ලද්දෙමි වෙමි.

(ප්‍රථමධ්‍යානාදි තවවිධ අනුපුර්ව විහාරසමාපත්තින්ගේ ද පඤ්චාභිඤ්චන්ගේ ද පෙය්‍යාලය දහසුතු.)

තං කිං මඤ්ඤසි ආට්ටසො ආනන්ද, අපි නු භංගභවතො සමමුඛා භික්ඛුසංඝෙස උපනීතො “අහං භික්ඛවෙ, ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො-විමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචර්කත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි. ආනන්දෙපි භික්ඛවෙ, අසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචර්කත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති”ති?

‘තො භෙනං හන්තො.’

අහං ඛො ආට්ටසො භගවතො සමමුඛා භික්ඛුසංඝෙස උපනීතො “අහං භික්ඛවෙ, ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචර්කත්වා විහරාමි. කසාපොපි භික්ඛවෙ ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචර්කත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති”ති.

සත්තරත්තනං වා සො ආට්ටසො තාහං අඤ්චරිත්තනං වා නාලපතනිකාය ඡාදෙතඛං මඤ්ඤායා, යො මෙ ඡ අභිඤ්ඤා ඡාදෙතඛං මඤ්ඤායාජාති.

විවිධ ව පත පුලලනිකා භික්ඛුනී බ්‍රහ්මචරියමානි.

4. 1. 11.

විවරසුතනං.

294. එකං සමයං ආයස්වා මහාකස්සපො රුජගහෙ විහරති චෙඨමනෙ කලඤ්ඤානිවාපො. තෙන ඛො පත සමයෙන ආයස්වා ආනිෂ්ඤ දක්ඛිණා-ශිෂිණිං¹ වාරිකං වරති මහතා භික්ඛුසංඝෙස සද්ධිං. තෙන ඛො පත සමයෙන ආයස්වතො ආනන්දස්ස තිංසමන්තා සද්ධිවිහාරිතො භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිත්තායාවත්තා භවන්ති යෙභුයස්ස කුමාරභුතා. අථ ඛො ආයස්වා ආනන්දෙ දක්ඛිණාශිරිණිං යථාචරන්තං² වාරිකං වරන්ති යෙන රුජගහං චෙඨවතං කලඤ්ඤානිවාපො, යෙනායස්වා මහාකස්සපො තෙත්ථපසික්ඛමි. උපසම්ඛන්ති ආයස්වන්තං මහාකස්සපං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්වන්තං ආනන්දං ආයස්වා මහාකස්සපො එකදවොච:

“කති නු ඛො ආට්ටසො ආනන්ද අත්ථසෙ පටිච්ච භගවතා කුලෙසු තිකභොජනං පඤ්ඤාගතන්ති?”

තයො ඛො හන්තො කස්සප, අත්ථසෙ පටිච්ච භගවතා කුලෙසු තිකභොජනං පඤ්ඤාගතො: දුම්මඞ්කුතං පුග්ගලානං නිගග්ගාය, පෙසලානං භික්ඛුතං ථාත්ථවිහාරාය, මා පාපිච්ජ, පක්ඛං නිසායා සංඝං භිඤ්ඤායං, කුලානුදයතාය ව.³ ඉමෙ ඛො හන්තො කස්සප, තයො අත්ථසෙ පටිච්ච භගවතා කුලෙසු තිකභොජනං පඤ්ඤාගතන්ති.

1. දක්ඛිණාශිරිණිං - මජ්ඣ. 2. යථාචරන්තං - සිමු, සි 1,2

3. කුලානුදයතාය ව - සං.

ඇවැත්ති, ආතජ්ඣෙති, ඒ කුමැති හඬවූ ද, “මහණෙනි, මම ආසුවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, ආතජ්ඣ අසුවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ අතීන් ඵල-සමාධියත්, අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙ” යි තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි ඩික්ඝගත මැද පමුණුවන ලදහු ද?

‘වහන්ස, එය තො වේ ම ය.’

“මහණෙනි, මම ආසුවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ට-ඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යපත් ආසුවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙ” යි ඇවැත්ති, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි ඩික්ඝගත මැද පමුණුවන ලද්දෙමි.

ඇවැත්ති, යමෙක් මාගේ ශබ්දවත් වැසිය හැකි ය යි හඟනේ නම් හෙතෙමේ සත්වයන් වූ හෝ අඛණ්ඩ අඩු අවරියන් (සත්වයන් හමාරක්) වූ හෝ ඇතකු තල්පතකින් වැසිය හැකි ය යි හඟනේ ය.

පුලලනිකා මෙහෙණ බබසරින් වුත වුතා ය.

4. 1. 11.

විවර සූත්‍රය

294. එක් සමයෙක ආයුෂමත් මහසුප් තෙරණුවෝ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළුම්පනාශමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ආනන්දස්ථිර තෙමේ මහත් ඩික්ඝගත සමග දක්ඛණාගිරි දතවිවෙහි වාරිකාවෙහි හැසිරෙයි. එසමයෙහි ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරුන්ගේ සද්ධිවිහාරික වූ බෙහෙවින් තරුණ වූ තීක්‍ෂ්ණ භික්ෂු ඩිකපද පිළිකෙවි කොට ගිහි බවට පෙරළුනාහු වෙති. ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්ද ස්ථිර තෙමේ දකුණුගිරි දතවිවෙහි කැමැතිතාක් වාරිකා කොට රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළුම්පනාශමයෙහි ආයුෂමත් මහසුප් තෙරණුවන් වෙත ඵලභියෙ ය. ඵලභි ආයුෂමත් මහසුප් තෙරණුවන් වැද එකත්පසෙක හිඳ ගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරුන්ට ආයුෂමත් මහසුප් තෙරණුවෝ මෙය කීහ:

“ඇවැත්ති, ආනන්දයෙනි, කෙතෙක් කරුණු නිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කුලයන්හි තිකභෝජනය* පණවන ලද්දේ ද” යි.

වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, කරුණු තුනක් නිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කුලයන්හි තිකභෝජනය පණවන ලදී: දුෂ්ඨල පුද්ගලයන්ට නිග්‍රහ කිරීම පිණිස ද, ප්‍රියශීල භික්ෂූන්ගේ පහසු විකරණය පිණිස ද, ලාමක අදහස් ඇත්තෝ (කුලවිතවා බුද්ධිත්) පක්‍ෂය (=එවැනි ලාමකයන්ගෙන් ම වඩාගත් සමූහයා) නිසා සමයයා තො බිඳිත්වා යි ද, වැලි කුලයන් කෙරෙහි වූ අනුශූයාව නිසා ද වේ. වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, මේ කරුණු තුන නිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කුලයන්හි තිකභෝජනය පණවන ලදී.

* “තිකභෝජනෙ අඤ්ඤානු සමයා පාවිතතියනං — ගණ භෝජනයෙහි හෙවත් යටත් පිරිසෙයින් භික්ෂූන් සතර දෙනෙකුත් අකාලපේෂ් ටවරා කුලයන්හි දෙන බොජුන් දුර්වික්‍ෂාදියක් නැති කල සතරදෙන එකතුව වැලඳීමෙන් පමණි ඇවැත් වී” ය යි පැහැසි කියා: පදය මෙහි තිකභෝජනය ය යි වදලන. අකාල වූ ද පාවරුමෙකින් තිදෙනෙකු එක්ව කුලයන්හි වැලඳීම ආපනතිකර නොවේ ය යි කී හෙයින් ද, කරුණු තුනක් සලකා පැණවූ හෙයින් ද මෙය ‘තිකභෝජනය’ ය යි ගත්තේ ය.

අථ කිංචර්ථි තිං අච්ඡාදො අනන්ද ඉමෙති තවෙති භික්ඛුති ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තථාරෙති භොජනෙ අමන්තඤ්ඤාති ජාගරියං අනනුසුතෙතති සද්ධිං වාරිකං වරිසි¹ සසාසානං ඔඤ්ඤා වරිසි. කුලීපසානං මඤ්ඤා වරිසි ඔලුජ්ජති² ඛො තෙ අච්ඡාදො, අනන්ද පරිසා පලුජ්ජනති ඛො තෙ අච්ඡාදො තවප්පායා ත වායං කුමාරකො මත්තමඤ්ඤාතිති.

“අපි මෙ භනෙත, කසයප, සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති. අථ ච පත මයං අජ්ජාපි අයසමනො මහාකසයපස්ස කුමාරකවාදා න මුච්චාමා”ති.

තථා හි පත තිං අච්ඡාදො අනන්ද, ඉමෙති තවෙති භික්ඛුති ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තථාරෙති භොජනෙ අමන්තඤ්ඤාති ජාගරියං අනනුසුතෙතති සද්ධිං වාරිකං වරිසි සසාසානං මඤ්ඤා වරිසි, කුලීපසානං මඤ්ඤා වරිසි. ඔලුජ්ජති ඛො තෙ අච්ඡාදො අනන්ද පරිසා පලුජ්ජනති ඛො තෙ අච්ඡාදො තවප්පායා ත වායං කුමාරකො මත්තමඤ්ඤාතිති

අස්සොසි ඛො ජුලුතන්ද්‍ර භික්ඛුති “අයොග කිර මහාකසයපෙන අයොස අනිච්ඡෙදා වෙදෙහමුති කුමාරකවාදෙන අපසාදිතො”ති අථ ඛො ජුලුතන්ද්‍ර භික්ඛුති අනත්තමනා අනත්තමනවාචං නිව්ජාරෙසි. “කිං පත අයොස මහාකසයපො අඤ්ඤාතිජ්ඣපුබ්බො සමානො අයාසං අනන්දං වෙදෙහමුති. කුමාරකවාදෙන අපසාදෙනබ්බං ඔඤ්ඤාති”ති

අස්සොසි ඛො අයසමා මහාකසයපො ජුලුතන්ද්‍ර භික්ඛුතියා ඉමං වාචං භාසමානාය. අථ ඛො අයසමා මහාකසයපො අයසමනනං අනන්දං එතදවොචා තහසාච්ඡාසො අනන්ද, ජුලුතන්ද්‍ර භික්ඛුතියා සහසා අපථවි-සඤ්ඤා වාචා භාසිතා. යතොතං³ අච්ඡාදො කෙසමස්සු ඔහාරෙතා කාසායාති වත්ථාති අව්ජාදෙතා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො, නාතිජානාමි අඤ්ඤං සත්ථාරං උද්දිසිතුං අඤ්ඤානු තෙත භගවතා අරහතා සමමාසමුද්දොත.

පුබ්බෙ මෙ අච්ඡාදො අගාරියභූතස්ස සතො එතදභොසි. “තඬ්ඛොඛො සරාචාසො රජාපථො⁴, අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා. තසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුණ්ණං සඤ්ඤාච්ඡිතං මුත්ථවරියං වරිතුං, යනනුතානං කෙසමස්සු ඔහාරෙතා කාසායාති වත්ථාති අව්ජා-දෙතා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජෙත්ථ”නති සො ඛො අහං⁵ අච්ඡාදො අපරෙත සමස්සෙත පටිපිලොකිකානං තඬ්ඛාපිං කරිත්වා⁶ යෙ ලොකෙ අරහතො තෙ උද්දිසා කෙසමස්සු ඔහාරෙතා කාසායාති වත්ථාති අව්ජාදෙතා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිං.

1. උලුජ්ජති - සිමු, සිමු අවසිකතා. 2. යථාගං - මජ්ඣං. යතො චාගං - සි 1, 2.
3. රජාපථො - සිමු. 4. සො ඔවාහං - මජ්ඣං, සා P T S. 5. කාරෙතා - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඇවැත්ති, ආතන්ධුයෙහි, ඉදින් එසේ නම් කුමක් හෙයින් තෙපි ඉදුරන්හි නො රක්තා ලද දෙර ඇති බොජුතෙහි පමණ නො දන්නා නිදි වැරිමෙහි නො යෙදුනු මේ තව හික්කුන් සමග වාරිකාවෙහි හැසිරෙවු ද? ශසා තසමින් හැසිරෙණු වැන්න. කුලයන් තසමින් හැසිරෙණු වැන්න. ඇවැත් ආතන්ධුයෙහි, තොපගේ පිරිස බිඳේ. ඇවැත්ති, බෙහෙවින් තරුණ වූ ඔහු බිඳෙත්. මේ ලදරු තෙමේ තමන් පමණ නො දනි යි.

“වහන්ස, කාශපයෙහි, මාගේ හිසෙහි පලිතයෝත් (=පාසුනු කෙසුත්) හට ගත්ත. එහෙත් අද ද ආයුෂමත් මහසුර තෙරණුවන්ගේ කුමාරක වාදයෙන් නො මිඳෙමු” යි.

ඇවැත්ති, ආතන්ධුයෙහි, ඒ එසේ මායි: (කුමාරකයන් සමග හැසිරෙණ බැවින් තෙපි ද කුමාරක වාදයට නිසිය යි සුඤ්ඤය:) තෙපි ඉදුරන්හි නො රක්තා ලද දෙර ඇති බොජුතෙහි පමණ නො දන්නා නිදි වැරිමෙහි නො යෙදුණු මේ තවක හික්කුන් සමග වාරිකාවෙහි හැසිරෙවු. ශසා තසමින් හැසිරෙණු වැන්න. කුලයන් තසමින් හැසිරෙණු වැන්න. ඇවැත්ති, ආතන්ධුයෙහි, තොපගේ පිරිස බිඳේ. ඇවැත්ති, බෙහෙවින් තවක වූ ඔහු බිඳෙත්. මේ ලදරු තෙමේ තමන් පමණ නො ම දනි යි.

ඵලලනන්ද, මෙහෙණ “ආයෑ වූ මහසුර තෙරුන් විසින් ආයෑ වූ වේදේහ මුනි ආතන්ධු සඵරි තෙමේ කුමාරකවාදයෙන් ගරහන ලද”යි ඇසූ. එකල්හි ඵලලනන්ද මෙහෙණ නො සතුවූ සිත් ඇත්ති “කිමෙක් ද, පෙර අත්තොවු වූ ම ආයෑ වූ මහසුර තෙරණුවෝ ආයෑ වූ වෙදෙහමුනි ආතන්ධු තෙරුන්ට කුමාරක වාදයෙන් ගැරහිය යුතු ය යි සිතද්ද”යි නො සතුවූ වදන් පහල කළා ය.

ආයුෂමත් මහසුර තෙරණුවෝ ඵලලනන්ද මෙහෙණ මේ වචන කියද්දී ඇසූහ. ඉක්බිති ආයුෂමත් මහසුර තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ආතන්ධු තෙරුන්ට මෙය කීහ: ඇවැත්ති, ආතන්ධුයෙහි, ඵලලනන්ද මෙහෙණ විසින් ඒකාන්තයෙන් කරුණු නොසලකා ද්වේෂයෙන් වචන කියන ලදි. ඇවැත්ති, මම යම් කලෙක කෙස් රැවුල් බා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි ද, (එවක් පටන්) ඒ භාග්‍යවත් අභිත් සමා-සම්බුදුරජානන් වහන්සේ හැර අත් ශාය්‍යාවරයකු (මාගේ ශාය්‍යා ය යි) උදෙසන්තට (=උදෙසු බවක්) නො දනිමි.

ඇවැත්ති, පෙර ගිහිවූ ම මට “ගෘහවාසය සමබාධ (=අවකාශ රහිත) ය, කෙලෙස් රජත් රැස්වන මක ය. පැවිද්ද අභ්‍යවකාශ ය. ගිහිගෙහි වසන්නහු විසින් එකැතින් පිරිසුන් එකැතින් පිරිසුදු දෙවූ සකස් බදු කොට (මොහොතකුදු මල නො ගත්වා හැසිරිය යුතු) මේ බබසර හැසිරෙන්නට සුකර නො වේ. මම කෙස් රැවුල් බා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වන්නෙමි නම් මැනවැ” යි මේ සිත විය. ඇවැත්ති, ඒ මම පසුකලෙක මහගුවත් කබකපාගත් පිලියෙන් සහල (සිවුරක්) කොට ගෙණ ලොව යම් රහත්තුවෙන් තම් ඒ රහතුන් උදෙසා කෙස් රැවුල් බා ඒ කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි.

සො එවං පබ්බජිතො සමානො අභිනම්භපට්ඨනො අග්ගං භගවතං අනාරුච රුජගතං අනාරුච තාලදං බහුසුභෙන වෙතියෙ නිසින්නං. දිස්වාන මෙ එතදභොසි: සන්තාරඤ්ච වතාහං පසෙය්‍යං භගවතං-මෙව පසෙය්‍යං, සුගතඤ්ච වතාහං පසෙය්‍යං භගවතංමෙව පසෙය්‍යං, සම්මානමුද්ධඤ්ච වතාහං පසෙය්‍යං භගවතංමෙව පසෙය්‍යන්ති. සො ඛොහං ආට්ඨසො තන්තෙව භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීවා භගවතං එතදවොච: “ඤ්ජා මෙ භනෙත භගවා. සාවකොභමස්මි. ඤ්ජා මෙ භනෙත භගවා. සාවකොභමස්මි”ති.

එවං වුතෙත මං ආට්ඨසො, භගවා එතදවොච: “යො ඛො කසයප එවං සබ්බවෙතසා සමන්තාගතං සාවකං අජාතඤ්ඤච වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපසාඤ්ඤච වදෙය්‍ය පසාමිති, මුද්ධාපි තස්ස විපතෙය්‍ය. අහං ඛො පත කසයප ජාතඤ්ඤච වදාමි ජානාමිති, පසාඤ්ඤච වදාමි පසාමි”ති.

තසමාතිහ තෙ කසයප එවං සිකඛිතබ්බං: “තිබ්බං මෙ තිරොත්තප්පං පච්චුපට්ඨිතං භවිස්සති ථෙරෙසු තවෙසු¹ මජ්ඣිමෙසු”ති. එවං හි තෙ කසයප සිකඛිතබ්බං.

තසමාතිහ තෙ කසයප, එවං සිකඛිතබ්බං: “යං කිඤ්චි ධම්මං සුඤ්ඤාමි.² කුසුද්ධසංහිතං, සබ්බං තං අට්ඨිකත්වා මතසිකත්වා සබ්බවෙතසා සමන්තාභරිත්වා ඔතිතසොතො ධම්මං සුඤ්ඤාමි”ති. එවං හි තෙ කසයප සිකඛිතබ්බං.

තසමාතිහ තෙ කසයප, එවං සිකඛිතබ්බං “සාතසභගතාව මෙ කායගතා සති න විජහිස්සති”ති. එවං හි තෙ කසයප සිකඛිතබ්බන්ති.

අථ ඛො මං ආට්ඨසො, භගවා ඉමිනා ඔවාදෙත ඔවාදිත්වා උට්ඨායාසතා පක්කාමි.

සත්තාභමෙව ඛො අහං ආට්ඨසො සාණො,³ රට්ඨපිණ්ඨං භුඤ්ජිං. අථ රට්ඨමිසා අඤ්ඤා උදපාදි.

අථ ඛො ආට්ඨසො, භගවා මහ්තා ඔක්කමම යෙනඤ්ඤානරං රුභබ්බුලං තෙත්තපසිකමි. අථ ඛොහං ආට්ඨසො පට්ටිලොතිතං සංඝාටී වතුග්ගුණං පඤ්ඤාපෙත්වා භගවතං එතදවොමං: “ඉධ භනෙත, භගවා නිසිදතු, යං මමස්ස⁴ දීඝරත්තං හිතාය සුඛායා”ති. නිසිදි ඛො ආට්ඨසො භගවා පඤ්ඤාතෙත ආසතෙ. නිසර්ථ ඛො මං ආට්ඨසො භගවා එතදවොච: “මුද්දකා ඛො ත්‍යායං කසයප, පට්ටිලොතිතං සංඝාටී”ති. පතිගණනාතු මෙ භනෙත භගවා පට්ටිලොතිතං සංඝාටී, අනුකමපං උපාදායාති.

1. නවකෙසු - සිමු

2. සුඤ්ඤාමි - සිමු, P T S. සි 1, 2

3. සරණො - ජෙසං

4. මම අස්ස - සිමු, සි 1.

ඒ මම මෙසේ පැවිදි වූයෙම් ම අදත් මහට පිළිපත්තෙමි. රජගහ-
 නුවරට ද නාලන්දාවට ද අතර බහුසුභා සායෙහි වැඩසුන් භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේ දිවිමි. දක “මේ ශාඤ්ඤාවරයකු දක්නෙමි නම් මේ භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේ ම මාගේ ශාඤ්ඤාවරයෙන් දක්නෙමි. මම සුගත කෙනකුන්
 දක්නෙමි නම් මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම දක්නෙමි. මම සමමාසම්බුදු
 කෙනකුන් දක්නෙමි නම් මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම දක්නෙමි”යි මට
 මේ සිත විය. ඇවැත්නි, ඒ මම එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා
 වෙත ගියින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේ මාගේ ශාඤ්ඤාවරයා ය. මම සපු වෙමි, වහන්ස, භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේ මාගේ ශාඤ්ඤාවරයා ය. මම සපු වෙමි”යි* මෙය සැළකෙලෙමි.

ඇවැත්නි, මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙය වදාළ
 සේක: “කසයප, යමෙක් මෙසේ මුළුජීවිත් සමන්විත වූ සපුවකු (ගුණ-
 විසින්) තො දන්නේ ම දැනීමි යි (සවකීය ශාඤ්ඤාවරය ප්‍රතිඥා කෙරේ ද)
 තොදන්නේ ම දැනීමි යි කියා ද, ඔහුගේ හිසත් ගිලිහෙන්නේ ය. (සත්කඩකට)
 පැලෙන්නේ ය. කසයප, මම වතාහි (මාගේ ශාඤ්ඤාවරය) දන්නෙමි ම
 දැනීමි යි කියමි. දක්නෙමි ම දැනීමි යි කියමි†

කසයප, එහෙයින් (මා ශාඤ්ඤාවරයින්) තොප විසින් මෙහි මෙසේ හික්මිය
 යුතු: “සාමීරි නව මධ්‍යම භික්ෂූන් කෙරෙහි මාගේ දැඩි හිරි ඔතප් පළඹ
 සිරියේ වන්නේ” ය යි. කසයප, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

කසයප, එහෙයින් මෙහි තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු. “කුසල්
 ඇසුරු කළ යම්කිසි දහමක් අසන්නෙමි නම් ඒ සියලු දහම් (නම්හට
 අවියකැයි) අභිවත් කොට මෙතෙහි කරමින් මුළුජීවිත එක්කොට යොමු
 කළ කන් ඇති ව අසන්නෙමි” යි. කසයප, තොප විසින් මෙසේ ම
 හික්මිය යුතු.

කසයප, එහෙයින් මෙහි තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු.
 “සුබසම්ප්‍රසුභා (ප්‍රථමධ්‍යාන සුබයෙන් යුක්ත) වූ මාගේ කායගතාසනිය,
 තො මා හරහේ ය” යි. කසයප, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

ඇවැත්නි, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ (ත්‍රිවිධ) අවවාදයෙන්‡
 මට අවවාද කොට හුතත්තෙන් තැගි වැහිසේක.

ඇවැත්නි, මම සත්දවසක් ම රටවැසියා විසින් දෙන පිණිඩාභාරය
 තය ගැනි ව වැලඳුවෙමි ඉක්බිති අටවැනි දිනයෙහි මට රහත් බව පහළ
 විය.

ඇවැත්නි, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගින් ඉවත් ව එක්තරු
 රුක්මුලකට වලඟි සේක. ඇවැත්නි, එකල්හි මම පටිපිලොකිකායෙන්
 කළ සහල සිවුර සිවුගුණු කොට පණවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
 “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වැඩ හිඳින සේක්වා, දිගු කලක්
 එය මට හිත පිණිස සැප පිණිස වනු ඇතැයි” මෙය සැළකෙලෙමි. ඇවැත්නි,
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැණවූ අස්තෙහි වැඩසුන් සේක. ඇවැත්නි,
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හිඳ “කසයප, මේ පටිපිලොකිකා සබ්බාසාරිය
 මාදු ය” යි මෙය මට වදාළ සේක. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 මාගේ පටිපිලොකිකා සබ්බාසාරිය අනුකම්පා කොට පිළිගන්නා සේක්වා යි.
 සැළකෙලෙමි

* මෙය අදවරස්කීයු සේ මෙහි දක්වෙතැන් හෙවරක් සැළකළ බව දත යුතු. මෙයින්
 මහසුද් මහ තෙරණුවෝ තමන්ගේ බුද්ධග්‍රාවකභාවය පාවසුන මෙහි සාහසය ප්‍රිති-
 සංවෙග්‍රතකය විස්තරය අර්ථකථාවෙන් දත යුතු

† ඉදින් කාශ්‍යපයෝ අනා ශාඤ්ඤාවරයකුට මෙබඳු පරම නිපතාකාර ගෞරවයක්
 තෙරෙන් නම් ඒ ශාස්තෘගට එය ඉවසිය නොහොස බවත්, බුද්ධජ්‍යන්ගේ ශාඤ්ඤා
 මහත්වයන් මෙයින් කියුසේ ය.

‡ මේ ත්‍රිවිධ අවවාදය තෙරුන්ගේ පැවිද්ද හා උපසම්පදාව විය.

ධාරෙණාසී පන මෙ නිං කායප සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානීති? ධාරෙණාමහං භතෙන භගවතො සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානීති.

සො ඛො අහං ආවුසො පට්ටිලොනිතං සංඝාටිං භගවතො පාදසිං අහං පන භගවතො සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානි පට්ටිපජ්ජිං යං හි තං ආවුසො සමමි වදමානො වදෙය් “භගවතො පුතෙනා ඔරසො මුඛතො ජාතො ධම්මජෝ ධම්මනිම්මිතො ධම්මදයාදො පටිග්ගහෙනා.¹ සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානීති”ති, මමං තං සමමි වදමානො වදෙය් “භගවතො පුතෙනා ඔරසො මුඛතො ජාතො ධම්මජෝ ධම්මනිම්මිතො ධම්මදයාදො පටිග්ගහෙනා සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානීති”ති.

අහං ඛො ආවුසො යාවදො ආකඛාමි විවිච්චො කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං නව්වාරං විචෙකජං පිනිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහාරාමි.

අහං ඛො ආවුසො යාවදො ආකඛාමි --පෙ- (තච්ඡතං අනුපුබ්බ විහාරසම්පන්නතං පඤ්චන්තකුච අභිඤ්ඤානං එවං විජාරො වෙදිහබ්බො.²)

අහං ඛො ආවුසො ආත්මානං ඛයා අත්මාවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සට්ඨිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාරාමි.

සත්තරතනං වා සො ආවුසො³ තාහං අධ්මධාරතනං වා තාලපතනිකාය ජාදෙතබ්බං මඤ්ඤාය්, යො මෙ අභිඤ්ඤා ජාදෙතබ්බං මඤ්ඤාය්ති.

වච්ඡ ව පන පුලලනසද්ධි භික්ඛුනී බුහවරියසමාති

4. 1. 12.

තථාගත පරමමරණතනං

295. එකං සමයං ආයස්මා ව මහාකාය්‍යපො ආයස්මා ව ඤාපිපුතො ඤාපාණ්ණිකං විහරන්ති ඉභිසපනො මිගදසෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො සායනසමයං පතිසල්ලාතා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාකාය්‍යපො තෙනුප-නඛකම් -පෙ- එකමන්තං තිසිනො ඛො ආයස්මා සාරිපුතො ආයස්මන්තං මහාකාය්‍යපං එතදවොච:

“කිනත්ථ ඛො ආවුසො, කායප හොති තථාගතො පරමමරණානි?”

අඛ්‍යාකතං ඛො එතං ආවුසො, භගවතා “හොති තථාගතො පරමමරණා”ති.

1. පටිග්ගහිතානි - මජ්ඣිම, සං, PTS. පටිග්ගහිතො - සි 1, 2,

2. අභිඤ්ඤාණං එවං විජාරෙතබ්බං - සිමු.

3. සත්තරතනං වා ආවුසො - මජ්ඣිම, PTS.

කසප, තෙපි පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරි(පිළි)යෙන් කළ මාගේ පවුල්සිවුරු දරන්නෙහි ද? වහන්ස, මම පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරියෙන් කළ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පවුල්සිවුරු දරන්නෙමි යි.

ඇවැත්නි, මම මහලු වත් කඩ නපා කළ සඟලසිවුර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රදානය කෙළෙමි. පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරියෙන් කළ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පවුල්සිවුර මම පිළිගනිමි. ඇවැත්නි, මෑතවත් සත්‍යය කියන්නෙක් “ඔවෙත් (බුදුඔවෙත් නිකුත් අවවාදයෙන්) උපත්, ධර්මයෙන් හටගත්, ධර්මයෙන් නිමියා වූ ධර්ම දෘඩද්ද කොට ඇති, පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරිවූවා පවුල්සිවුරු පිළිගත්තා වූ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඖරස පුත්‍ර (ලෙහි උපත් පුතා)ය” යි ඒ යමකු සද්‍යා කියන්නේ නම් මෑතවත් කියන්නේ “ඔවෙත් උපත්, දහමෙන් හටගත්, දහමෙන් නිමියා වූ, දහම දෘඩද්ද කොට ඇති, පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරිවූවා පවුල්සිවුරු පිළිගත්තා වූ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උරදපුත්ය” යි ඒමට කියන්නේ ය.

ඇවැත්නි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) කාමයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම, අකුශල ධර්මයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම, විතනී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේතයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි.

ඇවැත්නි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) (තවානුසුචි විහාර සමාපත්තින්ගේ ද පඤ්චාභිඤ්චන්ගේ ද විස්තරය පෙය්‍යාලයෙන් දත යුතු යි)

ඇවැත්නි, මම ආයුචයන් ඤාය විමෙන් අනායුච වූ ඵලසමාධියක් ඵලප්‍රඤ්චත් මේ අත්බැවිනි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඤ්ඤයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ලබා වෙසෙමි.

ඇවැත්නි, යමෙක් මාගේ ශබ්දඤ්චන් වැසිය හැකි ය යි හඟනේ නම් හෙතෙමේ සත්වියන් වූ යෝ අඩිනින් අඩු අවරියන් වූ ගෝ ඇතකු තල-පතෙකින් වැසිය හැකි ය යි හඟනේ ය

පිලලනකු, මෙහෙණ බබ්බරින් වසුත වූවා ය.

4. 1. 12.

තථාගත පරමමරණ සූත්‍රය

295 එක්කලෙක ආයුෂමත් මහසුද් තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ද බරණය සම්පයෙහි මිහදය නම් වූ ඉසිපතනා-ශ්මයෙහි වැඩ වෙසෙත්. එකල්හි ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ සවස් කාලයෙහි පලකමවතින් තැගි සිටියෝ ආයුෂමත් කසුප් තෙරුන් වෙත ඵලභියහ ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහසුද් තෙරුන්ට මෙය කිහ.

ඇවැත්නි, කාශ්‍යපයෙනි, කිමෙක් ද, තථාගත (සත්‍ය) තෙමේ මරණින් මතු වේ ද?

ඇවැත්නි, “සත්‍ය තෙමේ මරණින් මතු වෙයි” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කො වදාරණ ලදී.

කිං පතාප්‍රසො, න හොති තථාගතො පරමරණාති?

එතස්මි¹ ඛො ආප්‍රසො, අඛ්‍යාකතං භගවතා, “න හොති තථාගතො පරමරණා”ති.

කිනත්‍ර ඛො ආප්‍රසො, හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමරණාති?

අඛ්‍යාකතං ඛො එතං ආප්‍රසො භගවතා, “හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමරණා”ති.

කිං පතාප්‍රසො, තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමරණාති?

එතස්මි ඛො ආප්‍රසො, අඛ්‍යාකතං භගවතා, “තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමරණා”ති.

කස්මා වෙනං ආප්‍රසො, අඛ්‍යාකතං භගවතාති?

න හෙනං ආප්‍රසො අත්ථසංභිතං ආදිබ්‍රහ්මවර්යකං, න නිබ්බිද්‍යය න විරුහය න තිරිඳ්‍රව්‍යය න උපසමාය න අභිඤ්ඤය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවතතති. තස්මා තං අඛ්‍යාකතං භගවතාති.

අථ කිඤ්චරහාප්‍රසො,² ඛ්‍යාකතං භගවතාති?

ඉදං දුක්ඛනති ඛො ආප්‍රසො, ඛ්‍යාකතං භගවතා. අයං දුක්ඛසමුදයොති ඛ්‍යාකතං භගවතා. අයං දුක්ඛනිරෝධොති ඛ්‍යාකතං භගවතා. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධතී ඛ්‍යාකතං භගවතාති.

කස්මා වෙනං ආප්‍රසො ඛ්‍යාකතං භගවතාති?

එතං හි ආප්‍රසො, අත්ථසංභිතං, එතං ආදිබ්‍රහ්මවර්යකං, එතං නිබ්බිද්‍යය විරුහය නිරිඳ්‍රව්‍යය උපසමාය අභිඤ්ඤය සමොධාය නිබ්බානාය සංවතතති. තස්මා තං භගවතා ඛ්‍යාකතනති

4 1. 13.

සද්ධම්මපතිරුපසංයුතතං

296. එකං සමයං භගවා සාවච්ඡයං විහරති -පෙ-

අථ ඛො ආයස්මා මහාකස්සපො යෙන භගවා තෙහුපසඛකම් -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො ආයස්මා මහාකස්සපො භගවන්තං එතදවොච:

1 එවස්මි ඛො - මජ්ඣ, PTS.

කිඤ්චරහි ආප්‍රසො - සි 1, 2.

ආචාර්‍ය, කීමෙක් ද, සතනි තෙමේ මරණින් මතු නො වේ ද?

ආචාර්‍ය “සතනි තෙමේ මරණින් මතු නො වෙයි” යන මේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලදී.

ආචාර්‍ය, කීමෙක් ද, සතනි තෙමේ මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වේ ද?

ආචාර්‍ය, “සතනි තෙමේ මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි” යන මේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලදී.

ආචාර්‍ය, කීමෙක් ද, සතනි තෙමේ මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ ද?

ආචාර්‍ය, “සතනි තෙමේ මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වෙයි” යන මේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලදී.

ආචාර්‍ය, කුමක් හෙයින් මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලද්දේ ද?

ආචාර්‍ය, මෙය අතී සතිත වූයේ නො වෙයි. මහබ්බසරට මුල් වූයේ නො වෙයි. කලකිරීම පිණිස, නො ඇළීම පිණිස, තිරුබිය පිණිස, ව්‍යුපගමය පිණිස, විශිෂ්ටඥතය පිණිස, සබ්බොධිය පිණිස, නිවන පිණිස නො පවතී. එහෙයින් එය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලදී.

ආචාර්‍ය, වැළි, කීමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ද?

ආචාර්‍ය, ‘මේ දුකැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. ‘මේ දුක හටගැනීමේ හේතුව’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. ‘මේ දුක නැති වීම වූ නිවන’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. ‘මේ දුක් නැති වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී.

ආචාර්‍ය, කුමක් හෙයින් මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ද?

ආචාර්‍ය, මෙය අතී සතිත ය. මෙය මහබ්බසරට මුල් වූයේ ය. මෙය කලකිරීම පිණිස, නො ඇළීම පිණිස, තිරුබිය පිණිස, ව්‍යුපගමය පිණිස, විශිෂ්ටඥතය පිණිස, සබ්බොධිය පිණිස, නිවන පිණිස පවතී. එහෙයින් එය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී.

4. 1. 18.

සදාමමපථිරූපක සුත්‍රය

296. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ... වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂමත් මහනඤ්ඤ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ....එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් මහසුද්ධ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකලහ:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කො භු වො භනෙත, හෙතු කො පච්චයො යෙන පුත්ථිමි අප්පතරුති වෙච සික්ඛාපදාති අහෙසුං, ඛුතතරු ව භික්ඛු අඤ්ඤාය සණ්ඨානිංසු? කො පත භනෙත. හෙතු කො පච්චයො යෙනෙතරුති ඛුතතරුති වෙච සික්ඛාපදාති අප්පතරුව භික්ඛු අඤ්ඤාය සණ්ඨානනිති?

එවං හෙතං කසයප, හොති. සතෙතසු භායමානෙසු, සඤ්චම්ම අනතර-
ධායමානෙ, ඛුතතරුති වෙච සික්ඛාපදාති ගොනති. අප්පතරු ව භික්ඛු
අඤ්ඤාය සණ්ඨානනි.

ත තාව කසයප, සඤ්චම්මස්ස අනතරධානං ගොති, යාව ත සඤ්චම්ම-
පථිරූපකං ලොකෙ උප්පජ්ජති. යතො ච වො කසයප සඤ්චම්මපථිරූපකං
ලොකෙ උප්පජ්ජති, අථ සඤ්චම්මස්ස අනතරධානං ගොති. සෙය්‍යථාපි
කසයප, ත තාව ජාතරූපස්ස අනතරධානං ගොති යාව ත ජාතරූප-
පථිරූපකං ලොකෙ උප්පජ්ජති. යතො ච වො කසයප ජාතරූපපථිරූපකං
ලොකෙ උප්පජ්ජති, අථ ජාතරූපස්ස අනතරධානං ගොති. එවමෙව
වො කසයප, ත තාව සඤ්චම්මස්ස අනතරධානං ගොති, යාව ත සඤ්චම්ම-
පථිරූපකං ලොකෙ උප්පජ්ජති. යතො ච වො කසයප සඤ්චම්මපථි-
රූපකං ලොකෙ උප්පජ්ජති, අථ සඤ්චම්මස්ස අනතරධානං ගොති.

ත වො කසයප, පඨවීධාතු සඤ්චම්මං අනතරධාපෙති ත අපොඛාතු
සඤ්චම්මං අනතරධාපෙති ත තෙජෝධාතු සඤ්චම්මං අනතරධාපෙති.
ත වායෝධාතු සඤ්චම්මං අනතරධාපෙති. අථ වො ඉධෙව තෙ උප්පජ්ජන්ති
මොඤ්ජුරීසා යෙ ඉමං සඤ්චම්මං අනතරධාපෙති

සෙය්‍යථාපි කසයප, තාවා අදිකෙතෙව ඔපිලවති, ත වො කසයප, එවං
සඤ්චම්මස්ස අනතරධානං ගොති.

පඤ්ච වො මෙ කසයප, ඔක්කමණීයා ධම්මා සඤ්චම්මස්ස සමොසාය
අනතරධානාය සංවත්තනති. තතමෙ පඤ්ච?

ඉධ කසයප, භික්ඛු භික්ඛුතියො උපාසකා උපාසිකායො සත්ථරී
අගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා, ධම්මෙ අගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා,
සබ්බඅගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා, සික්ඛාය අගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා,
සමාඛිසමී අගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා. ඉමෙ වො කසයප, පඤ්ච
ඔක්කමණීයා ධම්මා සඤ්චම්මස්ස සමොසාය අනතරධානාය සංවත්තනති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, යම් කෙයකින් පෙර ශික්ෂාපදයෝත් ඉතා මද වූහු නම් ඉතා බොහෝ භික්ෂූහුත් රහත්බැව්හි පිහිටියාහු නම් ඊට හේතු කවරේද? ප්‍රත්‍යය කවරේද? වහන්ස, 'දන් යම් කෙයකින් ශික්ෂාපදයෝත් ඉතා බොහෝ වෙත් නම් ඉතා මද වූ භික්ෂූහුත් රහත්බැව්හි පිහිටත් නම් ඊට හේතු කවරේද? ප්‍රත්‍යය කවරේද?

කසාප, මෙය මෙසේ ම වෙයි. සත්තයන් පිරිහෙන කල්හි සදහම් අතුරු-දන් වන කල්හි ශික්ෂාපදයෝත් ඉතා බොහෝ වෙති ඉතා මද වූ භික්ෂූහුත් රහත්බැව්හි පිහිටත්.

කසාප, ලොව යම් තාක් සදහම් පිළිරුවක් (=සදහම් වැනි වූවෙක්) නූපදී ද, ඒ තාක් සදහම්හුගේ අතුරුදන් වීමෙක් නො වේ. කසාප, ලොව යම් කලෙක සදහම්පිළිරුවෙක් උපදී ද, එකල්හි සදහම්හුගේ අතුරුදන් වීම වේ. කසාප, යම් සේ ලොව යම් තාක් රන්බඳු දෙයක් නො හටගනී නම් ඒ තාක් රන් අතුරුදන් වීමෙක් නො වේ ද, කසාප, ලොව යම් කලෙක රන්බඳු දෙයක් හටගනී නම් එකල්හි රන් පිළිබඳ අතුරුදන් වීම වේ ද, කසාප, එසෙයින් ම ලොව යම් තාක් සදහම්පිළිරුවෙක් නූපදී ද, ඒ තාක් සදහම්හුගේ අතුරුදන් වීම නො වේ. කසාප, යම් කලෙක ලොව සදහම්පිළිරුවෙක් උපදී ද, එකල්හි සදහම්හුගේ අතුරු-දන් වීම වේ

කසාප, පඨව්‍යාතුව සදහම් අතුරුදන් නො කෙරෙයි. ආපේර්‍යාතුව සදහම් අතුරුදන් නො කරයි. තේජෝර්‍යාතුව සදහම් අතුරුදන් නො කෙරෙයි. වායෝර්‍යාතුව සදහම් අතුරුදන් නො කෙරෙයි. වැලි, යම් කෙනෙක් මේ සදහම් අතුරුදන් කෙරෙද්ද, ඒ හිස් පුරුෂයෝ මේ සසුනෙහි ම උපදිත්

කසාප, යම් සේ තැව වඩාලා බඩු ගැනීමෙන් ම හිලේ ද, කසාප, එසෙයින් (පරිශතති ආදින් පිරිමෙන්) සදහම් අතුරුදන් නො වේ.

කසාප, පිරිහීමට හේතු වන මේ දහම් පසෙක් සදහම්හුගේ නැසීම පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවතී. කවර පසෙක් ද යත්:

කසාප මේ අසුන්හි භික්ෂූහු භික්ෂූණීහු උපාසකයෝ උපාසිකාවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. ධර්ම කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. සමසං කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. ශික්ෂාව කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. සමාධිය කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. කසාප, පිරිහීමට හේතු වන මේ දහම් පස සදහම්හුගේ නැසීම පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවතී.

* මෙම පොතේ පිටු 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පඤ්ච ඛො මෙ කසයප, ඛම්මා සඤ්චම්මස්ස ඕඨිඨා අසලෝමාසාය
අනන්තරධාතාය සංවත්තනති. කතමෙ පඤ්ච? ඉධ කසයප, භික්ඛු භික්ඛු-
නිඥො උපාසකා උපාසිකාඥො සත්ථරි සගාරවා විහරනති සප්පතිස්සා, ඛමෙම
සගාරවා විහරනති සප්පතිස්සා, සංඝෙ සගාරවා විහරනති සප්පතිස්සා,
සික්ඛාය සගාරවා විහරනති සප්පතිස්සා, සමෙධිස්මිං සගාරවා විහරනති
සප්පතිස්සා ඉමෙ ඛො කසයප, පඤ්ච ඛම්මා සඤ්චම්මස්ස ඕඨිඨා අසලෝමාසාය
අනන්තරධාතාය සංවත්තනතිති

කසයපවග්ගො පටිමො.

භසසුද්දානං:

සනතුට්ඨඤ්ච අනොත්තංචි චන්දොපමං කුලුපගං,
ජ්ණණං තඥො ච ඔවාදා ක්කාතාභිඤ්ඤා උපස්සායං,
විවරං පරමරණං සඤ්චම්මපඨිරුපකනති.

කසයපසංයුක්තං ශමනං.

කසාප, මේ දහම් පසෙක් සදහම්හුගේ පැවැත්ම පිණිස නොතැයිම පිණිස අතුරුදන් නො වීම පිණිස පවතී. කවර පසෙක් ද යත්: කසාප, මෙසේතෙහි භික්ෂුහු භික්ෂුණීහු උපායකයෝ උපයුක්තාවෝ ශාසනයේ වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පැවතුම් ඇත්තාහු වෙසෙත්. ධර්ම කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පැවතුම් ඇත්තාහු වෙසෙත්. සබ්බසා කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පැවතුම් ඇත්තාහු වෙසෙත්. ශික්ෂාව කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පවතුම්, ඇත්තාහු වෙසෙත් සමාධිය කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පැවතුම් ඇත්තාහු වෙසෙත්. කසාප, මේ දහම්පස සදහම්හුගේ පැවැත්ම පිණිස නො තැයිම පිණිස අතුරුදන් නො වීම පිණිස පවතී.

කසාපවර්ගය පළමුවැනි යි.

එහි උද්දානය:

සනතුට්ඨ, අනොතතාපි, වඤ්ඤාපම, කුලීපග, ජණ්ණ යන සුත්‍ර ය, ඔවාද-සුත්‍ර තුණ ය, කානාභිකුඤ්ඤ, උපසංඝ, විවර, පරමමරණ, සංඛාරමපතිරූපක සුත්‍ර ය යි සුත්‍ර කෙළෙසකි.

කසාපසංයුතතය නිමිශේ ය.

5. ලාභසකකාරසංයුතනං

1. දුරුණෙවගෙහා

5. 1. 1.

දුරුණසුතනං

297. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ආවජ්ඣං විහරති ජෙතවනෙ ආනාඨිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුසො අනන්දරුසිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අභිගමාය. තස්මාතින භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං “උප්පන්නං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම. ත ව තො¹ උප්පන්නො ලාභසකකාරසිලොකො විතතං පරියාදාය ණස්සති”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

5. 1. 2

බලීසසුතනං

298 ආවජ්ඣං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුසො අනන්දරුසිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අභිගමාය. තෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බාලීසිකො ආමිසගතං බලීසං ගම්භීරෙ උදකරනදෙ පක්ඛිපයා. තමෙතං අඤ්ඤතරො ආමිසවකුලු ඵෙච්ඡා ගිලෙය්‍ය, එවා හි සො භික්ඛවෙ, මච්ඡා ගිලබලීසො² බාලීසිකස්ස අතයං ආපනෙතා, ව්‍යසතං ආපනෙතා, යථාකාමකරණීයො බාලීසිකස්ස. බාලීසිකොති ඛො භික්ඛවෙ මාරස්සෙතං පාටිමතො අභිවචනං. බලීසන්ති ඛො භික්ඛවෙ ලාභසකකාරසිලොකස්සෙතං අභිවචනං.

යො හි කොචි භික්ඛවෙ, භික්ඛු උප්පන්නං ලාභසකකාරසිලොකං අස්සාදෙති නිකාමෙති, අයං ථුවචති භික්ඛවෙ, භික්ඛු ගිලබලීසො² මාරස්ස අතයං ආපනෙතා, ව්‍යසතං ආපනෙතා, යථාකාමකරණීයො පාටිමතො, එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුසො අනන්දරුසිකො යොගකෙතමස්ස අභිගමාය. තස්මාතින භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “උප්පන්නං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම. “ත ව තො උප්පන්නො ලාභසකකාරසිලොකො විතතං පරියාදාය ණස්සති”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. ත ව තො - සී 1, 2.

2. ගිලබලීසො - සීමු. PTS

5. ලාභසත්කාරසංයුතතය

1. දරුණුවර්ගය

5. 1. 1

දරුණු සූත්‍රය

297. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂූන් දැමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු ‘වහන්සැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දැක්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය, තියුණු ය, රළු ය, අනුතතර වූ අර්භත්තාබ්‍යෝධය පිණිස අත්තරාය කර ය. එහෙයින් මහණෙනි, මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: “උපත් ලාභසත්කාර කීර්ති-ප්‍රශංසා බැහැර කරන්නෙමු. උපත් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත ක්‍ෂයකොට ගෙන නොම සිටිනේ” ය යි මහණෙනි, මෙසේ නොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 2.

බලිය සූත්‍රය

298. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය, තියුණු ය, රළු ය, අනුතතර වූ අර්භත්තාබ්‍යෝධය පිණිස අත්තරාය කර ය. මහණෙනි, යම් සේ බිළි වැද්දෙක් දැමින් යුත් බිළිහ ගැඹුරු දිය විලෙක බහත්තේ ද, දැමෙහි පූ දැස් දැති එක්තර මසෙක් එය හිලිනේ ය මහණෙනි, මෙසේ ඒ මග්‍ර තෙමේ බිළිහ හිලගත්තේ දුකට පැමිණියේ වැතයුමට පැමිණියේ බිළිවැදි විසින් කැමති සේ කටයුත්තෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, “බිළිවැද්ද” යනු පව්ව මරාට මේ තමෙකි. මහණෙනි, “බිළිය” යනු ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසාවතට මේ තමෙකි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් උපත් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා ආසාද කෙරේ ද, කැමැති වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හිලගත් බිළි දැත්තේ දුකට පැමිණියේ වැතයුමට පැමිණියේ පව්ව මරා විසින් කැමති සේ කටයුත්තෙක් ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, තියුණු ය, රළු ය, අනුතතර වූ අර්භත්තාබ්‍යෝධය පිණිස අත්තරාය කර ය, මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු. “උපත් ලාභ සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු. උපත් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත ක්‍ෂය කොට නොම සිටිනේ ය” යි මහණෙනි, මෙසේ නොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. 1. 3.

කුමමසුන්තං.

299 ඝාච්ඡදීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො - පෙ -

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතරංගම් උදකරහදෙ මහාකුමමකුලං.
චිරනිවාසී අහොසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතරෙ කුමමො අඤ්ඤතරං
කුමමං ඵතදවොචි: "මො ඛො තිං තාත කුමම, ඵතං පදෙසං අගමාසී"ති
අගමාසී ඛො භික්ඛවෙ, සො කුමමො තං පදෙසං. තමෙනං පුද්දො පපතාය
විජ්ඣි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, සො කුමමො යෙන සො කුමමො තෙනුපසඛිකම්.
අද්දසා ඛො භික්ඛවෙ සො කුමමො තං කුමමං දුරතොව අගච්ඡන්තං.
දිත්තාත තං කුමමං ඵතදවොචි: කචචි තිං තාත කුමම, ත තං පදෙසං
අගමාසීති? අගමාසිං ඛො අහං තාත කුමම, තං පදෙසන්ති. කචචි පතාසි
තාත කුමම, අකතො අනුපහතොති? අකතො ඛොචි තාත කුමම,
අනුපහතො. අති පත මෙ¹ ඉදං සුත්තකං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො,
අනුබ්භවති.²

තස්සය්‍යසී³ තාත කුමම, ඛතො උපහතො. එතෙන සී තෙ තාත කුමම,
සුත්තකෙන පිතරො ව පිතාමහා ව අතයං අපන්නා වාසනං අපන්නා.
භව්ඡද්දති තිං තාත කුමම, ත ද්දති තිං අමහාකන්ති

පුද්දොති⁴ ඛො භික්ඛවෙ, මාරස්සෙතං පාපිමතො අගිවචනං. පපතාති
ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකස්සෙතං අගිවචනං. සුත්තකන්ති ඛො
භික්ඛවෙ තජ්ජිරාගස්සෙතං අගිවචනං. යො සී සොචි භික්ඛවෙ භික්ඛුඋපපන්නං
ලාභසක්කාරසිලොකං අත්‍යාදෙති, නිකාමෙති, අයං චූචචති භික්ඛවෙ,
භික්ඛු භිද්ධො පපතාය අතයං අපන්නො, වාසනං අපන්නො, යථාකාම-
කරණීයො පාපිමතො. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාර
සිලොකො - පෙ - [තස්සාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: උපන්නං ලාභ-
සක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම - පෙ -] එවං සී වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

5 1. 4.

දීඝප්ලාමිඵලසාසුන්තං.

300. ඝාච්ඡදීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො - පෙ -.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දීඝප්ලොමිකා ඵලසා කණ්ඩකාග්‍යණං පවිසෙය්‍ය,
සා තත්‍ර තත්‍ර සජ්ජෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ගස්සෙය්‍ය,⁵ තත්‍ර තත්‍ර ඛජ්ජෙය්‍ය, තත්‍ර
තත්‍ර අතගමාසනං අපජ්ජෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙචා
භික්ඛු ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතො පරියාදින්නවින්නො,⁶ පුබ්බණ්ණ-
සමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චිරමාදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසති,
සො තත්‍ර තත්‍ර සජ්ජති, තත්‍ර තත්‍ර ගස්සති.⁷ තත්‍ර තත්‍ර ඛජ්ජෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර
අතගමාසනං අපජ්ජති. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාර-
සිලොකො - පෙ - [උපන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම = පෙ -]
එවං සී වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. අති ව මෙ - මජ්ඣ., P T S. 2. අනුබ්බවති - මජ්ඣ.: ඝා., P T S.

3. තස්සෙති - ඝා.: 4. පුද්දෙකතං - සීමු, සී 1, 2, P T S.

5. ගච්ඡෙය්‍ය - සීමු. ගස්සෙය්‍ය, PTS, ඝා.: 6. පරියාදින්න වින්නො - සීමු, මජ්ඣ.

7. ගච්ඡති - සීමු.

5. 1. 3.

කුමම සූත්‍රය

299. සැවන්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා දරුණු ය. ...

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. එක්තරා දිගවිලෙක මහ කාසුප් කුලක් දිගුකලක් වුසුයේ විය. මහණෙනි, එකල්හි එක්තරා කාසුබුවෙක් අතෙක් කාසුබුවකුට “පුත, කාශ්ඛ, තෝ මේ පෙදෙසට තො යා”යි මෙය කී ය. ඒ කාසුබු ඒ පෙදෙසට ගියේ ය උනුට වැද්දෙක් යොත් බත් යකඩුවකින් විද්දේ ය. මහණෙනි, එකල්හි ඒ කාසුබු ඒ කාසුබුවා වෙත එළඹියේ ය. මහණෙනි. ඒ කාසුබු තෙමේ එත්තා වූ ඒ කාසුබුවා දුර දී ම දැක්කේ ය. දක ඒ කාසුබුවාට මෙය කී ය පුත, කාශ්ඛ, කීම? තෝ ඒ පෙදෙසට තො ගියෙහි ද? පියේ, කාශ්ඛ, මම ඒ පෙදෙසට ගියෙමි යි. පුත, කාශ්ඛ, කීම? අක්ක (නුචුත් සිරුරු ඇති) යෙහි ද? අනුපහත (තොතාසුනේ) වෙහිද? පියේ, කාශ්ඛ, අක්කයෙමි, අනුපහතයෙමි. එහෙත් මා පසුපස පුනුවාදී මේ හුයෙක් ඇතැයි.

පුත, කාශ්ඛ, ඒකාන්තයෙන් ක්ක වූයේ උපහත වෙහි. පුත, කාශ්ඛ, මේ හුයෙන් තානේ පියහු ද මුත්හු ද දුකට පැමිණියහ. විපතට පැමිණියහ. පුත, කාශ්ඛ, දැන් තෝ යව දැන් තෝ අපගේ තො වෙහි යි.

මහණෙනි, ‘වැද්දා’ යනු පව්ව මරාට මේ තමෙකි මහණෙනි, ‘යකඩු’ යනු ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසාවතට මේ තමෙකි. මහණෙනි, ‘හුය’ යනු තාණ්ණාවට මේ තමෙකි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් උපන් ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා ආශ්වාද කෙරේ ද, කාමහි වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හිස් වූයේ යකඩුවෙන් දුකට පැමිණියේ වෑතසුමට පැමිණියේ පව්ව මරා විසින් කාමහි යේ කටයුත්තේ ය යි කියනු ලැබේ මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපන් ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා බාහාරලඞු... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 4

දික්ලොම් ඵලක සූත්‍රය.

300. සැවන්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා දරුණු ය...

මහණෙනි, යම් සේ දික්ලොම් ඇති එළදෙනෙක් කටුලාභාබකට පිවිසියාද, හි ඒ ඒ තත්ති ඇලෙන්නී ය. ඒ ඒ තත්ති ගැණෙන්නී ය, ඒ ඒ තත්ති බැඳෙන්නී ය. ඒ ඒ තත්ති දුකට විපතට පැමිණෙන්නී ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසායෙන් මඛනා ලද්දේ ගත්තා ලද සිත් ඇත්තේ පෙරවරා හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ හමකට හෝ නියමිතකට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසේ ද, හෙතෙමේ ඒ ඒ තත්ති ඇලෙයි ඒ ඒ තත්ති ගැණෙයි ඒ ඒ තත්ති බැඳෙයි. ඒ ඒ තත්ති දුකට විපතට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපන් ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා බාහාර ලඞු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 5.

මිලහකසුන්තං.

301. සාවජජීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මිලහකා¹ ගුථාදී, ගුථපුරා, පුණණා ගුථස්ස, පුරතො වස්ස මහාගුථපුණ්ණා. සා තෙන අඤ්ඤා මිලහකා අනිමඤ්ඤාය්‍යා අහං හි ගුථාදී, ගුථපුරා, පුණණා ගුථස්ස, පුරතො ව ම්‍යායං මහාගුථපුණ්ණාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකච්චො භික්ඛු ලාභසකකාරසිලොකෙත අභිගුතො පරියාදින්නවිතො: පුබ්බණ්ණසමයං තිවාසෙකා: පත්තව්වරමාදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසති. සො තත්ථ භුත්තාච්ච ව හොති යා:වදන්තො, නිමන්තිතො ව සා:තතාය, පිණ්ඩපාතො වස්ස පුරො. සො ආරාමං ගන්තො භික්ඛුගණස්ස මජ්ඣේ චිකන්ති:² භුත්තාච්ච වචනි යා:වදන්තො, නිමන්තිතො:වචනි සා:තතාය, පිණ්ඩපාතො ව ම්‍යායං පුරො, ලාභී වචනි ව්වරපිණ්ඩපාතසෙතා:සනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්කාරානං. ඉමෙ පතඤ්ඤා භික්ඛු අපපුඤ්ඤා අපොසකකා: ත ලාභීතො ව්වරපිණ්ඩපාත සෙතා:සන-ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්කාරානං. සො තෙන ලාභසකකාරසිලොකෙතා:හි-ගුතො පරියාදින්නවිතො: අඤ්ඤාපෙසලෙ භික්ඛු අනිමඤ්ඤාති. තං හි තස්ස භික්ඛවෙ, මොඝපුරිසස්ස හොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛාය. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ- [උපන්නං ලාභ සකකාරසිලොකං පජ්ජිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති

5. 1. 6.

අසනිවිවකකසුන්තං.

302. සාවජජීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

කං භික්ඛවෙ, අසනි විවකකං ආගල්ඡතු¹ සෙබං අපපත්තමාතසං ලාභසකකාරසිලොකො අනුපාපුණාතු.² “අසනි විවකකන්ති” ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකස්සෙතං අධිවචනං. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො, -පෙ- [උපන්නං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ජිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

5. 1. 7.

දිඛවිසලලසුන්තං.

303. සාවජජීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

කං භික්ඛවෙ, දිඛගතෙත විසලෙත¹ සලෙත ඛිජ්ඣතු² සෙබං අපපත්තමාතසං ලාභසකකාරසිලොකො අනුපාපුණාතු. ‘විසල’න්ති ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකස්සෙතං අධිවචනං. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ- [උපන්නං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ජිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති,

1. එලකා - පිලහකා - PTS. කංසලකා - ස්‍යා. 2. විකපෙති - ස්‍ය. විකපෙති-සිමු.

³ අනුපාපුණාති - PTS. 4. දිඛගතෙත සලෙත විජ්ඣතු-ස්‍යා, දිඛගතෙත

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත. විසලෙත - සිමු.

5. 1. 5.

මිශ්‍රාක සූත්‍රය

301 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, යම්කෙසේ වර්ථස් බුද්ධික වර්ථස් හරිත වර්ථසින් පිරුණු මිශ්‍රාක වර්ථස් බුද්ධිකා) පණුවෙක් වේ ද, ඉදිරියෙහිත් මහා වර්ථස් පිබෙස් වන්නේ ද, ඔ එයින් “මෙම වූ කලී වර්ථස් කන්නෙමි වර්ථස් හරිතයෙමි වර්ථස් සිත් පිරුණෙමි වෙමි මා ඉදිරියෙහිත් මේ අශුවපිබෙස් වේ ය”යි අත් මිශ්‍රාකාවත් ඉක්මවා සිතයි.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද්දේ භාත්පයින් පැහැරගන්නා ලද හිත් ඇත්තේ පෙරවැඩ කැඳ පොරොවා පාසිවුරු ගෙන ගමකට හෝ නියමිතමකට හෝ පිඹු පිණිස පිවිසේ. හෙතෙමේ එහි දී ඇති තාක් වැළඳගත් සෙට පිණිස පවරණ ලද්දේත් වෙයි. පිණිසාතය ද පිරුණේ වන්නේ ය හෙතෙම අරමට හොඳ මහණගණා මැද “මම ඇති තාක් වැළඳගෙමි ද වෙමි. සෙට පිණිස පවරණ ලද්දෙමි ද වෙමි. මාගේ මේ පිණිසාතය ද පිරුණේ ය. සිවුරු පිඹුසෙතසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබන සුල්ලෙමි ද වෙමි. මේ අත් මහණනු මද පිණිසාතය, අලෝභාකායාග. සිවුරු පිඹු සෙතසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර තොලබන සුල්ල”යි තමා වණයි. හෙතෙමේ ඒ ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද්දේ හන්නා ලද සිත් ඇත්තේ අතෙක් ප්‍රියසිල භික්ෂුන් ඉක්මවා සිතයි. මහණෙනි, එය ඒ හිත්පුරුෂයාගට දිගුකලක් අතිත පිණිස දුක් පිණිස වේ. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා බැහැරලන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ම ය.

5. 1. 6.

අසතිවක්ක සූත්‍රය.

302 සැවැත්නුවර —

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, හෙතෙසක කවරකු කරා පැමිණිය හෙයි ද? තොපැමිණි රහත්බැව් ඇති ශෛක්‍ෂයා වෙත ය. ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා (මිහු කරා) පැමිණිය හෙයි. මහණෙනි, “හෙතෙසක” යනු ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා-වතට මේ තමෙකි. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය... උපත් ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා බැහැර ලන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 7.

දිඛවිසල සූත්‍රය

303. සැවැත්නුවර —

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, විසපි විස වැසි හුලෙකින් කවරකුට විදිය හේ ද? තොපැමිණි රහත්බැව් ඇති ශෛක්‍ෂයාට ය ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා (මිහු වෙත) පැමිණිය හෙයි. මහණෙනි, “හුල” යනු ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා-වතට මේ තමෙකි. මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු-ය ... උපත් ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා බැහැර ලන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 8.

සිංහලසූතනං.¹

304 සාවිජ්ජියං--

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

අස්සුත්තං² නො භූමෙහ භික්ඛවෙ, රතරියා පච්චුසස්සමයං ජරසිගාලස්ස වස්සමානස්සාති? එවං හනෙත, එසො ඛො භික්ඛවෙ, ජරසිගාලො උක්කණ්ණව-
සෙනං³ තාම රොගජානෙන ථුට්ඨො තෙව බිලගතො රමති. ත රුක්ඛමුලගතො
රමති. ත අජේඛාකාසගතො රමති. යෙන යෙන ගච්ඡති, යත් යත්
තිට්ඨති, යත් යත් තිසිදති, යත් යත් තිපජ්ජති, තත් තත් අතයබ්බසතං
ආපජ්ජති.

එව මෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙචා භික්ඛු ලාභසකකාරසිලොකෙන
අභිභූතො පරියාදින්නවිතො තෙව සුඤ්ඤාගාරගතො රමති. ත රුක්ඛ-
මුලගතො රමති. ත අජේඛාකාසගතො රමති. යෙන යෙන ගච්ඡති,
යත් යත් තිට්ඨති, යත් යත් තිසිදති, යත් යත් තිපජ්ජති, තත් තත්
අතයබ්බසතං ආපජ්ජති එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාර-
සිලොකො -පෙ- [උපානං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-]
එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බනති.

5. 1. 9

වෙරමබ්බසතං.

305. සාවිජ්ජියං -

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

උපරි භික්ඛවෙ, ආකාසෙ වෙරමබ්බං⁴ තාම වාතා වායනති. තත් යො
පක්ඛි ගච්ඡති, තමෙතං වෙරමබ්බං වාතා බිපන්නි. තස්ස වෙරමබ්බවාතබ්බතතස්ස⁵
අඤ්ඤානෙව පාද ගච්ඡන්නි, අඤ්ඤාත පක්ඛා ගච්ඡන්නි, අඤ්ඤාත සීසං
ගච්ඡති, අඤ්ඤාත කායො ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙචා භික්ඛු ලාභසකකාරසිලොකෙන
අභිභූතො පරියාදින්නවිතො සුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙත්ථා පත්තවිචරමාදාය
ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පථිසති, අරක්ඛිතෙනෙව කායෙන අරක්ඛිතාය
වාචාය අරක්ඛිතෙන විතෙතන අනුපට්ඨිතාය සතියා අසංවුතෙතිඉන්ද්‍රියෙහි.
සො තත් පස්සති මාතුගාමං දුන්නිවත්තං වා දුපපාරුතං වා. තස්ස
මාතුගාමං දිස්වා දුන්නිවත්තං වා දුපපාරුතං වා රුගො විතතං අනුඛංසෙති.
සො රාගානුඛංසිතෙන විතෙතන සික්ඛං පච්චක්ඛාය භීතායාවතනති
තස්ස අඤ්ඤා විචරං හරන්නි. අඤ්ඤා පතතං හරන්නි. අඤ්ඤා තිසිදතං
හරන්නි. අඤ්ඤා සුචිසරං හරන්නි. වෙරමබ්බවාතබ්බතතස්සව සකුණස්ස.
එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ- [උපානං ලාභ
සකකාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බනති.

1. සිංහල සූතනං - මජ්ඣං. 2. අස්සුත්තං - සෘ. 3. උක්කණ්ණසෙනං - සිටු
උක්කණ්ණසෙනං-සෘ. PTS. 4. වෙරමබ්බං-මජ්ඣං. 5. වෙරමබ්බවාතබ්බතතස්ස - සිටු,
සි 1, 2 වෙරමබ්බවාතුසබ්බතතස්ස -සෘ.

5. 1. 8.

සිංහල සූත්‍රය

304. සෑවැන්කුටර —

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, තෙපිරු පැසුළු යම් හඬලන ජරසිවලකුගේ හඬ ඇසුනු ද? එකත්ත, එසේය. මහණෙනි, මේ ජරසිවලා උකකණ්ඩක තම් රොහ භාසියෙන් පහත්තා ලද්දේ සිලයට ගියේ නොම ඇලෙයි. රුක්ඛුලට ගියේ නොම ඇලෙයි. අඛට්ඨයට ගියේ නොම ඇලෙයි. යම් යම් තැනෙක යේ ද, යම් යම් තැනෙක සිටී ද, යම් යම් තැනෙක හිඳී ද, යම් යම් තැනෙක හොඳී ද, ඒ ඒ තැන්හි දුකට පිඩාවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් ලාභ සත්කාර කීර්ති-ප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇත්තේ ශුන්‍යාභාරයට ගියේ නොම ඇලෙයි. රුක්ඛුලට ගියේ නොම ඇලෙයි. අඛට්ඨයට ගියේ නොම ඇලෙයි. යම් යම් තැනෙක යේ ද, යම් යම් තැනෙක සිටී ද, යම් යම් තැනෙක හිඳී ද, යම් යම් තැනෙක හොඳී ද, ඒ ඒ තැන්හි දුකට පිඩාවට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු යි ... උපත් ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා බැහැර ලත්තෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 9.

වෙරමෙ සූත්‍රය.

305. සෑවැන්කුටර —

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය...

මහණෙනි, මතු අහසෙහි වෙරමෙතම් වාතයෝ හමත්. එහි යම් පක්‍ෂි (වාලිකිණී)ගෙක් යේ තම් ඒ මු වෙරමෙ වාතයෝ දමාපියත්. වෙරමෙ වාතයෙන් දමා වූ උගේ පාදයෝ අත් දෙසකට යෙත්. පියාපත් අත් දෙසකට යේ. හිත අත් දෙසකට යේ කය අත් දෙසකට යේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද්දේ කෞට ගන්නා ලද සිත් ඇත්තේ පෙරවරු හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ තොරක්කා ලද කසින් යුතුව ම තොරක්කා ලද වචනයෙන් යුතුව ම තොරක්කා ලද සිතින් යුතුව ම තොරක්කා ලද සිතියෙන් යුතුව ම සංවරණය නොකළ ඉදුරත්ගෙන් යුතුව ම ගම්කට හෝ නියම්ගම්කට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසේද, හෙතෙමේ එහි දී තපුරු කොට හැන්දවූ හෝ තපුරු කොට පෙර වූ හෝ මාගමක දකී ද, තපුරු කොට හැන්දවූ හෝ තපුරු කොට පෙර වූ හෝ මාගම දුකීමෙන් ඔහුගේ සිත රාගය තෙමේ වතසයි. හෙතෙමේ රාගයෙන් වතසන ලද සිතින් සිසපද පිළිකෙව් කොට ගිහි බවට පෙරලෙයි. අත්ත ඔහුගේ සිවුර හැර ගනිත්. අත්ත පාත්‍රය හැර ගනිත්. අත්ත නිසිදතය හැර ගනිත්. අත්ත හිඳිගුලාව හැර ගනිත්. වෙරමෙ වාතයෙන් බැහැර වූ පක්‍ෂියාගේ (අවයව) මෙහි. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු යි ... උපත් ලාභ සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා බැහැර ලත්තෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

* වෙර පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. 1. 10.

සංභවසංයුක්තං.

306. සංවිච්ඡේදං —

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ඉධාං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං පස්සාමි ලාභසක්කාරෙත අභිභූතං පරියාදිත්තචිත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නං.

ඉධ පනාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං පස්සාමි අසක්කාරෙත අභිභූතං පරියාදිත්තචිත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නං.

ඉධ පනාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං පස්සාමි සක්කාරෙත ච අසක්කාරෙත ච ආයෙන අභිභූතං පරියාදිත්තචිත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුණො අත්තරාසිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙඛමිස්ස අභිගමාය. තස්මිං භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බො: 'උපපන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාමි. න ච තො උපපන්නො ලාභසක්කාරසිලොකො චිත්තං පරියාදාය ධස්සන්ති'ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

ඉදවොච හගවා. ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

යස්ස සක්කාරිගමානස්ස අසක්කාරෙත වුභයං,
සමාධි න විකම්පති අපමාණවිහාරිනො.¹

තං ක්ඛායිතං සාතනිකං සුබ්බමද්විථිපස්සකං,
උපාදානකතයාරාමං ආහු සප්පුරිසො ඉතිති.

දුරුණවගෙහො පඨමො.

න සුද්දනං:

දුරුණො ඛග්ගිසං කුලෙඛා දිසලොමිං මීලහකං,²
අසනි දිඳං සිහලඤ්ච වෙරලේඛන සංභවකන්ති.

1. අපමාද විහාරිනො - PTS 2. පුතෙග්ගං - සිඞ්ඛ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. 1. 10.

සංඛ්‍යා භූමිය

306. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, මෙහි මම ලාභ සත්කාරයෙන් මඩනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති, කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරා ගති ඇති විවස ව පතිත වන තිරයට පැමිණි ඇතැම් පුතුලකු දකිමි.

මහණෙනි, මෙහි මම අසත්කාරයෙන් මඩනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරා ගති ඇති විවස ව පතිත වන තිරයට පැමිණි ඇතැම් පුතුලකු දකිමි.

මහණෙනි, මෙහි මම සත්කාරයෙන් ද, අසත්කාරයෙන් ද යන දෙකින් ම මඩනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරා ගති ඇති විවස ව පතිත වන තිරයට පැමිණි ඇතැම් පුතුලකු දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, තිපුණු ය, රථ ය, අනුතතර වූ අර්හතත්වබෝධය පිණිස අත්තරාය කර ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: "උපත් ලාභ සත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසා බැහැර ලත්තෙමු. උපත් ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත ගෙණ නොම සිටින්නේ ය"යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ම ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාරා යළි මතු ද මෙය වදාළේක:

සත්කාර කරණු ලබන අප්‍රමාණ සමාධිවිහරණ ඇති යමකුගේ සමාධිය අසත්කාරයෙන් ද සත්කාරයෙන් ද යන දෙකින් නො සැලේ ද,

ධ්‍යාන කරණසුලු සතතත්‍රියා ඇති සුක්ඛ දුඛ හා විදග්ගා ඇති උපාද්‍යක්ෂය සංඛ්‍යාත නිවනෙහි ඇලුනු ඔහුට සත්පුරුෂය යි කියති යි.

දරුණුමය පළවැනි යි.

එහි උද්දනය:

දරුණු, ඛලිස, කුමම, දීඝලොමි, මිලහක, අසනි, දිඬු, සිභාල, වෙරබි, සංඛාපක යි සුත්‍ර දශයෙකි යි.

2. පාඨිව්වග්ගා.

5. 2. 1.

සුවණ්ණපාඨිසුතනං.

307. සාව්‍යපීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ඉධාහං භික්ඛවේ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි. “ත වායමායසමා සුවණ්ණපාඨියාපි රුපියවුණ්ණපරිපුරාය හෙතු සම්පජාන ඉතා භාසෙය්‍යා”ති. තමෙතං පසාමි අපරෙත සම්මෙත ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිතුතං පරියාදිනාවිතනං සම්පජානමුසා භාසන්තං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජතිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකඛිතබ්බන්ති

5. 2. 2.

රුපියපාඨිසුතනං.

308. සාව්‍යපීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ඉධාහං භික්ඛවේ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි “ත වායමායසමා රුපියපාඨියාපි සුවණ්ණවුණ්ණපරිපුරාය හෙතු සම්පජානමුසා භාසෙය්‍යා”ති. තමෙතං පසාමි අපරෙත සම්මෙත ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිතුතං පරියාදිනාවිතනං සම්පජානමුසා භාසන්තං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජතිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකඛිතබ්බන්ති.

2. පාඨි වග්ගය.

5. 2. 1.

සුචරිතපාඨි සුත්තය.

307 සැවැත්භූමර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, මම මෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු “මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ රිදී සුණු පිරුණු රත්තලියක් හේතු කොට ද දැන දැන මූසා නොම බණන්හේ ය” යි මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු දැනීම පසු කලෙක ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසායෙන් මඛනා ලද කෂය කොට ගන්නා ලද සිත් ඇතිව දැන දැන මූසා බණන ඒ පුද්ගල දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපන් ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 2. 2.

රුපිකපාඨි සුත්තය.

308. සැවැත්භූමර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, මම මෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු “මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ රත්සුණු පිරුණු රිදීතලියක් හේතු කොට ද දැන දැන මූසා නොම බණන්හේ ය” යි මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු දැනීම පසු කලෙක ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසායෙන් මඛනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇතිව දැන දැන මූසා බණන ඒ පුද්ගල දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපන් ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 2. 3-10.

සුවණ්ණනිකඛසුභාදිඅට්ඨකං.

309- 316. යාවජ්ඣියං-

[දුරුණො භික්ඛවෙ ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-]

ඉධාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වෙනසා වෙනො පරිච්චි පජාතාමි: ත වායමායසමා -

සුවණ්ණනිකඛස්සාපි හෙතු -පෙ- (තතියං)

සුවණ්ණනිකඛසතස්සාපි හෙතු -පෙ- (චතුස්සං)

සිඛනිනිකඛස්සාපි හෙතු -පෙ- (පඤ්චමං)

සිඛනිනිකඛසතස්සාපි හෙතු -පෙ- (ඡට්ඨං)

පඨවියාපි ජාතරූපපරිපුරුය හෙතු -පෙ- (සත්තමං)

ආමිසකිඤ්චිකඛහෙතුපි -පෙ- (අට්ඨමං)

ඡ්චිතහෙතුපි -පෙ- (තවමං)

ජතපදකල්‍යාණීයාපි හෙතු සමපජාතමුසා භාසෙය්‍යාති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතං පරියාදින්නවිත්තං සමපජාතමුසා භාසිත්තං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣියාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඛිතබ්බනති. (දසමං)

ආතිවග්ගො දුතියො.

නිසසුද්දනං:-

ඒච්චි පාති ඒච්චි සුවණ්ණං සිඛනිති අපරෙ දුවෙ,
පඨවි කිඤ්චිකඛ ඡ්චිතං ජතපදකල්‍යාණීයා දසාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. 2. 3 - 10.

සුවණ්ණනිකානු සුත්තාදී අක්කය.

309 - 316. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කිරීහි ප්‍රශංසා දරුණුය ...

මහණෙනි, මෙහි මම ඇතැම් පුතුලකු “මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ
රත්නිකක් හේතු කොට ද ... (තෙවැන්න)

රත්නික සියක් හේතු කොට ද ... (සිවුවැන්න)

සිතුරත්නිකක් හේතු කොට ද ... (පස්වැන්න)

සිතුරත්නික සියක් හේතු කොට ද ... (සවැන්න)

රතීන් පිරුණු පොළොව හේතු කොට ද ... (සත්වැන්න)

කිසියම් ආමිසයක් හේතු කොට ද (අටවැන්න)

ජීවිතය හේතු කොට ද ... (තවවැන්න)

ජනපද කලාපාණීය හේතු කොට ද, දූත දූත මුසා තොම බණන්තේ
යයි මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු දකිමි. පසු කලෙක ලාභ සත්කාර කිරීහි
ප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇතිව දූත දූත මුසා බණන ඒ
මොහු දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීහි ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපත්
ලාභ සත්කාර කිරීහි ප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, කොප විසින්
මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි. (දසවැන්න).

පාතිවග්ගීය දෙවෙනි සි.

එහි උද්දාය:

පාති සුත්‍ර දෙක ය. සුවණ්ණ සුත්‍ර දෙක ය. අතෙක් සිසිඞි නමින් සුත්‍ර
දෙකක, පඨවි, කිසුච්ඡිකා, ජීවිත, ජනපදකලාපාණී සුත්‍ර යයි සුත්‍ර දශයෙකි.

3. මානුෂ්‍යමවභග්‍යා

5. 3. 1.

මානුෂ්‍යමසුභගං

317. සාවභජීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

න තස්ස භික්ඛවෙ, මානුෂ්‍යමො ඵකො ඵකස්ස චිත්තං පරියාදය ධර්මිති,
යස්ස ලාභසක්කාර සිලොකො චිත්තං පරියාදය නිවර්ති .

ඵවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං
ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාමි -පෙ-] ඵවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකති-
තබ්බන්ති

5. 3. 2.

ජනපදකල්‍යාණිසුභගං

318 සාවභජීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

න තස්ස භික්ඛවෙ, ජනපදකල්‍යාණි ඵකා ඵකස්ස චිත්තං පරියාදය
නිවර්ති, යස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො චිත්තං පරියාදය නිවර්ති

ඵවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං
ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාමි -පෙ-] ඵවං හි වො භික්ඛවෙ,
සිකතිතබ්බන්ති

5. 3. 3.

ඵනිපුභගසුභගං

319. සාවභජීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපාසිකා ඵකං පුත්තං පියං මනාපං ඵවං සම්මා
ඥායාමිඤ්ඤා ඥායාමෙය්‍ය “තාදිසො තාත භවාහි, යාදිසො විභේදා ව
ගහපති ගහපකො ව ආලවකො.

ඵසා භික්ඛවෙ තුලා, ඵතං පමාණං, මම් සාවකානං උපාසකානං යදිදං
විභේදා ව ගහපති, ගහපකො ව ආලවකො.

“සවෙ ඛො ත්වං තාත, අගාරස්ස අතගාරියං පබ්බජ්‍යි, “තාදිසො තාත
භවාහි යාදිසා සාමිපුභග-මොග්ගලානා”ති

ඵසා භික්ඛවෙ තුලා, ඵතං පමාණං, සාවකානං භික්ඛුතං යදිදං
සාරිපුත්තමොග්ගලානා.

3. මාතුගාම වගීය

5. 3. 1.

මාතුගාම සූත්‍රය

317. ඝෘච්ඡාන්තුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය. ...

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා යම්කුණේ සිත (යම්කේ) ඝාය කොට සිටී ද, එකලා වූ මාගමක් එකලා වූ ඔහුගේ සිත (ඒ ධර්මයෙන් ද) එසේ ඝාය කොට නොසිටී.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

3. 3. 2.

ජතපදකල්‍යාණී සූත්‍රය

318. ඝෘච්ඡාන්තුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දරුණු ය. ...

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා යම්කුණේ සිත යම්කේ ඝායකොට ගෙන සිටී ද, එකලා වූ ද ඔහුගේ සිත එකලා වූ ද ජතපදකල්‍යාණී (ජතපදයෙහි රුසප්‍රවේන් උතුම් යත්‍ර) නොමෝ එසේ ඝාය කොට ගෙන නොසිටී.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

3 3 3

එකසුභත සූත්‍රය

319. ඝෘච්ඡාන්තුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දරුණු ය. ...

මහණෙනි, සාදුහැනි (නෝවන්) උපාසිකාවක් ප්‍රිය මනාප වූ එක් පුතකු මාතෘපිත් යදින්නී “පුත විහත ගෘහාපි තෙමේත් හන්තික ආලවක තෙමේත් යම් බඳු තම් එබඳු වෙව්”යි මෙසේ යදින්නී ය.

මහණෙනි යම් ඒ විහත ගෘහාපිත් හන්තික ආලවකත් වෙත් තම් මා සටු උවසුන්ට මෝ තුලාව ය. මේ ප්‍රමාණ ය.

“දරුව, ඉදින් තෝ හිහිගෙන් නික්ම සත්තෙහි පැවිදි වෙහි තම්, දරුව, ඝෘපියුන්-මුගලන් දෙතම් යම් බඳු ද එබඳු වෙව්” යි.

මහණෙනි, යම් මේ සාපියුන් මුගලන් දෙතම වෙත් තම්, මා සටු හෙණුන්ට මෝ තුලාව ය. මේ ප්‍රමාණ ය.

“මා ව බො නිං තාත සෙබං අප්පත්තමානසං ලාභසක්කාරසිලොකො අනුපාපුණාතු”ති.

තඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛුං සෙබං අප්පත්තමානසං ලාභසක්කාර-සිලොකො අනුපාපුණාති, සො¹ තස්ස හොති අනතරායාය.

එවං දුරුණො බො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිතඛි-තබ්බන්ති.

5. 3. 4.

එකධිතුසුත්තං

320. සාවච්ඡීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාර සිලොකො -පෙ-

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපාසිකා එකං ධිතීකං² පියං මනාපං එවං සමමා ආයාමිමානා ආයාචෙය්‍යා: “තාදිසා අයෙස, හවාහි, යාදිසා චුරුජ්ඣාතරා උපාසිකා වෙඵකණ්ඩකියා³ ව නිඤ්ඤාමානා”ති.

එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං, මම සාවිකාතං උපාසිකාතං යදිදං චුරුජ්ඣාතරා ව උපාසිකා, වෙඵකණ්ඩකියා ව නිඤ්ඤාමානා.

“සවෙ බො නිං අයෙස අගාරස්වා අනගාරියං පබ්බජ්ඣ, තාදිසා අයෙස හවාහි, යාදිසා ඛෙමා ව භික්ඛුනී, උප්පලවණ්ණාමා”ති.

එසා භික්ඛවෙ, තුලා, එතං පමාණං, මම සාවිකාතං භික්ඛුනීතං යදිදං ඛෙමා ව භික්ඛුනී උප්පලවණ්ණා ව.

“මා ව බො නිං අයෙස සෙබං අප්පත්තමානසං ලාභසක්කාරසිලොකො අනුපාපුණාතු”ති.

තඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛුනී. සෙබං අප්පත්තමානසං ලාභසක්කාර-සිලොකො අනුපාපුණාති, සො තස්සා හොති අනතරායාය.

එවං දුරුණො බො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිතඛි-තබ්බන්ති.

5. 3. 5.

සමණ්‍යාසමණස්සුත්තං

321 සාවච්ඡීයං-

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ලාභසක්කාරසිලොකස්ස අස්සාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං තප්පජාතනනී, ත මෙනෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස වා සමණසමමනා, බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා බ්‍රාහ්මණසමමනා. ත ව පත තෙආයස්මතෙනාසාමඤ්ඤාදාං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාදාං වා දිට්ඨං ව ධර්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උප්පම්පජ්ජ විහරන්ති,

1. යො. සි. 1. 2. 2. හිතරං - මජ්ඣං. 3. වෙඵකණ්ඩකී ව - සිඬු

“දරුව, ශෛක්‍ෂ චු තො පැමිණී රහත් බැව් ඇති තා කරා ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා තො පැමිණෙවා”.

මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ චු තො පැමිණී රහත් බැව් ඇති ඒ මහණනු කරා ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා ඉදින් පැමිණේ නම්, ඒ ඔහුට අන්තරාය පිණිස වෙයි.

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැයි.

5. 3. 4.

එකධිතු සූත්‍රය

320. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, සැදහැනි ශාස්ත්‍රීන් උපාසිකාවක් ප්‍රිමමතාප චු එක ම ද්‍රවක් මැනවින් අයදනී “දිශෙනියෙනි, බුද්ධභාරා උවැසියන් වෙළඳකරුවන්ගේ තැන්පත් වන්නාවන් යම්බඳු නම් එබඳු වෙව”යි මෙසේ අයදනී ය.

මහණෙනි, යම් මේ බුද්ධභාරා උපාසිකාවක් වෙළඳකරුවන්ගේ තැන්පත් වෙත් නම්, මා සටු උවැසියන්ට මේ තුලාව ය, මේ පමණ ය.

“දිශෙනියෙනි, ඉදින් තී ගිහිගෙන් නික්ම සත්තෙහි පැවිදි වෙති නම් ඔබ්බා මෙහෙණත් උපලවණණාන් යම්බඳු ද, එබඳු වෙව”යි.

මහණෙනි, යම් මේ බෙමා මෙහෙණත් උපලවණණාවන් වෙද්ද, මා සටු මෙහෙණතට මේ තුලාව ය. මේ පමණ ය.

“දිශෙනියෙනි, ශෛක්‍ෂ චු තො පැමිණී රහත් බැව් ඇති තා කරා ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා තො පැමිණෙවා”.

මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ චු තො පැමිණී රහත් බැව් ඇති ඒ මෙහෙණ කරා ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා ඉදින් පැමිණේ නම්, ඒ ඇයට අන්තරාය පිණිස වෙයි.

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. උපත් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ම ය.

5. 3. 5.

සමණමාහමණ සූත්‍රය

321. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසාවන්ගේ ආශ්වාදයත් ආදීනවයත් නිශ්ශරණ යත් තතු සේ තො දැනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණෝ ය යි සම්මත තො වෙති. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණෝ ය යි සම්මත තො වෙති. ඒ ආයුෂ්මත්ත මහණ-බැව්හි ඵලය හෝ බමුණු බැව්හි ඵලය හෝ දිට්ඨිමයෙහි ම තුමු වෙසෙස් නැණින් දැන පසක් කොට සපයා තො ම වෙතෙති.

ගෙ ව බො කෙව් භික්කුවෙ සමණ, වා, බ්‍රාහ්මණ, වා, ලාභ්‍යකාර-
සිලොකසා අසාදකුට්ඨ ආදීනවකුට්ඨ නිසාරණකුට්ඨ යථාභූතං පජානන්ති,
තෙ ව බොතෙ භික්කුවෙ සමණ, වා, බ්‍රාහ්මණ, වා, සමණෙසු වෙව සමණත්තවා,
බ්‍රාහ්මණෙසු ව බ්‍රාහ්මණත්තවා, තෙ ව පතංගසමනතා, සාමකුසුද්දත්තකුට්ඨ
බ්‍රහ්මකුසුද්දත්තකුට්ඨ දිට්ඨිව ඛිමෙම සං අභිකුසුද්ද සච්ඡිකත්ති, උපසම්පජ්ජ-
තිහරන්තිති.

5. 8. 6.

உயிர்வாழ்வுப் பண்பாடு

322. **സാമഗ്രികം.-**

[illegible]

ශෙ හි සෝටි තිකඩවෙ සමණ වා, මුහුණ වා, ලාභසකකාරසිලෝකයා සමුදායයාට අත්ගමයාට අයා, දයාට අදිවයාට නිසාරණයාට යථාභූත, පජානනාති - පෙ - හෙ ව පතායසමනෙතා සාමසුදුන්යාට මුහුණයාටයාට දිට්ඨි ව බමෙම සං. අභිසුදුන් සවිජ්ඣානා උපසම්පජ්ජ විහරනතීති.

5. 8 7.

தமிழகத்தின் தனித்துவம்.

323. **සෘණකෘතිය.-**

ශ්‍රී ලංකා විද්‍යා මණ්ඩලයේ, සමස්ත වා: මුහුණත වා: ලාභසක්කාරසිලෝකං
ත පපජ්ජනති, ලාභසක්කාරසිලෝකසමුද්දයං තපපජ්ජනති, ලාභසක්කාර-
සිලෝක නිරෝධං තපපජ්ජනති, ලාභසක්කාරසිලෝකනිරෝධගමනී
පටිපදං තපපජ්ජනති -පෙ- ශ්‍රී ලංකා විද්‍යා මණ්ඩලයේ, සමස්ත වා: මුහුණත වා: -පෙ-
පජ්ජනති -පෙ- තෙ ව පතාසමනෙතා සාමසුද්ධාසුද්ධා මුහුදුසුද්ධාසුද්ධා
දිවෙසිව ධම්මෙ සං අභිසංඝං සමස්තවා: උපසමපජ්ජ විහරන්ති.

5. 3. 8

ප්‍රතිශ්ලාභය.

324. **සාවිත්‍රියං-**

දරුණෝ හික්කවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො. ලාභසක්කාරසිලොකො
හික්කවෙ ජවිං. ජිනුති, ජවිං. ජේනාං මංසං ජිනුති, මංසං ජේනාං චම්මං ජිනුති,
චම්මං ජේනාං තභාරුං ජිනුති, තභාරුං ජේනාං අට්ඨං ජිනුති, අට්ඨං ජේනාං
අට්ඨමිඤ්ජං අභව්ව තිට්ඨති.

එවං දැරුණේ බොහිකවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො - පෙ - උපන්නො.
ලාභසකකාරසිලොකො පජ්ඣිසාම - පෙ - එවං හි බොහිකවෙ, සිකති -
කබ්බන්ති.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසාවන්ගේ ආසාදයත් ආදීනවයත් තිසාරණයත් තතු සේ දනිද් ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහිත් මහණෝ ය යි සමමත වෙති. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණෝ ය යි සමමත වෙති. ඒ ආවත්තු ද ශ්‍රමණ ඵලය ද බ්‍රාහ්මණ ඵලය ද දිට්ඨමයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත පසක් කොට ඵලඹ වෙසෙති යි.

5. 3. 6.

දුතියසමණබ්‍රාහ්මණ සුත්‍රය.

322. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන්ගේ සමුදයත් අත්තගමයත් ආසාදයත් ආදීනවයත් නිශරණයත් තතු සේ නොදනිද් ද ... ඒ ආයුෂමත්තු ශ්‍රමණ ඵලයත් බ්‍රාහ්මණ ඵලයත් දිට්ඨමයෙහි තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත පසක් කොට පෑමින් නොම වෙසෙති.

මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන්ගේ සමුදයත් අත්තගමයත් ආසාදයත් ආදීනවයත් නිශරණයත් තතු සේ දනිද් ද ... ඒ ආයුෂමත්තු ශ්‍රමණ ඵලයත් බ්‍රාහ්මණ ඵලයත් දිට්ඨමයෙහි තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත පසක් කොට පෑමින් වෙසෙති යි.

5. 3. 7.

තතියසමණබ්‍රාහ්මණ සුත්‍රය.

323. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාර සිලොක නොදනිත් ද, ලාභසත්කාර සිලොක සමුදය නොදනිත් ද, ලාභ සත්කාර සිලොක නිරෝධය නොදනිද් ද, ලාභ සත්කාර සිලොක නිරෝධගාමිනිපට්ඨව නොදනිද් ද ... යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ... දනිද් ද ... ඒ ආවත්තු මහණදමිනි ඵලයත් බමුණුදමිනි ඵලයත් දිට්ඨමයෙහි ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් තුමු දූත පසක් කොට ඵලඹ වෙසෙති යි.

5. 3. 8.

ජවි සුත්‍රය

324. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය. මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා සිව්ව සිද්ධි. සිව්ව සිද්ධි සම සිද්ධි. සම සිද්ධි මත් සිද්ධි. මත් සිද්ධි තහර සිද්ධි. තහර සිද්ධි ඇට සිද්ධි ඇට සිද්ධි ඇටමිදුළු හැතගොණ සිටිති.

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ භික්ෂුය යුතු ම යි.

5. 3. 9.

වාරුඡ්ඡුතං.

325. සාවඡ්ඡිං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො. ලාභසක්කාරසිලොකො භික්ඛවෙ, ඡවිං ඡීඤ්ඤි, ඡවිං ඡේඤ්ඤි වච්චං ඡීඤ්ඤි, වච්චං ඡේඤ්ඤි මංඝං ඡීඤ්ඤි, මංඝං ඡේඤ්ඤි තභාරුං ඡීඤ්ඤි, තභාරුං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිං ඡීඤ්ඤි, අට්ඨිං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිමිඤ්ඤං ආහව්ව තිට්ඨති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, බලවා පුරිභො දළ්භාය වාරුඡ්ඡයා¹ ජඩ්ඝං වෙදේඤ්ඤි සංසෙය්‍ය, සා ඡවිං ඡීඤ්ඤය, ඡවිං ඡේඤ්ඤි වච්චං ඡීඤ්ඤය, වච්චං ඡේඤ්ඤි මංඝං ඡීඤ්ඤය, මංඝං ඡේඤ්ඤි තභාරුං ඡීඤ්ඤය, තභාරුං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිං ඡීඤ්ඤය, අට්ඨිං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිමිඤ්ඤං ආහව්ව තිට්ඨෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො ඡවිං ඡීඤ්ඤි, ඡවිං ඡේඤ්ඤි වච්චං ඡීඤ්ඤි, වච්චං ඡේඤ්ඤි මංඝං ඡීඤ්ඤි, මංඝං ඡේඤ්ඤි තභාරුං ඡීඤ්ඤි, තභාරුං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිං ඡීඤ්ඤි, අට්ඨිං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිමිඤ්ඤං ආහව්ව තිට්ඨති.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාර සිලොකං පජ්ඣිස්සාමි -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකඛිතබ්බන්ති.

5. 3. 10.

බිණ්ණසවතිකුසුතං.

326. සාවඡ්ඡිං-

යො පි සො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං බිණ්ණසවො, තස්ස පාඨං² ලාභ-සක්කාරසිලොකං අනතරායාය වදමිති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනුඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච කිස්ස පන භන්තව, බිණ්ණසවස්ස භික්ඛුතො ලාභසක්කාරසිලොකො අනතරායායාති?

යා හිස්ස සා ආනුඤ්ඤා අකුප්පා වෙහො විමුක්ඛති, නාහං තස්සා ලාභසක්කාර සිලොකං අනතරායාය වදමි. යෙ ච බවස්ස ආනුඤ්ඤා අපමන්තස්ස ආනාපිතො පභිත්තත්තස්ස විහරන්තො දිට්ඨධම්මසුබ්බිහාරා අබිගතා, තෙසාහමස්ස ලාභ-සක්කාරසිලොකං අනතරායාය වදමි.

එවං දුරුණො ඛො ආනුඤ්ඤා ලාභසක්කාරසිලොකො කවුදකො එරුසො, අනතරායසිකො අනුත්තරස්ස යො ගක්ඛෙමස්ස අබිගමාය තස්මාතිහ ආනුඤ්ඤා, එවං සිකඛිතබ්බං. උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාමි, න ච තො උප්පන්නො ලාභසක්කාරසිලොකො විත්තං පරියාදාය ඝස්සතිති. එවං හි වො ආනුඤ්ඤා, සිකඛිතබ්බන්ති.

මාතුකාමවග්ගො තත්ථයො.

තසුද්දන්තං:

මාතුකාමො ච කල්‍යාණී එකපුත්තක ධීභු ව³
සමණ්ඩ්‍රාගමණො තිණී ඡවි රඡ්ඡු ච භික්ඛු වෙති.

1. වාරුඡ්ඡයා - මජ්ඣ.

2. පඨං - ස්‍යා, සි 1, 2.

3. ධීභියා - සි 2. සි 1.

5. 8. 9.

වාරණස්ස සුත්තය

325. සෑවැන්කුටර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා සිවිය සිද්ධි. සිවිය සිද්ධි සම සිද්ධි. සම සිද්ධි මත් සිද්ධි. මත් සිද්ධි නහර සිද්ධි. නහර සිද්ධි ඇට සිද්ධි. ඇට සිද්ධි ඇටමිදුලු භාතගෙණ සිටියි.

මහණෙනි, යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් දළ අත්කෙඳි රැකැණෙකින් කෙණකිය වෙලා ගටන්නේ ද, එය සිවිය සිද්ධිනේ ය. සිවිය සිද්ධි සම සිද්ධිනේ ය. සම සිද්ධි මත් සිද්ධිනේ ය. මත් සිද්ධි නහර සිද්ධිනේ ය. නහර සිද්ධි ඇට සිද්ධිනේ ය. ඇට සිද්ධි ඇටමිදුලු භාතගෙණ සිටින්නේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා සිවිය සිද්ධි. සිවිය සිද්ධි සම සිද්ධි. සම සිද්ධි මත් සිද්ධි. මත් සිද්ධි නහර සිද්ධි. නහර සිද්ධි ඇට සිද්ධි ඇට සිද්ධි ඇටමිදුලු භාතගෙණ සිටියි.

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැ යි.

6. 3 10.

බිණ්ණසවතිකු සුත්තය

326. සෑවැන්කුටර-

මහණෙනි, අතීත් වූ ක්ෂණාසුව වූ යම් ඒ මහණෙක් වේ නම්, ඔහුට ද ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අන්තරාය පිණිස වේ ය යි මම කියමි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට "වහන්ස, රහත් මහණහුට කුමක් සදහා ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අන්තරාය පිණිස වේ ද" යි මෙය සැලකෙළේ ය.

ආනන්ද, ඔහුගේ යම් ඒ අකෝප්‍ය වූ විතතවිමුක්තියෙන් වේ ද, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා එයට අන්තරාය පිණිස වේ ය යි මම තො කියමි. ආනන්ද, තො පමා ව කෙළෙත් තවත වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සින් ඇති ම වසනහු විසින් ලබන ලද යම් දිවුදුම් පලසමවත් සුව විහරණයෝ වෙද්ද, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා ඔවුහට අන්තරාය (බාධා) පිණිස වන්නේ ය යි මම කියමි.

ආනන්ද, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, භියුණු ය, රළු ය, නිරුත්තර වූ අතීතාවබෝධයට අන්තරායකර ය. ආනන්ද, එසේ හෙයින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු යි: උපත් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු. උපත් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත ක්‍ෂය කොට තො ම සිටුවනේ යයි. ආනන්ද, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැ යි.

මාතුගාමිවතීය තෙවෙනි යි.

එහි උද්දානය:

මාතුගාම, කල්‍යාණී, එකපුත්ත, එකධිතු සුත්‍ර ද, සමණමුහුණ සුත්‍ර තුණ ද, ඡව්, රජ්ජ, හිකු සුත්‍ර ද යි සුත්‍ර දශයෙකි.

4. සබ්බසේදවගෙනා

5. 4. 1

භව්‍යසේදසුතනං*

427. භාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිත්තො භික්ඛවෙ, දෙවදත්තො සබ්බං භිඤ්ඤා ඵලං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාර-සිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] ඵලං භි වො භික්ඛවෙ, සිකතිතබ්බන්ති.

5. 4. 2.

කුසලමූලසමුපේජදසුතනං*

328. භාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතස්ස පරියාදින්නවිත්තස්ස භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස කුසලමූලං සමුපේජදමගමා. ඵලං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] ඵලං භි වො භික්ඛවෙ, සිකතිතබ්බන්ති.

5. 4. 3.

කුසලධම්මසමුපේජදසුතනං*

329. භාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතස්ස පරියාදින්නවිත්තස්ස භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස කුසලො ධම්මො සමුපේජදමගමා. ඵලං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] ඵලං භි වො භික්ඛවෙ, සිකතිතබ්බන්ති.

5. 4. 4.

සුක්කධම්මසමුපේජදසුතනං*

330. භාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතස්ස පරියාදින්නවිත්තස්ස භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස සුක්කො ධම්මො සමුපේජදමගමා. ඵලං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] ඵලං භි වො භික්ඛවෙ, සිකතිතබ්බන්ති.

5. 4. 5.

අත්තවධසුතනං*

331. ඵකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති ඤජකුඤ්ඤා පබ්බතෙ අවිරපකකතො දෙවදතො. තත්ථ ඛො භගවා දෙවදත්තං ආරබ්භා භික්ඛු ආමනෙති: අත්තවධාය භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උද්පාදි. පරිභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උද්පාදි.

* අභිනිතසුතනාන පඤ්චකං 'භිඤ්ඤා-ධම්ම-සුක්ක-පඤ්චකානා'-භාෂ්‍යවසෙක උද්දායෙ ආගතං.

4. සබ්බසේදවයීය

5. 4. 1.

සබ්බසේද සූත්‍රය

327. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මැඩුණු ගන්තා ලද සිත් ඇති දෙවිදන් තෙමේ සබ්බසා වින්දේ ය. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 2.

කුසලමුලසමුපේද සූත්‍රය

428. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, ලාභ-සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් මැඩුණු ගන්තා ලද සිත් ඇති දෙවිදන්ගේ කුසල්ලුල් සහමුලින් සිද්ධි විය ය. මහණෙනි, ලාභ-සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය...උපත් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 3.

කුසලධම්මසමුපේද සූත්‍රය

429. සැවැත්නුවර

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් මැඩුණු ගන්තා ලද සිත් ඇති දෙවිදන්ගේ කුසල්දහම් සහමුලින් ඡේදය විය ය. මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාර-කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 4.

සුභතඨමමසමුපේද සූත්‍රය

430. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මඛනා ලද නිශ්ශෙෂයෙන් ගන්තා ලද සිත් ඇති දෙවිදන්ගේ ශෝභන ධර්ම සහමුලින් ඡේදය විය ය. මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභ-සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 5.

අනතඨසූත්‍රය

331. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්සමයෙක දෙවිදන් බැහර හිය තොබෝ කල්හි රජ භහනුවර තිප්‍රකුළුවෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවිදන් ඇරඹ හිසුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තමාගේ ම විනාශය පිණිස දෙවිදන්හට ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා පහළ විය. පිරිහීම පිණිස දෙවිදන්හට ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා පහළ විය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කදලී අත්තවඩාය ඵලං දෙතී, පරාභවාය ඵලං දෙතී, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, අත්තවඩාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාර-සිලොකො උදපාදි. පරාභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, වෙථ අත්තවඩාය ඵලං දෙතී, පරාභවාය ඵලං දෙතී, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, අත්තවඩාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාර-සිලොකො උදපාදි. පරාභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තලො අත්තවඩාය ඵලං දෙතී, පරාභවාය ඵලං දෙතී, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, අත්තවඩාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාර-සිලොකො උදපාදි. පරාභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අස්සතරී අත්තවඩාය ගබ්භං ගණ්හාතී, පරාභවාය ගබ්භං ගණ්හාතී, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවඩාය දෙවදත්තස්ස ලාභ-සක්කාරසිලොකො උදපාදි. පරාභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

එවං දුරුණො බො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- උපපන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාමි -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛි-තබ්බන්තී. ඉදමච්චෙව හගවා, ඉදං වත්ථා සුගතො අථාපරං එතදච්චෙව සත්ථා:

ඵලං වෙ කදලීං හන්ත ඵලං වෙථං ඵලං තලං,
සකකාරො කාසුරිහං හන්ති ගබ්භො අස්සතරීං යථාතී.

5. 4. 6.

පඤ්චරථසනසුභතං*

332. එකං සමයං හගවා ඤජග්ගෙ විහරති වෙඨඨවනො කලඤ්ඤනිවාසං. තෙන බො පන සමයෙන දෙවදත්තස්ස අජාතසතකු ඤාමාරො පඤ්චති රථසතෙහි සායංපාතං උපට්ඨානං ගව්ජති. පඤ්ච ව ථාලීපාකසතාති භත්තාති-භාරො අභිහරීයති. අථ බො සම්බහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙහුපසඛිකම්මංසු. උපසඛිකම්මානා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිත්තා බො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදච්චොට්ඨං: “දෙවදත්තස්ස හන්තො, අජාතසතකුඤ්ඤාරො පඤ්චති රථසතෙහි සායංපාතං උපට්ඨානං ගව්ජති. පඤ්ච ව ථාලීපාකසතාති භත්තාතිභාරො අභිහරීයති”ති.

මා භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකං පිහසිත්ථ යාවස්ථිවඤ්ච භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස අජාතසතකුඤ්ඤාරො පඤ්චති රථසතෙහි සායං-පාතං උපට්ඨානං ගම්ඤ්ඤති, පඤ්ච ව ථාලීපාකසතාති භත්තාතිභාරො අභිහරීයස්සති, භානි යෙව භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස පාපිකඛ්ඛා ඤාසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

රථසුභතං - උදයන.

* වෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, යම්කෙසේ කෙසෙල්ගස තමන් තැපීම පිණිස පල දේ ද, විනාශය පිණිස පල දේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම තමන් තැපීම පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය. විනාශය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය.

මහණෙනි, යම් කෙසේ හුණගස තමන් තැපීම පිණිස පලදේ ද, විනාශය පිණිස පල දේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම තමන් තැපීම පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය. විනාශය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය.

මහණෙනි, යම් කෙසේ බටහස තමන් තැපීම පිණිස පල දේ ද, විනාශය පිණිස පල දේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම තමන් තැපීම පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය. විනාශය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය.

මහණෙනි, යම් කෙසේ අඬුනරිය (වෙළඹකුක කොටුවකට දැව උපන්ති) තමන් තැපීම පිණිස ගැබ් ගණී ද, විනාශය පිණිස ගැප් ගණී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම තමන් තැපීම පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය. විනාශය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා මෙසේ දරණු ය ... උපන් ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ තික්මිය යුතු මැයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. ඉහත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදාරා වැළි මෙය ද වදාළ සේක:

ඵලය ඵකාතතයෙන් කෙසෙල්ගස තසයි. ඵලය හුණගස (තසයි). ඵලය බටහස (තසයි). ගැබ් අඬුනරිය (තසයි). එමෙන් සත්කාරය නිජ්ඣපුරුෂ්ඨය තස යි.

5. 4. 6.

පසාචරඵසගසුත්‍රය.

332. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගස නුවර කලාදක-නිවාප තම් වූ දේවවනාදාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි අත්තන් කුමර තෙමේ රිය පත්තියකින් උදය සවස දෙවිදත්තට උවචාතව යෙයි. මුළුබත් පත්තියක්වූ බත ද එළවනු ලැබේ. එකල්හි බොහෝ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එක්පසෙක හුත්ත. එකත්පසෙක හුත් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකළහ: “වහන්ස, අප්පත්තු කුමර තෙමේ රිය පත්තියකින් උදය සවස දෙවිදත්තට උවචාතව යෙයි. තලි පත්තියක බත ද එළවනු ලැබේ”යි.

මහණෙනි, දෙවිදත්තේ ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා කැමති නො වුවු. මහණෙනි, යම් තාක් අප්පත්තු කුමර තෙමේ රිය පත්තියකින් උදය සවස දෙවිදත්තට උවචාතව යන්නේ ද, තලි පත්තියක බතත් එළවනු ලබන්නේ ද, මහණෙනි, (ඒතාක්) දෙවිදත්තේ කුසල් දහමිහි පිරිහීම ම කැමති විය යුතු යි. වැඩීම නො කැමති විය යුතු යි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, වණ්ඤානා කුක්කුරස්ස තාසාය පිත්තං භිඤ්ඤායං, එවං හි තො භික්ඛවෙ, කුක්කුරො භිඤ්ඤාසොමනතාය වණ්ඤාතරො අස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යාවතීවඤ්ච දෙවදත්තස්ස අජාතස්සකුකුමාරො පඤ්චති රථසතෙහි සායංපාතං උපට්ඨාතං ගමිස්සති, පඤ්ච ව ථාලිපාක සතාති භත්තාභිභාරො අභිභරිස්සාති, භාති යෙව භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො වුද්ධි.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- උපපන්නා, ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

5. 4. 7.

මාතුසුතතං.

333. සාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො, එරුසො, අන්තරාධිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අබ්ගමාය. ඉධාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජාන්හි: “න වායමායස්මා මාතුපි හෙතු සමපජාතමුසා භාසෙය්‍යාති”. තමෙතං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතං පරියාදින්නවිත්තං සමපජාත-
මුසා භාසන්තං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො එරුසො අන්තරාධිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අබ්ගමාය.

තස්මාතීහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බ: “උපපන්නං ලාභසක්කාර-
සිලොකං පජ්ඣස්සාම, න ව තො උපපන්නො ලාභසක්කාරසිලොකො විත්තං පරියාදය ඵස්සති”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

5. 4. 8.-13.

පිතුසුතභාදිජන්නං

334-439 සාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො එරුසො අන්ත-
රාධිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අබ්ගමාය. ඉධාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජාන්හි: “න වායමායස්මා

පිතුපි හෙතු -පෙ- (අධිමං)

භාතුපි හෙතු -පෙ- (තච්චමං)

හතීතියාපි හෙතු -පෙ- (දසමං)

පුත්තස්සපි හෙතු -පෙ- (එකාදසමං)

ධිතුයාපි හෙතු -පෙ- (චාදසමං)

මහණෙනි, යම් ණේ සැබ බල්ලකුගේ තැහැයෙහි (තැහැසිදුරෙහි) පිත (චලස් හෝ සැබමසු පිත) තිදිත්තාහු (සුඤ්ඤාංකාච ඛනත්තාහු) ද, මහණෙනි, මෙයින් ඒ බල්ලා අතියෙකින් ම සැබ වන්නේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම අජාසත් කුමාර තෙමේ ඊය පත්තියකින් උදේ සවස දෙවිදත්තට උචටාතට යම් තාක් යන්නේ ද, තලපත්තියක බතත් එළවනු ලබන්නේ ද, මහණෙනි එයින් දෙවිදත්තගේ කුසල් දහම් පිරිනිම කැමැති විය යුතු. වාසිම නො කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, ලාභසත්තකාර කීර්ති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපත් ලාභසත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 7.

ම1තු ඉක්‍රමය

333 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය තියුණු ය රථ ය. අනුත්තර අභිත්තාවබෝධයට අන්තරායකර ය. මහණෙනි, මෙහි මම ඇතැම් පුතුලකු “මේ ආයුෂමත් තෙමේ මව හේතු කොට හෙණ ද දූත දූත මුසා නො බණන්නේ ය” යි මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු දනිමි පසුකලෙක ලාභ සත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මඩනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති, දූත දූත මුසා බණන මහු දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, තියුණු ය, රථ ය, අනුත්තර අභිත්තාවබෝධයට අන්තරායකර ය.

මහණෙනි, එසෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: “උපත් ලාභසත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු. උපත් ලාභ සත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත සිදු හෙණ නො ම සිටින්නේ ය” යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි

5. 4. 8-13.

පිතුසුත්‍රාදිපටිකය.

334-339 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය, තියුණු ය, රථ ය, අනුත්තර අභිත්තාවබෝධයට අන්තරායකර ය. මහණෙනි, මෙහි මම ඇතැම් පුතුලකු “මේ ආයුෂමත් තෙමේ පියා හේතු කොට ද (අට වැන්න)

බායා හේතු කොට ද ... (තව වැන්න).

බුහුන හේතු කොට ද ... (දස වැන්න).

පුතා හේතු කොට ද ... (එකොළොස් වැන්න).

දුව හේතු කොට ද (දෙළොස් වැන්න).—

පජාපතියාපි භෙදා සම්පජානමුසා භාගෙය්‍යාති. තමෙනං පඤ්ඤාමි අපරෙත සම්මෙත ලාභසක්කාරසිලොකෙත අභිභූතං පරියාදිතතවිතතං සම්පජානමුසා භාගතතං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො, එරුසො, අනතරුසිකො අනුතතරස්ස යොගකෙබ්බස්ස අභිගමාය.

තස්මාතිහ භික්ඛමෙ, එවං සිකතිතබ්බං: උපපන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාමි, ත ච තො උපපන්නො ලාභසක්කාරසිලොකො චිතතං පරියාදය සංස්සතිති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකතිතබ්බනති. (තෙරසමං.)

සඤ්ඤාදවංගො චතුස්සො.

තසසුද්දතං:

භිජ්ඣ මූලං සුකෙතා ඛමෙමා පක්කන්නං රථමාතරො,
පිතා ච භාතා භගිනී පුතො ධිතා පජාපතීති.

ලාභසක්කාරසංයුතතං සමතතං.

බිරිය භේදා කොට ද දුත දුත මූතා නො බණන්තේ ය”යි මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිදු දනිමි. පසු කලෙක ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මධනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති දුත දුත මූතා බණන ඒ මොහු දනිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, තියුණු ය, රළු ය, අනුතතර අභිත්තියාවබෝධයට අනන්තරාකර ය.

මහණෙනි, එහෙයින් ලෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: “උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු. උපන් ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත ක්‍ෂය කොට නො ම සිටින්නේ ය”යි. මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි. (තෙලෙස් වැන්න.)

සඤ්ජේදවතීය ඔවුරුහි යි.

එහි උද්දානය:

භිඤ්ඤා, මූල, සුක්ක, ධම්ම, පක්කන්ත, රළු, මාතු, පිතු, භාතු, හභිති, පුත්ත, ධිතු, පජාපති යි සුත්‍ර තෙලෙසකි යි.

ලාභසක්කාරසංයුත්තය නිමිසේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. රාහුලසංස්‍රාන්තං

1. උඨමො චගෙගා

6. 1. 1.

වක්ඛුආදිසුත්තං

340. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං භගවා ඝාමිකීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාමපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො ආයස්මා රාහුලො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භි, භගවන්තං අභිවාදෙභි, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො, බො ආයස්මා රාහුලො භගවන්තං එතදවොච: සාධු මෙ භනොත, භගවා සංකම්නෙත්තා ධම්මං දෙසෙතු යමහං භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා ඵකො චූපකට්ඨස්ස අප්පමනෙත්තා ආතාපි පභිත්තෙත්තා විහරෙය්‍යන්ති.

තං කිම්මඤ්ඤසි රාහුල, වක්ඛුං නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත. යමපතානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භනොත. යමපතානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං, කල්ලනනු තං සමනුපසයිතුං. “එතං මම, එසොභමස්මි, එතො මෙ අත්තා”ති? තො හෙතං භනොත.

සොතං නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත, -පෙ- ඝාණං නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත -පෙ- ජිඤා නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත, -පෙ-කායො නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත -පෙ- මනො නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත. යමපතානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං භනොත, යමපතානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාම ධම්මං, කල්ලනනු තං සමනුපසයිතුං “එතං මම, එසොභමස්මි, එතො මෙ අත්තා”ති? තො හෙතං භනොත.

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි, තොතස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි, ඝාණස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි, ජවහායපි නිබ්බිඤ්ඤි, කායස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි, මහස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි. නිබ්බිඤ්ඤං විරජ්ජති. විරාගා විමුච්චති. විමුච්චතස්මිං විමුච්චතම්භි ඤ්ඤාං භොති. ‘ඛිණං ජාති, චුසිතං චුභව- වරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉඤ්ඤානායාති පජානාති’ති.

[එතෙත පෙය්‍යාලෙත දස සුත්තාන්තා සාභබ්බා].

6. රාහුලසංයුතතය

1. ප්‍රථම වර්ගය

6. 1. 1.

වහන්සාදි සුත්‍රය

340. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි රේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්දන් ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා ව ගණයා කෙරෙත් වෙන් ව සමාභියෙන් තොර නොවී කෙලෙස් තවත වැර ඇති ව තිවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙතෙන්නෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (එබඳු) දහමක් මට සැකෙවින් දේශනා කරණ සේක්වා, මැනවි”යි.

රාහුල, ඒ කිමැයි හඟිති ද, ඇස නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස’ අනිත්‍ය ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් ද සැප ද? ‘වහන්ස, දුක් ය. යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙන සුළු නම් එය ‘මෙය මාගේ ය. මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්මය’ යි දකිනට සුදුසු ද? ‘වහන්ස, සුදුසු නො වේ ම ය.’

කණ නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය’ ... තැඟැය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය’ ... දිව අනිත්‍ය ද, නිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ ... කය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ ... සිත නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය’. යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් ද, සැප ද? ‘වහන්ස, දුක් ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙන සුළු නම් එය ‘මෙය මාගේ ය’ මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්මය’ යි දක්නට සුදුසු ද? ‘වහන්ස, සුදුසු නො වේ ම ය.’

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ ඇසෙහි ද කළු-කිරෙයි. කණෙහි ද කළුකිරෙයි. තැඟැයෙහි ද කළුකිරෙයි. දිවෙහි ද කළු-කිරෙයි. කයෙහි ද කළුකිරෙයි. සිතෙහි ද කළුකිරෙයි. කළුකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. නො ඇලෙන්නේ මිඳෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුණේ ය යි දැනීම වෙයි. “ජාතිය ඝෂය වූවා ය. බඹසර වෑය නිමවන ලදි. සිවුමග කිසි කරණ ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් තැබූ”යි දැන ගණි යි.

[පෙශ්‍යාලනභිත් සුත්‍රානත දශය සංකෛප කට සුත්‍ර යි].

6. 1. 2.

රූපාදි සුතනං

341. සාවස්ථියං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, රූපා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත,
සද්දා -පෙ- ගතියා -පෙ- රහා -පෙ- ථොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා නිව්වා වා
අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ-

එවං පසං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති, සද්දෙසුපි
නිබ්බිද්දති, ගතෙසුපි නිබ්බිද්දති, රසෙසුපි නිබ්බිද්දති, ථොට්ඨබ්බෙසුපි
නිබ්බිද්දති, ධම්මෙසුපි නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- නාපරං
ඉන්ද්‍රියතායාති පජානාතීති.

6. 1. 3.

විඤ්ඤාණසුතනං

442. සාවස්ථියං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, වකුච්චිඤ්ඤාණං නිව්වා වා අනිව්වා වාති?
අනිව්වා හනෙත, -පෙ- තොතච්ඤ්ඤාණං -පෙ- සාණච්ඤ්ඤාණං -පෙ- ජ්වහා-
විඤ්ඤාණං -පෙ- කායච්ඤ්ඤාණං -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණං නිව්වා වා අනිව්වා
වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ-

එවං පසං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො වකුච්චිඤ්ඤාණයම්චි නිබ්බිද්දති
-පෙ- තොතච්ඤ්ඤාණයම්චි -පෙ- සාණච්ඤ්ඤාණයම්චි -පෙ- ජ්වහා-
විඤ්ඤාණයම්චි -පෙ- කායච්ඤ්ඤාණයම්චි -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණයම්චි
නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- නාපරං ඉන්ද්‍රියතායාති පජානාතීති.

6. 1. 4.

සම්මසංයුතනං

443. සාවස්ථියං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල වකුච්චසම්මසංයා නිව්වා වා අනිව්වා වාති
අනිව්වා හනෙත -පෙ- තොතසම්මසංයා -පෙ- සාණසම්මසංයා -පෙ-
ජ්වහාසම්මසංයා -පෙ- කායසම්මසංයා -පෙ- මනොසම්මසංයා නිව්වා වා
අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ-

එවං පසං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො වකුච්චසම්මසංයම්චි නිබ්බිද්දති,
තොතසම්මසංයම්චි නිබ්බිද්දති, සාණසම්මසංයම්චි නිබ්බිද්දති, ජ්වහා-
සම්මසංයම්චි නිබ්බිද්දති, කායසම්මසංයම්චි නිබ්බිද්දති, මනොසම්මසංයම්චි
නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- නාපරං ඉන්ද්‍රියතායාති පජානාතීති.

1. සද්දෙසුපි -පෙ- ගතෙසුපි -පෙ-, රසෙසුපි -පෙ-, ථොට්ඨබ්බෙසුපි
-පෙ- — සීඵු, සී 1, 2.

6. 1. 2.

රූපාදි සූත්‍රය.

341. සැවැත්නුවර—

ශුබ්‍රල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූප (ආරමභ) යෝ නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යයහ.' ශබ්දයෝ ... ගතිකයෝ ... රසයෝ ... සප්තව්‍යයෝ ... ධර්මයෝ නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යයහ.'

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපයන්හින් කළු-කිරිමි. ශබ්දයන්හින් කළුකිරිමි. ගතිකයන්හින් කළුකිරිමි. රසයන්හින් කළුකිරිමි. සප්තව්‍යයන්හින් කළුකිරිමි. ධර්මයන්හින් කළුකිරිමි. කළුකිරිමින් තො ආලෙයි ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දැන ගණි යි.

6. 1. 3.

විඤ්ඤාණ සූත්‍රය.

342. සැවැත්නුවර—

රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වක්ඛුච්ඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... සෝතච්ඤ්ඤාණය ... ඝාණච්ඤ්ඤාණය ... ජිව්හා-විඤ්ඤාණය ... කායච්ඤ්ඤාණය ... මනෝවිඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ වක්ඛුච්ඤ්ඤාණ-යෙහි ද කළුකිරිමි. සෝතච්ඤ්ඤාණයෙහි ද කළුකිරිමි. ඝාණච්ඤ්ඤාණ-යෙහි ද කළුකිරිමි. ජිව්හාච්ඤ්ඤාණයෙහි ද කළුකිරිමි. කායච්ඤ්ඤාණයෙහි ද කළුකිරිමි. මනෝවිඤ්ඤාණයෙහි ද කළුකිරිමි. කළුකිරිමින් තො ආලෙයි. ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දැන ගණි යි.

6. 1. 4.

සම්මසා සූත්‍රය.

343. සැවැත්නුවර—

ශුබ්‍රල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වක්ඛුසම්මසාය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... සෝතසම්මසාය ... ඝාණසම්මසාය ... ජිව්හාසම්-මසාය ... කායසම්මසාය ... මනෝසම්මසාය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ වක්ඛුසම්මසා-යෙහි කළුකිරිමි. සෝතසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. ඝාණසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. ජිව්හාසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. කායසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. මනෝසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. කළුකිරිමින් තො ආලෙයි ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දැන ගණි යි.

6. 1. 5.

වෙදනාසුභතං.

344. සාවජථියං-

තං කිමමඤ්ඤපි රාහුල, වකඛුසමථස්සජා වෙදනා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා භනෙත -පෙ- සොතසමථස්සජා වෙදනා-පෙ- සංඝසමථස්සජා වෙදනා -පෙ- ජිව්හාසමථස්සජා වෙදනා -පෙ- කායසමථස්සජා වෙදනා -පෙ- මනොසමථස්සජා වෙදනා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා භනෙත -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො වකඛුසමථස්සජාය වෙදනායපි නිබ්බිජුති. සොතසමථස්සජාය -පෙ- සංඝසමථස්සජාය පෙ- ජිව්හා-සමථස්සජාය -පෙ- කායසමථස්සජාය -පෙ- මනොසමථස්සජාය වෙදනායපි නිබ්බිජුති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති ජාතාතීති.

6. 1. 6.

සඤ්ඤාසුභතං.

345. සාවජථියං-

තං කිමමඤ්ඤපි රාහුල, රූපසඤ්ඤා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා භනෙත -පෙ- සද්දසඤ්ඤා පෙ- ගන්ධසඤ්ඤා -පෙ- රසසඤ්ඤා -පෙ- ථොට්ඨබ්බසඤ්ඤා -පෙ- ඛම්මසඤ්ඤා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා භනෙත -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපසඤ්ඤායපි නිබ්බිජුති. සද්දසඤ්ඤායපි නිබ්බිජුති ගන්ධසඤ්ඤායපි නිබ්බිජුති. රසසඤ්ඤායපි නිබ්බිජුති. ථොට්ඨබ්බ සඤ්ඤායපි නිබ්බිජුති. ඛම්මසඤ්ඤායපි නිබ්බිජුති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජාතාතීති.

6. 1. 7.

සඤ්ඤෙභිනාසුභතං.

346. සාවජථියං-

තං කිමමඤ්ඤපි රාහුල, රූපසඤ්ඤෙභිනා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා භනෙත -පෙ- සද්දසඤ්ඤෙභිනා -පෙ- ගන්ධසඤ්ඤෙභිනා -පෙ- රසසඤ්ඤෙභිනා -පෙ- ථොට්ඨබ්බසඤ්ඤෙභිනා -පෙ- ඛම්මසඤ්ඤෙභිනා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා භනෙත -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපසඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජුති. සද්දසඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජුති. ගන්ධසඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජුති. රස-සඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජුති. ථොට්ඨබ්බ සඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජුති. ඛම්ම සඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජුති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජාතාතීති.

6. 1. 5.

වේදනා සූත්‍රය

344. සෑවැන්නුවර-

ශ්‍රීහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වක්‍රසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ... සංතප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... සංතප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... ජ්විතප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... කායප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... මනෝප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රීතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ වක්‍රසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාවෙහිත් කළකිරෙයි. සංතප්‍රසාදයෙන් හටගත් ... සංතප්‍රසාදයෙන් හටගත් ... ජ්විතප්‍රසාදයෙන් හටගත් ... කායප්‍රසාදයෙන් හටගත් ... මනෝප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාවෙහිත් කළකිරෙයි ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණි යි.

6. 1. 6.

සද්දසා සූත්‍රය

345. සෑවැන්නුවර-

ශ්‍රීහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපසද්දසාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ... සද්දසාව ... ගතිසද්දසාව ... රසසද්දසාව ... ඵොට්ඨබ්බසද්දසාව ... ධම්මසද්දසාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රීතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපසද්දසාවෙහිත් කළකිරෙයි. සද්දසාවෙහිත් කළකිරෙයි. ගතිසද්දසාවෙහිත් කළකිරෙයි. රසසද්දසාවෙහිත් කළකිරෙයි. ඵොට්ඨබ්බසද්දසාවෙහිත් කළකිරෙයි. ධම්මසද්දසාවෙහිත් කළකිරෙයි. ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණි යි.

6. 1. 7.

සඤ්චිතතා සූත්‍රය

346. සෑවැන්නුවර-

ශ්‍රීහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපසඤ්චිතතාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ... සද්දසඤ්චිතතාව ... ගතිසඤ්චිතතාව ... රසසඤ්චිතතාව ... ඵොට්ඨබ්බසඤ්චිතතාව ... ධම්මසඤ්චිතතාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රීතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපසඤ්චිතතාවෙහිත් කළකිරෙයි. සද්දසඤ්චිතතාවෙහිත් කළකිරෙයි. ගතිසඤ්චිතතාවෙහිත් කළකිරෙයි. රසසඤ්චිතතාවෙහිත් කළකිරෙයි. ඵොට්ඨබ්බසඤ්චිතතාවෙහිත් කළකිරෙයි. ධම්මසඤ්චිතතාවෙහිත් කළකිරෙයි. ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණි යි.

6. 1 8.

තණ්හාසුතතං.

347. සාවජ්ඣයං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, රූපතණ්හා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ- සද්දතණ්හා -පෙ- ගඤ්ඤතණ්හා -පෙ- රසතණ්හා -පෙ- පොඨබ්බතණ්හා -පෙ- ධම්මතණ්හා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, සද්දතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, ගඤ්ඤතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, රසතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, පොඨබ්බතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, ධම්මතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතිති.

6. 1 9.

ධාතුසුතතං.

348. සාවජ්ඣයං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, පඨවිධාතු නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ- ආපොඨාතු -පෙ- තෙජෝධාතු -පෙ- වායොධාතු -පෙ- ආකාශධාතු -පෙ- විඤ්ඤාණධාතු නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො පඨවිධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, ආපොඨාතුයාපි නිබ්බිද්දති, තෙජෝධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, වායොධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, ආකාශධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, විඤ්ඤාණධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතිති.

6. 1 10.

බ්බසුතතං.

349. සාවජ්ඣයං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, රූපං නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ- වේදනා -පෙ- සද්දඤ්ඤා -පෙ- සම්ඛාරා -පෙ- විඤ්ඤාණං නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපයම්මපි නිබ්බිද්දති, වේදනායපි නිබ්බිද්දති, සද්දඤ්ඤායපි නිබ්බිද්දති, සංඛාරෙසුපි නිබ්බිද්දති, විඤ්ඤාණයම්මපි නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති. විරාගා විමුච්චාති. විමුත්තයම්ම විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං ගොති. 'බිණ්ණ ජාති. චුෂිතං චුහවරියං. කතං කරණීයං. තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතිති.

වග්ගො පඨමො.

තසසුද්දනං:

වහ්නුං රූපඤ්ඤා විඤ්ඤාණං සම්මයො වේදනාය ව,
සද්දඤ්ඤා සද්දෙවතා තණ්හා ධාතු බ්බෙති තෙ දසාති.

6. 1. 8.

තණ්හා සුත්‍රය

347. සැවැත්නුවර-

රාහුල, ඒ කිමැයි හඟිනි ද? රූපතණ්හාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? වහන්ස, අනිත්‍ය ය'... සද්දතණ්හාව ... ගතිතණ්හාව ... රසතණ්හාව ... ඵොට්ඨබ්බ-තණ්හාව... ධම්මතණ්හාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය'

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපතණ්හාවෙහිත් කළකිරෙයි, සද්දතණ්හාවෙහිත් කළකිරෙයි, රසතණ්හායෙහිත් කළකිරෙයි, ඵොට්ඨබ්බතණ්හායෙහිත් කළකිරෙයි, ධම්මතණ්හායෙහිත් කළකිරෙයි. කළකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දන ගණි යි.

6. 1. 9.

බාතු සුත්‍රය

348. සැවැත්නුවර-

රාහුල ඒ කිමැයි හඟිනි ද? පඨවිබාතුව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය'... ආපෝඛාතුව... තේජෝඛාතුව... වායෝඛාතුව... ආකාශබාතුව ... විඤ්ඤාණ බාතුව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? දෑ යි. 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය'

රාහුල මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ පඨවිබාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, ආපෝඛාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, තේජෝඛාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, වායෝඛාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, ආකාශබාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, විඤ්ඤාණ-බාතුවෙහි ද කළකිරෙයි. කළකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දන ගණි යි.

6. 1. 10.

බකි සුත්‍රය

349. සැවැත්නුවර-

රාහුල, ඒ කිමැයි හඟිනි ද? රූපය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... වේදනාව ... සඤ්ඤාව ... සංඛාර ... විඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය ...'

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපයෙහි ද කළකිරෙයි, වේදනායෙහි ද කළකිරෙයි, සඤ්ඤායෙහි ද කළකිරෙයි, සංඛාරයන්හි ද කළකිරෙයි, විඤ්ඤාණයෙහි ද කළකිරෙයි. කළකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. නො ඇලීමෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි, මිදුනේ යි දැනීම වේ. 'ජාතිය ඤාය වූවා ය. මගබ්බසර වාස නිමවන ලදි. කට්ඨතු කරණ ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දන ගණි' යි.

[ආයාචනාවෙන් දෙසු] පලමුවැනි වර්ණ යි.

එහි උදදන:

වකු, රූප, විඤ්ඤාණ, සම්ප්පාද, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඤ්ඤාධර්මා, තණ්හා, බාතු යන ඔහු බකි සුත්‍රය සම්ග දශයෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

දුතියො වගෙනා

6. 2. 1.

වක්ඛාදිසුභතං.

350. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාමපථීයං විහරති ජප්තවනො අනාඨිකඤ්ඤාසං ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා රාහුලො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං රාහුලං භගවා එතදවොච:

තං කිම්මඤ්ඤාසි රාහුල, වක්ඛං නිවං වා අනිවං වාති? 'අනිවං භනෙන්'. යං පතානිවං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙන්'. යං පතානිවං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සම්නුපසයි තුං "එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා"ති 'නො හෙතං භනෙන්'.

සොතං -පෙ- ඝාණං -පෙ- ජ්වහා -පෙ- කායො -පෙ- මනො නිවෙචා වා, අනිවෙචා වාති? 'අනිවෙචා භනෙන්'. යං පතානිවං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙන්'. යං පතානිවං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං, කල්ලනානු තං සම්නුපසයිතුං: "එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා"?ති. 'නො හෙතං භනෙන්'.

එවං පසං රුහුල, සුතවා අරියසාවකො වක්ඛස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤා, සොතස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤා, ඝාණස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤා, ජ්වහාස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤා, කායස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤා, මනස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤා, නිබ්බිඤ්ඤා විරජ්ජති. විරාගා විමුක්ඛති. විමුක්ඛත්තස්මිං විමුක්ඛත්තස්මිං ඤ්ඤාං භොති. 'බිණ්ණ ජාති, වුසිතං ඉභමචරිසං, කතං කරඤ්ඤිසං, තාපරං ඉත්ථත්තායාති පජාතාති'ති.

(එතෙත පෙය්‍යාලෙත දස සුත්තන්තා කාතබ්බා.)

6. 2. 2.

රූපාදිසුභතං.

351 ඝාමපථීයං-

තං කිම්මඤ්ඤාසි රාහුල, රූපා නිවං වා අනිවං වා ති? 'අනිවං භනෙන්' -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- භක්ඛා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා [නිවං වා අනිවං වාති? 'අනිවං භනෙන්'.] -පෙ- එවං පසං රුහුල -පෙ- තාපරං ඉත්ථත්තායාති පජාතාතිති.

6. 2. 3

විඤ්ඤාණසුභතං.

352. තං කිම්මඤ්ඤාසි රුහුල, වක්ඛවිඤ්ඤාණං නිවං වා අනිවං වා ති? 'අනිවං භනෙන්' -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං -පෙ- ඝාණ විඤ්ඤාණං -පෙ- ජ්වහාවිඤ්ඤාණං -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනො විඤ්ඤාණං [නිවං වා අනිවං වාති? 'අනිවං භනෙන්'.] -පෙ- එවං පසං රුහුල -පෙ- තාපරං ඉත්ථත්තායාති පජාතාතිති.

දෙවෙනි වගීය

6. 2. 1.

චක්ඛුආදි සුත්‍රය

350 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාමාන්සුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු ශිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් රාහුලහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

රාහුල, ඒ කීමැයි හගිහි ද? ඇස නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය,' යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් ද, සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය,' යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙනසුලු නම් එය "මේ මාගේ ය, මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්ම ය" යි දක්නට සුදුසු දැයි? 'වහන්ස, සුදුසු නො වේ ම ය.' කණ ... තැනැත්තා ... දිව ... කය ... සිත නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය,' යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් ද? සැප ද, 'වහන්ස, දුක් ය,' යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙනසුලු නම් එය "මේ මාගේ ය, මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්ම ය" යි දක්නට සුදුසු ද 'වහන්ස, සුදුසු නො වේ ම ය.'

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණ දායක ශ්‍රාවක තෙමේ ඇතෙහි ද කළ කිරීම, ... කණෙහි ද කළකිරීම ... තැනැත්තාගේ ද කළකිරීම ... දිවෙහි ද කළකිරීම, ... කයෙහි ද කළකිරීම ... සිතෙහි ද කළකිරීම කළ කිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. නො ඇලීමෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුනේ ය යි දැනීම වෙයි. 'ජාතිය ක්‍ෂය වුවා ය. බඩසර වැස නිමවන ලදී කට යුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අතෙකක් තැබූ' යි දැනගනී.

(පෙශ්‍යාලතයින් සුත්‍රාන්ත දශය සංකෞච කට යුතු යි)

6. 2. 2.

රූපාදි සුත්‍රය

351. ඤාමාන්සුවර-

රාහුල, ඒ කීමැයි හගිහි ද? රූපයෝ නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය යහ.' ශබ්දයෝ ... ගතිකයෝ ... රහයෝ ... ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ... ධර්මයෝ නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අතෙකක් තැබූ' යි දැනගනී.

6. 2. 3

විඤ්ඤාණසුත්‍රය.

352. රාහුල, ඒ කීමැයි හගිහි ද? චක්ඛුවිඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... සෝථවිඤ්ඤාණය ය ... සාණ්ඛිඤ්ඤාණය ය ... ජිව්‍යා-විඤ්ඤාණය ය ... කායවිඤ්ඤාණය ය ... මනෝවිඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අතෙකක් තැබූ' යි දැනගනී.

6. 2. 4.

සමෙසසසුත්තං

353. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, වක්ඛුසල්ඤ්ඤා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? අනිව්චො භනෙන් -පෙ- සොතසල්ඤ්ඤා -පෙ- ඝාණසල්ඤ්ඤා -පෙ- ජ්වහාසල්ඤ්ඤා -පෙ- කායසල්ඤ්ඤා -පෙ- මනෝසල්ඤ්ඤා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති?] 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- එවං පස්සං රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 5.

වෙදනාසුත්තං

354. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, වක්ඛුසල්ඤ්ඤා වෙදනා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- සොතසල්ඤ්ඤා වෙදනා -පෙ- ඝාණසල්ඤ්ඤා වෙදනා -පෙ- ජ්වහාසල්ඤ්ඤා වෙදනා -පෙ- කායසල්ඤ්ඤා වෙදනා -පෙ- මනෝසල්ඤ්ඤා වෙදනා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්']-පෙ-එවං පස්සං, රාහුල-පෙ-තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 6.

සඤ්ඤාසුත්තං

355. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, රූපසඤ්ඤා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- සද්දසඤ්ඤා -පෙ- ගඤ්ඤාසඤ්ඤා -පෙ- රසසඤ්ඤා -පෙ- ථොට්ඨබ්බසඤ්ඤා -පෙ- ධම්මසඤ්ඤා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්']-පෙ- එවං පස්සං රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 7.

සඤ්ඤෙතනාසුත්තං

356. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, රූපසඤ්ඤෙතනා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- සද්දසඤ්ඤෙතනා -පෙ- ගඤ්ඤෙතනා -පෙ- රසසඤ්ඤෙතනා -පෙ- ථොට්ඨබ්බසඤ්ඤෙතනා -පෙ- ධම්මසඤ්ඤෙතනා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්']-පෙ- එවං පස්සං, රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 8.

තණ්හාසුත්තං

357. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, රූපතණ්හා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- සද්දතණ්හා -පෙ- ගඤ්ඤතණ්හා -පෙ- රසතණ්හා -පෙ- ථොට්ඨබ්බතණ්හා -පෙ- ධම්මතණ්හා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්'] -පෙ- එවං පස්සං රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 9.

ධාතුසුත්තං

358. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, පඨවිධාතු නිව්චො වා අනිව්චො වාති? අනිව්චො භනෙන්-පෙ- ආපොධාතු-පෙ- තෙජෝධාතු-පෙ- වායොධාතු-පෙ- ආකාශධාතු -පෙ- විඤ්ඤාණධාතු [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්'] -පෙ- එවං පස්සං රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6 2 4.

සමේයා සූත්‍රය.

353 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වක්‍රසම්ප්‍රසාදය නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සොත්තම්ප්‍රසාදය ... ජීවහාසම්ප්‍රසාදය ... කායසම්ප්‍රසාදය ... මනෝසම්ප්‍රසාදය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 5.

වේදනා සූත්‍රය

354 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වක්‍රසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සොත්තම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... සංඝාතම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... ජීවහාසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... කායසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... මනෝසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 6.

සද්දස, සූත්‍රය

355 රාහුල ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපසද්දසව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සද්දසසද්දසව ... ගක්ඛසද්දසව ... රසසද්දසව ... පොඨඛබ්බසද්දසව ... ඛම්මසද්දසව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 7.

සඤ්චිතනා සූත්‍රය

356 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපසඤ්චිතනාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සද්දසඤ්චිතනාව ... ගක්ඛසඤ්චිතනාව ... රසසඤ්චිතනාව ... පොඨඛබ්බසඤ්චිතනාව ... ඛම්මසඤ්චිතනාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 8.

තණ්හා සූත්‍රය

357 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපතණ්හාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සද්දසතණ්හාව ... ගක්ඛතණ්හාව ... රසතණ්හාව ... පොඨඛබ්බතණ්හාව ... ඛම්මතණ්හාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 9

බාහු සූත්‍රය

358 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? පඨවිබාහුව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? වහන්ස, අනිත්‍ය ය. ආපෝඛාහුව ... තේජෝඛාහුව ... වායෝ ඛාහුව ... ආකාශඛාහුව ... විඤ්ඤාණඛාහුව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6. 2. 10

බඩ්ඩසුත්තං

359 තං කිම්මඤ්ඤාසි රුහුල, රූපං නිව්චං වා අනිව්චං වාහි? ‘අනිව්චං භනෙත’ -පෙ- වෙදතා -පෙ- සඤ්ඤා-පෙ- සංඛාරා-පෙ-විඤ්ඤාණං නිව්චං වා අනිව්චං වාහි? ‘අනිව්චං භනෙත’ -පෙ- එවං පස්සං රාහුල සුතවා අරිය-සාවකො -පෙ- තාපරං ඉත්තතායාහි පජානාතීති.

6. 2. 11.

මානානුසයසුත්තං

360. සාවජජීයං-

අථ බො ආයස්මා ඤානුලො යෙන භගවා තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකම්භා -පෙ- එකමන්තං නිසිනො බො ආයස්මා රාහුලො භගවන්තං එතදවොච:

“කථනානු බො භනෙත, ජාතතො, කථං පස්සතො ඉමස්මිඤ්ඤාසි සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතෙහසු අභිංකාරමමිංකාර-මානානුසයා¹ ත භොන්ති? ති.”

යං කිඤ්චි රුහුල, රූපං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අර්ඝ්ඛන්තං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තීකෙ වා - සබ්බං රූපං “තෙතං මම, තෙසොහමස්මි, ත මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති.

යා කාවි වෙදතා -පෙ- යා කාවි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙවි සංඛාරා -පෙ- යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගත පච්චුප්පන්නං අර්ඝ්ඛන්තං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තීකෙ වා සබ්බං විඤ්ඤාණං “තෙතං මම, තෙසොහමස්මි, ත මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති.

එවං බො රුහුල, ජාතතො එවං පස්සතො ඉමස්මිඤ්ඤාසි සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතෙහසු අභිංකාරමමිංකාරමානානුසයා ත භොන්ති.

6 2. 12.

මානාපගතිසුත්තං

361. සාවජජීයං-

අථ බො ආයස්මා ඤානුලො යෙන භගවා තෙනුපසංඛකම් -පෙ-එකමන්තං නිසිනො බො ආයස්මා රුහුලො භගවන්තං එතදවොච: “කථනානු බො භනෙත, ජාතතො කථං පස්සතො ඉමස්මිඤ්ඤාසි සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතෙහසු අභිංකාරමමිංකාරමානාපගතං මාතසං භොති, විධාපමභීතකන්තං සන්තං සුච්ඡින්න”න්ති.?”

1. අතංකාර මමංකාරමානානුසයා - මජ්ඣං, සෘ, PTS, සි 1, 2.

6. 2. 10.

වඩා සුත්‍රය

359. රාහුල, ඒ කිමැයි හඟිති ද? රූපය නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... වෙදතාව ... සඤ්ඤාව ... සංකාර ... විඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... රාහුල මෙසේ දක්නා උගත් අරිසවු තෙමේ ... මේ බැව් පිණිස අතෙකක් තැබායි දැන ගණි යි.

6 2: 11

මානානුසය සුත්‍රය

360. සැවැත්තුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: "වහන්ස, කෙසේ දන්තහුට කෙසේ දක්නහුට සවිඤ්ඤාණක වූ මේ (සාකිය) කයෙහිත්, පිටත සියලු (සවිඤ්ඤාණක හෝ අවිඤ්ඤාණක වූ) නිමිත්තයන්හිත් අභිඤ්ඤාර (මම යන දෘෂ්ටිය) ද, මමඤ්ඤාර (මාගේ යන තෘෂ්ණාව) ද මානානුසයයෝ ද නො වෙද් ද" යි?

රාහුල, අතීත වූ හෝ අතාගත වූ හෝ වර්තමාන වූ හෝ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ ඖදරික වූ හෝ සුක්ඛ වූ හෝ භීත වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ යම් කිසි රූපයක් වේද, දුර වූ හෝ ලඟ වූ හෝ යම් රූපයක් වේ ද, ඒ සියලු රූපය "මෙය මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වේ ය" යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දකී.

යම් කිසි වෙදතාවක් ... යම් කිසි සඤ්ඤාවක් ... යම්කිසි සංසකාර කෙතෙක් ... අතීත වූ හෝ අතාගත වූ හෝ වර්තමාන වූ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ ඖදරික වූ හෝ සුක්ඛ වූ හෝ භීත වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ යම් කිසි විඤ්ඤාණයක් වේ ද, දුර වූ හෝ ලඟ වූ හෝ යම් විඤ්ඤාණයක් වේ ද, ඒ සියලු විඤ්ඤාණය "මෙය මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වේ ය" යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දකී.

රාහුල මෙසේ දන්තහුට මෙසේ දක්නහුට සවිඤ්ඤාණක වූ මේ කයෙහිත්, පිටත සියලු නිමිත්තයන්හිත් අභිඤ්ඤාර මමඤ්ඤාර මානානුසයයෝ නො වෙති යි.

6. 2. 12.

මානාපගත සුත්‍රය

361. සැවැත්තුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: වහන්ස, කෙසේ දන්තහුගේ කෙසේ දක්නහුගේ සිත සවිඤ්ඤාණක වූ මේ කයෙහිත්, පිටත සියලු නිමිත්තයන්හිත් අභිඤ්ඤාරයෙන් මමඤ්ඤාරයෙන් මානසයෙන් පහ වූයේ වේ ද, මානකොටත් මැනවින් ඉක්ම වූයේ සත්සුත් වූයේ මනා කොට මිදුනේ වේ ද යි?

යං කිංඤ්චි රුහුල, රූපං අභිකානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතනං වා ඛග්ගිං වා ඔලාරිකං වා සුචුමං වා භිතං වා පඤ්ඤිතං වා, යං දුරෙ සන්තිකෙ වා සබ්බං රූපං “තෙතං මම, තෙතොහමිති, ත මෙතො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාදවිමුත්තො හොති. (පඤ්චනනං ඛකානං එවං කතතබ්බං.) යා කාචි වෙදනා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සබ්බාරා -පෙ- යං කිංඤ්චි විඤ්ඤාණං අභිකානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතනං වා ඛග්ගිං වා ඔලාරිකං වා සුචුමං වා භිතං වා පඤ්ඤිතං වා, යං දුරෙ සන්තිකෙ වා - සබ්බං විඤ්ඤාණං “තෙතං මම, තෙතොහමිති, ත මෙතො අත්තා” ති. එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාදවිමුත්තො හොති.

එවං ඛො රුහුල, ජාතතො එවං පසාසතො ඉමසමිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකො කායෙ, ඛග්ගිං ව සබ්බකිම්හොතසු අභිකානාරමමිඤ්ඤාරමානාපගතං මාතසං හොති විධාසමතිකකතනං සනතං සුචිමුත්තතනි

වග්ගො දුතියො.

භාසුද්දනං:

චතත්ථං රූපඤ්ච විඤ්ඤාණං සමථස්සො වෙදනාය ව,
සඤ්ඤා සඤ්ඤාතතා තණ්හා ධාතු ඛකොත තෙ දස
අනුසයං අපගතඤ්ඤොච වග්ගො තෙත පට්ඨවතීති

රුහුලසංයුතනං සමනතං.

රාහුල, අතීත වූ හෝ අතාගත වූ හෝ වර්තමාන වූ හෝ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ ඖදරික වූ හෝ සුක්ෂම වූ හෝ හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ යම් කිසි රූපයක් වේ ද, දුර වූ හෝ ලග වූ හෝ යම් කිසි රූපයකුත් වේ ද, ඒ සියලු රූපය “මෙය මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි මේ මාගේ ආත්මය නො වේ ය”යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දැක උපාදාන රහිත ව මිදුනේ වේ. (පඤ්චසකකිය පිළිබඳ පෙග්ගාලය මෙසේ කට යුතු යි.) ... යම්කිසි වේදනාවක් ... යම් කිසි සංඥාවක් ... යම් කිසි සංස්කාර කෙතෙක් ... අතීත වූ හෝ අතාගත වූ හෝ වර්තමාන වූ හෝ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ ඖදරික වූ හෝ සුක්ෂම වූ හෝ හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ යම් කිසි විඤ්ඤාණයක් වේ ද, දුර වූ හෝ ලග වූ හෝ යම් කිසි විඤ්ඤාණයකුත් වේ ද, ඒ සියලු විඤ්ඤාණය “මෙය මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වේ ය”යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දැක උපාදාන රහිත ව මිදුනේ වේ.

රාහුල, මෙසේ දත්තත්‍රයේ මෙසේ දත්තත්‍රයේ සිත සවිඤ්ඤාණක වූ මේ කශෙහි ද, පිටත සියලු නිමිත්තයන්හි ද අභිඛාරමමච්ඛාරමානගෙන් පසු වූයේ මාන කොටස් මනා කොට ඉක්මවූයේ සත්ත්‍රත් වූයේ මෑතවත් මිදුනේ වේ යි

දෙවෙනි වර්ගය යි.

එහි උද්දානය:

වන්ඛු, රූප, විඤ්ඤාණ, වේදනා, සද්දසු, සංකල්පනා, තණ්හා, ධාතු, ඛණ්ඩ යන දශය ද, අනුසය අපගත දෙක ද යන මේ සූත්‍ර දෙළසින් වර්ග කියනු ලැබේ.

රාහුලසංස්කෘතය නිමිසේ ය.



7. ලක්ඛණසංයුතතං

1. පඨමො වග්ගො

7. 1. 1

අට්ඨසංඛිට්ඨකසුභතං

362. එවමෙසුතං: එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙඨවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන ආයස්මා ව ලක්ඛණො ආයස්මා ව මහාමොග්ගලානො ගිජ්ඣක්ඛුපෙ පබ්බතෙ විහරන්ති. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො පුබ්බන්තරාමයං නිවාසෙත්වා පටන්ච්චරමාදාය යෙනා - යස්මා ලක්ඛණො තෙහුපසංඛිතම්. උපසංඛිතමිත්වා ආයස්මන්තං ලක්ඛණං එතදවොච: ආයාමාට්ඨසො ලක්ඛණ, රාජගහං පිණ්ඩාය පටිසිස්සාමාති. එවමාට්ඨසොභි ඛො ආයස්මා ලක්ඛණො ආයස්මන්තො මහාමොග්ගලානස්ස පච්චස්සොසි.

අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ගිජ්ඣක්ඛුට්ඨා පබ්බතා ඔරොහන්තො අඤ්ඤාතරස්මිං පදෙසෙ සිතං පාචාකාසි. අථ ඛො ආයස්මා ලක්ඛණො ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං එතදවොච: කො භු ඛො ආට්ඨසො මොග්ගලාන, හෙභු කො පච්චස්සො සිතස්ස පාතුකමායාති? අකාලො ඛො ආට්ඨසො ලක්ඛණ, එතස්ස පඤ්ඤස්ස භගවතො මං සන්තිකෙ එතං පඤ්ඤං පුච්ඡාහි.

අථ ඛො ආයස්මා ව ලක්ඛණො ආයස්මා ව මහාමොග්ගලානො පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙහුපසංඛිතමිංසු උපසංඛිතමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීනො ඛො ආයස්මා ලක්ඛණො ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං එතද - වොච: ඉධායස්මා මහාමොග්ගලානො ගිජ්ඣක්ඛුට්ඨා පබ්බතා ඔරොහන්තො අඤ්ඤාතරස්මිං පදෙසෙ සිතං පාචාකාසි. කො භු ඛො ආට්ඨසො මොග්ගලාන, හෙභු කො පච්චස්සො සිතස්ස පාතුකමායාති?

ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣක්ඛුට්ඨා පබ්බතා ඔරොහන්තො අඤ්ඤං අට්ඨසංඛිට්ඨකං වෙයාසං ගච්ඡන්ති. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලොපි අනුපභිත්වා අනුපභිත්වා එංසුලනතරිකාහි විතුදන්ති.¹ සාසුදං² අට්ටස්සරං කරොති. තස්ස මය්හං අට්ඨසො, එතදහොසි: අච්ඡරියං වත හො, අබ්බතං වත හො, එවරුපොපි තාම සත්තො භවිස්සති, එවරුපොපි තාම යකෙතො භවිස්සති, එවරුපොපි තාම අත්තභාවපටිලාභො භවිස්සන්ති

1 විතුදෙහති-සිමු, සි. 1, 2, විතුදෙහති විතපෙත්තති විරාජෙත්තති-මජ්ඣ, සා, විතපෙත්තති, විතාජෙත්තති-PTS 2. සාසුදං-සිමු, සි1, 2.

7. ලක්ඛණසංයුත්තය.

1. ප්‍රථමවග්ගීය

7. 1. 1.

අවධිසංඛලික සුත්‍රය

362. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමායෙහි කලාදකනිවාස නම් වේඵවනාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ද, ආයුෂ්මත් මහාමොක්‍ෂලාන තෙරණුවෝ ද ගිජුකුඵපච්චේති වැඩවෙසෙති. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවන් වෙත ඵලභියහ. ඵලභි ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරුන්ට “ඇවැත්නි, ලක්ඛණයෙනි, සමු, රජගහනුවරට පිඩු පිණිස පිවිසෙන්නෙමු”යි මෙය කීහ. ඇවැත්නි, එසේ ය යි ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහාමොක්‍ෂලාන හෙරුන්ට පිළිවදන් ඇත්වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මහාමොක්‍ෂලාන තෙරණුවෝ ගිජුකුඵපච්චේන් බස්නාහු එක්තරා පෙදෙසක දී සිත්ත පහළ කළහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට “ඇවැත්නි, මොක්‍ෂලානයෙනි, සිත්ත පහළ කිරීමට හේතුව කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද?”යි මෙය කීහ. ඇවැත්නි, ලක්ඛණයෙනි, මේ ප්‍රශ්නයට නො කල් ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි මේ ප්‍රශ්නය මා විචාරව යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද රජගහනුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානයෙන් වැළකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියහ. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: මෙහි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ගිජුකුඵපච්චේන් බස්නාහු එක්තරා පෙදෙසක දී සිත්ත පහළ කළහ “ඇවැත්නි, මොක්‍ෂලානයෙනි, සිත්ත පහළ කිරීමට හේතුව කවරේ ද, ප්‍රත්‍යය කවරේ ද?”යි?

ඇවැත්නි, මෙහි මම ගිජුකුඵපච්චේන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ ඇටසැකිල්ලක් වූ (ප්‍රත්‍යයකු දිවැසින්) දිවිමි. (යක්) ගිජුලිහිණියෝත් කවුඩෝත් උකුස්සෝත් ඒ මේ ඇටසැකිල්ල වුහුබදිමින් ඉලඳාට අතරින් විදිත්. ඒ ඇටසැකිල්ල බැගැහම කෙරෙයි. ඇවැත්නි, ඒ මට “කවන්ති, අශ්වයායෙක් ම ය! හවන්ති, අද්දහනයෙක් ම ය! මෙබඳු වූත් සත්ත්වයෙක් වේ ද! මෙබඳු වූත් යක්‍ෂයෙක් වේ ද! මෙබඳු වූත් අත්බැව් ලැබීමෙක් වේ ද!”යි මේ අදහස විය.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: වක්ඛුහුතා වත භික්ඛවෙ, සාවකා විහරන්ති, ඤාණහුතා වත භික්ඛවෙ, සාවකා විහරන්ති, යත්ථ හි තාම සාවකො ඵවරුපං ඤාණාති වා දුක්ඛාති වා සත්ඛිං වා කරියාති. පුබ්බෙව මෙ සො භික්ඛවෙ, සතෙතා දිට්ඨො අහොසි. අපි වාහං ත ව්‍යාකාසිං. අහමෙවෙතං¹ බ්‍යාකරෙය්‍යං, පරෙ මෙ² න සද්දුභග්‍යං. යෙ මෙ තසද්දුභග්‍යං, තෙසං තං අස්ස දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාය. එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ ගොඝාතකො අහොසි සො තස්ස කම්මස්ස විපාකොත බ්‍හුති වය්‍යාති බ්‍හුති වය්‍යසතාති බ්‍හුති වය්‍යසගස්සාති බ්‍හුති වය්‍යසතසගස්සාති තීරයෙ පච්චිකා³ තස්සෙව කම්මස්ස විපාකාවසෙසෙන⁴ ඵවරුපං අත්තභාවපට්ටාභං පටිසංවෙදයතිති.

(සබ්බෙතං සුත්තානං එසෙව හි පෙය්‍යාලො.)

7. 1. 2.

මංසපෙසිසුත්තං.

363. ඉධාහං ආටුසො, ගීජකුකුචං පබ්බතා මරොහනෙතා අද්දසං මංස-පෙසිං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තමෙතං ගීජකුකුපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතිකා අනුපතිකා විතචෙන්නති, විරාජෙන්නති. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො භගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ ගොඝාතකො අහොසි -පෙ- [ඵවරුපං අත්තභාවපට්ටාභං] පටිසංවෙදයතිති.

7. 1. 3

මංසපිණ්ඩසුත්තං.

364. ඉධාහං ආටුසො, ගීජකුකුචං පබ්බතා මරොහනෙතා අද්දසං මංස-පිණ්ඩං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තමෙතං ගීජකුකුපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතිකා අනුපතිකා විතචෙන්නති, විරාජෙන්නති. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො භගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ සාකුණිකො අහොසි -පෙ- [ඵවරුපං අත්තභාවපට්ටාභං] පටිසංවෙදයතිති.

7. 1. 4

ගිව්ඤ්චිසුත්තං.

365. ඉධාහං ආටුසො, ගීජකුකුචං පබ්බතා මරොහනෙතා අද්දසං තිව්ඤ්චිං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තමෙතං ගීජකුකුපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතිකා අනුපතිකා විතචෙන්නති, විරාජෙන්නති. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො භගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ මර්ඛිකො අහොසි -පෙ- [ඵවරුපං අත්තභාවපට්ටාභං] පටිසංවෙදයතිති.

1 අහඤ්චතං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. 2. පරෙ ව මෙ - මජ්ඣං, PTS. පරෙපි මෙ - ස්‍යා;
3. පච්චිකා - සී 1, 2, 4. විපාකාවසෙස - සීඉ 1, 2.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසින් ඇමතු සේක. මහණෙනි, යම් ගෙයකින් සම්මේය ද මෙවන්දක් දන්වේ හෝ දක්වේ හෝ සාක්‍ෂ්‍ය කරන්නේ හෝ වේ ද, එහෙයින් උපන් (දිව) ඇස් ඇති සම්මේය මෙහි වෙසෙති. මහණෙනි, උපන් (දිව) තැණ ඇති සම්මේය මෙහි වෙසෙති. මහණෙනි, මේ සත්ත්වතෙමේ මා විසින් පෙර ම දක්වා ලද්දේ විය. එහෙත් මම නො පාවසුවෙමි. මම ම මෙය පාවසුවෙමි නම් අත්ත (නොදැනීමෙන්) මා වදන නො අදහන්නාහු (විය හැකි) ය. යම් කෙනෙක් මා වදන නො අදහන්නාහු නම් එය ඔවුන්ට දිගුකල්ක් අතීත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි මේ සත්ත්වතෙමේ මේ රජගහනුවර ම ගෝතාතකයෙක් (ගෙරින් නසා ඇටෙන් මස් මුදු විසෝට වැටෙන්නෙක්) විය. හෙ තෙමේ ඒ කමයෙහි විපාකයෙන් බොහෝ වස් ගණන් බොහෝ වස් සියගණන් බොහෝ වස් දහස් ගණන් බොහෝ වස් සියදහස් ගණන් නිරයෙහි පැස ඒ කමයාගේ ම ඉතිරි විපාකයෙන් (අධිකබලික පෙතව) මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විදී යි වදාළසේක.

(මෙය ම මතු දක්වෙන සියලු සූත්‍රයන්ගේ පෙය්‍යාලය වේ.)

7. 1. 2.

මංගපෙසි සූත්‍රය

363. ඇවැත්ති, මෙහි මම භික්ෂුකුළු පව්වෙන් බස්නෙමි අහසෙහි යන මස්වැදෑල්ලක් (වූ ප්‍රෙතයකු) දිවිමි. භික්ෂුලිහිණියෝත් කවුබෝත් උකුත්සෝත් ඒ මේ මස්වැදෑල්ල ලුහුබදිමින් කඩා කත්, ඉරා කත්. ඒ මස්වැදෑල්ල ද බැහැහඬ කෙරෙයි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මේ සත්ත්වතෙමේ මේ රජගහනුවර ම ගෙරින් මරන්නෙක් විය ... ඒ කමයාගේ විපාකාච-ශේෂයෙන් මෙබඳු අත් බැව් පිළිලැබීමක් විදී යි වදාළසේක.

7. 1. 3.

මංගපිණ්ඩ සූත්‍රය

364. ඇවැත්ති, මෙහි මම භික්ෂුකුළු පව්වෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ මස්පිඩක් (වූ ප්‍රෙතයකු) දිවිමි. භික්ෂුලිහිණියෝත් කවුබෝත් උකුත්සෝත් ඒ මෙය ලුහුබදිමින් කඩා කත්, ඉරා කත්. ඒ මස් පිඩ ද බැහැහඬ නගයි... මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... මේ සත්ත්ව තෙමේ මේ රජගහනුවර ම ලිහිණි වැද්දෙක් විය ... ඒ කමයාගේ විපාකාච-ශේෂයෙන් මෙබඳු අත් බැව් පිළිලැබීමක් විදී යි වදාළසේක.

7. 1. 4.

හිව්පව් සූත්‍රය

365. ඇවැත්ති, මෙහි මම භික්ෂුකුළු පව්වෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ (ඇඟ) සිවිය තැනි පුරුෂ(ප්‍රෙත)යකු දිවිමි. භික්ෂුලිහිණියෝත් කවුබෝත් උකුත්සෝත් ඒ මොහු ලුහුබදිමින් කඩා කත්, ඉරා කත්. හෙතෙමේ ද බැහැහඬ කෙරෙයි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වතෙමේ මේ රජගහනුවර ම බැටෙව්වැද්දෙක් විය ... ඒ කමයාගේ විපාකාචශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විදී යි වදාළසේක.

7. 1. 5.

අභිලෝමසුභතං.

366. ඉධංභං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං අභිලෝමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තෙ අභි උප්පතීති; උප්පතීති; තස්සෙව කායෙ නිපතන්ති. සො සුදං අවටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ සුකරිකො අනෙකාසි. -පෙ- [එවරුපං අත්තහාවපට්ටිලාහං] පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 1. 6.

සතතිලෝමසුභතං.

367. ඉධංභං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං සතතිලෝමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තා සතතියො උප්පතීති; උප්පතීති; තස්සෙව කායෙ නිපතන්ති. සො සුදං අවටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ මාගවිකො අනෙකාසි. -පෙ- [එවරුපං අත්තහාවපට්ටිලාහං] පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 1. 7.

උසුලෝමසුභතං.

368. ඉධංභං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං උසුලෝමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තෙ උසු උප්පතීති; උප්පතීති; තස්සෙව කායෙ නිපතන්ති. සො සුදං අවටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ කාරණිකො අනෙකාසි. -පෙ- [එවරුපං අත්තහාවපට්ටිලාහං] පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 1. 8.

සුචිලෝමසුභතං.

369. ඉධංභං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං සුචිලෝමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තා සුචියො උප්පතීති; උප්පතීති; තස්සෙව කායෙ නිපතන්ති. සො සුදං අවටස්සරං කරොති. -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ සුතො අනෙකාසි. -පෙ- [එවරුපං අත්තහාවපට්ටිලාහං] පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 1. 5.

අසිලොම සූත්‍රය

366. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤා පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ අසිලොම (=කච්ඡුවා ලොම) ඇති පුරුෂ (ප්‍රෙත) යකු දිවිමි. ඔහුගේ ඒ අසි උඩ තැන තැන ඔහුගේ ම සිරුරෙහි වැටේ. හෙතෙමේ ද බැහැනකු කෙරෙයි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙකු මේ රජගහ නුවර ම සුරාවැද්දෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 6.

සතතිලොම සූත්‍රය

367. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤා පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ සතතිලොම (=සතතිලොම) ඇති පුරුෂයකු දිවිමි. ඔහුගේ ඒ සතති උඩට නැග තැන ඔහුගේ ම කයෙහි වැටේ. හෙතෙමේ ද බැහැනකු කෙරෙයි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙකු මේ රජගහ නුවර ම මුවවැද්දෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 7.

උසුලොම සූත්‍රය

368. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤා පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ උසුලොම (=හිච්ඡවා ලොම) ඇති පුරුෂයකු දිවිමි. ඔහුගේ ඒ හි උඩට නැග තැන ඔහුගේ ම කයෙහි වැටේ. හෙතෙමේ ද බැහැනකු කෙරෙයි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙකු මේ රජගහ නුවර ම වඩකයෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 8

සුචිලොම සූත්‍රය

369. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤා පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ සුචිලොම (=හිච්ඡවා ලොම) ඇති පුරුෂයකු දිවිමි. ඔහුගේ ඒ හි උඩට නැග තැන ඔහුගේ ම කයෙහි වැටේ. හෙතෙමේ ද බැහැනකු කෙරෙයි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙකු මේ රජගහ නුවර ම විශාල රක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 9.

දුතියස්වළොමසූතං.

370. ඉධං ආවුසො, ගිජ්ඣාකුචං පබ්බතං ඔරොහනො, අද්දසං සුවිලොමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තා සුවිසො සිසෙ පවිසිත්ථා මුඛතො නික්ඛමන්ති. මුඛෙ පවිසිත්ථා උරතො නික්ඛමන්ති, උරෙ පවිසිත්ථා උදරතො නික්ඛමන්ති, උදරෙ පවිසිත්ථා උරුහි නික්ඛමන්ති, උරුසු පවිසිත්ථා ජඛාහි නික්ඛමන්ති, ජඛාසු පවිසිත්ථා පාදෙහි නික්ඛමන්ති. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ සුවකො අහොසි -පෙ- [එවරුපං අත්තහාව පටිලාහං] පටිසංවෙදගතිති.

7. 1. 10.

කුමහණ්ඩසූතං.

371 ඉධං ආවුසො, ගිජ්ඣාකුචං පබ්බතං ඔරොහනො, අද්දසං කුමහණ්ඩං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. සො ගච්ඡන්තොපි තෙව අණ්ඨ ඛකො ආරොපෙත්ථා ගච්ඡති. නිසිදන්තොපි තෙසොව අණ්ඨසු නිසිදති. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතිත්ථා අනුපතිත්ථා විතචෙන්නති, විරුපෙන්නති. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ ගාමකුටො අහොසි -පෙ- [එවරුපං අත්තහාව පටිලාහං] පටිසංවෙදගතිති.

පඨමො වග්ගො.

තඤ්ඤදදනං:

අට්ඨි පෙසි උහො හි ගොසාතකා
පිණ්ඩසාකුණ්ඨො නිච්චවොරඛති,
අසි සුකාරිකො සතති මාගපී
උසුකාරණිකො සුවි සාරපී,
යො ව සිඛ්ඛිගතී සුවකො හි තො
අණ්ඨහාරී අහු ගාමකුටකොති.

7. 1. 9.

දෙවන සුවිලෝම සූත්‍රය

370. ඇවැත්ති, මෙහි මම ගිජුකුඨ පච්චෙන් බස්නෙමි අහස්හි ගමන් කරණ නිදිලෝම (=නිදිමුවා ලෝම) ඇති පුරුෂයකු දිටිමි. ඔහුගේ ඒ නිදි නිසෙහි පිවිස මුවෙන් නික්මෙයි. මුවෙහි පිවිස ලගෙන් නික්මෙයි. ලගෙහි පිවිස කුසෙන් නික්මෙයි. කුසෙහි පිවිස කලවෙන් නික්මෙයි. කලවෙහි පිවිස කෙණ්ඩියෙන් නික්මෙයි. කෙණ්ඩියෙහි පිවිස පාදයෙන් නික්මෙයි. හෙතෙමේ ද බැගෑහඩ නගයි ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙමේ මේ රජගහනුවර ම සුවකයෙක් (=පිහුණු බණන්තෙක්) විය ... ඒ කම්මාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 10

කුම්භණ්ඩ සූත්‍රය

371. ඇවැත්ති, මෙහි මම ගිජුකුඨ පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ කුම්භණ්ඩ (=කළු පමණ අණ්ඩ) ඇති පුරුෂයකු දිටිමි. හෙතෙමේ යන්තේ ද ඒ අණ්ඩ කඳව නගා ගෙණ ම යෙයි. නිදිනේ ද ඒ අණ්ඩයන්හි ම නිදියි. ඒ මොහු නිජ්ජලිණීයෝත්ත කටුඛෝත්ත උකුස්සෝත්ත ලුහුබිඳිමින් කඩා කත්, ඉරා කත්. හෙතෙමේ ද බැගෑහඩ කෙරෙයි. ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙමේ මේ රජගහනුවර ම (අල්ලන් ගන්නා) විනිසකැර ඇමතියෙක් විය ... ඒ කම්මාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

පළමුවැනි වර්ගය යි.

එහි උදාහරණය:

ගෝසාතක වූ අට්ඨි පෙසි සූත්‍ර දෙක ය, සංකුණ්ඨක වූ පිණ්ඩ සූත්‍රය, ඔරබ්භික වූ නිව්ඡ්චි සූත්‍රය, සුකර්ක වූ අසි සූත්‍රය, මාග්චික වූ සත්ති සූත්‍රය, කාරණික වූ උසු සූත්‍රය, සාරම් වූ සූචි සූත්‍රය, සුවක වූ සූචි සූත්‍රය, ගාමකුටක වූ අණ්ඩභාරී (=කුම්භණ්ඩ) සූත්‍රය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

2. දුතියො චගෙගා

7. 2. 1

ගුරුකුපසුතං.

372. ගිජ්ඣකං.

ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣකං පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං පුරිසං ගුරුකුපෙ සසිසකං¹ තිඞ්ඞං -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමසම් යෙව රාජගහෙ පාරදුරිකො අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ටිලාහං පටිසංවෙදයතිති

7. 2. 2.

ගුරුමාදිසුතං.

373 ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣකං පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං පුරිසං ගුරුකුපෙ තිඞ්ඞං, උහොති තජෙහි ගුරුං බාදනං -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමසම් යෙව රාජගහෙ දුට්ඨමුඛමණො අහොසි. යො ඤායාසංසං සමමාසමුද්ධායා පාවචනෙ භික්ඛුසඛ්ඤා සතොතා තිමනෙතො දෙණ්ඨො ගුරුසා පුරාපෙතො කාලං ආරොවාපෙතො එතදවොච: අතා හොනෙතා, යාවදන්ඨං භුක්ඛන්තො වෙච හරන්තො වාති -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ටිලාහං පටිසංවෙදයතිති

7. 2. 3

ගිව්ච්චිසුතං.

374. ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣකං පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං ගිව්ච්චිං ඉත්ථිං වෙහාසං ගව්ච්චන්ති. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතීනා අනුපතීනා විතවෙන්නති, විරාජෙන්නති. සා සුදං අට්ටසාරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසා භික්ඛවෙ, ඉත්ථි ඉමසම් යෙව රාජගහෙ අතිවාරිති අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ටිලාහං පටිසංවෙදයතිති.

7. 2. 4

මඛගුලිපිසුතං.

375 ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣකං පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං ඉත්ථිං දුග්ගකං මඛගුලිං² වෙහාසං ගව්ච්චන්ති. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතීනා අනුපතීනා විතවෙන්නති, විරාජෙන්නති. සා සුදං අට්ටසාරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසා භික්ඛවෙ, ඉත්ථි ඉමසම් යෙව රාජගහෙ ඉක්ඛණ්ඨා අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ටිලාහං පටිසංවෙදයතිති.

1. සිසකං. සිමු. සතා. 2. මඛගුලිං - අට්ටසාරං

2. දෙවනවග්ගය

7. 1. 1

ගුණකුසලසූත්‍රය

372. රජගහනුවර-

ඇවැත්ති, මෙහි මම ගිජුකුළු පථවෙන් බස්තෙමි අසුවිවලක හිස සහිත ව ගිලුනු පුරුෂයකු දිවිමි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්තභූතෙමේ මේ රජගහනුවර ම පරමුත් සෙවුනෙක් විය ... ඒ කම්මයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත් බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 2

ගුණබාදි සූත්‍රය

373. මහණෙනි, මෙහි මම ගිජුකුළු පථවෙන් බස්තෙමි අසුවිවලක ගිලුනු දැතින් අසුවි කත පුරුෂයකු දිවිමි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්තභූතෙමේ මේ රජගහනුවර ම දූෂට බමුණෙක් විය. හෙතෙමේ ක්ෂුද්‍ර බුදුරජාතන් වහන්සේගේ සත්තෙහි බික්සහන බැතින් පවරා අසුවියෙන් ඔරු පුරවා කල් දත්වා "පින්වත්ති, මෙයින් ඇති තාක් අනුභව කෙරෙත්වා හැර ගෙන ද යෙත්වා" යි මෙය කී ය ... ඒ කම්මයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 2. 3.

නිවසවිපථි සූත්‍රය

374. ඇවැත්ති, මෙහි මම ගිජුකුළු පථවෙන් බස්තෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ සිවිය භැඬි භත්‍රියක දිවිමි. යක්ඛිජුලිභිණ්ණියෝ ද කටුබෝ ද උතුරුසෝ ද ඒ මාය පුත්‍රබද්ධින් කඩා කති, ඉරු කති. ඕනොමෝ බැහැහඬ කෙරෙයි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ භත්‍රි තොමෝ මේ රජගහනුවර ම වෙශ්‍යාවක් වූවා ය ... ඒ කම්මයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත් බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 2. 4.

මඛගුලිපථි සූත්‍රය

375. ඇවැත්ති, මෙහි මම ගිජුකුළු පථවෙන් බස්තෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ දුගද පිළිකුල් කට යුතු භත්‍රියක දිවිමි යක්ඛිජුලිභිණ්ණියෝ ද කටුබෝ ද උතුරුසෝ ද ඒ මාය පුත්‍රබද්ධින් කඩා කති, ඉරු කති. ඕනොමෝ බැහැහඬ කෙරෙයි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ භත්‍රි තොමෝ මේ රජගහනුවර ම යක්දුරුසක් (යක්දෙහිකම් කරන්නියක්) වූවා ය ... මහාජනයා මහදිටු ගැන් වූ ඒ කම්මයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක

7. 2. 5.

බකිලිභික්ෂුහතං.

376. ඉධාහං ආවුසො, ගිජ්ඣකුමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං ඉප්ඵං උපපකකං ඕකිලිනිං ඕකිරිණිං වෙහාසං ගව්ඡන්තිං. සා සුදං අට්ඨස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසා භික්ඛවෙ, ඉප්ඵි ඝාලිඛග්ග්ඤ්ඤා¹ රඤ්ඤො අග්ගමගෙසි අහොසි. සා ඉසාපකතා සපතතිං අභිහාරකවාගෙන ඕකිරි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදගතිති.

7. 2. 6.

අසිසකභික්ෂුහතං.

377. ඉධාහං ආවුසො, ගිජ්ඣකුමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං අසිසකං කඛකිං^{*} වෙහාසං ගව්ඡන්තං. තස්ස උරෙ අකඛිනී වෙව භොනති ඉබ්බඤ්ඤා. තමෙන ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපභිනා අනුපභිනා විතවෙන්නති, විරාජෙන්නති. සො සුදං අට්ඨස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමස්මිං යෙව ගිජ්ඣසහ භාරිණො තාම වොරසාතකො අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදගතිති.

7. 2. 7.

හික්ඛුභික්ෂුහතං.

378. ඉධාහං ආවුසො, ගිජ්ඣකුමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං හික්ඛුං වෙහාසං ගව්ඡන්තං. තස්ස සඛ්ඝාපිපි ආදිත්තා සම්පජ්ජලිතා සජ්ජොතිහුතා, පතොතාපි ආදිත්තා සම්පජ්ජලිතො සජ්ජොතිහුතො, කාය-බකිතමපි ආදිත්තං සම්පජ්ජලිතං සජ්ජොතිහුතං, කායොපි ආදිත්තො සම්පජ්ජලිතො සජ්ජොතිහුතො, සො සුදං අට්ඨස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, හික්ඛු ඝාණපග්ගා සම්මාසම්මුද්ධායා පාවචනෙ පාපහික්ඛුනී අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදගතිති.

7. 2. 8.

හික්ඛුණ්ඤ්ඤාහතං.

379. ඉධාහං ආවුසො, ගිජ්ඣකුමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං හික්ඛුනිං වෙහාසං ගව්ඡන්තිං. තස්සා සඛ්ඝාපිපි ආදිත්තා -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසා භික්ඛවෙ හික්ඛුනී ඝාණපග්ගා සම්මාසම්මුද්ධායා පාවචනෙ පාපහික්ඛුනී අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදගතිති.

1 කලිඛග්ග්ඤ්ඤා - මජ්ඣ, සං, PTS. 2. කඛකිං - සිමු, PTS. සි 1, 2.

7. 2. 5.

බකලිනී සූත්‍රය.

376. ඇවැත්ති, මෙහි මම හික්ෂකුඵ පථවෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ හිත්තෙන් පැහැනු සිරුරු ඇති බහ වැහිරෙණ හිනි අඟුරින් භාත්පස ගැවහුනු සත්‍රියක දිවිමි. මිත්‍යෝමෝ බැගෑහබ කෙරෙයි... [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ...] මහණෙනි, මේ සත්‍රී තෝමෝ කලිගුරුපුරුණේ අගමෙහෙසිය වූවා ය. මී තොමෝ ඊෂ්ඨායෙන් මධ්‍යා ලද්දී සැතිරිය (=සැමියාගේ අත් බිරිය) මත ඇඟුරුකබලක් හලාලිය ... ඒ කමියාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විදි යි වදාළසේක.

7. 2. 6.

අසිසක සූත්‍රය

377. ඇවැත්ති, මෙහි මම හික්ෂකුඵ පථවෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ හිස නැති සිරුරක් (=තවකියක්) දිවිමි. එහි ලයෙහි ඇස් ද, මුව ද වෙයි. හික්ෂලිහිණියෝ ද කටුබෝ ද උකුත්තෝ ද ඒ මෙය ලුහුබදිමින් කඩා කති, ඉරා කති. හේ ද බැගෑ හබ කෙරෙයි. [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ...] මහණෙනි, මේ සත්‍රී තෙමේ මේ රජගහනුවර ම භාගින නම් චෝරසාතයෙක් විය ... ඒ කමියාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විදි යි වදාළසේක.

7. 2. 7.

හික්ෂු සූත්‍රය

378. ඇවැත්ති, මෙහි මම හික්ෂකුඵ පථවෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ මහණකු දිවිමි. ඔහුගේ සහල ද භාත්පසින් ඇවිල ගත්තේ ය. හිනි ගෙණ දිලියෙන්නේ ය. හිනිදල් සහිත ය. පාත්‍රය ද භාත්පසින් ඇවිල ගත්තේ ය. හිනි ගෙණ දිලියෙන්නේ ය. හිනිදල් සහිත ය කාමාන ද ආදිතනය, සමපඨ්ථලිත ය, සජොතිභූත ය. කය ද ආදිතන ය, සමපඨ්ථලිත ය, සජොතිභූත ය. හෙතෙමේ ද බැගෑ හබ කෙරෙයි. [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ...] මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ කසුප් සමායසවුදුරජානන් වහන්සේගේ සත්තෙහි පවිටු මහණෙක් විය ... ඒ කමියාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විදි යි වදාළසේක.

7. 2. 8.

හික්ෂුණි සූත්‍රය

379. ඇවැත්ති, මෙහි මම හික්ෂකුඵ පථවෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ මෙහෙණක දිවිමි. ඇගේ සහල ද භාත්පසින් ඇවිල ගත්තේ ය. ... [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ...] මහණෙනි, මේ මෙහෙණ තොමෝ කසුප් සමායසවුදුරජානන් වහන්සේගේ සත්තෙහි පවිටු මෙහෙණක් වූවාය. ... ඒ කමියාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විදි යි වදාළසේක.

7. 2. 9.

සිත්තමානාසුත්තං.

380. ඉධාහං ආවුසො, ගීජකුකුචා පබ්බතා ඔරොහනොතා අද්දසං සිත්තමානං වෙහාසං ගච්ඡන්තී. තස්ස සංඝාරීපි ආදිත්තා -පෙ- [අථ බො හගවා-පෙ-] එසා භික්ඛවෙ සිත්තමානා කස්සපස්ස සම්මාසම්මුඤ්ඤාස්ස පාවචනෙ පාපසිත්තමානා අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපටිලාහං පටිසංවෙදෙතීති

7. 2. 10

සාමණේරසුත්තං.

381. ඉධාහං ආවුසො, ගීජකුකුචා පබ්බතා ඔරොහනොතා අද්දසං සාමණේරං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස සංඝාරීපි ආදිත්තා -පෙ- [අථ බො හගවා -පෙ-] එතො භික්ඛවෙ සාමණේරො කස්සපස්ස සම්මාසම්මුඤ්ඤාස්ස පාවචනෙ පාපසාමණේරෙ අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපටිලාහං පටිසංවෙදෙතීති

7. 2. 11.

සාමණේරීසුත්තං.

382. ඉධාහං ආවුසො, ගීජකුකුචා පබ්බතා ඔරොහනොතා අද්දසං සාමණේරිං වෙහාසං ගච්ඡන්තී. තස්ස සංඝාරීපි ආදිත්තා සම්පජ්ජලිතා සජ්ජෙතිහුතා. පඤ්ඤාපි ආදිත්තො සම්පජ්ජලිතො සජ්ජෙතිහුතො. කාය-බ්බන්තමපි ආදිත්තං සම්පජ්ජලිතං සජ්ජෙතිහුතං. කායොපි ආදිත්තො සම්පජ්ජලිතො සජ්ජෙතිහුතො. සංග්ගදං අට්ටස්සරං කරොති තස්ස මග්ගං ආවුසො, එතදහොසි. අච්ඡරියං වත හො, අබ්බුතං වත හො, එවරුපොපි තාම සතොතා හවිස්සති. එවරුපොපි තාම සතොතා හවිස්සති එවරුපොපි තාම අත්තභාවපටිලාහො හවිස්සති. [-පෙ-]

අථ බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: වහ්නුගුතා වත භික්ඛවෙ, සාවකා විහරන්තී. ඤාණගුතා වත භික්ඛවෙ, සාවකා විහරන්තී යත්ත භි තාම සාවකො එවරුපං ඤායාති වා දනාති වා සන්තී වා කරිස්සති. පුබ්බෙව මෙ සා භික්ඛවෙ, සාමණේරී දිට්ඨා අහොසි අපි වාහං ත බ්‍යාකාසිං. අහමෙවෙනං බ්‍යාකරොය්‍යං, පරෙ මෙ ත සද්දහෙය්‍යං. යෙ මෙ ත සද්දහෙය්‍යං. තෙසං තං අස්ස දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛාය.

7. 2. 9

සික්ඛමානා සූත්‍රය

380. ඇවැත්ති, මම මෙහි හිඤ්ඤාඵ පච්චෙන් බස්තෙමි අභස්සි ගමන් කරණ සික්ඛමානාවක දිට්ඨි. ඇගේ සහල ද ආදිත්ත ය ... [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ...] මහණෙනි, මේ සික්ඛමානාව කසුප් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ සස්තෙහි පවිටු සික්ඛමානාවක් වූවා ය. ඒ කමයාගේ විපාකාවශේෂයෙන්මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි හි. වදාළසේක.

7. 2. 10.

සාමණේර සූත්‍රය

381. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤාඵ පච්චෙන් බස්තෙමි අභස්සි ගමන් කරණ හෙරණකු දිට්ඨි. ඔහුගේ සහල ද ආදිත්ත ය... ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ හෙරණ තෙමේ කසුප් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ සස්තෙහි පවිටු හෙරණෙක් විය. ඒ කමයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි හි වදාළසේක.

7. 2. 11.

සාමණේරී සූත්‍රය

382. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤාඵ පච්චෙන් බස්තෙමි අභස්සි ගමන් කරණ හෙරණක දිට්ඨි. ඇගේ සහල ද ආදිත්ත ය, සම්පජ්ජාලිත ය, සජ්ජාතිගුත ය. පාත්‍රය ද ආදිත්ත ය, සම්පජ්ජාලිත ය, සජ්ජාතිගුත ය. කාමාන ද ආදිත්ත ය, සම්පජ්ජාලිත ය, සජ්ජාතිගුත ය. කය ද ආදිත්ත ය, සම්පජ්ජාලිත ය, සජ්ජාතිගුත ය. භික්‍ෂොමෝ ද බැගෑහඩ කෙරෙහි. ඇවැත්ති, ඒ මම මේ අදහස විය. "පිත්චත්ති, ඒකාන්තයෙන් ආශ්වායීයෙහි. පිත්චත්ති, ඒකාන්තයෙන් අද්දිගයෙහි මෙබඳු තම් සත්තියෙක් වන්නේ ද, මෙබඳු තම් යක්‍ෂයෙක් වන්නේ ද, මෙබඳු තම් අත්බැව් පිළිලැබීමක් වන්නේද"හි. ...

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන්සෙන්සේ භික්‍ෂූන් ඇමතු සේක. යම් කෙසෙකින් ශ්‍රාවක තෙමේ මෙබන්දක් දන්නේ හෝ වේ ද, දක්නේ හෝ වේ ද, සාක්‍ෂ්‍ය කරන්නේ හෝ වේ ද, (එහෙයින්) මහණෙනි, ශ්‍රාවකයෝ ඒකාන්තයෙන් හට ගත් ඇඟ් ඇත්තාහු වෙසෙත් මහණෙනි, ශ්‍රාවකයෝ ඒකාන්තයෙන් හට ගත් නුවණ ඇත්තාහු වෙසෙත්. මහණෙනි, පෙර ම මා විසින් ඒ හෙරණී දක්නා ලද්දී වූවා ය. එහෙත් මම තො පාවසිමි. මම ම මෙය පාවසුයෙමි තම් අත්නු මා වදන තො අදහන්නාහු ය. යම් කෙනෙක් මා වදන තො අදහන්නාහු තම් එය ඔවුහට දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි අතිශ්‍ය පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය.

එසා භික්ඛවෙ, සාමණේරී ඝායකස්ස සමමාසල්ලුඤ්ඤායා පාවචනෙ පාපසාමණේරී අහොසි, සා තස්ස කම්මස්ස විපාකෙත ඛන්ති වස්සානි ඛන්ති වස්සසතානි ඛන්ති වස්සසහස්සානි ඛන්ති වස්සසහස්සානි නිරයෙ පච්චිත්ථා තස්සෙව කම්මස්ස විපාකාවසෙසෙන ඵවරූපං අතතභාවපටිලාභං පටිසංවෙදගතිති

වග්ගො දුතියො

තස්ස අයං:

කුපෙ නිම්බ්ගො හි සො පාරදුරිකො
 ගුට්ඨාදී අහු දුට්ඨසමණ්ත්වාහවණො,
 නිව්ඡවිත්ථි අභිචාරිනී අහු
 මඛ්ඤ්ලිත්ථි අහු ඉක්ඛණ්ණිත්ථිකා,
 ඔකිලිනී සපතතඛතාරකොකිරි
 සිසව්ඡනො අහු වොරභාතකො,
 භික්ඛු භික්ඛුනී සික්ඛමානා සාමණේරො අථ
 සාමණේරිකා ඝායකස්ස විතරංගං පබ්බජ්ජ,
 පාපකම්මං අකරිංසු තාවදෙති

ලක්ඛණසංයුතතං සමත්තං.

මහණෙනි, මේ හෙරණ තොමෝ කසුප් සමාසවුද්ධන්ගේ සත්තෙහි පවිටු හෙරණක් වූවා ය. ඔහු තොමෝ ඒ කමිසේ විපාකයෙන් බොහෝ වස් ගණන් බොහෝ වස් සියගණන් බොහෝ වස් දහස්ගණන් බොහෝ වස් සියදහස්ගණන් තීරයෙහි පැය ඒ කමියාගේ ම ඉතිරි විපාකයෙන් මෙබඳු අත්බැඳි පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළායේක.

දෙවෙනි වර්ගය යි.

එහි උදදනාය:

කුපයෙහි නිමේන වූ හෙතෙමේ පාරදරික වූයේ ය. අඟුළු කන්තේ දූෂ්ටත්වයෙන් වූයේ ය. සිවිය තැත්තී වෙශ්ඨාවක් වූවා ය. පිළිකුල් කටයුත්තී සද්දස්සක් වූවා ය. ඔහු වැහිරෙන්නී සැතිය මත අඟුරු විසිරීය. හිස්සන් තැනැත්තේ වොරභාගතයක් වූයේ හිසකුටු හිසකුටු සිකමානා සාමණේර සාමණේරීහු කසුප් සත්තෙහි පැවදි ව රිසිසේ පවිකම් කළහ.

උක්ත චරිත සංස්කෘතය නිමිසේ ය.

8. ඔපම්මසංයුක්තං

1. පඨමො වග්ගො

8. 1. 1.

කුටසුතං.

383. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාචජ්ඣිං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ ඛො හගවා -පෙ- එතදවොච:

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කුට්ඨාගාරස්ස යා කාචි ගොපානසීයො, සබ්බො තා කුට්ඨිගමා කුට්ඨමොසරණා, කුට්ඨසමුග්ගානා සබ්බො තා සමුග්ගානං භවින්නති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච්ඡි අකුසලමූලා¹ සබ්බෙ තෙ අවිජ්ජගමා² අවිජ්ජාසමොසරණා. අවිජ්ජාසමුග්ගානා සබ්බෙ තෙ සමුග්ගානං භවින්නති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “අපමන්නා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

8 1 2.

නවසිඛාසුතං.

384. ඝාචජ්ඣිං-

අථ ඛො හගවා පරිත්තං තවසිඛායං පංසුං ආරොපෙත්වා භික්ඛු ආවිනොසී: තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමනනුඛො ඛත්තරං යො වායං³ යො පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා⁴ මහාපඨවීති?

එතදෙව හනො ඛත්තරං යදිදං මහාපඨවී. අපමන්නකොයං හගවතා පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතො. සභිමපි ත උපෙති, උපනිගිමපි න උපෙති, කලභාගමපි ත උපෙති මහාපඨවී. උපනිගාය හගවතා පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතොති.

එව මෙව ඛො භික්ඛවෙ, අපසකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව ඛත්තරා සත්තා යෙ අඤ්ඤත්ථ මනුස්සෙහි පච්චාජායන්ති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “අපමන්නා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. අකුසලා ඛමමා - මජ්ඣං, PTS, සං. 2. අවිජ්ජා-මූලකා මජ්ඣං PTS, සං.

3. යො වායං - මජ්ඣං. 4. යො වායං - මජ්ඣං.

8. ඔපම්මසංයුත්තය

1. ප්‍රථමවගීය

8. 1. 1.

කුට සූත්‍රය

383. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුමර හම්පයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක: මහණෙනි, යම් සේ කුච්භෙයක හැම ගොතැන්හු ම කුටයෙහි (කැණිමඩලෙහි) පිවිසියාහු කුටයෙහි මුළුදුන්නාහු ද කුටය බිඳීමෙන් ඒ හැම විනාශයට යෙන් ද, මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කිසි අකුසල්මුල් කෙනෙක් වෙන් ද, ඒ හැම අවිද්‍යාවෙහි පිවිසියාහු අවිද්‍යාවෙහි මුළුදුන්නාහු වෙන්. අවිද්‍යාව නැතිමෙන් ඒ සියලු අකුසලමුලයෝ විනාශයට යෙහි.

එහෙයින් මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු. “අප්‍රමතත ව වසන්තමෝ”යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 2.

නවසිංහ සූත්‍රය

384. සැවැත්තුමර-

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නියසිලෙහි පස් බුද්ධන් තගා හිසුන් ඇමතු සේක. “මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඬවූ ද? කීමෙන් ඉබොහෝ ද? මා විසින් නියසිලෙහි තගන ලද මේ පස් බිඳ ද, තොහොත් මේ මහ පොළොව ද”යි.

වහන්ස, යම් මේ මහපොළවක් වේ ද, එය ම ඉබොහෝ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි තගන ලද මේ පස්බුද්ධ ස්වරූප ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි තගන ලද පස්බුද්ධ මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී ගණනකට ද නො පැමිණේ. උපමාවට ද නො පැමිණේ. සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිද්ද, ඒ සත්ත්වයෝ ඉතා අප්‍රාය. වැලි යම් කෙනෙක් මිනිස්ලොවින් අත් තැනි උපදිත් ද, මේ සත්ත්වයෝ ම ඉතා බොහෝය.

එහෙයින් මහණෙනි, තොප විසින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු. “තොපමා ව වෙසෙන්නමෝ”යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 3.

කුලසුභතං

385. සාවස්ථියං--

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිචි කුලානි බහුජ්ඣිකානි අපපුරිසානි,
තානි සුප්පඨංගියානි හොනති වොරෙහි කුමානෙතකෙහි. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ, යස්ස කස්සචි භික්ඛුතො මෙතතා වෙතොවිමුත්ති අහාචිතා අබහුලී-
කතා, සො සුප්පඨංගියො හොති අමනුස්සෙහි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිචි කුලානි අපපිජ්ඣිකානි¹ බහුපුරිසානි,
තානි දුප්පඨංගියානි හොනති වොරෙහි කුමානෙතකෙහි. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ, යස්ස කස්සචි භික්ඛුතො මෙතතා වෙතොවිමුත්ති භාචිතා
බහුලීකතා, සො දුප්පඨංගියො හොති අමනුස්සෙහි

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: මෙතතා තො වෙතොවිමුත්ති
භාචිතා භවිස්සති බහුලීකතා යානිකතා වජ්ජිකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා
සුසමාරඤ්ඤාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

8. 1. 4.

ඔක්කාසනසුභතං

386. සාවස්ථියං--

යො භික්ඛවෙ, පුබ්බණ්හසමයං ඔක්කාසනං² දුතං දදෙය්‍ය, යො
මජ්ඣන්තිකං සමයං ඔක්කාසනං දුතං දදෙය්‍ය, යො සායණ්හසමයං
ඔක්කාසනං දුතං දදෙය්‍ය, යො වා පුබ්බණ්හසමයං අන්තමස්සො ගඤ්ඤාන
මත්තමපි මෙතතං චිත්තං භාවෙය්‍ය, යො වා මජ්ඣන්තිකං සමයං අන්තමස්සො
ගඤ්ඤානමත්තමපි මෙතතං චිත්තං භාවෙය්‍ය, යො වා සායණ්හසමයං
අන්තමස්සො ගඤ්ඤානමත්තමපි මෙතතං චිත්තං භාවෙය්‍ය, ඉදං තතො
මහපථලතරං.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: මෙතතා තො වෙතොවිමුත්ති
භාචිතා භවිස්සති බහුලීකතා යානිකතා වජ්ජිකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා
සුසමාරඤ්ඤාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. අපපිජ්ඣිකානි, - සිමු, සි 1, 2, ස්‍යා.

2. උක්කාසනං - සි 1, 2.

8. 1. 3.

කුල සුත්‍රය

385 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, යම් සේ බොහෝ සත්‍රින් ඇති අලා පුරුෂයන් ඇති යම් කිසි කුලයෝ වෙද්ද, ඔහු කළයෙහි සැඟවූ පහත් එළියෙන් තොරකම් කරණ කුලු තොරැත් විසින් සුවසේ වෙහෙසිය හැක්කානු වෙති. මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණකු විසින් මෙතනාවේතොවිච්ඡන්තිය (මෙත්‍රිධ්‍යානය) නොවඩන ලද්ද, බහුල තො කරණ ලද්ද, හෙතෙමේ අමනුෂ්‍යයන් විසින් සුවසේ වෙහෙසිය හෙන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් සේ අලා සත්‍රින් ඇති බොහෝ පුරුෂයන් ඇති යම් කිසි කුලයෝ වෙද්ද, ඔහු කුලු තොරැත් විසින් තො වෙහෙසිය හෙන්නානු වෙති. මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණකු විසින් මෙතනාවේතොවිච්ඡන්තිය වඩන ලද්ද, බහුල කරණ ලද්ද, හෙතෙමේ අමනුෂ්‍යයන් විසින් තො වෙහෙසිය හෙන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු: “අප විසින් මෙතනාවේතොවිච්ඡන්තිය වඩන ලද්දී බහුල කරණ ලද්දී සුකත යානයක් මෙන් කරණ ලද්දී ප්‍රතික්‍ෂාචියෙන් වාහුවක් මෙන් කරණ ලද්දී එළඹ සිටියක් කරණ ලද්දී පුරුදු කරණ ලද්දී මැනවින් පිරිසුන් කරණ ලද්දී වන්නී ය” යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 4.

බන්ධනාසන සුත්‍රය

386 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, යමෙක් පෙරවරු මහබත් සැළි සියක් දත් දෙන්නේ ද, යමෙක් මද්දහතෙහි මහබත් සැළි සියක් දත් දෙන්නේ ද, යමෙක් සවස් කල මහබත් සැළි සියක් දත් දෙන්නේ ද, යමෙකුත් පෙරවරු යටත් පිරිසෙයින් ගෝඥතා (දෙනෙය් තතපුච්ඡ එක් වරක් අදතා) කල් පමණකුදු මෙත් සිත වඩන්නේ ද, යමෙකුත් මද්දහතෙහි යටත් පිරිසෙයින් ගෝඥතා කල් පමණකුදු මෙත් සිත වඩන්නේ ද, යමෙකුත් සවස් වරු යටත් පිරිසෙයින් ගෝඥතා කල් පමණකුදු මෙත් සිත වඩන්නේ ද, මෙය ඒ දතට වඩා මහත්ඵල ය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු: “අප විසින් මෙතනාවේතොවිච්ඡන්තිය වඩන ලද්දී බහුල කරණ ලද්දී යානයක් මෙන් කරණ ලද්දී වාහුවක් මෙන් කරණ ලද්දී එළඹ සිටියක් කරණ ලද්දී පුරුදු කරණ ලද්දී මැනවින් පිරිසුන් කරණ ලද්දී වන්නී ය” යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 5.

සභාවිසුභානං.

387. සාවිසුභං--

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සත්ති තිණ්හථලා, අථ පුරිසො ආගච්ඡය්‍ය “අහං ඉමං සත්තිං තිණ්හථලං පාණිනා වා මුට්ඨිනා වා පතිලෙණ්ණියාමි පති-
කොට්ඨෙය්‍යාමි¹ පතිවට්ඨෙය්‍යාමි”ති.² තං කිම්මඤ්ඤාපි භික්ඛවෙ, හඤ්ඤා
නු ඛො සො පුරිසො අමුං සත්තිං තිණ්හථලං පාණිනා වා මුට්ඨිනා වා
පතිලෙණ්ණං පතිකොට්ඨං පතිවට්ඨෙතුනති? නො හෙතං භනෙත.
තං කියස්ස හෙතු? අසු හි භනෙත සත්ති තිණ්හථලා න සුඤ්ඤා පාණිනා වා
මුට්ඨිනා වා පතිලෙණ්ණං පතිකොට්ඨං පතිවට්ඨෙතුං. යාවදෙව ච පත
සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස භාගී අස්සාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යස්ස කස්සපි භික්ඛුනො මෙත්තා වෙතොවිමුත්ති
භාවිතා ඛුලුලිකතා යාතීකතා චජුකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඤා,
තස්ස වෙ අමනුස්සො චිත්තං බිපිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, අථ ඛො සොව
අමනුස්සොකිලමථස්ස. විසාතස්ස භාගී අස්ස.

තසමාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සිත්තිතබ්බං. මෙත්තා නො වෙතොවිමුත්ති
භාවිතා භවිස්සති ඛුලුලිකතා යාතීකතා චජුකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා
සුසමාරඤාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිත්තිතබ්බනති.

8. 1. 6

ධනුගගහසුභානං.

388. සාවිසුභං--

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, වත්තාරෙ දළ්ඤධම්මා ධනුගගහා සිත්තිතා
කතභජ්ඣා කතුපාසතා වතුද්දිසා සිතා අස්ස, අථ පුරිසො ආගච්ඡය්‍ය “අහං
ඉමෙසං වතුන්තං දළ්ඤධම්මානං ධනුගගහානං සිත්තිතානං කතභජ්ඣානං
කතුපාසතානං වතුද්දිසා කණ්ඨං බිත්තෙ අපපතිට්ඨිතෙ පඨවියං³
ගහෙත්වා ආභරිස්සාමි”ති. තං කිම්මඤ්ඤාපි භික්ඛවෙ, ජවනො පුරිසො
පරමෙත ජවෙන සමන්තාගතොති අලං වචනායාති?

එකස්ස වෙපි භනෙත, දළ්ඤධම්මස්ස ධනුගගහස්ස සිත්තිතස්ස⁴ කතභජ්ඣස්ස
කතුපාසතස්ස කණ්ඨං බිත්තං අපපතිට්ඨිතං පඨවියං⁴ ගහෙත්වා ආභරෙය්‍ය,
ජවනො පුරිසො පරමෙත ජවෙන සමන්තාගතොති අලං වචනාය.
කොපතවාදෙ වතුන්තං දළ්ඤධම්මානං ධනුගගහානං සිත්තිතානං කතභජ්ඣානං
කතුපාසතානාති.

1. පතිකොට්ඨෙය්‍යාමි - සි 1, 2.

2. පතිවට්ඨෙය්‍යාමි - සි 1, 2.

3. සුසිත්තිතස්ස - මජ්ඣ.

4. පුරිසියං - සි 1, 2, ථපවියං - මජ්ඣ.

8. 1. 5.

සන්ති සූත්‍රය

387. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ තියුණු තල ඇති සිරියක් වේද, එකල්හි “මම තියුණු තල ඇති මේ සිරිය අතින් හෝ මිටෙන් හෝ පැහැර තමන්නෙමි. (බාරා දෙක එක් කොට) අලවන්නෙමි. දිග හැර තැවත හකුළුවන්නෙමි” යි පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද, ඒ පුරුෂ තෙමේ තියුණු තල ඇති මේ සිරිය අතින් හෝ මිටෙන් හෝ තමන්නට අලවන්නට දිග හැර තැවත හකුළුවන්නට නිසි ද? වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. ඒ කවර හෙයින්ද? වහන්ස, තියුණු තල ඇති ඒ සිරිය අතින් හෝ මිටෙන් හෝ තමන්නට අලවන්නට දිග හැර තැවත හකුළුවන්නට සුකර නො වේ. ඒ පුරුෂ තෙමේ (ඒ සදහා යම්තාක් වැර වඩා ද,) ඒතාක් ම වෙහෙසීමට විඩාවට හිමියෙක් වන්නේ ය.

මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණකු විසින් මෙතො වේතො-විමුක්තිය වඩන ලද ද, බහුල කරුණ ලද ද, යාතයක් මෙන් කරුණ ලද ද, වාසනාවක් මෙන් කරුණ ලද ද, එළඹ සිටියක් කරුණ ලද ද, පුරුදු කරුණ ලද ද, මැනවින් පිරිපුන් කරුණ ලද ද, ඉදින් අමනුෂ්‍යයෙක් ඔහුගේ සිත පෙරලිය යුතු ය යි හඟනේ තම් වැලි ඒ අමනුෂ්‍ය තෙමේ වෙහෙසීමට විඩාවට හිමියෙක් වන්නේ ය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: “අප විසින් මෙතො වේතොවිමුක්තිය වඩන ලද්දී බහුල කරුණ ලද්දී යාතයක් මෙන් කරුණ ලද්දී වාසනාවක් මෙන් කරුණ ලද්දී එළඹ සිටියක් කරුණ ලද්දී පුරුදු කරුණ ලද්දී මැනවින් පිරිපුන් කරුණ ලද්දී වන්නී ය” යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 6.

බහුගහන සූත්‍රය

388. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ දැඩි දුනු දරණ නිපුණ වූ කාතභක්‍ෂා වූ දැක්වූ බහුශ්ශිලා ඇති දුනුවාගේ සිවුදෙනෙක් සිවුදිග සිවියෝ ද, එකල්හි දැඩි දුනු ඇති නිපුණ වූ කාතභක්‍ෂා වූ දැක් වූ බහුශ්ශිලා ඇති මේ සිවු දුනුවාගේ විසින් සිවුදිගට විදින ලද ඊතල පොළොවෙහි නො පිහිටියවුන්ම (පොළොව නොගෙන තෙක්ම) මම හැර ගෙණ එන්නෙමි” යි. පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද, “එසේ දිවිය හෙත්තා වූ මේ පුරුෂ තෙම උතුම් ජව ඇත්තේ ය යි - දිවිය හෙත්තේ ය යි කියන්නට සුදුසු ද” යි:

වහන්ස, දැඩි දුනු දරණ උගත් කළපුරුදු දැක්වූ සිප් ඇති එක් දුනුවායකු විසිනුදු විදිතලද හිත පොළොව නො හෙන තෙක් ම ඉදින් හැර ගෙණ එන්නේ තම් එසේ දිවිය හෙන පුරුෂයා උතුම් ජව ඇත්තේ ය යි කියන්නට සුදුසු ය. දැඩි දුනු දරණ උගත් කළපුරුදු දැක්වූ සිප් ඇති දුනුවාගේ සිවුදෙනෙකුත් විදි හි ගැණ කවර කථා ද?

යථා ච භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිතස්ස ජවො යථා ච චන්දිමසුරියානං ජවො තතො සිඝතරො. යථා ච භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිතස්ස ජවො, යථා ච චන්දිමසුරියානං ජවො, යථා ච යා දෙවතා චන්දිමසුරියානං පුරතො ධාවනාති, තාසං දෙවතානං ජවො තතො සිඝතරො.¹ යථා ච භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිතස්ස ජවො, යථා ච චන්දිමසුරියානං ජවො, යථා ච යා දෙවතා චන්දිමසුරියානං පුරතො ධාවනාති තාසං දෙවතානං ජවො, තතො සිඝතරං ආයුසංඛාරා බිඤ්ඤාති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිත්තිතබ්බං: අපමතතා, විහරියාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිත්තිතබ්බනාති.

8 1. 7.

ආණ්ඩුපාතං

389 සාවජ්ජිකං-

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, දසාරහානං² ආණ්ඩුකො තාම මුද්ධිකො අහොසි තස්ස දසාරහා ආණ්ඩුකෙ ඵලිතෙ³ අඤ්ඤං ආණ්ඩු මදගිංසු. අහු බො සො භික්ඛවෙ සමයො යං ආණ්ඩුකස්ස මුද්ධිකස්ස පොරාණං පොකඛර ඵලකං.⁴ අනතරධාසී, ආණ්ඩුසංඛාරොව අවසිඤ්ඤාති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, හවිසසනාති භික්ඛු අතාගතමඤ්ඤාතං, යෙ තෙ සුත්තනතා: තථාගතභාසිතා ගමහීරා ගමහීරන්දා ලොකුත්තරා සුඤ්ඤතපටිසංයුතතා,⁵ තෙසු හඤ්ඤමානෙසු න සුසංසිද්ධානාති,⁶ න සොතං මදගිංසනාති, න අඤ්ඤවිතනං උපට්ඨාපෙස්සනාති. න ච තෙ ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤියනාති. යෙ පන තෙ සුත්තනතා: තථිකතා කාවෙය්සා විතතකඛරා විතතඛසඤ්ඤාතා බාහිරතා සාවකභාසිතා, තෙසු හඤ්ඤමානෙසු සුසංසිද්ධානාති, සොතං මදගිංසනාති, අඤ්ඤවිතනං උපට්ඨාපෙස්සනාති තෙ ච ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤියනාති. එවමෙව තෙසං භික්ඛවෙ, සුත්තනතානං තථාගතභාසිතානං ගමහීරානං ගමහීරන්දානං ලොකුත්තරානං සුඤ්ඤතපටිසංයුතතානං අනතරධානං හවිසසති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සිත්තිතබ්බං: "යෙ තෙ සුත්තනතා: තථාගතභාසිතා ගමහීරා ගමහීරන්දා ලොකුත්තරා සුඤ්ඤතපටිසංයුතතා, තෙසු හඤ්ඤමානෙසු සුසංසිද්ධානාමි, සොතං මදගිංසනාමි, අඤ්ඤවිතනං උපට්ඨාපෙස්සනාම තෙ ච ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤියනාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිත්තිතබ්බනාති.

1. සිඝතරං - මජ්ඣ. 2. දසාරහානං - සිමු. 3. ඝට්ඨිතෙ - මජ්ඣ., PTS

4. පොකඛරං ඵලකං - සිමු, සං. 5. සුඤ්ඤතපටිසංයුතතා - මජ්ඣ.

6. සුසංසිද්ධානාති - සිමු, සි 1, 2

මහණෙනි, ඒ පුරුෂයාගේ වෙගය යම්බඳ ද, සලකිරු දෙදෙනාගේ යම්බඳ වෙගයෙක් වේ නම් (එය) ඊට වඩා ශීඝ්‍ර ය. මහණෙනි, ඒ පුරුෂයාගේ වෙගය යම් බඳ ද, සලකිරු දෙදෙනාගේ වෙගය, යම් බඳ ද, යම් දේවතා කෙනෙක් සලකිරු දෙදෙනාට පෙරටුව යම් සේ දිවෙත් නම් ඒ දේවතාවන්ගේ වෙගය එයට වඩා ශීඝ්‍ර ය. ඒ පුරුෂයාගේ වෙගය යම් බඳ ද, සලකිරු දෙදෙනාගේ වෙගය යම් බඳ ද, යම් දේවතා කෙනෙක් සලකිරු දෙදෙනාට පෙරටුව දිවෙත් නම් ඒ දේවතාවන්ගේ වෙගය යම් බඳ ද, ඊට වඩා ශීඝ්‍රව ආයුසංස්කාරයෝ (රූප ජීවිතීන්ද්‍රියයෝ) ඝෂය වෙත්.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු. “නොපමා ව වෙසෙන්නෙමු”යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

8 1. 7.

ආණ්ඩු සුත්‍රය

389 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: (අත්වැන්නෙන් දශයෙන් කොටසක් ගන්නා බැවින්) දසාරක (තම් වූ) ඝෘත්‍රියයන්ගේ ආණ්ඩු නම් මිනිසු බෙරයෙක් විය. දසාරකයෝ ඒ අණබෙරය පැළවූ කල්හි ඊට අත් ඇණයක් ගැසූහ. මහණෙනි, යම් කලෙක්හි ආණ්ඩු මිනිසුබෙරයේ පැරණි බෙරකඳ අතුරුදන් වී ද, ඇණහැකිල්ල ම ඉතිරි වී ද, එබඳු කලෙක් වූයේ ම ය.

මහණෙනි, එහෙයින් ම මතුකාලයෙහි හිඤ්ඤ වන්නාහ. (ඔහු) තථාගත-යන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ගැඹුරු වූ ගැඹුරු අරුත් ඇති ලොවුතුරු අරුත් දක්වන ශුන්‍යතා ධර්මය පවසන යම් ඒ සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙද්ද, ඔවුන් දේශනා කරණු ලබන කල්හි අසනු කැමති නො වන්නාහ. කන් යොමු නො කරන්නාහ. අවබෝධය පිණිස සිත නො එළවන්නාහ. ඒ දහම් උගත යුතු ය යි පිරිවැතිය යුතු ය යි නොසිතන්නාහ. කවීන් විසින් කරණ ලද කවීන් විසින් නිපදවන ලද විසිතුරු අකුරු ඇති විසිතුරු ව්‍යංජන ඇති සස්තෙත් පිටත්හි වූ (අත්) සවිවත් විසින් දෙසන ලද යම් ඒ සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙද්ද, ඔවුන් කියනු ලබන කල්හි අසනු කැමති වන්නාහ. කන් යොමු කරන්නාහ. අවබෝධය පිණිස සිත එළවන්නාහ. ඒ දහම් උගත යුතු ය යි ද පිරිවැතිය යුතු ය යි සිතන්නාහ. මහණෙනි, මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ගැඹුරු වූ ගැඹුරු අරුත් ඇති ලොවුතුරු අරුත් දක්වන ශුන්‍යතා ධර්මය පාවසෙන සුත්‍රාන්තයන්ගේ අතුරුදහන් වීම වන්නේ ය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ගැඹුරු වූ ගැඹුරු අරුත් ඇති ලොවුතුරු අරුත් දක්වන ශුන්‍යතා ධර්මය පාවසෙන යම් ඒ සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙද්ද, ඔවුන් දේශනා කරණු ලබන කල්හි අසනු කැමති වන්නෙමු. කන් යොමු කරන්නෙමු. අවබෝධය පිණිස සිත එළවන්නෙමු. ඒ දහම් ම උගත යුතු ය යි, පිරිවැතිය යුතු ය යි සිතන්නෙමු”යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

8. 1. 8

කලිඛරූපධානසූතං.

390. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවිනෙ භූමාශාරසාලායං. තත්ත -පෙ- භගවා එතදවොච:

කලිඛරූපධානා භික්ඛවෙ, එතරහි ලිච්ඡී විහරන්ති අපමනතා ආතාපිනො උපාසකස්මිං. තෙසං රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහි-පුතොතාන ලහතී ඔතාරං, න ලහතී ආරම්මණං. භවිස්සන්ති භික්ඛවෙ, අතාගතමඤ්චානං ලිච්ඡී සුමුමාලා මුදුතඵණ්ණපාදා, තෙ මුදුකාසු සෙය්‍යාසු තුලබ්බේඛාහතාදිසු යාව සුරිසුග්ගමනා සෙය්‍යං කපොසානති. තෙසං රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතොතා ලිච්ඡී ඔතාරං, ලිච්ඡී ආරම්මණං.

කලිඛරූපධානා භික්ඛවෙ, එතරහි භික්ඛු විහරන්ති අපමනතා ආතාපිනො පධානස්මිං. තෙසං මාරෙ පාපිමා න ලහතී ඔතාරං, න ලහතී ආරම්මණං. භවිස්සන්ති භික්ඛවෙ, අතාගතමඤ්චානං භික්ඛු සුමුමාලා මුදුතඵණ්ණපාදා, තෙ මුදුකාසු සෙය්‍යාසු තුලබ්බේඛාහතාදිසු යාව සුරිසුග්ගමනා සෙය්‍යං කපොසානති තෙසං මාරෙ පාපිමා ලිච්ඡී ඔතාරං, ලිච්ඡී ආරම්මණං.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිභබ්බං: “කලිඛරූපධානා විහරිස්සාම අපමනතා ආතාපිනො පධානස්මි”න්ති.¹ එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

8. 1. 9.

නාගසූතං.

391. භාවජජියං-

තෙන ඛො පත සමයෙන අඤ්ඤතරෙ තවො භික්ඛු අභිවෙලං කුලාති උපසඬකමති. තමෙන භික්ඛු එවමාහංසු: “මා ආයසවා අභිවෙලං කුලාති උපසඬකම”ති. සො භික්ඛුහි වුච්චමානො එවමාහ: “ඉමෙහි තාම පෙර භික්ඛු කුලාති උපසඬකමිතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, කිමඬගපනාහ”න්ති.

අථ ඛො සම්මසුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිංසු. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ භන්තො අඤ්ඤතරෙ තවො භික්ඛු අභිවෙලං කුලාති උපසඬකමති. තමෙන භික්ඛු එවමාහංසු: “මා ආයසවා එවං අභිවෙලං කුලාති උපසඬකම”ති. සො භික්ඛු භික්ඛුහි වුච්චමානො එවමාහ: “ඉමෙහි තාම පෙර භික්ඛු කුලාති උපසඬකමිතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, කිමඬගපනාහ”න්ති.

1. පධානස්මි - සිවු.

8. 1. 8.

කලිංගරූපධාන සූත්‍රය

390. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලේක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර මහාවනයෙහි කුටානාරසාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී ... මෙය වදල සේක.

මහණෙනි, දෑත් ලිව්ව්නු ලිකොටයක් කන්වසින් කොට ඇත්තාහු අප්‍රමතත ව වියැහී ඇති ව ගුරුපාත්‍රයෙහි (ශිලා හැදෑරීමෙහි) යෙදුනාහු වාසය කෙරෙහි. මගධාධිපති වේදේහී පුත් අජිසත් රජ තෙමේ ඔවුන්ගේ සිදුරක් නො ලබයි. අරමුණක් (ප්‍රත්‍යයයක්) නො ලබයි. මහණෙනි, අතාගත කාලයෙහි ලිව්ව්නු සියුමැලි වූවෝ මුදුතුරුණු අත් පා ඇත්තෝ වන්නාහ. ඔහු පුළුන් කන්වසින් (=කොට්ට) ඇති මුදු යහන්හි හිරු උද වන තෙක් ශයනය කරන්නාහ. මගධාධිපතී වේදේහී පුත් අජිසත් රජ තෙමේ (ඔවුන් දිනුමට) ඔවුන්ගේ සිදුරක් ලබන්නේ ය. අරමුණක් ලබන්නේ ය.

මහණෙනි, දෑත් හිසුනු ලිකොට කන්වසින් කොට ඇත්තාහු අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව ප්‍රධන්වියැහියෙහි යෙදුනාහු වාසය කෙරෙත්. පවිටු මරු තෙමේ ඔවුන්ගේ සිදුරක් නො ලබයි. අරමුණක් නො ලබයි. මහණෙනි, අතාගත කාලයෙහි හිසුනු සියුමැලි වූවෝ මුදුතුරුණු අත් පා ඇත්තෝ වන්නාහ. ඔහු පුළුන් කන්වසින් ඇති මුදු යහන්හි හිරු උදවන තෙක් ශයනය කරන්නාහ. පවිටු මරු තෙමේ ඔවුන්ගේ සිදුරක් (අවකාශයක්) ලබන්නේ ය. අරමුණක් ලබන්නේ ය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු: “දව කඩක් කන්වසින් කොට ඇත්තමෝ අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව ප්‍රධන්වියැහියෙහි යෙදුනමෝ වාසය කරන්නෙමු”යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැ යි.

8. 1. 9.

නාග සූත්‍රය

391. සැවැන්කුටර-

එකල්හි එක්තරු තවක මහණෙක් වෙලාව ඉක්මවා කුලයන් කරු එළඹෙයි. හිසුනු ඒ මේ මහණහට “ආයුෂමතුති, වෙලාව ඉක්මවා කුලයන් කරු නො එළඹෙව” යි මෙසේ කීහ. ඒ මහණ තෙමේ හිසුන් විසින් කියනු ලබන්නේ “මේ සථවිර හිසුනු කුලයන් කරු එළඹිය යුතු කොට හඟිත්. කවර හෙයෙකින් මම නො එළඹෙමි ද” යි මෙසේ කී ය.

එකල්හි බොහෝ හිසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියහ ... එකත්පසෙක හුන් ඒ හිසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි එක්තරු තවක මහණෙක් වෙලාව ඉක්මවා කුලයන් වෙත එළඹෙයි. ඒ මේ මහණහට හිසුනු “ආයුෂමතුති, මෙසේ වෙලාව ඉක්මවා කුලයන් කරු නො එළඹෙව” යි කීහ. ඒ මහණ තෙමේ හිසුන් විසින් කියනු ලබන්නේ “මේ සථවිර හිසුනු කුලයන් කරු එළඹිය යුතු කොට හඟිති. කවර හෙයෙකින් මම නො එළඹෙමි ද” යි මෙසේ කී ය” යි මෙය සැළකළහ.

භූතපුබ්බං භික්කුවෙ, අරඤ්ඤායනනෙ මහාසරසී තං තාගා උපනිස්සාය විහරන්ති තෙ තං සරසීං ඔගාහෙත්වා සොණ්ඩාය භිසමුලාලං අබ්භුග්ගහෙත්වා¹ සුචික්ඛාලිතං වික්ඛාලෙත්වා අකද්දමං සඬ්ඛාදිත්වා² අජේඬ්ඛාගරන්ති තෙසං තං වණණාය වෙව හොති බලාය ව න ව තතොතිදුතං මරණං වා නිගච්ඡන්ති, මරණමත්තං වා දුක්ඛං.

තෙසංඤ්ඤාව ඛො පත භික්කුවෙ, මහාතාගාතං අනුසික්ඛමානා තරුණා භිංකච්ඡාං, තෙ තං සරසීං ඔගාහෙත්වා සොණ්ඩාය භිසමුලාලං අබ්භුග්ගහෙත්වා¹ න සුචික්ඛාලිතං වික්ඛාලෙත්වා සකද්දමං අසඬ්ඛාදිත්වා අජේඬ්ඛාගරන්ති. තෙසං තං තෙව වණණාය හොති ත බලාය. තතොතිදුතං මරණං වා නිගච්ඡන්ති, මරණමත්තං වා දුක්ඛං.

එවමෙව ඛො භික්කුවෙ, ඉධ ථෙරු භික්ඛු පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසන්ති. තෙ තජ් ධම්මං භාසන්ති තෙසං ගිහී පසන්නාකාර කරෙන්නති. තෙ තං ලාභං අගපිතා අමුච්ඡිතා අතජේඬ්ඛාපන්නා,³ ආදීතවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරි භුඤ්ඤන්ති. තෙසං තං වණණාය වෙව හොති බලාය ව න ව තතොතිදුතං මරණං වා නිගච්ඡන්ති, මරණමත්තං වා දුක්ඛං.

තෙසංඤ්ඤාව ඛො පත භික්කුවෙ, ථෙරුතං භික්ඛුනං අනුසික්ඛමානා නවා භික්ඛු පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසන්ති. තෙ තජ් ධම්මං භාසන්ති. තෙසං ගිහී පසන්නාකාරං කරෙන්නති. තෙ තං ලාභං ගපිතා මුච්ඡිතා අතජේඬ්ඛාපන්නා අතාදීතවදස්සාවිනො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤන්ති. තෙසං තං තෙව වණණාය හොති න බලාය. තෙ තතොතිදුතං මරණං වා නිගච්ඡන්ති, මරණමත්තං වා දුක්ඛං.

තස්සාවතීභ භික්කුවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “අගපිතා අමුච්ඡිතා අතජේඬ්ඛාපන්නා ආදීතවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා ලාභං පරිභුඤ්ඤාස්සාමා”ති එවං හි වො භික්කුවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

8. 1. 10.

භිලාලසුභතං

392. සාමපජීයං--

තෙත ඛො පත සමයෙත අඤ්ඤාතරො භික්ඛු අතිවෙලං භූලෙසු වාරිත්තං ආපජ්ජති. තමෙතං භික්ඛු එවමාහංසු: “මා ආයස්සා අතිවෙලං භූලෙසු වාරිත්තං ආපජ්ජ”ති සො භික්ඛු භික්ඛුහී වුවමානො ත රමති.⁴

1 අග්ගාගහෙත්වා - සිමු, සී 1, 2; අබ්බුහෙත්වා - අඬ්ඬකවා, අබ්බාග්ගහෙත්වා - ඡේසං.

2 සංඛරිත්වා. PTS 3. අකජ්ඣාපන්නා - සිමු, සෘ1.

4 වීරමයි - ඡේසං, PTS

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: “වත පෙදෙසක මහවිලෙක් විය. ඇත්තු එ විල ඇසුරු කොට වෙසෙති. ඔහු එ විලට බැස සොඹින් තෙලුඹල හා තෙලුඹුදුලී උදුරා ගෙණ හුපිරිසිදු ව සෝදු මඩ රහිතව සපා ගිලීන්. එය ඔවුන්ගේ වණ්ණ පිණිස ද බලය පිණිස ද වේ. එ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය හා සම දුකට හෝ නො පැමිණෙති.

මහණෙනි, එ මහ ඇතුන් අනු ව හික්මෙන්නා වූ තරුණ ඇත්පාවච්ච වෙත්. ඔහු එ විලට බැස සොඹින් තෙලුඹල හා තෙලුඹුදුලී උදුරා ගෙණ පිරිසිදු ව නො සෝදු මඩ සහිතව නො සපා ගිලීන්. එය ඔවුන්ගේ වණ්ණ පිණිස නො වේ ම ය. බලය පිණිස ද නො වේ ම ය. එ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය හා සම දුකට හෝ පැමිණෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙසස්තෙහි සථවිරභික්ෂුහු පෙරවරු කාලයෙහි හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ගමට හෝ නියමිතමට හෝ පිඬු පිණිස පිවිසෙත් ඔහු එහි දී දහම් දෙසත්. ගිහියෝ ඔවුනට පහන් අයුරක් කෙරෙත්. (ප්‍රත්‍යය දෙත්.) ඔහු නො හිඳි වුවාහු මූසපත් නො වුවාහු තෘෂ්ණාවෙන් නො ගැලී සිටියාහු දෙස් දක්නාසුලු වුවාහු සසරින් නික්ම යෑමේ නුවණින් යුක්ත වුවාහු එ ලාභය පරිභෝග කෙරෙත් එය ඔවුන්ගේ වණ්ණ පිණිස ද බලය පිණිස ද වේ එ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය හා සම දුකට හෝ නො පැමිණෙත්.

එ සථවිර භික්ෂුන් අනුව ම හික්මෙන්නා වූ තවක භික්ෂුහු තුමු පෙරවරු කාලයෙහි හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ගමකට හෝ නියමිතමකට හෝ පිඬු පිණිස පිවිසෙත්. ඔහු එහි දහම් දෙසත්. ගිහියෝ ඔවුනට පහන් අයුරක් කෙරෙත් (ප්‍රත්‍යය දෙත්.) ඔහු හිඳි වුවාහු මූසපත් වුවාහු තෘෂ්ණාවෙන් ගැලුනාහු දෙස් නො දක්නාසුලු වුවාහු නික්ම යෑමේ නුවණ තැත්තාහු එ ලාභය වළඳත්. එය ඔවුන්ගේ වණ්ණ පිණිස නො ම වේ. බලය පිණිස ද නො ම වේ ඔහු එ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය හා සම දුකට හෝ පැමිණෙත්.

මහණෙනි, එකෙසින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු: “නො හිඳි වුවමෝ මූසපත් නුවුවමෝ තෘෂ්ණාවෙහි නො ගැලුනමෝ දෙස් දක්නමෝ නිසාරණ ප්‍රඥ ඇත්තමෝ ලාභය වළඳන්නෙමු”යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැ යි.

8. 1. 10.

බ්‍රාහ්ම සූත්‍රය

392. සැවැත්තුවර.

එකල්හි එක්තරා මහණෙක් වෙලාව ඉක්මවා කුලයන්හි හැසිරීමට පැමිණෙයි. භික්ෂුහු එ මොහුට “ආයුෂමත්ති, වෙලාව ඉක්මවා කුලයන්හි හැසිරීමට නො පැමිණෙව”යි මෙසේ කීහ. භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබන එ මහණ තෙමේ නො ඇලෙයි

අථ ඛො සම්මනුලා භික්ඛු - පෙ- හභවන්තං එතදවොචුං: “ඉධ හතෙන අඤ්ඤාතරො භික්ඛු අතිවෙලං කුලෙසු වාරිතතං ආපජ්ජති. තමෙතං භික්ඛු එවමාහංසු “මා ආයස්මා අතිවෙලං කුලෙසු වාරිතතං ආපජ්ජ”ති. සො භික්ඛු භික්ඛුති ථුවචමානො ත රමත්”ති.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, බිලාලො¹ සන්ධිමලසංඝකට්ඨෙර² ඩිනො අහොසි මුදුමුසිං මගයමානො,³ “යදයං මුදුමුසි ගොවරාය පක්කම්සසති, තතෙව තං ගහෙහො බාදිස්සාමි”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, මුදුමුසි ගොවරාය පක්කම්. තමෙතං බිලාලො ගහෙහො සහසා අසඛ්ඛාදිනො⁴ අජෙඛාහරි. තස්ස මුදුමුසි අනතමපි බාදි, අනතභුණමපි බාදි. සො තතො නිදන්තං මරණමපි නිගමි, මරණමතතමපි දුක්ඛං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙචා භික්ඛු පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙහො පත්තචිවරමාදය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසති, අරක්ඛිතෙතෙව කායෙන අරක්ඛිතාය වාචාය අරක්ඛිතෙන චිත්තෙන අනුපට්ඨිතාය සතියා අසංවුතෙති ඉත්ථියෙති.

සො තත් පස්සති මාතුගාමං දුන්තිවත්තං වා දුපාරාතං වා, තස්ස මාතුගාමං දිස්වා දුන්තිවත්තං වා දුපාරාතං වා රාගො විතතං අනුභංසෙති. සො රුගානුභංසෙන චිත්තෙන මරණං වා නිගමන්ති, මරණමතතං වා දුක්ඛං. මරණං හෙතං භික්ඛවෙ, අරියස්ස චිත්තෙය්‍යෙ සික්ඛං පට්ඨකතාය භිතායාවතති. මරණමතතං හෙතං භික්ඛවෙ, දුක්ඛං යදිදං අඤ්ඤාතරං සංඛිලිට්ඨං ආපතතිං ආපජ්ජති, යථාරූපාය ආපතතියා ථුවාතං පඤ්ඤායති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “රක්ඛිතෙතෙව කායෙන රක්ඛිතාය වාචාය රක්ඛිතෙන චිත්තෙන උපට්ඨිතාය සතියා සංවුතෙති ඉත්ථියෙති ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

8. 1. 11.

සිභාලසුතතං.

393. භාවජජියං-

අසුත්ථ තො භූමෙන භික්ඛවෙ, රතතියා පට්ඨුතසමයං සිභාලස්ස වස්සමානස්සාති?⁵ එවං හතෙන. එසො ඛො භික්ඛවෙ, ජරසිභාලො උක්කණ්ටකෙතරි⁶ නාම රොගජාතෙන ථුවෙඨා. සො යෙන යෙන ඉවන්ති, තෙන තෙන ගමන්ති. යත් යත් ඉවන්ති, තත් තත් තිට්ඨති. යත් යත් ඉවන්ති, තත් තත් නිසීදති. යත් යත් ඉවන්ති, තත් තත් නිපජ්ජති. සීතකොපි තං වානො උපවායති. සාධු බවස්ස භික්ඛවෙ, යං ඉධෙකවෙචා සක්කපුත්තියපටිඤ්ඤා එවරූපමපි අත්තභාවපට්ටිලාහං පටිසංවෙදයෙථ.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “අපමන්තා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. බිලාලො - සා. 2. සන්ධිකට්ඨෙර - සා. 3. ආගමියමානො - සා. මග්ගමානො - සි.පු, මග්ගමානො - මු.ස., PTS 4. සංඛාදිනො - සි.පු, මු.ස., මංසංඛාදිනො - සා. සංඛාරිනො - PTS 5. වසමානස්සාති - සි.පු, සා. 6. උක්කණ්ටකෙතරි - මු.ස., උක්කණ්ටකෙතරි - සි.පු, සි 1, 2 PTS

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි එක්තරා මහණෙක් වෙලාව ඉක්මවා කුලයන්හි හැසිරීමට පැමිණෙයි. භික්ෂුහු ඔහුට ආයුෂ්මත්ති, “වෙලාව ඉක්මවා කුලයන්හි හැසිරීමට තහමක් පැමිණෙව”යි මෙසේ කීහ. ඒ මහණ තෙමේ භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබන්නේ නො ඇළේ ය”යි මෙය සැලකලහ.

මහණෙහි, පෙර වූවක් කියමි. බලලෙක් ගෘහස්තියෙහි (දෙගෙයක් අතර) හෝ මලවහන දියලුක හෝ කසලහොබෙක හෝ “යම් කලෙක මේ මාදු මුඛිකාව ගොදුරු පිණිස යන්නේ ද, එහි දී ම උග්‍ර ගෙණ කන්නෙමි”යි මුදුම්යකු සොයමින් සිටියේ විය. මහණෙහි, එකල්හි ඒ මුදු මියා ගොදුරු පිණිස නික්මුනේ ය. බලලා ඒ මු ගෙණ නො සපා වහා ගැලපී ය. ඒ මුදු මියා ඒ බලලාගේ අතුනු ද කෑ ය. අතුනුබහන් ද කෑ ය ඒ භේකුවෙන් ඒ බලලා මරණයට හෝ මරණය සම දුකට හෝ පැමිණියේ ය.

මහණෙහි, එහෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් පෙරවරු හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ නො රක්තා ලද්දවූ ම කයින් නො රක්තා ලද වචනයෙන් නො රක්තා ලද සිහින් නො ඵලඹ සිටි සිතියෙන් සංවරණය නො කල ඉදුරන්ගෙන් යුතු ව ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙයි.

හෙතෙමේ එහි දී තපුරු කොට හැන්ද වූ හෝ තපුරු කොට පෙරවූ හෝ මාගමක් දකී. තපුරු කොට හැන්ද වූ හෝ තපුරු කොට පෙරවූ හෝ මාගම දැකීමෙන් රහය ඔහුගේ සිත වතසයි. හෙතෙමේ රහයෙන් තැසුනු සිහින් මරණයට හෝ මරණය සම දුකකට හෝ පැමිණෙයි. මහණෙහි, යමෙක් සිකපිට්‍රිකෙව් කොට ගිහිබවට පෙරළේ ද, මේ සත්තෙහි මරණයයි. මහණෙහි, යම් බදු ඇවතකින් තැහි සිටීමෙන් පෙණේ නම් (එබදු) යම් කිලිට වූ එක්තරා (උට්ඨානගාමිනී) ඇවතකට පැමිණේ ද, මේ මරණය හා සම දුක ය.

මහණෙහි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ භික්ෂිය යුතු: “රක්තා ලද්ද වූ ම කයින් රක්තා ලද වචනයෙන් රක්තා ලද සිහින් ඵලඹ සිටි සිතියෙන් සංවෘත ඉදුරන්ගෙන් යුතු ව ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙන්නෙමු”යි. මහණෙහි, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු මා යි.

8. 1. 11.

සිංහල සූත්‍රය.

393. සැවැත්තුවර-

මහණෙහි, තෙපි රු පාසුඵයමිහි හඬන සිවලකුගේ හඬ ඇසුනු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙහි, මේ ජරසිවල් තෙමේ උකකණ්ටක නම් රෝගයකින් පහත්තා ලද්දේ ය. හේ යම් යම් තැන කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ තැන යෙයි. යම් යම් තැන කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ තැන සිටී. යම් යම් තැන කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ තැන හිදී. යම් යම් තැන කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ තැන හොව්. සිහිල් වාතය ද ඔහු වෙත හමයි (හේ මෙහිනුදු විතතාසාදයක් ලබයි.) මහණෙහි, යම් හෙයකින් මෙහි ‘ශාක්‍ය පුත්‍රියෙමිහි ප්‍රතිශ්‍ය ඇති ඇතැමෙක් මෙබදු වූ ද අත්බැව් පිළිලැබීමක් (විතතාසාදයක්) විඳිනේ නම් එය සහපත් වන්නේ ය. (මෙය දෙව්දත් සදහා කියු.)

මහණෙහි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ භික්ෂිය යුතු: “තො පමා ව වෙසෙන්නෙමු” යි. මහණෙහි, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු මා යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. 1. 12.

දුතියසිංගාලසුතං.

394. සාවජජීයං--

අයුජ්ඣ භො භූමො භික්ඛවෙ, රතනියා පට්ඨසයමයං සිංගාලයා
වසාමානසානි? එවං හතො. සියා බො භික්ඛවෙ, තස්මිං ජරසිංගාලෙ යා
කාචි කතඤ්ඤාතා කතවෙදිතා. ත තොච ඉධෙකචෙච සකාපුතනියපට්ඨෙඤ්ඤා
සියා කාචි කතඤ්ඤාතා කතවෙදිතා.

තස්මාතහ භික්ඛවෙ, එවං සිකඛිතබ්බං: “කතඤ්ඤාතො හවිසාම
කතවෙදිතො. අලොසු අපකමපි කතං මා නසසියති”ති¹. එවං හි වො
භික්ඛවෙ, සිකඛිතබ්බනති.

විගේශා පඨමො

තඤ්ඤාද්ගනං:

කුටං තබසිබං කුලං ඔක්ඛා සතති ධනුඤ්ඤා,
ආණි කලිඛරො තාගො ඛිට්ඨාලො දො සිංගාලකාති.

ඔපම්මසංයුතතං සමතනං.

1 ත ව භො අලොසු අපකමපි නතං නසසියති - මජ්ඣං

8. 1. 12.

දුතිය සිභාලසූත්‍රය

394. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, තෙපි රූ පාපුළු යම හඬන සිවලකු හඬ ඇසුහු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, ඒ ජරසිවලා කෙරෙහි ද යම් කිසි කළ ගුණ දන්නා බවෙන් කළ ගුණ ප්‍රකට කරණ බවෙන් වන්නේ ම ය. මෙහි ශාක්‍යපුත්‍රීය භාවය පිළිණ කරණ ඇතමකු කෙරෙහි කිසි ම කළ ගුණ දන්නා බවෙන්, කළ ගුණ ප්‍රකට කරණ බවෙන් නො වන්නේ ම ය (මෙද දෙව්දත් සඳහා කියු සේ ය.)

එහෙයින් මහණෙනි, මෙහි මෙසේ භික්ෂුය යුතු: “කළ ගුණ දන්නමෝ කළ ගුණ ප්‍රකට කොට දන්නමෝ වන්නෙමු. අප කෙරෙහි මඳකුළු කරණ ලද්ද තහමක් තැසේවා (සිහින් තොර නොවේවා)” යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂුය යුතු මැ යි.

පළමුවන වර්ගය යි.

එහි උඤ්ඤා:

කුට, තබ්බිබ්බා, කුල, ඔක්කා, සතති, ඛනුග්ගහ, ආණ්ණි, කලීභගර, තාග, බිලාල සුත්‍ර ය, සිභාල සුත්‍ර දෙක දෑ යි සූත්‍ර දෙළසෙකි යි.

ඔපම්මසංයුතතය නිමිසේ යි.

9. භික්ඛුසංයුත්තං

1. පඨමො චගෙහා

9. 1. 1.

මොග්ගල්ලානසුත්තං.¹

395 එවං මෙ සුතං: එකං තමයං ගතවා ඝාණ්ඨයං විහරති. ජෙතවනේ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො භික්ඛු ආමනෙතසි: ආටුසො භික්ඛුවොති. ආටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස පඨවස්සොසුං. ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො එතදවොච:

ඉධ මයං ආටුසො රහොගතස්ස පතිසල්ලිතස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “අරියො තුණ්හිභාවො අරියො තුණ්හිභාවොති වුච්චති, කතමො හු ඛො අරියො තුණ්හිභාවො”ති?

තස්ස මයං ආටුසො එතදහොසි: “ඉධ භික්ඛු විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣතනං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චති අරියො තුණ්හිභාවො”ති

සො ඛවාහං² ආටුසො, විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣතනං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරමි.³ තස්ස මයං ආටුසො ඉමිතා විහාරෙන විහරතො විතක්කසහගතා සඤ්ඤාමතසිකාරා සමුදවරන්ති. අථ ඛො මං ආටුසො, ගතවා ඉද්ධියා උපසම්භවිතො එතදවොච: “මොග්ගල්ලාන, මොග්ගල්ලාන, මා බ්‍රාහ්මණ අරියං තුණ්හිභාවං පමාදෙ. අරියෙ තුණ්හිභාවෙ විතනං සණ්ඨාපෙති අරියෙ තුණ්හිභාවෙ විතනං එකොදිං⁴ කරොති. අරියෙ තුණ්හිභාවෙ විතනං සමාදහා”ති

සො ඛවාහං ආටුසො, අපරෙන සම්මෙත විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣතනං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහාසිං.⁵ යං හි තං ආටුසො, සමො වදමානො වදෙය්‍ය, “සත්ථාරා අනුගහිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පතෙතා”ති, මමං තං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය “සත්ථාරා අනුගහිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පතෙතා”ති.

1. කොලිහසුත්ත - මජ්ඣිම, සං. කොලිහ-උද්දන - සී 1, 2. ඛොහං - සීච්, සී 1, 2

3. විහරිං - මජ්ඣිම. 4. එකොදිභාවං - මජ්ඣිම.

5. විහරාමි - මජ්ඣිම, සං.

9. භාවිතය-සංක්‍රමණය

1. ප්‍රථමවර්ගය

9. 1. 1.

මොහොල්ලාන සුත්‍රය

395. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **ආරාමික** සමපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩවසන සේක. එහි දී ආසුමෙන් මහමුගලන් තෙරණුවෝ 'ආරාමිති, මහණෙනි' යි හිසුන් ඇමතුහ. 'ආරාමිති' යි ඒ හිසුනු ආසුමෙන් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇත්වූහ. ආසුමෙන් මහමුගලන් තෙරණුවෝ මෙය වදාළහ:

ආරාමිති, මෙහි එකලා වූ විවේකයෙන් යුත් මට "ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවය, ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවය යි කියනු ලැබේ. කීමක් නම් ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවය වේ ද" යි මෙබඳු විතර්කයකින් පහළ විය.

ආරාමිති, ඒ මට "මෙහි මහණ තෙමේ විතර්කවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සමසන්නාහයෙහි පැහැදීම ඇති සිතේ උතුම් එකඟබැව් වඩන විතර්කිත විවාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසේ නම් මේ ආය්‍යී වූ තුෂ්ණීමහාවය යි කියනු ලැබේ" යි මේ සිත විය.

ආරාමිති, ඒ මම විතර්කවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සිත්තයන්හි පැහැදීම ඇති සිතේ උතුම් එකඟ බැව් වඩන විතර්කිත විවාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. ආරාමිති, මේ විතර්කයෙන් වෙසෙන මට විතර්ක සහගත වූ සංඥාමතකාරයෝ පවතින්. ආරාමිති, එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාද්ධියෙන් මා වෙත වැඩ "මුගලන, මුගලන, බමුණ, ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවය නො වරදව. ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවයෙහි සිත මාතවින් තබව. ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවයෙහි සිත එකඟ කරව. ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවයෙහි සිත තහාලව යි" මෙය වදාළ සේක.

ආරාමිති, ඒ මම අත් කලෙක විතර්කවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සිත් සතන්ති පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟබැව් වඩන විතර්කිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා විසිමි. ආරාමිති, සත්‍යය කියන්නෙක් "ශාන්තාත් වහන්සේ විසින් අනුගාහිත වූ ශ්‍රාවකයෙක් අභිභිඤ්ඤා ඇති බවට පැමිණියේ ය" යි යමකු සඳහා කියන්නේ නම්, සත්‍යය කියන්නා "ශාන්තාත් වහන්සේ විසින් අනුගාහිත වූ ශ්‍රාවකයෙක් අභිභිඤ්ඤා ඇති බවට පැමිණියේ ය" යි මා සඳහා එය කියන්නේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

9 1 3.

සෘජිපුනාසුතං.¹

396. සාවඤ්ඤං-

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සෘජිපුනො භික්ඛු ආමනොසි: ආට්‍රිසො භික්ඛවොති. ආට්‍රිසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොත්‍රං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

ඉධ මයං ආට්‍රිසො, රහොගතස්ස පතිසලාභිකස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “අපී නු ඛො තං කිඤ්චි ලොකස්මිං යස්ස මෙ විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා උපපජේය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා”ති.

තස්ස මයං ආට්‍රිසො, එතදහොසි: “තපී ඛො තං කිඤ්චි ලොකස්මිං යස්ස මෙ විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා උපපජේය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා”ති

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනාමො, ආයස්මනං සාරිපුත්තං එතදවොච: “සඤ්චි ඛො තෙ ආට්‍රිසො, සාරිපුත්ත විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා නුපපජේය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා”ති.

සඤ්චි ඛො මෙ ආට්‍රිසො, විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා නුපපජේය්‍යං සොක පරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා. අපි ච මෙ එවමස්ස: මහෙසකො වත හො සතො: අනන්තරිතො මහිඤ්ඤා මහානුභාවො, සචෙ ති ගගවා වීරං දීඝමඤ්ඤා තිඤ්ඤා, තදස්ස ඛන්ධජනනිකාය ඛන්ධජනසුඛාය ලොකානු-කම්පාය අත්ථාය නිකාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

තථා හි පතායස්මතො සාරිපුත්තස්ස දීඝරතං අනිඤ්ඤාමමිංකාර-මානානුසංයං සුසම්මතා: තස්මා ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සඤ්චි විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා නුපපජේය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාති.

10 1 3

මහානාගසුතං.²

397. සාවඤ්ඤං-

තෙත ඛො පත සමයෙත ආයස්මා ච සෘජිපුනො ආයස්මා ච මහාමොග්ගලානො ඤජග්ගෙ විහරන්ති චෙඨචනෙ කලාඤ්ඤානිවාපෙ එකච්ඡාරෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සායණසමයං පතිසලාභා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඤ්ඤා උපසඤ්ඤානි: ආයස්මතා මහාමොග්ගලානෙත සද්ධිං සමොද්ධිං-පෙ- එතමනං නිසිනො, ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මනං මහාමොග්ගලානං එතදවොච: විපසන්නාති ඛො තෙ ආට්‍රිසො මොග්ගලාන, ඉන්ද්‍රියාති පරිසුද්ධො චුඛවණ්ණො පරියොදනො, සනෙතන නුතායස්මා මහාමොග්ගලානො අජ්ජ විහාරෙත විහාසීති.

1. උපතිස්සසුතං - මජ්ඣ. සං.

2. සවසුතං - මජ්ඣ. සං. උදදක

9. 1. 2

ආරිපුතාන සූත්‍රය

396. සෑවැන්නුවර-

එහි දී ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ 'ඇවැත්ති, මහණෙනි' යි භික්ෂුන් ඇමතුන. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති' යි ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදත් ඇත්සුන. ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ මෙය වදාළහ.

ඇවැත්ති, මෙහි එකලා ව විවෙකි ව හුන් මට "යම්බදු මට විපරිණාම අත්‍යථාභාවයෙන් (=යමක් පෙරෙළීම වෙතත් විම නිසා) සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ උපදනාහු තම් එබදු කිසිවක් ලොව ඇද්දෝ" යි මෙබදු විතතවිතකීපයක් පහළ විය.

ඇවැත්ති, ඒ මට "යම්බදු මට විපරිණාම - අත්‍යථාභාවයෙන් සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ උපදනාහු තම් එබදු කිසිවක් ලොව තැනැ" යි මේ සිත විය.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් ආනාඤ තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවන්ට "ඇවැත්ති, ආරිපුත්‍රයෙනි, ආයානාන් වහන්සේගේ ද විපරිණාම අත්‍යථාභාවයෙන් ඔබ වහන්සේට සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ නුපදනාහු ද" යි මෙය කීහ.

ඇවැත්ති, ආයානාන් වහන්සේගේ ද විපරිණාම අත්‍යථාභාවයෙන් මට සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ නුපදනාහු ය. වැලිදු මට "පින්වත්ති, ඒකාන්තයෙන් මණ්ඩාසාස වූ මහත් සංඛි ඇති මහත් අනුභාව ඇති සතෙකුගේ අතුරුදන් වූයේ ය. ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ දිගුකලක් සිටුවා සේක් තම් එය බොහෝ ජනයාට හිත පිණිස බොහෝ ජනයාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය යි මෙසේ සිතෙන්නේ ය.

ඒ එසේ මැයි: ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරැන් වහන්සේ විසින් දිගු කලෙක අභිංකාරමම්ඛාරමානාහුතයෝ මැතවින් උපුටා ගරිණ ලදහ. එහෙයින් ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරැන් වහන්සේට ආයානාන් වහන්සේගේ ද විපරිණාම අත්‍යථාභාවයෙන් සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ නුපදනාහ යි.

10. 1. 3.

මහානාග සූත්‍රය.

397. සෑවැන්නුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද රජ භහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස තම් චේඨවිනාරාම යෙහි එක වෙහෙර (=එක ම ගඟියක) වෙහෙරි. එකල්හි ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ සවස්කල පලකමවතින් තැගි සිටියාහු ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් කර එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ ... එකත්පඥෙක හුන් ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: "ඇවැත්ති, මොග්ගල්ලාන-යෙනි, ඔබගේ ඉදුරෝ වෙසෙසින් පහත්හ. මුහුණුපාභාස පිරිසිදු ය වෙසෙසින් බබලන්නේ ය ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ අද ඒකාන්ත යෙන් ආනත වූ විහරණයකින් වුසුහු ය" යි.

මලාරිකෙන බො අහං ආවුසො, අජ්ජ විහාරෙන විහාසිං. අපි ච මෙ අහොසි ධම්මි කථාති. “කෙන සද්ධිං පනායසලතො මහාමොග්ගලානස්ස අහොසි ධම්මි කථාති?” හගවතා බො මෙ ආවුසො, සද්ධිං අහොසි ධම්මි කථාති. “දුරෙ බො ආවුසො, හගවා එතරහි සාවතියං විහරති ජේතවනෙ අනාපිඨිකස්ස ආරාමෙ. කීනත්තු බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො හගවන්තං ඉද්ධියා උපසඞ්කමි, උදුහු හගවා ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං ඉද්ධියා උපසඞ්කමි”ති?

තඛවාහං ආවුසො, හගවන්තං ඉද්ධියා උපසඞ්කමිං. තපි මං හගවා ඉද්ධියා උපසඞ්කමි. අපි ච මෙ යාවතා හගවා එත්තාවතා දිබ්බං චක්ඛුං විසුජ්ඣ දිබ්බං ච සොතධාතු. හගවතොපි යාවතාහං එත්තාවතා දිබ්බං චක්ඛුං විසුජ්ඣ, දිබ්බං ච සොතධාතුති.

යථා කථං පනායසලතො මහාමොග්ගලානස්ස හගවතා සද්ධිං අහොසි ධම්මි කථාති?

ඉධාහං ආවුසො, හගවන්තං එතදවොචං: “ආරඤ්චිරියො ආරඤ්චිරියො”ති හතෙන චුවචති. කීත්තාවතා හු බො හතෙන, ආරඤ්චිරියො භොතිති? එවං චුතෙන මං ආවුසො, හගවා එතදවොචං: ඉධ මොග්ගලාන භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති, “කාමං තවො ච නභාරු ච අට්ඨි ච අවසිස්සතු සරිරෙ, උපසුස්සතු මංසලොභිතං. යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරික්කමෙන පත්තඛබ්බං, ත තං අපාපුණ්ණිකා විරියස්ස සණ්ඨාතං හවිස්සති”ති. එවං බො මොග්ගලාන, ආරඤ්චිරියො භොතිති. එවං බො මෙ ආවුසො, හගවතා සද්ධිං අහොසි ධම්මි කථාති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො, භිම්බතො පබ්බතරුජස්ස පරිත්තා පාසාණ්-සකඛරු යාවදෙව උපනිකෙඛපත්තමත්තාය. එවමෙව බො මයං ආයස්මතො මහාමොග්ගලානස්ස යාවදෙව උපනිකෙඛපත්තමත්තාය, ආයස්මා හි මහා-මොග්ගලානො මහිද්ධිකො මහානුභාවො, ආකඞ්ඛමානො කපපං තිට්ඨෙය්‍යාති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො, මහභියා ලොණ්ඝට්ඨාය පරිත්තා ලොණ්ඝකඛරු යාවදෙව උපනිකෙඛපත්තමත්තාය. එවමෙව මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස යාවදෙව උපනිකෙඛපත්තමත්තාය. ආයස්මා හි සාරිපුත්තො හගවතා අතෙකපරියායෙන ථොමිතො වණ්ඤිතො පසථො:

“සාරිපුත්තොව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන ව,
යොපි පාරඞ්ගතො භික්ඛු එතාව¹ පරමො සියා”ති.

ඉති භෙතෙ උභො මහානාගා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලපිතං සමනුමොදිංසුති.

1. එසොච-සභා.

ඇවැත්ති, අද මම ඔෆදරික (දිබ්බවක්ඛු - දිබ්බසොතධාතු විසය වූ) විහරණයකින් විසිමි. එහෙත් මාගේ දූහෑමි කතාවෙක් වී ය. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ගේ දූහෑමි කතාව කවරකු සමග වී ද? ඇවැත්ති, මාගේ දූහෑමි කතාව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම සමග වී ය. ඇවැත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන් දුරෙහි ම සෑවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. කීමෙන් ද? ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ සෘණියෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභි-යාහු ද? තැතහොත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෘණියෙන් ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වෙත වැඩි සේක් ද යි?

ඇවැත්ති, මම සෘණියෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො ඵලභියෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද සෘණියෙන් මා වෙත නො ඵලභි සේක. එහෙත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්තාක් (දුරෙහි වූ) ද, ඒ තාක් මාගේ දිවැස ද දිවකණ ද (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැකීම පිණිස ඇසීම පිණිස) විගුඬු (=යොවු) විය. මම යම්තාක් දුරෙහි ද, ඒ තාක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද දිවැසත් දිවකණත් විගුඬු විය.

ඒ කෙසේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ගේ දූහෑමි කතාව වී ද?

ඇවැත්ති, මෙහි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට 'වහන්ස, ආරබ්බවීය්ඤී ය, ආරබ්බවීය්ඤී ය යි කියනු ලැබේ වහන්ස, කෙනෙකින් ආරබ්බවීය්ඤී වේ ද' යි මෙය සැළකෙළෙමි. ඇවැත්ති, මෙසේ සැළකළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙය වදාළ සේක: මොග්ගල්ලානග, මෙහි මහණ තෙමේ "ඒකාන්තයෙන් සිරුරෙහි සිවියත් තහරත් ඇටත් ඉතිරි වේවා, මස් ලේ වියලේවා, පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවීය්ඤීයෙන් පුරුෂපරකුමයෙන් ඒ යමක් ලැබිය යුතු නම් එය නො ලබා වීය්ඤාගේ සිටීමෙන් නො වන්නේ ය" යි පටන් ගන්නා ලද වීය්ඤී ඇති ව වෙසෙයි. මොග්ගල්ලානග, මෙසේ ආරබ්බවීය්ඤී වේ ය" යි. ඇවැත්ති, මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග මාගේ දූහෑමි කතාව විය.

ඇවැත්ති, යම් සේ කුඩා ගල් කැටක් ගිම්මත් පවුරුණු (මහත් බව සඳහා) ලක් තැබීම (උපමා කිරීම) පිණිස පමණක් ම වේ ද, එසෙයින් ම අපි ද ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ගේ (සෘණිමහත්තය සඳහා) ලක් තැබීම පිණිස පමණක් ම වෙමු. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ මහත් සෘණි ඇත්තාහ. මහත් අනුභාව ඇත්තාහ. කැමැත්තෝ නම් ආයුෂොලාය ම සිටිතාහු ය.

යම් සේ කුඩා ලුණුකැටක් (සක්වල මුවවිට හා බබ්ලොව හිමි කොට පිහිටි) ලුණු කළයක (මහත් බව සඳහා) ලක් තැබීම පිණිස පමණක් වේ ද, එසෙයින් ම අපි ද ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවන්ගේ ප්‍රඥමහත්තය සඳහා) ලක් තැබීම පිණිස පමණක් ම වෙමු. ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරෙන් සතුහි කරණ ලදහ. වණිනා කරණ ලදහ. පසත්තා ලදහ:

ප්‍රඥවෙන් ද ශීලයෙන් ද ව්‍යුපශමයෙන් ද සාරියුත් තෙරණුවෝ ම ශ්‍රේෂ්ඨයහ. යම් කිසි මහණෙක් පරතෙරට (නිවතට) පැමිණියේ නම් හෙතෙම සාරියුත් තෙරණුවන් ම පරම කොට ඇත්තේ වන්නේ ය (තෙරුන්ට වඩාඋතනිතරයෙක් නැත.)

මේසේ මේ මහාතාගයෝ (මහරහත්) දෙනම මැතැවින් බණන ලද ඔවුනොවුන්ගේ සුබැසිය සතුවත් පිළිගත්හ.

9 1 4

නවතික්ඛුසුතනං¹

398. ඝාච්ඡදියං-

තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤතරෙ තවො භික්ඛු පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛකනො විහාරං පවිසිත්වා අපොසායුසකො භුණ්ඨිභුතො සඛකසායති, ත භික්ඛුනං වෙය්‍යාවචං කරෙති විවරකාරසමයෙ. අථ ඛො සම්බුද්ධා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්පු. උපසඛකම්ප්වා භගවතනං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවතනං එතදවොචුං: “ඉධ භනෙන, අඤ්ඤතරෙ තවො භික්ඛු පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛකනො විහාරං පවිසිත්වා අපොසායුසකො භුණ්ඨිභුතො සඛකසායති ත භික්ඛුනං වෙය්‍යාවචං කරෙති විවරකාරසමයෙ”ති.

අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආමනෙතයි “එහි තං භික්ඛු මම වචනෙන තං භික්ඛුං ආමනෙතහි, සන්ධං තං ආට්ඨසො ආමනෙතහි”ති. එවං භනෙතති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසුත්වා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ප්වා තං භික්ඛුං එතදවොච: “සන්ධං තං ආට්ඨසො, ආමනෙතහි”ති. එවමාට්ඨසොති ඛො සො භික්ඛු තය්‍ය භික්ඛුතො පටිසුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ප්වා - පෙ - එකමන්තං නිසින්නං ඛො තං භික්ඛුං භගවා එතදවොච: “සචං කිර තං භික්ඛු, පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛකනො විහාරං පවිසිත්වා අපොසායුසකො භුණ්ඨිභුතො සංකසායසි, ත භික්ඛුනං වෙය්‍යාවචං කරෙති විවරකාර සමයෙ”ති; අභම්චි ඛො භනෙන, සකා කිච්චං කරෙමිති.

අථ ඛො භගවා තය්‍ය භික්ඛුතො වෙනසා වෙතොපරිවිතකකඤ්ඤය භික්ඛු ආමනෙතයි: මා ඛො භුමෙහ භික්ඛවෙ, එතය්‍ය භික්ඛුතො උජ්ඣායිත්ථ. එසො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුන්නං ඤාතානං ආභිවෙතසිකානං² දිට්ඨි-ධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අකිට්ඨලාභී අකසිරලාභී. යය්‍ය චන්ද්‍රය කුලප්පතා සමමදෙව අගාරයමා අතගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුතතරං මුඛමචරියපරියොගානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ යයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ඣ විහරන්ති. ඉදමවොච භගවා, ඉදං චත්වා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්ධා:

නග්ගිදං සිට්ඨමාරබ්භ නග්ගිදං අපොත ථාමසා,
නිබ්බාතං අධිගන්තබ්බං සබ්බතථ්පපමොචනං.³

අයඤ්ච දතරෙ භික්ඛු අයමුහතමපොරිසො,
ධාරෙති අනතිමං දෙතං ජෙත්වා මාරං සවාහිනිනති

1. කවසුතං - මජ්ඣං, භව - උදද්ධං.

2. අභිවෙතසිකානං - සීමු, ග්‍රා. 3. සබ්බද්ධකපමොචනං - මජ්ඣං, PTS.

9. 1. 4.

නවතික්ඛු ඝුත්‍රය.

398. සැවැත්නුවර-

එකල්හි එක්තරු තව මහණෙක් පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනේ වෙහෙරට පිවිස තීරුතසුක ව නිහඬ ව වෙසෙයි. සිටුරු කරණ සමයෙහි භික්ෂූන්ට වතාවත් නො කෙරෙයි. ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ: වහන්ස, මෙහි එක්තරු තවක මහණෙක් පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනේ වෙහෙරට පිවිස තීරුතසුක ව නිහඬ ව වෙසෙයි. සිටුරු කරණ සමයෙහි භික්ෂූන්ට වතාවත් නො කෙරේ යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරු මහණකු ඇමතු සේක: “මහණ එව, තෝ මාගේ වචනයෙන් ඇවැත්නි, ශාය්‍යාන් වහන්සේ නොප අමතන සේකැ”යි ඒ මහණ අමතව. “වහන්ස, එසේ ය” යි ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ඒ මහණ කර එළඹියේ ය එළඹ “ඇවැත්නි, ශාය්‍යාන් වහන්සේ නොප අමතන සේකැ”යි ඒ මහණහට මෙය කී ය. ඒ මහණ තෙමේ “ඇවැත්නි, එසේ ය”යි ඒ මහණහට පිළිවදන් අස්වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ: “මහණ තෝ පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනේ වෙහෙරට පිවිස තීරුත්සුක වූයේ නිහඬ ව වෙසෙහි, සිටුරු කරණ සමයෙහි භික්ෂූන්ට වතාවත් නො කෙරෙහි, සැවැත්”යි මෙය වදාළ සේක. ‘වහන්ස, මම සිය කට යුතු කෙරෙමි යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිය සිහින් ඒ මහණහුගේ විතන-පරිච්ඡේදය දැක භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි තෙල මහණහට තහනම් අවමන් කරවූ. “මහණෙනි, තෙල මහණ තෙමේ උතුම් සිත ඇසුරු කළ ඉහාත්මයෙහි සැපවිහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබන්-නෙක. නිද්‍රකින් ලබන්තෙක. මහන් සේ ලබන්තෙක. යමක් පිණිස කුල පුත්‍රයෝ මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මහබඩුර අවසන් කොට ඇති ඒ අනුත්තර වූ අභිත්තිය මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටභූතයෙන් දැක පසක් කොට ලබා වාසය කෙරේ” යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මෙය වදාළ සුභත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ වැලි අත් අසුරින් මෙය වදාළ සේක:

සියලු ග්‍රන්ථයන් මුදන මේ නිවන ශිවිලවීර්‍යයෙන් අවබෝධ නො කට හැකි ය. මේ නිවන ස්වරූප වූ ශක්තියකින් ලැබිය නො හැකි ය.

මේ දහර මහණෙකි. උතුම් පුරුෂයෙක් වූ ජෙනෙමේ සේනා සහිත මරු දිනා අනන්ත ශරීරය දරණෙ යි.

9. 1. 5.

සුජාතිස්සතං.

399 ආවුච්ඡිං-

අථ ඛො ආයස්මා සුජාතො යෙන ගගවා තෙනුපසඛිකම්. අද්දසා ඛො ගගවා අයස්මනතං සුජතං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන භික්ඛු ආමනෙතසි:

උභයෙනෙවායං භික්ඛවෙ, කුලපුතො සොහති: යඤ්ච අභිරුපො දක්ඛනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකනිරතාය සමන්තාගතො, යස්ස වන්ධාය කුලපුතො සමමදෙව අගාරස්මා අතභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුතතරං මුහමවරියපරියොසානං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. ඉදමවොච: ගගවා -පෙ- එතදවොච සන්ධා:

සොහති වතායං භික්ඛු උජ්ඣුතෙන වෙතසා,
විපජ්ඣතො¹ විසඤ්ඤානතා අනුපාදාය නිබ්බුතො,
ධාරෙති අනත්තං දෙහං ජෙනා මාරං සවාහිතින්ති.

9. 1. 6.

ලකුණට්ඨකගද්දියස්සතං.

490. ආවුච්ඡිං-

අථ ඛො ආයස්මා ලකුණට්ඨකගද්දියො යෙන ගගවා තෙනුපසඛිකම්. අද්දසා ඛො ගගවා ආයස්මනතං ලකුණට්ඨකගද්දියං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන භික්ඛු ආමනෙතසි:

පස්සථ තො තුලෙහ භික්ඛවෙ, එතං භික්ඛුං ආගච්ඡන්තං දුබ්බණ්ණං දුද්දසිකං ඔකොට්ඨකං භික්ඛුතං පරිභුතරූපන්ති? එවං හනෙත. එසො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු මහිඤ්ඤා මහානුභාවො, ත ව සා සමාපත්ති සුලභරූපා යා තෙන භික්ඛුනා අසමාපන්නපුබ්බා. යස්ස වන්ධාය කුලපුතො සමමදෙව අගාරස්මා අතභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුතතරං මුහමවරියපරියොසානං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. ඉදමවොච ගගවා -පෙ- එතදවොච සන්ධා:

හංසා කොඤ්චා මයුරං ව හන්ති යො පසද මහා,
සබ්බෙ සිහස්ස භායන්ති තත්ථි කායසම්. තුලානං.

එවමෙව මනුස්සෙසු දහරෙ වෙපි පඤ්ඤවා,
සො හි තත්ථ මහා කොති තෙව බාලො සරීරවාහි.

1 විපජ්ඣතො - මජ්ඣං, යො, PTS.

9. 1. 5.

සුජාත සූත්‍රය

399. සැවැත්නුවර-

එකල්හි ආයුෂ්මත් සුජාත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තා වූ සුජාත තෙරුන් දුර දී ම දුටු සේක. දැක භික්ෂූන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, මේ කුලදරු තෙමේ කරුණු දෙකෙකින් හොඳි: "විශිෂ්ට රූප ඇත්තේ දැකුම්කලු වූයේ පාභෑ එළවන උතුම් වණ්ණ භෞඤ්ඤායෙන් යුක්ත වූයේ ය" යන යම් කරුණෙකුත් වේ ද, "යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැහවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදිත් තම් මහබ්බසර අවසන් කොට ඇති ඒ අනුතර වූ අතීත්ඤා මේ අත් බැවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලබා වාසය කෙරෙයි" යන යම් කරුණෙකුත් වේ ද යන කරුණු දෙකෙනි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙද වදාළ සේක:

මේ මහණ තෙමේ සාජු වූ සිත් ඒකාන්තයෙන් හොඳි. කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුනේ සංයෝජනයන්ගෙන් වෙන් වූයේ උපාදානරහිත ව තිබියේ සේකා සහිත මරු දිනා අනතිමශරීරය දරණේ යි.

9. 1. 6.

ලකුණටකහඳිය සූත්‍රය

400. සැවැත්නුවර-

එකල්හි ආයුෂ්මත් ලකුණටකහඳිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් ලකුණටකහඳිය තෙරුන් දුර දී ම එනුවන් දුටු සේක. දැක භික්ෂූන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, තෙපි තෙල එක්තා වූ දුර්ව්ල තපුරු දැකුම් ඇති මිටි වූ භික්ෂූන් විසින් අවමන් කරණ ලද සාරූප ඇති මහණ දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ මහත් සාධු ඇත්තෙකි. මහත් අනුභාව ඇත්තෙකි. ඒ මහණහු විසින් තො සමවන්විරු යම් සමවතෙක් වේ ද, එබඳු සමවතෙක් සුලබ නො වේ. කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැහවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මහබ්බසර අවසන් කොට ඇති ඒ අනුතරඅතීත්ඤා මේ අත් බැවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට පැමිණ වෙසේ ය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය ද වදාළ සේක:

කංසයෝත් කොස්වාලිහිණියෝත් මොනරුත් ඇත්තූත් තිත් මුවෝත් සිගල්ලෝ සිංහයාගෙන් බති. කසෙහි සමබවෙක් (පමණ ගිණිමෙක්) තැන.

එසෙයින් ම මිනිසුන් අතර නුවණැත්තේ ඉදින් ලදරු වූයේ ද, හෙතෙමේ ම එහි පූජ්‍ය වෙයි. බාල (අඟ) තෙමේ මහත් සිරුරක් ඇත්තේ ද නො ම පූජ්‍ය වේ යි.

9. 1. 7.

විසාඛපඤ්චාලිපුතාසුතං¹

401. එකං සමයං භගවා චෛස්සාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාශාර-
භාලායං. තෙන බො පත සමයෙත ආයස්මා විසාඛො පඤ්චාලිපුතො
උපට්ඨාතසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයෙසති සමාදපෙති
සමුතෙනපේති සමපංභසෙති, පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය¹
අන්ධස්ස විඤ්ඤපතියා පරියාපන්නාය අනිස්සිතාය.

අථ බො භගවා සායනසමයං පතීසල්ලානා ටුව්ඪිකො යෙනුපට්ඨාත-
සාලා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ඤ්ඤා පඤ්ඤතො ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ
බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: කොහු බො භික්ඛවො, උපට්ඨාතසාලායං
භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයෙසති සමාදපෙති සමුතෙනපේති සමපංභ-
සෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය² අන්ධස්ස විඤ්ඤපතියා
පරියාපන්නාය අනිස්සිතායාති? ආයස්මා හනො, විසාඛො පඤ්චාලිපුතො
උපට්ඨාතසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයෙසති සමාදපෙති සමුතෙනපේති
සමපංභසෙති, පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අන්ධස්ස විඤ්ඤපතියා
පරියාපන්නාය අනිස්සිතායාති.

අථ බො භගවා ආයස්මන්නං විසාඛං පඤ්චාලිපුතං ආමනෙතසි:
සාඬු, සාඬු, විසාඛ, සාඬු බො ඤං විසාඛ, භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයෙසති
සමාදපෙති සමුතෙනපේති සමපංභසෙති, පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙල-
ගලාය² අන්ධස්ස විඤ්ඤපතියා පරියාපන්නාය අනිස්සිතායාති. ඉදමචොව
භගවා. ඉදං චඤා සුගතො අථාපරං එතදචොව සත්ථා:

ත භාසමානං ජාතන්ති මිස්සං බාලෙති පණ්ඩිතං,
භාසමානඤ්ච ජාතන්ති දෙසෙන්නං අමතං පදං.

භාසයෙ ජොතයෙ ධම්මං පග්ගණ්ණෙ ඉසිතං ධර්මං,
සුභාසිතධර්මා ඉසයො ධම්මො හි ඉසිතං ධර්මොති.

9. 1. 8.

නායකසුතං

402. භාවජජියා-

අථ බො ආයස්මා නායකො භගවතො මාතුච්ඡිපුතො ආකොට්ඨ-
පට්ඨාකොට්ඨානි විවරති පාරාපිඤ්ඤා අකම්භි අඤ්ජිඤා අච්ඡං පතනං
ගහෙතියා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ඤ්ඤා භගවතං අභිවාදෙතියා
එකමන්නං නිසීදි. එකමන්නං නිසින්නං බො ආයස්මන්නං තන්ධං භගවා
එතදචොව:

1. විසාඛසුතං. ඡෙසා, විසාඛ - උදදන 2. අනෙලමුභාය - සිමු.

9. 1 7

විසාඛ පඤ්චාලිපුත්ත සමුත්තං

401 එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලාමහනුවර මහවෙහෙරි කුමාගාර ශාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි (පඤ්චාලීරාජ දුතිතා පුත්‍ර බාවිත්) පඤ්චාලිපුත්‍ර වූ ආයුෂ්මත් විශාඛ තෙරණුවෝ නො පැකුළුණු කෙලතොලු නො වූ (=නිදෙස් වූ) අරුණ අභවන සිටුසස් නො හැර පවසන සසරට නිසි නො වූ නාගරික (=පුරවැසිබස් සෙයින් මිහිරි වූ) වචනයෙන් දහම් කතාවෙන් උවටැත් හලෙහි හික්කුන් කරුණු දක්වති. සමාදන් කරවති. තෙද ගන්වති. සතුටු කරවති.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පලසමවතින් තැනි සිව් සේක් උවටැත්හල වෙත එළඹි සේක. එළඹ පණවන ලද අසුන්හි වැඩහුන් සේක වැඩ හිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්කුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, කවරෙක් නො පැකුළුණු කෙලතොලු නූවූ (=නිදෙස් වූ) අරුත් හභවන සිටුසස් පවසන සසරට නිසි නො වූ මිහිරි වචනයෙන් දහම් කතායෙන් උවටැත් හලෙහි හික්කුන් කරුණු දක්වා ද, සමාදන් කරවා ද, තෙද ගන්වා ද, සතුටු කෙරේ ද යි? වහන්ස, පඤ්චාලි පුත්‍ර වූ ආයුෂ්මත් විසාඛ තෙරණුවෝ නො පැකුළුණු නිදෙස් වූ අරුත් හභවන සිටුසස් පවසන සසරට නිසි නො වූ මිහිරි වචනයෙන් දහම් කතාවෙන් උවටැත්හලෙහි හික්කුන් කරුණු දක්වත්, සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කෙරෙති යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් පඤ්චාලිපුත්‍ර විසාඛ තෙරුන් ඇමතු සේක. විසාඛ, මාතැව්. මාතැව්. විසාඛ, තෙටු නො පැකුළුණු නිදෙස් වූ අරුත් හභවන සිටුසස් පවසන සසර ඇසුරු නො කළ මඩුර වචනයෙන් දහම් කථායෙන් හික්කුන් කරුණු දක්වවු. සමාදන් කරවවු, තෙද ගන්වවු, සතුටු කරවවු යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාක්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදරු වැලි දු මෙය වදළ සේක:

බාලයන් හා එක් වූ කපික (පණ්ඩිතයා) ලෝවැස්සෝ නො දනිත් අමාපදය දෙසන කපික (පණ්ඩිතයා) දත ගණිත්

බමිය කියන්නේ ය. බවුලුවන්නේ ය. සාෂිත්තේ ධවජය දැඩි කොට ගන්නේ ය. සාෂිත්‍ර සුනාෂිතය ධවජ කොට ඇත්තාය. තව ලොවුතුරු දහම සාෂිත්තේ ධවජය යි.

9. 1. 8.

නිඤ්ඤාමුත්තං

402. සැවැත්නුවර-

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සුළුමවුපුත් ආයුෂ්මත් නිඤ්ඤා සථවිර තෙමේ කොළන ලද පිළිසකාළන ලද (මට්ඨිලුටු සිහින්) සිටුරු පොරවා ඇත් අලුතෙන් සද වෙසෙසින් පහන් පැහැති පාත්‍රයක් ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්සේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ඤානපිඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

ත බො තෙ තං තන්ද, පඨිරුපං කුලපුත්තස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස යං නිමං ආකොට්ඨපච්චාකොට්ඨානී විවරාදි පාරුපෙය්‍යාසී, අකඛිනී ව අඤ්ඤාය්‍යාසී, අවජ්ඣව පත්තං ධාරෙය්‍යාසී. එතං¹ බො තෙ තන්ද පඨිරුපං කුලපුත්තස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස යං නිමං ආරඤ්ඤාකො ව අස්සසී පිණ්ඩපාතිකො ව පංසුකුලිකො ව කාමෙසු ව අතපෙකො ව විහරෙය්‍යාසීති. ඉදමවොච හගවා - පෙ - එතදවොච සන්ධා:

කදුහං තන්දං පසෙය්‍යං ආරඤ්ඤං පංසුකුලිකං,
අඤ්ඤාකුඤ්ඤං² යාපෙන්නං කාමෙසු අතපෙකඛිනන්ති.

අථ බො ආයස්මා තන්දෙ අපරෙත සමයෙත ආරඤ්ඤාකො වාසී පිණ්ඩ-
පාතිකො ව පංසුකුලිකො ව කාමෙසු ව අතපෙකො විහාසීති.

9. 1. 9.

නියසුක්තය.

403. ආවජ්ජිමං -

අථ බො ආයස්මා නීසෙය්‍යා හගවතො පිතුච්ඡාපුත්තො යෙත හගවා තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්චා හගවන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසීදී, දුක්ඛී දුමමතො අස්සුති පච්ඡන්තයමොතො. අථ බො හගවා ආයස්මන්තං නියසං එතදවොච: කිං නිමං නියසං, එකමන්තං නිසීන්තො දුක්ඛී දුමමතො අස්සුති පච්ඡන්තයමොතොති?

තථා හි පන මං හතෙත, හික්මු සමන්තො වාචාසන්නිතොදකෙත³ සඤ්ඤාතො. අකංසුති. තථා හි පන නිමං නියසං, වන්තො තො ව වචනකනිමො, ත බො තෙ තං නියසං පඨිරුපං කුලපුත්තස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස, යං නිමං වන්තො තො ව වචනකනිමො. එතං බො තෙ නියසං පඨිරුපං කුලපුත්තස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස යං නිමං වන්තො ව අස්සසී⁴ වචනකනිමො වාති. ඉදමවොච හගවා - පෙ - එතදවොච සන්ධා:

නිනත්තු කුඤ්ඤසී මා කුඤ්ඤි අකෙකාබො නියසං තෙ වරං,
කොධමාතමකනිවිතයන්ධං හි නියසං බ්‍රහ්මවරියං වුස්සනීති.

9. 1. 10.

ථෙරනාමකසුක්තය.

404. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙඨවනො කුලඤ්ඤා-
නීවාසෙ. තෙත බො පන සමයෙත අඤ්ඤාතරො හික්මු ථෙරනාමකො
එකවිහාරී වෙච භොති එකවිහාරස්ස ව වණ්ණවාදී. සො එකො ගාමං
පිණ්ඩිය පටිසති. එකො පටිසකමති. එකො රහො නිසීදති. එකො
වඛකමං අභිධානි.

1. එවං - සී 1, 2. 2. අඤ්ඤාකුඤ්ඤං - ස්‍යා. 3. වාචාය සන්නිතොදකෙත -
මජ්ඣිම, ස්‍යා, PTS. සී 1, 2. 4. අස්ස - මජ්ඣිම, ආසී - ස්‍යා.

තඤ්ඤා, යම්බඳු තෝ කොළන ලද පිළිකොළන ලද සිවුරු පොර-
වත්තෙහි තම්, ඇස් අඳුනෙන් සදත්තෙහි තම්, වෙසෙසින් පහත් පැහැති
පාත්‍රයක් දරත්තෙහි තම් එය සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට
පැමිණි කුලපුත්‍ර වූ තොපට නිසි නො වේ. තඤ්ඤා යම්බඳු තෝ ආරණ්‍යක ද
පිණිසාභික ද පංසුකුලික ද වත්තෙහි තම්, කාමයන්හිත් නිරපේක්ෂක ව
වෙසෙත්තෙහි තම්, සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සත්තෙහි පැවිදි වූ
කුලපුත්‍ර වූ තොපට මෙය සුදුසු වේ මැ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය
වදල සේක ... ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙ ද වදල සේක:

ආරණ්‍යක වූ පංසුකුලික වූ ප්‍රකට කුලයන්හි ම තොව ගෙපිළිවෙළින්
පිඩු සිටීමෙන් යැපෙන්නා වූ කාමයන්හි නිරපේක්ෂක වූ තඤ්ඤාත් මම කවද
දක්තෙමි ද?

ඉක්බිති ආයුමෙන් තඤ්ඤා මැන භාග්‍යයෙහි ආරණ්‍යක ද පිණි-
සාභික ද පංසුකුලික ද විය. කාමයන්හි නිරපේක්ෂක ව විසි ය.

9. 1. 9.

නිසං සුත්‍රය

403. සැමැත්තුමර-

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තැන්දැනියගේ පුත් වූ ආයුෂ්මත්
නිසං ස්වර්ග තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද දුක් ඇත්තේ හටගත් දෙමහත් ඇත්තේ කඳුලු
වගුරුවමින් එකත්පසෙක හුන්නේ ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
ආයුෂ්මත් නිසංහට - නිසං, තෝ කුමක් හෙයින් දුක් ඇත්තෙහි හටගත්
දෙමහත් ඇත්තෙහි කඳුලු වගුරුවමින් එකත්පසෙක හුන්නෙහි දැයි මෙය
වදල සේක.

වහන්ස, එය එසේ මැයි: හික්කුහු වචනකෙව්වෙන් මට හාත්පස
මතුමතුයෙහි විද්දහු ය නිසං, එය එසේ මැයි. තෝ (මෙරමාහට) කියත්-
තෙකි. මෙරමා වදන් නො ම ඉවසන්නෙකි. නිසං, යම්බඳු තෝ කියන්නෙක්
වෙති ද, මෙරමා වදන් නො ඉවසන්නෙක් වෙති ද, සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන්
නික්ම පැවිද්දට වත් කුලපුත්‍ර වූ තට එය නිසි නො වේ. නිසං, යම්බඳු
තෝ කියන්නෙහිත් මෙරමා වදන් ඉවසන්නෙහිත් වත්තෙහි තම් සැදුහැ-
යෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදිවත් කුලපුත්‍ර වූ තට මෙය නිසි වේ මැ යි.
භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මෙය වදල සේක ... ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය ද
වදල සේක:

කුමක් හෙයින් කිපෙති ද? නො කිපෙව. නිසං, තට නො කිපීම උතුම්.
නිසං ක්‍රෝධය, මාතය, මකුඟුණය දුරු කිරීම පිණිස ම බහිර වෙසේ යි.

9. 1. 10.

පේරනාම සුත්‍රය

404. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි
කලඤ්ඤානිවාස තම් වෙළුමනාගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි පේර
තම් එක්තරා මහණෙක් එකලා ව වෙසෙන්නේ ද එකලා ව විසීමෙහි ගුණ
කියන්නේ ද වෙයි. හෙතෙමේ එකලා ව ගමට පිඩු පිණිස පිවිසෙයි.
එකලා ව පෙරලා එයි. එකලා ව රහසිගත ව හිඳී. එකලා ව සක්මනට
තනී.

අථ ඛො සම්බුද්ධා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්පු. උපසඛක-
මිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදංසු. එකමන්තං නිසීන්තං
ඛො තෙ භික්ඛු භගවතං එතදවොචු: ඉධ භනෙත අඤ්ඤාතරො භික්ඛු
ථෙරතාමකො එකච්ඡාරො එකච්ඡාරස්ස ව වණ්ණවාදීති.

අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං අමනෙතයි: එහි ඤා භික්ඛු මම
වචනෙන ථෙරං භික්ඛුං අමනෙතයි “සත්ථා තං ආට්ඨසො, ථෙර ආදිනෙතති”ති.
‘එවං භනෙත’ති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසුත්ථා යෙනායස්ම පෙරො
භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා අයස්මන්තං ථෙරං එතදවොචු:
“සත්ථා තං ආට්ඨසො, ථෙර ආදිනෙතති”ති. ‘එවමාට්ඨසො’ති ඛො අයස්මා
පෙරො තස්ස භික්ඛුතො පටිසුත්ථා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-
මිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදං. එකමන්තං නිසීන්තං
ඛො අයස්මන්තං ථෙරං භගවා එතදවොචු: සචං කිර තිං ථෙර එකච්ඡාරො,
එකච්ඡාරස්ස ව වණ්ණවාදීති? එවං භනෙත.

යථා සථං පන තිං ථෙර, එකච්ඡාරො එකච්ඡාරස්ස ව වණ්ණවාදීති?
ඉධාහං භනෙත, එකො ගාමං පිණ්ඩාය පටිසාමි. එකො පටිකකමාමි. එකො
රතො නිසීදමි. එකො වඛකමං අභිට්ඨාමි. එවං ඛවාහං භනෙත එකච්ඡාරො,
එකච්ඡාරස්ස ව වණ්ණවාදීති.

අනේඝසා ථෙර එකච්ඡාරො, න සො නජීති වදමි. අපි ව ථෙර, යථා
එකච්ඡාරො විත්ථාරෙණ පරිපුණ්ණො භොති, තං සුණාති, සාධුකං මහසි
කරොති, භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො ථෙරො භික්ඛු භගවතො
පච්චසෙසාසි. භගවා එතදවොචු:

සථං ව ථෙර එකච්ඡාරො විත්ථාරෙණ පරිපුණ්ණො භොති? ඉධ ථෙර
යං අනිතං තං පනිතං, යං අනාගතං තං පටිනිස්සට්ඨං. පච්චුප්පනෙතසු ව
අත්තභාවපටිලාභෙසු ඡ්ඤාරාගො සුපටිවිනිතො. එවං ඛො ථෙර එකච්ඡාරො
විත්ථාරෙණ පරිපුණ්ණො භොතිති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වත්වා සුභතො
අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

සබ්බාභිභුං සබ්බවිද්දං සුමෙධං
සබ්බෙසු ඛමෙසු අනුපලිත්තං,
සබ්බං ජහං තණ්හාකඛයෙ විමුත්තං
තමහං තරං එකච්ඡාරීති බුමිති.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි ථේර නම් එක්තරා මහණෙක් එකලා ව වෙසෙන්නේත් එකලා ව විසීමෙහි ගුණ කීයත්තේත් වේ ය” යි මෙය සැලකළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණකු ඇමතු සේක: මහණ, එව, තෝ ‘ඇවැත්නි, ථේරයෙහි, ශාය්‍යාන් වහන්සේ තොප අමතන සේකැ’ යි මාගේ වචනයෙන් ථේර මහණ අමතව. ‘වහන්ස, එසේ ය’ යි ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ආයුෂමත් ථේර මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ, ආයුෂමත් ථේර මහණහට ‘ඇවැත්නි, ථේරයෙහි, ශාය්‍යාන් වහන්සේ තොප අමතන සේකැ’ යි මෙය කී ය. ‘ඇවැත්නි, එසේ ය’ යි ආයුෂමත් ථේර මහණ තෙමේ ඒ මහණහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ථේරහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ: ථේර, තෝ එකලා ව වෙසෙන්නෙහි, එකලා ව විසීමෙහි ගුණ කීයත්තෙහිත් සැබෑ දෑ යි මෙය වදාළහ. වහන්ස, එසේ ය.

ථේර, කෙසේ නම් එකලා ව වෙසෙන්නේ එකලා ව විසීමෙහි ගුණ කීයත්තේත් වෙයි ද? වහන්ස, මෙහි මම එකලා ව ගමට පිඬු පිණිස පිවිසෙමි එකලා ව පෙරලා එමි. එකලා ව රහසිගත ව තිබීමි. එකලා ව සක්මනට තබමි. වහන්ස, මෙසේ මම එකලා ව වෙසෙන්නෙමි එකලා ව විසීමෙහි ගුණ කීයත්තෙමි ද වෙමි.

ථේර, මේ එකලා විහරණය ඇත්තේ ය. එය තැත්තේ තො වේ ය යි කියමි. වැලි දු ථේර, යම් සේ එකලා විහරණය විහර විසින් පිරිපුන් වේ ද, එය අසව. මෑතවත් මෙනෙහි කරව. කීයත්තෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ථේර මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

ථේර, කෙසේ නම් එකලා විහරණය විහර විසින් පිරිපුන් වේ ද, ථේර, මෙහි අතීත වූ (සකඝ්ථපඤ්චකයෙහි) යම් ඡන්දරාගයෙක් වී නම් එය ප්‍රතිණ ය. අනාගත වූ (සකඝ්ථපඤ්චකයෙහි) යම් ඡන්දරාගයෙක් වේ නම් එය දුරු කරණ ලද්දේ ය. වත්මන් අත්බැව් පිළිලැබුමිහි ඡන්දරාගය මෑතවත් නික්මවන (=මඛනා) ලද්දේ ය. ථේර, මෙසේ එකලා විහරණය පිරිපුන් වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. ඉහත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාරා යළි මෙය ද වදාළ සේක:

සියල්ල (සකඝ්ථ ධාතු ආයතන ත්‍රිවිධ හව) මෑත වූ, ඒ සියල්ල දන්නා, මනා නුවණ ඇති, ඒ සියලු දහමිහි තො ඇලුනු, ඒ සියල්ල දුරු කළ පෘෂ්ණිකායෙහි සිටින තිවන අරමුණු කොට මිදුනු ඒ මිනිසා එකලා විහරණ ඇත්තේ ය යි මම කියමි යි.

9 1. 11

මහාසංඝසමුප්පාදනං

405. සාමන්තියං-

අථ ඛො ආයස්සො මහාසංඝසමුප්පාදනො යෙත භගවා තෙනුපසඛකම්. අද්දසා ඛො භගවා ආයස්සන්තං මහාසංඝසමුප්පාදනං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන භික්ඛු ආමනෙතසි: පස්සථ තො භූමො භික්ඛවෙ, එතං භික්ඛු ආගච්ඡන්තං. ඔදනං¹ තනුකං. භුඛිතකාසිකන්ති? එවං භනෙන්.

එසො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු මහිද්ධිකො මහානුභාවො. න ච සා සමාපත්ති සුලභරූපා, යා තෙත භික්ඛුනා අසමාපන්නපුබ්බා. යස්ස වජ්ජාය කුලපුත්තා සමමදෙව අභාරස්මා අතභාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති. උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වජ්ජා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්තා:

බතතිස්සො සෙට්ඨා ජතෙතස්මිං යෙ ගොතතපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙට්ඨා දෙවමානුසෙ.

දිවා තපති ආදිට්ඨො රතතිං ආභාති වජ්ජිමා
සන්නාඥො බතතිස්සො තපති ක්කිති තපති මුහුමණො,
අථ සබ්බමභොරතනං² බුද්ධො තපති තෙජසාති.

9 1. 12.

සහායසමුප්පාදනං

406. සාමන්තියං-

අථ ඛො ද්දො භික්ඛු සහායකා ආයස්සන්තො මහාසංඝසමුප්පාදනස්ස සද්ධි-
විහාරිනො යෙත භගවා තෙනුපසඛකම්. අද්දසා ඛො භගවා තෙ භික්ඛු
දුරතොව ආගච්ඡන්තො දිස්වාන භික්ඛු ආමනෙතසි: පස්සථ තො භූමො
භික්ඛවෙ, එතෙ ද්දො භික්ඛු³ සහායකෙ ආගච්ඡන්තො මහාසංඝසමුප්පාදනස්ස
සද්ධිවිහාරිනොති? එවං භනෙන්.

එතෙ ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු මහිද්ධිකා මහානුභවා, න ච සා සමාපත්ති
සුලභරූපා තෙහි භික්ඛුහි අසමාපන්නපුබ්බා. යස්ස වජ්ජාය කුලපුත්තා
සමමදෙව අභාරස්මා අතභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිය
පරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති. උපසම්පජ්ජ
විහරන්ති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වජ්ජා සුගතො අථාපරං එතදවොච
සන්තා:

1. ඔදනකං - ඡෙතං, PTS 2. අභොරතනී - සි 1, 2. මජ්ඣං, PTS

3. එතෙ භික්ඛු - මජ්ඣං.

9. 1. 11.

මහාකප්පින සූත්‍රය

405. සැවැත්නුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිණ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එන්නා වූ ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන් දුරදී ම දුටු සේක. දෑක හිසුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි එන්නා වූ සුදු සිහින් උග් නැඟයක් ඇති තෙල මහණහු දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණෙනි, තෙල මහණ තෙමේ මහත් සාද්ධි ඇත්තෙකි. මහත් ආනුභාව ඇත්තෙකි. ඒ මහණහු විසින් යම් සමවතක් නො සමවත් වීරු තම් එබඳු සමවතක් නො ම සුලබ ය. කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙත් තම් මගබ්බසර අවසන් කොට ඇති අනුත්තර වූ ඒ අතීත්තිය මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන පසක් කොට පැමිණ වෙසේ ය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාළ වැළි මෙය ද වදාළ සේක:

යම් කෙනෙක් ගෝත්‍රය ප්‍රතිඥ කෙරෙත් තම් මේ ප්‍රජාව කෙරෙහි කෘත්‍රියයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. අභව්‍යිද්ධ පසළොස්වරණ ධර්මයන්ගෙන් සමන්විත වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවිමිනිසුන් කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨය.

හීරු දහවල් බබලයි. සදු රු බබල යි. කෘත්‍රිය තෙමේ සත්‍යාන සත්‍යාද්ධි වූයේ බබලයි රහත් බමුණු තෙමේ ධ්‍යාන කරන්නේ බබලයි. වැළි, බුදුරජානන් වහන්සේ මුළු රු දවල් තෙදිත් බබලති යි.

9. 1. 12.

සහායක සූත්‍රය

406. සැවැත්නුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන්ගේ සද්ධිවිහාරික වූ යහළු හිසුහු දෙතමක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එන්නා වූ ඔවුන් දුරදී ම දුටු සේක. දෑක හිසුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි මහාකප්පිනගේ සද්ධිවිහාරික වූ තෙල එන යහළු හිසුන් දෙතම දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණෙනි, තෙල හිසුහු මහත් සාද්ධි ඇතියහ. මහත් ආනුභාව ඇතියහ. ඒ හිසුන් විසින් යම් සමවතක් නො සමවත් වීරු තම් එවැනි සමවතක් නො ම සුලබ ය. කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මගබ්බසර අවසන් කොට ඇති අනුත්තර වූ ඒ අතීත්තිය මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑන පසක් කොට පැමිණ වෙසෙති යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාළ වැළි මෙය ද වදාළ සේක:

සභායා වතීමෙ භික්‍ෂු විරරතනං සමෙතිකා,¹
සමෙති තෙසං සභාමෙමා ධමෙම බුභුසවෙදිතෙ.

සුවිතීතා කපපිතෙත ධමෙම අරියපවෙදිතෙ,
ධාරෙනති අනතිමං දෙභං ජේතා මාරං සවාතිනිනති.

වග්ගො පඨමො.

භාෂ්‍යදානං:

කොලීතො සාරිපුතො² සථො වාපි පට්ඨවති,
තථො සුජාතො හඤ්චි ව විසාඛො තනෙදු තිස්සො ව,
ථෙරතාමො ව කපපිතො සභායා වාපි ආදායාති.*

භික්‍ෂුසංක්‍රාන්තං සමතනං.

භිදානවග්ගො සංක්‍රාන්තාදානං:

අභිසමයො ධාතු ව අතමතග්ගෙන කස්සපො,
ලාභසකකාරරුහුල ලක්ඛණොපමභික්‍ෂුති,
භිදානවග්ගො දුතියො පූරිතොති පට්ඨවතිති.*

භිදානවග්ගො භිට්ඨිතො.³

1. සමෙතිකා - සභා. සමාතිතා - සි.

2. උපතිස්සො ව - මජ්ඣිම, සභා.

* උදදායනාපායො පත සාමමරමම සීහල ජොත්තකසු විසදිසාව දිස්සනති.

3. දිස්සතෙසං අතිරෙක ගාථා - සි 1, 2 -

“දුඝඛල භෙලපපහවා නිබ්බාණමහාසමුද්දා පරියත්තා,
අධිඛිනිකෙසලිලා ජීවාවචනකදි විරං වහතු”ති

මේ යහළු භික්ෂුහු දිගුකලක් සමෙතිකා (මනා ගේ සැසඳීම් වසයෙන් සම වූ සමාදායී ආදී ලබ්ධි) ඇතිකොට ම ය. (එහෙයින් ම දැන්) බුදුරජුන් විසින් පාවසු ධර්මයෙහි ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්තියකට ධර්මය සම වේ. (හොඳෙන් වේ.)

ආයඪී බුදුරජුන් දෙසු ධර්මයෙහි කප්පිත විසින් මැනවින් හික්මවන ලද ඔහු යේනා සහිත මරු දිනා අවසන් සිරුර දරන්.

පළමුවන වර්ගය යි.

ගාථාදිපාද්‍යක්‍ෂකමණිකා

පිටුකඛකා		පිටුකඛකා	
අතිව්‍යා වන සඛ්‍යාණ	296	පවිත්තෙතති අරියෙති	246
අයඤ්ච දහරො හිතඤ්ච	428	පාචිතවංසො තිවරතං	296
එකසෙසකෙන කපොත	286	ඵලං වෙ කදලිං හනති	368
එවමෙව මනුසෙසසු	430	භාසයෙ ජොතයෙ ධම්මං	432
එවං කුසිතමාගමව	246	යතො ව අරියසම්මානි	286
කදහං තඤ්ඤං පසෙසයං	434	යසං සකකරියමානසං	352
කිනන්‍ය කුප්පකි මා කුප්පකි	438	යෙ ව සඛ්‍යාතධම්මාසෙ	74, 76, 78
කුපෙ නිමුඤ්ඤා හි සො			
පාරදරිකො	404	සංසයා වතථො ජාතො	246
බතතිසො සෙවෙයා ජතෙතසමිං	438	සබ්බාහිභුං සබ්බවිදුං සුමෙධං	436
තං ක්‍රියාතං සාතතිකං	352	සභායා වතීමෙ හිතඤ්ච	440
දිවං තපති ආදිවේවා	438	සාරිපුතො ව පඤ්ඤාය	426
ත භාසමානං ජනනති	432	සුචිතීතා කපපිතෙන	440
තසිදං සිච්චිමාරබ්‍හ	428	සො ඛො පතායං අකඛාතො	286
පච්චයෙකාදස වුතතා	200	සොහති වතායං හිතඤ්ච	430
පරිච්ඡිංසනුපාදතං	146	හංසා කොඤ්ඤා මයුරං ව	430

සකස්කළානාමානුකමණිකා

පිටිකඩකා		පිටිකඩකා	
අවිරවනී	214	ගොතම	30, 32, 284, 358
අවෙලකසසප	30, 34	කොසිතාරුම	180
අජාතසත්තු	368, 414	විත්ත	358
අනාඨපිණ්ඩික	2, 106, 126, 148	ජලබුද්ධ	276
	200, 212, 264, 276, 288, 326	ජාණ්ඩියොණී	118
	344, 374, 382, 406, 422	ජෙතවන	2, 126, 148, 200, 212
අනුරුඳ්ව	242		264, 276, 288, 326, 344, 374
අණක	412		382, 406, 422
අනන්ද	54, 60, 144, 168, 180, 188	සුකික	114, 238
	242, 310, 326, 330, 332, 364	තිබ්බරුක පරිබ්බාජක	36
අභිකුච්ඡක	310	තිවර	294
ඉසිපතන	176, 300, 336	තිස්ස	294, 434
උපමාණ	64, 72	ථුල්ලතියා	328, 330
උපාලි	242	ථුල්ලතඤ්ඤ	332, 336
උපාලවණණ	360	ථෙර	434
කකුසඤ්ඤ	16, 18, 294	දකඤ්ඤාගිරි	330
කම්බාන	28, 238	දසාරක	412
කම්මායාදම්ම	142, 166	දෙවදත්ත	242, 366, 368
කල්ලකතිවාප	30, 54, 284, 308	තඤ්ඤ	432
	330, 368, 424, 434	තාරද	180, 184
කසුප	16, 18, 32, 294, 298, 308	පාචිතමංස	294
	320, 322, 324, 398, 402, 404	පුණ්ණ මන්තානිපුත්ත	242
කල්ලාරවතභිග්ග	78, 86	බහුපුත්තමෙඨිය	334
කාලිඛක	400	බාරාණසී	176, 300, 336
කුරු	144, 160, 166	භණ්ඩු	310
කුටාසාරසාලා	414, 432	භාරද්වාජ	294
කොතාගමන	16, 18, 294	භිග්ග	294
කොසමි	18	භූමිජ	58
බුද්ධජාතක	360	මගධ	286
බෙමා	360	මහාකම්මායන	28
ගම්මා නදී	184	මහාකප්පින	438
ගිජ්ඣකුට	242, 284, 286, 292, 366	මහාකසුප	242, 300, 308, 310
	390, 396, 398, 402		314, 318, 326, 336
ගිඤ්ඤකාවසථ	114, 238		

පිටකමහා		පිටකමහා	
මහාකොට්ඨික	176	වෙච්චන	30, 54, 284, 308, 330
මහාමොක්ඛලාන	242, 390, 422		368, 390, 424, 434
මහාවත	414	සරගු	214
මාගධ	414	සවිට්ඨ	180, 184
මුසිල	180	සාරිපුත්ත	52, 58, 72, 78, 80, 86
මොක්ඛලාන	424		88, 176, 242, 296, 300, 336
මොළියඵගුණ	22, 78		358, 424
රාජගහ	30, 52, 242, 284, 286	සාවජී	2, 4, 8, 20, 22, 24, 28, 36
	288, 308, 310, 330, 366, 368		44, 46, 58, 64, 68, 70, 98, 100
	390, 392, 394, 396, 398, 400		102, 104, 112, 114, 116, 118
	424, 434		120, 122, 126, 134, 138, 140
රාහුල	290, 292, 382, 386, 394		142, 148, 152, 162, 200, 202
රොහිතස්ස	294		212, 216, 222, 226, 228, 234
ලක්ඛණ	390		244, 246, 248, 254, 258, 260
ලක්ඛණකහද්දිය	430		262, 264, 266, 268, 270, 272
ලොකායතීක මුග්ගහණ	118		274, 276, 278, 280, 282, 284
වංශකක	294		288, 314, 318, 338, 344, 346
විසුර	294		348, 352, 354, 360, 364, 374
විපස්සි	8, 12, 14, 18		380, 382, 386, 406, 408, 410
විසාඛපඤ්චාලිපුත්ත	432		412, 414, 416, 420, 422, 424
වෙදෙහමුතී	328, 332	සිඛි	14, 18
වෙදෙහිපුත්ත	414	සුජාත	430
වෙපුලලපබ්බත	286, 294	සුත්තර	294
වෙරඬ	350	සුපටිය	294
වෙසාලී	414, 432	සුඵස්ස	294
වෙස්සගු	14, 18	සුසිම	188, 194
		සාරිත	400
		හිමවන්තු	426

පද්‍යානුකතමණිකා

අ	පිට්ඨකයා
අකද්දමං	416
අකමමාසෙහි	108
අකසිරලාහි	428
අකාසුපගො	40
අකාලිකො	108, 304
අකිච්ඡලාහි	428
අකුප්‍රා වෙතොවිමුත්ති	266, 364
අකුසලමුලා	406
අකුසලසංකප්පං	236
අකෙකාධිකො පුරිසපුග්ගලො	316
අකබමාං	314
අකබාතො	286
අකබ්බි අසුඤ්ඤා	432
අබ්‍රහ්මහි	108
අගපිතා	416
අගගිතො	298
අගරාකතා	188
අගාරං අඤ්ඤාචසතා	332
අගාරවා විහරන්ති අපපතිස්සා	340
අගාරස්ස අනගාරියං	332
අගාරියභුතස්ස	332
අග්ගං ගද්දසුගං	294
අග්ගමිහෙසි	400
අග්ගස්ස පතති	46
අග්ගිතා ඛගෙය්‍ය	138, 146
අඛාරකථාගෙන	400
අඛාරකාසු	156
අචරි මුග්ගවරියං	38
අචරපකකතො දෙවදත්තො	366
අචරවති	214
අචරුපසම්පන්නො	34
අච්චයතො පභිගණ්හාතු	198
අච්චයෙන	34
අච්චයො මං ගතො අච්චගමා	198
අච්චාචදත්තො	310
අච්ඡං පතතං	432
අච්ඡරියං චත ගො	390
අච්ඡාදෙත්වා	332
අච්ඡිද්දෙහි	108
අච්ඡිද්දො	280
අජාතං සතං අජභුතාතං	290

අ	පිට්ඨකයා
අජාතසොකො වදෙය්‍ය	
ජාතාමිති	334
අජාතතා	204
අජ්ජතග්ගො	284
අජ්ඣගමං	266
අජ්ඣතතං	42, 194, 322, 422
අජ්ඣතතං කප්ඛකපි ගවිස්සති	42
අජ්ඣතතං වා බහිද්ධා වා	386, 388
අජ්ඣතතවිමොක්ඛා	84
අජ්ඣාචසතා	352
අජ්ඣාචුත්ථං	164
අජ්ඣාකාසගතො	350
අජ්ඣාසිතං	148
අජ්ඣාහරි	418
අසුඤ්ඤා ජිවං අසුඤ්ඤා සරිරං	108
අසුඤ්ඤා ජිවං අසුඤ්ඤා සරිරං	
ඉති වා	94, 98
අසුඤ්ඤාතරො මුග්ගමණො	284
අසුඤ්ඤාතරො හිතවු	282
අසුඤ්ඤා අනුස්සවා	180
අසුඤ්ඤා අකාරපරිචිතකතා	180
අසුඤ්ඤා කල්‍යාණං	186
අසුඤ්ඤාතිත්ථිසපුබ්බා	34
අසුඤ්ඤාතිත්ථිසසමග්ගමුග්ගමණං	
පරිබ්බාජකාතං	220
අසුඤ්ඤාතිත්ථිසා පරිබ්බාජකා	52, 188
අසුඤ්ඤාතිත්ථිසපුබ්බා	332
අසුඤ්ඤා කුසලා	186
අසුඤ්ඤා දිව්‍යීතිඤ්ඤාතකතානායං	180
අසුඤ්ඤා ඵස්සා	
පටිසංචෙදියානති	54, 64
අසුඤ්ඤා රුචියා	180
අසුඤ්ඤා සද්ධියා	180
අසුඤ්ඤාමසුඤ්ඤා	180, 310
අසුඤ්ඤාමසුඤ්ඤාහි	84, 86, 88
අසුඤ්ඤා	334
අසුඤ්ඤා විතතං	412
අසුඤ්ඤාණං	144
අසුඤ්ඤා බ්‍යාකතා	18, 80, 84, 190
අසුඤ්ඤා වෙදනා අසුඤ්ඤා වෙදියති	36
අසුඤ්ඤා සංඝයාහිංසු	340

අ	පිටපි බලකා	අ	පිටපි බලකා
අඤ්ඤ සඛාර අඤ්ඤාය ව		අත්භූතමො	272
පනිමෙ සඛාර ඉති වා	98	අත්චසෙ සමපයාමානො	310
අඤ්ඤා කරෙති අඤ්ඤා		අත්භංගිහො	116
පටිසංවෙදයති	34, 116	අත්භය විඤ්ඤාපනියා	432
අඤ්ඤා භවො අඤ්ඤාය ව		අත්ති වො කයාප දුක්ඛං	30
පනායං භවො ඉති වා	98	අත්තිඤ්ඤාව නත්තිඤ්ඤාව	28
අට්ඨාසාරං	16, 402	අත්ති තණ්හා	158
අට්ඨපුරිසපුග්ගලා	108	අත්ති තජ්ඣි	158
අට්ඨි	46	අත්තිතා	28
අට්ඨිං ජිනදති	362	අදරං	162
අට්ඨිකත්වා	334	අදින්නාදානා පටිච්චරතා	258, 260
අට්ඨිසඛිලිකං	390	අදින්නාදාසිනො අදින්නාදාසිති	සද්ධිං 258, 260
අට්ඨිපුඤ්ඤා	286	අදුක්ඛමසුඛං	130, 322
අට්ඨිමඤ්ඤා අභව්ව තිට්ඨති	362	අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං	152
අට්ඨිරසි	286	අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා	82
අට්ඨිසඤ්චයො	286	අභාතමග්ගපටිපනො	334
අභිසට්ඨරතනං	330, 336	අධිකරණං තං ත භොති	62
අභෙකි ඛඤ්ඤා අරුපෙතො	396	අධිගතො වො මත්තං මග්ගො	බොධාය 164
අභෙකිසු තිසිදති	396	අධිගමාය	300
අතිකතනමාත්‍රසකාය		අධිච්චසමුපපන්නං දුක්ඛතති	32, 36, 52, 176
	190, 196, 322, 326	අධිමුච්ච	132
අතිකතනමාත්‍රසකෙත	192	අධොගමාති	138, 144
අතිකතනතා	282, 284	අනගාරියං	34, 332
අතිකමමරූපෙ අරූපා	198	අනජ්ඣාපනො	298, 416
අතිවාරණී	398	අනජ්ඣාසිතාති පජාතාති	130
අතිපාගො වො තාව	52	අනඤ්ඤාපනා	40
අතිමඤ්ඤාති	348	අනත්තං සංවතොයස්සං	300
අතිවෙලං	414, 416, 418	අනත්තමනවාචං	328
අතීතමභාතං	42, 170	අනධිගතයා අධිගමාය	46
අතීතමපි අභාතං	244	අනන්තරධාතාය	342
අතීතාතාගත පච්චුපපන්නං		අනනුසුතෙසු ධම්මෙසු	12, 14
	194, 386, 388	අනපච්චතා	188
අත්තතො අඤ්ඤා	170	අනපෙවො	434
අත්තතො උපගවෙණ්ණ	148	අනභාවකතාති	96, 98
අත්තත්ථං	46	අනභාවකතො	138, 146
අත්තභාවපටිලාභං		අනභාවං ගමෙති	236
	396, 400, 404, 418	අනභිජ්ඣාලාභො	260
අත්තමතා	4	අනභිතජ්ඣිතාති	130
අත්තමනො ගොති සුමනො	304	අනභිසඛිලිකො	130
අත්තවධාය	366	අනභිසමුදායා 8, 14, 16, 26, 162	
අත්තවාද්‍යපාදනං	6		
අත්භූතමං	362		
අත්භූතමා	322		

අ	පිටිබිඟා	අ	පිටිබිඟා
අනගිකඤ්චතයනො	130	අනුපාදිතං ත පරිතයාති	130
අතමතගො	276, 278, 280, 282	අනුපාපුණාති	360
	284, 286, 288	අනුපායාසං	162, 238
අතමතගොයං සංසාරෙ	290	අනුපානනා	302
අතයබ්බසනං	350	අනුපාදබ්බමා	96
අතයං ආපනනා	346	අනුපාදබ්බමානි	98
අතයව්‍යසනං	336	අනුපාද වා තථාගතාතං	40
අනවකකනනා දුකෙතන	270	අනුපුබ්බිතිතාරසමාපත්තිතං	336
අනවකකනනා සුබෙතන	270	අනුමොදි	86
අනාගතමිද්ධානං	170, 412, 414	අනුයාතං	164
අනාගතමපි අද්ධානං	244	අනුයාතො	166
අනාතාපි අනොතතාපි	300	අනුසයං	388
අනාසවං	326, 330	අනුසාසනිං	310
අනාහාරො	136	අනුසිකම්මානා	416
අනිච්චං භනෙන	42, 374	අනුසෙති	102
අනිච්චා	4, 82, 264	අනුසාරති	324
අනිච්චාති පජානාති	130	අනෙකපරිඥායෙන	34, 426
අනිච්චො	42	අනෙකමිතිතං ඉඤ්චිමිධං	
අනිතතිණ්ණං	154	පච්චනුගොථ	19, 192, 196
අනිදුතං	236	අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙඨ	192
අනිසිසිතාය	432	අනෙලලොය	432
අනුකම්මං ථිපාදය	304	අනෙසනං	298
අනුග්ගහාය	20, 22, 152	අනොතතාපි පුරිසපුග්ගලොති	
අනුග්ගතිතො	422		300, 314
අනුට්ඨිතා	408, 410	අනොතතාපිතො අනොතතාපිති	
අනුතතරං	264		246, 258
අනුතතරස්ස	෧00, 344	අනතගුණමපි	418
අනුතතරො පුරිසදම්මසාරපි	108	අනතමපි	418
අනුතතරං පුඤ්ඤකෙතනතං		අනතමසො	136, 146, 408
ලොකස්ස	108	අනාරඝරං	32
අනුද්දයං පටිච්ච	304	අනාරාමානං	4, 66, 68, 340
අනුද්ධංසෙති	350	අනාරාමායමානෙ	340
අනුධම්මවාරි	126, 128	අනාරාමාසිස්සති	296
අනුපගමම	34	අනාරතිතො	294, 424
අනුපට්ඨිතාය සතියා	350	අනාරායාය	364
අනුපතිනා අනුපතිනා	392, 398, 400	අනාරාසිකො	344, 364
අනුපතාති පුරිසපුග්ගලොති	316	අනාරාසම්මසතං සම්මසථ	166
අනුපතිසං	46	අනාරෙ වාලිකා	284
අනුපවාදකා	326	අකුකාරං	234
අනුපතතො	346	අකුයෙ ඤාණං	90, 92
අනුපතාරා	136	අපකස්ස විතතං	302
අනුපාදය ආසවෙති	288, 290	අපකස්සෙව කායං	302
අනුපාද විමුක්තො හොති	30, 76	අපවයොපි	148
	180, 388	අපවිතො	188

අ	පිට්ඨකයා	අ	පිට්ඨකයා
අභේජ්ජමානෙ උදකෙ	196	අලඞ්ඛා ව පිණ්ඩපාතං	298
අමතථාරං 66, 70, 90, 92, 122, 124		අලඞ්ඛා ව සෙතාසනං	298
අමතසිකාරු	322	අලමෙව නිබ්බිඤ්ඤා	276, 278
අමතාපසම්පයොගා	278	අලං වචතාය	30, 180, 410
අමනුසොති	408	අලං විමුච්චිතං	276, 278, 282, 284, 286, 288
අමතග්ගතං	190		290, 296
අමගග්ගතං වා විතතං	324	අලං විරජ්ජිතං	276, 278, 282, 290, 296
අමාතිතා	188	අවකකානන්	102, 142, 158
අමුච්ඡිතො	298	අවඤ්ඤා හවිසාසති	46
අමුත්තාසිං	192	අවදනතං	22, 24
අයඤ්ඤාව කායො	38	අවසිට්ඨා	212, 216
අයං දුක්ඛනිරුධොති	338	අවසිසානු	46, 426
අයං දුක්ඛසමුදයොති	338	අවිසාතං	238
අයං දුක්ඛනිරුධගාමිනී		අවිවාරං	322, 422
පටිපදති	338	අවිතකකං	322, 422
අයං දුතියො අනෙතා	28	අවිතථතා	40
අයං නුඛො සතෙතා	42	අවිජ්ජඛගමා	406
අයං පිතූපිතා	276	අවිජ්ජා	6, 130, 186
අයමනතිමා ජාති	266	අවිජ්ජා උපයනති	186
අයං මෙ පිතා	276	අවිජ්ජාගතො	130
අයමෙකො අනෙතා	28	අවිජ්ජාජාතිකා	22, 128
අරකඛිතාය වාචාය	350	අවිජ්ජාතිසා වචනීයං	50
අරකඛිතෙන විතෙතන	350	අවිජ්ජාධාතු	240
අරකඛිතෙනෙව කායෙත	350	අවිජ්ජාතිදුතා	22, 128
අරඤ්ඤායතනෙ	416	අවිජ්ජාතිරුධො	18, 66, 68, 90
අරඤ්ඤා පවතෙ	148, 164	අවිජ්ජාතිරුධො සංඛාර	
අරතං	108	තිරුධොති	14
අරතතං	34	අවිජ්ජාතිවරණං	276, 278, 284
අරියං තුණ්හිභාවං	422		288, 292
අරියකනෙතති සිලෙති	108	අවිජ්ජාපච්චයා	2, 4, 8, 22, 40, 62,
අරියසාවකස්ස	106, 212, 220		66, 94, 96, 98
අරියස්ස විතයෙ	198	අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරු	12, 16, 28
අරියාතං උපවාදකා	192		34, 182
අරියාතං අනුපවාදකා	192	අවිජ්ජාපහවා	22, 128
අරියො අට්ඨබ්බිකො මය්ගො	90, 166	අවිජ්ජාය	4, 6, 8, 18, 94, 96
අරියො ඤායො	106, 108	අවිජ්ජාය අගති සංඛාරු ත	
අරියො තුණ්හිභාවො	422	හොනති	14, 122
අරියො නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා		අවිජ්ජාය සති සංඛාරා හොනති	10, 16, 120
ඉතිපි	124		
අරුපහවො	4	අවිජ්ජා විරුගා	130
අලන්ත	34	අවිජ්ජා සමුග්ගාතා	406
අලඞ්ඛා ව හිලාතපච්චය			
හෙසජ්ජපරිකාරං	298		
අලඞ්ඛා ව විවරං	298		

අ	පිටියකිනා
අවිජ්‍යාසමුදයා	22, 66, 68, 96, 128
අවිජ්‍යාසමොසරණා	406
අවිජ්ජපතිසා	50
අවිනිපාතධමෙමා	106, 110
අවිමුත්තං	190
අවිමුත්තං වා විත්තං	324
අවිරුළුතා	102
අවිතිංසාච්ඡෙදා	238
අවිතිංසාධාතුං	238
අවිතිංසාපරියෙසනා	238
අවිතිංසාපරිප්‍රානො	238
අවිතිංසාවිතකෙනා	236
අවිතිංසාසමුපපා	238
අවිතිංසාසංඝාදා	238
අවෙච්චපසාදෙන	108
අව්‍යාපාදච්ඡෙදා	238
අව්‍යාපාදධාතුං	238
අව්‍යාපාදපරියෙසනා	238
අව්‍යාපාදපරිප්‍රානො	238
අව්‍යාපාදවිතකෙනා	236
අව්‍යාපාදසමුපපා	238
අව්‍යාපාදසංඝාදා	238
අසංසංගෙන	246
අසංවුතෙති ඉන්ද්‍රියෙති	350
අසංසංචේදා	308
අසක්කච්චං දෙනති	306
අසක්කතා	190
අසක්කාරෙත	352
අසඛ්‍යාදිත්වා	418
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය	46
අසථ්‍යමානා ගච්ඡති	190
අසභිවිචක්කං	348
අසබ්බලෙති	108
අසමාපත්ති	192
අසමාපත්තප්‍රබ්‍ධා	430
අසමාහිතං	190, 260
අසමාහිතා අසමාහිතෙති	258
අසමාහිතං වා විත්තං	324
අසමපජානො	62
අසමමාසමුද්ධෙසු	
සමමාසමුද්ධාති	238
අසමොසාය	342
අසංයංකාරං	32, 36, 52, 176
අසිලොමං පුරිසං	394
අසීසකං	400

අ	පිටියකිනා
අසුසිරො	280
අසෙසවිරිගතිරොධා	4, 6, 8, 34
	58, 62, 96, 98, 112
අසමා ලොකා	284
අසාතරී	368
අසාධා අසාධෙති	246, 258
අසාධො පුරිසප්‍රග්‍රහලො	314
අසාදාදාදා අසාදාදො	266, 360
අසාදං	272, 274, 360
අසාදපරියෙසනං	266
අසාදප්‍රපසයිනො	134, 144
අසාදෙති	344
අසුතවා	142
අසුති පවත්තයමානො	434
අතං නු බොසම්	42
අතං වා	310
අතාකාරමමිකාර	
මානානුසංයං	386, 388, 424
අතිතාය	174
අතිරිකා අතිරිකෙති	246, 258
අතිරිකො පුරිසප්‍රග්‍රහලො	314
අනු පඤ්ඤාය අතිසමයො	8, 13, 14
	16, 18, 162, 164
අනොසිං නු බො අතං	
අතිතමධානං	40
ආ	
ආකඛති	34
ආකඛාමි	320, 322
ආකඛමානො	34, 106, 426
ආකාසධාතු	380
ආකාසානඤ්ඤායතනං	322
ආකාසානඤ්ඤායතනධාතු	234
ආකාසෙ පාණී වාලෙසි	304
ආකාසෙපි පලලඝෙන කමථ	190
ආකිඤ්ඤාදායතනං	322
ආකිඤ්ඤාදායතනධාතු	234
ආකිඤ්ඤාමනුසං	166
ආකොටිතපච්චාකොටිතාති	432
ආගතිගති	104
ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමං ඉතිපි	124
ආග්‍රවාරිං	156
ආවයොපි	148
ආවිතති	240
ආණිං ඔදතිංසු	412
ආණිසංඝාපො	412

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආ	පිටිමිණිකා
ආතපං	208, 300
ආතාපිනො	34, 414
ආතාපි	302, 374
ආතාපි ව ඔක්කාපි ව	300
ආදානමපි	148
ආදිකෙනෙව	340
ආදින්නං	236
ආදින්නො	402
ආදිකො සතො	36
ආදිකෙනෙව ඔපිලවති	340
ආදින්නා	400
ආදිබ්බවරියකො	116
ආදිනවදසාඨී	298
ආදිනවං	266, 274, 360
ආදිනවදසාඨීනො	416
ආදිනවපරියෙසනං	266
ආදිනවො	264
ආදිනවානුපසාදිතො	144
ආතෙඤ්ජං	130
ආතෙඤ්ජාභිසංඝාරං	130
ආතෙඤ්ජපණං	130
ආපඤ්ජයස්සං	236
ආපනොතා	8
ආපාතීයකංසො	170
ආපොධානු	264, 272, 340, 380
ආපොධානුයා උපපාදො	272
ආපොධානුං අභිනන්දති	272
අපොධානුං පටිච්ච	264
අපොධානුයා අස්සාදො	264, 268
අභාධානු	234
අභිවේදනසිකානං	428
අමසකිඤ්චිකවගෙතුපි	356
අමසගතං	344
අමසවකඛු	344
අයතනං තං න භොති	62
අයතනානං	66
අයතනානං පටිලාභො	4
අයතීං අනුපාදාධමොචො	146
අයතීං ජාතිජරාමරණං	162
අයතීං පුනබ්බවාභිත්තිබ්බත්ති	162
අයතීං සංවරාය	198
අයසං තගරං	282
අයාවමානා අයාවෙය්ස	258
අයාමේත යොජනං	212, 280, 288
අයුපපමාණං	294

ආ	පිටිමිණිකා
අයුසසිංහාරං	412
අරකා වේතනා	156
අරකා පණ්ඩි	156
අරකා පඤ්ඤා	156
අරඤ්ඤකතතස්ස	308
අරඤ්ඤකො	434
අරභිචිත්තා	34
අරභිචිරියා අරභිචිරියෙති	248
අරභිචිරියෙ	308, 426
අරභිචිරියො පුරිසපුග්ගලොති	316
අරමමණං	414
අරාමසමපන්නං	164
අරෙග්ගතො අඤ්ඤා	170
අරෙපෙති	212
අරෙග්ගපරිණාමෙන	314
අලොකො උදපාදි	12, 14, 16, 18
	164
අභිභාවං	196
අසතං යාතං	44
අසවා	84
අභවානං ඛයා	46, 330
අභව්ව	124
අභාරං අභාරෙත්සු	154
අභාරසම්භවස්ස	74, 76
අභාරෙති	22
අභාරෙ	22
අනුතෙය්සා	108

ඉ

ඉක්කණ්ණිකා	398
ඉතිරිතරගිලානපච්චයභෙසජ්ජ-	
පරිකාරසන්නාවසීයා	298
ඉතිරිතරෙත ගිලානපච්චය	
භෙසජ්ජපරිකාරෙත	298
ඉතිරිතරෙත විවරෙත	298
ඉතිරිතරවිවර සන්නාවසීයා ව	298
ඉතිරිතරෙත පිණ්ඩපාතෙත	298
ඉතිරිතර පිණ්ඩපාත-	
සන්නාවසීයා ව	298
ඉතිරිතරෙත සෙතාසතෙත	298
ඉතිරිතරසෙතාසත-	
සන්නාවසීයා ව	298
ඉති රූපං	44
ඉති රූපස්ස අත්ථංගමො	44
ඉති රූපස්ස සමුදයො	44

ඉ	පිටියඩකා
ඉති විඤ්ඤාණං	44
ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථංගමො	44
ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො	44
ඉති වෙදතා	44
ඉති වෙදතාය අත්ථංගමො	44
ඉති වෙදතාය සමුදයො	44
ඉති සඤ්ඤා	44
ඉති සඤ්ඤාතං අත්ථංගමො	44
ඉති සඤ්ඤාතං සමුදයො	44
ඉති සඤ්ඤා	44
ඉති සඤ්ඤාය අත්ථංගමො	44
ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො	44
ඉතිහිදං අප්පජාතරුධා	
සඤ්ඤාතරුධො	14
ඉති රූපං වා	158
ඉදං දුක්ඛත්තං	338
ඉදසුප්පියතා	40
ඉදුප්පනො	192
ඉභ්බෙඤ්ඤා චිත්තඤ්ඤා	166
ඉද්ධිවිධං	190, 196, 324
ඉද්ධියාතං	4, 66, 68, 82
ඉද්ධියෙසු අගුත්තඤ්ඤා රෙඡි	332
ඉමං ලොකං	284
ඉමස්ස නිරුධා ඉදං නිරුජ්ඣක	
	44, 100, 122
ඉමස්මිං අසති ඉදං න ගොති	
	44, 100, 122
ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ	188
ඉමස්මිං යෙව අසතෙ	228
ඉමස්මිං සති ඉදං ගොති	44, 100, 120
ඉමස්සුප්පාද ඉදං උපපජ්ජති	44, 120
ඉස්සාපකතා	400
උ	
උක්කණ්ටකෙත	350, 418
උග්ගහෙතබ්බං	412
උච්ඡින්නාමුලො	138, 146
උච්ඡින්නාමුලාති	96, 98
උච්ඡිදං	34
උජ්ජවිපනො	108
උග්ගරු	286
උග්ගාතභූතාතකො විග්	
බායති	144
උත්තාතිකරුති	40, 240
උත්තාතො	44

උ	පිටියඩකා
උදකං දදෙය්	140
උදකතිසිතා	154
උදකප්පිතාති	214
උදකරහදෙ	344
උදකවාරකො	186
උදකෙපි අගෙජ්ජමානෙ	190
උදපාතො	186
උදරෙ පවිසිත්වා උදරතො	
තිකම්මනති	396
උද්දා	164
උද්ධං ඔජං අභිගරනති	138, 144
උද්ධිරිත්වා	130
උපකඤ්ඤායුග්	156
උපකතමෙත	280, 282
උපචේදෙ	66
උපට්ඨාතං	368
උපට්ඨාතසාලායං	432
උපට්ඨාපෙස්සනති	412
උපට්ඨිතසති තො උපට්ඨිතසතිති	248
උපස්සතා	320
උපබ්බං	170
උපබ්බිතාතං	168
උපබ්බිරොධං	168
උපබ්බිරොධසාරුප්පානාමිති	
පට්ඨපද	168
උපබ්බිමුද්දං	168
උපතාති පුරිසපුග්ගලොති	314
උපතිකම්මතා	218
උපතිකම්මපත්තමත්තාය	426
උපතිකම්මපෙය්	216
උපතිධාය	212
උපතිසා	46, 12
උපතිස්සාය	416
උපමං කාභූං	280
උපමාපිට්ඨෙකවෙච්ච	178
උපයනතියො	1 6
උපයනො	186
උපයාපෙති	186
උපයාපෙතතිස්සා	186
උපවාදිකා	326
උපවායති	418
උපරිවෙහාසං බ්වෙනො	284
උපසමාය	338
උපසමපජ්ජ	272, 320
උපසමපදං	34

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ල	පිටියකිනා
උපසමපාදෙති	34
උපසංග්‍රහිං	116
උපසංග්‍රහා	46, 426
උපසංග්‍රහා	346
උපාදානං 2, 4, 6, 8, 12, 16, 18, 24, 26, 58, 66, 68, 70, 72, 82, 90, 120, 122, 92, 178, 200	
උපාදානජාතිකො	58, 80
උපාදානනිදානො	58, 80, 128
උපාදානනිරොධො	130
උපාදානනිරොධොභවනිරොධොති	12
උපාදානනිරොධො	4, 58, 112
උපාදානනානිසං වචනීයං	48, 96
උපාදානපච්චයං 2, 4, 8, 24, 40, 92, 96, 176, 182	
උපාදානපච්චයො	58, 80, 128
උපාදානපච්චයො	128
උපාදානීයෙසු	134, 144
උපාදානුපකිසො	50
උපාදානෙ බො අසනි භවො, න හොති	12
උපාදානෙ බො සනි භවො	8
උපාදාරූපං	6
උපාදිග්‍රහි	24, 130
උපායාසෙහි	38, 170, 174
උපායුපාදානං	28
උපායුපාදානාහිනිවෙසවිනිබ්බෙය්‍යො	28
උපාසකං	284
උපාසකසමිං	414
උපෙකකො	322
උපෙකකාසනිපාරිසුද්ධිං	322
උපෙති	212
උප්පාකං	400
උප්පාජනි දිට්ඨි	238
උප්පාජනි විතකෙකා	238
උප්පාජනි සඤ්ඤා	238
උප්පාජනමානා	168, 300
උප්පාජනමානෙ	192
උප්පාදා වා තථාගතානං	40
උබ්බෙධෙන	212
උබ්බෙධෙන යොජනං	280
උබ්බතං	212
උභයත්ථං	46
උභයමෙතං එකත්ථං	98
උභො අනෙත අනුපගමම	28, 34

ල	පිටියකිනා
උභො මහානාගා	426
උමුච්ඡානිමුච්ඡා	196
උරබ්බානං සතං උරබ්බානානං	290
උරෙ පවිසිත්වා උදරතො, නිකකමති	396
උසිරතාලමනනමපි	138, 146
උසුලොමං පුරිසං	394
උසොලාහි	208
උසමා ජායති	152
උඡාරුසු පවිසිත්වා ඡබ්බාති, නිකකමනති	396

එ

එකං අපකඛේදියස	180
එකසතො	280
එකජ්ඣං සංහරෙය්‍ය	276
එකනාදුකවා	273
එකනාපරිපුණ්ණං	332
එකනාපරිපුණ්ණං	332
එකපුග්‍රහලසා	286
එකපුතතකො	154
එකමෙතං	282
එකමපි වසං නිට්ඨමානො	148
එකවිහාරසා	434
එකවිහාරී	434
එකා පපතෙය්‍ය	180
එකෙත කපෙත	286
එකො අනෙතා	116
එකො එකසා	358
එකො ගාමං පිණ්ඩාය පවිසාමි	436
එකා වහිකමං අබ්ධිමාමි	436
එකොදිං කරොති	422
එකොදිනාවං	322, 422
එකො පටිකකමාමි	436
එකොපි හුත්වා බ්‍රහ්මා නොථ	190
එකො රතො නිසීදමි	436
එකො හොසි	196
එතං මම	374
එතතකා කප්පා	284
එතතකාති කප්පසතාති	284
එතතකාති කප්පසතසාකාති	284
එතතකාති කප්පසතසතසාකාති	284
එතතකාති වසාති	280

එ	පිටුබිඳ	බ	පිටුබිඳ
එතතකානි වසසකානි	280	මතතපති	300
එතතකානි වසසතසහසානි	280	මතතාපි	302
එතතකා වාලිකා	284	මතතාපි පුරිසප්පගලොති	316
එතතකානි වාලිකාසතානි	284	මතතාපිනො මතතාපිති සද්ධිං	248, 258
එතතකානි වාලිකාසතසහසානි	284	මදහිසානති	412
එවං අද්වෛ	294, 296	මද්ධං	438
එවං අතසාසිකා	294, 296	මපතසිකො	108, 304
එවං අනිච්චා	294, 296	මපිලවති	340
එවං ගොතො	192	මරකිකො	392
එවං ජාතනතා	190	මරසො	336
එවං පසා	386	මරොදනො	400, 402
එවංවණො	192	මලාරිකං වා සුමුමං වා	386, 388
එවංවාදී	186	මලාරිකෙන විහාරෙන	428
එවං සිකතිතබ්බං	406	මලාරිකො	20, 22
එවං සුබද්දකපටිසංවේදී	192	මලුජ්ජති	332
එවඤ්චිතො	304	මලොකෙය්‍ය	302
එවනතාමො	192	මවද කසාප භික්ඛු	310
එවමාසුපරිගතො	192	මහිතසොතො	334
එවමාහාරෙ	192	ක	
එමමමහානුභාවෙ	190, 196	කඤ්චිදෙව දෙසං	30
එමමමහිද්ධිකෙ	190, 196	කට්ඨි වඩ්ඪිතා	276, 292
එමරුපං	288	කට්ඨකපිපාකතර්	198
එමරුපං ඤාසාති වා	392	කට්ඨකො	364
එමරුපොපි තාම යකෙබ්බා	390	කට්ඨවාහන	134
එමරුපොපි තාම සතො	390	කට්ඨානං	152
එසෙවනො දුකබසා	132	කණ්ටකාගහණං	346
එතො මෙ අතතා	148, 374	කණ්ඨං	410
එසොහමසම්	374	කතං කරණියං	34, 78, 130, 188, 374
එතිපසාසිකො	108, 304	කතඤ්ඤාතා	420
එතිහික්ඛු	318	කථං නු බො අගොසිං	
බ		අතිතමඤ්ඤාතං	42
මකාසං	32	කථං නු බොසම්	42
මකාසං කරොති	30	කථං නු බො හවිසාසම්	
මකිරිණිං	400	අතාගතමඤ්ඤාතං	42
මකිලිතිං	400	කථං නු බො හනො ජාතො	386
මකොට්ඨකං	430	කතමනුබො	212
මකකමණියා ධම්මා	340	කතමෙ සඤ්ඤාරා කසා ව	
මකකනති	4	පනිමෙ සඤ්ඤාරා ඉති වා	98
මකකසතං	408	කතමො හවො කසා ව	
මතාරං	414	පතායං හවො ඉති වා	98
මතතපපං අජ්ඣි	314	කතවේදිතා	420
මතතපපං නාජ්ඣි	314	කතහර්ථා	410

ක	පිටුව
කතුපාසනා	410
කරං පසුකො	386
කරං රූපො	302
කරාසලාපො	54, 194
කදලි	368
කනකාරගතානං	154
කනකාරමග්ගං	154
කන්දනතානං	278
කපලානි අවසිසෙය්‍යං	130
කපො	280, 282
කපපං තිට්ඨය්‍ය	426
කපපං සන්ධිවතො	286
කපපසකසග්ගං	282
කඛකිං	400
කඛලිකාරො	20, 22
කඛකාලිථො ආභාරො	152
කමසි	196
කමමවාද	52
කමමග්ග විපාකාවසෙසෙන	392, 404
කලං	212, 220
කලගාගමපි ත උපෙති	406
කලිභගරූපධානා	414
කලෙබරය්‍ය	4, 66, 88
කලං	22, 24
කලසාණාධිමුත්තනා	240
කල නනු තං සමනුපසසිතුං	374, 382
කවිකතා	412
කසාපසදිසො	298
කසාපසා සමමාසමුඛසා	400
කහං එකපුත්තක	154
කා	
කාකපෙය්‍යා	212
කාමං	46
කාමච්ඡෙද	236
කාමධාතුං	236
කාමපරිලාභො	236
කාමගවො	4
කාමච්ඡිකකතා	236
කාමසම්මකපො	236
කාමුපාදානං	6
කාමෙසු මිච්ඡාපාරපච්චයා	106

කා	පිටුව
කාමෙසු මිච්ඡාපාරා පටිවිරතා	258, 266
කාමෙසු මිච්ඡාපාරයො	
කාමෙසු මිච්ඡාපාරිති	258
කාමෙසු මිච්ඡාපාරි	106
කායගතාසනි	334
කායදුච්චිතෙන	326
කායධාතු	222
කායඛකිතං	400, 402
කායපරිශන්තිකං	130
කායසංඛාරො	6, 66, 68, 90
කායසංඛේදනතාමෙතු	62
කායසමථසාදා	6, 378
කායසමථසො	6, 222, 376
කායවිඤ්ඤාණං	6, 376
කායවිඤ්ඤාණධාතු	222
කායසුචරිතං	192, 326
කායසම්මපි නිබ්බිඤ්ඤා	374
කායසං ගෙද	130, 192
කායායතනං	6
කායුඋගො	38
කායෙ	386
කායෙන ජුඨිත්වා	186
කායෙන වසං වයොථ	190
කායො	170, 400, 402
කායො නිවෙච්චො වා අනිවෙච්චො වා	374
කාරණිකො	394
කාරා	46
කාරුඤ්ඤං පටිච්ච	304
කාලකතා	294
කාලකිරියා	4, 66
කාලපතෙබ්බ	314
කාවෙය්‍යා	412
කාසායානි වන්ථානි අච්ඡාදෙත්වා	332
කි	
කිං තාතාකරණං	38
කිං නු බොසමි	42
කිං නුබො අහොසිං අනිත	
මඤ්ඤානං	42
කිං නුත්වා කිං අහොසිං නු බො	
අහං අනිතමඤ්ඤානං	42
කිං පටිච්ච පඤ්ඤාසනි	238
කිංවාදී කිමකතාසී	52, 64
කිං සමුදයං	20, 22, 56, 80, 82
	126, 168

කි	පිටපිඛනා
කිව්‍යං වතායං	8, 16, 162
කිඤ්ජාතිකං	20, 22, 56, 126, 168
කිඤ්ජාතිකා	20, 80
කිත්තාවතා	28, 126, 300
කිත්තිදුතං	20, 22, 56, 80, 126, 168
කිත්තිදුතා	80
කිත්තිදුනො	20
කිමකබ්බි	52
කිමඛග පත	414
කිම්බවයා	8, 22, 24
කිම්බවයා උපාදුතං	8
කිම්බවයා ජරාමරණං	8, 16, 168
කිම්බවයා තණ්හා	10
කිම්බවයා තාමරුපං	10, 162
කිම්බවයා ඵය්‍යො	10
කිම්බවයා විඤ්ඤාණං	10, 162
කිම්බවයා වෙදනා	10
කිම්බවයා සඛ්ඛාරා	10
කිම්බවයා සලායතනං	10
කිම්බහවං	20, 22, 56, 82, 126, 168
කිම්බහවං	20, 80
කිම්බහවො	20
කිම්භි නු බො අසති උපාදුතං	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති ජරාමරණං	
ත හොති	12, 164
කිම්භි නු බො අසති ජාති	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති තණ්හා	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති තාමරුපං	
ත හොති	14
කිම්භි නු බො අසති ඵය්‍යො	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති භවො	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති විඤ්ඤාණං	
ත හොති?	14, 164
කිම්භි නු බො අසති වෙදනා	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති සඛ්ඛාරා	
ත හොති	14

කි	පිටපිඛනා
කිම්භි නු බො අසති සලායතනං	
ත හොති	14
කිම්භි නු බො සති උපාදුතං	
හොති	8
කිම්භි නු බො සති ජරාමරණං	
හොති?	16, 162
කිම්භි නු බො සති ජාති	
හොති?	16, 162
කිම්භි නු බො සති තණ්හා	
හොති	16
කිම්භි නු බො සති තාමරුපං	
හොති?	16, 162
කිම්භි නු බො සති ඵය්‍යො	
හොති	10
කිම්භි නු බො සති විඤ්ඤාණං	
හොති?	16, 162
කිම්භි නු බො සති වෙදනා	
හොති	10
කිම්භි නු බො සති සඛ්ඛාරා	
හොති	10
කිම්භි නු බො සති සලායතනං	
හොති	10
කිම්භි නු බො සති සලායතනං	170, 186
කිසම් අසති කිං ත හොති	122
කිසම් අසති උපාදුතං	
ත හොති	122
කිසම් අසති ජරාමරණං	
ත හොති	122, 168
කිසම් අසති ජාති ත හොති	122
කිසම් අසති තණ්හා ත හොති	122
කිසම් අසති තාමරුපං	
ත හොති	122
කිසම් අසති ඵය්‍යො ත හොති	122
කිසම් අසති භවො ත හොති	122
කිසම් අසති විඤ්ඤාණං	
ත හොති	122
කිසම් අසති වෙදනා ත හොති	122
කිසම් අසති සඛ්ඛාරා	
ත හොති	122
කිසම් අසති සලායතනං	
ත හොති	122
කිසම් සති උපාදුතං හොති	120
කිසම් සති කිං හොති	120
කිසම් සති ජරාමරණං	
හොති	120, 168

කි	පිටපිබසා
කිසමිං සති ජාති ගොති	120
කිසමිං සති තණ්හා ගොති	120
කිසමිං සති තාමරුපං ගොති	120
කිසමිං සති එය්සා ගොති	120
කිසමිං සති හවො ගොති	120
කිසමිං සති විඤ්ඤාණං ගොති	120
කිසමිං සති වෙදනා ගොති	120
කිසමිං සති සංඛාරා ගොති	120
කිසමිං සති සලායතනං ගොති	120
කියසා නිරොධා උපාදන	
නිරොධොති	12
කියසා නිරොධා කිං නිරුජ්ඣති	122
කියසා නිරොධා ජරාමරණ	
නිරොධොති	12, 164
කියසා නිරොධා ජාති	
නිරොධොති	12
කියසා නිරොධා තණ්හා	
නිරොධොති	12
කියසා නිරොධා තාමරුප	
නිරොධොති	14, 164
කියසා නිරොධා එය්සා	
නිරොධොති	12
කියසා නිරොධා හවනිරොධොති	12
කියසා නිරොධා විඤ්ඤාණ	
නිරොධොති	14, 164
කියසා නිරොධා වෙදනා	
නිරොධොති	12
කියසා නිරොධා සංඛාර	
නිරොධොති	14
කියසා නිරොධා සලායතන	
නිරොධොති	14
කියසුප්පාදා කිං උපපජ්ජති	120
කිව දීඝො භු ඛො හනෙත	
කප්පො	280, 282
කිව බහුකා භු ඛො හනෙත	
කප්පො	282
කු	
කුකකුටානං සතං කුකකුට	
භුතානං	290
කුකකුරො	370
කුඛ්ඛනිසසිතා	154
කුතො ආහතො	42
කුදස්සු තාමි	8, 16, 162
කුද්දලපිටකං	138, 146

කු	පිටපිබසා
කුතනදියො	186
කුමහකාරපාකා	130
කුමහණ්ඩං පුරිසං	396
කුමහරොහකෙති	408
කුමාරකවාද	332
කුමෙමා	346
කුලාති	408, 414
කුලපුත්තා	428
කුලානුද්දායකාස	330
කුලීපසාතං මඤ්ඤ වරසි	332
කුලීපගො ගොභුං	306
කුසගෙත	212
කුසලමුලං	366
කුසලීපසංභිතං	334
කුසලො ධමෙමා	366
කුසිතා කුසිතෙති	246
කුසිතො පුරිසපුග්ගලොති	314
කුසොධ්මා	50, 186
කුහිංගාමි හවියසති	40
කු	
කුටිඛගමා	406
කුටිසමුග්ගාතා	406
කුටිසමොසරණා	406
කුටාගාරං වා	160
කුටාගාරසාලා වා	160
කෙ	
කෙවලස්ස	2, 6, 8, 12, 14, 16, 18
	22, 24, 28, 34, 58, 98
කෙසමස්සං ඔහාරෙතා	332
කො	
කො අධිප්පායො	38
කොධතො පුරිසපුග්ගලොති	314
කො තාමායං භික්ඛු	318
කො පත වාදෙ	410
කො විසෙසො	38
කොලුට්ඨිකමතනං	276
බ	
බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡිඤ්ඤාය	138, 146
බණ්ඩිවට්	4, 66, 68, 88
බතො	346
බකාතං	68, 88
බකාතං පාකුහාවො	4
බකාතං හෙදෙ	4
බකෙත	388

බ	පිටිබිකා	ගි	පිටිබිකා
බයබලං	42, 92, 94	ගිලබ්‍රිසො	344
බයසම් බයෙ සැණ	48	ගිලානපව්වයහෙසජ්ජ	
බයා	326	පරික්කාරහෙතු	298
බරණ්ණරෙන	198	ගිහි	416
බි		ගු	
බිත්තං	410	ගුත්තං සතං ගොභුතානං	290
බිප්පකරං	280	ගුලාගුණීකරාතා	144
බිප්පමෙව	236	ගුලිකා	216
බි		ගුලිකං කර්තෘ	276
බිණ්ණිච්ඡාතයොනියො	106, 110	ගු	
බිණ්ණිච්ඡොමති	106, 110	ගුඵකුපෙ	398
බිණ්ණපෙතතිවිසයො	106, 110	ගුඵපුරු	348
බිණ්ණ ජාති 34, 76, 84, 130, 188, 374		ගුඵසා පුරෙත්වා	398
බිණ්ණපාදදුග්ගතිවිතිපාතො	106, 110	ගුඵාදී	348
බිණ්ණසවො භික්ඛු	132	ගුඵො ගුඵෙන	244
බිරං	286	ගුඵං බාදනතං	398
බිරං බිරෙන	246	ගො	
බු		ගොසාතකො	392
බුරුමුණ්ණිකං	198	ගොවරය	418
බෙ		ගොපානසියො	406
බෙත්තං තං ත හොති	62	ස	
බෙමතො අග්ගනමුං	170	සම්මපරෙතො	170
බෙලො බෙලෙන	244	සම්මාභිතතො	170
භ		සරුවාසො	332
භභ්‍යා	214, 286	සාණං	170
භස්සනතමතං	408	සාණධාතු	222
භක්කිනණ්ණා	6, 380	සාණවිසුද්ධාධාතු	222
භක්කිධාතු	222	සාණසම්මාසො	6, 222, 376, 384
භක්කසංඝොචතතා	378	සාණසම්මාසරා වෙදනා	6, 378
භක්කසංඝඤ්ඤා	378	සාණසම්මපි තිබ්බිද්දති	374
භක්කසම්පනො	170	සාණායතනං	6
භක්කා	376	ච	
භබ්‍හං ගණ්ණාති	368	චක්කායතනං	6
භම්බිරත්ථ	42	චක්කුං	388
භම්බිරුවහාසො	54, 144	චක්කුං උදපාදී	12, 14, 16, 18, 164
භම්බිරු	412	චක්කුං තිව්වං වා අතිව්වං වාති	374
භම්බිරෙ	56, 144, 344	චක්කුධාතු	222
භරුකතො	188	චක්කුගුතා	402
භරුකාති	308	චක්කුගුතා චත භික්කවෙ සාවකා	392
භහපතිකාති විවරාති	308	චක්කුමනො	34
භා		චක්කුච්ඡාදාණං	6, 112, 376
භාමං වා නිගමං වා	416	චක්කුච්ඡාදාණධාතු	222
භාමකුටො	396	චක්කුසම්මාසරා වෙදනා	6, 224, 378, 384
භාවී නිව්වමං	154		
භාලකබ්බිකං	198		

ව	පිටිබඩකා
වක්කුසම්මසො	6, 222, 376, 384
වක්කුසම්මපි නිබ්බිඤ්ඤි	374
වඩකමති	242
වණ්ඤිතරො	370
වණ්ඤියා කුකුඤ්ඤා	370
වතසො ධාතුසො	264, 272, 274
වතුභං කුසානං	322
වතුඤ්ඤා සීතා	410
වතුරභිඤ්ඤා වතුරභිඤ්ඤා සපිතං	276
වතුසම්මිකං	208
වතුසු මහාසම්මුද්දෙසු උදකං	288
වතුගෙන ආරුහන්ති	294
වතුගෙන ඔරුහන්ති	294
වත්තාරි පුරිසසුභාති	108
වත්තාරිපි වසානී තිට්ඨමානො	148
වත්තාරිසම්මපි වසානී තිට්ඨමානො	148
වත්තාරො ආභාරා	152
වත්තාරිසම්මපි වසානී සහසාරාති	294
වඤ්ඤිමුඛියො	190
වඤ්ඤිමුඛියානං ජවො	412
වඤ්ඤපමා	302
වමමං ජිඤ්ඤි	362
වරමානො	164
වචනතා	4, 68, 88
වචමානො	192, 326

ව්	
ව්තුමමනාභුතිකසම්මං	148
වරිතනං	416
වි	
විග්ගං	190
විතනං ඉතිපි	148
විතනං පරියාදය තිට්ඨති	358
විතනකාරො	158
විතනකඛරා	412
විතනබ්බසඤ්ඤා	412
විතනසංඛාරො	6, 66, 68 90
විතනාති විමුච්චිංසු	288
විරතරං භාසියාති	310
විරතිවාසී	346

වි	
විවරකාරසමසො	428
විවරහෙතු	298
විවරපිණ්ඩපාන සෙතාසනගිලානං	
පච්චයහෙස ජප්පරිකාරිතං	46
	188, 320, 348

වු	පිටිබඩකා
වුති	4, 66, 68, 88
වුතුපපානො	104
වුත්තිකාබ්භං	282

වෙ	
වෙතතා	4
වෙතසා වෙතො පරිච්ච	190
වෙතසිකම්පි	106
වෙතසො අභිධානාභිතිවෙසානු-	
සයා	28
වෙතසො එකොදිභාවං	422
වෙතෙති	102
වෙතො	190
වෙතොවිමුත්තිං	326, 330, 336

වො	
වොරසාතකො	400
වොරා ගාමසාතකාති ගහෙඤ්ඤා	290
වොරා පරිපච්චකාති ගහෙඤ්ඤා	290
වොරෙති	408

ජ	
ජඤ්ඤා	330
ජඤ්ඤාතතනං	226, 232
ජඤ්ඤාගප්පභාණං	264
ජඤ්ඤාගපිතයො	264
ජඤ්ඤාගො	436
ජඤ්ඤා	208
ජඤ්ඤා ජිඤ්ඤි	362
ජාදියාති	170
ජිත්තපිලොතිකො	46

ජ	
ජනපදකල්පාණියාපි	356
ජයම්පතිකා	154
ජරසිගාලො	418
ජරා	2, 4, 66, 68, 88
ජරාමරණං	4, 8, 16, 18, 24, 26, 58
	66, 68, 70, 72, 88, 90, 92, 94, 96
	168, 186, 200
ජරාමරණකුකුඤ්ඤා නිසාරණං	162
ජරාමරණනිරොධං	24, 66, 70, 72
	90, 200
ජරාමරණනිරොධාය	126, 168
ජරාමරණනිරොධෙ	88
ජරාමරණනිරොධො	12, 68, 16, 164

ප	පිටුවක
ජරාමරණං	12, 16, 120, 162 164, 168
ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං	24, 26, 70, 72, 90, 126, 200
ජරාමරණස්ස අත්ථං	272
ජරාමරණස්ස පාත්‍රභාවො	272
ජරාමරණසමුදයං	66, 70, 72, 76 88, 90, 126, 200
ජරාමරණසමුදයෙ	66, 88
ජරාදපාතං වා	302
ජලෙය්‍ය	134
ජවතො පුරිසො	410

ජා	පිටුවක
ජාගරිඤ්ඤං අනුසුතෙතති	332
ජාතරූපපතිරූපකං	340
ජාතරූපරජතාය	356
ජාති	2, 4, 16, 18, 24, 26, 58 68, 72, 80, 92, 94, 120, 122 128, 186, 200
ජාතිජාතීකං	56
ජාතීද්දතං	56
ජාතීනිරෝධං	128
ජාතීනිරෝධසාරූපගාමිනී	පටිපද 128
ජාතීනිරෝධා 12,	18, 38, 92, 174
ජාතීනිරෝධා ජරාමරණනිරෝධොති	12, 162
ජාතීනිරෝධාය	128
ජාතීනිරෝධො	4, 58, 66, 112
ජාතිපච්චයා	2, 4, 40, 92, 94
ජාතිපච්චයා ජරාමරණං	8, 16, 162, 176, 180
ජාතිපච්චයං	56
ජාතියා	18, 38, 92, 174
ජාතියා අසති ජරාමරණං ත හොති	12, 122, 162
ජාතියා සති ජරාමරණං හොති	8, 16, 120, 162
ජාතිසමුදයං	128
ජාතිසමුදයා	66, 90
ජාතිසතමපි	192
ජාතිසතසතසතමපි	192
ජාතිසතසතමපි	192
ජාති හොති	8

ජා	පිටුවක
ජාතීනියා වචනීයං	48
ජාතූපතිකං	50
ජාතඤ්ඤාච වදාමි ජාතාමිති	334
ජාතතා	80
ජාතාමි බවාහං කස්සප දුක්ඛං	32

ඡ	පිටුවක
ඡේණණාසිද්ධති	308
ඡව්‍යා	170
ඡව්‍යාධාතු	222
ඡව්‍යා නිව්‍යා වා අනිව්‍යා වාපි	374
ඡව්‍යායතනං	6
ඡව්‍යායපි නිබ්බිද්ධති	374
ඡව්‍යාච්ඤ්ඤාණං	6, 376
ඡව්‍යාච්ඤ්ඤාණධාතු	222
ඡව්‍යාසමච්ඡායා	6
ඡව්‍යාසමච්ඡායා වෙදනා	378
ඡව්‍යාසමච්ඡායා	6, 222, 376, 384

ඡී	පිටුවක
ඡීරණතා	4, 66, 68, 88
ඡීරිතපරිඤ්ඤා	130
ඡීරිතපරිඤ්ඤා	130
ඡීරිතභෙදාපි	356
ඡීරිතිඤ්ඤා උපවේදෙ	4
ඡීරිතිකාමො	156
ඡීරිතපච්චයං	316

ඤ	පිටුවක
ඤායාමි වා දක්ඛනී වා	
සකං වා කාරියාති	402
ඤාණං	88, 94
ඤාණං උදපාදි	12, 14, 18, 18, 164
ඤාණඤ්ඤා පත මෙ දස්සනං	266
ඤාණභූතා	392, 402
ඤාණවත්ථි	92
ඤාණවත්ථිති	88
ඤාතො	320
ඤායපටිපනො	108

ඨ	පිටුවක
ඨිති	272
ඨිතාම සා ධාතු	40
ඨිතියා	20, 22

න	පිටිබිකා
තං කිං මඤ්ඤං භික්ඛවෙ	288
තඬ්ඛිමමඤ්ඤං	194, 386
තං කුතෙත්ථ ලබ්භා	306
තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා	94, 96, 98
තවො ව	46, 426
තඤ්ඤවෙත්ථ පටිභාතු	54
තණ්හං 2, 4, 6, 16, 18, 20, 24, 26, 58, 66, 68, 70, 72, 90, 178, 186, 200, 388	
තණ්හාකායං	6
තණ්හාජාතිකං	82
තණ්හාජාතිකා	20
තණ්හාජාතිකො	168
තණ්හානිස්ස වචනීයං	48
තණ්හාතිදතං	82
තණ්හාතිදතා	20
තණ්හාතිදතො	168
තණ්හා නිරුජ්ඣති	136
තණ්හාතිරොධා	132
තණ්හාතිරොධා උපාදත	
තිරොධොති	12
තණ්හාතිරොධො	4, 58
තණ්හාපච්චයා 2; 4, 24, 40, 92, 96	
තණ්හාපච්චයා උපාදතං	10, 182
තණ්හාපහවං	82
තණ්හාපහවා	20
තණ්හාපහවො	168
තණ්හා පවඤ්ඤා	134
තණ්හාය අසති උපධි ත හොති	168
තණ්හාය අසති උපාදතං ත හොති	12
තණ්හාය සති උපාදතං හොති	10
තණ්හාය සති උපධි හොති	168
තණ්හාසංයෝජනාතං	276, 278
	284, 292
තණ්හාසමුදයං	82
තණ්හාසමුදයා	20
තණ්හාසමුදයො	168
තණ්හිතනීති	24
තණ්හුපතිසං	50
තතියං කුමාතං	322
තතො ටුතො	192
තතොතිදතං	170, 174, 198, 416

න	පිටිබිකා
තත්ත තත්ත අතයව්‍යසනං	
ආපජේරියං	346
තත්ත තත්ත ගය්‍යොයං	346
තත්ත තත්ත බජ්ජේරියං	346
තත්ත තත්ත සජ්ජේරියං	346
තථතා	40
තථතතාය	298
තථතතාය පටිපජ්ජේරියං	304
තථාගතභාසිතා	412
තථාගතො	28
තදපි එස්සපච්චයා	52
තදපපතිට්ඨිතො	102
තදභිඤ්ඤ ආවික්ඛිං	166
තදභාරතිරොධා	74, 76
තදභාරසමභවනති	74
තදභාරො	134
තද්දපාදතො	134
තනුකං	438
තනතාකුලකජාතා	144
තනනිසසිතා	154
තරුණා	416
තරුණො රුකෙඛා	140
තසිතො	170, 186
තා	
තාලපතතිකාය	336
තාලාමද්දකතාති	96, 98
තාලාමද්දකතො	138, 146
ති	
තිංසමි වස්සාති තිට්ඨමානො	148
තිංසවස්සසහස්සාති	294
තිකභොජනං	330
තිණකට්ඨං	286
තිණකට්ඨනිසස්සිතා පාණා	236
තිණකට්ඨසාමාපලාසං	276
තිණදසෙ	236
තිණ්ණකං	236
තිණ්ණං සමානි එස්සො	112
තිණ්ණඵලා සතති	410
තිබ්බං පච්චනුභුතං	276, 292
තිරියංගමාති	138, 144
තිරොකුඬ්ඛං	190, 196
තිරොපබ්බතං	190, 196
තිරොපාකාරං	190, 196
තිරෙහාවං	190, 196
තිවරතං මනුස්සාතං	294

නි	පිට්ඨකයා
නිණ්ඨි වසානි තිට්ඨමානෝ	148
නිහෙන ආරොහනති	294
නිහෙන ඔරොහනති	294

තු	
තුණනිභුතෝ	428
තුලා	338
තුලබ්බොහතාදිසු	414

තෙ	
තෙව්වරිකස්ස	308
තෙජොධාතු	264, 340, 380
තෙජොධාතුං අභිනඤ්ඤි	270
තෙජොධාතුං පටිච්ච	264
තෙජොධාතුයා අස්සාදො	264, 268
තෙත කස්සපො ත සඤ්ඤිති	308
තෙත භික්ඛු ත සඤ්ඤිති	306
තෙත භික්ඛු සඤ්ඤිති	306
ථොලං ආසිඤ්ඤවය්‍ය	136
ථොලං තෙලෙන	246
තෙලඤ්ඤ පටිච්ච	136
තෙලපපදීපො	136

ථ	
ථුලලුප්පිතකෙ	50
ථේරා භික්ඛු	414, 416
ථොකං දෙනති	308
ථොමිතො	426

ද	
දකඛති වා	392
දකඛිණාය වා	160
දකඛිණේය්‍යො	180
දණ්ඩං පණේති	156
දණේඛා	284, 286
දඩ්ඨණ්ඩකෙත වා	174
දකුං දෙනති	306
දකුංසිතතතං	84, 86
දවාය වා	154
දස්කම්මපථෙත	262
දස්සිතිකෙත	262
දසපි වසානි තිට්ඨමානෝ	148
දසබ්ලසමි න්‍යාගතො	44
දසබ්ලා	72
දස්සනසම්පන්නො	66, 70, 90, 92, 214
දස්සනිකො	430

ද	පිට්ඨකයා
දලකධම්මා	410
දලකාය	364
දලකාය රජ්ජයා	198

ද	
දරුණො	344, 354

දි	
දිට්ඨධම්ම නිබ්බාණපාතො	
තික්ඛුති	30, 180
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරා	364, 428
දිට්ඨධම්මිකම්පි	106
දිට්ඨිකා	94, 96
දිට්ඨිසම්පන්නො	66, 70, 90, 92, 122, 124
දිට්ඨ වෙව ධම්මෙ	236
දිට්ඨ ව ධම්මෙ	26, 28, 272
දිඤ්ඤතෙත	348
දිඛං චක්ඛං විසුජ්ඣි	426
දිඛචක්ඛිකා	242
දිඛාය සොකධාතුයා	190, 324
දිඛෙක චක්ඛිකා	192, 326

දි	
දීඝමඤ්ඤානං	134, 278, 424
දීඝරතනං	174, 176, 292
දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාය	402
දීඝලොමිකා	346
දීඝෙන අද්දුතා	288, 290

දු	
දුක්ඛං	286, 416
දුක්ඛං අභිනඤ්ඤි	272
දුක්ඛං පච්චනුභුතං	276, 278, 292
දුක්ඛං තාභිනඤ්ඤි	272
දුක්ඛං නිරුජ්ඣමානං නිරුජ්ඣති	28
දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති	374
දුක්ඛකඛකස්ස	2, 6, 8, 12, 14, 16, 18, 22, 24, 28, 34, 58, 66, 94, 98
දුක්ඛකඛකස්ස නිරොධො	6
දුක්ඛනතිස්ස වචනීයං	48
දුක්ඛනිරොධගාමිතියා පටිපදාය	
අඤ්ඤාණං	6
දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං	6
දුක්ඛමෙව උපපජ්ජමානං	
උපපජ්ජති	28
දුක්ඛපටික්ඛාලො	156

ද	පිටිබිකා	දෙ	පිටිබිකා
දුකඩවිපාකතරා	198	දෙවෙ	50
දුකඩවෙදනා	82	දෙසනා	18
දුකඩවෙදනියං	152	දෙසිනං	278
දුකඩසමුදයෙ අඤ්ඤාණං	6	දෙ	
දුකඩසමුපපාදං	286	දෙණියො	398
දුකඩස්ස	112, 322	දෙමතස්සෙති	38, 170, 174
දුකඩස්ස උපපාදෙ	272	දෙවචස්සකරණෙති ඩලෙමති	310
දුකඩස්ස ච අතිකතමං	286	දව	
දුකඩස්ස නිරොධො	272	දායං දායං පටිච්ච ඵස්සො	38
දුකඩස්ස නිස්සරණං	10, 8, 16	දායං නිසයිතො බොයං	
දුකඩස්සන්තකරො	286	කච්චාත ලොකො	28
දුකඩා	264	දභිහෙන ආරොහන්ති	294
දුකඩාචකතනා	270	දොපි වස්සාති තිට්ඨමානො	148
දුකඩානුපතීනා	270	ධ	
දුකඨි	434	ධනුග්ගහා	410
දුකනුපතීසා	50	ධමමං	28, 278
දුකනුපසමගාමිනං	286	ධමමං පරියාපුණිකා	188
දුකෙඛ අඤ්ඤාණං	6	ධමකපිකා	242
දුග්ගතං දුරාපෙතං	288	ධමකපිකො ධමකපිකොති	28
දුග්ගති	144, 236	ධමකපිකො භික්ඛුති	
දුග්ගකිං	398	අලංචචනාය	30, 180
දුට්ඨමුග්ගමණො	398	ධමචකනුපට්ඨිලානො	212
දුතියං කිංතං	322, 422	ධමචජ්ඣෙ	226, 232
දුතියො අනෙතා	116	ධමචජීනතා	40
දුග්ගසිකං	420	ධමචජීතිඤ්ඤාණං	92, 94, 194
දුනතිවත්ථං	350	ධමචජො	336
දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤෙති	246, 258	ධමචකණ්ඨා	6, 380
දුපපඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලොති	314	ධමචකේතකො	198
දුපපධංසිතාති	408	ධමචාදායෙ	336
දුපපාරාතං	350	ධමචබාතු	86, 222, 232
දුබ්බවා	310	ධමචතියාමතා	40
දුබ්බණ්ණං	192, 430	ධමචතිමිතො	336
දුමතො	434	ධමචපරියායො	116
දුරාපෙතං	288	ධමචපරියෙසනතා	226
දුස්සපටෙ වා	158	ධමචපරියෙසනා	232
දුස්සිලිසං	262	ධමචපරිලාභො	226, 232
දුරෙ සන්නිකෙ වා	386	ධමචලාභො	232
දෙ		ධමචචිතයෙ	34, 78, 198
දෙනතුයෙව මෙ	306	ධමචසංඝායො	226, 232
දෙවතානං ජවෙ	412	ධමචසංඤ්ඤාතතා	378
දෙවමනුස්සානං	310	ධමචසංඤ්ඤා	232, 378
		ධමචසමාස්සජා වෙදනා	232
		ධමචසුධමමතං	304

බ	පිටියබකා
බමමසොනං	66, 70, 90, 92
බමමසොනං සමාපනො ඉතිපි	124
බමමසා වානුධමමං	
බසාකරෙය්‍යම	52, 64
බමමානුධමමපටිපනො	
තිකබුති	30, 180
බමමාභිතමයො	212
බමමි කථා	426
බමමො ඤාණං	90, 92
බාතු	388, 234
බාතුනාතතං	222, 232
බාතුසොව	240, 258, 260, 262
බිතුයාපි තෙතු	370
බුතවාද	242

න

න උපාදිගති තාබිට්ඨාති	
අතතා මෙති	28
තබ්බිබායං	406
තති	104
තභිතා	28
තභිදුති පුතබ්බවො	266
තදිගා වා සිසසොතාය	
පවාහෙය්‍ය	138, 146
තදිවිදුග්ගං වා	302
ත ධිතාගුතපුබ්බො	292
ත නිබ්බිඤ්ඤාය්‍යං	268
ත නිසායරෙය්‍යං	268
ත නු බො අනොසිං	
අනිතමඤ්ඤායං	42
ත නු බො හවිසාමි	
අතාගතමඤ්ඤායං	42
තඤ්ඤි	82
ත පඤ්ඤාය්‍යං	276
ත පටිතිසාපේය්‍යං	174
ත පටිතිසාය්‍යං	298
ත පිතාගුතපුබ්බො	290
ත පුතතගුතපුබ්බො	292
ත චජ්ඣති	304
ත හගිනීගුතපුබ්බො	292
ත භාතාගුතපුබ්බො	290
ත මාතාගුතපුබ්බො	290
ත මෙයො අතතා	194, 386, 388
තචනං අනුපුබ්බවිහාර	
සමාපනාති	328

න	පිටියබකා
න විවිච්චති	28
නවො භිකු	414, 428
න සජ්ජති	304
න සන්ති භිකු ඔවාදකා	314
න සාරජේය්‍යං	268
න පුකරො සඤ්ඤායං	280
තභාරං ජිඤ්ඤාති	362
ත නොති තථාගතො	
පරමරණාති	338
තලකලාපියො	180
තලො	368

නා

නාගා	416
නාතිවතනති	144
නාබිට්ඨාති	28
නාතතතසඤ්ඤායං	322
නාපරං ඉත්තතායාති	34, 80, 130
	190, 374, 386
නාතපසකාරකං	126
නාතාබාහාසු	156
නාතාභාවා විනිකෙවො	152
නාමරුපං	2, 4, 6, 16, 18, 20, 24
	26, 66, 68, 70, 72, 164
	178, 186, 202
නාමරුපජාතිකං	20
නාමරුපනිදුතං	20
නාමරුපනිරොධා විඤ්ඤාණං	
නිරුධොති	164, 180
නාමරුපනිරොධා සලායතන	
නිරුධොති	14, 104, 180
නාමරුපනිරුධො	4
නාමරුපනතිසා වචනීයං	50
නාමරුපපච්චයා	2, 40, 92, 96
නාමරුපපච්චයා විඤ්ඤාණං	122, 180
නාමරුපපච්චයා සලායතනතනති	
	10, 162, 180, 182
නාමරුපපභවං	20
නාමරුපසමුදයං	20
නාමරුපසා අවකතනති	162
නාමරුපෙ අසති සලායතනං	
ත නොති	14, 122
නාමරුපෙ අසති විඤ්ඤාණං	
ත නොති	164
නාමරුපෙ සති සලායතනං	
නොති	10

නා	පිට්ඨකය
නාමරූපෙ සඨි විඤ්ඤාණංගොති	162
නාමරූපපනිසං	50
නාසංය	370
නි	
නිකාමෙති	344
නිකකඛ්ඛා එත්ථ ගොථ	132
නිකකුජ්ජනං	34
නිකම්පෙය්‍ය	236
නිකෙඛපතපි	148
නිකෙඛපො	68, 88
නිවං වා අනිවං වාති	376, 386
නිවනො අග්ගඤ්ඤං	170
නිව්චතවකා	302
නිව්ච්චිං ඉප්ථිං	398
නිව්ච්චිං පුරිසං	392
නිරුජ්ඣමානං නිරුජ්ඣති	28, 300
නිර්ථං ගතතබ්බං	288
නිර්ථරෙය්‍යාමි	154
නිබ්බසනානි	308
නිබ්බාණෙ ඤාණං	194
නිබ්බාණාය	338
නිබ්බාපෙය්‍ය	236
නිබ්බිවිකිච්ඡා	132
නිබ්බිදා	76
නිබ්බිදානිසං වචනීයං	46
නිබ්බිදාය	30, 836
නිබ්බිදුපනිසංය	20
නිබ්බිදුං විරජ්ජති	150, 374, 380
නිබ්බිදෙය්‍යපි	148
නිබ්බෙඛිකපඤ්ඤා	66, 70, 90, 92
නිමිනතනෙසු	308
නිමිනතීනො	348
නිමුග්ගං	398
නිගනො	106, 110
නිරයං	192
නිරොධබ්බමං	42, 74, 92, 94
නිරොධබ්බමා	42
නිරොධසමාපත්ති පත්තතබ්බං	234
නිරොධා	76
නිරොධාය	30, 74, 338
නිරොධො නිරොධොති	14, 18
නිවිසමානා	168
නිවුතසං	38
නිසිදනං	350

නි	පිට්ඨකය
නිසංය	27
නිසංරණං	8, 264, 272, 274
නිසංරණපඤ්ඤා	298, 416
නිසංරණපරිසෙසනං	206
නිලියා වා	158
නුපපජ්ජමානා	300
නො	
නෙකඛමච්ඡන්දෙ	238
නෙකඛමච්ඡාතුං	238
නෙකඛමච්ඡපරිසෙසනා	238
නෙකඛමච්ඡපරිලාභො	238
නෙකඛමච්ඡිතකොතා	236
නෙකඛමච්ඡසංකප්පො	238
නෙකඛමච්ඡඤ්ඤා	238
නෙතං අඤ්ඤාථා සග්ගභථ	132
නෙතං මම	386
නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතන	
බාතු	234
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං	322
නෙව ගොති ත ත ගොති	
තථාගතො පරමමරණාති	338
නෙහොභමසම්මි	194, 386, 388
නො	
නො හු බොසම්මි	42
නො ඛුසුකං	306
නො පණීතං	306
නො වුද්ධි	368
නො සකකචං	306
නො සිසං	306
භ	
භංසුං දදෙය්‍ය	140
භංසුකුලිකතතසං	308
භංසුකුලිකො	308, 434
භකපොති	102
භකාසිතො	46
භකම් සකුණො	196
භග්ගරිතං	278
භව්වතනං යෙව පරිනිබ්බායති	130
භව්වතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාති -	
	108, 304
භව්වතනමෙව ඤාණං	180
භව්වනුගුතං	288

ප	පිටියකතා
පව්වනුහොයි	196
පව්වය	66
පව්වයනිරොධං	66
පව්වයනිරොධගාමිනිං	66
පව්වයසමුදයං	66
පව්වදවත්තනි බො ඉදං-- විඤ්ඤාණං	162
පව්වපට්ඨිකං	334
පව්වප්පන්නං අභ්‍යාසං	244
පව්වසංගමයං	350, 418
පච්ඡාඛාතං	198
පච්ඡාගත්තං	54, 390, 428
පජ්ජිකාම	366
පජ්ජා	270
පජ්ජාපට්ඨාපි කෙතු	372
පඤ්ඤාමග්ගණිකො රුහො	154
පඤ්ඤා ව ථාලිපාකසතානි	368
පඤ්ඤානඤ්ඤා අභිඤ්ඤාණං	328, 336
පඤ්ඤාපි වසානි නිට්ඨමානො	148
පඤ්ඤාසිකාපද්ධති	262
පඤ්ඤාපි රථසකෙහි	368
පඤ්ඤාපෙති	40, 240
පඤ්ඤාචන්තො, පඤ්ඤාචන්තනි--	248, 258
පඤ්ඤාචා පුරිසපුරිසලොකි	316
පඤ්ඤා අත්ථි	314
පඤ්ඤා උදපාදි	14, 16, 18, 164
පඤ්ඤා න ත්ථි	314
පඤ්ඤාපිමුත්තො	192
පඤ්ඤාපිමුත්තං	326, 336
පඤ්ඤාසම්පි වසානි නිට්ඨමානො	148
පඤ්ඤාසංයෝජනානි	212
පඤ්ඤාසංයාමො	32
පඤ්ඤාසංයාමොයසාකරණං	30, 32
පඤ්ඤා	22
පට්ඨිලොකිකාතං	332
පට්ඨිලකෙතා	332
පට්ඨිසසඤ්ඤාතං	322
පට්ඨිවච	236
පට්ඨිවචසමුප්පන්නං	42
පට්ඨිවචසමුප්පාදා	2, 4, 40
පට්ඨිකිසංයෝජනං	170
පට්ඨිපජ්ජිකාම	298
පට්ඨිපද	66, 88
පට්ඨිපනො	30
පට්ඨිසංවේදයෙථ	156, 418
පට්ඨිසලාතා, පුට්ඨිකො	58, 300

ප	පිටියකතා
පට්ඨිසලලිකො	114
පට්ඨිසංයා න පිට්ඨෙය්	174
පට්ඨිපෙති	40, 240
පඨමං කාතං	320, 328, 336
පඨවිසාපි උමුත්තානිමුත්තානං-- කරොථ	190
පඨවි	286
පඨවිසාමු 264, 272, 276, 340, 380, 384	
පඨවිසාමු අභිනන්ති	270
පඨවිසාමු නප්පජ්ජනති	274
පඨවිසාමු තානිනන්ති	272
පඨවිසාමු පට්ඨිවච	264
පඨවිසාමුනිරොධං	274
පඨවිසාමුනිරොධගාමිනිං-- පට්ඨිපදං	274
පඨවිසාමුසමුදයං	274
පඨවිසාමුයං අසාදෙ	164, 268
පඨවිසාමුයං ආදිකමො	268
පඨවිසාමුයං උප්පාදෙ	272
පඨවිසාමුයං නිරොධො	272
පඨවිසාමුයං නිසාරණං	268
පණ්ඩෙත	198
පණ්ඩිතං ආවකති	240
පණ්ඩිතඤ්ඤාම මෙ දෙනතු	306
පණ්ඩිතා වෙතතා	240
පණ්ඩිතා තසා උප්පන්නි	240
පණ්ඩිතා දිට්ඨි	240
පණ්ඩිතා පත්තා	240
පණ්ඩිතා වාචා	240
පණ්ඩිතා සඤ්ඤා	240
පණ්ඩිතො පණ්ඩි	240
පණ්ඩිතො පුරිසලො	240
පණ්ඩිතො විතකෙතා	240
පතිකොට්ටසාමි	410
පතිපිට්ඨෙය්	154
පතිරූපං	434
පතිලෙණිසාමි	410
පතිවට්ටසාමි	410
පතිවිසෙය්	130
පතිසලාණං පුට්ඨිකො	176, 336
පතිසලලිකාසා	422
පනොපි	400, 402
පධානසම්මං	414
පපකාස	346
පපතිසාමි	156
පබ්බජ්ජා	332

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ප	පිටිමිඛකා
පබ්බජ්ඣාං සමානො	334
පබ්බතං	286
පබ්බතකාන්තපදරසාඛා	50
පබ්බතවිසමං වා	302
පබ්බතසමො	286
පබ්බාජේනති	34
පරංකතං දුක්ඛන්ති	32, 34
පරං කතං	52
පරං ලොකං	284
පරත්ථං	46
පරපුඤ්ජානං	190, 196
පරමාය වණ්ණපොකකරතාය	430
පරමෙත ජවෙන	410
පරමමරණා	192, 236
පරසත්තානං	190, 196
පරස්මා ලොකා	284
පරාභවාය	366
පරාමසති	196
පරුමට්ඨං	148
පරිකඛයං	214, 276, 280, 282
පරිකම්මණං	212
පරිචිතා	410
පරිච්ච	190, 196
පරිඤ්ඤානෙ	154
පරිණෙත්වා	198
පරිත්තං	212, 296
පරිදෙවෙති	38, 174
පරිණිබ්බුතො	294
පරිපාකො	4, 88
පරිපුරණණා	436
පරිපුරා	50
පරිපුරෙන්නි	50
පරිභුක්ඛාම	46
පරිභුතරූපං	430
පරිමජ්ජයි	196
පරිමුත්තො දුක්ඛසමා	272
පරියාදිත්තං	212
පරියාදිත්තවිත්තො	346, 366
පරියාදුතං	214, 276, 280, 282
පරියාපත්තාය	432
පරියාපුණාති	116
පරියාපුණිතබ්බං	412
පරියායෙති	84, 86, 88
පරියෙසිතබ්බො	204
පරියෙසමානො	236
පරියෙසනානාතත්තං	226, 232

ප	පිටිමිඛකා
පරියොගාලොකන	90
පරියොදානො	424
පරිවජේත්ය	246
පරිවසති	34
පරිවිමංසමානො	126
පරිවුත්තපරිවාසං	34
පරිසුඤා ධම්මදෙසනා	304
පරිසුඤා	424
පරිහානමෙතං	314
පරිලාභනාතත්තං	226, 232
පරෙ	34, 62
පරෙ මෙ ත සග්ගහෙය්‍යං	392, 402
පරෙසං ලාභෙන	304
පලිබ්ඤ්ඤා	138
පලිබ්ඤ්ඤාය	136
පලුඛිකත	196
පවත්තයමානො	434
පවනෙ	164
පච්චිකානි	32
පච්චිත්තෙති	246
පච්චිත්තො	46, 308
පච්චෙකස්ස	308
පසඤ්ඤා	426
පසන්නාකාරං	416
පස්සන්නං	278, 288
පස්සන්නං පග්ගරිතං	290
පස්සඤ්ඤාව වදම් පස්සාමිති	3 4
පස්සති ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි	124
පස්සද්ධිතිස්ස වචනීයං	46
පස්සද්ධිපතීසං	50
පභාණා	322
පභිතතො	34, 374
පා	
පාචිතාය වා	160
පාචිකඛා	236, 314
පාණාතිපාතපච්චයා	106
පාණාතිපාතා පච්චිතො	258, 260
පාණාතිපාතිනො	260
පාණාතිපාතිනො පාණාතිපාතිති	258
පාණාතිපාති	106
පාණිතා	410
පාණිතා පරාමසථ පරිමජ්ජථ	190
පාණිපෙතං	116, 284
පාතුභාවො	272
පාදෙපි	236

පා	පිට්ඨකයා	පු	පිට්ඨකයා
පානියෙත වා	174	පුත්තමංසාති බාදනා	154
පාපකාමණේරි	404	පුත්තමරණං	278
පාපසිකම්මානා	400	පුත්තසාපි කෙතු	370
පාපිච්ඡා	244, 330	පුප්ප්ඡාතො	148, 236
පාපිමා	414	පුප්ප්භුතං	166
පාපිමතො මාරසා	344	පුතබ්බවාහිනිබ්බතනියා	22, 102, 158
පාමුල්පනියා වචනීයං	48	පුබ්බකෙහි මනුසොසි	164
පාමුල්පනියා	50	පුබ්බතනං වා පරිබාසියාහි	42
පාරදරිකො	398	පුබ්බතතමයං	
පාලිච්චං	4, 66, 68, 88		52, 156, 390, 408, 416
පාවචනෙ	398, 400, 402, 404	පුබ්බාකොපි	276, 278, 284, 288, 292
පාවෙයසකා හිකු	288	පුබ්බෙ අනුකුසුතෙසු ධම්මෙසු	
පාසාණසකුරා	218, 424		16, 18, 164
පාසාදිකො	430	පුබ්බෙතිවාසං	192, 324
පාහුතෙයො	108	පුබ්බෙව සමොධා	8, 14, 16, 264
පු		පුරුණං තභරං	164
පිණ්ඩපාතපටිකක නොනා		පුරුණං මයං	164
	54, 390, 428	පුරුණං රුජ්ඣාතිං	164
පිණ්ඩපාතකෙතු	298	පුරුණඤ්ජයං	166
පිණ්ඩපාතිකතතසා	308	පුරුණමයො	166
පිණ්ඩපාතිකො	308, 434	පුරිසජ්ඣාමෙත	46, 426
පිතාමහා	346	පුරිසපරකාමෙත	46, 426
පිතුච්ඡාපුත්තො	434	පුරිසපුග්ගලො	314
පිතුපිතරෙ	276	පුරිසරූපං වා	158
පිතුපිකෙතු	370	පුරිසවිට්ඨෙත	46, 426
පිතුමරණං	278	පුරිසසා ජවො	412
පිත්තං හිඤ්ඤායුං	370	පුරිසො	276, 410
පිපාසිකො	170, 186	පුජිතො	188
පිඤ්ජං	168	පෙ	
පිසුණාවාචා	260	පෙයොලෙත	374
පිසුණාය වාචාය පටිච්ඡරතො	260	පෙසලෙ	348
පිහසිත්ථ	368	පො	
පි		පොකකරං	412
පිතියා	322	පොකකරණීයමපනාං	164
පිතිසුඛං	320, 322, 328, 336, 422	පොකකරණී	212
පිතිහිසා වචනීයං	46	පොරුණං	412
පිතුපනියා	50	පොරියා වාචාය	432
පු		ඵ	
පුග්ගලවේමනතා	34	ඵරුකාවාචා	260
පුග්ගලා	286	ඵරුකාය වාචාය පටිච්ඡරතා	260
පුඤ්ඤං	130	ඵරුකො	364
පුඤ්ඤභිසංඛාරං	130	ඵලං දෙති	368
පුඤ්ඤපගං	130	ඵලකං	412
පුට්ඨො සමානො	36	ඵලකෙ	158
පුණණා අභිගාරතං	156		

එ	පිටිකිමකා
එලිතෙ	412
එසාං 24, 26, 68, 70, 186, 202	
එසාඡාතිකා	20, 82
එසානාතතනං	222, 232
එසානිදතා	20, 82
එසානිරොධා	132
එසානිරොධා වෙදනා නිරොධො	12
එසානිරොධො	58
එසාපච්චයා 4, 10, 22, 40, 92	
	66, 112
එසාපච්චයා වෙදනා	182
එසාපභව්‍යා	20, 82
එසාසමුදයා	20, 82
එසාසායතනං	88
එසාසාහාරො	152
එසාපභිසා	50
එසො ඛො අසති වෙදනා	
ත හොති	12
එසො ඛො සති වෙදනා හොති	10
එසො 2, 4, 6, 16, 18, 20, 22, 58	
	66, 90, 178
එසොසාසානා වචනීයං	48
එථ	
එඤ්ඤානං එඤ්ඤාතෙත	246
එලොසා	146
එසුලනතරිකාති විතුදනති	390
එථා	
එථාධාබ්බතණ්හා	6, 390
එථාධාබ්බධාතු	222
එථාධාබ්බසංඝෙවතනා	378
එථාධාබ්බසංඝඤ්ඤා	378
එ	
බලාය	416
බහිඤ්ඤා ව තාමරූපං	38
බහිඤ්ඤා ව සබ්බන්තිතෙතසු	386, 388
බහිඤ්ඤා	194
බහුරතසුබාය	310, 424
බහුරතහිතාය	310
බහුරඤ්ඤා ව මෙ දෙනතු	306
බහුතරුති	340

බ	පිටිකිමකා
බහුභිකාති	408
බහුදෙව පුච්ඡතුකාමා	32
බහුධාපි හුචා එකො හොථ	190
බහුපුරිසාති කුලාති	408
බහුලිකතා	408, 410
බහුසුතා	242
බහුසුතා බහුසුතෙහි	248
බහුති වසාති	404
බමුසං	344
බා	
බාලසා	38
බාහිරකා	412
බාහුරඤ්ඤා	160, 166
බාමුසිකො	344
බි	
බිලගතො	350
බිලාලො	418
භබා	
බොධිසත්තසා	8, 144
බොධිසත්තසොච	16, 264
බා	
බාසඤ්ඤාමෙව තාතං	98
බානාතිකරොති	236
බාසකතං හගවතා	388
බාසකරමානා	52
බාසකරොසං	84
බාසපනතචිතතා	260
බු	
බුහවකතං	44
බුහවරියං	166
බුහවරියං වරිතුං	332
බුහවරිපරියොසානං	34, 428
බුහවරියවාසො	94, 96, 98
බුහවරාරුහිභවතෙත	320
බුහවරාරි	320
බුහවරාරූපඤ්ඤා	320
බුහවඤ්ඤාභං වා 24, 26, 28, 70,-	
	200, 272, 360
බුහවලොකා	196
බු	
බුහවණ්සමතා 24, 26, 200, 360	
බුහවණ් වා	26, 170
බුහවණ්සු වා බුහවණ්සමතා	
	26, 28, 272

හ	පිටියකිනා
හගවනතං එව පටිභාතු	38, 126
හගවනොත්තිකා	38, 126, 302
හගවනතමෙව පසෙය්‍යං	334
හගවමපටිසරණං	38, 126, 302
හගවමුලකා	38, 126, 302
හගවතො සාවකසංඝො	108
හගිනියාපි හෙතු	370
හගිනීමරණං	278
හඤ්ඤමානෙසු	412
හත්තාභිභාරො	368
හඤ්ඤො වතායං භික්ඛු	318
හබ්බො	410
හබ්බො අනුභවරසං-	
යොගකෙට්ඨකං අධිගමාය	300
හබ්බො නිබ්බාණංය	300
හබ්බො සමබ්බොධාය	300
හයානි	106
හවං	24, 26, 68, 72, 186, 200
හවජාතිකා	58, 80, 128
හවනිදාතා	58, 80, 128
හවනිරොධං	128
හවනිරොධගාමිනියා	88
හවනිරොධ සාරාපගාමිනීපටිපද	128
හවනිරොධා ජාතීනිරොධො	12, 66, 132
හවනිරොධාය	128
හවනිරොධො	88
හවනිරොධො	4, 58, 112
හවපච්චයා	2, 4, 40, 92, 94
හවපච්චයා ජාති	8, 182
හවපභවං	58, 80, 128
හවසමුදයා	66, 80, 128
හවිසාමි නුබො අහං-	
අතාගතමිද්ධාතං	42
හවුපතිකා	50
හවෙ	88
හවෙ බො අසති ජාති ත හොති	12
හවෙ බො සති ජාති හොති	8
හවා	2, 4, 16, 18, 58, 90, 92, 96
හවොතිස්ස වචනීයං	48
හා	
හාතුපි හෙතු	370
හාතුමරණං	278

හා	පිටියකිනා
හාතුයාපි හෙතු	273
හාචිතා	408, 410
හාසිතස්ස	192
හි	
හිංකව්ජාපා	416
හික්ඛුං වෙහාසං ගව්ජනං	400
හික්ඛුනුපයායො	326
හික්ඛුනිගො	328
හික්ඛුභාවාය	34
හික්ඛුසංඝොපි	188
හිතනියා වා	158
හිසමුලාලං	416
හි	
හීයොසොමතතාය	370
හීයොපි තිට්ඨමානො	148
හු	
හුජ්ඣෙහි	108
හුත්තාචී	348
හු	
හුතං	74
හුතපුබ්බං	294, 346, 412, 416, 418
හුතාතං	20, 22
හුතාතං වා සත්තාතං	152
හො	
හොගවසතං	278
හොජනෙ අමත්තඤ්ඤ	332
ම	
මංසං ජ්ඣති	362
මංසපෙසිං	392
මංසලොභිතං	46, 426
මගධාතං හිරිබ්බජේ	286
මගගමානො	418
මග්ගා මකකමම	334
මඛුලිං ඉත්ථිං	398
මච්චුමරණං	4, 66, 68
මජ්ඣන්තිකං සමයං	156, 408
මජ්ඣමං අචිත්ති	240
මජ්ඣමං වෙතතා	240
මජ්ඣමං තස්ස උප්පත්ති	240
මජ්ඣමං දිට්ඨි	240
මජ්ඣමං පත්තා	240
මජ්ඣමං වාචා	240

ම	පිටුව අංකය
මණ්ඩල සභා	240
මණ්ඩල පනති	240
මණ්ඩල ප්‍රධාන	240
මණ්ඩල විකේතන	240
මණ්ඩල බලය දෙසෙති	28
මණ්ඩලය වා	158
මණ්ඩල පෙය	46
මදය වා	154
මධ්‍ය මධ්‍ය සංසන්දන	246
මනසිකාරය	6
මනසමිපි නිබන්ධන	374
මනාසනත	6
මනෝ ඉතිපි	148
මනෝද්‍රව්‍යය	192, 326
මනෝධාතූ	222
මනෝ නිවේදන වා අතිවේදන වා	374
මනෝවිද්‍යාණය	6, 112, 376
මනෝවිද්‍යාණය ධාතූ	222
මනෝසංකල්පය	62
මනෝසංකල්පනතා	20, 22, 152, 156
මනෝසංකල්පනතා සහිත	62
මනෝසංකල්පනතා වේදනා	6, 224
	378
මනෝසංකල්පනතා	6, 222, 376, 384
මනෝප්‍රවේශය	326
මනෝප්‍රවේශය වා විකේතන	174
මනෝප්‍රවේශය විකේතන	308
මනෝප්‍රවේශය	148
මනෝප්‍රවේශය වා නිවේදන	4, 66, 170,
	416
මනෝප්‍රවේශය	156, 416
මනෝප්‍රවේශය ද්‍රව්‍ය	418
මනෝ කාරණය	138, 146
මනෝප්‍රවේශය	246
මනෝප්‍රවේශය පරිබාහිර කාරණය	188
මනෝප්‍රවේශය	212
මනෝප්‍රවේශය	408
මනෝප්‍රවේශය	46
මනෝප්‍රවේශය	190
මනෝප්‍රවේශය වා විකේතන	324
මනෝප්‍රවේශය කේතන	134
මනෝප්‍රවේශය කේතන	286
මනෝප්‍රවේශය	346

ම	පිටුව අංකය
මනෝප්‍රවේශය	348
මනෝප්‍රවේශය	220
මනෝප්‍රවේශය	50, 186, 214
මනෝප්‍රවේශය	426
මනෝප්‍රවේශය	46
මනෝප්‍රවේශය	424
මනෝප්‍රවේශය	242
මනෝප්‍රවේශය උපනිධාය	406
මනෝප්‍රවේශය	212, 406
මනෝප්‍රවේශය	422
මනෝප්‍රවේශය	220
මනෝප්‍රවේශය	6
මනෝප්‍රවේශය	18
මනෝප්‍රවේශය	138, 144
මනෝප්‍රවේශය වා ඔප්පුකරණය	138
මනෝප්‍රවේශය	50
මනෝප්‍රවේශය අපේක්ෂා	284
මනෝප්‍රවේශය	416
මනෝප්‍රවේශය	282
මනෝප්‍රවේශය පරිබාහිර	280
මනෝප්‍රවේශය	20
මනෝප්‍රවේශය	242
මනෝප්‍රවේශය	324
මනෝප්‍රවේශය සහ මනෝප්‍රවේශය	290
මනෝප්‍රවේශය	214
මනෝප්‍රවේශය	424
මනෝප්‍රවේශය	286

මා	පිටුව අංකය
මාගමක	286
මාගමකයා මනුෂ්‍යයා	296
මාගමකයා	394
මාතා	276
මාතෘමය	358
මාතෘමය ප්‍රකේතය	432
මාතෘමය	280
මාතෘමය හෙතු	370
මාතෘමය පරිබාහිර	278
මාතෘමය	276
මාතෘමය	276
මාතෘමය	386, 386
මාතෘමය	204
මාතෘමය	188

මා	පිට්ඨකයා	මෙ	පිට්ඨකයා
මාඤ්ච පාපිමා	414	මෙතනං විතතං	408, 410
මාභෙවං අවච	32, 36	මෙතනා වෙතොවිමුතති	408, 410
මාභෙවං අතඤ්ඤ	144	මොසපුරිතා	312, 340
මාභෙවං කසාප (අවච)	32, 34	ය	
මි		යං අතීතං තං පතීතං	436
මිභංගං සතං මිගභුතානං	290	යං අතාගතං තං පටිනිසාධං	436
මිච්ඡා අඤ්චා	262	යං කිංඤ්චි විඤ්ඤාණං	386
මිච්ඡාකම්මතානා	262	යත්තං හි තාම සාවකො	392, 402
මිච්ඡාඤ්ඤාණො	262	යථා අකුසලං	198, 312
මිච්ඡාද්විකම්මසමාදානා	192, 326	යථාකම්මපභෙ	192, 326
මිච්ඡාද්විකා	192, 260, 262, 326	යථාකාමකරණීයො	344
මිච්ඡාපටිපජ්ජති	236	යථාධම්මං	312
මිච්ඡාපටිපදා	8	යථාධම්මං පටිකරොසි	198
මිච්ඡාචායාමා	262	යථා නිත්තං	50
මිච්ඡාචාචා	263	යථා ඛාලං	198
මිච්ඡාවිමුතතිනො	262	යථාභුතං 28, 122, 194, 272, 386, 388	
මිච්ඡාසංකප්පා	262	යථාභුතඤ්ඤාණං	204
මිච්ඡාසතිනො	262	යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනුපතීසා	50
මිච්ඡාසමාධිනො	262	යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනනතිස්ස	
මිලොකො	348	වචනීයං	48
මු		යථාමුලාං	198
මුඛකො ජානො	336	යනනුතානං	52
මුඛකො නිකම්මනති	396	යමුතා	214
මුඛවණ්ණො	424	යමපච්චයා	62
මුඛෙ පටිසිද්ධා	396	යසසසි	320
මුඤ්ඤාච්චායා	144	යා	
මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සනීති	246	යා කාවි වෙදනා	386
මුට්ඨිතා	410	යාකාවි සඤ්ඤා	386
මුත්තං මුත්තෙතන	244	යානීකතා	410
මුද්ධිකො	412	යාවතකො	54, 194
මුද්දකා	334	යාවදන්ථං භුඤ්ඤානතු වෙච	
මුද්දකාසු සෙසයාසු	414	භරනතු ව	398
මුද්දතථාණනථාපදා	441	යාවදන්ථො	348
මුද්දමුසිං	418	යාවදෙව මත්තස්සෙති	
මුද්ධාපි තස්ස විපතෙසා	334	සුප්පකාසිතං	166
මුසාවාදපච්චයා	106	යාවමුභවලොකා	190
මුසාවාදපටිවිරතා	258	යාවසුරිසුග්ගමනා	414
මුසාවාදිනො මුසාවාදීති	358	යෙ	
මුසාවාදී	106	යෙ කෙවි සකිංඤ්ඤා	386
මුත්තෙතන අඤ්ඤානති	296, 410	යෙභුගෙසන	28
මුත්තෙතන භිඤ්ඤානති	226	යො	
මු		යොගකෙබ්බමස්ස	344
මුලානි උද්ධරෙසා	138, 146	යොගො	208
මුලානි පටිසංඝෙසා	140	යොජ්ජනං	280
මුලෙ ජ්ඤෙසා	138, 146	යොනිසො මතසිකාරා	8, 12, 14
මුලෙ ඡේදනා	138		16, 18, 162, 164

ර	පිටිකඩකා	ල	පිටිකඩකා
රජකෝ	158	ලව්ණි	414
රජාපථො	332	ලඬා ව හිලාතපථවයගෙසජ් -	
රට්ඨපිණ්ඩං	334	පරිකාරං	298
රපියා රපියං	198	ලඬා ව විවරං	298
රසතණ්භා	6, 380	ලඬා ව පිණ්ඩපාතං	298
රසබාහු	222	ලඬා ව තෙතාසනං	298
රසසංකේතනා	378	ලහුකං	296
රසසංකූ	378		
රසසම්පන්නො	170	ලා	
රසභි	160	ලාබ්‍යය වා	158
රතොගතො	114	ලාභං	416
		ලාභකාමා	304
රා		ලාභනාතතනං	232
රාගානුඤ්ඤාසිතෙන	350	ලාභසකකාරසිලොකො	344, 354
රාසි	286	ලාභසකකාරසිලොකනිරෝධං	362
		ලාභසකකාරසිලොකනිරෝධගාමිනී	
රා		පටිපදං	362
රාකඩනිසිතා	154	ලාභසකකාරසිලොකනමුදයං	362
රාකඩමුලගතො	350	ලාභී	188, 320
රාදනතාතං	278		
රා		ලි	
රූපං	6, 386, 388	ලිව්ණි	414
රූපං නිව්වං වා අනිව්වං වා	366	ලී	
රූපව්ණ්‍ය	226, 230	ලීඛං දෙනනි	306
රූපතණ්භා	6, 380, 384	ලො	
රූපබාහු	222	ලොකං	192
රූපපරිගෙසනා	226, 230	ලොකනිරෝධං	28
රූපපරිලාභො	226, 230	ලොකවිදු	108
රූපහවො	4	ලොකසමුදයං	28
රූපසම්භවපො	226, 230	ලොකා	270
රූපසංකේතනා	378, 384	ලොකානුකම්පාය	310, 424
රූපසංකූ	226, 230, 378, 384	ලොකානුකාර	412
රූපසම්පන්නා වෙදනා	230	ලොකො	168, 264
රූපසම්පන්නා	230	ලොකානුකම්පාය	426
රූපසම්පන්නා නිබ්බිද්ධා	150, 280	ලොකානුකාර	426
		ලොකානුකාරවීරකෙන වා	174
රො		ලොකිතං	288
රොගජාතෙන	350, 418	ලොකිතං ලොකිතෙන	244
රොගව්‍යසනං	278	ව	
රොගානං සීති	272	වචනකම්මො	434
රොගානං වූපසමො	272	වච්ඡිවච්ඡිතෙන	192, 326
රොගිකසායං මනුසායං	294	වච්ඡිකාරො	6, 66, 68, 90
		වච්ඡිකේතනා ගෙතු	62

ව	පිටිබඩකා
වප්පිවරිතං	326
වට්ටිං උපසංඝරෙය්‍ය	136
වට්ටිං ව පටිච්ච	136
වඩ්ඪති ආභාය	316
වඩ්ඪති ආරොගපරිණාමෙන	316
වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන	316
වඩ්ඪතෙව වණේණෙන	316
වණේණපොකඛරතාය	430
වණේණවාදී	298, 308, 434
වණේණසම්පන්නො	170
වණේණාය	416
වණේකො	426
වතතා	434
වන්දුකතා	408, 410
වදෙය්‍යං	22
වතපො	246
වතසම්පන්නං	104
විශධම්මං	42, 92, 94
වලිතතවතා	4, 66, 68, 88
වලච්චරක්ඛ	154
වසං වතෙතසි	196
වසාමානසා	350, 418
වසාසතං	296
වසාසතජ්චිතො	282
වසාසතමපි තිට්ඨමානො	148
වසාසතානි	392, 404
වසාසතායුකා	282
වසාසතසා වසාසතසා	
අච්චයෙන	280, 282
වසාසතසාසානානි	404
වසාසතසානානි	392, 402
වා	
වාචාසනානිකොදකෙන	434
වාචපාතා	160
වාතානපෙ විසොසෙය්‍ය	138, 146
වායොධාතු	264, 272, 340, 380
වායොධාතුං අභිතජ්ඣි	272
වායොධාතුං තප්පජාතානි	274
වායොධාතුං පටිච්ච	264
වායොධාතුනිරොධං	274
වායොධාතුනිරොධගාමිනිං	
පටිපදං	274
වායොධාතුසමුදයං	274
වායොධාතුයා අසාදෙ	264, 268

වා	පිටිබඩකා
වායොධාතුයා ආදීනවො	268
වායොධාතුයා තිරොධො	272
වායොධාතුයා තිසාරණං	268
වාරුරුජ්ඣා	364
වි	
විකාන්ති	348
විකම්පනං	190
විකම්පනං වා විතතං	324
විගතමුතං	156
විවිකිච්ඡාමි	78, 84
විජ්ජා	12, 14, 16, 18, 130, 164
විජ්ජාවරණසම්පන්නො	108
විජ්ජාපාද	130
විඤ්ඤාණං	2, 4, 6, 8, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 66, 68, 94, 178, 186, 202, 388
විඤ්ඤාණං ඉතිපි	148
විඤ්ඤාණජාතියං	20
විඤ්ඤාණඤ්චායතනං	322
විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතු	234
විඤ්ඤාණධාතු	380
විඤ්ඤාණභිද්ධතං	20
විඤ්ඤාණතිරොධා	132
විඤ්ඤාණතිරොධා තාමරුපති-	
රොධො	14, 164, 180
විඤ්ඤාණතිරොධො	4, 6, 8, 18, 28, 34
විඤ්ඤාණනානිකා වචනියං	50
විඤ්ඤාණපච්චයා	2, 4, 40, 92
විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුපං	10, 162, 180, 182
විඤ්ඤාණපභවං	20
විඤ්ඤාණසමුදයං	20
විඤ්ඤාණසම්මපි නිබ්බිජ්ඣති	150, 380
විඤ්ඤාණාසාරො	22, 156
විඤ්ඤාණුපතිතං	50
විඤ්ඤාණෙ අසති	122
විඤ්ඤාණෙ ඛො අසති තාමරුපං	
ත හොති	14, 164
විඤ්ඤාණෙ ඛො සති තාමරුපං	
හොති	10, 162
විඤ්ඤාණෙ සති තාමරුපං හොති	120
විඤ්ඤාණපාසකොති	108
විතතවිවාරාතං	322, 422

වි	පිටුවකි	වි	පිටුවකි
භික්‍ෂුකසංගහන:	422	විවිධ අකුසලෙහි බලවෙති	320
විකට්ඨනනි විරුජනනි	392, 396		328, 336
	398, 400	විවිධව කාමෙහි	320, 328, 336
විජාරිකං	166	විවෙකජං	320, 328, 336
විජාරෙන	192, 212	විසංකප්පනතා:	270
විජාරෙන යොජනං	280, 282	විසංකප්පනෙතා:	130
විධායමනිකකතා:	386, 388	විසමගතං	236
විතයධරු	242	විසලලන සලලන	348
විනිපාතං	144, 192	විත්‍රභූත	192
විනොදෙති	236	විප්‍රකාශිතාති	98, 100
විපරිනාමසුඤ්චාභාවා:	424	විසෙත සංසට්ඨා:	170
විපරිනාමධම්මං	194, 374	විසෙවිනාති	98, 100
විපමුතතා:	270	විසංචාරාය	432
විපසකතාති	424	විශිංසාජනෙදු	236
විපථ ඤානාති	98, 100	විශිංසාධානුං	236
විභජති	40, 240	විශිංසාපරිසෙසතා:	236
විභව්‍යපට්ඨපද	18	විශිංසාපරිද්‍රාහතා:	236
විගුහතාය වා	154	විශිංසාවිතකෙතා:	236
විමර්ශාදිකතෙත වෙතසා:	270	විශිංසාසම්මතපපා:	236
විමුච්චෙය්‍යපි	148	විශිංසාසංකප්ප	236
විමුතතං	190		
විමුතතං වා විතතං	324	වි	
විමුතතසම්මං විමුතතමිතිසුඤ්ඤං	374	විකල්පිකාතං	156
විමුතතනිසිසා වචනීයං	48	විතදෙසං	190
විමුතතපනිසං	50	විතදෙසං වා විතතං	324
විමොක්ඛා:	84, 198	විතමොහං	190
විරජෙය්‍යපි	148	විතමොහං වා විතතං	322
විරාගධම්මං	42, 92, 94	විතරුගං	190
විරුහාය	30, 74, 338	විතරුගං වා විතතං	324
විරාගා විමුච්චති	76, 322, 374, 380	විනිසායෙත්වා:	30, 116, 300
විරාගා විරජති	150	විසතිපි වසානාති නිව්ඨමානො:	148
විරාගපනිසා:	50	විසතිවසානසහසානාති	294
විරාගොතිසා වචනීයං	48		
විරිසං	210	වූ	
විරිසං අපි	314	වුත්තවාදිනො:	52, 64
විරිසං ආරහථ	46	වුද්ධිං	140, 166
විරිසං තප්පි	314	වුද්ධියෙව පාවිකතා:	314
විරිසංසා සංකප්පාතං	46, 426	වුද්ධිතං වුත්තවරිසං	34, 78, 80, 130
විරිසාරහංසං	308		188, 374
විරුද්ධං	158	වූ	
විරුද්ධිං	140	වූපකට්ඨා:	34, 374
විවචො:	46	වූපසනානාති	106
විවචකපෙපා	192, 324	වූපසමා:	422
විවරති	40, 240	වූපසමෙය්‍ය	133
		වූපසමො:	272

වෙ	පිටපිටකයා
වෙදනා 2, 4, 6, 16, 18, 20, 22, 24, 56, 58, 66, 68, 70, 90, 96, 178, 186, 202, 386, 388	
වෙදනාජාතිකා	20, 82
වෙදනාතිසා වවනිතං	48
වෙදනාතාතතං	224, 232
වෙදනාතිදනා	20, 82
වෙදනාතිරොධා	132
වෙදනාතිරොධා තණතාතිරොධොති	12
වෙදනා තිරොධො	4, 58
වෙදනා පව්වයා 2, 4, 24, 40, 92	94, 112
වෙදනාපව්වයා තණතා	10, 182
වෙදනාපහවා	20, 82
වෙදනාභිතුනාසා	34, 36
වෙදනාය බො අසති තණතා	
ත හොති	12
වෙදනාය බො සති තණතා හොති	10
වෙදනායපි තිබ්බිඤ්ඤා	150, 380
වෙදනාසමුදයා	20, 82
වෙදනුපතිතා	50
වෙදසිතං	84, 100, 152
වෙශෙඤ්ඤා	364
වෙපුලං	140
වෙපුලුපාතනං	166
වෙපුලො	296
වෙය්‍යාකරණං	22, 192
වෙය්‍යාකරණයම් හඤ්ඤාමානෙ	290
වෙය්‍යාකරණාය	84
වෙය්‍යාවචං	428
වෙරමච්චාතබ්බතසා	350
වෙරාති	104
වෙසාරජාති	49
වෙසාසං ගව්ඡනති	398, 400, 402
වෙථ	368
වෝ	
වෝතිණෙණ	46
ව්‍ය	
ව්‍යසනං ආපනනං	346
ව්‍යසනං පව්වනුතං	276, 292
ව්‍යා	
ව්‍යාපාදව්ඡ්ඤා	236

ව්‍යා	පිටපිටකයා
ව්‍යාපාදධාතුං	236
ව්‍යාපාදපරිශෙසනා	236
ව්‍යාපාදපරිලාභො	236
ව්‍යාපාදවිතකෙකා	236
ව්‍යාපාදසමකපො	236
ව්‍යාපාදසඤ්ඤා	236
ස	
සමකපාතාතතං	226, 232
සමකමිසාමි	326
සමකසායති	428
සමිතං	42
සමිච්චි ත උපෙති	406
සමිලිඛිතං	332
සමිතාතව්චෙචා	76
සමිතාදිචා	416
සංසට්ඨසමොධානා	152
සංවට්ඨකපො	192
සංවට්ඨවිට්ඨකපො	192, 324
සංසයා	246
සංසඤ්ඤාති සමෙතති	214, 240, 258
සංසඤ්ඤා සමිංසු	244
සංසඤ්ඤාති සමෙසාති	244
සංසරතං	276, 278, 284, 288,
සංසාරො	276, 280, 284, 286, 288
සංසිතං	280, 282
සංසිතො	280, 282
සංභාති	4
සංභාරකො	286
සඋතතරං	190
සඋතතරං වා විතතං	324
සඋද්දෙසං	192, 324
සඋද්දයා	46
සඋපතිසං	48
සඋපායාසං	158, 236
සකං කිච්චං	428
සකලිකං සකලිකං කෙරෙය්‍ය	138, 146
සකාය පරිසාය පවිසුඤ්ඤා	188
සකිච්චි අශෙත නිපතති	284
සකිච්චි මුලෙත නිපතති	284
සකිං සකිං පරිමජ්ජෙය්‍ය	280
සකෙත ලාභෙත	304
සකකච්චඤ්ඤා ව මෙ දෙනතු	306
සකකතො හොති	188
සකකිං වා කවිසාති	392

෧	පිටපතකා
සකාපුතභියපටිකෙසු	418
සභාරචා විහරනී සපපතිකා	342
සග්ගා	192
සඛ්ඛාරනීරොධගාමිනිං	24, 26, 68, 70, 72
සඛ්ඛාරනීරොධගාමිනී පටිපදා	68, 90, 166, 202
සඛ්ඛාරනීරොධං	24, 26, 68, 70, 72, 90, 128, 202
සඛ්ඛාරනීරොධසාරුපගාමිනී පටිපදා	128
සඛ්ඛාරනීරොධා	34, 66, 132
සඛ්ඛාරනීරොධා විකුසුණ නිරොධො	14
සඛ්ඛාරනීරොධො	4, 6, 8, 18, 28, 34, 68, 90
සඛ්ඛාරපච්චයා	2, 4, 8, 22, 40, 66, 92, 94, 98
සඛ්ඛාරපච්චයා විකුසුණං	16, 28, 34, 182
සඛ්ඛාර සමුදයං	24, 26, 66, 68, 70, 72, 90, 128, 202
සඛ්ඛාරා	2, 4, 6, 8, 16, 18, 22, 66, 68, 90, 94, 96, 386, 388
සඛ්ඛාරාතිකා වචනීයං	50
සඛ්ඛාරුපතිසං	50
සඛ්ඛාරෙ උපයාපෙති	186
සඛ්ඛාරෙසු අසති විකුසුණං ත නොති	14, 122
සඛ්ඛාරෙසුපි නිබ්බිඤ්ඤති	150, 380
සඛ්ඛාරෙසු සති විකුසුණං නොති	120
සඛ්ඛිතනං වා විතනං	324
සඛ්ඛිතෙත	374
සඛ්ඛං භිඤ්ඤි	366
සඛ්ඛං භිඤ්ඤයනුං	330
සඛ්ඛාපිං කරිනි	332
සඛ්ඛාපිපි අදිනතා සමපජ්ජලිතා	400, 402
සච්ඡිකතා	70
සජොතිගුතා	400, 402
සජ්ජිතං	288
සකෙවතනා	388
සකුප්පහරිං	434
සකුප්පානි	4, 66
සකුසු	6, 386, 388

෧	පිටපතකා
සකුසුතාතතනං	226, 232
සකුසුමනසිකාරා	422
සකුසුයපි නිබ්බිඤ්ඤති	150, 380
සකුසුචෙදසිතනීරොධං	322
සකුසුචෙදසිතනීරොධානු	234
සකෙසුප්පතං	154
සකෙසුප්පතියෙසු	134
සකුසුතං	426
සතසකසසිමං	212, 220
සති	210
සතිමා	322
සතො	8, 14, 16, 84, 332
සතතකමමපථං	262
සතතකොලට්ඨිකතියො	216
සතතකතනුං පරමං	286
සතතකතනුං පරමතා	212
සතතනීකායො	4, 66, 68, 88
සතතමුග්ගමතතියො	220
සතතරතනං	330, 336
සතතරිකුණවඤ්ඤති	92
සතතසතතරිකුණවඤ්ඤති	94
සතතසාසපමතතියො	218
සතතා	4, 22, 240, 258, 260, 262, 268, 270, 278, 284, 288, 406
සතති	410
සතතිසතෙත	156
සතෙතසු භායමානෙසු	340
සජ්ජා	286
සජ්ජා දෙවමනුසාතං	108
සජ්ජා මෙ හතෙත හගවා	334
සජ්ජාරඤ්ඤ වතාහං පසොයාං	334
සජ්ජා සමමුඛිගුණො	46
සද්දජා	46
සද්දරං	158
සදෙවකා	270
සදෙවකෙ	264
සදෙවමනුසාතා	270
සදෙවමනුසාතාය	264
සදෙසං	190
සදෙසං වා විතනං	324
සදුතණ්ණා	6, 380
සදුධානු	222
සදුසකෙවතනා	378
සදුසකුසු	378

ක	පිටපතක	ක	පිටපතක
සද්ද	376	සබෙබ පිණිසාතික	288
සඳුමං	66, 70, 90	සබෙබ සංගොපන	288
සඳුමමපරිපක	340	සබෙබ අනෙවු වුනොන හවිසාති	56
සඳුමමසා සිතිය	342	සබුපාදනකය	84
සඳු අනි	314	සබුගමක	264
සඳුනියා වටනිය	48	සමඤ්ඤ	294
සඳු නෙවි	314	සමඤ්ඤාගමක	52
සඳුපබ්බජනෙත	46	සමඤ්ඤමමත	24, 26, 200, 360
සඳු සඳුනි සඳු	248, 258	සමඤ්ඤ වා	26, 236, 272
සඳුනිවිහාරි	310	සමඤ්ඤ වා ප්‍රාගමක වා	274
සඳුපතික	50	සමඤ්ඤ වා සමඤ්ඤමමත	26, 28, 272
සඳු පුරිසපුග්ගලොති	316	සමතිතතික	212
සනිදන	236	සමනුමොදිංසු	426
සනත	386 388	සමනතාගත	192, 310
සනතා විමොකක	196	සමාදපෙති	432
සනතික වා	194	සමාදපෙති	328
සනති හිකු ඔවාදක	316	සමාති	322, 422
සනතුට්ඨ	308	සමාතිසංවතනතිකෙති	108
සනෙතන විහාරෙත	424	සමාතිසම	340
සනෙතෙති	432	සමාතිසා වටනිය	48
සනිදිසිකො	108, 304	සමාධුපතික	50
සනිවත	276, 278, 284, 288	සමාපතති	430
සනිවත සංසරත	290	සමාපතති පතනබ්බ	234
සනිවතත	284	සමාරක	276
සනිවිතත	286	සමාරක	264
සනිසමුලසබ්බපිරෙ	418	සමාතිත	190
සපතති	400	සමාතිත වා විතත	324
සපරිප්ප	236	සමාතිත සමාතිතෙති සඳු	238
සපතියා	342	සමුග්ගත	406
සපි සපිත	246	සමුපෙරදමගම	366
සප්ප	46	සමුතෙතපෙති	432
සබ්බ නෙවිති	28, 118	සමුතෙතපෙති	328
සබ්බ පුත්තනත	120	සමුදය	66, 112, 274
සබ්බ රූප	386, 388	සමුදයති	120
සබ්බසංවට්ඨ	158	සමුදයො 2, 6, 12, 16, 28, 34, 94, 98	
සබ්බවෙතසා සමනතාගත	334	සමුදයො සමුදයොති	12, 16
සබ්බමපිති	28, 118	සමුදගතො	38
සබ්බමෙකතනති	120	සමුදවරති	422
සබ්බවෙදසිතාති	130	සමොහ	199
සබ්බසබ්බාරෙසු	276, 278	සමොහ වා විතත	324
සබ්බසබ්බාරෙසු නිබ්බිසු	292, 296	සමපජඤ්ඤ	210
සබ්බසඤ්ඤාජනකය	286	සමපජානමුස	354
සබ්බ අරඤ්ඤක	288	සමපජානො	62, 322
සබ්බ තෙව්වරික	288	සමපජාලිත	400
සබ්බ පංසුකුලික	288		

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ස	පිටුබිඳ
සමපරාසිකමි	106
සමපසාදනං	322, 422
සමපහංසෙති	432
සමපහංසෙති	328
සමපසාමානෙත	46
සමපාදෙත්තුං	46
සමප්පාලාපා පටිපිටතා	260
සමප්පාලාපිනො	260
සමප්පො	388
සමපිලං	154
සමපිලමතතා	154
සමපිත්තලා	414
සමපිත්තලා භික්ඛු	282
සමබ්බො සරාමාසො	332
සමබ්බොධාය	338
සමබ්බොධිපරායණො	106, 110
සමහතං	286
සමහවෙසිතං වා	152
සමහෙත්ථ උදකං	214
සමමපාඤ්ඤාය	74, 76, 194, 286, 386, 388
සමමපාඤ්ඤාය පසානතො	28
සමමපාඤ්ඤාය සුද්ධිමො	42
සමමසමානො සමමසති	168
සමමාඥාථිවො	66, 262
සමමාකමමතතා	262
සමමාඤ්ඤාණිකො	262
සමමාදිට්ඨි	28, 66, 68, 90, 166
සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා	192, 326
සමමාදිට්ඨිකා	192, 260, 262, 326
සමමාදිට්ඨි සමමාදිට්ඨිති	28
සමමා දුක්ඛකකායාය	38
සමමාපටිපජ්ජති	238
සමමාපටිපදං	8
සමමාවදමානො	320
සමමවා	66, 262
සමමාවායාමා	262
සමමාවායාමො	66
සමමාවිමුත්තිනො	262
සමමාසබ්බාපා	262
සමමාසබ්බාපො	66
සමමාසති	66
සමමාසතිනො	262
සමමාසමාධි	66, 68, 90, 166
සමමාසමාධිනො	262

ස	පිටුබිඳ
සමමාසමුක්ඛිඤ්ඤා වතාහං	
පසෙසයා	334
සමමාසමුක්ඛිසා	8, 14, 16, 402
සමමාසමොධිං	264
සමොදනීයං	30, 116, 176, 188, 300
සමොදි	30, 176
සමොසාය	340
සයං කතං	52
සයං කතං දුක්ඛං	32, 34
සයං කතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා	
දුක්ඛතති	32
සයං කතො හවො	176
සයං කතො ව පරංකතො ව	
හවො	176
සරසිං මගාහෙති	416
සරාගං	190, 196
සරාගං වා විතතං	324
සරීරාති අවසිසානති	130
සවිසාත	236
සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ	386, 388
සවිවාරං	320, 328, 336
සවිතකකං	320, 328, 336
සසිසකං	398
සසොකං	158
සසාමණ්ඩාහමණී	270
සසාමණ්ඩාහමණීයා පජාය	264
සහබමිමිකො වාදනුපානො භාරයං	
ථානං ආගමෙත්ථය	52, 64
සහසා අපට්ඨසබ්බා	170
සහසමිමි	212, 220
සලායතනං	2, 4, 6, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 66, 68, 70, 72, 90, 96, 164, 186, 202
සලායතනජාතීකො	20, 58
සලායතනනිදානො	20, 52
සලායතනනිරොධා	132
සලායතනනිරොධා ඵසානිරොධො	
	12, 164, 180
සලායතනනිරොධො	4
සලායතනනිසා වචනීයං	50
සලායතනපච්චයා	2, 4, 22, 40, 92, 96
සලායතන පච්චයා ඵසො	
	10, 162, 180, 181
සලායතනපාහවො	20, 58
සලායතනසමුදයො	20, 58
සලායතනනුපතීකො	50

ස	පිටිබලකා	සි	පිටිබලකා
සලායතනෙ බො අසති එසෙය:		සිතං පාත්තාකාසි	390
ත හොති 12		සිතස්ස පාතුකමොය	390
සලායතනෙ බො සති එසෙය:		සිතෙරු පබ්බතරාජා	220
හොති 10		සි	
සලොයතතනාති	38	සිසතරං	412
සා		සිසඤ්ඤාව මෙ දෙනතු	306
සාකාරං	192, 324	සිනිහප්පිසානාති	130
සාකුණ්ඩො	392	සිද්ධි	246
සාණාති	336	සිලබ්බතුපාදනං	6
සාණාති පංසුකුලාති		සිසව්ජ්ඣනාතං	288, 290
නිබ්බසනාති	336	සිහනාදෙ	86
සාණො	334	සු	
සාතවං	210	සුකරං	410
සාතරුපං	168	සුකෙකා ධම්මො	366
සාතසහගතා	334	සුකෙති	236
සාධිකපොරිසා	156	සුඛං	264
සාධුජ්ඣිපි	246	සුඛකාමො	156
සාමං	62	සුඛතො අඤ්ඤා	170
සාමඤ්ඤානං 24, 26, 28, 70, 200		සුඛදුක්ඛං	36, 62
	272, 360	සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී	224
සාමඤ්ඤරං	402	සුඛනාතිස්ස වචනීයං	48
සාමඤ්ඤරිං	402	සුඛචිතාදී	322
සාමිච්චපනෙතො	108	සුඛවෙදනීයං	152
සායං පාතං	368	සුඛා	270
සායනසමීයං	58, 176, 408	සුඛානුපතිතා	270
සායනසමීයං කපං	30, 116, 300	සුඛාචිකක්ඣනා	270
සාචකහාසිතා	412	සුඛාවෙදනා	82
සාචකසුගං	294	සුඛිතං සජ්ජිතං	288
සාවකො	266	සුඛමං වා	194
සාවකොහප්පිසමි	334	සුඛමාලා	414
සා චෙදනා සො වෙදියති	36	සුඛමො	20, 22
සාතපාතං පුණ්ණං	282	සුඛපතිසො	50
සාසපා	286	සුගතඤ්ඤා වතාහං පසෙසයං	334
සි		සුගතී	238
සිකං පච්චකාය	300	සුගතෙ	192
සිකා	208	සුගතො	108, 226
සිකාකාමො වතායං භික්ඛු	318	සුඤ්ඤාපටිසංසුඛතා	412
සිකාපදාති	340	සුඤ්ඤාගාරගතො	350
සිකාච්චබ්බං	298	සුඤ්ඤා අරියසාවකො	386
සිකාතිතා	410	සුතෙත අව්වාචදනෙත	310
සිඛනිතිකසතස්සාපි	356	සුතතකං	346
සිඛනිතිකස්සාපි	356	සුතතනා	412
සිඛනාචකෙත සිඛනාචකං	198	සුද්ධො	106, 108, 260
		සුඤ්ඤාගාරං හාසිස්සති	310

සූ	පිටිවිචිතා
සුපටිපනේනා	108
සුපාටිච්ඡිතනා	86
සුපාටිච්ඡිකො	106, 108
සුපාටිච්ඡිනේනා	436
සුපාටි ජියාති	408
සුපටියානං මහුසානං	294
සුභවානු	234
සුභාසිතං	426
සුලෙඨ වා	158
සුරා පිපාසිතා	174
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාන	
පට්ටියා	108
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා	108
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා	
පටිච්ඡිතා	258
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසි	108
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසිනො	258
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසිති	258
සුරා පිතං	426
සුලහරාපො	290
සුචණ්ණෙච්ඡිණ්ණපටිසුරාය	354
සුචණ්ණනිකබ්බතසාපි	356
සුචණ්ණනිකබ්බසාපි	356
සුචණ්ණපානියාපි	354
සුචණ්ණෙ	192
සුචිකාලිතං චිකාලෙතා	116
සුචික්ඛතං	388
සුසමාරභා	408, 410
සුසමුභතා	424
සුසසුභිසානන්	412
සූ	
සුකරාතං සතං සුකරභුතාතං	290
සුචකො	396
සුචිසරං	350
සුචියො සිසෙ පටිසිනා	396
සුචිලොමං පුට්ඨං	394, 396
සෙ	
සෙබං	560
සෙබාය	70
සෙබාය විජ්ජාය	90, 92
සෙබාය විජ්ජාය නිමනනාගතො	
ඉතිපි	124

සෙ	පිටිවිචිතා
සෙබෙන	66, 90
සෙබෙන සුභේත	92
සෙබෙන සුභේත නිමනනාගතො	
ඉතිපි	124
සෙබො	74
සෙනාසතතෙතා	298
සෙයං කපොසානති	414
සෙයංථාපි ආකාසෙ	190
සෙයංථාපි උදකෙ	190
සෙයංථාපි පකිති සතුණො	190
සෙයංථාපි පඨවියං	190
සෙයංථිදා	214
සෙයංසු	414
සො	
සොකපට්ඨෙවද්දකනිදෙමනසු-	
පායාසා	2, 58, 102, 424
සො කරොති	34
සො කරොති සො පටිසංවෙදෙති	116
සොකෙති	38, 174
සොණභාය	416
සොණබ්බසාදා	154
සොතං	170, 412
සොතවානු	196, 222, 324, 426
සොතවිසුද්ධං	6, 376
සොතවිසුද්ධංභානු	222
සොතසල්ඨසාපා	6
සොතසල්ඨසාපා වෙදනා	378
සොතසල්ඨ නිබ්බිදෙති	374
සොතසල්ඨසො	6, 222, 376, 384
සොතාපතනිය බේගති	106
සොතාපනො	106, 110
සොතායතනං	6
සො පටිසංවෙදිතෙති	34
සොච්ඡිකසා	264
සොමකසාදෙමකසානං	322
සො සුදං අට්ටසාරං කරොති	396
සොකබ්බතො	46
සොකබ්බතො භගවතා ධම්මො	
	108, 304

ක	පිටිකිකා	කි	පිටිකිකා
කතෙථි	236	කිතවිරිං	246
කලිඳියා වා	158	කිතා වෙනතා	240
කා		කිතා තසා උපතති	240
කානියෙව පාවිකඩා	314	කිතා දිට්ඨි	240
කායති ආභාය	314	කිතා පඤ්ඤා	240
කායති ආරොහපරිණාහෙන	314	කිතාධිමුතතිකතා	240
කායති මණ්ඩලෙන	314	කිතායාවතතති	350
කායතෙව විණේණත	314	කිතායාවතතා	330
කි		කිතා වාචා	240
කිතාය	314	කිතා සංකප්ප	240
කිරි අත්ථි	314	කිතා පණ්ඩි	240
කිරි නත්ථි	314	කිතො පුග්ගලො	240
කිරිමනා කිරිමනෙති	248, 258	කිතො විතකෙකා	240
කිරිමා පුරිසපුග්ගලොති	316		
කිරොත්තපං	334	කො	
කි		කොති ව ත කොති ව තථාගතො	
කිතං ආචිකඛති	240	පරමමරණාති	338
කිතං වා පණ්ඩිතං වා	194, 386, 388	කොති තථාගතො පරමමරණාති	336

ශ්‍රේණිපත්‍රය

ERRATA

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
7	11	සිරුරෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය	දිවෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා- ය, සිරුරෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය,
8	16	විපසිසුතතං	විපසිසුතතං
27	26	සඛාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව	සඛාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව
27	40	ජරාමරණ දනිද්ද.	ජරාමරණ දනිත්
32	5	වේය්‍යකරණායාහි	වේය්‍යකරණායාහි
32	15, 25	පරංකතං	පරංකතං (අඩොලිපිය “1. පරංකතං” යනු “1. පරංකතං - කන්ථි.” හි විය යුතු.)
32	17, 26	අපරංකාරං	අපරංකාරං (අඩොලිපිය “2. අපරංකාරං” යනු “2. අපරංකාරං-කන්ථි.” හි විය යුතු.)
34	4	වේදනාභිභූතාකා	වේදනාභිභූතාකා.
35	31	පිරිවෙසෙත්තෙමි	පිරිවෙසෙත්තෙමි
39	34	ප්‍රතිණ	ප්‍රතිණ
42	23	හවිසානිති	හවිසානිති ⁵
51	24	යථාභූතඥතදශීතය	යථාභූතඥතදශීතය
59	14	කොට	කොට
67	18	සමාසමාසය	සමාසමාසය
69	23	ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාවයි.	ජරාමරණනිරෝධගාමිනී ප්‍රති- පදාව යි.
72	11	මුහුර්තා ව	මුහුර්තා වා
75	32	නිරෝධයෙන් යමක්	නිරෝධයෙන් යමක්
76	22	නිරෝධමමයා	නිරෝධමමයා
77	36	සඛාරානුබවමි	සඛාරානුබවමි
77	42	උපදාන	උපදාන
80	28	නි,	නිං
83	8	භේ	ඵභේ
83	9, 10	වේදනාව කාරණ කොට ඇත. වේදනාව ජාති කොට ඇත. වේදනාව ප්‍රභව කොට ඇතැයි	තණහාව කාරණ කොට ඇත, තණහාව ජාති කොට ඇත, තණහාව ප්‍රභව කොට ඇතැයි
83	18	විචාරණත්තානු	විචාරණත්තානු
83	31	සපයියෙන් කාරණ	සපයිය කාරණ කොට
84	3	වේය්‍යකරණාය	වේය්‍යකරණාය
86	30	අඤ්ඤාමඤ්ඤාති	අඤ්ඤාමඤ්ඤාති
86	33	පරියායෙහි	පරියායෙහි
88	3	ඵකමන්ථං	ඵකමන්ථං
89	11, 12	පිටු රැදවලකුදකුද	පිටු රැදවලකුද
91	18	අනුචයෙහි	අනුචයෙහි
92	20	සුණංථ	සුණංථ

* මෙම පොතෙහි පිටු, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පිටුව	පෙළ	අශ්‍රිත	ශ්‍රිත
93	12	දෙණුවන	දෙණුවන
100	29	විඤ්ඤාණං	විඤ්ඤාණං
104	10	ආරම්භණමෙතං	ආරම්භණමෙතං
104	11	ආරම්භණ	ආරම්භණ
104	27	ජාතිජරාණමරණං	ජාතිජරාමරණං
105	22, 23	කල ගතිය	කල) ගතිය
107	6	භාග්‍යවතුන්	භාග්‍යවතුන්
108	27	ඉමස්සුප්පාද	ඉමස්සුප්පාද
109	25	පුණ්‍යකෞතුකය	පුණ්‍යකෞතුකය
110	28	අවේච්චප්පසාදෙන	අවේච්චප්පසාදෙන
111	35	ආයාසිකාත්තඤ්චයෙන්	ආයාසිකාත්තඤ්චයෙන්
113	21	සප්‍රභව්‍යන්	සප්‍රභව්‍යන්
125	17	තිථිපිකප්‍රඥ	තිථිපිකප්‍රඥ
127	12	ආත්තාහ. වහන්ස,	ආත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිහිට කොට ආත්තාහ. වහන්ස,
127	20, 21, 22, 35, 36, 37	කීමෙක්	කීමක්
128	27	අච්ඡානිදානා	අච්ඡානිදානා
129	12, 13, 14, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32	කීමෙක්	කීමක්
130	8	අප්‍රඤ්ඤාභිකාරං	අප්‍රඤ්ඤාභිකාරං
137	26	උද්දාන	උද්දාන
140	19	තරුණ	තරුණ
151	32	පරාමිතිය	පරාමිතිය
124	6	කතාරාසෙකො	කතාරාසෙකො
155	25	දත්තේ	දත්තේ
160	30	ආපසම්	ආපසම්
166	25	කම්මාසදම්මං	කම්මාසදම්මං
169	5	භාග්‍යවතුන්	භාග්‍යවතුන්
110	16, 17	තෙ ත පරිච්ඡව්‍යානති	යෙ දුකං වර්ගස්සනති, තෙ ත පරිච්ඡව්‍යානති
171	27	පියයුතෑවි	පියසෑවි
184	11	අභමෙත	අභමෙතං
185	24	ආකාරපරිච්ඡිකායෙන්	ආකාරපරිච්ඡිකායෙන්
186	11	සම්මපරෙතො	සම්මපරෙතො
190	22	විතතනති	විතතනති
191	11	අසුරු	අසුරු
195	16	පෙරලෙකපුසු	පෙරලෙකපුසු
195	17	අත්මය	ආත්මය
196	28	ජතනො	ජතනො
198	12	සමාකාතො	සමාකාතො
200	7	මුහුණ	මුහුණ
200	10	මුහුණෙසු	මුහුණෙසු
201	26	දනිද	දනිත් ද
203	31	විශිෂ්ටඥානායන්	විශිෂ්ටඥානායෙන්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පිටුව	පෙළ	ශුද්ධ	අශුද්ධ
214	20	උදකප්‍රසිතානි	උදකප්‍රසිතානි
214	29	උදකප්‍රසිකානි	උදකප්‍රසිතානි
216	33	අපමනකානි	අපමනකානි
222-256	1	අභිසමයසංයුතතං	බාතුසංයුතතං
223-255	1	අභිසමයසංයුතතය	බාතුසංයුතතය
224	21	විසසනානතතං	එසසනානතතං
224	32	මනෙසමථස්ස	මනෙසමථස්සජ්ඣා
226	18	සඛිකපනානතතං	සඛිකපනානතතං
228	10	ජ්ඣුතානතතං	ජ්ඣුතානතතං
230	14	සඤ්ඤානානතතං	සඤ්ඤානානතතං
230	35	පරිභෙතානතතං	පරිභෙතානානතතං
231	9	පරියෙඝිණිතානානි	පරියෙඝිණිතානානි
232	18	බමමසමථස්ස	බමමසමථස්සජ්ඣා
233	11	පොඨබබ්බානුච	පොඨබබ්බානුච
235	20	විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනබානුචක්	විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනබානුචක්
236	36	උපපජ්ජති	උපපජ්ජති
238	26	මුග්ග්ගො	මුග්ග්ගො
239	13	අව්‍යාදපායෙඝිණිතො	අව්‍යාදපායෙඝිණිතො
244	37	පච්චුපනතං	පච්චුපනතං
248	13	සිද්ධිං	සිද්ධිං
248	35	දුපපඤ්ඤාති	දුපපඤ්ඤාති
250	5	අඤ්ඤාති	අඤ්ඤාති
250	14	අසඤ්ඤා	අසඤ්ඤා
250	23	අසඤ්ඤා	අසඤ්ඤා
250	25	පඤ්ඤාචනෙතො	පඤ්ඤාචනෙතො
		පඤ්ඤාචනෙතති	පඤ්ඤාචනෙතති
250	34	සංසඤ්ඤාති	සංසඤ්ඤාති
253	41	පරිපුත්	පරිපුත්
254	18	අභ්‍යානං	අභ්‍යානං
255	24	වසිත් ම	වසිත් ම
256	32	ඤ්ඤාචනෙතො	පඤ්ඤාචනෙතො
262	6	මච්ඡාචාචා	මච්ඡාචාචා
272	6	දුක්ඛසමා	දුක්ඛසමාති
273	24	ව්‍යපශමයෙක්	ව්‍යපශමයෙක්
273	26	අපොඛානුචෙති	අපොඛානුචෙති
275	15	මහණෝ	මහණෝ
279	9	අපරිච්ඡින්නා චූ	අපරිච්ඡින්නා චූ
279	27	බොහෝ ම ය.	බොහෝ ම ය,
279	38	තිස	තිසි
280	15	සංසරතං	සංසරතං
280	22, 24	තිකුට්ඨ	තිකුට්ඨ

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධි	ශුද්ධි
282	24	එතදවොංවු	එතදවොවු.
284	34	සංසංරො	සංසංරො
287	10	මගත්	මගත්
288	31	අමනෙතයි	අමනෙතයි
294	2	පාවිතවංසොතෙව	පාවිතවංසොතෙව
294	24	කාලකත?	කාලකතා
294	27	සුපපිය	සුපපියා
297	21	ඉපැදල,	ඉපැද
299	35	අසුකතාතෙමණ්ණයට	අසුකතාතෙමණ්ණයට
300	7	මහාකායානෙත	මහාකායාපෙත
300	25	අතපං	අතපං
300	31	සංවතෙතය්‍යනති	සංවතෙතය්‍යනති
301	14, 17, 20, 29, 38	කෙළෙස්	කෙළෙස්
301	25	පණ්ණිය	පිණ්ණිය
302	14	නුපප්පමිනා	නුපප්පමිනා
302	31	භගවතතතතිකා	භගවතෙතතතිකා
302	32	භගවතමඤ්ඤව	භගවතඤ්ඤව
302	83	භික්ඛු	භික්ඛු
303	24	සන්ච්චාදියෙත්)	සන්ච්චාදියෙත්)
304	21	සුඤ්ඤං	සුඤ්ඤං
306	7	ධරෙණ්ණනතිති	ධරෙණ්ණනතිති
309	24	භාගවත්ත	භාගවත්ත
309	32	ගුණ කියනුයේ	ගුණ කියනුයේ
310	10	වණ්ණවාදිනො	වණ්ණවාදිනො
310	36	භික්ඛුනං	භික්ඛුනං
312	3	සද්ධිං චිත්තං	සද්ධිචිත්තං
312	17	අජාතාථ	අජාතාථ
313	33	යාවඤ්ඤ	යාවඤ්ඤ
314	6	නිසිත්තං කො	නිසිත්තං කො
315	9	කායාප	කායාප
316	16	රතනි	රතනි
317	22	කුසිත	කුසිත
318	8	මවදෙයං	මවදෙයං
318	29	හොති	හොති
318	30	ආරඤ්ඤකතතසා	ආරඤ්ඤකතතසා
319	34	ප්‍රච්චිකතත්	ප්‍රච්චිකතත්
320	18	අසතං	අසතං
320	28	සච්චාරං	සච්චාරං
321	8	අසංසංයමි	අසංසංයමි
322	19	චිත්තාමි	චිත්තාමි
323	24	ආකාසකඤ්චායතතය	ආකාසකඤ්චායතතය
324	4	තිරොපබ්බතං	තිරොපබ්බතං

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
326	23	හිකඩුනු උපසංයුක්තං	හිකඩුනු පසංයුක්තං
329	25	හිකඩුනු උපසංයුක්තං	හිකඩුනු පසංයුක්තං
329	34	පුඤ්ඤාන	පුඤ්ඤාන
330	33	ඵාසුචිභාරය	ඵාසුචිභාරය
332	31	උද්දාය	උද්දාය
332	31	වජ්ජිනි	වජ්ජිනි
332	32	අභරස්මා	අභරස්මා
333	12	සුඤ්ඤ	සුඤ්ඤ
334	33	සංඝාටි,	සංඝාටි,
335	28	තො මා	තො මා
336	13	විහාරාමි	විහාරාමි
340	11	අනතරධානං	අනතරධානං
340	28	සංඝ	සංඝ
343	4	ශාසනාන්	ශාසනාන්
344	1	ලාභසංකාරසංයුක්තං	ලාභසංකාරසංයුක්තං
344	22	යථාකාමකාරිණීයො	යථාකාමකාරිණීයො
346	22	උපනතං	උපනතං
349	9	වර්ජිතෙත්	වර්ජිතෙත්
349	10	මිලුකාවත්	මිලුකාවත්
349	39	සිරිසෙකිත්	සුලෙකිත්
349	40	“සිරිය”	“සුල”
350	16	අනෙකුත්සංයුක්තං	අනෙකුත්සංයුක්තං
350	30	ඉද්දියෙති	ඉද්දියෙති
353	1	253	353
358	10	පජාතිකාම	පජාතිකාම
360	35	අයසමනො	අයසමනො
362	18	පනායසමනො	පනායසමනො
362	34	වච්චං	වච්චං
364	26	වෙනොවිච්චකි	වෙනොවිච්චකි
369	10	දරුණිය	දරුණිය
370	22	ලාභසංකාරසංයුක්තං	ලාභසංකාරසංයුක්තං
370	27	434-439	334-339
374	15	සමපනාතිවං	සමපනාතිවං
376	14	442	342
376	25	443	343
376	3	රුපාදි අරමමණසුත්තං	රුපාදිසුත්තං
378	4	444	344
378	2	විකල්පමයසංජාය	විකල්පමයසංජාය
379	36	ධම්මසංකල්පනාවෙතිත්	ධම්මසංකල්පනාවෙතිත්
384	13	සංඝසමපජා	සංඝසමපජා
390	19	පණ්ණං	පණ්ණං

පිටුව	පෙල	අශුද්ධ	ශුද්ධ
393	40	කෙබඳු	මෙබඳු
396	5	සුවිලෝමං	සුවිලෝමං
396	27	සිබ්බියති	සිබ්බියති
401	6	තොමෝ	තොමෝ
401	15	ගිජ්ජිතිණියෝ	ගිජ්ජිතිණියෝ
403	8	විපාකාවශෙෂත්	විපාකාවශෙෂයෙන්
403	26	භාගවතුන්හෙන්සේ	භාගවතුන් වහන්සේ
410	16	අමනුසො	අමනුසො
410	24	ආගවේෂය	ආගවේෂය
410	25	කතතරාතං	කතතරාතං
411	29	දුක්	දුක්ඛ
414	25	අයසමා	අයසමා
416	14	පසනතාකාරං	පසනතාකාරං
419	39	ශාකපුත්‍රයෙමිසි	ශාකපුත්‍රියයෙමි සි
421	7	ශාකපුත්‍ර	ශාකපුත්‍රිය